ЙОРДА́Н ЗАИМОВ

ЗАСЕЛВАНЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ СЛАВЯНИ НА БАЛКАНСКИЯ ПОЛУОСТРОВ

•

проучване на жителските имена в българската топонимия

София 1967

ИЗДАТЕЛСТВО НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

JORDAN ZAIMOV

DIE BESIEDLUNG DER BALKANHALBINSEL DURCH DIE BULGARISCHEN SLAVEN

•

Untersuchung der Einwohnernamen in der bulgarischen Toponymie

Sofia 1967

VERLAG DER BULGARISCHEN AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN

ОТГОВОРЕН РЕДАКТОР
Акад. ВЛАДИМИР ГЕОРГИЕВ

808 Б

УВОД

Под топонимичния термин „жителски имена“ се разбират селищни имена, които изпърво са означавали жителите на дадено селище, а по-късно започват да означават самото селище, т. е. стават селищни имена. Жителските имена в българската топонимия се образуват със следните наставки: *-иш-*, *-яне* (с разширения *-янци* и *-чане-*) и *-ци* (с разширения *-овци*, *-евци* и *-инци*). Първата наставка е била продуктивна до-към XV в. (за нея вж. Балк. езикозн., IX/2, 1965, стр. 5 сл.); останалите наставки са предмет на това проучване.

Докато имена, възникнали изцяло от нарицателни като *Равна, Бяла, Буково, Загорска* или придружени с топонимични наставки от типа *Върбица, Оряховец, Сивек, Косача, Бобеш, Кремениш, Буковик* или привидно изцяло от лични имена като *Радомир, Добродан, Драгоман* (в същност старинни прил. с *-jь*), могат да означават всякакъв вид географски обекти — местности, води и селища, то имената с жителски наставки могат да означават само селища. Ако някои от тях сега означават не селища, а местности и води, то в миналото тези имена са означавали селища. Така жителските имена могат да ни разкрият редица изчезнали селища и да ни очертаят по-пълно историята на заселването или преселването на населението в миналото.

Трябва да се подчертае, че обектите, означавани с жителски имена, са малки селища, колиби и махали, пръснати по планини или разположени около по-големи селища. Това може да се обясни със самия начин на възникване на жителските имена, а именно чрез метонимия на името, тъй като чрез нея могат да се обхванат не голям брой жители, а сравнително малък, понеже той е по-единен, по-обхватен и често свързан с еднакви особености в бит, нрави, произход, език и пр., докато тия признаци не могат да се открият при жители на голямо селище.

И двете наставки (*-яне* и *-ци*) вече не са продуктивни в топонимията и с тях се образуват жителски нарицателни имена и от нови селищни имена, но това не показва, че са живи като нарицателни, а говори, че се употребяват по традиция и по аналогия на стари имена. Тази аналогия и влияние на старинните типове жителски имена е дала отпечатък и при преименуване на чужди селищни имена у нас, дори и с пренасяне изцяло на стари имена[1].

---

[1] Такива нови имена са *Белополяне, Брежани, Брестовене, Българени, Велешане, Веселчане, Воденичане, Върбяне, Горняни, Доляне Голямо* и *Малко, Загоричане, Каменяне, Медьовене, Могиляне, Мъглене, Олевене, Орлене, Острене, Соколяне, Тополчане, Тополяне, Черничани, Черноочене, Ябълчени; Априлци, Бегунци, Божевци, Болярци, Боянци, Брежинци, Врабчовци, Добринци, Добромирци, Дружинци, Железарци, Загорци, Катранци, Любенци, Медевци, Мирянци, Мъженци, Овчеполци, Петелци, Пожарци, Селци* и др. (вж. Сп 1939, s. v.).

Жителските име́на в българската топонимия не са били досега проучвани специално. Липсата на системно типологично проучване на имената е довеждало често до погрешни обяснения[1].

Най-добре са проучени жителските имена у чехите и словаците от Вл. Шмилауер и Я. Спал, лужишките от Айхлер, сърбохърватските отчасти от О. Франк.

Целта на това проучване е да се определят пътищата и по възможност и времето на заселването на българските славяни в земите на Югоизточна Европа, след като напущат общославянската родина. От друга страна, чрез спецификата на образуването си имената дават възможност да се проследят някои частични преселвания на българите вече в балканските земи.

За извори са използувани всички български списъци на населените места от 1880 г. насам, книгите на Кънчов и Гьорче Петров за Македония, проучванията на местните имена в отделни околии, български топографски карти в мярка 1 : 25000, 1 : 50000, 1 : 100000, 1 : 200000, 1 : 500000, австрийски генералщабни карти в мярка 1 : 200000 от 1907 до 1940 г., лично събран материал от водни и местни имена от източната част на Балк. п-ов, румънски, югославски и гръцки списъци на селищата, турски данъчни регистри на балканските страни от XV в. насам, грамотите на българските царе и на сръбските за Македония, византийски извори за историята на нашите земи в миналото, различни поменици, приписки и бележки от различни времена, както и ценните проучвания на българската топонимия в Албания и Гърция от Селищев и Фасмер.

В географския обсег са включени тия земи, в които живее или е живяло българско население и в които са намерени следи от жителски имена в топонимията му. От сегашните румънски земи имената са вземани със строг подбор. Трябва обаче веднага да се отбележи, че не винаги може да се каже със сигурност дали дадено име от тоя тип е възникнало на българска или на румънска етнична почва, т. е. не винаги може да се посочи истинският именувател (Namengeber) на въпросното име, понеже в румънски са заети много думи от български, а също така и наставката *-янин, -яне*, рум. *-ean, -ian* (вж. Gramatica limbii romîne. Vol. I. Vocabularul, fonetica şi morfologia. Bucureşti 1954, стр. 159). Латинската наст. *-anus* в рум. дава *-în*, срв. лат. *romanus* > рум. *romîn*. Под внимание са взети такива имена, които са образувани от българска основа, при все че тя може да е заета и в румънски. Като се има пред вид, че при такива имена и основата, и наставката са български, с по-голяма вероятност може те да се вземат за български, отколкото за румънски образувания. Тук е мястото да се изтъкне, че в случая не може да се говори за българско влияние върху румънски, породено от пряко устно общуване между двете населения. Тук влиянието произлиза от асимилираното българско население, което векове наред е живяло в днешните румънски земи и което е оставило многобройни следи в румънския речник, в граматичния строй и в географските имена.

---

[1] Така според Миков (247) за *Долен* и *Долени* е казано, че „са заселени доле, ниско от околни селища“, а „места и селища, разположени на по-високи места спрямо други, се наричат и *Горенци* и *Горнянци*, което ще каже село, заселено на по-високо място, по-горе“; *Пещене* според него значи 'пещера, ниша в пясъчен терен', стб. пєщанє, а *Ръчене* (у него *Рѫчене*) е от стб. рѫдъ, рѫчєнъı 'ручей'; „названието на с. *Уровене* идва от маджарското *urovene* 'господар' (112), *Тетевен* (264) се свързва с „вече рядко употребяваната дума тетиво, стб. татнка, която значи проточено, опънато, изтеглено“, *Фращане* „ще каже братски“ (137). *Гложене* в Орях. се свързва с *глог*, а Тетевенското с „гложене“ на вятър, а „названието на близкото село *Шумнене* е превод, направен от първите заселници, дошли през XVII в. от Гложене“ (264). Според Б. Симеонов, БЕз 14, 1964, 377—388, *Гинци* се извежда от **Гигинци*; *Ка̀леновци* от стб. Калънъ [?], което в говора „правилно би дало *Кален*, откъдето и *Ка̀леновци*, т. е. тия, които живеят в **Кален*“. Ако авторът излиза от ЛИ **Калънъ* от ЛИ *Кало* и *-ънъ*, става безпредметно сравняването с *Кален*, Врач., *Каленик*, Кулско и Плев., в чиито основи стои стб. *калѣнъ от калъ 'разводнена земя' и -ѣнъ, както в *ка̀лена панѝца, ка̀лена сто̀мна* срещу *ка̀лен, ка̀лна*, стб. *кальнъ; „*Чепърляне* ще означава 'разровено, изровено място', а *Чепърлянци* — тия, които живеят в разровеното място, или пък тия, които ровят, разравят“. Липсата на анализ на строежа винаги води до такива грешки.

По-друго е положението с българския материал в Албания и Гърция. Българските заемки в езиците на тия страни не са така многобройни и от такова естество, както в румънски, затова българските жителски имена могат да се откриват сравнително лесно. В тази насока неоценимо полезни са книгите на Селищев и на Фасмер.

От Косовско-Метохийската област са включени имена, понеже не малка част от селищните имена в тези области и частично в някои северни са възникнали на българска почва, както се вижда от следните имена: *Dobrušte* в Призренско (IM 132), прил. от ЛИ **Добрутъ* от ЛИ *Добро* и *-ут*, както в СелИ *Богутево*, Асеновгр.; *Небрегоште* в Средска ок. в Призренско (IM 302): Селищев, СелП 411, отбелязва, че в средска и в сиринишка група има два елемента — сръбски и български, като езикът на последния не е привнесен от Македония, а е от старо население; *Sveštica*, с. в ок. Чачак (IM 413), от *свещ*, срхр. *sveća*, срв. МИ *Свещѝ-плаз* при Златица, *Свещника* в Пирин, също *Свищòв*, прил. от *свещ*, с редукция *е/и* в неударено положение; *Pešterak*, връх И 18 Чуприн (немска карта 1:75000 от 1914); патронимични имена, предимно в Призренската област: *Ljubovište, Jancište, Vranište, Skorobište, Poslište, Dobrište, Semetište, Ljubište; Graždanik*, с. З 7 Призрен (IM 192); *Dragobužda, Dragobužde*, с. във Вранско (IM 148), прил. от ЛИ **Dragobudъ* (O. Franck 213); *Звижд*, област южно от Браничево (сръб. карта 1:200000), прил. от ЛИ **З-вид*, за първата част срв. пол. ЛИ *Z-bąd, Z-bor, Z-by-lut, Z-by-sław* (Tasz), а за втората по-долу *Завидовци; Љуберажда*, с. в Пиротско и извор в м. Черковица (Миличевић 175, 237); *Ljubožda*, с. в Призренско (IM 272); *Ljubižda*, две села СИ 3 и СИ 7 Призрен (IM 272); *Obražda*, село между Лесковац и Куршумлия (IM 310), прил. от ЛИ *Обрадъ; Раждињак*, м. с ниви при Ягодина (Гласник 61, 157), *Рожданик*, с. З 23 Нова Градишка (лист Баня Лука, сръб. карта 1:200000); *Selogražde*, с. СИ 12 Призрен (IM 384); *Tibužde*, с. във Вранско (IM 428); **Торажда**, изч. село в Призренско, 1348 (Нов 688); **Чрѣвоглаждь**, изч. село в Призренско, 1348 (Нов 688); *Глобочица*, с. Ю Призрен, *Лесковец, Кострец, Нашец, Тупец, Бубовец, Грачец* в Призренските области Гора и Сиреник в северните поли на Шар (Й. Иванов, Бълг. в Македония LVI); *Бабин дол* до с. Обрежа в Ягодинско (Гласник 61, 7); *Topolnica*, с. в Зайчарско (IM 431) срещу сръб. *Топоница*, често.

I. ОСНОВИ НА ИМЕНАТА

1. ОБРАЗУВАНЕ НА ИМЕНАТА

Жителските имена могат да се поделят на две основни групи: патронимични и непатронимични. Патронимични имена са тия, които са свързани с името на основателя на селището и селищното име означава „хората, родът на...". Такива са типовете имена „Драгановци" и „Белотинци". По аналогия на техния строеж са образувани типовете „Кметовци" и „Попинци", понеже докато „Драгановци" и „Белотинци" по строеж и значение са мн. ч. от ЛИ *Драган* и *Белота*, другите два типа не са мн. ч. от *кмет* и *попа* (м. р.) и от тях имаме мн. ч. *кметове* и *попи*, последното като *слуги, владици*.

Непатронимични са останалите имена, които са възникнали от нарицателни съществителни и прилагателни, от прилагателни от ЛИ (*Мировяне*) или направо от ЛИ, които са били селищни имена (*Илияне* от *(Свети) *Илия, Иваняне* от *(Свети) *Иван*). Трябва да се изтъкне, че непатронимичните имена не са възникнали направо от нарицателни, а от собствени селищни имена. С други думи *Доляне* не е образувано от *дол*, а от СелИ *Дол*, (Криви, Равни, Добри) *дол, Рупци* не е направо от *рупа*, а от СелИ *Рупа*, (Горна, Камена) *рупа, Рупье, Рупи* и т. н. Тоя път на образуване личи особено ясно при имена като *Мировяне, Радьовене*: СелИ *Мирово, Радьово* > СелИ *Мировяне, Радьовене*. Както се вижда от начина на образуването, имената преживяват два момента: един начален момент със СелИ *Дол* и нарицателно *доляне* „жители на село *Дол*" и втòри момент със СелИ *Доляне* (и *долянци* или *долянчане* „жители на Доляне"). Периодът от прехода от *Дол* до *Доляне* понякога може да бъде дълъг, понеже знаем, че през една и съща епоха селото се среща и с име *Дол*, и с име *Доляне*.

А. Имена на *-яне*

а) тип „Доляне" (карта I)

Тоя тип имена са образувани от съществителни и прилагателни собствени имена. Техният грамаден брой, многобройните варианти на *-яне* (вж. по-долу формите на имената), образуването им от първични географски термини (вж. по-долу семантичната класификация) показват несъмнено голямата им старинност не само в български, но и в останалите славянски езици.

б) тип „Горичане" (карта I)

Тези имена са образувани от основи с топонимични наставки. Така *Горичане* е възникнало от СелИ *Горица*, което е преживяло един малък или голям период, докато се превърне в *Горичане*. От имената от този тип не са напълно сигурни ония, които в основата си имат топонимична наст. *-ец*, *-ек* или жителски имена на *-ци* (при които имената са от тип „Доляне", срв. напр. *Горановчане*, род в Соволяно, Кюст., преселници от *Горановци*, Кюст. (КюК 171); при липсата на горните данни името *Горановчане* би могло да се изведе и от *Гораловец*), понеже при по-нататъшното производство гласната в тия наставки отпада (понеже иде от *ь*, който тогава попада в слабо положение) и не знаем дали тук не е налице образуване с *-чане*, т. е. не знаем дали едно име като **Върбовчане* не е образувано от **Върбовец* и *-яне* или от **Върбово* и *-чане*. Трябва да се отбележи, че жителските собствени имена на *-чане* са твърде малко на брой (за разлика от нарицателните) и затова тези имена могат с твърде голяма вероятност да се смятат за образувания с топонимични наставки (вж. по-долу имената с топонимични наставки).

в) тип „Върблянци" (карта 2)

Сложната наставка *-янци* е възникнала от *-яне* и *-ци* (мн. ч. от *-ец*). Трябва да се подчертае, че двете наставки са се напластявали една над друга в различно време. Не би могло да се мисли, че *-янци* е възникнала на чисто морфологична основа, и то едновременно, тъй като по слу̀жба двете наставки са напълно еднакви (срв. имена на *-я̀не* и на *-ци*, възникнали от една и съща основа, без никаква функционална разлика между тях: *Доляне* и *Долци*, *Загоряне* и *Загорци*. От само себе си се разбира, че това двойно суфиксуване се е наложило поради функционалното избледняване на старата наставка *-яне*, към която се е наложило да се прибави нова продуктивна жителска наставка. Същата тенденция се среща и при местните имена, с което се подчертава стремежът към поднова на топонимичната непродуктивна наставка. Тъкмо това двойно суфиксуване в местните имена ме кара да мисля, че в случая *-янци* възниква последователно, т. е. елементите ѝ не се прибавят едновременно. Тоя стремеж при местните имена (за това вж. у мене, Български топонимични наставки, Onomastica, VIII, 1963, 160 сл.) изтъква разликата между топонимичните и нарицателните наставки. При последните винаги има налице семантична или поне стилистична разлика между функционално близки наставки в една дума, докато при наставките в местните имена такава разлика не може да се открие. Тази особеност на топонимичните наставки ни дава възможност да хронологизираме поне относително местните имена със сложни наставки.

Имената на *-янци* не са много в българската топонимия, може би поради това, че по начало имената от тип „Доляне" образуват нарицателни жителски имена с *-ци*: **Доляне — долянци* и затова твърде рядко са възлезли до собствени жителски имена. Наставката се среща рядко и при образуване на нарицателни жителски имена, напр. *бѐленци* от *Бя̀ла*, *вàрненци* от *Вàрна* (ново, срещу старото *вàрналии*), *ру̀се̇нци* от *Ру̀се* (ново, както личи и от липсата на палатализация *с/ш*, срещу старото *русчуклѝи* от турската му форма *Русчу̀к*), *софиянци* от *Сòфия*, *трѐвненци* от *Тря̀вна*, още *Козничанци*, род в Катрище, Кюст., преселени от Д. *Козница*, Кюст., *Лехчанци* = *Лешчанци*, род в Жилинци, Кюст., вероятно преселници от съседното село *Лѐска*, *Таваличанци*, род в Н. чифлик, Кюст., преселници от *Тавaличево* (вж. КюК 272, 160, 244), *Вало-*

жанцй, род в Тишаново, Кюст., и др. Б. Марков, Mja VII, кн. 1, 1956, стр. 12 сл., твърди, че *-янец, -янци* е продуктивна само „во македонскиот јазик“ и не се среща в останалите южнославянски езици. Формата *софиянци* Марков обяснява от *София* и *-нец*, като *-нец* според него е взето от случаи като **шуменец, *плевенец*, каквито форми обаче, както посочи Ив. Гълъбов, ИИБЕз 10, 1964, 50, не съществуват, а има *шумн-енци, плевн-енци*, от основи *шумн-* и *плевн-*, от каквито са образувани формите *Шумна* и *Плевна*, с които тия градове са били известни векове наред в балканските и други езици. По-нататък Марков твърди, че *-янци* се среща предимно в централните македонски говори, а в периферните (северни, източни и южни) се пазело старинното *-яне*. Това явление авторът отдава на периферните говори, които, както е известно, са по-консервативни от централните. Анализът, който авторът прави на имената на *-янци*, е механичен, изкуствен и тенденциозен. Географското разпространение на *-янци*, както се вижда от приложената карта (№ 2), далеч не потвърждава мнението на Марков, че *-янци* се среща само „во македонскиот јазик“.

Б. Имена на *-чане*

Тип „Спротивчане“ (карта 1)

Наставката *-чане* е твърде рядка при жителските собствени имена. Тя може да възникне от следните случаи: а) от СелИ на *-к* като *Батак—батачане, Брезник—брезничане, Казанлък казанлъчане, Перник—перничане*, срв. още имената на родове в Кюстендилско като *Буновчане* в Жабокрът, преселници от *Буново, Згуровчане* в Жабокрът, преселници от *Згурово, Земенчане*, вероятно от *Земен*, Радом., *Коркинчане* в Д. Грашица, преселници от *Коркина, Уйнянчане* в Д. Грашица, преселници от Гор. *Уйно* (от **Уйняне*, произв. от *Уйно* с *-яне* и нова наставка *-чане*. Такъв тип не ми е известен при жителските имена); б) от СелИ на *-ец* и *-ица*: *Дупница—дупничане, Върбица—върбичане, Златица—златичане, Кутловица—кутловичане* (повече примери вж. по-долу в частта за топон. наставки); в) от СелИ на *-ч*: *Петрич—петричане*. От друга страна може да имаме и следния развой: СелИ **Върбово* > нариц. жителско име *върбовци* > собствено **Върбовци* и от него вторично нариц. *върбовчане* и собствено **Върбовчане*. — При това производство съседни имена си влияят, напр. *трънчане* ще да е по *брезничане* от *Брезник, пирдопчане* по *златичане* от *Златица*.

Продуктивността на *-чане* е свързана тясно с продуктивността на *-яне* и стои във връзка с типове имена, посочени по-горе. Като се има пред вид, че *-яне* престава да бъде продуктивна към XV в. и че селищни имена на *-к, -ц* и *-ч* не се срещат често, лесно можем да си обясним слабата продуктивност на *-чане* в собствени селищни имена. Наред с *-ец* наставката *-чане* е твърде продуктивна при образуване на нарицателни жителски имена като *пловдивчане, никополчане, ломчане, видинчане* и в нар. пес. „Желю ми *ямболчанина*“ (Търн., СбНУ 26, 160), *свищовчане* (у Каравелов); при нови СелИ *златоградчане, крумовградчане, ботевградчане* и особено често при чужди селищни имена (които са нови за бълг. топонимия) като *берлинчане, лондончане, нюйоркчане, мадридчане, московчане, дрезденчане, хамбургчане* и др.

В. Имена на *-ци*

По същество тая наставка субстантивизира прилагателни както в антропонимията, така и в топонимията. Докато при личните имена тя се среща само в мн. ч. (*Драгановци, Петковци*), в топонимията тя е само в ед. ч. — *Каменец, Гълъбец, Върбовец*. При патронимичните жителски имена тя се употребява както в антропонимията, а при непатронимичните имена образува жителски имена („Новоселци“, „Брусарци“, „Душанци“, „Кремиковци“). При нарицателните жителски имена се среща и в двете числа (*търновец—търновци, кюстендилец—кюстендилци*).

а) тип „Новоселци“ (карта 3)

Имената се образуват от собствени имена от съществителни (*Ново село > Новоселци, Рупа > Рупци*), от исконни прилагателни (*Вран- > Вранци, Стръм- > Стръмци*) и от производни прилагателни на *-ен* и *-ин* (*Ветрен > Ветренци, Бука > Бучинци*).

б) тип „Брусарци“ (карта 4)

Тези имена са възникнали от селищни имена с форма от деятелно име (по-рядко прякор) в мн. ч. от типа СелИ **Брусари* > СелИ *Брусарци*. Самият начин на възникване показва, че тоя тип имена са преживели два селищни периода — първият с деятелно име и вторият — с жителска форма.

Имената са интересни за културната история и за историята на занаятите у нас в близкото и далечното минало. Някои от тях показват изчезнали занаятчии (понеже са изчезнали занаятите им). Такива са напр. *биляри, брусари, возари, геракари, соколари* (опитомители на птици за ловуване), *корияри* (горски работници), *крамари* (бакали и кръчмари; изчезнало почти и като дума), *маслари, поятари, сливари, търняри, угляри* (във връзка с рударство), а във връзка със средновековни съсловия са запазени имена като *боляри, кутугери* (членове на богомилска секта, която въз основа на разпространението на имената може да се определи къде е била пуснала корени през XI—XIII в.). Като се има пред вид, че през средните векове жителите на редица селища са били задължавани да вършат определена работа на държавата или на местния болярин или феодален владетел, може да се допусне с твърде голяма вероятност, че някои от тези имена са възникнали тъкмо през тази епоха. Такива са напр. и полските имена *Konary, Kuchary, Piekary* (застъпени с винителна форма, вж. Tasz 174—177). Поради липса на достатъчно извори ние слабо познаваме за жалост много от средновековните привилегии и задължения на българското население.

Основните форми са в мн. ч. Това показва, че съответният занаят е бил сравнително широко застъпен в селището и е станал характерен за жителите му. Изключения като *Златар*, Пресл., *Грънчар*, Мелн., и *Пастух*, Кюст., са малко (при това първите две може да са старинни прил. с *-jь*, т. е. златарев, грънчарев).

За проучването е от значение, че в българската топонимия се срещат и селищни имена, образувани направо от nomina agentis, недоразвити в жителски имена. Такива са *Биволаре* (Плев.), *Бърняри* (Прешовско), *Видраре* (Тетев.), *Войници* (Лом.), *Грънчерите* (Габр.), *Дъскарите* (Дрян.), *Златарите* (Габр.), *Койнаре* (Белослат.), *Койнаре Горно* и *Долно* (Куман.), *Койнаре Горно, Долно* и *Средно* (Скопско), *Колари* (Стружко, срв. *Коларево*, Петр.), *Конаре Голямо* (Пловд.), *Конаре Мало* (Пазардж.), *Конари* (Новозаг.), *Конари Големо* и *Мало* (Прилепско), *Коняри* (Солунско), *Коняри Горно* и *Долно* (Леринско, срв. *Конярево*, Куман.), *Кравари* (Битолско), *Крушари* (Ениджевард.), *Лесичери* (Търн.), *Лъжичари* (Ениджевард.), *Обтичари* (Битолско, от *_Об Птичари_ като *Обсиренко*, Леринско (вж. подолу) или от *_О Птичари_ от типа *О-хрид*?), *Оризари* (Воденско, Кочанско и Куман.), *Оризари Горно* и *Долно* (Битолско), *Ослари* (Прешовско), *Паничари* (Тетовско), *Паничери* (Пловд., срв. *Паничарѐво*, Станкедим, и *Панчарѐво*, Соф. и Пехчевско), *Рудари* (Кратовско), *Свилари Горно* и *Долно* (Скопско), *Свирци* (Дрян.), *Свирците* (Търн.), *Соколаре* (Белослат.), *Соларите* (Габр.), *Терзиите* (Тревненско), *Тъпанари* (Дрян.), *Чехлари* (Пловд.). — От прякорните имена могат да се посочат: *Гъзурниците, Думниците, Калпазаните, Креслювци, Торбалъжите* и др. в Габровско. Тоя тип се среща и в турската топонимия в българските земи: *Арабаджии, Атлари, Ашиклар, Бояджилар, Даулджилар, Демирджи(лер), Демирджилери, Дерменджилар, Дуванджии, Дуванджилар, Казанджилар, Казчилер, Калайджилари, Касаплар, Кованджилар, Кьоселер, Кьоселери, Кърджилар, Кюмюрджии, Мандаджилар, Мумджилар, Налбантлар(е), Сабунджилар, Сепетчи(лер), Софталар, Табаклар, Хаджилар(и), Халачлар, Хамбарджилар, Чанакчи(лар), Челтикчии, Чикръкчилар, Язъджии.*

в) тип „Душанци“ (карта 5)

Имената са възникнали от основа лично име с притежателна наставка *-јь*, т. е. *Душанци* трябва да се възведе към начално *_Душанј-ьци_ от СелИ *_Душанјь_. Впоследствие съгласната пред *ј* е затвърдяла и *ь* в слаба позиция е изпаднал и се е получила формата *Душанци*. Има имена като срхр. *Donji* и *Gornji Moranjci, Grdanjci* (IM 145, 184, 192), които още пазят старата притежателна наставка. Селищни имена като *Драгомир, Мирослав, Негован, Радомир*, а също и такива като *Радигош, Злогош* са останали в старата си притежателна форма (при все че при първата група имена формалният признак вече не е налице) и не са доразвити с жителска наставка като „Душанци“. Притежателната основа на тоя тип имена стои по строеж в пълно единство с основата на ясните прилагателни основи на типовете *Драган-ов-ци, Кмет-ов-ци, Белот-ин-ци* и *Поп-ин-ци*. Строежът показва, че типът „Душанци“ не е патронимичен, тъй като името не означава „хората на Душан“, а „жителите на село *_Душан(ь)_“. Явно е също, че *Душан(ь)ци* не е мн. ч. от ЛИ *Душан* и в това отношение типът се различава от типа „Драгановци“ и „Белотинци“.

Наставката е била продуктивна и след XV в., както личи от турски ЛИ, легнали в основата на СелИ като *Адемци* (Еленско), *Дели Юсинци* (Щипско), *Дерманци* (Луков.), *Карасинанци* (Гевг.), *Надарци* (Смол.), *Сараванци* (Санд.), *Селимци* (Благоевгр.), *Синанци* (Търн.), *Шабанци* (Благоевгр.), *Язирци* (Скопско). — Някои от тях може да са възникнали по имена на българи-мохамедани, а други да са образувани под влияние на налични близки или съседни жителски имена от тоя тип, а трети да са пренесени от преселници там, където не са налице горните условия.

г) тип „Кремиковци“ (карта 6)

Тоя тип имена са образувани въз основа с прилагателни нарицателни на *-ово, -ево*. Строежът показва, че тук се различават два селищни периода — един, при който селището е известно с форма на *-ово, -ево*, и друг, при който то се е развило в жителско име. Не е изключено в някои случаи да имаме аналогично образуване, т. е. не от прилагателна основа на *-ово, -ево*, а от съществителна основа, към която се прибавя готова наставка *-овци*, която може да бъде взета и от типа *Драгановци*, понеже той се среща твърде често. Към това обяснение насочват явни руски примери като нариц. *орловци* (а също така и *орловчане*) от гр. *Орел, клиновци* от *Клин, дубновци* от *Дубно*. Трябва да се отбележи, че някои имена имат успоредни форми на *-овец* и *-овица*. Такива са: *Върбовци* = *Върбо(в)ец* (Прилеп), *Вракуповци* = *Вракупо-вица* (Петрич), *Голочевци* = *Goločevac* (Крива Паланка), *Копиловци* = *Copilovac* 1640 (Михайловград), *Раковци* = *Rakovac* (Кумановско) и *Раковци* = *Раковац* и *Rakovec* (Тетово). Може да се предполага, че тези имена са възникнали от форма на *-ов-ец, -ов-ица*, като при по-нататъшния си развой са получили жителска наставка направо към прилагателната си основа, т. е. след отпадането на топонимичната наставка, или по-точно казано — към основата, към която по-късно е прибавена топонимичната наставка. Срв. от тоя тип прил. *горнооряхов-ски* от *Горна Оряхов-ица*.

д) тип „Драгановци“ (карта 7)

По начин на образуване тези имена са мн. ч. от лични имена: *Драган* — *Драгановци, Петко* — *Петковци*, т. е. образувани с притежателна наставка *-ов, -ев* и субстантивизирани с *-ци*. По същество СелИ *Драгановци* значи „Драганови хора, синове, потомци“. Те са свързани най-често с името на основателя на селището, което става известно с него, когато родът се разрасне. Възможни са и два други начина за образуването на тоя тип имена: 1) от начално СелИ на *-ово, -ево* по пътя СелИ **Драганово* > нарицателно ЖитИ *драгановци* > собствено име *Драгановци*, т. е. както при типа „Кремиковци“. Имената, образувани по тоя начин, не ще да са малко, като се има пред вид колко голям е броят на имената от типа *„Драганово“*. Може би тоя тип образувания има пред вид Селищев, като пише: „Образования на *-овци (-евци)* предполагают существование имен на *-ов (-ев)*. Действительно, в Пологе употребительны patronymica на *-ов, (-ев)*. Это — давние и типичные, как *-овци (-евци)*, патронимические образования на востоке Балканского полуострова. В этих областях patronymica на *-ов* характеризуют группу славян болгарских. Такие образования распространены в восточной и западной Болгарии и в Македонии, а также и несколько далее к северо-западу от Шар планины, в Призренском крае“ (СелП 390); 2) също мн. ч. от ЛИ, но не по името на отделно лице, а поради това, че съответно ЛИ се среща много често в селището и е типично за него. Този тип не ще да е много разпространен, понеже личните имена обикновено са типични не само за едно селище, а за определена област. Известно е, че в данъчните си регистри турците са именували в миналото някои селища тъкмо по този начин, напр. *Петкоолар, Боноолар* и пр.

е) тип „Кметовци“ (карта 8)

Тези имена са аналогични образувания по типа „Драгановци“ и са възникнали от прякори, които, както обикновено, се пораждат от подигравка към отрицателно качество или стоят във връзка със занаята на населението. Трябва да се отбележи, че тук се срещат немалко двуосновни имена от типа *търно-коп* и от типа *стърчи-опашка* (вж. по-долу при състав на имената).

ж) тип „Белдтинци“ (карта 9)

Тези имена са образувани от лични женски и мъжки имена в женски род. Не може да се определи точно кои са възникнали от мъжки и кои от женски имена, понеже има случаи, при които резултатът може да се появи от две разнородни имена, напр. *Дра̀жинци* може да бъде от мъжко ЛИ *Дража* и от женско *Драга*. Приблизително те се разпределят така: 40% от мъжки ЛИ, 50% от женски ЛИ и 10% неопределени. По начало тези имена стоят във връзка с името на основателя на селището и поради това трябва да се допусне, че въпросните женски имена едва ли са във връзка с основателки на селища, а във връзка с род, който е станал известен с името на жената поради това, че мъжът отсъствува дълго време от селото (поради печалба). Така и децата стават известни с името на майката. Това се среща често в т. нар. гурбетчийски села в западните и югозападните части на нашите земи, където условията за поминък са относително оскъдни. По тоя начин са възникнали родови и фамилни имена като *Господѝнкин, Дàнин, Рàдин.* Друга причина за възникването на тези имена е ранната смърт на бащата и, когато майката става глава на семейството, децата ѝ, а оттам и цялото семейство, стават известни чрез името на майката.

Мъжките лични имена в женски род на *-ота* и *-ица* са твърде старинни и от тях са образувани голям брой имена от тоя тип. Освен тях има вторични имена от родително-винителна форма като *Рàнча, Рàша, Гѝга,* които се срещат предимно в областта между София, Радомир, Кюстендил, Босилеград, Пирот, Годеч и Сливница. В източни говори се срещат изолирани случаи като *Андрѐя, Харалàмпия, Димѝтрия*, предимно в средните балкански области.

По образуване те са мн. ч. от личното име, образувано с прилагателна наставка *-ин* и субстантивизирано с *-ци.* Срещат се малък брой имена, които са останали несубстантивизирани, т. е. само в множествената си форма: *Миланкини, Новачкини* (Елена), *Шенини* (Габрово). Тази множествена форма на женските лични имена се среща в източни говори (Никополско, Габровско, Търновско), където срещаме *Иванкини, Пенкини, Стоянкини* и т. н., напр. „в село имаме две *Пенкини* и три *Иванкини*“.

з) тип „Попинци“ (карта 9)

Те са образувани от прякори от мъжка основа на *-а* като *слуга, владика, ага, ходжа*, старинно *попа* и пр., аналогично на типа „Белд̀тинци“ Разпространени са предимно в западни области, където и досега прилагателните от съответните нарицателни се образуват с *-ин*, докато в източни области се образуват с *-ов*.

2. ИСТОРИЧЕСКИ РАЗВОЙ НА ИМЕНАТА

Колкото и да са оскъдни историческите ни извори, все пак те дават данни за развоя на формите на имената през различни времена. Тук се наблюдават два случая, противоположни един на друг.

1) Старинно селищно име по-късно се явява с жителска форма: Броусь 1353, сега *Брушани* (Кавадарско); Галичь XIV и XVI в., сега *Галичани* (Прилепско); *Исфит увраджс* 1452, *Исфети вараджс* 1576, *Сютураджс* (тур.) 1728, 1732, сега *Световрачане* (Соф.); *Самоводе* (тур.) 1618, сега *Самоводене* (Търн.), *С(ве)то Дмітрі* XVI в., *С(ве)то Дмитрани* XVI—XVII в., сега *Светомитрени* (Прилепско); Враче 1354, сега *Врачевци* (Куман.) пряко **Врачево*; Костино 1337, сега *Костинци* (Прилепско). — Тези малко на брой форми са единствените засега, които не възстановяваме, за да обясним развитите по-късно от тях жителски селищни имена. Те показват, че жителските нарицателни имена са могли да се превръщат в собствени чак до началото на XVIII в.

2) Старинно жителско име се явява по-късно с нежителска форма: Биждане 1335, сега *Биждово* (Охр.); Коучкарани 1348, вероятно днес *Кучкар* (Лъгадинско); Лѣсковлѣне 1354, вероятно днес *Лесково* (Битолско) *Μελίτζιανη* = *Μελίντζιανη* XIV в., по Долна Струма, с метатеза **Μελ(ι)νίτζιανη*, вероятно днес *Мелник*; Селчани 1348, вероятно днес *Селце* (Тетовско); Чрѣшωвеноι преди 1277, сега *Црешово* (Скоп.); Крагоуици 1335, вероятно днес *Крагуево* (Битолско); *Райлуфджа* 1453, *Ралувча* (тур.) 1576 > *Райлува* 1728, днес *Райлово* (Пернишко); Бобов'ци 1347, вероятно днес м. в Брезнишко. — Както се вижда, отъждествяванията невинаги са сигурни. Неточната връзка между старата и новата форма не говори винаги за липса на съответствие. Тук трябва да са се намесили други фактори, именно живи и много продуктивни наставки като *-ово, -ево*. Случаите показват, че жителската форма не е била утвърдена като единствена, а покрай нея е битувала и нежителска, която след време е изтласкала жителската и се е наложила, понеже нейната наставка е жива и ясна за населението. Битуването на две успоредни форми не е изолирано само в тоя случай, срв. напр. *Елшйца* (Панаг.) у българите и *Арнаўт кьой* у турците (преди Освоб.).

3. СЪСТАВ НА ИМЕНАТА

Жителските имена биват едноосновни и двуосновни.

А. Едноосновни имена

По-голямата част от имената са образувани от съществителни, напр. *Баняне, Гниляне, Доляне*. Трябва да се отбележи, че невинаги може да се твърди това. Горните имена може да са възникнали не само от същ. *баня, гнила* и *дол*, но и от техни прилагателни с *-jь*. Имената от прилагателни могат да възникнат по два начина: а) от първата част на двуосновни местни имена от типа *Добри дол, Високи връх, Гъста гора*, и б) от МИ от типа *Равна, Висок, Дълбок, Студена*. С оглед на по-голямото разпространение на първия тип в топонимията, трябва да се приеме, че повечето от жителските имена са възникнали от него. За жалост изворите не дават началната форма, от която е възникнало жителското име, и затова не може да се каже уверено дали СелИ *Височане* произлиза от МИ *Висок, Висока* или от *Високо* (дърво, било), *Високи* (връх) и под. От формално гледище това няма значение и имената не могат да се разпределят в групи. Те са следните:

1) от исконни прил.:

тип „Доляне“: *'Αβλίανα, Băleni, Balzanë, Balani, Белен, Белене, Βέλλιανη, Κάτω Βέλιανη, Πρεβελιανὰ, Μπιλιανά, Βελιανιτίικα, Берзана, Билян, Бистраница, Blăjani, Blăjenii de Sus, Blăjenii de Jos, Βλυζανὰ, Bolan, Bolen, Болена, Bolšani* 1431, *Μπολιάνα, Μπολιαναίικα, Boljani, Бриждан, Б(ъ)рзаня, Бялана, Veleni, Велчани Величани, Вещани, Височан, Βρανιανά, Вуляни, Върлан, Vërlan, Vîrleni, Върлянска поляна, Galani, Galliana, Гёмбочари, Глъмбоча, Γλομποτσάνη, Γλουμποτσάριον, Golani, Голишани, Γόλιανη, Голян, Гояни, Gîşteni, Γούσιανη, Δελβοτζιάνους* 1152, *Дивля, Дивлян, Дивляни, Dichişeni, Dobrana, Добрани, Τόμπραινα, Добрень, Добрени, Dobreni, Добрените, Добродоляне* = Добродолıане, *Живенье, Zlăşteni, Злокукяни, Злокучене, Zuvjan, Кривене, Кривени, Criveanul, Кривогащани Кръпени, Кърнино, Кърпена, К(ъ)рпени, Кътани, Lisjana, Лишани, Лишанска махала, Лишен, Малоселене, Малчани, Маляна дереси, Малянска река, Modreni, Mukljani (:*мокли* 'мокър'*), Мокрани, Мокрен(е), Мокрени, Μάκραινα, Μακρυνιάνη, Мокрино, Мокрянското дере, Novaniy* 1431, *Novaslani* 1431, *Новоселани, Новоселяне, Новоселяни, Обланско, Острени, Планяне, 'Ραβνιάνους* 1152, *Σιρότσιανη, Σλαναίνη* 1409, *Сребрени, Старен*=тур. *Астаранӣ* от края на XV в., *Сушани, Συοίανα* VI в., *Σχωρέτσανα, Теплен, Тихополяни, Топлана, Топленски колиби, Топляни, Τόβλιανη, Tsaritsani, Χουδαλιανὰ, Цървеняне, Цървеняно, Чернене, Черненик чешме*: тип „Горичане“: *Βελλιαντζίκι, Βελίτσαινα, Dobriceni, Крапчене, Κρυφτσανοῦ, Modărceni Пестришино, Plaviceanca, Plăviceni*; тип „Върблянци“: *Бѐленци, Белѐнци, Βελεντζικόν, Бистренци, Болянци, Бяленце, Веленци, Valenitzi, Голенци, Golenţi, Поцърненци*; тип „Новоселци“: *Μπαλτζῆ, Μπαλτσί, Вранци, Дългоделци, Кривци, Новоселци, Острилци, Смаинци*;

2) от производни прил.:

тип „Доляне“: *Баевени, Беслен, Bolovjan ?, Борован, Боровян, Brîncoveni, Буковляне, Вечеровени, Витовяни, Волован, Vulkovjan, Горнените, Горняни, Гроздовене, Грудовене, Giurgiuveni, Доброзени, Долнени, Долненски дол, Dolovjani, Drăgoeni, Дреновени, Дреновяне, Δούβιανα (:*Духовяне), Дъбовяни, Дяковене, Еловяне, Жаровяне, Замирован, Иловяновѐц*, Калѹгерѡвѣна 1277, *Капован-Дабот, Костовене* 1868, *Крушовене, Крушовяни, Кучкоени, Кучовляни, Κουτσούφλιανη, Κουτσουφιανὰ, Cîlnăianul, Cîlnăieni, Cîrstovani, Libtoani, Лознани, Лупковен*, (Л)ѣсковнıане 1277, *Марковени, Milcoveni, Mioveni, Мировяне, Mihoveni, Moroeni, Мъдьовене, Nicovani, Нощовен*, Обнждѣне 1337, *Олевени, Петревене, Поповяне, Поповяни, Pirşcoveni, Радовене, Радьовене, Рисювене, Робовене, Сврачовене, Смиловене, Тетевен(е), Тя(х)овене, Уйовене, Холюван, Хуйвен, Hîrşoveni, Церовене, Чеперьовлен, Чочовени, Ciocoveni*, Чрѣшѡвенı 1277, *Шипковенете, Шипковянското*, *Яновени*; тип „Горичане“: *Боровичене, Букойчани, Добрювчани, Дупновичене, Китовчанье*; тип „Спротивчане“: *Велимбъровченье, Граовчанье, Догановчанье, Пепеливчанье, Янчовчанье*; тип „Новоселци“: *Бучинци, Ветренци, Камитци, Мравинци.*

Немалък брой жителски имена са възникнали видимо направо от лични имена. Наличието обаче на *j* в *-jане* не позволява да се проникне добре в строежа на основата, понеже тя може да бъде производна от лично име с наставка *-jь* и по-нататък да е доразвита в жителско име с *-jане*. Друга несигурност при тоя поддял имена е свързана с такива случаи, при които основата може да стои във връзка с име на светец и жителското име да е възникнало само от втората част на основата, напр. **Илияне* от *(Свети) *Илия*. В последния случай основата по начало не е прилагателна, каквато възможност има при горния случай. Тук се отнасят следните имена:

Биждане 1335, *Μπιοτένι, Brăileni, Brătăşani, Brătuleni, Budişteni, Десенето (?), Добришани, Δοβlοδιανα, Драгожани, Dragosloveni, Иваняне, Iliyani* 1431, *Климещани, Lapani, Ljazareni, Малкочене, Maluşteni, Marceni* 1431, *Mihalyani* 1431, *Mîrşani, Neguşeni, Nežani, Никищани, Никишян, Nicoleni, Никуляни, Новачене,* Обнждѣне 1337, *Petrani, Петренски дол, Питранье, Rădăşeni, Радишани, 'Ρατίσανη, Sîrbeni, Сърбляница, Сърбяни, Σερβιανὰ, Σερβιανά* XIV в., *Συρμπάνι, Ζεοβιανὰ, Танушане, Тодорани, Thodoriana, Толяни, Томѩне* XVI в., *Титане, Хотищено, Τσαλιανὰ, Τζεχλίανε* 1109.

Към тази група не спадат имена, развити от лични имена с топонимична наставка, тъй като по образуване те се различават от тях.

Б. Двуосновни имена

Тези имена се образуват от композита от типовете: а) *ново село* б) *търнокоп*, и в) *стърчи-опашка*. Като се изключи Сѣножештани (от *сѣножєть 'сенокос', от тип *търнокоп, сенокос*), всички имена от тип „Доляне“ са образувани от типа *ново село, добри дол*, които са много чести в МИ, докато другите два типа са много по-редки. Типът *стърчи-опашка* се среща предимно при прякори и затова е така чест при типа „Кметовци“. Запазването на двата елемента при тип „Доляне“ показва несъмнено, че те са били здраво споени на топонимична почва, което вероятно се дължи на тяхната старинност, за разлика от случаите, посочени по-горе, когато при образуването на селищното име се взема само единият елемент (в случая първият). По същия начин трябва да се обясни запазването на двата елемента и при типа „Драгановци“, за който има случаи и в нежителска форма: *Дядо Страти*, мах. към Лесичарка, Габр., *Баба Маджарка, Дядо Дянко, Колю Ганев* и др., махали в Габровския и Тревненския Балкан. Общо взето, двуосновните жителски имена не са много. Те са следните:

Тип „Доляне“: *Белоптичене, Доброделяне, Долномалчане, Злокукяни, Злокучене* 3п, *Кривогащани, Кръкожабече, Кътрожабене, Кътрожебен, Малоселене, Меджутгоряни, Novaslani* 1431 (: **Новоселяне*), *Новоселани, Новоселяне* 2п, *Новоселяни* 6п, *Самоводени, Световрачане, Светомитрени, Σελιπιανά* (: **Село Липѩне*), Сѣножештани 1348, *Σφεντιλιανὰ* (: *Свѧтꙑ Илиіане), *Σχωρέτσανα* (: **Сухоречане*), *Τιχοπολιανή = Χοπόλιανη.* — Срв. сръб. *Starodvorane* в Косово (IM 405); тип „Спротивчане“: *Велимбъровчанье*; тип „Новоселци“: *Букодолци, Велѝндренци, Власодѝлци, Вучоглѝвци, Гарванодѝлци, Гороцвѐтци, Гърмодѝлци, Длъгорѝдци, Дреновдѝлци, Дългоделци, Криворидци, Кривошийци, Мечополянци, Новоселци* 6п, *Оснорѝдци, Сгорополци, Сивокобѝлци, Сичкодолци, Скаповдѝци, Старопадалци, Староселци, Среднорѝдци, Тънкорътинци, Църноглавци*; тип

„Брусарци“: *Аджамзалци, Белопопци, Велмевци (: вели мех), Гузумелци (?), Дедебалци, Млекоминци, Псредерци*; тип „Душанци“: *Дели Юсинци, Делисинци (: Дели Юсинци), Кара Синанци, Хаджи Димирци*; тип „Драгановци“ *Делядровци (<*Делян Андровци ?), Драганосковци (<*Драган Ос(е)ковци ?), Иваниванновци, Калопетровци, Килъжовци, Кокобеевци (?), Крадиновци (< *Кара Диновци ?), Мароцековци, Милчаковци (< Милчо Яковци), Оконниковци (<*Око Ников ?), Папъшевци (<*Папа Пъшевци), Парапандовци (<*пара* 'при, у' *Пандовци ?), Пацерковци (< *Паце (Пацо) Ерковци), Пергеловци (<*Перо Геловци ?), Пицанковци (<*Пицо Анков ?), Поп Бобчевци, Поп Гергьовци, Поп Димитровци, Поп Райковци, Поп Русьовци, Портитовци* (тур. *Похортитофча < *П(р)охор Титов*), *Сартаневци (<*Саръ Таневци), Синагевци (< *Син(один) ага ?), Халилбашовци, Чандревци (< *Чано Андревци), Чибаовци (<*Чи(й)о Ба(х)ов)*; тип „Кметовци“ а) от тип стърчи-опашка: *Боримечковци, Церикотковци, Печикомадовци, Яздирастовци*; б) от тип търнокоп: *Голомеевци, Горобиовци, Кривошиовци, Мечкобиевци.*

4. ИМЕНА С ТОПОНИМИЧНИ НАСТАВКИ

Редица имена са образувани от основи с топонимични наставки, които при имената на *-яне* (тип „Горичане“) са много по-чести, отколкото при имената на *-ци*. При последните се наброяват само няколко случая. Тая различност трябва да се обясни с по-голямата продуктивност на *-яне* в миналото, именно до към XV—XVI в. (понеже се срещат и при имена с турски основи), когато и *-ица*, и *-ец* са били в жива употреба, каквато запазват до последно време. По-важното е, че тези имена пазят много други топонимични наставки, които вече не са продуктивни. Това е още един косвен признак за старинността на имената на *-яне*. По-нататъшните разсъждения показват, че топонимичните наставки на основните имена са били продуктивни най-късно до същото време (XV—XVI в.), след което от тях са били образувани жителските им форми, които имаме днес. Разбира се, при липса на исторически извори засега не може да се каже колко време преди поменатата епоха тези имена са битували във формата си с топонимични наставки. Така този тип жителски имена дават възможност да определим, макар и относително, времето, до което техните топонимични наставки са били продуктивни. За прегледност наставките давам по азбучен ред, а не по основата, от която са развити.

-ава: *Вранявци* (Битоля), *Гъбавци* (Охрид), *Облавци* (Куманово), *Тепавци* (Битоля); други вж. у Дуриданов, Славистичен сборник, 1958, 245; **-ак:** *Реканчане* (Радомир); **-ан:** *Кошановци* (Видин), *Топотанци* (Радовиш), срв. Дуриданов, пос. съч., 212 сл.; у мене, Onomastica VII 201; **ача:** *Горачино* (Щип), *Lucăceni* (Бая Маре), срв. Дуриданов, БЕз 8, 344 сл., който отбелязва (стр. 355), че *-ача* е непозната в Македония. Примерите показват, че е позната в Македония и в Румъния; срв. и ЛИ *Драгача* в Полог през XIII—XIV в. (СелП 101); други примери вж. при *Горачино*; **-ел:** *Скутлен* (Изт. Тракия), вероятно от **Скут-ел*; други примери вж. у мене, Onomastica VII 205; **-ец** (в някои редки случаи може би и **-ек**): *ʼΑρτζιάνη* 1809: **Ъртчане: *Ърт-ец* с премет от *рът-ец* (Халкидика), *Блатчен: *Блатец* (Драма), *Брачани: *Братец* (Корча), *Bračani* (Кичево), *Вепърчани: *Вепърец* (Прилеп), *Веселчани: *Веселец* (Битоля), *Вехчани: *Весец* от **Вьсьць*: стб. вьсь 'село' или от нариц. **вес-це*, както *сел-це* (Охрид, Елбасан), *Влахчени: *Влашец* (Велес), *Γερμοτσάνι: *Грьмьць* (Пелопонес), *Грачан: *Градьчане* от **Градьць* (Тирана), *Грачани* (Берат), *Грачен* (Зъхна), *Гробчени: *Гробец* (Златоград), *Добрьчан: *Добърдец* (Корча), *Добрювчани: *Добрювец* (Елена), *Забърчани: *Забърдец*

(Прилеп), *Загорчани* : **Загорец* (Корча), *Заградчани* : **Заградец* (Струга), Комарьчѣне 1337 *Комарьць (Прилеп), *Костелчаните* : **Костелец* (Елена), *Крапчене* : **Крапец* (Мих.), *Лафчане, Лафчани* : **Лазец* от *лаз* 'требеж' (Кичево, Велес), *Молчани* : **Молец* или **Молка* от **мол* в *под-мол* (СИ Албания), *Μουρτζανά* : **Моурьць* (Крит), *Негочани* : **Неготец* (Лерин), *Осинчане* : **Осинец* (Скопие, 2п), *Порочани* : **По Ротец,* **Поротец* от диал. *рот≤рът* (Елбасан), *Rapsáni* : **Рабьчане* от **Рабьць* (Лариса), *Робчен* : **Робец* (Мелник), *Ръчанската река* : **Ръчане*, срв. *Ръчене* (Охрид), *Ръчене* : **Рътец* (Враца), срв. предишното, както и *Порочани, Srčen* : **С(ъ)рътец* (Доспат), *Слупчане*, през XIV в. Стльпьчаны : **Стльпьць* (Куманово), *Σφραντζένι* 1374 : **Вранец,* **Вранек* или **Вранци* (Халкидика), *Сърдчан* : **Сърътец* (Драма), *Тополчани* : **Тополец* (Прилеп), Ѩблашчани 1342 : *Ѩблашьць (Охрид); за *-ец* вж. още у мене, Onomastica VII 206 сл.; **-еш**: *Барешани* : **Бареш* (Битоля), *Бобешино* : **Бобеш* (Кюст.), *Велешань* : **Велеш* от *вели* 'голям' (Берат), *Голишани* = гръц. *Γκολεσιάνη* : **Голеш* (Воден), *Тележене* XVII в. : **Телеш* (Ловеч), *Габрешевци* : **Габреш-ево* (Кюст.); за наставката вж. още Дуриданов, Слав. сб. 1958, 220 сл.; у мене, Onomastica VII 216; **-ик, -ица** или **-ич** (при производството с *-яне* не може да се посочи точната основа с топонимичната наставка, затова тия случаи давам заедно, без да възстановявам всички основи, което е направено в Речника; по всичко личи, че най-много са с *-ица*): *'Ανδρίτσαινα* (Месиния), *Avoritsani* (Коница), *Баничан* (Г. Делчев), *Букойчани* (Кичево), *Βελβίτσαινα* : **Върбичане* (Етолия), *Βελίτσαινα* : **Бѣличане* (Тесалия), *Божичен* (Русе), *Боровичене* (Петрич), *Βοστιτσανοῦς* : **(О)вощичане* от **(О)вощица* (Пелопонес), *Brădiceni* : **Бръдичане* от **Бръдица* (Крайова), *Βριζιατσάνου* : **Брѣзичане* (Янина), *Варадинчане* (Кюст.), *Виницани* (Велес), *Врбичане* (Призрен), *Горичани* (Берат, 2п), *Γκορίτζανα* (Арта в Ю Епир), *Γουμενιτσιάνικα* : **Гоумьничане* от **Гоумьница* : гоумьно (Пелопонес), *Дупновичене* (Своге), *Dîmboviceanca* : **Джбовичане* (Плоещ), *Dîmboviceanul* (Букурещ), *Жеравичене* (Трън), *Загоричани* (Костур), *Зойчене* (Петрич), *Izbiceni* (Крайова), *Казичане* (София), *Καλίτσενα* (Пелопонес), *Карабичани* (Куман.), *Количани* (Скопие), *Костричовци* (Белоградчик), *Κουφτσανοῦ* **Кривичане,* **Кривица* или по-вероятно **Кривец* (Месиния), *Кукуричани* (Кавадарци), *Кучичино* (Кочани), *Лешничан* (Дебър), *Μελίτζιανη* 1318 = *Μελίντζιανη* 1327 : *Мельничани* (Долна Струма), *Мелничани* (Дебър), *Мелчани* (Корча), *Μουριζιανά* : **Моуричане* (Крит), *Нагоричано* (Куман.), *Нивичани* (Кочани), *Нивичено* (Струмица), *Одричен* (Пръмет), *Odricani* 1431 (Берат), *Осничани* (Костур), *Plăviceni* (Крайова, 2п, Букурещ), *Popoviceni* (Крайова, 2п), *Райчани* (Кратово), *Реканчанье* (Радомир), *Рекичени* (Севлиево), *Ръжаничани* (Скопие), *Сеничани* (Ю Албания), *Сиричино* (Тетово), *Смоличано* (Кюст.), *Станичени* (Пирот), *Тодаричене* (Пирдоп), *Тодоричене* (Луковит), *Требичано* (Струмица), *Чуричени* (Петрич), *Γιαννιτσάνικα* : **Яничане* от ВИ **Яница* : **яна* 'река'; за наставките вж. Дуриданов, БЕз 8, 352 сл.; у мене, Onomastica VII 218, VIII 133 сл., 155; **-ил**: *Γριμπιλιανά* : **Грибилѩне,* **Грибꙑлѩне* от **гриб* 'гъба' (Крит), *Острилци* (Прилеп); за нея вж. у мене, Onomastica VII 219 сл.; **-иш**: *Dichişeni* от диал. *дик* 'див' (Питещ), *Cădişeni* (Брашов), *Пестришино* (Щип), *Peştişani* (Крайова), *Пилишени* (Елена); за нея вж. Дуриданов, Слав. сб. 1958, 234 сл.; у мене, Onomastica VIII 157; **-ка**: *Drîn-*

ceni: **дрън-ка* 'чим, поляна' (Яш, Крайова), вж. за нея у мене, Onomastica VIII 157 сл.; **-оча:** *Гарочане* (Кюст.), *Горочевци* (Трън) от **-ok-ja*, рядка в топонимията, както и в диалектите, срв. напр. *голочà* 'голота' (Трънско); **-ош:** *Gorošjani* (Ю Албания), *Кострошевци* (Цариброд), *Лагошевци* (Видин), за нея вж. Дуриданов, Слав. сб. 1958, 237 сл.; **-ур** или **-ор:** *Вѝшурци* (Кюст.), за нея вж. у мене, Onomastica VII 206; **-як:** *Дупячани* (Прилеп), *Туряковци* (Трън).

Някои от посочените наставки може и да не са топонимични и имената да са образувани от нарицателни, каквито обаче засега не познаваме в българските диалекти и исторически извори. За критерии тук ни служат по-старите форми на имената, основите, от които са образувани (прилагателни, съществителни или глаголи), както и ударението, което в много случаи ни помага да различаваме нарицателните от имена с топонимични наставки. Тъкмо поради това някои от тълкуванията на Дуриданов в Слав. сб. 1958 търпят възражения, които са направени на съответните места в Речника.

5. ИМЕНА ОТ ТИП „ЗАГОРА" (*карта 10*)

Това е един от интересните типове, които по строеж показват старинно образуване, както показва това Дуриданов, Onomastica 10—11, 1960, 121 сл. Както представките, с които е образуван тоя тип, така и отделните типове жителски имена, с които те се свързват, и географското му разпространение го правят един от сигурните показатели за стариността му. Към тоя тип имена спадат:

тип „Доляне"

1 *Ἀγόριανη Γοράνοι* В 3
2 *'Αγόρανα* Е 2
3 *'Αγώργιανη* З 8
4 *'Αγόριανη* Е 3
5 *'Αγόριανη* Д 3
6 *'Αγόριανη* Е 3
7 *'Αγόριανη* Д 4
8 *'Αγόριανη* В 3
9—11 *'Αγόριανη* Д 3
12 *'Αμώρανη* Д 3
13 *'Αμόργιανη* Г 3
14—15 *'Αμοργιανοὶ* Д 2
16 Амуляни Ж 4
17 *'Αμουλιανά* А 4
18—19 На Дабане З 6
20 *Νταμηλιανὰ* Б 4
21 *Λαριβιανὰ* А 5
22 *Δοβίσδιανα* Е 2
23 Забърден Ж 2
24 Забърдене К 3
25 Забърдени Ж 2
26 Zabërzanë Ж 1
27 Заваляни Ж 2
28 Загорани З 2
29 Загоряни Е 2
30 *Ζαγάρενα* В 3
31 *Ζαγουριάνοι* А 6
32 *Ζώριανη* Е 2
33 *Ζοργιάνη Νέα* Г 4
34 *Ζοριάνον* Д 3
35 Загуженье К 3
36 Загъжене К 4
37 Замирован З 2
38 Zapložane И 2
39 Заполжани З 2
40 Запльжане И 3
41 *Ζεδελεανίτσα* Ж 4—5
42 *Ζεσεριανή* З 4
43 *Κουμπουριανὰ* Е 2
44 Меджутгоряни Ж 1
45 Năvîrgeni М 5
46 Наречен И 5
47 Наръгене К 3
48 Небояни И 3
49 Неволен З 4
50 Неволяне И 4
51 Неволяни Горно Ж 2
52 Неволяни Долно Ж 3
53 Nevoljani Е 3
54—55 Непрощено И 2
56 Nerašten И 2
57 Несвиртене К 4
58 Obrejeni М 4
59 Obrejeni П 6
60 Обрешене З 6
61 Обръшане И 4
62 Обръшене И 3
63 Обсирено Ж 2
64 Обършани З 2
65 Obîrşeni Н 7
66 Obîrşeni О 7
67 Obîrşeni О 7
68 Obîrşeni О 7
69 Obîrşeni О 7
70 Odoleni Л 4
71 Оздолени З 2
72 Okëštani З 1—2
73 Подгоряни Ж 4
74 Подгоряни Ж 1
75 Подгоряни Е 2
76 Подкожан З 2
77 Подлешане И 2
78 Подмочани З 2
79 Podoleni Н 7
80 Podoleni О 6
81 Podolenii de Jos О 7
82 Podolenii de Sus О 7
83 Поибрене И 4
84 Попължани З 2
85 Попължени Ж 2
86 *Πορατζάνος χωρίον* Ж 2
87 Postenan Ж 1
88 Постеняни Ж 1—2
89 *Πρεβελιανὰ* А 6
90 *Πρεβέσαινα* З 4
91 Presiryani Ж 1
92 Prigoreni П 7

93 Припължее К 4
94—96 Stĕrstani З 1

тип „Горичане“

1 Добръчан Ж 1—2
2 Dobîrceni О 7
3 Dobîrceni П 6
4 Забърчани З 2
5 Загоричани Ж 2
6 Загоричани Ж—З 2
7 Заградчани З 2
8 Нагоричани И 3
9 Порочани З 1—2
10 Srčen З 5
11 Сърдчан З 5

тип „Върблянци“

1 Довезенци И 3
2 Поцърненци И 4
3 Ущеренци И 3

тип „Новоселци“

1 Довезци И 3
2 Загорци З 3
3 Зазерци Ж 2—3
4 *Zagîrţi* Г 3—4
5 Неварци И 4
6 Неворци И 3
7 Негорци З 3
8 Подгорци З 2
9 Припутинци И 4
10 Причелци И 4

тип „Брусарци“

1 Пореванци И 4

тип „Кремиковци“

1 Насалевци К 3
2 Озърновци К 4

тип „Драгановци“

1 Вързоловци К 4
2 Прекрутовци К 4
3 Претритковци К 4

тип „Белотинци“

1 Клипинци К 4
2 Опасинци К 3

Както се вижда от горната разпредялба, отделните представки са застъпени различно при различните типове жителски имена. По-старинните типове се срещат повече при типа „Загора“, което е в пълно съгласие с тезата, че типът „Загора“ е старинен. Разпределението на имената се вижда нагледно от следната таблица (1):

Таблица 1

Представка	Тип								Всичко
	„Доляне“	„Горичане“	„Върблянци“	„Новоселци“	„Брусарци“	„Кремиковци“	„Драгановци“	„Белотинци“	
въз-	1								1
вър(х)-							1		1
до-	3	3	1	1					8
за-	20	4		3					27
к(ъ)-	1							1	2
между-	1								1
на-	4	1				1			6
не-	9			3					12
о-	19					1		1	21
об-	10								10
по-	10	1	1		1				13
под-	6			1					7
пре-	3								3
пред-							1		1
преко-							1		1
при-	2			2					4
су-	1								1
съ-		2							2
у-			1						1
Всичко	90	11	3	10	1	2	3	2	122

Интересни данни могат да се извлекат от съотношението между типа „Загора“ при жителските имена и местните имена, проучени от Дуриданов в поменатото съчинение. Това съотношение личи най-добре от следната таблица (2):

Както се вижда от таблица 2, при жителските имена имаме представките *к-, об-, пре-* и *су-*, които не са отбелязани при местните имена у Дуриданов. От тях в местни имена се среща изолирано *об-* в *Обрък*, пол. *Oblas, Oblasy*, словен. *Obrh, Obrov, Obloke*, хърв. *Obrh* (Дуриданов, пос. съч., 165). Бълг. *пре*, стб. прѣ 'пред' (Син. пс.), също в МИ *Прелесje* в Пиротско (Миличевић 165), *Преӱмица* < **Прехумица* и *Пресулица* < **Пре сулица* (Кюст.) се нарежда вече край пол. *prze-*, чеш. *Přehvozdi, Přelouč* (Prof 3, 464 сл.). При МИ най-често се срещат *за-* и *под-* (Дуриданов, пос. съч., 167), а при жителски имена — *за-, о-, об-* и *по-*. От всички тези представки само *под-* е запазила пространствената си служба, каквато има в топонимията, срв. напр. „Хижата е *под* върха". Големият брой на имената с *о-* не е сигурен, понеже някои от тях могат да се тълкуват и другояче и освен това повечето от тях са в гръцки извори, които предават началното неударено бълг. *-о* с *α-*, без при това да сме сигурни дали не става дума за елемент, появил се на гръцка почва (вж. Речника).

Таблица 2

Представка	Жителско име	Местно име
въз-	1	4
вър(х)-	1	1
до-	8	5
за-	27	47
к(ъ)-	2	—
между-	1	4
на-	6	3
не-	12	—
о-	21	7
об-	10	—
по-	13	5
под-	7	42
пре-	3	—
преко-	1	5
при-	4	12
су-	1	—
съ-	2	1
у-	1	10

Една единична представка е изглежда *к(ъ)-* в имената *Κουμπουριανὰ* в Тесалия и в *Клипинци* в Свогенско. Първото би могло да се възстанови **Къ Борѩне* (с редукция *о/у* в името и оттам регресивна асимилация на гласната с представката, където, от друга страна, може да има и редовното застъпване на бълг. *ъ* с гр. *ου*, а второто **К(ъ) Липиньци*, срещу втората част на което имаме *Липинци* 2п. Може би засега е рано да се говори уверено за представка *к(ъ)*, в което не би имало нищо изненадно при наличието на предлог къ в стб., срв. и пол. МИ *Ku Zającowu Dębu*.

Засега не можем да кажем точно кога стб. къ се развива в *към*, но това трябва да е станало по същото време, когато *на* се доразвива в *над, по* в *под, за* в *зад* и т. н. Това ще да е времето на прехода от аналитизъм към синтетизъм. То ни дава една относителна граница за хронологизиране на имената с *к-*. От диалектите ми е известен случаят *некъсветън* 'който не е за пред хора, понеже има някакъв недъг или недостатък' (Брезнишко), производно от *свет* 'хора, люде, общество'.

По начин на строеж тук спадат и имена с отрицателната частица *не-*, която се среща рядко в МИ. По служба тя не се различава от представките-предлози и затова трябва да се раагледжда наред с тях, тъй като докато представката посочва точно пространственото отношение на префигираното име към неговото непрефигирано нарицателно или собствено име (напр. *За-гора, При-гора, На-гора* срещу *гора* или

Гора), то частицата *не-* посочва общо, че името с нея означава обект с противоположни качества спрямо друг обект (напр. **Небрег* в СелИ *Небрегово*, Прилепско, и *Брегово*, Видинско). Повече примери вж. в Речника. Трябва да се посочи, че *не-* се среща рядко в топонимията и случаите с нея трябва да се смятат за твърде старинни.

Някои имена са претърпели промени на гръцка почва. При *Подгоряни* се среща гръцка форма с преведена представка — *Ὑπεκδοριανή*. Същото, изглежда, трябва да се мисли и за представката в *Ἀγκουσελιανὰ* в Крит, срв. стгр. *ἀγχοῦ* 'при, до' и вероятно началната форма ще да е била **Ντασελιανὰ*, **Πρε(α)σελιανὰ*, т. е. *До селяне*, **Прѣ Селяне*. Тук спада и *Παραπράσταινα* в Тесалия, дето може да се мисли за гр. *παρά* 'от, при, до, у' или за начално **Прѣ Проштане* > **Пра Проштане*, като българската представка е осмислена на гръцка почва с *παρά*.

Както и трябваше да се очаква, резултатите от застъпването на типа „Загора“ при местните имена и при жителските имена се покриват почти напълно. Този факт говори ясно за тяхната старинност, особено на жителските имена, при които, както посочих, се срещат и по-архаични елементи. Това се потвърждава и от тяхното географско разпространение (вж. картата и по-долу специалната глава за това).

6. ИМЕНА, ДОРАЗВИТИ С ДРУГИ НАСТАВКИ

Редица селищни и особено местни имена са възникнали от основи с жителски наставки. При това е важно да се отбележи, че с други наставки — топонимични или нарицателни — са развити само имена на *-яне*. Причината за това трябва да се търси не само в по-големия им брой в миналото, а в това, че *-яне* престава да бъде продуктивна сравнително рано и би могла да се обнови с нова жива наставка. Това се отнася обаче главно до имената, доразвити с топонимична наставка, понеже само някои от тях са селищни, а останалите, както и всички, доразвити с нарицателни наставки, са местни и водни имена. От топонимичните наставки най-много се срещат *-ица* и *-ец*, което е едно указание, че те са били продуктивни и по времето, когато *-яне* престава да се употребява в образуването на селищни имена. При имената, доразвити с нарицателни наставки, положението е по-друго. Още преди да изчезне селището, от името му са били образувани, както обикновено, редица производни, свързани с различни обекти (напр. от *Лъжене* имаме *Лъженски път*, *Лъженска бара*, *Лъженски ливади* и др.), които продължават да живеят и след като селището изчезне. Те ни запазват селищното име в една производна форма. Така тези производни ни насочват към следите на едно изчезнало селище. Внимателното проучване на строежа на такива имена има важно значение за откриване на изчезнали селища, а самият начин на работа има методологично значение в топонимията, понеже чрез него можем да определим строежа и произхода на имена, които изглеждат неясни и имат несигурни тълкувания.

Трябва да се признае, че не всички географски имена на *-янски*, *-енски* са образувани непременно от собствени жителски имена на *-яне*. В редица случаи тя може да се прибави наготово към нежителско селищно име, както напр. виждаме това при нови производни от имена като *Ру̀се* — *ру̀сенски* (без да има **русене*, при това по-старо би било **ру̀шене*) и оттук _ру̀сенец, ру̀сенка_ (срещу старото _Русчук_ и от него _русчуклѝя, русчуклѝйски_), също _Ва̀рна — ва̀рненски_ и други като _Слѝвенско дерѐ_, което тече край м. _Слѝвите_ при Баня, Панаг.; но и тук не сме сигурни дали _Слѝвите_ в миналото не е било селищно име и от нариц. _*сливене_ да е образувано прил. _слѝвенски_. От друга страна, може да се мисли, че независимо от МИ _Слѝвите_ е имало СелИ _*Слѝвене_, от което е възникнало прил. _слѝвенски_. Както се вижда от тия случаи, въпросът е твърде сложен и при липса на по-стари податки началните форми трябва да се възстановяват много предпазливо и въздържано.

А. Имена, доразвити с топонимични наставки

а) с **-ица**: _Бистраница_ от _*Бистране_ < _*Бистряне_ (Ловеч), _Верdженица_: _*Верженe_ (от преди VIII в.) _*Брѣжане_ (Драма), _Мощаница_ (Пазардж.), _Пещанчица_ от _*Пещанка_, а то от _*Пещане_ (Кюст.), _Пищеница_: _*Пищене_ (Радомир), срв. _Пѝщане_, Брезн., _Сърбляница_: _*Сърбляне_ (Михгр.), срв. срхр. _Gračanica_ срещу _Gračane_ и _Gračani_ (IM 188), _Goričanec, Goričanovec_ срещу бълг. _Горичане_; б) с **-ец**: _Доланец_: _*Долане_ (Корча), срв. срхр. _Doljanec, Иловяновец_: _*Иловяне_ от МИ _*Илово_ от ЛИ _Ило_ от _Илия_ или с редукция от _*Елово_ от дърво _ела_ (Тетевен), _Мощанец_: _*Мощане_ от _мост_, срв. _Мощене_ (Благгр.), _Совленец_ < _*Совлене_ (Санд.), _Цръквенец_: _*Цръквене_ (СтДим.), _Ясовенец_: _*Ясовене_: МИ _*Ясово_ от _*яса_ в диал. _яс-ика, яс-ина_ (Михгр.); в) с **-ик**: _Сажденик_: _*Саждене_ от _сад_ 'градина' (Кюст.), _Черненик_: _*Чернене_ (Дебър); срв. МИ _Гражданик_, Асеновгр., _Гражденик_, Босилегр. и Призренско; г) с **-ка** _Glogoveanca_: _*Глоговяне_ (Плоещ), _Grădişteanca_: _*Градищане_ от _градище_ или _Градище_ (Букурещ), _Dîmboviceanca_: _Джбовица, *Джбовикъ_ (Плоещ), _Lipianca_: _*Липяне_ (Бузъу), _Пещанчица_: _*Пещанка_, от _*Пещане_ (Кюстендил), _Potoceanca_: _*Поточане_ (Букурещ), _Topoloveanca_: _*Тополовяне_ (Питещ), _Cireşeanca_, Зп: _*Чирешане_ (Плоещ). — Срв. пол. _Gorzanka, Luplanka_ (Spal 34, 66), _Podolanka_, укр. _Подолянка, Олшанка, Вилшанка_, както и по-горе имената с топонимична наставка _-ка_ в основата.

Б. Имена, доразвити с нарицателни наставки

Срещат се само имена на **-ски.** Те са били производни от името на изчезнало селище и са запазени, понеже са свързани с някой географски обект около него: _Брященско_: _*Брящене_ (Първомай), _Вощенска река_: _*Вощене_ от _восък_ или _(о)овощ(ие)_ (Троян), _Върбенски дол_: _*Върбене_ (Грудово), срв. и _Върбенското дере_ в Асеновградско, _Върлянска поляна_: _*Върляне_ (Самоков), _Гърчанско_: _*Гърчане_, начално _*Градьчане_ от _*Градыць_ (Пловдив), _Земенска махала_ (Босилеград), _Каленска чука_: _*Калене_ (Мадан), _Каменчанска махала_: _*Каменчане_ от МИ _*Каменец_ (Ихтиманско), _Которанска махала_: _*Которане, Кочански дол_ _*Кочане_ от _котец_ 'кошара' (Трън), срв. честото _Кочане, Лехчански кошари_: _*Лехчане_ от МИ _*Лешец_ от _леха_ и _-ец_ (Кюстендил), _Лещянско_: _*Лещяне_ от _леска_ (Пловдив), _Лишанска махала_: _*Лишане_ от _лис_ 'гол, незалесен' (Благоевград), _Мокрянското дере_ = _Мокро дере_: _*Мокряне_ (Русе), _Отешански колиби_: _*Отешане_ (Ботевград), _Петренски дол_: _*Петрене_ (Враца), _Пещански дол_: _*Пещане_ (Ботевград), _Рибански чал_: _*Рибане_ (Банско), *Ръчанската река: *Ръчане* от МИ **Ръmец*, срв. *Ръчене* в Речника (Охрид), *Свинянска река: *Свиняне* от *свин* 'кочина' (Свищов), *Сечански дол: *Сечане* от *сеч* (Брезник), *Сипачанска река: *Сипачане* от МИ **Сипак: сип* 'сипей' и топон. (?) наст. *-ак* (Охрид), *Топленски колиби: *Топлене* (Троян), *Траклянски дол: *Тракляне*, срв. *Трекляно*, Кюст. (Белоградчик), *Хлявенски дол: *Хлявене*, срв. *Хлевене*, Лов. (Златоград), *Церянска махала: *Церяне* (Кюстендил), *Шипковянското: *Шипковяне* от *Шипково* (Троян), *Ямлянске падине: *Ямляне* от *ја̇ма* (Трън), *Яничанското: *Яничане* от МИ или ВИ **Яница* от изч. слав. *яна* 'река, поток, бара'. — По всяка вероятност и следните имена са възникнали от основи на жителски имена на *-яне, -ене: Брезенска планина* по река Кричим, *Бре̇щанико* в Радомирско (срв. по-горе *Брященско*), *Волянско присое* в Трънско (от **Воляне*, срв. по-честото *Неволяне* в Речника), *Горнянски рът* в Русенско от **Горняне, Βύσαντσκον *Вишане* (Костур), *Гърляница* в Радомирско (срв. честото *Гърляне*), *Рупановец* в Михайловградско (срв. *Рупани* и *Ропените*). — В останалите южнославянски езици: словен. *Gorjansko*, хърв. *Gorjansko Ivanovci* (IM 175).

Същото явление се среща и при българските имена в гръцки

а) с наст. **-ίτη:** *Δροβιανίτη* (Ахая) срещу *Δροβιανή* в Епир, от гръцка жителска наставка, напр. в *Γρεβενίτη* от *Γρεβενά*, както посочва Фасмер, MV 265, § 20. Авторът причислява тук и случаи като *Ἀβορίτη* (Фокида) от СелИ **Ἄβορος*, още *Λεσοβίτη* (Трифилия) от СелИ **Λέσοβον* (същото на стр. 147 извежда от **лѣсовитъ* 'горист'), но те биха могли да се обяснят като български, както в МИ *Габри̇т* при Реброво, Свогенско, *Камени̇та риди̇на, Камени̇та чу̇ка* в Кюстендилско, *Камени̇ти ва̇лог* в Самоковско, сръб. *Липовити поток* в Ягодинско (Гласник 61, 111), словен. *Korenitka*, сръб. *Korenita* (IM 235), още бълг. *Опашитец* в Свогенско, *Чата̇ли̇тата бори̇ка* в Благоевгр., *Чатали̇тите пади̇ни* в Грудовско и др., а другото с *-овит* в МИ като *Вarови̇тец, Скалови̇тец* (Миков 216), *Брусови̇тец* в Пирдопско, *Базови̇тица* в Самоковско и др.;

б) с **-ίτικα:** *Σελινίτικα* в Ахая срещу *Σέλιανη, Σελιανή, Σελιάνα*. С наставката се образуват гръцки жителски имена като *Ἀραχοβίτικα* *Ἀράχοβα* (Коринт), *Μπερζοβίτικα* (Арголида): **Μπέρζοβον, Νεζερίτικα* (Ахая): *Νεζερός* *Ἐζερός* (MV 265, § 21);

в) с **-ικα, -ικο:** *Γιαννιτσάνικα* в Месиния (срв. по-горе *Яничанското*), *Γουναριάνικα* в Ахая **Гоумьнарıане, Γουμενιτσιάνικα* в Ахая **Гоумьничане* от МИ **Гоумьница*: гоумьно, срв. още *Πυροβίτσικα* (Янина) **Пировица, Σκλαβικά* (Месиния): *σκλάβος*, посочени у MV 265, § 18. Тук едва ли спада *Τέρστικα* (Лерин), което според Фасмер е от **Тръстьјe* + гр. *-ικα*; в същност изглежда изцяло българско от **Търстика: търстика* 'тръстика'.

7. ПРИЛАГАТЕЛНИ КЪМ ИМЕНАТА

Относно числото на прилагателните към имената, които без изключение са в множествено число, наблюдават се два случая:

а) имена с прилагателни в единствено число:

Горно и *Долно Куличани* (Скопие), *Горно* и *Долно Мраморани* (Прилеп), през 1335 вь малнхь Мраморанѣхь и през XVII—XVIII в. *Мраморанї големѡ*; *Горно* и *Долно Неволяни* (Лерин), *Голeмо* и *Мало Остpени* (Кичево), *Горно* и *Голeмо Пещене* (Враца), *Горно* и *Долно Фра-*

щан (Сяр), *Горно* и *Долно Церовене* (Мих.), *Голямо* и *Малко Чочовени* (Сливен), *Горно* и *Долно Дупячани* (Прилеп), *Горно* и *Долно Мелничани* (Дебър), *Старо* и *Младо Нагоричано* (Куман.), *Горно (Мало)* и *Долно (Голямо) Турчани* (Тетово); *Горно* и *Долно Агларци* (Битоля), *Горно* и *Долно Баланци* (Дебър), *Горно* и *Долно Веселинци* (Благоевгр.), *Горно* и *Долно Гюгянци*, *Горно* и *Долно Трогярци* (Щип), *Горно* и *Долно Седларци* (Тетово), *Горно* и *Долно Врановци* (Велес), *Горно* и *Долно Оловци* (Мелник), *Горно* и *Долно Еловци* (Гостивар), *Долно* и *Пусто Алинци* (Прилеп).

Това несъгласуване е вторично. То трябва да е настанало по времето, когато населението е престанало да чувствува граматичната характеристика на жителската наставка или с други думи малко или много време след като тази наставка е престанала да бъде продуктивна. За жалост има само един датиран случай от XIV в., когато прил. е в мн. число и едва в XVII—XVIII в. то е вече в единствено число. Може да се предполага, че несъгласуването е започнало от XV в. нататък, когато и по други признаци можем да отнесем началото на непродуктивността на жителските наставки. Същото явление се среща и при по-старинния тип жителски имена, при патронимичния тип като *Горно* и *Долно Драглища*, *Горно* и *Долно Мърдища*, но *Горно* и *Долно Църнилище*. Несъгласуването по число в случая е станало под влияние на рода на *село*, ср. род и, от друга страна, под влияние на събирателни имена от типа *бяло камане, ситно борье, гъсто тръньe, често раскье* и др., които са резултат на рода на форманта *-(ь)е*, ср. род. Тук няма случаи, когато прил. е в женски род, каквито случаи има при патронимичните имена на *-ищт-*: *Горна* и *Долна Палчища* (=*Горно* и *Долно П.*), *Горна* и *Долна Стрегомища* (=*Горно* и *Долно Стрегомище*), където родът на прилагателното е повлиян от *-а* в завършека и е изравнен вторично с мн. ч. на живия тип *огнище/огнища, селище/селища*.

Имена от тоя тип с противозначни прилагателни са вторични. Прилагателните възникват след разселването на селището. Данните на турските данъчни книги за нашите земи изобилват с такива случаи (вж. у РСт), какъвто е тук само *Горно* и *Долно Дупячани* (Прилеп), през XIV в. само Доупꙗчани. Интересно е да се отбележи, че големите разселвания в нашите земи, които започват откъм Синьо море и Северен Епир и Тесалия и, общо взето, вървят в североизточна посока, като започват откъм XV в. насам, съвпадат с отмирането на жителската наставка *-яне*, което намира потвърждение и в прилагателните при жителските имена от тоя тип.

б) имена с прилагателни в множествено число: *Гòрни* и *Дòлни Дупини* (Трявна), *Гòрни* и *Дòлни Камàрци* (Пирдоп), *Горни* и *Долни Рòманци* (Брезник); *Горни Болерци* (Елена), *Големи* и *Малки Мурговци* (Търново), *Големи* и *Малки Спанчевци* (Трявна), *Горни* и *Долни Спасовци* (Троян), *Горни* и *Долни Танчовци* (Елена), *Горни* и *Долни Томчевци* (Трявна), *Горни* и *Долни Цоньовци*, *Горни* и *Долни Маринци* (Дряново).

Съгласуването по число при тези имена не стои във връзка със старинността им, понеже повечето от тях са от тип „Драгановци", при който като жив тип множествената форма се чувствува, и от тип „Душанци", и „Новоселци", където няма причина за формално свързване със среден род. Остава *Горни* и *Долни Дупини*, от тип „Доляне", обаче името не е сигурно, тъй като тук може да имаме мн. ч. от **дупина* 'голяма дуп(к)а', развито от старинно *дупа* (срв. *Дупница, Дупни връх*) с *-ина*, както *ров-йна, дол-йна* и др.

8. ВТОРИЧНИ ИМЕНА. ДАННИ ЗА ПРЕСЕЛВАНИЯ

Големите разселвания в нашите земи започват след края на XIV в., когато страната пада под турска власт. Както посочи убедително Д. Яранов, МПр, 7, 1931, 2—3, 63 сл., главната посока е откъм Синьо море и Албания на североизток към Добруджа и на изток към Странджа. Главна причина за това преселване трябва да се търси в ранното приемане на исляма у албанците и оттам потискането на християнското население. Свидетелство за това имаме и за областта Полог (вж. подробно у Селищев, СелП 15 сл.). Жителските имена дават малко сведения за това преселване. Такива са по всяка вероятност случаите с *Тетевен* (от *Тетово*), *Охрид* в Мих. (от *Охрид* в Западна Македония), *Крапчене* в Мих., вероятно от албанска заемка *карпа* 'скала', известна само в югозападните български говори до Албания; от същия произход трябва да са и река *Крапец* в Троянско, и село в Добруджа, с. *Крапица* в Драмско и др. Географските имена *Арнаут, Арнаут кьой, Арнаутлар, Арнаутец, Арнаутите* и др. под. стоят все във връзка с прякори на българи, изселили се откъм *Арнаутлука*.

Наблюденията над жителските имена показват, че едно население, което се преселва в немного далечни области, бива назовавано от съседите си с жителското име на старото си селище. Това обаче не се наблюдава при далечни преселвания, понеже при тях обикновено се движи голяма вълна̀, която иде от различни селища и не може да бъде назована по името на едно селище. Освен това при такова преселване съседите на новите преселници не могат да знаят имената на селищата, от които иде новото население. Добър образец за близки преселвания ни дават имената на преселените родове в различни села на Врачанско, Ботевградско, Луковитско и Белослатинско[1].

Жителските имена ни дават следните данни: *Велешана* (Свищ.), вероятно от *Велес* в Македония; *Вичани = Вицани* (Трикала), срв. *Вич, Вица*, Гребенско; *Врабчане* (Радом.), срв. *Врабча* (пак там); *Горанчани* (Скоп.) от *Горанце*, Качанишко (ГП 536); *Гъбенците* от *Гъбене*, Севл.; *Де(в)оляни* (Дебърско) от обл. *Девол* в Албания; *Ζεσεϱιανή* 1326, м. в Сярско, вероятно във връзка със *Сяр; Кожушани* (Воден), може би преселници откъм *Кожух* (планина) в Южна Македония; *Костелчаните* вероятно от *Костел* в Еленско; *Костурени = Костурчани* (Воден), вероятно от *Костур; Κϱυφτσανοῦ* (Пелопонес), срв. там *Κϱιβίτσα; Машчани* (Бѐрат) вероятно от поречието на *Мати* в Сев. Албания; *Меляне* (Берк.), срв. *Бели Мел*, Мих., *Поибрене* (Панаг.), от **Поибрие* „поречие на Ибър= Марица“; *Σεργιανά* (Епир), вероятно от *Сяр*, срв. по-горе *Ζεσεριανή*; *Скриняно* (Кюст.), срв. с. *Скрино*, Станкедим.; *Тетевен(е)*, по всяка вероятност от *Тетово* в СЗ Македония; *Чаяни* (Тетово) от с. *Чае* в Шар планина (ГП 458, 470); *Шипчените* (Габр.) от *Шипка*, Казанл.; *Яжинчани* от *Яжинци*, Тетовско (ГП 437); *Воднянци* (Белоградч.), срв. *Водна*, Кулско, и от него *Воднянски дол*; *Свидненци*, срв. *Свидня*, Свогенско; *Дойрѐнци* (Лов.), срв. *Дойран* в Изт. Македония; *Дунавци* (Търн.), бездруго ще да стои във връзка с мизийци откъм *Дунав*; *Дългоделци* (Враца, Лом), срв. *Дълги дел*, Берк.; *Еленците* (Дрян.) вероятно от *Елена*; *Жегнянци*, вероятно от *Жегняни*, Куман.; *Калоферците* (Севл.), вероятно от *Калофер*; *Люрци* (Гостивар) от *Люра* в Миридитско (ГП 458); *Мегленци* (Прилеп), вероятно от обл. *Меглен* по Долни Вардар; *Мечополянци* от *Меча поляна*, Свогенско; *Муринци* от *Мурино*, Радом.; *Палакарци* (Радомир), вероятно от обл. *Палакарията* в Самоковско; *Ресенци* (Радомир) от *Ресен*, Кюст.; *Тлъминци* (Крива Паланка), вероятно от *Тлъмино*, Босилегр.; *Троенци* (Севл.), по всяка вероятност от *Троян*; *Чѐпинци* (Соф.), срв. *Чепино* в Западни Родопи; *Плановци* (Радомир), връзка с *Плана* (пряко **Планово*?; за образуването срв. *Вардаровци* (Кукуш) от *Вардар*); *Матлиевци* (Тетово) от *матлии* „преселници от поречието на *Мати* в Албания“[1].

---

[1] Срв. напр.: в Добралево *Буковченете* са от *Буковец*; в Глава: *Курновчените* от *Курново, Абланчанете* от *Абланица, Брестенете* от *Бресте, Струпченете* от *Струпец*; в Галиче: *Кременнените* от *Кремена, Синьобръжданете* от *Синьо бръдо*; в Габаре: *Горничанете* от *Го̀рник, Бешовиченете* от (Д.) *Бешовица, Правчанете* във Враняк от *Правец*; в Бръкачево; *Лижените* от *Лик* (вероятно с озвучаване, както при *луковиждене* „жители на Луковит“), *Кременченете* от (Г.) *Кремена*; в Рогозен: *Врачанете* от *Враца, Черешовченете* от *Черешовица*; в Соколаре: *Осиковченете* от *Осиковица, Върбешченете* от *Върбешница* (образувано от основата *Върбеш*- още преди да се прибави по-късната наст. *-ница*); в Търнава: *Каленченете* от *Кален*; в Нивянин: *Шумненете* от *Шумака, Лютиброжденете* от *Люти Брод, Цаконченете* от *Цаконица* и др.

Косвени данни за преселници дават и фонетичните особености на имената, особено тези, които са чужди на говора, в чието землище се намират. Такова е напр. *Углярци* в Радомирско, принесено от *у*-говорна област във връзка с рударството; сега в говора стб. ѫ дава *а*.

9. ИМЕНА ОТ ЧУЖДИ ОСНОВИ

а) от турски основи

Повечето от тези имена са възникнали на турска основа от турски нарицателни и по-късно от тях са образувани жителски форми на българска почва. Някои от тях може да са възникнали и изцяло на българска почва чрез турски заемки в български, но засега не може да се каже кои точно са тези имена, тъй като не знаем дали съответните заемки не са изчезнали в български. Към тези имена спадат: 1) тип „Доляне“: *Булачани* (Скопие), тур. *bulak* 'разбойническо свърталище; извор', *Дудене* (Карлово): *dut* 'черница', *Чайлане* = *Чалане* = *Чалан* XVI в. (Скопие): *çal* 'гол заоблен връх'. — Примерите показват, че наставката е била продуктивна и след XV в., на места поне до XVI, както показва *Чайлане*. Късното възникване на тези имена съвпада приблизително с времето, когато праслав. *dj* вече не е преминавало в *жд*, което виждаме в *Дудене*. — 2) тип „Новоселци“: *Алакинци* (Куман.): *ala ekin* 'пъстри посеви', *Атларци* (Елена), *Гювелци* (Сяр), *Дойрѐнци* (Ловеч), *Едеклерци* (Щип), *Ка-*

---

[1] За преселвания от Моравско и Западните покрайнини в Южна Тракия и Странджа вж. Аянов 190 сл. (с литература), в Средна Стара планина вж. Г Гунчев, АППр II 3–4, 217 сл., а за преселване в Североизточна България вж. още Н. Тодоров, За миграцията на населението в североизточната част на Балканския полуостров през 60—70-те години на XIX век, Славянска филология V 1963, 267—287.

вадарци (обл. Тиквеш), *Каваларци* (Солун), *Канатларци* (Прилеп), *Кованци* (Гевгели): *koğan* 'пчелин', *Ма(х)алци* (Скопие), *Рекалерци* (Санд.), *Стамболци* (Габ.), *Талишманци* (Кратово), *Тестемелци*, *Ямурларци* (Щип). — Повечето имена от тоя тип са възникнали на турска почва, понеже не са заети в български. — 3) тип „Душанци“ (вж. по-горе при Образуване на имената). — 4) тип „Кремиковци“: *Атовци* (Кюст., 2п), *Бакревци* (Радомир). — 5) тип „Драгановци“: *Айватовци, Ак Асановци, Адемовци, Аламовци, Аязовци, Байрамовци, Бекировци, Гурбановци, Демировци, Дермановци, Дурмишовци, Изатовци, Исьовци, Камбалевци, Камбелевци* 2п, *Карабекировци, Каралиовци, Карамурадовци, Кючук Исуфовци, Мехмедовци* 2п, *Мутовци, Назевци, Омаревци, Рахмановци* 2п, *Режовци, Синаговци, Сюлюманчовци, Халилбашовци, Халиловци, Хасановци.* — Тук се изброяват повече имена, понеже типът е продуктивен в антропонимията и досега, без оглед на произхода на основното име. 6) тип „Кметовци“: *Зенгиевци, Калайджиевци, Кашмеровци, Кехайовци, Кьосевци.* — Основите на имената са от турски заемки в български. — 7) тип „Белòтинци“ *Алинци* 2п, *Болюбашинци, Караджинцѝ, Кьосинци, Пашинцѝ, Урбабинци.* — Също образувани от заемки в български.

б) от румънски основи

За разлика от повечето турски имена, румънските са възникнали не от заемки, а са се появили на румънска почва от румънско население: 1) тип „Доляне“: *Кажани*: *casă* 'къща' (?) (Битоля), *Кокалени* (Петрич), *Кокàляне* (София). Различното застъпване на неудареното *а* в имената показва несъмнено, че те са възприети в различно време от българското население. Така *Кокалани* (Габр.), *Кокалени* (Петрич) и *Кокаляне* (София) са възприети много по-рано от *Казичане* (София), а вероятно и от *Кажани* (Битоля), при все че при последното не е известно кога ударението е отметнато на първата сричка: **Кажанѐ* > *Кàжани.* Мъчно е да се определи времето на прехода *а/о* при тия случаи, понеже ранното му отнасяне се натъква и на примери като *тован* от тур. *tavan* и др. Късно възприети са и *Вакарѐл* (Ихт. и Сливн.), *Пасарѐл* (Самок.), вероятно и *Асарѐл* (Панаг.). С оглед на засвидетелствуването на *Кокаляне* (Соф.) през XVI в., може да се приеме, че преходът *а/о* е станал преди тази епоха. Веднага трябва да се добави, че в същата област се натъкваме на *Казичане* (без преход *а/о*), което показва, че дори и в една и съща област явлението не е прокарано повсеместно. — 2) други типове: *Бардовци* **Бардово*, вероятно от Пр **Барда* от *bardă* 'брадва' (Скопие); *Букоровци* (Годеч), *Йорговци* (Троян); *Мурговци* (Троян, Търново), *Негриновци* (Радовиш), *Фоловци* (Благоевгр.); *Бȣкȣрци* (Скопие, изч.). — Имената са разпространение в западната област на българското езиково землище, в много части от която и до днес живее влашко население, особено в Южна Македония, където се среща на компактни групи.

в) от гръцки основи

Палакарци (Радом.), *Палюрци* (Гевгели). — Чрез заемки са възникнали *Ямборано* (Кюст.), *Плаково* (Ст. Дим.) от *плака* 'плоча', а първото от изчезнало **амбор* 'пазар, тържище', гр. ʼεμπόϱιον също, с прейотация на бълг. почва; за началната гласна срв. бълг. *аргат* от гр. ’εργάτης. Думата ще да е била заета през XI—XII в. през време на византийската власт в България. Не би могло да се мисли, че е заета от местно гръцко население, понеже няма данни за такова население в Кюстендилско. Името се среща и другаде в южните краища на нашите земи (вж. в Речника).

г) от албански основи

Тук може да се отнесе името *Люрци* в Гостиварско, възникнало от *Люр*, което е от албански произход.

д) други

Капита̀новци (Вид.), *Кастрѐвци* (Ст. Дим.), *Орла̀ндовци* (Соф.).

II. ФОРМИ НА ИМЕНАТА

1. ИМЕНА НА *-ЯНЕ*

А. Имена с *-я-* (карта 1)

а) -яне (имена със и без топонимична наставка)

Македония *Мръщане, Кочане = Кочани = Кочан = Κότσανα* (Кайляр), *Старичане Старичани Σταρίτσανη* (Костур), Лѹжане 1335 (Лерин), [Л]ѣсковнıане 1277, Лѣсковлѣне 1354 (Битоля), *Биждане* (Охрид), *Поточане, Равяне, Турчане* (Гостивар), *Граждане, Отишане Отишани, Решане Решани, Танушане, Томьане* XVI в. (Дебър), *Горняне = Горняни Гарняни, Лопушане = Лопушани =* Лопѹшане 1308, *Никищане = Никищани, Радишани = Радишани* и Раднıшане XV в., *Студенчане, Грачане, Осинчане = Осинчани* (Скопие), *Бояне = Бояни, Еловяне Еловяни, Кименяне Ķatenjan, Страяне Страяни = Страняни* (Тетово), *Добродоляне, Живиняне, Zaplužane, Планяне, Рацане, Слапужане, Студенчане, Тополяне* (Призрен), *Буковяне, Жегляне, Кокошане, Лояне =* Лоıане 1332, *Никуляне = Никуляни, Подлешане, Слупчане =* Стльпьчаны XIV в. (Куманово), Бредникыıане XIV в., Комарьчѣне 1337 (Прилеп), *Грабляне* 1625 (Пирин), *Селяне Селене* (Петрич); *Требичане = Требичани Требичано* (Струмица); Албания: *Древовяне, Τσελκοβιάνε* (Корча); Софийска област: *Гнѝляне, Гору̀бляне,* Дръщрѣне 1347, *Зѐмляне, Ива̀няне, Кацѝляне, Кока̀ляне, Мирдвяне, Поду̀яне, Ра̀щане, Световра̀чане, Фра̀щане, Казѝчане* (Софийска околия), *Ко̀тляне, Цървеняне* (Своге), *Пѝщане* (Брезник), *Ба̀нчанье* (Трън), *Брежане, Валожанье = Валог, Гарочане, Гнонпчанье, Ливадчанье = Ливаче, Лучанье, Орничане, Паланчане, Першаньѐ, Пла̀чанье, Речанье = Голема река, Тръничане; Бѝстричанье, Бра̀дчане, Варадинчане, Кѝтовчанье, Лѝпчанье, Сѐлничанье, Смоличанье, Цръвиличанье* (Кюстендил), *Лещане, Новоселяне* (Станке Димитров), *Поповяне* (Самоков), *Неволяне, Обръшане, Секирянѐ* (Радомир); Моравско: *Негожане* 1576, *Тъpняне* (Пирот); Мизия: *Търняне* (Видин), *Ошане* (Белоградчик), *Заножане, Меляне* (Берковица), *Котляне* (Луковит); Тракия: *Граждане* (Панагюрище); Родопите: *Горуяне* (Кърджали), *Поляне* (Смолян); Беломорието: *Кочане махале* (Ксанти).

Общо взето, началната форма на *-яне* е запазена в западната българска езикова област, където, както вече е известно, са запазени найстаринните имена в нашата топонимия. Това са области, където са станали най-първите и най-трайни заселвания на българите в Балканските земи. Както изтъкна с право Б. Цонев, СпБАН 15, 1915, 1 сл., тази област ни е запазила и най-старинните думи в българските говори. Резултатите от топонимичното проучване съвпадат напълно с резултатите от проучването на старинните елементи в народната лексика. Материалите ни дават данни за историята на някои звукови промени. Както е известно, редукцията на неударено *е* към *и* не е отразена в исторически записаните имена, а днес виждаме успоредни форми с редукция, т. е. с *-яни*. Така можем да твърдим, че редукцията в средномакедонските говори, а също така и в южномакедонските е настанала преди XV в. Редица имена обаче на *-яни*, засвидетелствувани и преди тази епоха (вж. по-долу), показват, че в редица говори в споменатите области редукцията е била позната и през XIV в.

б) -яни, -jani, -yani, -ιανη, -ιανι, -(γ)ιανοι, -ιανις, -ιανιν, -υγιαννη

Македония: *Шишани* = *Сисани* (Кайлярско), *Виняни*, *Своляни* = *Σφόλιανη*, *Σιρότσανη* = *Σαρότσιανη* (Гребена), *Кожани*, *Вичани* = *Вицани*, *Врощани* = *Βρόστιανη*, *Доляни* = *Doljani* = *Δ λιανη*, *Μαρκόβιανη* = *Марковени*, *Ὄσιανη* = *Ошени* (Костур), *Новоселяни*, *Ресуляни* = *Ресуля* *Ῥεσούλιανη*, *Старичани* = *Старичане* = *Σταρίτσανη*; *Загоричани* = *Ζαγαρίτσανη* = *Загорчен* XVI—XVII в. = *Загоричан* XVII—XVIII в., *Осничани* = *Ὀσνίτσανη* (Костур), *Неволяни* = *Νεβόλιανη* = *Неволани* XVI—XVII в. = ѹ Невол҄анехь 1335, *Новоселяни* (Лерин), *Бощани*, *Витовяни*, *Доляни* = *Δόλιανη*, *Куцуфляни*, *Решани* = *Rešan*, *Топляни* = *Τόπλιανη*, *Черковяни* (Бер), *Вогяни*, *Глъмбочани* = *Глънбочани* = *Γκλομποτσάνη* = *Глъмбоча*, *Драгожани*, *Жабяни*, *Злокукяни*, *Кажани*, *Новоселяни* = *Новоселани*, *Обършани* = Обрьшанн 1335, *Подмочани*, *Ращани*, също и през 1333 и през XVII—XVIII в.; *Барешани*, *Веселчани*, *Негочани* *Νεγοτσάνη* (Битоля), *Брежани*, *Върбяни*, *Дъбовяни*, *Елшани*, *Климещани*, *Лешани* = Лѣшанн 1348, *Пещани*, *Присовяни* = *Prisojan*, *Речани* 2п, *Сошани*, *Сушани*; *Вехчани* = *Вевчани* = *Вешчани*, *Заградчани* = ѹ Заградчанехь 1342—1345, Ꙗблашчанн 1342 (Охрид), Лѣсковл҄анн 1337, *Речани* = *Речане* (Гостивар) *Брещани* = *Брещане* = *Брецан*, *Де(в)оляни*, *Okěštani*, *Отишани* = *Отишане*, *Ращани* = *Хращани* XVI в., *Решани* = *Решане*, *Тополяни*; *Лешничан*, *Мелничани* (Дебър), *Бръждани* = *Бърждани*, *Дупяни* = *Дѹпени* XVI—XVII в. = *Дѹпꙗни* XVII—XVIII в., *Лисичани*, *Поповяни*, *Попължани* = *Поплъжени* XVI—XVII в., *Ращани* Храштанн 1337, *Речани*, Сѣножештанн 1348, *Сърбяни*; *Букойчани*, *Лафчани* = *Лавчанн* = *Лахчани* (Кичево), *Бояни* = *Бояне*, *Горяни* = *Gorjan*, *Dolovjani*, *Еловяни* = *Еловяне*, *Жаровяни*, *Каменяни* = *Каменяне* *Kamenjan*, *Лажани*, *Речани* 3п, Селчанн 1348, *Синичани*, *Стрányни* *Страяни* = *Страяне*, *Чаяни*, *Яжинчани*; *Турчани* (Тетово), *Тмꙗни* XVI—XVII в. (Зап. Македония), *Raštani* (Призрен), *Баняни* = Бан҄ане XIV в., *Булачани*, *Горняни* = *Гарняни*, Грьмл҄анн XIV в., *Никищяни* = *Никищане*, *Орешани*, *Радишани* = *Радишани* и *Радишане* XV в.; *Горанчани*, *Количани*, *Ръжаничани* = *Ръженичино* (Скопие), *Добрешани*, *Къшани*, *Лучани*, *Никуляни* = *Никуляне*, *Новоселяни*; *Карабичани* (Куманово), *Райчани* (Кратово), *Върбяни*, *Галичани*, *Дабяни* *Дабьани* XVII—XVIII в., *Жабяни*, *Заполжани* *Заплъжани* XVI в. = *Заплъжани* XVII—XVIII в., *Kaljani* = *Kalen*, *Кривогащани*, *Крушовяни*, *Лажани*, *Могилани* XVI—XVII в. Могылѣнн 1337, *Пещани*, *Църничани*, също и през XVII—XVIII в.; *Вепърчани*, *Дупячани*, също и през 1335, *Забърчани* *Тополчани* = *Топлъчани* XVI—XVII в. = *Топльчани* и *Тополчани* XVII—XVIII в. (Прилеп), *Вещани*, *Добришани*, *Доляни*, *Кочани*, *Кукуричани*, *Новоселяни* = *Новоселани*, *Пекляни*, *Припечани*, *Речани* *Речано*; *Нивичани* = *Нивичено* (Щип), *Новачани*, *Свекяни*, *Trštani*; *Виничани* (Велес), *Брушани*, *Дубляни*, *Кошани*, *Кукуречани* (Кавадарци), *Доляни* (Радовиш), *Новоселяни* (Кукушко), *Nivičani* = *Нивичено* = *Nivičino*, *Трибичани* = *Требичане* *Требичано* (Струмица), *Бесляни* 1671 *Беслен* (Гоце Делчев), *Осдйчани* (Кюстендил), *Бабяни*, *Vuljani*, *Капиняни* = *Καπίνιανη*, *Кожушани* = *Κουζούσιανη*, *Ошляни* = *Ослян* = *Ὄσλιανη* = *Ὄσσιανη* = *Ошин*, *Поляни* = *Πόλιανη*, *Праняни*, *Ружани*, *Τούσιανη* = *Τοῦσιν*, *Фущани* = *Χοστιάνη* 1086, *Τσερκόβιανη* *Църковени* = *Черковян*, *Γιαβόργιαννη* = *Явореним*; *Голишани* = *Γκολεσιάνη* (Епиджевардар—Воден), *Топляни* = *Τόπλιανη* (Бер), *Λουζιανή* (Кожани); Албания: *Zuvjan* = *Zuvyani* 1431 (Делвино), *Gariani* XIX в., *Debroyani* 1431, *Dulyani* 1431, *Kırderyani* 1431, *Polyani* 1431, *Selyani* 1431 (обл. Аргирокастро), *Брещани* 2п, *Midžani*, *Пещани* 2п, *Подгоряни* *Подгорани* = *Potgoran*, *Поличани* *Poliçan* = *Poličani* 1431, *Постеняни*, *Selčani* 1431, *Сиряни*, *Страчани*, *Топояни* = *Topojan*; *Gorosjani*, *Сеничани* (ок. Пръмет), *Борджани*, *Меджутгоряни* (ок. Лясковик), *Велчани*, *Голо Върбяни*, *Заваляни*, *Каляни*, *Ложани*, *Мочани*, *Присояни*, *Совяни*, *Чипани*; *Доброчани* = *Добръчан*, *Загорчани*, *Мелчани* (Корча), *Boljani* = *Bolan*, *Boyani* 1431, *Брещяни* = *Breštani* 1431, *Vešani* 1431, *Вишани*, *Гождарани*, *Граждани* = *Граждан*, *Deljani*, *Dulyani* 1431, *Железани*, *Iliyani* 1431, *Iskroyani* 1431, *Kamištani*, *Ковачани* = *Kovacan*, *Кочани*, *Kreštani* 1431, *Куряни* = *Kuryani* 1431, *Машчани*, *Проточани*, *Proštani* = *Прощан*, *Ращан* = *Raštan*, *Saždani* = *Саждени*, *Селчани* = *Selcani* 1431, *Селяни*, *Суляни*, *Топояни*; *Горичани* 2п, *Грачани*, *Odricani* 1431, *Порочани* (Берат), *Вишани*, *Грабяни* = *Grabyani* 1431, *Isracani* 1431, *Lažani* 1431, *Presiryani* 1431, *Ресуляни*, *Rečaniy* 1431 (ок. Валона), *Грачан* = *Gračani* 1431, *Камичани* = *Kamičan*, *Комищани*, *Lišani* 1431 = *Лишан*, *Нежани*, *Ращани*, *Речани*, *Sirestani* 1431 = *Sterstan*; *Вехчани* (Елбасан), *Вулчани* = *Влъчани* XVI—XVII в., *Гоянц*, *Краяни*, *Лишани, Рашани, Сошани* (Северна Албания), *Боровяни = Боровян Borovjan, Топояни; Молчани* (ок. Радомир в Северна Албания); Е п и р: *Γλοζιάνιν* 1319, *Γλουμπουτσάριον* (от *Глѫбочанє, с алб. ротацизъм), *Кобиляни = Κοβίλιανη = Κοβίλλιανη χωρίον, Малчани, Σελιανή* 1361, *Fraštani* 1431 = *Фращени; Avoritschani; Δόλιανη* (Загорион), *Граждани = Agraždani* 1431, *Δροβιανή* (Поличан), *Πέστιανη = 'Οπισθιανή* (Маргарити), *Πέτσιανη = Πέστίανη = 'Οπισθιανή* (Филиати), *Πολιτσάνη* (Погониу), *Πολίτσανη* (Лясковик), *Ρύζιανη* (Игуменица), *Σέλλιανη = Σελιανή* 1361 (Парамитя), *Βέλιανη = Βέλλιανη = Κάτω Βέλιανη, Βλασάνη, Γκρίμπιανη, Ζώριανη = Ζώργιανη = Ζόργιανη, Κορύστιανη = Κορύτιανη, Μπρέστανη, Подгоряни = Ποyδόριανη = 'Υπεκδοριανή, Τιχοπολιανή = Χοπόλιανη, Τσέργιανη, Τσερίτσανη = Τσερίτζανα* (Янина), *Βίσιανη = Βήσανη, Βούρμπιανη, Γόριανη, Δολιανή = Ντόλιανη, Ζαγόριανι = Ζαγόριανη, Σταρίτσιανη = Σταρίτζανη, Κωστάνιανη, Μπλήσδιανη* (Коница), *Μπρέστανη* (Арта); Тесалия: *'Αγόριανη, Γέργιανοι, Λυκουβιάνη* XIV в. (Тесалия), *Βατουσιάνη* 1348, *Vursiani, Δούπιανη = Δουπιάνου μονύδριον* 1357, *Ζο λιανη = Ζούλιανοι, Μπούρσιανη = Bursiani* (Трикала), *Γαβριανὴ, Λέσιανη, Νιβόλιανη, 'Ρέτσανη, Σελίτσανη, Τσαριστάνη* (Лариса), *Μεσδάνι* (Кардица), *Poljani* (Еласон), *Σέλιανη* (Хомилайон); Етолия *"Αμπλιανη, Βροβιανὰ = Προβιανὴ, Γούστιανη, Σέλιανη, Στρομίνιανη = Στρώμνιανη*; Евритания: *"Αμπλιανη, Bliνιανη, Botsani = Botsiani, Γόλιανη*; Фокида: *'Αγόριανη, Βάριανη = Βαριάνη = Βάργιανη, Κάνιανη*; Фтиотида: *Ζεμιανή = Ζημιανή, Μπρούφλιανη*; Беотия: *"Αμπλιανη, 'Αγόριανη* 2п; Атика: *Νέα Ζοργιάνη*; Пелопонес: *'Αγόριανη, 'Αμόργιανη, Βερβιάνων*, GenPl., X в., сега *Βερβινή, Βερβενή, Γερμοτσάνι = Γερμουτσάνι = Γερμοτζένη, Καλιάνη, Καλλιάνοι, Καμινιάνοι = Καμενιάνου = Καμινιάνου, Μπλεμενιάνοι*; Евбея: *Καλλιάνοι Καλιανοῦ = Καλλιανοὶ, Καλλιανοῦ*; Крит: *'Αλητζανῆ, Ζαγουριάνοι, Μαχρυγιάννη*; Западна Тракия: *Κούριανις* 1152 (Долна Марица); Халкидика: *Λοντζιάνη* 1342, *Μαρίνιανη* 1327 = *Μερίνιανη* 1339, *Ποριανίτης* 1297 или 1312, *Амуляни*; Беломорието: *Височани = Βισοτσάνη = Височан = Височен, Газоряни, Просочани = Просочен = Просечен = Προσοτσάνη, 'Ρατίσανη; Грачани = Грачен = Γράτσιανη, Πότσανη = Počan* (Драма), *Γκόργιανη, Дивляни, Μπόμπλιανη, Подгоряни = Ποδογόργιανη = Подохор = Будохор, Τόβλιανη* (Кавала), *Fustani* (Гюмюрджина), *Πεσσόνη* (Софлу), *Βερζιανή, Βίσιανη, Γόριανη* 1318, *Елишяни = Елишана = Елишен = "Ελσιανη, Ζεσεριανή, Κουμάργιαννη = Кумаре, Λεστιανή* 1345, *Μελίτσιανη* 1318 = *Μελίτζιανη* 1327, *Σάνιανη* XIV в., *Σφέστιανη* 1349, *Тополяни = Τοπολιάνη = Тополян* (Сяр), *Каляни = Καλιάνη*, Кричаны 1348, *Κουτάριανη* 1081 (Солун); Източна Тракия: *'Αγώργιανη* (Родосто), *Ποριάνη* (Лозенград); Мизия: *Дечани* XV в., *Комняни* XV в., *Песчани* XV в., *Ушаните* (Търновско), *Добрювчани, Костелчаните* (Еленско); Тракия: *Чурукляни* (Созопол); Румъния: *Mîrşani, Peştişani* (Крайова), *Blăjani* (Плоещ), *Coşani, Oteşani* (Питещ), *Vişani* (Галац), *Pleşani* 2п (Сучава).

Преходът *-яне* > *-яни* може да се обясни по два начина: първо като редукция в неударено положение. Данните за първичното ударение на имената на *-яне*, колкото и да са оскъдни (вж. по-долу, както и карта 12), показват, че то ще да е падало на последната сричка, поне при трисрични и четирисрични имена, от типа *Долянѐ, Секирянѐ*. В такъв случай трябва да се приеме, че редукцияга е настанала, след като ударението се е изтеглило на по-предна позиция. Примери като Доупıачани 1335, Могылѣни 1337 (Прилеп), Кри'чаны 1348 (Солун), Лѣсковıани 1337 (Горни Полог), Обрьшани 1335, Храштани 1337 (Битоля), Храштани 1337, Сѣножештани 1348 (Кичево), Селчани 1348 (Тетово), Ꙗблаш'чани 1342 (Охрид) показват съвсем ясно, че още в първата половина на XIV в. редукцията в македонските говори е била вече свършен факт, а наред с това и отметът на ударението към по-предна сричка. Тези две явления са свързани тясно и не могат да се отделят едно от друго. На второ място трябва да се приеме известно влияние на множествени форми на -ъı, както при Кричаны. Струва ми се, че в случая имаме анахронизъм, понеже в XIV в. звуковата стойност на стб. ъı вече трябва да се е сближила с и. Тук обаче може да имаме архаизъм, понеже, както е известно, в солунския говор и до днес има следи от стб. ъı. Така или инак, появата на форма с крайно *-ъı* показва, че изходната основа трябва да е завършвала на *-яна* или на *-ян*.

Материалите ни дават интересни податки за звуковата стойност на ѣ през XIV в. в днешните югозападни български говори. Като разглеждаме сравнително от една страна Могылѣни 1337 (Прилеп) и Лѣсковаꙗни 1337 (Горни Полог), ȣ Неволꙗнехь 1335 (Лерин), от друга, трябва да заключим, че ѣ е имал стойност на йотувано *а*, т. е. на ꙗ. Това значи, че през XIV в. широкият отворен изговор на стб. ѣ в съответните говори вече е бил изчезнал и се е изравнил с ꙗ. Трябва да се отбележи, че прегласът на *-яне, -яни* в *-ене, -ени* в поменатите области е станал в една сравнително по-късна епоха, която засега не може да се определи с точност. Горните примери стоят в пълно единство с ятовия изговор в редица днешни най-западни български говори, както това се вижда от географските имена *Лясковик, Дряново* в Корчанско, *Сячища*, Гребенско, а също и от примери, които ни поднася говорът на костурското село Богаско от средата на XVI в.; *βιάτρο* (вядро), *σλιάμε* (сляме), *βριατένο* (врятено), *ποβιάσμο* (повясмо), *βιάζντι* (вяжди), *κολιάνο* (коляно) и др., вж. С. Giannelli, Un lexique macédonien du XVIe siècle, Paris 1958, стр. 34, 35, 37, 38 и 51.

Гръцкото *η* в *-ιανη* застъпва несъмнено бълг. *-и*, както се вижда от сигурни случаи, като *Мокрени* = *Μόκραινη*, *Неволяни* = *Νεβόλιανη* и др. (вж. Фасмер, MV 262, § 4). За образец биха могли да послужат и гръцки форми като *Καστάνιανη* от *Καστανιά*, както допуща Фасмер (там, 266, § 24), но тук би трябвало да се говори по-скоро за съвпадане на двете жителски форми, отколкото за възникване на едната под влияние на другата. Гръцкото *-οι* в *-ιανοι* е повлияно от гръцката форма за мн. ч. от типа *ἄνθρωπος/ἄνθρωποι* и застъпва българската редуцирана форма.

в) *-яна, -jana, -iana, -ιανα*

Албания: *Селяна, Топояна* (СИ Алб.), *Zaberzanë* = *Zaberzdani* 1431 (Берат); Македония, Моравско и Софийско: *'Αβλίανα, Galliana* = *Galani* (Кожани), *Lisjana* (Гребена), *Кочана* (Кавадарци, Кукуш, Острово), *Маляна дереси* (Дойран), с тур. вокална хармония от **Маляне?*, Калȣгерѡвѣна 1277 (Кичево?), *Бубляна* (Гостивар), *Доляна* = *Долени* = *Долене* *Долян, Дуляна* (Сандански), *Λουρβουλιανά* VI в., *Τουτ(τ)σιανά* VI в. (Дардания), *Οὐρβρίανα* VI в. (Ниш); Мизия: *Велешана* (Свищов), *Репляна* (Белоградчик), *Чучана* (Русе); Румъния: *Cociana, 'Grăjdana* (Плоещ), *Peşteana* (Крайова 4п, Хунедоара, Тулча, Питещ, Арджеш); Беломорието: *Σελιανά* 1287 (Сярско), *Βομπλέανα, Σέλιανα* = *Селян* (Кавала), *Δευριανά, Κριτζιανά* 1322 (Халкидика); Тракия: *'Υλασιάνα* VI в. (Изт. Стара планина), *Брашнеляна* (Асеновгр.); Епир: *Σερβιανὰ* = *Σερβιανά* = *Σερβιάνοι* 1321, *Τρινόβιανα* 1361, *Доляна* *Ντόλιανη* *Δολιανή* = *Доляни, Μπολιάνα* (Коница), *Μπολιάνα* 2п (Лясковик), *Φραστανά* *Φραστανά* = *Фращени* (Воштина), *Γρατσανά* = *Γρατζανά, Λερβίζιανα, Δολιανά, Ζερβιανά, Λαζιανά, Λεσιανὰ, Μπολιάνα* 2п, *Σέλσιανα, Sirjana, Τσερίτσιανα* = *Τσερίτσανη* = *Τσερίτζανα, Φράστανα* (Янина), *Βραβιανά, Γκορίτζανα, Γουργιανά* = *Γουριανὰ* = *Γούργιανα, Λεπιανά* = *Λιπιανά, Λιπιανά, Μπιλιανὰ, Μπολιάνα, Πολίτσιανα, 'Ρεκίστιανα* = *'Ρεκίστιανα, 'Ρετσιανά, Sfoliana, Σχωρέτσανα, Χόσιανα* (Арта), *Δούβιανα, Kostriana* XIX в., *Μελιανὰ, Τσερκούβιανα* (Превеза); Тесалия: *Σελιπιανά, Γριμπιανὰ* (Кардица), *Δολιανὰ* = *Δολιανά* (Каламбака), *Λεσιανά* (Трикала); Евритания: *Βρανιανά* *Βραγγιανὰ* = *Βραγκιανᾶ, Γουριανάδες* = *Γοργιαννάδες*, с гр. *-αδες* за мн. ч., срв. *Γαλιτσάδες* срещу *Γαλίτσα* (MV 264), *Δολιανά* = *Δολιανὰ, Τοπόλιανα, Φουσιανὰ* (Карпенисион), *Βλυζανὰ* = *Βλυζανά* = *Βλιζανὰ* (Воница), *Στρυγανὰ* (Агринион); Пелопонес: *Γουμενιτσιάνικα, Γουναριάνικα, Σελλιάνα, Τσιπιανὰ* = *Τσιπιανά* (Ахая), *Δολιανά* = *Δολιανὰ, Μαγούλιανα, Σεργιανά* = *Σερβιανά* XIV в., *Τσιπιανά* (Аркадия), *Ριζανὰ* (Месиния); Крит: *'Αγκουσελιανὰ, 'Αμουλιανά, Βαρβιανά, Βεργιανὰ, Γριμπιλιανὰ, Δαρι-*

βιανὰ, Δελιανὰ 2п, *Δερμιτζιανὰ, Λουλιανὰ, Σερβιανά, Κοτσιανὰ, Μοτζιανὰ, Μουλιανὰ, Μποτζιανὰ, Νταμηληανὰ, Πλεμενιανὰ, Πρεβελιανὰ, Σφεντιλιανὰ, Τσουρουνιανὰ.*

За отбелязване са и следните славянски жителски имена на *-яна*: укр. *Олшана, Вилшана, Вулшана*, пол. *Olszana*, срхр. *Jelšana* (Spal 67). Формата трябва да се обясни с влияние на рода (ж. р.) на стб. вьсь 'село', като вероятно се е вървяло по следния път: *Доляне > Доляна (вьсь) > Доляна*, т. е. името се е схващало като прилагателно. В такъв случай имената ще да са възникнали не по-късно от XIII—XIV в., откогато вьсь не се среща в българската топонимия. За думата вж. при *Вевчани*. За влияние на рода на *село* вж. по-долу при *-яно, -ено*.

Както се вижда от материала, гръцките форми, т. е. имената в области, където българското население е асимилирано отдавна, са много повече от тези, които се срещат в днешни български земи. Те едва ли могат да се обяснят изцяло като българските имена на *-яна*. Фасмер (MV 266, § 24) допуща с право, че старата и начална българска форма е била повлияна от гръцки тип имена като *Καστελλιανά, Δημητριανά, Στεφανιανά* и др. Наставката *-ιανὰ* е особено много продуктивна в Крит, срв. напр. *'Ατσαλιανὰ, Πασαλιανὰ, Βοθιανὰ* и много други (вж. ПТЕ 356 сл.). Съвпадането на гръцката форма с българската, както и на гръцкото ударение с началното българско ударение при тоя тип имена не позволява да се направят изводи за строежа на българските жителски имена в поменатите области.

г) *-яно, -ιανο, -ιανον, -ιανος, -ιανους, -εανους, -ιανοι*

Софийско: *Гарочано, Грамаждано, Гърляно, Скриняно, Смоличано, Соволяно, Трекляно*=тур. *Теркляне* и *Терkляна* 1576, *Цървеняно, Шипочано* (Кюстендил), *Жабляно* (Радомир); Македония: *Жегняно = Жегняне, Нагоричано = Нагоричани = Нагоричино = Нагоричане* (Куманово), *Небояно = Небояни, Речано = Речани* (Кочанско), *Требичано = Требичане = Требичани* (Струмица), *Ържано* (Охрид); Тракия: *τῆς Μοκρεάνους* XIV в. = *Мокрен(и)* (Котел); Халкидика и Беломорието: *Βανιᾶνον* (Ксанти), *Λόντζιανο* (Халкидика), *Βανιάνους* 1152, *Δελβοτζιάνους* 1152, *'Ραβνιάνους* 1152 (Долна Марица); Епир и Тесалия: *Μπουρατζάνι = Πορατζάνος χωρίον* XVII в. (Коница), *Λουπιάνου μονύδριον* 1357 = *Δούπιανη* 1336, 1358 (Трикала); Фокида: *Ζοριάνον, Ρηγόζιανον = 'Ρηγόζανον = 'Ρηγόζινον = 'Ρηγόζαινον, 'Ρογόζανον = 'Ρυγόζινον = 'Ρηγόζαινον*; Пелопонес: *Καμενιάνον = Καμινιάνον = Καμενιάνοι, Βοστιτζανοὺς*; Евбея: *Καλλιάνοι*; Крит: *Γολενιανὸ, Καρδουλιανὸ.*

Няма съмнение, че промяната *-яне > -яно* се дължи на влияние на рода на *село*, ср. р., както при много честите случаи като *Горно Церовене, Долно Пещене* и мн. други. Средният род на имена като *Габрово, Дряново, Буково, Драганово, Иваново* и др. се дължи именно на свързването със *село*. Фасмер е на мнение, че случаите с *-ανον* се обясняват с гръцки Gen. Pl. на *-ων* (MV, стр. VIII). Писането обаче на гр. *ο* вм. *ω* може да ни насочи към влияние на рода на гр. *χωρίον* 'село', за което има опора в българските форми. Освен това може да се мисли, че в случая имаме българска форма на *-яно*, която е получила гръцка крайка *-ν*.

д) *-ян, -jan, -ian, -ιαν*

Албания: *Боровян = Боровяни, Бриждан = Бреждан = Брeждани, В(ъ)рбян, Колесян = Kolesjan, Площан, Положан* (ок. Радомир в СИ Албания), *Грачан* (Тирана), *Брждан, Грачан = Gračani* 1431, *Katičan = Камичани, Лешан, Лешничан = Lejšničan,* *Лишан* = *Lišani* 1431, *Mičan, Подкожан* = *Подкожани, Selcan, Sterstan* = *Sirestani* 1431, *Стригичан* (Елбасан), *Горян, Grabyan* 1431, *Граждан* = *Граждани, Гребешань, Kovačan* = *Ковачани, Пещян, Poličan, Прощан* = *Proštani* (Берат), *Bračan, Vinčan, Добрчан* = *Доброчани, Dračan, Пещан* (Корча), *Grazhdan, Zuvjan*=*Zuvyani* 1431, *Пещян* = *Peshtan*=*Peštani* 1431, *Topojan* = *Топояни* (Южна Албания); Македония: *Билян* (Прешово), *Gorjan* = *Горяни, Katenjani*=*Каменяне*=*Каменяни, Липян, Църковян* (Тетово), *Брещан* = *Брещане*=*Брещани, Паничан* XVI в. = *Паничари* XVI в. = *Паничари, Стушан* (Дебър), *Врбꙗн* XVI в. (Прилеп или Охрид), *Новоселян* XVI в. = *Новоселани* XVII—XVIII в. = *Новоселани, Obršan* = *Обършани* (Прилеп), *Pesočan Pesočani Песочени, Prisojani* = *Присовяни, Raštan* = *Ращани* (Охрид), *Kremjan* (Лерин), *Загоричан* XVII—XVIII в. = *Загорчен* XVI—XVII в. *Загоричани* = *Ζαγορίτσανι* (Костур), *Vulkovjan, Кочан* = *Кочане* = *Кочани* — *Кочана* = *Κότσανα, Ослян Ошляни Ὄσλιανη, Черковян Църковени* = *Τσερκόβιανη* (Воден), *Баничан, Банян, Борян, Кочан* = *Кочен* (Гоце Делчев), *Вишан* (Разлог), *Дивлян* (Сандански), *Зайчан* (Петрич), *Калиан* = *Калиян* = *Καλιανή* (Кожани), *Rešan Решани* (Бер), *Вилян* = *Вила* = *Βίλιανη, Сволян* = *Svoljani* = *Сувин, Черепян* = *Черепнище* (Гребена); Беломорието: *Вишан, Елшан Елшен Елшяни, Кочан* = *Кочане* = *Кочана* = *Κότσανα, Тополян*=*Тополяни* = *Τοπολιάνη, Фращан* = *Φράσταινα* (Сяр), *Билян* = *Μπέλεν, Burjan, Бучан* = *Бочан, Viršan* = *Varšan, Височан* = *Височани* = *Височени, Дебрян, Дорян, Конищан* = *Κόνιστα, Kičan, Лишян* = *Лишен* = *Λισάν* = *Λίσαν, Počan* = *Πότσανη, Сърдчан* = *Sirčan* (?) (Драма), *Гориан Горени* = *Γκόργιανη, Дорян* = *Дориан, Кариян* = *Karjani* = *Κάργιανη, Кочан* = *Кочен Кочани* = *Κότσανη, Мещян Мищена* = *Мощиян* = *Mustenja* = *Meštjan, Никишян* = *Никищан Nikisjan*=*Νικήσιανη, Селян* = *Силян* = *Селяни Σέλιανα* = *Σέλιανη, Толиян* = *Толен* (Кавала); Родопите: *Кочан* = *Кочен, Почан* (Доспат), *Чурян* 1576 *Чурен* (Пещера), *Дорян* = *Dorjan, Лещан, Турян* = *Турен* (Смолян); Софийско: *Вишан* (Годеч), *Гарочан, Роплян* (Кюстендил), *Шипочан* = *Шипочане* (Самоков); Мизия: *Чучан* (Лом), *Орешан* 1430 = *Орешене* (Луковит), *Офшан* XV в. (Плевен); *Смочан* (Ловеч), *Кръшлян, Орешан* 1591 = *Ореш* (Свищов), *Венчан* (Провадия); Тракия: *Голян* (Пловд.), *Врачан* (Карнобат); Гърция: *Krajan* (Олимп); Румъния: *Glogoveanu* (Букурещ, Питещ), *Glogoveanul* (Букурещ, Бузъу, Плоещ). — Срв. хърв. *Goričan* (IM 174), укр. *Лужан* (Spal 43).

Пълните успоредни форми към някои от имената показват ясно, че *-ян* е вторично образуване. В случая по начало може да се говори за остатък от стар родителен падеж, мн. ч. (genitivus originis или genitivus separationis), от типа напр. ѡт Банꙗнь 1348, днес *Баняни*, Скопско. С други думи тук имаме родителна форма, както при многобройните случаи, при които български географски имена във византийските извори са известни с родителната си форма, като напр. *Περσθλάβα(ν)* (Кодин), *ἐν Περσθλάβα* (Кедрин), чиято традиция по принцип продължава до късно в турските извори. Множествената форма се дължи на това, че тези имена по начало се срещат в множ. число. Друг остатък от влиянието на падежните форми може да се види в някои имена на *-це* в родопските говори, при които трябва да се излезе от по-старо *-цех*, начално *-ьцѣхъ*, т. е. от местен падеж. Известно е, че в поменатите говори и до днес се пазят още много старинни падежни форми. Айхлер (Eichler 364) допуща с право, че лужишки СелИ като *Grodizan, Clewan, Deltsan, Turnuwan* и др. са също стари генитивни форми.

Обаче географското разпространение на имената с *-ян* не съвпада напълно с местата, дето се срещат най-старинните типове български жителски имена. Те не се срещат напр. в Средна и Южна Гърция и в Крит. Това ме кара да потърся и други обяснения за появата на формата. Тук може да се допуснат няколко възможности: 1) *-ян* може да произлиза от *-яне* чрез старинната прилаг. наст. *-jь*, т. е. да образува прилаг. име. Доразвиването на имената на *-яне* с нови нарицателни и топонимични наставки е застъпено твърде на широко в българската топонимия (за това вж. тук по-долу). В подкрепа на това предположение могат да послужат и формите на *-я, -ja* (вж. по-долу); 2) в някои случаи може да има влияние на наставката *-ян* от думи като същ. *дебелян-*, прил. *брашнян, сиренян*; 3) най-после наставката *-яне*, която в повечето случаи в топонимията е крайка от среден род (срв. напр. *Горно, Долно, Голямо, Мало* като прил. към ЖитИ на *-яне*), може да се сближи с рода на близък географски обект от мъжки род като *рът, дол, връх, поток, дял* и др. и тогава *-ян* намира обяснение като *-яна* и *-яно*. Това сближаване в случая може да се улесни от факта, че някои от имената са образувани от изчезнали основи и тогава пътят към изравняване по род с познати обекти от мъжки род става отворен.

е) *-я, -ja, -ια*

Тук спадат само следните малко на брой имена: *Βραστά* 1346 (Солун), *Vrasta* (Халкидика), *Venča, Ресуля = Ресуляни = 'Ρεσούλιανη* (Гребена), *Глъмбоча = Глъмбочани = Γκλομποτσάνη* (Битоля), *Ракища = 'Ρακίστα = Ракищен* (Драма), *Страня = Странен* (Гоце Делчев), *Φράστα* (Арта).

Успоредните форми на тези имена с *-ен, -яни* и *-ιανη* показват, че имената на *-я* са вторични. От примерите се вижда, че формите са производни от основите и наст. *-ja*, т. е. че те може да са успоредни форми, а не вторични. С оглед на възникването на другите скъсени форми трябва и тук да се приеме, че те са вторични образувания от съответните основи след отпадането на *-яне* или може да са остатък от пълната форма след спадането на *-не* от *-яне*.

ж) *-j*

Glomboč = Глъмбоча = Глъмбочани = Глабочани, Глъбочани и *Глъбочан* XVI—XVII в. (Битоля), *Ореш = Орешан* 1591 (Свищов), *Подохор = Будохор = Ποδογόργιανη* (Кавала). — Както се вижда от случаите, формите могат да бъдат образувани с *-jь* от съответната основа. Успоредните им форми обаче показват, че тук има изпадане на *-ане* и така имената са се изравнили с прилагателни от типа на МИ *Влъч* при Горни Лозен, Соф., *Заеч* в Белоградчишко и др. Същото явление вж. и при имената на *-я, -е*.

Б. Имена с *-а-* (карта 1)

а) *-ане, -анье, -ane*

Бибанье, Питранье (Тетово), *Дворане, Пиране* (Призрен), *Пожаране = Пожарани = Пожаране* 1461 (Гостивар), *Трепане* (Дебър), *Чайлане = Чалане* и *Чаланы* XVI в. (Скопие), [*Траканье*] (Кочани), *Лебане* (Южна Македония), *Мокране* Мокрани 1337 (Света гора ?), *Čerape* 1431 = *Čerap* (Малешевско в Южна Албания), *Иване* (Асеновград и Тетово), *На Градане* (Ксанти), *Чертанье* (Малко Търново).

Несъмнено е, че началната форма на тези имена е била на *-яне*, от което *-j* е изпаднало или изчезнало. Това явление може да се обясни различно: 1) в едни случаи *j* се е преметнало през *н* и така са възникнали *Бибанье, Питранье, Чертанье*; при *Чайлане* има премет в обратна посока; 2) в останалите случаи има затвърдяване на предходната съгласна и оттам аглутиниране на *j*. Най-много са случаите със затвърдяване на *р*, за което има и най-много примери от диалектите, срв. напр. *рапица* срещу *рѫпа*. Най-старо затвърдяло *р* има в *Мокране*: Мокрани 1337 (Халкидика).

б) *-ани, -ani, -ανη, -ανι*

Албания: *Krabani* 1431 (С р. Шкумба), *Козани* *Kosani* 1431 (Тирана), *Лозани* (Елбасан), *Banani, Горани, Gremani* 1431, *Долани* = *Долен, Жабани, Istrevani* 1431, *Левани, Novaniy* 1431, *Рибани* = *Рибан* = *Ribani* 1431, *Рупани, Бабани* = *Бабан, Двораи* = *Двораи*, *Turani* (Корча), *Гарани* (Валона), *Лопани, Malani, Нивани* = *Nivan* = *Nivyani* 1431, *Petrani* = *Petran* = *Petrani* 1431, *Turani* *Туран* (Пръмет-Малешево); Македония: *Морани* Тьморани 1309—1316 = Тморане 1257 = Тморꙗны 1348 = *Τμόρανι* 1324 (Скопие), *Пожарани* = *Пожарени* = *Пожаране* 1461, *Чеграни* = *Чегране* (Гостивар), *Видрани, Гарани* (Кичево), *Могилани* XVI—XVII в. = ꙋ Могилѣнехъ 1335 = Могилѣни 1337, *Мраморани* = въ Мраморанѣхъ 1335, *Новоселани* = *Новоселян* XVI в., *Novoselani* = *Новоселяни, Смолани* = *Smoljani* (Прилеп), *Оморани* = *Homoran* = Хоморани 1335 (Велес), *Novoselani* = *Новоселяни* (Щип), *Връбани* (Разлог), *Старанй* XV в. = *Старен* (Гоце Делчев), *Белани, Загорани, Крани* = *Крахни* XVI в. = *Крахани* XVI—XVII в., *Лознани* = *Лознàни* XVI в. = *Лознèни* XVII—XVIII в., *Секирани* = *Секирѣни* XVI и XVI—XVII в. (Битоля), *Ζαμπούρδανη* = *Забърдени* = *Забрьдене* XVII—XVIII в., *Nevolani* *Неволяни* XVI—XVII в. = *Неволяни* = *Νεβόλιανη* (Лерин), *Ревани* (Костур), *Galani* = *Galliana* (Кожани), *Добрани, Лозани* (Гребена); Епир: *Грижбани* (Коница), *Μπιζάνι* = *Μπιζάνιαν*, *Скливани* (Янина); Южна Континентална Гърция: *Grabani* (Амфилохия), *'Αβοράνη, Νέα 'Αβόρανη, 'Αμόρανη* (Етолия), *Χλεμβοτσάρι* (Атика); Пелопонес: *Ζάβλανη* (Ахая), *Γοράνοι* (Лакония); Евбея: *Γαλανή* (о-в Серифос); Халкидика и Беломорието: *Крани* (Солун), Коунарани 1348 (Долна Струма), Коучкарани 1348 (Сяр), *Γαβράνη*, *Мокрани* = Мокрени 1337; Мизия: *Дуплани* (Видин), *Олани* (Дряново); Румъния: *Glavani, Golani, Cirjanul, Cirstovani* (Крайова), *Nicovani* (Плоещ), *Gorani, Izvorani* (Питещ), *Izvorani, Cotorani* (Букурещ), *Cirjanul* (Брашов), *Delani, Dumbrăvani* (Орадея), *Izvorani, Crăcăoani* (Бакъу), *Golani* 2п (Яш), *Grăcăoani, Cucorani* (Сучава).

Началната форма *-яне* тук се явява с изчезнала йотация и с редукция на *е* > *и* в неу̀дарено положение. Изчезването на *j* е резултат от затвърдяването на предходната съгласна (срв. по-горе *-ана*). Историческият материал показва, че съгласната пред *j* затвърдява през различни времена в различните области. Най-стар случай засега ни дава Скопското Тмориани 1348, сега *Морани*, после Прилепското *Новоселяни* XVI в., сега *Новоселани*. Както обикновено, най-голям стремеж към затвърдяване показва съгласната фонема *р*. При *Неволани* XVI—XVII в., сега *Неволяни* и *Νεβόλιανη* в Леринско, наблюдаваме обратна промяна. Новото смекчаване на *л* трябва да се обясни като влияние на околни селищни имена на *-яне* или по-вероятно с влияние на нови заселници, в чийто език е жива наставката *-яне* или *-яни*.

в) *-ана, -ana, -ανα*

Берзана (Тирана), *Бялана* (Севлиево), *Dobrana* (Крайова), *Dîmbrovana* (Хунедоара), *Топлана* (Шкодра), *Чараплана* (Сев. Епир), *'Αγόρανα* (Южен Епир), *Λωζανά* (Янина), *Δρεβανά Λούκουβα* 1301 (Света гора).

Сравнително рядко срещана форма. За обяснението ѝ вж. при *-яна*, а за изпадането на *j* срв. *-ане, -ани*.

г) *-аня, -ανια*

Б(ъ)рзаня (Валона), *Фустаня* (Гоце Делчев), *Ζαβλάνια* (Тесалия).

Формата на наставката трябва да се свърже с *-яна*, от която е произлязла чрез премет на *j*. Причината за премета на йотацията остава не напълно ясна, толкова повече че нарицателни на *-аня*, общо взето, са малко и не биха могли да послужат за образец. Може би тук има влияние на множествената форма на събирателни имена от типа *нивя̀, лозя̀* и под. Не е изключено да имаме и чуждо влияние, което не може да се определи.

д) *-ано*

Равано (Радомир), *Ямборано* (Кюстендил).

От *-яно* (вж.) с отпадане на йотацията, за която срв. *-ане, -ани*.

е) *-ан, -an*

Албания: *Dëmblan* = *Deblan* (Валона), *Петран* = *Петрани* *Petrani* 1431 (Пръмет). *Potgoran* = *Подгоряни* = *Подгорани*, *Turan* = *Turani*, *Čepan* *Čepane* 1431 (Малешево), *Бабан* = *Бабани*, *Verilan*, *Verlan*, *Дворан* *Дворани*, *Добран*, *Долан* (Корча), *Болан* = *Boljani*, *Postenan*, *Рибан* = *Рибани* (Берат); Македония: *Замирован* (Дебър), *Волован* (Гевгели), *Vostaran* = *Вощарани* (Лерин); Беломорието: *Bojran*, *Гойран* (Драма) *Върлан* (Кукуш); Мизия: *Борован* (Б. Слат.), *Мидюван* 1430 *Мѫдьовене* (Плевен) *Хилеван* 1430 = *Хлевене* (Ловеч), *Охлюван* (Търн.); Тракия: *Борова̀н кая̀* (Пирдоп)

За обяснението вж. по-горе при *-ян*.

В. Имена с *-е-* (карта 1)

а) *-ене-, -ene*

Албания: *Чернене* (ок. Радомир в СИ Алб.); Македония: *Брешчене* = *Μπρέστενη* (Костур), Обнждѣнѥ 1337 (Прилепско ?), *Плевенье*, *Поленье* (Кичово), *Древене* = *Древено* (Кратово), *Живенье* (Куманово), *Габрене*, *Долене* Долѣнѥ 1378, *Припечене* = *Припечен*, *Селене*; *Боровичене*, *Зойчене* (Петрич), *Гърчене*, *Дебрене* *Debren*, *Долене*, *Площене* (Мелник); *Кривене*, *Черешене* (Благоевград); Софийско: *Чуленье* (Станкедим.), *Гроздовене* (Самоков), *Гравене*, *Мощене* (Кюст.), *Загужене*, *Лазене*, *Жеравичене* (Трън), *Загъжене*, *Дупновичене* (Своге); Мизия: *Белоптичене*, *Наръмене* (Белоградчик), *Ветрене*, *Барене*, *Припължене*, *Церовене*, *Чупрене*; *Крапчене* (Михайловград), *Ветрене*, *Девене* = *Девяни* 1430, *Пещене*, *Радовене*, *Уйовене*, *Уровене*; *Ръчене* (Враца), *Гложене*, *Крушовене* (Оряхово), *Сврачовене*, *Рогозене* = *Рогозен*, *Тлачене* (Белослат.), *Злокучене*, *Къртожабене*, *Мѫдьовене* = *Мидюван* 1431 (Плевен), *Гаурене*, *Рибене* XV в. = *Рибен* *Търнене*, *Новачене*, *Шувене* (Никопол), *Гроздене*, *Лъжене*, *Новачене* (Ботевград), *Дъбене* = *Дъбени* = *Дъбен*, *Косичевене*, *Костовене*, *Орешене* = *Орешан* 1430, *Петревене*, *Тодоричене* (Луковит), *Гложене*, *Долене*, *Сврачовене*, *Тетевене*, *Шипковенете*, *Шумнене* (Тетевен). *Десенето* (Троян), *Дръстене*, *Лъжене*, *Радювене*, *Тележене* XVII в., *Хлевене* (Ловеч), *Гъбене*, *Копривене* (Севлиево), *Белене* 2п (Свищов), *Дръвнене* (Русе), *Дяковене* (Разград); Тракия и Средна гора: *Бревене*, *Тодаричене*, *Лъжене*, *Тя̀(х)овене* (Пирдоп), *Пойбрене*, *Робовене*, *Смиловене* (Панаг.), *Дудене*, *Дъбене* (Карлово), *Злоку̀чене* (Пазарджик), *Калугене*, *Рисювене*, *Царищене* (Асеновград), *Белене* (Хасково), *Малкочене* (Айтос), *Грудовене* (М. Търново); Родопите: *Долене*, *Лъжене* (Чепино), *Ровенето* (Девин), *Кочене* *Ливачене* (Мадан); Беломорието: *Руждене* (Драма), *Обрешене* (Ксанти).

Наставката *-ене* е прегласена от *-яне*, т. е. с преход *я/е* пред мека предна гласна *(е)*. Историческите податки са твърде оскъдни за тези имена. От малкото случаи като Обнждѣнѥ 1337 (Прилеп ?), Долѣнѥ 1378 (Петрич), *Девяне* 1430 (Враца), *Мидюван* 1431, *Орешан* 1430 (Плевен) можем да допуснем, че прегласът при поменатите имена е настанал след

XIV—XV в. Както се вижда от примерите, тоя преглас се среща в области, за които не е характерен прегласът *я/е* пред мека сричка от типа *поляна полени, пиян/ пиени*, който намираме в сегашните балкански и повечето мизийски говори (Ст. Стойков, Бълг. диалектология, 1962, 126). При това положение прегласът *-ja/e* при жителските имена остава необяснен. Редица акцентувани примери показват, че старинното ударение при жителските имена е падало на крайната сричка, т. е. имали сме типа *Долянѐ, Градцѝ* (вж. по-долу главата за ударението). Може да се допусне с твърде голяма вероятност, че преходът *ja/e* се дължи на регресивна асимилация на крайното ударено *-ѐ*. Засега не може да се каже дали прегласът е станал при това крайно ударение или след като ударението се е отметнало на втората или третата сричка към началото на името. Сравняването обаче с нарицателните в съответните говори трябва да ни покаже, че прегласът е станал още във времето, когато ударението е падало на последната сричка. Така имаме едно косвено указание кога е станало приблизително отмятането на крайното ударение при жителските имена, т. е. най-късно към XIV—XV в., до която епоха, както показват примерите, имаме още форми с *-яне*, които днес се срещат само с преглас *-ене*. В лужишки жителски имена на *-jane* също се среща преглас *-jene* още през X—XI в., но не без известно влияние на немския умлаут, както установява Айхлер (вж. Eichler 362).

б) *-ени, -eni, -ανί, -ενη, -ενι, -ανη(ς)*

Албания: *Bileni* 1431 (Валона), *Zaveni* сега и през 1431, *Kemešteniy* (Аргирокастро), *Bardeni* 1431, *Boleni* 1431 = *Bolen*, *Liceni Muriz*, *Саждени* = *Saždani* (Берат), *Boleni* 1431 *Bolen* (Кълцюр), *Бабйени* (Корча), *Ljazareni*, *Щърмени* *Щръмньни* и *Щръмен* XVI в. *Щръмен* XVI—XVII в. (Елбасан), *К(ъ)рпени* (Драч), *Brašteni* 1431 (Ср. Шкумба); Гърция: *Δρυανοβαίνης* (нелокализирано, в истор. извор, споменато в 1274); Епир: *Grameni*, *Ῥαβαινή*, *Σέρβαινη*, *Фращени* *Φραστανά* *Φραστανά* = *Fraštani* 1431; Пелопонес: *Βερβενή* *Βερβινή*, през X в. *Βερβιάνων*, Gen. Pl., *Γερμοτζένι* *Γερμοτσάνι*; Македония: *Кремени* *Крамйн*, *Τριβένι* (Гребена), *Вишени*, *Гърлени* *Γκέρλιανη*, *Долени* *Δόλιανη*, *Дреновени* *Δρανοβένη* *Δρανοβαίνη*, *Дъмбени* = *Λεμπένι*, *Жервени* = *Ζέρβανι* = *Жервен*, *Ζαμπούρδενη* *Забърден*, *Кръпени*, *Марковени* = *Μαρκόβιανη*, *Мокрени* *Μόκρινη*, *Ошени* *Όσιανη*, *Тиквени* *Τίκβενι*, *Яновени* = *Γιαννοβαίνη* (Костур), *Bulgareni*, *Въгени*, *Върбени*, *Костурени* *Костуряни* = *Κωστούργιαννη* = *Костурчани*, *Църковени* = *Черковян* *Τσερκόβιανη*, *Яворени* *Γιαβόργιαννη* (Воден), *Рожени* (Ен.-Вардар), *Църничени* (Дойран), *Вощарени* = *Voštaran*, *Върбени* 2н *Βύρμπενη* и *Βίρμπενι*, *Добровени*, *Забърдени* *Забрьдене* XVII—XVIII в. = *Ζαμπούρδανη*, *Кучковени* = *Κουτσκοβαίνη*, *Лажени* = *Λάζενη*, *Сребрени*, *Винени* = *Βίνενι* (Лерин), *Винени*, *Добровени*, *Долнени*, *Дърмени*, *Zabeni*, *Ивени*, *Олевени* (Битоля), *Дупени*, *Езерени*, *Кривени* (Ресен), *Лъжени* = Лъжени 1277, *Оздолени*, *Песочени*, *Смолени* (Охрид), *Острени* (Кичево), *Пожарени* = *Пожарани* *Пожаране* *Пожаране* 1461 (Гостивар), *Върбени*, *Дупени*, *Локвени*, *Светомитрени* = *С(ве)то Дмитри* XVI в. *С(ве)то Дмитрани* XVI—XVII в. (Прилеп), Чрьшювени 1277 (Скопие), τὸν ἐπίσκοπον Λιπαινίου XI в. (Косово), *Deviċeni* (Кр. Паланка), *Влахчени*, *Мокрени* Мокранске мегіе 1335 = *Мокрьни*, *Мокрени* XVII—XVIII в. (Велес), *Стърщени* (Кочани), *Вечеровени* (Разлог), *Долени* *Долян* (Сандански), *Добрени* (Мелник), *Вишнени* *Кокалени*, *Чуричени* (Петрич); Родопите: *Ропените* (Пещера), *Наречени* = *Наречен* (Асеновград), *Гробчени* (Мадан); Беломорието: *Σλαναίνη* 1409 (Халк.), *Верженй* = *Βερζιανή*, р*Височени* = *Височани* = *Βισοτσάνη* *Височан* (Драма), *Горени* = *Горян* = *Γκόργιανη* (Кавала); Тракия: *Търничени* (Казанлък), *Авлиени* (Н. Заг.), *Хрищѐни* (Ст. Заг.), *Мокрени* = *Мокрен* = τῆς *Μοκρεάνους* XIV в. (Котел), *Чочовени* (Сливен), *Татарени* (Айтос); Мизия: *Баевени*, *Бърдени*, *Враченитe*, *Горнените* (Троян), *Българени* (Ловеч), *Лещени*, *Нефелени*, *Рекичени* (Севлиево), *Българени*, *Бърдените*, *Междени*, *Шипчените* (Габрово), *Пилишени*, *Самоводени*, *Търкашени* (Търново), *Българени* (Свищов), *Ращени* (Попово), *Сирени* *Стражените* (Русе), *Ветрени* (Варна); Румъния: *Băceni*, *Boceni*, *Brîncoveni*, *Veleni, Vîrleni, Glogojeni, Deleni* 2п, *Drăgoeni, Drînceni, Dăbuleni, Z voeni* 2п, *Zlăşteni, Cocoreni, Comoşteni, Coşereni* 2п, *Coşoveni* 2п, *Crîngeni, Cîrceni, Mileni, Obrejeni, Odoleni, Ostroveni, Popoveni, Pîrligeni, Pîrşoveni, Rogojeni, Selişteni, Sclaveni, Toceni; Brădiceni, Dobriceni, Izbiceni, Plăviceni, Popoviceni* (Крайова), *Brăileni, Budişteni, Găliceni, Gîrleni, Deleni* 2п, *Dumbrăveni, Zagoneni, Zărneni, Milcoveni, Mioveni, Mlăceni* 2п, *Moşteni* 4п, *Năvîrgeni, Ostroveni* 2п, *Priboeni* 2п, *Răceni, Silişteni, Stoiceni, Stolniceni, Stîlpeni, Tigveni* 2п, *Topoloveni, Uleni; Dichişeni, Dobriceni* (Питещ), *Băceni, Budişteni, Vîrboceni, Gîrleni, Chicioreni, Lunceni, Coşereni, Lipieni, Modreni, Moroeni, Prăjeni, Străjeni, Suduleni, Topliceni, Tocileni, Cioceni* (Плоещ), *Buzoeni, Deleni, Dobreni* 6п, *Dulceni, Cîlnăieni, Moşteni, Răceni, Sîrbeni, Ciocoveni; Clinceni, Plăviceni* (Букурещ), *Deleni, Dumbrăveni, Războeni* (Кюстенджа), *Vîrleni, Crîngeni, Răceni, Rogojeni* (Галац), *Vrînceni, Grăjdeni, Deleni, Dragosloveni* 2п, *Maluşteni, Podoleni, Sipeni* (Бърлад), *Gîşteni, Deleni* 2п, *Dobreni, Neguşeni, Pivniceni, Podoleni, Razboeni, Topoliceni de Sus* и *Topoliceni de Jos* (Бакъу), *Deleni, Dumbrăveni, Elişeni, Coşeni, Nicoleni, Petriceni, Răceni, Seliceni, Cireşeni; Cădişeni* (Брашов), *Blăjeni, Prăvăleni* (Хунедоара), *Milcoveni, Ticvaniu Mare* и *Ticvaniu Mic, Tîrnoveni* (Тимишоара), *Belejeni* (Орадея), *Blăjeni* 3п, *Voiniceni, Goreni, Deleni* 2п, *Dăbiceni, Războeni Cetate, Tîrnaveni* (Клуж), *Ruşeni, Stoiceni, Lucăceni* (Бая Маре), *Băluşeni* 2п, *Gîrbeni, Gîrleni, Deleni, Drăceni, Dumbrăveni, Ilişeni, Crăiniceni, Liveni* 2п, *Lipoveni, Mihoveni, Obrejeni, Sadoveni, Stolniceni, Tocileni; Dobîrceni, Dolniceni* 2п, *Topoliceni* (Сучава), *Brănişteni, Brătuleni, Deleni* 5п, *Drînceni, Dumbrăveni, Ezăreni, Chiţoveni, Podoleni* 2п, *Prăjeni, Prigoreni, Răsboeni* 2п, *Hîrşoveni; Dobîrceni* (Яш), *Zagoneni* (Титова).

Наставката *-ени* е с редукция от *-ене* (вж. по-горе *-ене*). При гръцките форми *-αι-* застъпва бълг. *-е-*, а не *-ь-*, както мисли Фасмер, като *Ραβαινή* възстановява **Равьна, Σκλήβαινον* — **Сливьно, Ῥηγόζαινον* — **Рогозьно* и др. (MV 263, § 7). Успоредните бълг. форми явно показват, че в случая гр. *-αι-* застъпва само *-е-*: *Δρυανουβαίνης*: **Дрѣновене* от **Дрѣновѩне* (не би могло да се излезе от **Дрѣновьнъ*, понеже гр. *η* не може да застъпва бълг. *ь*), *Βερβενή* = *Βερβινή* в Пелопонес, през X в. *Βερβιάνων*, т. е. **Върбѩне, Δρανοβαίνη* = *Дреновени, Ζέρβαινι* = *Жервени, Μόκραινη* = *Мокрени, Γιαννοβαίνη* = *Яновени* (Костур), *Κουτσκοβαίνη* = *Кучковени* (Лерин), *Σλαναίνη*: **Сланѩне* (Халкидика). Същото застъпване има гр. *αι* и при по-честите имена на *-ена*.

в) *-ена, -епа, -ενα, -αινα*

Македония: *Гребена* = *Grevena (Grebene)* = *Γρεβενά, Жервени* = *Ζέρβαινη* = *Жервен* (Костур), *Grlena* = *Гърлено* = *Grljani* = *Грлѩни* XVI—XVII в. (Кочани). *Умлена* = *Умлено* (Пехчево), *Отиштена* = *Otištine* = *Hotišteno* = *Хотищено* = *Otištino* (Велес); Епир: *Κοτέλαινα, Λάζαινα* = *Λαζιανά* (Янина); Тесалия: *Βάναινα, Βελίτσαινα* = *Βελιτσένα* = *Βελίτσενα* = *Vilitsani, Βρίνενα* = *Βρύνινα, Κούτσαινα* = *Kusteana, Παραπράσταινα, Πρεβέσαινα* XIV в., *Σκλήβαινον* (Трикала); Южна Конт. Гърция: *Βελβίτσαινα* (Етолия), *Δόμβρενα* = *Δομπρένα* = *Δοβρένα, Λομπραίνα* = *Λομβραίνα* = *Δοβραίνα* (Тива); Пелопонес: *Ἀλέσταινα, Ἀνδρίτσαινα, Aragozena* = *Ἀραγόζενο* = *Ἀραγγόζενα* = *Ἀρραγώζαινα, Βάνενα, Βέρβαινα, Βρέστενα* = *Βρώσθαινα* = *Βρώσταινα* = *Vrestena* 1704 = *Vrestiana* 1700, *Βρέσταινα* = *Βρώσταινα* = *Βρόσθενα* = *Βρέσθαινα, Γόραινα, Ζαγάρενα, Ζούπαινα* = *Ζούπενα, Καλίτσενα* = *Καλίτσαινα, Κρέσταινα* = *Κρέστενα, Λυνίσταινα, Μάκραινα* = *Μάκρενα, Πολαίνα, Ῥεγκόζενα* = *Ῥεγκόζαινα, Ῥίπαινα* = *Ῥύπαινα, Συλίβαινα* = *Σιλίβαινα* = *Σιλίβενα, Φώσταινα*; Крит: *Κόλενα, Κόλαινα*; Беломорието: *Βελίτσαινα* = *Βελίτσενα* = *Velitsani, Τόμπραινα, Лозена* = *Лозна* (Валовища), *Φράσταινα* = *Фращан* (Сяр), *Мищена* = *Мещян* (Кавала); Тракия: *Δέρβαινα* (Родосто), *Колена* = *Κώλινα* XIV в. (Ст. Заг.); Мизия: *Липена* (Лом).

Българските форми на *-ена* са бездруго пригласени от *-яна* (за което вж. по-горе). Фасмер приема, че при тези имена имаме прил. на *-ьна* (MV 263, § 7) и твърди, че наставката е повлияна от гр. *-αινα, -αινον*, която се среща в чисто гръцки образувания. Примерите, които той дава, са всички, които приведох по-горе. Към тях той прибавя и *Σκλάταινα* от бълг. **Слатина*, но случаят е изолиран; освен това тук може да има преход *и* > *е* в неударено положение, както в МИ *Слàтенско* при Душанци, Пирдопско, явно прил. от **Слатина* или *слатина*, още диал. *не* 'ни, нас' *ве* 'ви, вас' и др. Както показах в предишната част за формите на *-ена*, гр. *αι* застъпва само бълг. *-е-* < *-я-*. Тия примери могат тук да се увеличат с успоредните форми, които имат голяма доказна сила: *Φράσταινα* = *Фращан* (нач. **Хвраштане* (Сяр) от *хврастъ* 'храст'), *Κούτσαινα* = *Kusteana* (Трикала), *Βελίτσαινα* = *Βελιτσένα* = *Βελίτσενα* = *Vilitsani* (Трикала), *Λάζαινα* = *Λαζαινὰ* (Янина), *Βρέστενα* = *Βρώσθαινα* *Βρώσταινα* = *Vrestiana* 1700 (Пелопонес). Има множество примери, които показват със сигурност, че бълг. *ь* в гръцки се застъпва с *ι* (най-често) и с *ε* (по-рядко), срв. напр.:

Σελνίτσα: **Сельница*, *Σελίτσα*: **Сельци*, *Ἀβαρῖνος*: *Аворьнъ*, *Ἀβαρινίτσα*: *Аворьница*, *Γαρδίκι* **Гардькъ*, *Δίβριτσα*: **Дьбрица*, *Στροβίτσι*: **Островьць*, *Δίβρη* **Дьбрь*, *Βερβοβίτσι* **Върбовьць* или *Върбовьци*, *Βερσίτσι*: **Вършьць*, *Βερσοβίτσι*: **Вършовьць*, *Μοστίτσι* *Мостьць*, *Βελισκός* 1387: **Бѣльскъ*, както и *Γαρδενίκια*: **Гардьникъ*, *Καλέτζι* **Кальць*, *Γαρδενά*: **Гардьна*, *Σαλμενίκον* **Салмьникъ* (MV 278 сл.).

При това положение става напълно ясно, че гр. *αι* застъпва бълг. *-е*, в случая прегласено старо ѩ. Ако се приеме Фасмеровото тълкуване, би трябвало да се твърди, че въпросните имена не са жителски, което противоречи на успоредните форми на много от тях, отбелязани с *-ιανα* и *-iana*, *-eana*. От друга страна, недопустимо е да се мисли, че гр. *-αινα* застъпва бълг. *-сна* от *-ьна*, т. е. с изясняване на *ь/е*, понеже в такава позиция еровата гласна след XII—XIII в. изпада (т. е. старо **Врьбьна* вече минава във **Врьбна*), а известно е, че имената пазят в гръцки традиционната си форма, в случая с преглас *я/е*, който имаме още в *Лъжени* от 1277 г. Освен това гръцката форма застъпва жива българска форма, тъй като българско население живее и досега в северните части на Епир и на Тесалия.

г) *-ено*, *-eno*, *-ενο*, *-ενος*, *-ενον*

Гръцките форми на *-ενος*, *-ενον* може да не застъпват бълг. *-ено*, тъй като гласната *-о-* в тях може да е от гр. крайка *-ος*, *-ον*. Те обаче се разглеждат тук, понеже имената на *-ен* (вж. по-долу) имат обикновено гръцки съответствия на *-ιαν-*.

Македония: *Varšeno* = *Vrjastino* (Гребена), *Обсирено* (Битоля), *Hotišteno* *Хотищено* = *Otištino* = *Otištine* = *Отиштена* (Велес), *Непрощено* (Тетово), *Нивичено* = *Нивичани* = *Nivičani* = *Nivičino*, *Трибичено* = *Требичане* *Tribičane* (Струмица), *Умлено* = *Умлена* (Пехчево), *Гърлено* *Grlena* = *Grljani* = *Гърлѩни* XVI—XVII в. (Кочани), *Древено* = *Древене*, *Одрено* *Odren* (Кратово), *Припечено* (Мелник), *Древено* = *Δρέβενον* (Кукуш); Софийско: *Мурено* = *Мурена* 1576 (Радомир); Тесалия: *Λέστενον* = *Lesteno*, *Σκλήβαινον* (Трикала); Фокида: *Ῥηγόζαινον* = *Ῥηγόζιανον* *Ῥηγόζανον* = *Ῥυγόζινον*; Пелопонес: *Ἀραγόζενο* *Aragozena* = *Ἀραγγόζενα* *Ἀραγώζαινα*, *Zemenon* *Ζεμενόν*.

Наставката е от по-стара *-яно*, тук е преглас *я/е*. Както другаде, и тук са показателни успоредните форми, които насочват към начално *-яно*, *-яне*. Както посочих при *-яно* (вж. по-горе), силно влияние оказва тук родът на *село* (срв. напр. и СелИ *Слатино* в Кумановско, Енидже-Вардарско, Тетовско, Кичевско и Охридско, от начално **Слатина*). Тук има аналогичен случай с типа „Горно Церовене", където крайката на съществителното е схваната от среден род и оттам ср. р. и на прилагателното.

Формалният признак се открива и при събирателни имена на *-je*, при които прилагателното е също от среден род, срв. напр. диал. *бяло камане, черно буч(j)е, равно нив(j)е* и др.

д) *-ενια*

Ραβένια 2п (Янина).

Тук имаме начално **Равꙗне* : **рав(ь)* 'равнище'. Формата на наставката може да се обясни чрез премет *-яне* > *-еня*, което остава изолирано в тоя си вид и затова по-приемливо ще бъде, ако се допусне, че се е развивала по следния път: *-яне* > *-яна* (вж. по-горе *-яна*) > *-jена* чрез преглас и най-сетне *-еня* чрез премет на *j*, както по-горе при *-аня* (вж.).

е) *-ен, -еп, -εν*

Албания: *Грмен, Одричен, Bolen Boleni* 1431 (Лясковик, Пръмет, Кълцюр в Ю. Алб.), *Bolen Boleni* 1431, *Добрен* (Берат), *Щръмен* = *Щърмьни* XVI в. = *Щръмен* XVI—XVII в. *Щърмени* (Елбасан), *Върбен* (ок. Радомир в СИ Алб.); Македония *Жервен Жервени Ζέρβανη*, *Забърден* = *Ζαμπόρδενη* (Костур), *Граждеп* = *Γκράσδεν Γκράσδενι Граждино* = *Grazdani* = *Grazan* (Лерин), *Върбен* (Дебър), *Плевен* = *Плевенье* (Велес), *Чебрен* (Прилеп), *Рождеп* (Кавадарци), *Върбен* (Прешово), *Припечен* = *Припечене, Църковен, Чурен Чурян* (Петрич), *Debren* = *Дебрене* (Санд.), *Ропчен* (Мелник), *Беслен Бесляни* 1671, *Бръцен, Гърмен, Дебрен, Долен, Копривлен, Кочен Кочан, Куклен* = *Куклене* 1576, *Лещен, Равлен, Слащен, Странен* = *Страня, Теплен* = тур. *Депляни* 1605 (Гоце Делчев); Беломорието: *Вишен Βίσιανη, Елшен* = *Елшан* = *Елшяни Έλσιανη, Неволен* = *Νεβόλιανη, Σφελενός Σφολενός* (Сяр), *Блатчен* = *Μπλάτσεν, Борен Μπόριανη Μπόριαν, Дъблен Dablen Δόμπλεν, Лишен* = *Лишян* = *Λισάν Λίσαν, Просечен Просочен Просочани* = *Προσοτσάνη, Ракищен* = *Ракища* = *Рак(и)щтани* 1660, *Τσερκιτσέν* (Драма), *Лупковен, Чеперьовлен* (Ксанти), *Грачен* = *Грачани Γράτσιανη, Череплен Τσερέπλιανη* (Зъхна), *Боблен Μπόμπλιανη, Кочен* = *Кочан, Толен* = *Толиян* (Кавала); Родопите: *Srčen* (Доспат), *Дьовлен* (Девин), *Турен* = *Турян, Чеплетен* (Смолян), *Долен* (Златоград), *Куклен, Наречен Наречени* (Асеновград), *Долен* (Крумовград); Тракия; *Кърможабен, Мокрен Мокрени* = *τῆς Μοκρεάνους* XIV в. (Котел), *Скутлен* (вср. в Източна Тракия); Софийско: *Шипочен* (Ст. Димитр.), *Земен Зимияне* 1550 (Радомир), *Копривлен, Кошарен, Ямен* (Кюстендил), *Делен* (Брезник); Мизия: *Делен, Тетевен* = *Тетювене* = *Тетевене* = *Тьтовнѥ* 1600 *Тетовлане* 1761 *Тетовꙗн* XVI—XVIII в., *Дъбен* = *Дъбене* = *Дъбени, Ъглѐн Ъглина* 1430 = *Аглан* 1617 (Луковит), *Рибен Рибене* XV в. (Плевен), *Рогозен Рогозене* (Оряхово), *Емен* = *Йемуна* 1430 = *Ямен* 1636 (Търново), *Божичен Бозуджна* 1430 = *Бозичне* 1694 *Бозиджене* 1734 (Русе), *Хуйвен* = *Хуювян* 1573, 1676 (Преслав).

Наставката е скъсена от по-старо *-ене*, начално *-яне*, както в това ни уверяват множеството успоредни форми. Причината за това скъсяване трябва да се търси във влиянието на прил. на *-ен* като *вòден, кàмен* (стб. **камѣнъ** в Зогр., Мар. и др.), *лòзен* и др., които се срещат често в МИ. Това сближаване се е улеснило, както обикновено, поради загубване на началната връзка с *-яне*, която е престанала да бъде продуктивна наставка. Това е забелязал още Иречек, Пътувания 463, бел. 7, комуто е правило впечатление множеството имена на *-ен*. Той пише: „Многобройни имена на *-ен, -ян* се срещат и в Рупчос (*Наречен, Чурян*) и при горното течение на Кричимска река, после при северните поли на Балкана във Врачанско, Плевенско, Тетевенско. Те не са прилагателни на *-ьнъ*, а съкратени множествени форми на *-яне, -ени*, както се вижда на север в името *Тетевен*, което още се чува в множествената форма *Тетевене* (в старите записи *Тетювене*, в новите български книги и *Тетювен, Тетивен*)“.

Освен успоредните форми като доказ, че тук има старо *-ене* < *-яне* могат да послужат и следните фонетични признаци на тези имена: 1) наличие на *шт* от *tj*: *Бръщен : бръст, Ракищен : *ракита, Слащен : *слат* 'солен', срв. от него *слат-ина*; 2) наличие на епентетично *л'*, което може да се развие само от *j* (в случая от *-jane*) след устна съгласна: *Боблен, Дьовлен (: *Дѣвлѩне), Дъблен, Копривлен* 2п; 3) наличие на образувания от прилагателна основа, от която в езика няма налице вторични прилагателни от нея: *Добрен* (срв. *Добрени, Добрените*), *Мокрен, Теплен*; 4) останалите имена като *Дебрен, Забърден, Кошарен, Куклен, Лещен, Наречен, Рожден, Странен, Шипочен Ъглѐн*, които изглеждат на прилагателни, не се срещат като прилагателни в местни имена. Повечето от тях имат успоредни пълни форми.

ж) *-je*

Зъркле *Зръкленъ* и *Зрьклени* XVI—XVII в. (Кичево), *Нераще* *Nerašten* (Тетово), *Кумаре* *Кумаря* *Κουμάργιαττη* (Сяр), *Одърне* (Плевен) (от **Одърняне?*).

Тетовските имена трябва да са от по-старо **Не(х)раштане* от МИ **Не(х)раст*, т. е. „място без храсти" за разлика от друго с храсти. Вж. при тип „Загора" (карта 10) други имена с отрицателна частица. Наставката е от по-старо *-jене* < *-jане* като *-не* е отпаднало, както при *-ja* (вж. по-горе) по-всяка вероятност под влияние на съседни старинни имена, образувани с *-ja, -je*, за които приведох примери по-горе при *-ja*.

Г. Имена с *-и-* (карта 1)

а) *-ино, -ino, -ινο, -ινον*

'Ριγόζινον *'Ρηγόζανον* = *'Ρηγόζιανον* = *Ρηγόζιανον* (Фокида), *Βαλτοινὸν* (Трикала), от **Балтьчане* : **балтькjo > блатьце, Λεβλιτζηνός* и *Λοβελτζηνίν* XIV в. (Долна Струма или Халкидика) от *Дебельчане* или **До Бѣличане, Вреащино* = *Βράστινον* = *Vrjaštino* (Гребена) от **Брѣштане, Клещино* *Kleština* *Κλέστινα, Граждино* *Γκραίσδενι* (Лерин), *Кошино, Кърклино* (Битоля), *Ърбино* *Арбина* = *Arbinovo* (Охрид), *Сиричино* — *Сиричиново* (Тетово), *Ръженичино* *Ръженичани* (Скопие), *Нагоричино* *Нагоричано* *Нагоричане* *Нагоричани* (Куманово), *Кърнино, Otištino* = *Otištine* *Hotištino* = *Хотищено* *Отиштена* (Велес), *Горачино* = *Goračin, Кучичино, Mokrino, Пестришино* (Щип), *Tribičino* = *Требичано* = *Требичане* = *Tribičani* (Радовиш), *Костурино, Мокрино, Nivičino* = *Nivičani* = *Нивичено* (Струмица), *Тлъмино* тур. *Тлмне* 1612 (Босилеград), *Бобешино, Гърбино* = тур. *Гърбъни* и *Гърбине* 1576, *Жеравино* (Кюстендил), *Бабино* тур. *Бабине* 1576 (Ст. Димитров).

Наставката *-ино* е развита от *-ено* чрез редукция на *е/и* в неударено положение. Така биха могли да се обяснят имената в Северна Гърция и в Македония, докато за останалите имена трябва да се приеме влияние на прил. на *-ин* от женски основи от типа *бàба — бàбин, агà -àгин, хòджа—хòджин*, които са твърде характерни за западните говори (вж. по-долу имената от типа „Белòтинци").

б) *-ine*

Otištine = *Hotištino* = *Otištino* *Хотищено* (Велес).

Тук вероятно формата се дължи на сръбския извор, където тя е схваната като мн. ч. от женска основа.

в) *-ινη*

Βερβινή = *Βερβενή*, през X в. *Βερβιάνων* (Пелопонес).

Наставката не би могла да се обясни като български вариант, а по всяка вероятност е възникнала под влияние на гръцки образец.

г) *-ina, -ινα*

Βρύνινα = *Βρίνενα* (Магнезия), *Ρέτσινα* (Етолия), *Obsirina*=*'Οψίρινα* = *Обсирено* (Лерин), *Ružina* = *Ružjani* *Ружяни* (Воден), *Арбина* *Ърбина* = *Арбиново* (Охрид).

Изходната форма трябва да е *-ена*, тук с редукция. Отстъпването от началната форма е повлияно изглежда и от честите географски термини на *-ина* като *дол-ина, ров-ина, план-ина, пад-ина* и др. Не е изключено и влияние на рода на стб. **вьсь** 'село' ж. р.; срв. и *-яна, -ана*.

д) *-ин, -in, -ιν*

Кримин = *Кремени* (Гребена) от **Кремяне*, *Врабчин* (Костур) от **Врабчане* (?), *Ошин* = *Ošin (Hošan)* = **Όσσιανη*, *Τόσιν* = *Τούσιανη* (Меглен), *Горачин* = *Горачино* (Щип), *Боболин* (Гоце Делчев) от **Боболяне* (?), *Шипочин* (Берковица) от **Шипочане* (?).

Не всички имена са сигурни. Може би по-старата им форма е била на *-а* или *-я* и вторично е образувано прил. с *-ин*.

Голямото разнообразие на формите на *-яне* показва несъмнено, че наставката е престанала отдавна да бъде жива и продуктивна и затова населението е потърсило и намерило живи наставки, с които я е сближило по един или друг формален признак. Същото разнообразие показва и отдавна изчезналата наставка *-ищт-* от праслав. **-itj-*, запазена в редица селищни имена почти в същите области, където се срещат главно имената на *-яне*.

2. ИМЕНА НА *-ЦИ*

Имената на *-ци* и развитите с прилагателни наставки *-овци, -евци* и *-инци* нямат разнообразието на имената на *-яне*. Единствен вариант е формата на *-це* при някои имена и той трябва да се обясни различно. В Северна и Западна Македония *-це* се дължи на сръбско административно влияние, което в някои случаи се корени още от XIV в. при сръбското разширение в Македония, а в други случаи се дължи на сегашните сръбски извори, от които са черпени имената. Гьорче Петров (ГП 545) бележи изрично, че форма като *Станевце* в Кумановско е сръбска срещу *Станевци* на български. В други случаи, които са останали извън сферата на това влияние, може да се говори за остатък от стар местен падеж от типа „Ивановце" от по-старо **въ Ивановьцѣхъ* с изпадане на крайното *-х* в диалектите.

III. ГРАМАТИЧНИ ОСОБЕНОСТИ НА ИМЕНАТА

1. ПРОМЕНИ, НАСТАНАЛИ НА БЪЛГАРСКА ПОЧВА

Застъпване на праслав. *dj*. Наред с редовното застъпване на *dj* с *жд*, което, както е известно, е една от най-отличителните черти на български език, срещат се и имена, при които тази група се застъпва с *д-* или остава непроменена: *Bardeni* 1431 (Берат), срв. обаче и *Zabërzanë* = *Zaberždani* 1431 (Берат), *Бърдени* (Троян), *Бърдените* (Трявна), срв. *Войводани* (Берат), *Voivodeni* в Румъния, които са може би чужди, а не късни български образувания, *На Градане* (Ксанти), *Дудене*, тур. *Дудъна* 1576 (Карлово), *Забърден* (Костур), *Забърдене* (Цариброд), *Забърдени* = *Забрьдене* XVII—XVIII в. (Лерин), *Саденето* (Г. Орях.), *Самоводени*, тур. *Самоводе* 1618 (Търново), срв. и *чернуводене* „жители на Черна вода“ в Северна Добруджа, бележка от 1773 (Стоянов-Кодов, Опис 375). — Липсата на обичайния преход *dj* > *жд* се дължи на това, че имената са възникнали, след като законът за поменатия преход не е бил вече в сила. Датираните стари форми, макар и малко на брой, показват недвусмислено, че вече през XV в. законът не е действувал повсеместно. Примерите от Бератско показват, че в българските говори в Албания през първата половина на XV в. законът е бил вече разколебан. Тук не би могло да се говори, че горните имена са възникнали в една твърде ранна епоха, когато праслав. *dj* не е преминавало в *жд*. Редица факти противоречат на такова допущане. Преди всичко имената не се срещат в ония области, където са запазени най-старинните типове в българската типонимия, именно Южна Континентална Гърция, Пелопонес и Крит. От друга страна, членът в *Бърдените* показва сравнително късно образуване. Най-после *Самоводени* е добило жителската си форма след 1618 г., когато е споменато с форма *Само воде* (в тур. извор), т. е. **Сама вода*.

Застъпване на праслав. *tj*. Относно липсата на преход *tj* > *шт* тук се отнасят следните случаи: *Наратене* (Белоградчик), *Несвиртене*, тур. 1586 (София), *Фретене* (Троян), *Чертанье* (М. Търново). — Както показват исторически записаните имена, законът за прехода на *tj* > *шт* вече не е бил в сила в началото на XV в., т. е. когато престава и преходът на *dj* > *жд*. Обезсилването на двата закона в едно и също време показва несъмнено, че те са вървели успоредно. При липсата на по-стари случаи може да се приеме засега, че законът за *dj* > *жд* и *tj* > *шт* престава да бъде в сила поне в началото на XV в.

Други нови образувания: *Калугене* (Асеновград), *Костуркани* (Албания). Срв. от тоя тип словен. *Nova vas pri Bregani* (IM 306), *Десенето* (Троян) от ЛИ *Десьо* (?), *Влахани* (Ю.Албания) от *влах*, може би и албанско образуване; *Рогозен(е)* (Орях.) от *рогоз-*, *Козани* и *Лозани* (Албания) поради мъчното палатализиране на *з* в *ж*, срв. срещу това *Кажани* (Ресен), *Попължани* (Кичево), *Попължени* (Лерин), *Припължене* (Мих.) от *пълз-*, *Rogojeni* (Румъния), също от *рогоз-*. Колебанията на палатализирането личат и при МИ като *Нережища* при Косово, Асен., и *Нерезище* при Койно, Кюст.

Йотация. Поява на йотация в наставката: *Банчанье, Загужанье* (Трън), *Бибанье, Питранье* (Тетово), *Живенье* (Куман.), *Плевенье Плевен* (Велес), *Поленье* (Кичево), *Реканчанье* (Радом.), *Чертанье* (М. Трън.), *Чуленье* (Ст. Дим.), *Валожанье, Гноишчанье, Ливадчанье, Лучанье, Першаньѐ, Плочанье, Речàнье, Бистричанье, Китовчанье, Липчанье, Селничанье, Смоличанье, Цръвиличанье* (Кюст.). — В повечето случаи имаме влияние на събирателната форма като *кàменье, тръ̀нье*, която се схваща от среден род и затова имаме прил. към имената *Горно, Долно, Средно, Малко* и пр. (вж. за това по-горе). В по-малко случаи може се говори за премет на *j* от *-jane*, както в диал. *койн* от *конь. Койнàре* и др. Прейотация виждаме в *Ярджиловци* (Перник), което в края на XV в. е гласяло *Арджировци* (начално **Аргировци*); *Ямборано* (Кюст.) през XVI в. *Анбурана* в тур. извор. Следователно явлението се среща поне до XVI в. Тук е място да се посочи *Станьòвци* (Брезн.), през 1752 *Истануфча* в тур. извор, т. е. ЛИ *Стано* е преминало в *Станьо*, както се среща и днес. Оттук вече *-ньо* става една от най-честите наставки в личните имена. Премет на йотацията има в *Bojran* < **Borjane* (Драма), *Гойран* от **Горяне* (Драма), *Гайранци* от **Горянци* (Щип), *Гуйновци* от **Гуньовци* (Щип) от ЛИ *Гуньо*, откъснато от ЛИ като *Бла-гунь, Дра-гунь* и др., *Докьовци* = *Дойкуфча* 1576, *Стакевци* от **Стайкевци* (Белогр.), *Чайлане* = *Чалане, Чаланы* XVI в. (Скопие). Като излизаме от датираните примери, можем да допуснем, че преметът на йотацията в западните и в югозападните говори е станал към XVI в. Към същото време ще да са възникнали и случаи като *мàкя* от *мàйка*, ЛИ *Милòкя* от *Милòйка, Станòкя* от *Станòйка*, срв. и МИ *Рàкина падѝна* при Мурено, Радом., и при Вишан, Годечко, от ЛИ *Рàкя* < *Рàйка*. Изпадане на йотацията ни показват два случая: *Бокиловци* = *Бойкиларуфча* 1607 (Берк.) от ЛИ **Бойкълъ* = *Бойко* и *-ълъ*, срв. МИ *Бокѐвица* при Върба, Радом., и *Рàкиловци* = *Райкулофча* 1572, *Райкилофча* 1576 (Радомир) от ЛИ *Райкълъ* = *Райко* и *-ълъ*, както *Бойкълъ*. От датирането на примерите личи, че в Берковско, Радомирско, а вероятно и в Софийско йотацията в средисловието е изпаднала към XVI в.

Общо взето, западните говори показват склонност към поява на йотация в началото на имената и изпадане на йотация в средата на имената. Горните примери показват, че и двете явления са започнали към XVI в., но вероятно ще се намерят случаи от по-ранно време.

Към случаите с неизвършена ликвидна метатеза, посочени у Фасмер (MV 287 сл.), трябва да се прибавят още *Верджженица* (Драма), от един произход с *Верженu* и *Βερζιανή*: **Бержане* от **бергъ* > брѣгъ (Сяр); *Balzanë* (Валона), по всяка вероятност от **Балжане*: **балгъ* > благъ, срв. в същата област *Dëmblan* със запазена носовка и с епентетично *л'*. Немататизирано е останало и *Алдòмировци*, което е от тюркски произход: **Ел-Темир* /**Ел-Демир*, подведено по ударение на старинния тип *Добрòславци* в същата област. — Вторична метатеза показва името *Ἀρτζιάνη* (Халкидика): **Ъртчане* от диал. *ърт* < *рът*, срв. със същия строеж *Ръчене, Ръчанската река*.

Към случаите с изясняване *ъ* > *о* е интересно да се добави датираното неизяснено *Заплъжани* XVI в., *Заплъжани* XVII—XVIII в., сега *За-*

по̀лжани (Прилеп), което дава една относителна хронологична граница на явлението. В Румъния се среща *Buzueni, Buzoieni* (Букурещ): **Бозовене, *Бозовяне* от диал. *боз* < *бъз*, срв. срещу него *Băzăvani*: **Бъзовяне* (тук с асимилация *Бъзов-* > *Бъзъв-*, станала на румънска почва). Трябва да се отбележи, че въпросният *ъ* е не в наставка, а в средата на думата. Известно е, че в румънски заемки се наблюдава изясняване предимно в наставките: *dobitoc* от *добиток*, стб. **добытъкъ**, *şipot* 'извор' от *шипот*, стб. шипътъ, *virlop* от *вртоп*, стб. врьтъпъ, вж. К. Мирчев, Историческа граматика на бълг. език² 1963, 71. В бълг. имена в Румъния има изясняване на *ь* и в слаба позиция: *Elişeni*: **(Й)ельшане* от *(й)ельха, (й)ельша* (Брашов), *Seliceni*: **Сельчане* от *сельце* (Одорхей и Трей Скауне), както в *Σελίτσανη* (Лариса), *Σελίτσα* в Пелопонес-Ахая (MV 102, 138). Тук може да се прибави и *Пестришино* (Щип) от **Пьстришино*, срв. рум. *pestriţ* от стб. пьстръ (К. Мирчев, пос. съч. 71). Същият е случаят и при СелИ *Баниска* (Русе) от стб. ***Баньско**, с редовно застъпване на крайното бълг. *-о* с рум. *-а*, както обикновено (вж. К. Мирчев, пак там, 70 сл.). Това изясняване на еровете в слаба позиция говори само в полза на тезата за ранното възникване на тези имена, което се потвърждава от съответното явление при българските географски имена в Южна Гърция. Тия примери са толкова по-важни за българската езикова история, тъй като досега се приемаше, че еровете в слаба позиция не са изпаднали в българските заемки в румънски.

Преглас на *я* > *е* може да се отбележи при *Едоарци* от ЛИ ***Ꙗдоваръ** (Тетово), *Емен* = *Йемунъ* 1430 = *Ямен* 1638 (Търново), *Белене* = *Bieglani* 1640 (Свищов). Имената дават една относителна хронология на прегласа *я/е*. Повече примери вж. по-горе при имената на *-ен-* от *-яне*.

Други фонетични промени: *т'* > *к'* *Папракьовци* от **Папратьовци* към диал. *папрак'* от *папрат'*; *Бербакьовци* от **Бербатьовци* към диал. *бербак'* от *бербат'*, тур. *berbat* 'нечист, мръсен; лош' (М. Търново), дисимилация *пн* > *пл*: *Чараплана* (С Епир), през 1431 *Čirappana*, срв. диал. и разг. *плевмония* от *пневмония*, а вероятно и в МИ *Коноплица, Станьови коноплица, Дуино коноплище* (Асеновгр.), *Коноплището* (Смол.), *Коноплище* при Козлуджа, Ксант., срещу *Конопница* при Крива Паланка, *Конопнище*, често в Брезнишко, Трънско, Радомирско и Кюстендилско; при първия случай може да се касае за архаизма *конопъл*, който да е запазен в родопските и беломорски говори; *сн* > *сл*: *Беслен* = *Бесляни* 1671 (Гоце Делчев) от **Бесняне* : *бесен*, срв. *снубник* 'годежар' > *слубник* в Родопите, *решляне* 'жители на Ресен, Кюст.', от *ресняне*; *шн* > *шл*: *Вишлене* = *Вишнене* = *Вишнани* XV в. (Петрич); *сч* > *хч, вч*: *Вехчани, Вевчани* = **Вешчани** 1242 (Охрид), *Вехчани* (Елбасан) от ***Вьсьчане** : ***Вьсьць**, стб. **вьсь** 'село', *Влахчени* (Велес): **Власьць, *Влашьць, Лахчани* (Кичево), *Лахци* (Битоля): **Лазьць* от диал. *лаз* 'требеж', *Руфци, Пашино Руфци* (Битоля), *Мало Руфци* = **Роусьць** 1337, *Рȣсци* XVI—XVII в., Р*ȣсци* = *Рухци* XVII—XVIII в. (Прилеп) от **Роусьць*, както е записано през XIV в., срв. диал. *Домухчиев* (Пирдопско) от *Домузчиев*, тур. *domuzçu* 'свинар'. От примерите може да се види, че въпросните фонетични промени може да са настанали към XVII в.

Изпадане на гласна, сричка или на съгласна в началото на името: *Раховци*: **Ораховци, *Оряховци* (Габр.), *Ряховците*:

**Оряховците* (Севл.), срв. *Ря̀хово*, Рус., също *Горна Ряховица = Г. Оряховица* у Цани Гинчев, *Τούσιανη = Τοῦσιν*: **Пас-тушани* (Меглен). — Може с право да се допусне, че тези имена са изгубили елемент от началото си, понеже той е бил схванат като предлог *о-, па* 'зад, отвъд' или пък последният случай се дължи на гръцко влияние поради сближаване с *πᾶς* 'цял, всеки'. Една друга група образуват имената *Оздолени, Ърбино* (Охрид) и *Ъглѐн* (Луковит), при които началното *в-* е отпаднало, понеже е схванато като предлог.

Преход *ра > ре*: *Дойрѐнци* (Ловеч), от **Дойра̀нци*, тур. диал. *toyran* 'ветровито място', *Неграновци = Негриновци* (Радовиш), *Нерenджинци* (Благоевгр.) от ЛИ *Неранджа, Режановци* (Куман.) от **Ражановци < *Ръжановци : ръж, Режа̀нци* (Брезник), *Рѐжанци* (Тетово), *Рещане* (София, Призрен) от **(Х)ращане*, срв. *Ращане, Фращане ; Редѐшковци: *Радѐшковци* (Габр.), тук може би с регресивна асимилация под влияние на следващото ударено *е*, *Реяновци = Раялуфча* 1453 в тур. извор (явно грешка, вм. *Раян-*) = *Реянуфча* 1624 (Трън), срв. *Раяновци* = тур. *Раянуфча* 1420, 1564 (Белоградчик), *Хрищѐни* (Ст. Заг.) от **Хращане*, срв. *Рещане, Грежденик* (Босилегр.) от *Гражд-, Σφρεντσῆ* 1044 (Халк.) с гр. *Σ-* от **Враньци, Трѐкляно* (Кюст.) от **Тракляно*, срв. *Траклянски дол* в Ломско. — Ако примерът от 1044 е сигурен, може да се допусне, че началото на това явление се отнася към XI в. Имената показват, че то не е прокарано последователно в цялата езикова област, а се среща спорадично. Общо взето, то се среща в западни говори и на изток го намираме сравнително по-рядко. От диалектите са ми достъпни още следните случаи: *регяв* 'ръждив, ръждяв', срв. по-горе *Режановци, Режанци, рекия, керана = керена* 'тухларница', тур. *kerhane* (Самоков), СелИ *Хайредин*, Орях., ЛИ *Айредин* (Своге, СбНУ 44, 77) срещу *Айрадин* (Ботевград, там, 38, 87; 44, 465), А Менто са писа млад *байректар* (Копривщица, там, 13, 78), същото *Речѝн* напра̀ви (Копривщица, там, 46, 132) от ЛИ *Райчѝн*; Бо̀не *байректа̀рче* (Нови пазар, там, 47, 244), Чи си влѐзи *Рѐбри* юна́к (Музга, Севлиевско, Стоин, Нар. песни от Средна Сев. България 720), Де гьиди Кузман *Кареман* (Прилеп, СбНУ 12, 91) от *Караман*, тур. *karatan* 'мургав, възчерен'.

Изпадане на *д* и *т* пред *ч*: *Грачани, Грачан, Грачен, Gračani* от **Град(ь)чане*: **Градьць, Ръчене, Ръчанската река* от **Рът(ь)чане* **Рътьць*.

Изпадане на *в* между гласни: *Деоляни*: **Деволяни* (Дебър), *Дорян*: **Дворяне* (Кавала, Смолян), *Едоарци*: **Ѩдоварьци* (Тетово), *Кучкоени* = Коучковѣне 1335 = *Кѹчковени* XVI—XVII в. (Лерин).

Поява на *в* между гласни за избягване на зяв: *Присовяни* от **Присояни*: *присое* (Охрид).

Към случаите с назализъм, посочени от Фасмер, трябва да се добавят: *Σφεντιλιανὰ*: *Свѧтъı Илиѩне от МИ *Свѧтъı Илиѩ (Крит), *Dëmblan = Deblani* (Валона), от *Дѫблıане.

Епентетично л' при имената (карта 11)

Имената на *-яне* са ни запазили редица случаи с т. нар. епентетично *л'*, което, както е известно, се развива от *j* след устните съгласни *б, в, п* и *ф*. Случаите са следните:

1 Боблен, *Μπόμπλιανη* *Βομπλέανα* 1081 Е 4
2 *Μπρούφλιανη* Г 3
3 Бубляна Ж 2
4 Буковляне З 3
5 Върблянци Ж 2
6 *Οὐρβρίανα* VI в. З 3
7 Горубляне З 4
8 Грабляне Ж 4
9 Гърмен = Грмлани 1660 Ж 4
10 Дьовлен Ж 5
11 Дивля З 3
12 Дивлян Ж 4
13 Дивляни Е 5
14 Дубляни Ж 3
15 Дуплани (?) И 3
16 *Δουρβουλιανά* VI в. Ж 3
17 Дъблен Ж 4
18 Dĕmblan = Deblan Е 1
19 *Ζαβλάνια* Д 3
20 *Ζάβλανη* Г 3
21 Жабляно З 4
22 Земляне З 4
23 Копривлен Ж 4
24 Копривлен Ж 4
25 Куцуфляни Е 3
26 Kucufljani = Кучовляни Д 2
27 *Κουτσούφλιανη Νέα* Д 2
28 *Κουτσούφλιανη Παλαιά* Д 2
29 Лѣсковлꙗни 1337 Ж 2
30 Поповяни = ? Поповлꙗни 1300 Ж 2
31 Равлен Ж 4
32 Репляна И 4
33 Роплян З 3
34 Совленец Ж 4
35 Сърбляница (?) И 4
36 Умлено = Умлена Ж 3
37 Церовене, Долно = Черувляни 1591 = Черувяни-и зир 1666 И 4
38 Чеперьовлен Ж 5
39 Череплен = *Τσερέπλιανη* (?) Е 4
40 Ямлянске падине З 3

Освен това в местни имена имаме още следните случаи: *Бабляко* при Търсино, Кюст., *Бобля* при Радловци, Кюст., *Връблянѝко* при Извор, Радом., и при Грамаждано, Кюст., ЛИ *Върблянски* от мах. *Върбье* към Пол. Скакавица, Кюст. (прил. от *върбляне* „жители на В.“), *Жаблеко* при Гюешево, Кюст., *Zemlak*, СИ Корча (начално **Zemljak*), *Белата земля* при Арзан, Велковци и Сопица, Брезн., *Копривлевица* при Преколница, Кюст., МИ *Сабля* при Байкалско, Радом. (от нариц. *сабля*, известно и в Кратовско, СбНУ 4 НО 315, но МИ *Сабята* при Батулия, Свог.), *Требовлье*, Кичевско, прил. от РИ **Треблов* и *-je*, МИ *Шумлятица* при Кожинци, Трънско (или по-вероятно с дисимилация *мн > мл*), „Петру *петрувлянку* мари“ (Смолянско, СбНУ, 4 54), произв. от СелИ **Петрово.*

Епентетичното *л'* е характерно за руски и за южнославянските езици, особено за сърбохърватски. В старобългарските извори обаче то не се среща редовно — в едни извори е много често, в други сравнително рядко, а в трети, напр. в Македонските глаголски и кирилски листи, изобщо не се среща (вж. Н. Ван-Вейк, История старославянского языка, 1957, 105, § 2, 107). За разлика от сърбохърватските, старобългарските извори показват подчертан стремеж към изчезване на епентетичното *л'*. В сърбохърватски то е живо и продуктивно и при нови случаи, вж. подробно у Mladenov, Geschichte der bulgarischen Sprache 148—149. Различното застъпване на епентетичното *л'* в старобългарски стои във връзка с неговата съдба в различните диалекти. В силно намалена степен на употреба положението му в новобългарски е същото. Общо взето, то се среща в западнобългарските диалекти, докато в източните то отсъствува почти напълно. Фасмер (MV 295 сл.) отбелязва едва ли не със съжаление, че в славянските географски имена в Гърция не е открил нито един сигурен случай с епентетично *л'*. Случаите, които посочвам, не са дадени от Фасмер било поради непълнотата на неговия материал, било поради различия в тълкуването на редица имена от него и от мене и най-после поради това, че той не тълкува изобщо имената в северните части на Епир и Тесалия, както и в цялото Беломорие, където, както се вижда от картата, има не малко случаи с епентетично *л'*.

Епентетичното *л'* се среща в области със старинни елементи в жителските имена и следователно може да се смята като един сравнително сигурен признак за старинността на тези имена, още повече като се има пред вид стремежът към неговото изчезване. В Румъния няма нито един случай с епентетично *л'*, както се вижда от картата. Това явление би могло да се обясни с обстоятелството, че някогашните български говори в Румъния са от типа на източномизийските говори, за които не е характерно епентетичното *л'*. Въпреки това обаче би могло да се допусне, че в тях като сравнително едни от най-старите български говори на Балканския полуостров по всяка вероятност е имало епентетично *л'*, което обаче поради своя палатален характер на румънска почва е преминало в *j* и по-късно изчезнало чрез аглутинация, асимилация или затвърдяване на предходната съгласна.

Стремежът към изчезване на епентетичното *л'* личи добре и в следните оскъдни примери в историческите извори: *Гърмен* = *Грмланй* 1660 = *Грмлан* 1671 (Гоце Делчев), *Церовене* = *Черувляни* 1591, но *Черувяна -и зир* 1666 (Лом), *Усрабниче* 1607, *Усирбниче* 1666 = днес *Сърбляница* (Мих.), вероятно с вторично *бн* от *бл*, което изглежда е било диалектно през XVII в., срв. днес диал. *земнѝ* от *землѝ* в Софийско.

Съотношението между случаите с епентетично *л'* и случаите без него (т. е. такива, при които има условия да се развие, но не се е развило) при имената на *-яне* може до голяма степен да ни покаже доколко и къде изобщо то е било застъпено в българските диалекти в онази отдалечена епоха, когато са възникнали тези имена. Географското разпределение на двата случая може да има важно значение за локализирането на редица старобългарски извори, за които не знаем къде са писани, въпреки че традиционният език на един оригинал може да влияе в една или друга посока върху преписа. Епентетичното *л'* е фонетично явление от такова естество, че може лесно да се избегне или появи според особеностите на езика на преписвача.

Случаите без епентетично *л'* са следните

1 Бабан Е 2
2 Băbeni М 4
3 Băbeni И 4
4 Băbeni К 6
5 Băbeni К 4—5
6 Бабино З 4
7 Бабйени Е 2
8 Бабяни Е 3
9 Баевени З 5
10 Bălăşoeni К 5
11 Berveni М 3
12 Berveni М 3
13 Бибанье Ж 2
14 Бобен З 4
15 Bolovjan (?) Ж 2
16 Борован И 4
17 Борован кая З 5
18 Борован Ж 4
19 Боровян Ж 2
20 Бревене З 4
21 Брєдньвьıанє 1335 Ж 3
22 *Βροβιανά*, *Προβιανή* Д 2
23 Brîncoveni И 4
24 Buzoeni К 6
25 Băzăvani К 4
26 Вàрбан Ж 5
27 *Βερβιανά* А 4
28 Вечеровени Ж 4
29 Волован Ж 3
30 Vrabyan 1431 Е 1
31 Vulkovjan Е 3
32 Върбѐн Ж 2
33 Върбен З 3
34 Врбен Ж 2
35 Върбени, Долно Е 3
36 Върбени, Молско Е 3
37 Върбени Е 3
38 Връбани XVIII в. Ж 4
39 Върбенски дол З 6
40 В(ъ)рбян Ж 2
41 Върбяни Ж 2
42 Върбяни Ж 3
43 Върбян, Голо Е 2
44 *Βέρβαινα* В 3
45 Върбяни Ж 2
46 *Βαρβιανά* А 4
47 *Βερβενή* В 3
48 *Βραβιανά* Д 2
49 Glavani И 4
50 Glogoveanca К 6
51 Glogoveanu И 6
52 Glogoveanu К 5
53 Glogoveanu И 5
54 Glogoveanu К 6
55 Glogoveanu К 6
56 Grabyan 1431 Е 2
57 Грабяни Е 1
58 Graváni Г 3
59 Гравене З 3
60 *Γράμαινα* XIV в. З 6
61 Grameni Д 2
62 Гребена Д—Е 3
63 *Γρεβενά* Г 3
64 Грибяни Д 2
65 *Γριμπιανά* Д 3
66 *Γκρίμπιανη* Д 2
67 Грижбани Д 2
68 Грмень Е 2
69 Гроздòвене З 4
70 Грудовене Ж 7
71 Гъбене З 5
72 Gîrbeni Н 6
73 Гърбино З 3
74 Gîrbovana Л 6
75 Gërmenj Е 2
76 На Дабане Ж 5
77 *Δαριβιανά* А 4
78 *Διαβαινᾶ* З 6
79 *Δήμαινα* В 3
80 Добровени Е 3
81 Dolovjani Ж 2
82 *Δομανοί* Г 3
83 Drăgoeni К 4
84 Drăgoeni К 4

85 Dragosloveni Л 6
86 Dragosloveni Л 6
87 *Δρεβανά Λούκουβα* Е 4
88 Древено Ж 3
89 Древено Е 3
90 Дреновени Е 2
91 Дреновяне Е 2
92 *Δροβιανή* Д 2
93 *Δροβιανίτη* Г 3
94 *Δρυανουβαίνης* Д 3
95 Дръвнене И 6
96 *Δούβιανα* Д 2
97 Dumbrăvani М 3
98 Dumbrăveni И 7
99 Dumbrăveni М 6
100 Dumbrăveni К 5
101 Dumbrăveni Л 5
102 Dumbrăveni Н 6
103 Дупени Е 2
104 Дупини З 5
105 Дупините З 5
106 Дупяни Ж 6
107 *Δούπιανη* 1336 Д 3
108 Дъбен З 4
109 Дъбене З 5
110 Дабяни Ж 2
111 Дъбовяни Ж 2
112 Дъмбени Е 2
113 Dîmbovana Л 4
114 Дървен Е 3
115 Дърмени Е 2
116 Дяковене И 6
117 Еловяне Ж 2
118 Емен З 5
119 Жабани Е 2
120 Zaveni Д 2
121 Жабяни Е 3
122 Жабяни Ж 2—3
123 Жаровяни Ж 2
124 Жеравино З 3
125 Жервени Е 2
126 *Ζερβιανὰ* Д 2
127 *Ζερβιανά* А 4
128 Живенье Ж 3
129 Замирован Ж 2
130 Земен З 4
131 Zemenon Г 3
132 *Ζεμιανή* Г 3
133 Zuvjan Д 2
134 *Ζούπαινα* В 3
135 Иванс Ж 5
136 Иванс Ж 2
137 Iveni Е 3
138 Иловяновец З 5
139 Iskroyani 1431 Е 2
140 Istrevani 1431 Е 2
141 Калȣгерѡвѣна 1277 Ж 2
142 Капани Е 1
143 Капенье Ж 2
144 Капован-Дабот Ж 5
145 Korroyani 1431 Е 2
146 Косичевене З 4
147 Костовене 1868 З 4
148 Coşoveni И 4
148а Coşoveni И 4
148б Coşoveni И 4
149 Krabani 1431 Ж 2
150 Crăcăoani М 6
151 Crăcăoani М 6
152 Kremjan Е 3
153 Кривене Ж 4
154 Кривене 1683 З 4
155 Кривени Е 2
156 Criveanul И 4
157 Кримин, Кремени Е 2
158 Кримяни Е 4
159 Крушовене И 5
160 Крушовяни Ж 3
161 Кръкожабене З 4
162 Кръпени Е 2
163 *Κουτσουφιανὰ* А 4
164 Кучкоени Е 3
165 Кърпена Ж 2
166 Кърпено Ж 1
167 Karpene Ж 1
168 Cîrstovani И 4
169 Кьртожабене З 5
170 Кьртожебен З 6
171 Lapani Е 2
172 Lebane Ж 3
173 Levani Е 1
174 Levani Е 2
175 Левен Е 4
176 Libtoani Е 2
177 Liveni Н 6
178 Leveni Н 6
179 *Λυκουβιάνη* Д 3
180 Лупковен Ж 5
181 (Л)ѣсковнїанє 1277 Ж 2
182 Milcoveni К 5
183 Milcoveni К 3
184 Mioveni К 5
185—186 Мирòвяне З 4
187 Mihoveni Н 6
188 Moroeni К 5
189 Valea Moroianului К 6
190 Мъдьовене И 5
191 Нивани Е 2
192 Nicovani К 6
193 Novaniy 1431 Е 1
194 Нощовен Ж 4
195 Олевени Е 2
196 Охлюван З 5
197 Popoveni И 4
198 Поповяне З 4
199 Присовяни Ж 2
200 Присояни Е 2
201 Pîrşcoveni И 4
202 *'Ραβαινή* Д 2
203 *Ραβάνια* Д 2
204 *Ραβένια* Д 2
205 *Ραβάνια* Д 2
206 Раванье, Градски Ж 2
207 Равяне Ж 2
208—209 Ревани Е 2
210 Рибани Е 1
211 Рибански чал Ж 4
212 Рибен И 5
213 *'Ρίπαινα* В 3
214 Рисювене Ж 5
215 Робовене З 5
216 Ровенето Ж 5
217 Ропените Ж 5
218 Рупани Е 1
219 Sadoveni Н 6
220—221 Сврачовене И 4
222 Сврачовене З 4
223 *Σελιπιανά* Д 3
224 Slpeni Л 7
225 *Σκλάβαινα* Д 2
226 Sclaveni И 4
227 Склипани Д 2
228 *Σκλήβαινον* Д 3
229 Skrevjani Е 1
230 Сливени Е 2
231 *Συλίβαινα* Г 3
232 Смиловене З 5
233—234 Совяни Е 2
235 Стръмен И 5
236 Stîlpeni К 5
237 Sîrbeni К 5
238 Сърбяни Ж 2
239 *Σερβιανά* Д 2
240 *Σερβιανά* В 3
241 *Συρμπάνι* В 3
242 *Ζερβιανά* А 4
243 Tigveni К 5
244 Tigveni К 5
245 Ticvaniu Mare К 3
246 Ticvaniu Mic К 3
247 Тиквени Е 2
248 Тмњни XVI—XVII в. Ж 2
249 Thumane 1431 Ж 2
250 Topoloveni К 5
251 Topoloveanca К 5
252 Трапане Ж 2
253 *Τριβένι* Е 2
254 Требино Е 3
255 Требино Ж 2
256 *Τρινόβιανα* 1361 Д 2
257—258 Tîrnaveni Л 4
259 Tîrnoveni Л 3
260 Тя(х)овене З 4
261 Уйовене З 4
262 Уровене И 4
263 Фитивяни Е 3
264 Хлевене З 5
265 Хлявенски дол Ж 5
266 Холюван Ж 5
267 Хуйвен З 6
268 Hîrşoveni М 7
269 Царковиян Е 3
270 *Τσελκοβιάνε* Е 2
271 Църковени Е 3
272 Церкувяна Д 2
273 Църковян Ж 2
274 Черепян Е 2
275 Чипани Е 2
276 *Τσιπιανὰ* В 3

277 *Τσιπιανά* В 3
278 Ciocoveni И 6
279 Чочовени З 6
280 Чочовени З 6
281 Чрѣшωвени Ж 3
282 Шувене И 5
283 Щърмени Е 2
284 Ямен Ж 4
285 Яновени Е 2
286 Ясовенец З 4

2. ПРОМЕНИ, НАСТАНАЛИ ПОД ЧУЖДО ВЛИЯНИЕ

Някои имена са претърпели промени от небългарско балканско население, което е живяло или се е настанило да живее в съответните селища, чиито имена са възникнали на българска почва.

Сръбско влияние се вижда в *Свекяни* (Велес) с *к'* от *tj*, вм. **Свещани*, както в *Σφέστιανη* 1349 (Струмица), срв. в същите говори *свèкя, кукя; Голубовци*, книж. *Гълъбовци* (Сливница), тур. *Голубофча* 1576. Примерът показва, че вече през XVI в. стб. ѫ е било вече минало в *у* в говора. Към същото време се отнася и промяната *ъл* > *у*, за която може да се съди от *Вукан* (Трънско), през 1576 *Вълкан*, през 1624 *Вулкан; Вуково* (Кюст.) през 1576 *Вълкува*, все в турски извори, които, колкото и да са несигурни по точността на фонетичното предаване на звуковете на славянската реч, все пак дават немалко указания за промените, които са настанали с имената през последните няколко века. Сръбското влияние в Македония датира още от XIV в. по време на разширението на сръбската държава до Тесалия (вж. за това П. Мутафчиев, Сръбското разширение в Македония през средните векове, МПр I 1925, 4, 1—27).

Гръцкото влияние е значително по-широко, понеже голяма част от имената се намират в области, където е живяло или живее гръцко население. Най-напред трябва да се отбележи обичайната замяна на бълг. *б* с гр. *β*: *Вреащино* от **Брѣщане* (Гревена), презаето с гръцка графика от **Βρεάστινο, Вичани* = *Вицани* < **Бичани* от *бик* (Костур), *Врощани* от **Брощани* (Костур), *Вуляни* от **Боляни*: стб. болии 'голям', *Доврани* от **Добрани* (Гребена), вероятно и *Соволяно* (Кюст.) от *собол*, срв. още *Валовица* от **Бѣловища*, също *Верженu* от **Берженu* от старо **бергъ* > брѣгъ (Сяр), *Гаврища* от *Габрища* (Меглен); застъпване на бълг. *ъ* с гр. *ι*: Кричаны XIV в. от **Кръчане*: **кръчь* в рус. *корч* 'требеж', също в *Бизово* от **Бъзово* (Меглен), *Вирлан* от **Върлан(е)* (Кукуш), *Гурбеш* от **Гърбеш* (Ен.-Вардар); замяна на бълг. *ш* с гр. *ς*: *Висанско* от *Вишанско, Сисани* от **Сешане*: *сеха* 'навес, кошара' (Костур), както *Баисли* срещу *Баишли* (Кукуш), *Госино* от *Гошино* (Костур), *Търлис*, гр. *Τέρλις*, от **Търлиш* = *търло* 'кошара' и топон. наст. *-иш*, както в *Мъгл-иш, Череп-иш, Кремен-иш* и др., или изцяло от *търло*, с гр. *-ις*, *Фустаня* от **Хвоштане* (Г. Делчев). Презаети са и следните български имена: *Зиковища* от **Жековища* (Кожани), *Зиляхово* от **Желяхово*: ЛИ *Желях(а)*, срв. *Либяхово* (Г. Делчев), *Костелуп* от **Гостолюб* (Меглен), *Самоково* от гр. *Σαμοκόβο(ν)* (Кавала), *Сесλово* от гр. *Σέσλοβο*(ν) (Кукуш), *Сарич* = *Загорице* (Драма), *Сатиста* = *Сятиста* от **Сѣчища* (Гребена), *Толос* от гр. *Τολός* < **Δολός* = бълг. *Долъ* (Зъхненско). — Поява на протетично *А*-: *'Αγόρανα* (Превеза), *'Αγώργιανη* (Родосто), *Αγόριανη* (Тесалия, Беотия, Лакония), ***Agraždani*** 1431 (СЗ Епир), *'Αλέσταινα*: **Лѣштане* (Ахая), *'Αμμουλιανὴ* (Халкидика), *'Αμόργιανη* (Валтос), *'Αμώρανη* (Етолия-Акарнания). Фасмер отбелязва с право, че в някои случаи, напр. при *'Αγόριανη*, в основата може да стои МИ **Oropje*, срв. срхр. *Ogorje*. От друга страна, известно е, че това протетично *а-* се явява често в гръцки, срв. напр. *ἀστήρ*, също и в арм. *astł* 'звезда', гот. *stairno*, също гр. *στεροπή* срещу *ἀστεροπή*, *ἀστραπή*, *ἀστράπτω*, вж. Ernout-Meillet, Dictionnaire étymologique de la langue latine^{9} 1141. Някои от имената може да са повлияни или осмислени с гр. *ἀγορά* 'пазар'. При обяснението трябва да се има пред вид, че в българската топонимия се срещат имена от тип „Загора" с предлог *о-*: *Обоки, Обрег, Оплоща, Оридетата, Охрид*, вж. Дуриданов, Onomastica 10—11, 1960, 130 сл. Към тоя тип спадат още *'Ανιβίτσα*: **Нивица* (Тесалия), *'Αραγόζενα*: **Рогозяне, *Рогозене* (Ахая). Най-после някои имена в Епир и Тесалия може да са получили протетично *а-* и на арумънска почва.

Поява на начално гр. *Σ-* от сандхи поради свързване с член *τῆς* или с предлог *εἰς*, *ἐς* 'към, във', употребяван във винителен падеж. В съчетание с начално бълг. *в-*, на гръцка почва групата *Σβ-* минава в *Σφ-*: *Σφραντζαινῆς* = *Σφραντζένη* 1374: **Враньчане* (Халкидика), *Σφρατζή* = *Σφραντζή* 1374: ** Враньци* (Халкидика), *Sfoliana* (Арта), *Σφόλιανη* (Костур), *Сволян* (Гребена), *Σφελενός* = *Σφολενός* = *Σφελινὸς* (Сяр): **Воляне*, срв. *Неволяне*; *Σφρεντζῆ* 1044: **Враньци* > **Вреньци* (Халкидика), *Сфилци*: **Бильци* (Гребена). — За прехода *Σβ-* > *Σφ-* срв. още *Σφεντιλιανὰ* *Свѧтꙑ Илиіанє (Крит), *Σφέστιανη* 1349 (Сяр): **Свѣштане* от *свѣшть* или от **Светъı* (Илиꙗ, Димитръ) и под., срв. МИ *Σπλάντζα* (Превеза) от **План(и)ца*, срв. диал. *планци* 'вид горски ягоди', ЛИ *Σφεντόπλικος*: *Свѧтоплъкъ, както и *Νεζερά*, *Νεζερίτικα*, *Νεζερός* от *Езер(о)* от **τὸν 'Εζερόν*, вж. и MV 45, 101, 136. Декомпозиция на предлога виждаме в примера *азъ Влъчо ереи ѿ Трополе* (приписка от 1716, вж. Стоянов-Кодов, Опис 142), която ще да се дължи на това, че преписвачът не познава селищното име. Подобен случай имаме може би и при *Tožani* 1431 (Берат) от начално **Стожани*: *стог*.

Други промени: *Скливани* от **Сливани, *Сливяне* (Епир), обаче в случая според Селищев, СелС 307 сл., може да има и албанско влияние.

Морфологични промени се наблюдават при прибавяне на начална или крайна гръцка част към имената: а) имена, доразвити с гръцки наставки: *Καλιανέϊκα* (Лакония), *Καλιαναίικα* (Месиния), *Μπολαναίικα* (Спарта), *Βελλιαντζίκι* (Маратон), *Προιανίτης* 1297 (Халк.), *Σελιανίτικα* (Ахая), *Lestanitika* (Ахая), *Σιλιβενιώτικα* (Ахая); б) имена, доразвити с представки (тип „Загора") или с отделни думи: *'Αγκουσελιανά* (Крит), *Ξηροκαρύταινα* (Аркадия), *Παλαιογράτσανον* (Кожани), *Paliovarvasaina* (Ахая), *Παραπράσταινα* (Тесалия). Тези наставки са прибавени на гръцка почва вторично, за да се определи селището по-точно, особено когато то се разсели на две съседни места и се налага да се охарактеризира всяко от новите селища с някакво прилагателно или предлог. Към тоя тип спадат още: *Dhiáselon*, С Триполис в Аркадия (Англ 1944), *Διάσελλον*, И Арта, С$_{17}$И$_{21}$ Трикала, Ю$_{9}$И$_{25}$ Агринион, С$_{20}$И$_{14}$ Кукуш (Гр 1948), *Dhiaselon* Ю$_{9}$И$_{48}$ Арта (Англ 1944), *Διάσελα* С$_{10}$З$_{15}$ Андричена в Среден Пелопонес, *Κυριακοσέλλια* З 8 Вамос в СЗ Крит (Гр 1948).

Албанското влияние се е ограничило в случаите с преход на *л'* > *j*: *Гояни* (Шкодра), *Топояни* (Радомир в СИ Алб., Берат, Малешево), *Юбани* от **Любяне* (Шкодра), посочени също у Селищев; преход на *о > а: Гарани* (Кичево, Валона), *Гайранци: *Горянци* (Щип), *Гарняни* (Скопие); преход на интервокално *н* в *р: Βάναρι* (Трикала), *Μποτσαρᾶ = Μποτσαρὰ: *Бочане, Γλουμπουτσάριον = Гѐмбочари: *Глжбочане* (Валона), *Мощарани* (Скопие), *Паничари = Паничари* XVI в. = *Паничан* XVI—XVII в. (Тетово), *Ponticarë* (Корча): *Пѫтьчанѥ, *Studeničari* (Скопие), *Χλεμβοτσάρι* (Атина): *Хлѫбочанѥ: *хлѫбокъ < хлѫбъ 'водопад', *Tsaritsani* (Еласон) от **Черничане*; преход на *ст- > щт-: Щърмени* (Елбасан) от **Стърмене.*

Някои имена са членувани на румънска почва, което е нещо типично повече за румънски, отколкото за български (вж. по-долу за члена при имената). Такива са напр. *Goranu* (Питещ), *Izvoranu* (Плоещ, Горж, Буковина, Путна), *Grădişteanul* (Питещ), *Călnaianul* (Бузъу), *Criveanul* (Крайова) и др. Преход на *л' > j: Въгени* (Воден) от **Въгляне*; наст. *-ор, -ур* за мн. ч.: *Вишурци* (Босилеград), *Градоторци* (Струмица).

Към турското влияние може да се посочи *Абрайковци* от **Брайковци* (Преслав).

3. ЧЛЕНУВАНИ ИМЕНА

Както се приема с право, членуваните географски имена са сравнително нови. Материалът показва, че членуваните имена са малко на брой. Те са изключително имена на колиби по Средна Стара планина, които, както е известно, са възникнали през XVIII и XIX в., т. е. през най-смътните години на Османската империя, когато населението е било принудено да напуща равнините и да търси прибежище и заслон в недостъпните дебри на Балкана. В новостта на тези имена ни убеждават културно-исторически данни, наблюденията над члена в географските имена, липсата на преход *dj > жд,* живите съвременни основи, от които те са образувани, а също така и фактът, че някои от имената са вторични, образувани по името на селището, откъдето са дошли новите заселници. Те са дадени от околните жители, които така характеризират новите заселници с жителската форма на старото им селище (вж. по-горе главата за вторичните имена). С член са познати следните имена: *Бърдените* (Трявна), *Врачените, Горнените* (Троян), *Гъбенците* (Севл.), *Десенето* (Троян), *Добрените, Дупините* (Габр.), *Кутляните* (Асеновград), *Ровенето* (Девин), *Ропените* (Пещера), *Саденето* (Търново), *Стрежените* (Русе), *Ушаните* (Трявна), *Ребровците* (Своге), *Шипковенете* (Тетевен), *Шипковянското* (Троян), *Шипчените* (Габрово), *Костелчаните* (Елена), *Балванците, Еленците* (Дряново), *Калоферците* (Севл.), *Баланците, Боженците* (Габрово), *Ряховците* (Севл.), *Негенците* (Габрово), *Свиланците* (Севл.), *Беловците* (Благоевград), *Котовците* (Габрово), *Радковците* (Пирдоп). — Членът при географските имена играе същата роля, както и при нарицателните — придава близост, познатост. Тази констатация е толкова повече в сила, като се има пред вид често изтъкваното тук обстоятелство, че по произход жителските имена са изпърво нарицателни, които по метонимен път са станали собствени географски имена. Имена като *Бърдените, Калоферците, Боженците* се чувствуват от населението повече като нарицателни, отколкото като собствени имена. Членувани имена са още *Сливито*, Казанл., *Михалчетата, Моровеците, Мързените*, Габр. — Както трябва да се очаква, членът е само в мн. ч., понеже самите имена са в мн. ч. Интересно е да се отбележи, че в хидронимията се наблюдават членувани имена предимно от м. р.: *Дунава, Искъра* (диал. *Искъро*), *Скъта, Вита, Вардарот* и др., които вървят успоредно с прякорите: *Иван Боримечката, Мичо Байзадето, Рачо Чобанът.* Ив. Гълъбов, Проблемът 110 сл., обяснява членуването на горните речни имена с румънско влияние. По-долу обаче (стр. 137) той смята, че членуването на румънските географски имена от типа *Bradul* в самата Румъния, предимно в Банат и Олтения, е възникнало под българско влияние, понеже поменатите области спадали в ареала на най-интензивното и най-продължително българско влияние върху дакорумънски. Това противоречие се дължи може би на една подчертана склонност да се търси винаги чуждо влияние за обясняването на явления, за чието възникване има обилни домашни средства и възможности.

4. УДАРЕНИЕ (КАРТА 12)

От старите извори само гръцките дават данни за ударението и затова не може със сигурност да се говори за развоя на ударението при жителските имена. Някои съвременни жителски нарицателни имена имат ударение върху последната сричка: *брестенѐ* 'жители на *Брест*, Никоп.', *стъргленѐ* 'жители на *Стъргел*, Пирд.', Пр *Важарцѝ, Валожанцѝ* в Тишаново, Кюст., срв. и *Секирянѐ*, Радом. Името *Кутурци*, Еленско, би могло да се обясни от *котор(а)* 'кошара, кочина' само ако се излезе от **Котор(ь)цѝ*, тъй като само при това положение може да се редуцират двете неударени *о*; срв. и *грўач* 'каменак' (Кратовско) от *грохàч > грухàч > грўхач.* Същото трябва да се каже и за *Грълцѝте*, Габр., от **Град(ь)цѝте: град, Κάνιανη* (Фокида) от **Конѝне* или **Конянѐ*. Имена като *Горѣнцѝ* XVI—XVII в. (Костурско) и *Срѣпцѝ* XVI в. (Битолско) показват ясно, че днешното второсрично и третосрично ударение в съответните български говори е вторично и датира след XVI—XVII в. С ударение върху последната сричка са известни следните жителски имена:

тип „Доляне“

1—5 *Ἀγκουσελιανά* А 5
6 *Ἀγκουσελιανά* А 6
7—10 *Ἀλητζανῆ* А 5
11 *Ἀμμουλιανή* Ж 5
12 *Ἀμοργιανοὶ* Д 3
13 *Ἀμουλιανά* А 5
14 *Βαλτσινόν* Е 3
15 *Βαρβιανά* А 5
16 *Βερβενή,˜ Βερβινή* = *Βερβιάνων* X в. Г 3
17 *Βεργιανά* А 6
18 *Βερζιανή* Ж 4
19 *Βεριβιανά* А 5
20 *Βεσιανά* А 5
21 *Βλυζανά, Βλυζανά, Βλιζανὰ* Д 3
22 *Βομπλιανή* 1394 Ж 4
23 *Βουλγαρινή* Е 4
24 *Βραβιανά* Д 3
25 *Βρανιανά, Βραγγιανά, Βραγκιανᾶ* Д 3
26 *Βρεστιανή* 1357 = *Βροστιάνι* Ж 4
27—28 *Βροβιανά, Προβιανή* Д 3
29 *Γαβριανή* Д 4
30 *Γαλανή* Г 6
31 *Γαλενιανό* А 6
32 *Γουργιανά, Γουριανά* = *Γούργιανα* Е 2
33 *Γρεβενά, Γρεβενά, Γρεβενόν* Е 3
34 *Γριμπιανά, Γριμπιανά* Д 3
35 *Δαριβιανά* А 5
36 *Δελιανά* А 5
36а *Λελιανά* А 5
37 *Δευριανά* 1287 Ж 5
38 *Διαβαινᾶ* XIV в. К 7
39 *Δολιανά, Δολιανά* Г 3
40 *Δολιανά, Δολιανά* В 4
41 *Δολιανά* Е 2
42 *Δολιανά, Δολιανά* Е 3
43 *Δολιανή, Ντόλιανη* Е 2
44 *Δολιανοί* Е 3
45 *Λομιανοί, Λομιανά* Д 3
46 *Δουλιανά* А 5
47 *Λουρβουλιανά* З 3
48 *Λορβενά Λούκουβα* 1301 Ж 5
49 *Δροβιανή* Е 2
50 *Ζεμιανή, Ζημιανή* Д 3
51 *Ζερβαινά* Е 2
52 *Ζερβιανά* А 5
53 *Ζεσεριανή* 1326 Ж 5
54 *Καλιανή* Ж 3
55—56 *Καλιανοῖ, Καλλιάνοι* Г 5
57 *Καρδουλιανό* А 6
58 *Κοτσανᾶ* Г 5
59 *Κοτσιανὰ* А 5
60 *Κριτζιανά* 1322 Ж 4
61 *Λαζιανά* Е 2
62 *Λεσιανά* Е 3
63 *Λεσιανά* Е 2
64 *Λεστιανή* 1345 Ж 4
65 *Λιπιανά* Д 3
66 *Λιπιανά, Λεπιανά* Д 3

67 *Λουζιανή* Ж 3
68 *Λωζανά* Е 2
69 *Μελιανά* Д 3
70 *Μελιανά* Е 2
71 *Μοτζιανά* А 5
72 *Μουλιανά* А 7
73 *Μπιλιανά* Д 2
74 *Μποτζιανά* А 5
75—76 *Μποτσαρᾶ, Μποτζαρᾶ, Μποτζαραῖοι* Е 2
77 *Νταμηληανά* А 4
78 *Ὀπισθιανή* Е 2
78а Першанѐ
79 *Πλεμενιανά* А 5
80 *Πορianή* З 8
81 *Πρεβελιανά* А 6
82 *Ῥαβαινή, Ῥαβενή* Е 2
83 *Ῥετσιανά* Е 2
84—85 *Ῥιζανά* В 3
86 Секирянѐ И 4
87 *Σελενιανή* 1361 З 5
88 *Σελιανά* 1287 Ж 4
89 *Σελιανή=Σέλλιανη* Е 2
90 *Σελιπιανά* Е 3
91 *Σερβιανά, Σεργιανά* XIV в. Г 3
92 *Σερβιανή, Σερβιανά = Σερβιάνοι* 1321 Е 2
93 *Στρυγανιά* Д 3
94 *Σφελενός, Σφελινός Σφολενός* 1345 Ж 5
95 *Σφεντιλιανά* А 4—5
96 *Τιχοπολιανή = Χοπόλιανη* Е 2
97 *Τουτ(τ)σιανά* VI в. З 3
98 *Τσαλιανά* А 5
99 *Τσαραπλανά, Τσαρυπλανά* Е 2
100 *Τσιπιανά* Г 4
101 *Τσιπιανά, Τσίπιανά* Г 3
102 *Τσουρουνιανά* А 5
103 *Ὑπεκδοριανή* Е 2
104 *Φουσιανά* Д 3
105 *Φραστανά, Φραστανά* Е 2
106 *Χονδαλιανά* А 5

тип „Горичане“

1 *Βοστιτσανούς* Г 3
2 *Γρατσανά, Γρατζανά* Е 2
3 *Γριμπλιανά* А 5
4 *Δεβλιτζηνός* 1349 Ж 5
5 *Δερμιτζιανά* А 5
6 *Κρυφτσανοῦ* В 3

тип „Върблянци“

1 *Γορεαντζή* 1319 З 5
2 Горѣнцѝ XVI—XVII в. Ж 3

тип „Новоселци“

1 *Μπαλτζῆ, Μπαλτζί* Е 4
1а Баждарцѝ И 4
2 *Μπαλτσί* Е 6
2а Брегарцѝ И 4
3 Бусарцѝ И 4
4 Гръцѝте И 6
5 *Κοπρεντζί, Κουπρεντζί, Κοπρεντζή* Е 3
5а Лещарцѝ И 4
6 *Σφρατζή=Σφραντζή* 1374=*Σφρεντζῆ* 1044 Ж 4
7 Шѐлеверцѝ XVII—XVIII в. З 3

тип „Брусарци“

1 Билярцѝ И 4
1а Бакалцѝ И 4
1б Вукарцѝ И 4
1в Говедарцѝ И 4
1г Дропарцѝ И 4
1д Качарцѝ И 4
1е Качарцѝ И 4
1ж Коларцѝ И 4
2 Кориярцѝ И 4
2а Кориарцѝ И 4
2б Мазгарцѝ И 4
2в Мазгарцѝ И 4
2г Мечкарцѝ И 4
3 Поятарцѝ И 4
4 Сливарцѝ К 4
5 Спанцѝте И 6
6 Спанцѝте И 6
6а Тесларцѝ И 4
7 Търнярцѝ И 4

тип „Душанци“

1 Джокашцѝ И 4
2 Златанцѝ И 4
3 Йованцѝ И 4
4 Камберцѝ И 4
5 Сръпцѝ З 3
6 Чавдарцѝ И 4
7 Чавдарцѝ И 4
8 Шербанцѝ И 4

тип „Попинци“

1 Караджинцѝ И 4
2 Караджинцѝ И 4
3 Корубинцѝ И 4
4 Пашинцѝ И 4
5 Пашинцѝ И 4

Както се вижда от примерите, гръцките имена ни дават обилен материал за случаи с крайно ударение. За жалост обаче мъчно биха могли да се правят изводи от тези имена, понеже те съвпадат по правило с ударението на гръцки производни с наставка *-ηνός, -ηνό(ν), -ηνή, -ηνή*. В гръцкия характер на това ударение ни уверяват и случаи с трисрични основи като *Τιχοπολιανή* от **Тихо поле*, доколкото за това може да се съди от български имена като *Световра̀чане, Светомѝтрени, Самово̀дене* и др. Засега от тези имена не могат да се правят заключения както поради мъчнотиите, които посочих, така и поради това, че все още не знаем старинното ударение на всички нарицателни и собствени жителски имена в българската топонимия. Случаи обаче като *брестенѐ, стрънгленѐ* по всяка вероятност са старинни и звучат като отклонения спрямо редовния тип *До̀ляне, Гнѝляне, Бѐлене*. В последния случай може би има изтегляне на ударението към началната сричка по познатия закон при типа *Ра̀домир, Дра̀гомир, Шѝшман* срещу неселищни имена *Радомѝр, Драгомѝр, Шишма̀н*. Освен това ние не знаем дали тая тенденция за о̀тмета на ударението е била общобългарска в миналото и дали е засягала всички случаи — двусрични, трисрични основи, от нарицателни и от лични имена, вторични имена. Трябва да се отбележи, че географското разпространение на имената с крайно ударение съвпада с ареала на старинните жителски имена в българската топонимия.

IV. СЕМАНТИЧНА КЛАСИФИКАЦИЯ НА ИМЕНАТА

Тук се разглеждат имената от типовете „Доляне“, „Горичане“, „Върблянци“, „Спротивчане“, „Новоселци“ и „Кремиковци“, тъй като те са възникнали от различни основи, а останалите типове са по същество антропонимични — произлизат от лични, фамилни имена и от прякори.

1. ИМЕНА ВЪВ ВРЪЗКА С ПРИРОДАТА

А. Имена, възникнали от географски термини

баня 'минерален извор': *Банян* (Г. Делчев), *Баняни* (Скоп.), *Βανιᾶνοι* (Ксанти), *Βανιάνους* 1152 (Енос), *Βάναινα* (Пелоп.), *Banani* (Берат), *Βάναρι* (Тес.), *Бангиана* (Солун), *Банчан* (Г. Делчев), *Банчанье* (Трън), бара: *Барене* (Михгр.), *Барешани* (Битоля), *Μπάρτσι* (Янина), *Μπάρτζι* (Месиния), *барина 'голяма бара': *Баринци* (Радомир, Трън), било: *Сфилци* (Кожани), блато: *Блатчан* (Драма), *Βαλτοινὸν* (Тесалия), *Βαλτέτσι* (Аркадия), *бой 'ветровито място; мъчен път': *Бояни* (Тетово), *Boyani* 1431 (Берат), *Небояни* (Кочани) *бок, *бък 'страна, склон': *Băceni* (Крайова, Плоещ), *Μποτζιανὰ* (Крит), *Botsiani* (Акарнания), *Μπότσαρι* (Янина, 3п), *Boceni* (Крайова), *брегар 'голям бряг': *Брегарцѝ* (Босилеград), бряг: *Брежане* (Кюст.), *Брежани* (Охрид, Малешево), *Βερζιανή* (Сяр), *Вердженица* (Драма), *Obrejeni* (Крайова, Сучава), булак 'извор; разбойнишко свърталo': *Булачани* (Скопие), бърдо: *Бръждани* (Кичево), *Бърждан* (Елбасан), *Борджани* (Корча), *Брьдчане* (Кюст.), *Bardeni* 1431 (Средна Алб.), *Бърдени* (Троян), *Бърдените* (Трявна), *Добрьчан* (Корча), *Dobîrceni* (Сучава, Яш), *Забърден* (Костур), *Забърдене* (Цариброд), *Забърдени* (Лерин), *Zabërzanë* (Кълцюр), *Забърчани* (Прилеп), *вал: *Заваляни* (Корча), валог: *Валожанье* (Босилеград), вар 'варовик' или 'гореща вода' (в останалите слав. езици): *Неварци* (Радомир), вир: *Вѝровци* (Босилеград, Кюст·), вис 'чука, височина': *Висанско* (Костур), *виш 'вис': *Вишурци* (Босилеград), вода: *Водяни* (Прилеп), *Самоводени* (Търново), *Воднянци* (Белоградчик), *Беловòдци, Скаповòдци* (Кюст.), *вор 'извор': *Неворци* (Брезник), враг 'дол със стръмни брегове': *Враголомовци* (Кюст.), връх: *Viršan* (Драма), въбел: *Ἀμπλιανη* (Евритания, Етолия, Беотия), *Βομπλιανή* (Солун), въздол: *Оздолени* (Струга), върга 'изпъкналост, подутина': *Năvîrgeni* (Питещ), **гат* 'бент, насип': *Кривогащани* (Прилеп), *гаура* 'дупка': *Гаурене* (Никопол), глиб 'дълбина': *Глибовци* (Петрич), *голина* 'голо място, без гора': *Γαλεανιανὸ* (Крит), гора в старото и общослав. значение 'планина': *Горуяне* (Ардино), *Горян* (Берат), *Горяни* (Тетово), *Γόριανη* (Коница), *Γουργιανά* (Арта), *Γόριανη* 1319 (Сяр), *Γοριανάδες* (Карпенисион), *Γύριανις* 1348 (Кардица), *Γόργιανοι* (Фтиотида), *Γόραινα* (З Пелоп.), *Горани* (Берат), *Gorani, Goranu* (Питещ), *Γοράνοι* (Спарта), *Ἀγόραινα* (Превеза), *Ἀγώργιανη* (Родосто), *Ἀγόριανη* (Тесалия 2п, Фокида, Фтиотида 2п, Беотия, Лакония, Фокида 2п), *Goreni* (Клуж), *Гориян* (Кавала), *Gorneni* (Букурещ), *Горнените* (Троян), *Горняни* (Скопие), *Гарани* (Кичево, Валона), *Gariani* XIX в. (Аргирок.), *Гойран* (Драма), *Горачино* (Щип), *Горочàн, Горочано* (Кюст.), *Горичани* (Берат), *Γκοϱίτζανα* (Арта), *Gorošjani* (Пръмет), *Горочевци* (Трън), *Гайранци* (Щип), *Горанци* (Скопие, Аргирокастро), *Горенци* (Дебър, Сяр, Костур, Охрид, Лерин), *Горенци (София), *Gorenci* (Струга), *Гренци* (Костур), *Gornenţi* (Крайова), *Загорани* (Прилеп), *Загоряни* (Янина), *Ζαγάϱενα* (Месиния), *Ζαγουϱιάνοι* (Крит), *Ζώϱιανη* (Янина), *Νέα Ζοϱγιάνη* (Атика), *Загорци* (Радовиш), *Загоричани* (Костур), *Меджутгоряни* (Малешево), *Нагоричано* (Куманово), *Негорци* (Гевгели), *Подгоряни* (Кавала, Малешево, Коница), *Подгорци* (Струга), *Prigoreni* (Яш), громада: *Грамаждано* (Кюст.), греб в словен. *grę̀ba* 'буца пръст', чеш. *hřeb* 'гвоздей', струс. **грєблꙗ** 'ров, окоп': *Гребена, Гребешан* (Берат), гърло: *Гърлени* (Костур), *Гърлено* (Кочани), *Гърляно* (Кюст.), дебри: *Дебрен* (Г. Делчев), *Дебрене* (Санд.), *Δευϱιανά* 1287 (Халк.), *Debroyani* 1431 (Аргирок.), *Дебрян* (Драма), *Дебарце* (Тетово), *Derwidziana* (Арта), *Derviçan* (Аргирок.), дервен(т) 'проход': *Дървенци*, дол: *Долнени* (Прилеп), *Долненски дол* (Ботевгр.), *Доляни* (Бер, Радовиш, Щип), *Δολιανά* (Аркадия, Каламбака, Янина, Карпенисион), *Δόλιανοι* 1361 (Епир), *Δόλιανη* (СЗ Епир), *Ντόλιανη* (Янина), *Добродоляне* (Призрен), *Долан, Доланец* (Корча), *Долани* (Берат), *Dolani* (Плоещ), *Долен* (Г. Делчев, Златоград), *Доленс* (Велинград, Луковит, Мелник, Петрич), *Долени* (Костур, Сандански), *Χουδαλιανά* (Крит), *Dulceni* (Букурещ), *Dolniceni* (Сучава 2п), *Доленци* (Ресен, Кичево 3п, Прилеп), *Букодолци* (Благоевгр.), *Сичкодолци* (Своге), *Власодолци, Гарванодолци, Гърмодолци, Дреновдолци* (Кюст.), долина: *Долинци, Долинчанье* (Босилеград), дръщер 'бара, тепавица': **Дръщрѣне** 1347 (София), дупа 'дупка, яма': *Дупени* (Ресен, Битоля), *Дупини* (Трявна), *Дупините* (Габрово), *Дупяни* (Кичево), *Λούπιανη* 1336 (Трикала), *Дупновичене* (Своге), *Дупячани* (Прилеп), дял 'планински (вододелен) връх': *Delani* (Орадея), *Делèн* (Брезник, Тетевен), *Deleni* (Бакъу 2п, Брашов, Букурещ, Бърлад, Клуж 2п, Крайова 2п, Кюстенджа, Питеш 2п, Яш 5п), *Δελιανά* (Крит 2п), *Deljani* (Малешево), *Дългоделци* (Враца, Лом), *Ерделци* (Благоевгр.), *Ζεδελεανίτσα* 1320 (Света гора), езеро: *Ezăreni* (Яш), *Езерени* (Ресен), *Езерци* (Кюст.), *Зазерци* (Кайлар), жар 'припек': *Жаровяни* (Тетово), ждрело: *Сдралци* (Костур), завой: *Zăvoeni* (Крайова 2п), занога: *Заножене* (Берк.), *зъркло 'гол връх': *Зъркле = Зръкленъ* XVI—XVII в. (Кичево), извор: *Izvorani* (Букурещ, Бърлад, Питещ), *Izvoranu* Горж, Плоещ, Путна, Титу), *Izvoranul* (Бузъу), *кап(а) 'капка': *Капани* (Берат), *Капанье* (Гостивар), *Капован-Дабот* (Ксанти), **кик<*къікъ*: *Chiţoveni* (Яш), кичор 'горичка в склон': *Chicioreni* (Плоещ), *кокал 'могила' (рум.): *Кокалани* (Габрово), *Кокаляне* (София), *комот 'могилесто място': *Comoşteni* (Крайова), кордел 'връх': *Kırderyani* 1431 (Аргирокастро), кордул 'връх': *Καϱδουλιανὸ* (Крит), корито: *Κοϱύστιανη* (Янина), край: *Crăiniceni* (Сучава), *Крани* (Ресен, Солун), *Krajan* (Кожани), *Краяни* (Шкодра), кривина: *Crivineni* (Плоещ), *кръкло 'гърло' в срхр., чеш. *krk*, пол. *kark*: *Кърклино* (Битоля), кръш 'стръмнина': *Кръшлян* (Свищов), кукла 'чука': *Куклен* (Асеновград, Г. Делчев), *кукол 'чука': *Куколяне* (Тетово), кутлина: *Кутлинци* (Босилеград), кът: *Злокукяни* (Битоля, Куманово, Скопие), *Okëštani* (Дебър), ливада: *Ливачене* (Златоград), *Ливадчанье* (Босилеград), лице 'припек': *Ličeni Muriz* (Берат), *'Αλητζανῆ* (Крит), *лог 'речно корито; леговище на звяр': *Ложани* (Корча, Прилеп), *Ložani* (Струга), *Λουζιανὴ* (Кожани), *лой 'поток, порой': *Лояне* (Куманово), локва: *Локвени* (Прилеп), *лъбина 'заоблена чука': *Лъбинци* (Кюст. 2п), лъг: *Лъжене* (Ботевград, Чепино, Пирдоп), *Лежане* (Гостивар), *Лъжени* (Ловеч, Свищов, Струга), *Лажани* (Прилеп, Тетово), *Льожани* (Корча), *Лажени* (Лерин), *Лъжане* (Радомир), *Lazani* 1431 (Валона), *Лагошевци* (Кула), *Лъжичари* (?) (Ен. Вардар), лъка: *Λοντζιάνη* 1342 (Долна Струма), *Λόντσιανο* (Халкидика), *Лончане* (Гостивар), *Lunceni* (Плоещ), *макрина 'влага': *Макринци* (Кюст.), межда: *Междени* (Габрово), *Μεσδάνι* (Трикала), *Midžani* (Пръмет), млака: *Mlăceni* (Питещ 2п), могила: *Могилњни* XIX в. (Прилеп), стб. *мокъı 'мочур, влажно място': *Мочани* (Корча), *Μοτζιανὰ* (Крит), *Мучан* (Елбасан, Тирана), *Подмочани* (Ресен), *мол в *под-мол, мла-мол*: *Амуляни* (Солун), *Ἀμουλιανὰ, Μουλιανὰ* (Крит), *Молчани* (СИ Алб.), морава: *Моравци* (Кюст.), *моравина 'голяма морава, поляна': *Μαραβίντζη* (Халк.), море: *Ἀμώρανη* (Етолия), *Ἀμόργιανη* (Аркадия), *Ἀμοργιανοὶ* (Амфилохия), обреш, обръш: *Обрешене* (Ксанти), *Обръшане* (Радомир), *Обършани* (Прилеп), *Obîrşeni* (Бърлад, Яш 4п), *одол: *Odoleni* (Крайова), *око 'извор': *Οἴτσανα* (Кайлар), осек 'просек, теснина': *Осеканье* (Берат), осое: *Осòйчани* (Кюст.), остров: *Ostroveni* (Крайова 4п, Питещ 2п), *отиш в срхр. *otiš(a)* 'тъмно, влажно място': *Отишане* (Дебър), падина: *Пàдинчанье* (Босилеград 2п), пекло 'припек': *Пекляни* (Кочани), пещ 'пещера': *Пещан* (Корча), *Пещани* (Прилеп, Охрид), *Πέτσιανη* (Янина, Гребена), *Πέστιανη* (Игуменица), *Пещян* (Берат, Малешево, Лясковик), *Πεστιανὰ* (Арта), *Peşteana* (Питещ 3п, Крайова 4п, Хунедоара), *Peşteanul* (Тулча), *Пещански дол* (Ботевград), *Пещанчица* (Кюст.), *Пещене* (Враца), *Пещяни* (Валона), *Peştişani* (Крайова), пищ 'заприщено място на река': *Пищане* (Брезник), *Пищеница* (Перник), *пищина: *Пищинци* (Босилеград), *плат 'склон, стръмнина': *Плащене* XVII в. (Разград), площ 'равнище': *Площан* (СИ Алб.), *Площене* (Мелник), плъз 'стръмнина (по която спущат трупи)': *Zaplužane* (Призрен), *Заполжани* (Прилеп), Заплъжанє 1372 (Куманово), *Попължани* (Кичево), *Попължени* (Лерин), *Припължене* (Михгр.), подолье: *Podoleni* (Бакъу, Бърлад, Яш 2п), поле: *Polani* (Берат), *Поленье* (Кичево), *Поляне* (Смолян), *Поляни* (Воден), *Poljani* (Еласон), *Polyani* 1431 (Кълцюр), *Пояни* (Корча), *Тихополяни* (Янина), *Караполци* (Елин Пелин), *Сгорополци* (Велес), полица 'равнушка в склон': *Poličan* (Берат), *Поличани* (Берат, Малешево), *Πολιτσάνη* (Аргирокастро), *Poličani* (Лясковик), *Πολίτσιανα* (Арта), полог 'стръмнина': *Положан* (СИ Алб.), поток: *Поточан, Поточане* (Гостивар), *Potoceni* (Плоещ 2п), *Potoceanca* (Букурещ), праг: *Prăjeni* (Плоещ, Яш), превал: *Prăvăleni* (Хунедоара), предел: *Пределци* (Кюст.), *пре(х)одар 'голям преход, превал': *Преодарци* (Благоевгр.), прибой 'вир': *Priboeni* (Питещ 2п), припек: *Припечани* (Кочани), *Припечене* (Петрич), присой 'припек': *Присовяни* (Струга), *Присояни* (Лясковик), просек 'тесен проход, теснина': *Просечен* (Драма), проток: *Проточани* (Берат), *Πρωτοκνέντζη* 1345 (Сяр), *рав 'равнище': *Ῥαβαινή, Ἄνω Ραβένια, Κάτω Ραβένια, Ραβένια* (Янина), *Равлен* (Г. Делчев), *Раванье, Градски* (Дебър), *Равяне* (Гостивар), ребро: *Ребровците* (Своге), *Ребрьовци* (?) (Елена), река: *Речанье* (Босилеград), *Речани* (Гостивар 2п, Кичево 2п, Кочани, Тетово, 2п, Елбасан) *Recaniy* 1431 (Валона), *Ῥέτσανη* (Лариса), *Ῥετσιανά* (Арта), *Ρέτσινα* (Месолонги), *Рекалци* (Кюст.), *Наречен* (Асеновгр.), *Πορατζάνος χωρίον* (Коница), *Σχωρέτσανα* (Арта), *Реканчанье* (Радомир), *Реканци* (Трън), *Рекалерци* (Санд.), *Рекалийци* (Кратово), *рекар 'голяма река': *Рекарци* (Благоевгр. 2п), рид: *Ζαρῖτζι*

(Аркадия), ридар: *Ридарци* (Босилегр., Кюст.), *Дльгоридци, Криворидци, Осноридци, Средноридци* (Кюст.), ров: *Ровенето* (Девин), ропа 'дупка, яма': *Ропените* (Пещера), *Роплян* (Кюст.), *ропар 'голяма ропа': *Ропарци* (Куманово), рупа 'ропа': *Рупани* (Берат), *Рупци* (Видин, Луковит), рът: *Ἀρτζιάνη* 1809 (Света гора), *Ръчанската река* (Охрид), *Ръчене* (Б. Слатина), *Наръmене* (Белоградчик), *Порочани* (Охрид), *Srčen* (?) (Доспат), *Сърдчан* (?) (Драма), *Stërstani* (Елбасан), ътина: *Тънкоръmинци* (Босилеград), *седлар 'голяма седловина': *Седларци* (Крива Паланка, Струмица, Тетово), сип 'сипей': *Sipeni* (Бърлад), сипак 'голям сип' *Сипачанска река* (Скопие), *сир 'влага, влажно място': *Сирени* (Русе), *Sireštani* (Елбасан), *Сиряни* (Лясковик), *Sirjana* (Янина), *Обсирено* (Лерин), *Presiryani* 1431 (Валона), *Сиричино* (Тетово), *скров 'скровище, зимовище на риби и на змии': *Iskroyani* 1431 (Берат), скут 'поли на планина': *Скутлен* (Изт. Тракия), *слапуга от *слап* в *пре-слап*: *Слапужане* (Призрен), соп: *Соповци* (Казанлък), спротива 'отсрещна страна': *Спротивчане* (Велес), *старица 'пресъхнало речно корито': *Старичани* (Коница, Костур), стена 'възправена скална стена': *Postenan* (Берат), *Постеняни* (Лясковик), страна 'стръмнина': *Страня* (Драма), *Страняни* (Гостивар), *стругар 'голяма струга': *Стругарци* (Кюст.), *стръм 'стръмнина': *Στρωμίνιανη* (Етолия), *Стръмен* (Русе), *Щърмени* (Елбасан), *Стръмци* (Трявна), стубел: *Стубленци* (Куманово), *Стубелци* (Кюст.), студеница 'студен извор, студена вода': *Студеничане* (Призрен, Скопие), *сукалина 'възкално място': *Сукалинци* (Благоевгр.), *сулой в рус. *сулой* 'водовъртеж': *Сухолоевци* (Дряново), суходол: *Suduleni* (Плоещ), *тлъма 'купчина, грамада': *Тлъмино, Тлъминци* (Кр. Паланка), топлик, топлица 'топъл извор': *Topliceni* (Плоещ 2п), трап: *Трапане* (Дебър), *урова 'урва': *У̀ровене* (Михгр.), стб. хлѧбъ 'водопад': *Lebane* (Македония), *хлѧбокъ 'голям водопад': *Χλεμβοτσάρι* (Атика), чал 'гол заоблен връх': *Čajlane* (Скопие), *Чаяни* (Тетово), *челопек 'припек': *Челопечане* (София), чоплак, тур. 'падина между долове': *Чоплаковци* (Мичурин), чука: *Cioceni* (Плоещ), *Чучан* (Лом), *Чучана* (Русе), чукара: *Чукарци* (Благоевгр., Босилеград), чукарина 'голяма чукара': *Чукаринци* (Босилеград), яма: *Ямен* (Кюст.), *Ямла* (Преслав), *Ямлянске падине* (Трън), *Емен* (Търново), *яна 'река': *Γιαννιτσάνικα* (Месиния), *Яничанското* (Своге), *Γιαννίτσι* (Евбея, Крит).

Б. Имена във връзка с почви и минерали

бакър: *Бакревци* (Радомир), брус: *Брушани* (Кавадарци), бръне 'кал': *Βρύνενα* (Тесалия), гнила: *Гниляне* (София), *грезило 'калило, кал': *Грезиловци* (Кратово), *дръста в словен. *drsti* 'дребен пясък': *Дръстене* (Ловеч), желязо: *Желѐжане* (Берат), земя: *Земѐн* (Радомир), *Zemenon* (Коринт), *Ζεμιανή* (Карпенисион), *Земляне* (София), *Земѐнска махала* (Босилеград), зола в рус. 'почва от горяла гора': *Ζούλιανη* = *Zoljanà* (Трикала), кал: *Каляни* (Прилеп, Солун), *Καλιάνη* (Коринт), *Καλλιάνοι* (Аркадия, Евбея), *Καλλιανοῦ* (Ю Евбея), *Καλιαναίικα* (Месиния), *Καλέντζη* (Агринион, Атика, Ю Евбея, Коринт, 1080 Халкидика), *Καλέντζιον* (Ахая, Елида, Янина), *Καλέντζης (Ρεῦμα)* (Кардица), *Калянци* (Брезник), *Каленска чука* (Мадан), *Калиан* (Кожани), *Kalijan* (Неготино), *Καλίτσενα* (Месиния), *калуга: *Калугене* (Асеновград), камен: *Каменяни* (Тетово), *Καμε-*

νιάνον (Ахая), *Каменчанска махала* (Ихтиман), камик: *Ķatičeni* 1431 (Аргирокастро), *Камичани* (Елбасан), *Камичани=Ķatinčani* 1431 (Елбасан), стб. камы: *Камяни* (Корча), стб. *камнтъ 'каменен': *Камищани* (Берат), *Kёmešteniy* 1431 (Аргирокастро), *костур, срв. *кост: Костурци* (Благоевгр.), *костурина: *Костуринци* (Перник), стб. кремы: *Ķremjan* (Лерин), *Кримяни* (Халкидика), *Кримiн=Кремени* (Гребена), кремик: *Кремйковци* (София), мел 'пясъчник': *Melani* (Пръмет), *Мѐляне* (Берк.), *Μελιανά*, *Μελιανὰ* (Арта), *Mileni* (Крайова), *Меляковци* (Благгр.), *Νταμηλιανὰ* (Крит), *Μελιντζιάνη* 1079 (Долна Струма), *Мелничани* (Дебър), *Мелчани* (Корча), мрамор: *Мраморани* (Прилеп), *Мраморен* (Враца), *пес 'пясък': *Πεσσάνη* (Софлу), плака 'плоча': *Плаковци* (Благгр.), плоча: *Плочанье* (Босилеград), пясък: *Песочени* (Струга), *Песчани* XV в. (Търново), руда: *Ружделе* (Драма), слан 'солен': *Σλαναίνη* 1409 (Халкидика), *слат 'солен': *Слащен* (Г. Делчев), *смола 'смолиста земя': *Смолани* (Прилеп), *Смолени* (Охрид), *Σμολιανά* (Агринион), *Смоличано* (Кюст.), тлак 'нанос, тиня': *Тлачене* (Б. Слат.), хума: *Умлена* (Пехчево), *щера в рус. *щера* 'плоча': *Ўщеренци* (Кюст.), цръвйлица: *Цръвиличанье* (Босилеград).

В. Имена, възникнали поради прилика по форма с предмет

баба: *Бабан, Бабйени* (Корча), *Băbeni* (Браила, Клуж, Крайова, Питещ), *Бабино* (Ст. Дим.), *Бабяни* (Воден), блидо 'блюдо': *Μπλήσδιανη* (Коница), венец: *Венчан* (Провадия), *Vinčan* (Корча), *вер- във *вер-ига*, диал. *вер-уга*: *Virilen* (Корча), гръб: *Gîrbeni* (Сучава), *Гърбино* (Кюст.), *Gîrbovana* (Бакъу), губер: *Губерци* (Благгр.), гъз: *Загужене* (Трън), *Загъжене* (Своге), клин: *Clinceni* (Букурещ), котел: *Κοτέλαινα* (С Епир), *Котляне* (Луковит, Своге), *Котелци* (Костур), крондир: *Крондирци* (Кукуш), кука: *Кучичино* (Кочани), *Злокучене* (Пазарджик, Плевен, Преслав, Самоков), кутел: *Кутляните* (Асеновгр.), кьбел: *Κουβέλτσι* (Трикала), *Кобалевци* (Битоля), паница: *Паничари* (Тетово), рог: *Рожен* (Мелник), *Ружяни* (Воден), стол: *Столци* (Чепино), столица: *Stoiceni* (Бая Маре, Питещ), столник: *Stolniceni* (Питещ, Сучава, Яш), соха: *Сошани* (Ресен), *Sošani* (Алб.), тиган: *Тиганци* (Елена), *трак 'пояс' *Търкашени* (Елена), тракло, вж. *трак: Траклянски дол* (Лом), *Трекляно* (Кюст.), чело, срв. *Челопечане: Причелци* (Кюст.), череп: *Чараплана* (Аргирок.), *Череплен* (Драма), *Черепян* (Анаселица), чешел 'гребен': *Чешлянци* (Кюст.).

Г. Имена във връзка с растителния свят

а) общи понятия за растителност или за липса на растителност: бодил: *Бодиловци* (Враца), бодлика: *Бодликовци* (Преслав), гар 'млада гора (покарала на мястото на изгоряла гора)': *Гарочане* (Кюст.), гръм 'храст': *Gremen* 1431 (Берат), *Грмень* (Лясковик), Грьмлıани 1348 (Тетово-Призрен), *Γράμαινα* XIV в. (Котел), *Grameni* (Янина), *Гърмен* (Г. Делчев), *Gërmeṇj* (Лясковик), *Γερμοτσάνι* (Елида), *Граменци* (Сяр), дръм 'храст': *Дърмени* (Ресен), *Δερμιτζιανά* (Крит), дърг: *Държани=Държаново* (?) (Мелник), корийка: *Корийковци* (Елена), коса фиг. 'гъста гора': *Косичевене* (Луковит), *крак 'храст': *Crăcăoani* (Сучава, Бакъу), *кръг 'кръгла гора': *Kragalci* (Кюст.), *Cringeni* (Галац, Крайова), кръж 'късо дебело дърво': *Cîrjanul* (Брашов, Крайова), лес: *Лешане* (Призрен), *Лешани* (Струга), *Lešani* 1431 (Берат), *Λεσιανά* (Трикала, Янина), *Подлешане* (Куманово), плеш 'голо място, без гора': *Pleşani* (Сучава 2п), *Плешанци* (Кратово), трън: *Tîrnaveni* (Клуж), *Търнене* (Плевен), *Tîrnoveni* (Тимишоара), *Търняне* (Видин, Пирот), *Τρινόβιανα* 1361 (Епир), *Трънòвци* (Босилеград), *Търновци* (Прилеп), трница: *Трничанье* (Босилеград), *Търничени* (Калофер), *трнина: *Трнинчанье* (Босилеград), храст: *Нераще* = *Nerašten* (Тетово), *Ращане* (Елин Пелин), *Ращани* (Битоля, Велес, Дебър, Кичево, Корча, Охрид), *Raştani* (Призрен), *Ращени* (Попово), *Рещане* (София), *Рештане* (Призрен), *Рештен* (Сливница), *Φράστα* (Арта), *Φράσταvα*, *Фращени* (Янина), *Фращан* (Сяр), *Фращане* (София), *Хрищени* (Ст. Заг.), *чегора: *Чеграни* (Гостивар), чеп 'клон, сък': *Čepan* (Кълцюр), *Чепени* XVII в. (Разград), *Чепин* (Малешево), *Чепино* (Зап. Родопи, Враца, Радомир), чепа, *чепина 'чеп': *Чепинци* (Плевен, София), *чип в *чип-ок* 'гъста гора': *Чипани* (Корча), *Τσιπιανὰ* (Елида), шльопина 'шума': *Шльопинци* (Гевгели), шума: *Шумнене* (Тетевен), *Шумненски дол* (Габрово);

б) имена във връзка с отделни растения: боб: *Бобен* (Сливница), *Боблен* (Кавала), *Боболин* (Доспат), *Removed* XV в. (София), *Бубляна* (Гостивар), *Бобешино* (Кюст.), **Бобовьцн** 1347 (Брезник), бор: *Борован* (Б. Слат., Пирдоп, Санд.), *Боровян* (СИ Алб.), *Борян* (Г. Делчев), *Πoριανή* (Лозенград), *Βάριανη* (Фокида), *Bojran* (Драма), *Borane* 1431 (С Алб.), *Борен* (Драма 2п, Крумовград), *Βόριανη* (Трикала), *Burjan* (Драма), *Ποριανίτης* 1297 (Халкидика), *Κουμπουριανὰ*: ***Къ Борıане*** (Кардица), *Боровичене* (Петрич), *Боровци* (Берковица), *Борчанци* (Босилеград), бръшлян: *Брашнеляна* (Смолян), бреза: *Βριζιατσάνον* (Янина), бряст: *Brašteni* 1431 (Средна Алб.), *Брященско* (Първомай), *Брешчени* (Костур), *Брещяни* (Берат), *Μπρέσταvη* (Янина), *Брещани* (Дебър), *Мбрештани* (Пръмет 2п), *Breštani* 1431 (Валона), *Вреащино* (Гребена), *Брещяни* (Берат), *Брешанце* (Призрен), *Brostovitsi* (Ахая), бук: *Букарци*, *Буковичинци* (Босилеград), *Буковци* (Кюст.), *Букойчани* (Кичево), *Букодолци* (Благгр.), бука: *Бучинци* (Скопие), бъз: *Μπιζάνιαν*, *Μπιζάνι* (Янина), *Buzueni*, *Buzoieni* (Букурещ), *Băzăvani* (Крайова), *Базенци* (Своге), *Бъзовци* (Тетово), базд 'бъз': *Баздòвци* (Кюст.), вез 'бряст': *Довезенци*, *Довезци* (Кратово), върба: *Вàрбан* (Асенгр.), *Βερβιανά* (Крит), *Върбèн* (Гостивар, Прешово), *Врбен* (СИ Алб.), *Върбени* (Лерин 2п, Воден, Разлог XVIII. в), *Οὐρβρίανα* VI в. (Ниш), *Върбенски дол* (Грудово), *Върбяни* (Кичево 2п, Лясковик, Прилеп), *Βέρβαινα* (Аркадия), *Βαρβαινά* (Крит), *Βερβενή* (Ахая), *Βραβιανά* (Арта), *Vîrboceni* (Плоещ), *Ърбина* (Охрид), *Βελβίτσαινα* (Навпакта), *Varvásaina* (Ахая), *Врбичане* (Призрен), *Върбаковци* (Тетевен), *Върбовци* (Прилеп), *Върблянци* (Зап. Македония), габър: *Габрене* (Петрич), *Γαβριανή* (Лариса), *Габревци* (Радовиш), *Габрешевци* (Кюст.), *Габровци* (Воден, Кюст., Трявна), глог: *Glogoveanu* (Букурещ, Питещ), *Glogoveanca* (Питещ), *Glogoveanul* (Букурещ, Бузъу, Питещ), *Glogojeni* (Крайова), *Гложене* (Оряхово, Тетевен), *Γλοζιάνιν* 1319 (Епир), *Глоговци* (Търново), гороцвет: *Гороцветци* (Кюст.), граб 'габър': *Гарблани* 1625 (Пирин, в тур. извор), *Грабяни* (Валона), *Gravani* (Амфилохия), *Grabyan* 1431 (Берат), *Krabani* 1431 (Средна Алб.), грах: *Граовчанье*, *Гравене* = *Граховене* (Кюст.), *гриб 'гъба': *Грибяни* (СЗ Епир), *Γριμπιανά* (Кардица), *Γκρίμπιανα* (Янина), *Γριμπιλιανὰ* (Крит), гъба: *Гъбене, Гъбенци* (Кюст., Севл.), *Гъбавци* (Охрид), дряво: *Δρεβανά Λούκουβα* 1301 (Света гора), *Древено* (Воден, Кратово), *Δροβιανή* (СЗ Епир), *Δροβιανίτη* (Ахая), дрян: *Дреновени* (Костур), *Дреновяне* (Корча), *Δρυανουβαίνης* 1274 (Гърция), *Велиндренци* (Годеч), *Δρανίτσι* (Кавала, Костур). *Дреновци* (Петрич, Прилеп), *Дрянковци* (Гюмюрджина), (*Древовдолци* (Кюст.), дуд: *Дудене* (Карлово), дъб: *На Дабане* (Ксанти), *Дубляни* (Кавадарци), *Дъбен* (Луковит), *Дъбене* (Карлово), *Дабяне* (Прилеп), *Дебне* 1576 (Никопол), *Дъблен* (Драма), *Дъбовяни* (Струга), *Dîmboviceanca* (Плоещ), *Dîmboviceanul* (Букурещ), *Дъмбени* (Костур), *Dëmblan* (Валона), *Dăbuleni* (Крайова), *Dîmbovana* (Хунедоара), *Дъблярци, Дъблярчанье* (Босилеград), *D ăbîceni* (Клуж), стб. дѫбръ 'дъбрава': *Δόμβρενα* (Тива), дъбрава: *Dumbrăvani* (Орадея), *Dumbrăveni* (Брашов, (Кюстенджа, Питещ, Сучава, Яш), дърво: *Дръвнене* (Русе), *Δουρβουλιανά* VI в. (Скопско), *Дърввен* (Лерин), ела: *Иловяновец* (Тетевен), *Еловяне* (Тетово), *Елевци* Зп (Дебър), *Еловци* (Гостивар), *Ерделци* (Благгр.), ел(ь)ха, ел(ь)ша: *Elişeni* (Брашов), *Елшани* (Охрид), *Ἔλσανη* (Карпенисион), *Ὑλασιάνα* VI в. (Изт. Стара планина), *Елшен* (Сяр), *Ilişeni* (Сучава), *Лешничан* (Дебър), зеленика: *Зеленйковци* (Кюст.), ива: *Иване* (Асеновград, Тетово), *Ivèni* (Битоля), коил, коило: *Коиловци* (Плевен), кокор 'габър': *Cocoreni* (Крайова), *Кокоренски дол* (Кула), *Cocîrceni* (Плоещ), *Cucorani* (Сучава), *Кукуричани* (Щип), *Кокорци* (Мадан), коприва: *Копривене* (Севл.); *Копривлен* (Благгр., Г. Делчев), копър: *Koproyani* 1431 (Берат), *Κοπρεντζί* (Кардица), кощан, костен 'кестен': *Κωστάνιανη* (Лясковик, Янина), *кострица, *кострич, срв. *кострец* 'паламида': *Костричан* Струга), круша: *Крушовене* (Плевен), *Крушовяни* (Прилеп), *Крушовци* Ихт.), кукуряк: *Кукуречани* (Битоля), къпина: *Капиняни* (Воден), *Капинчанье* (Босилеград), лапух, лапуш: *Lăpuşeni* (Питещ), леска: *Lestanitika* (Ахая), *Lesteno* (Трикала), (л)ѣсковиıанє 1277 (Гостивар), лѣсковл·ѣнє 1354 (Битоля), *Лещан* (Доспат), *Лещарци* (Босилеград), *Лехчанци* (Кюст.), *Лещане* (Ст. Дим., Шар), *Λεστιανή* 1345 (Сяр), *Ἀλέσταινα* (Ахая), *Лещен* (Г. Делчев, Пловдив), *Лещени* (Севл.), *Лещянско* (Пловдив), *Лясковци* (Преслав), *Λιασκοβέτσι* (Янина), лешник: *Лешниковци* (Трън), липа: *Σελιπιανά*: *Село Липıанє (Кардица), *Λίπαινον* (?), 1019 (Косово), *Липен* (Михгр.), *Липена* (Лом), *Lipieni* (Бузъу), *Lipoveni* (Сучава), *Lipiianca* (Бузъу), *Липян* (Тетово), *Λιπιανά* (Арта 2п), *Липчанье* (Босилеград), лоза: *Λωζανὰ* (Янина), *Лозани* (Берат, Лерин), *Lozani* (Гребена), *Лозена* (Валовища), *Лознани* (Битоля), лопух, лопуш: *Лопушане* (Скопие), лук: *Lucăceni* (Бая Маре), *Лучанье* (Босилеград), *Лучани* (Куманово), мура: *Мурено* (Перник), *Муринци* (Радомир), орех: *Ореш* (Свищов), *Орешани* (Скопие), *Орешене* (Луковит), *Рашани* (Дебър), *Ряховци* (Габр.), *Ряховците* (Севл.), *Оряховци* (М. Търн.), оса 'осика': *Ошане* (Белогр.), *Ошени* (Костур), *Ошин* (Гевгели), *Ἀσάνι* (Ахая), осен: *Осноридци* (Кюст.), *осина: *Осинчане* (Скопие), *Осничани* (Костур), папрат: *Паприкьовци* (М. Търн.), перша: *Першаньѐ* (Босилеград), пир 'пирей': *Пиране* (Призрен), прехан: *Праняни* (Воден), ракита: *Ракищен* (Драма), *Ῥεκίστιανα* (Арта), *Рекичени* (Севл.), реса: *Решани* (Бер), *Ресенци* (Радомир), ресул: *Ресуляни* (Валона, Костур), рогоз: *Ῥεγκόζενα* (Лакедемон), *Ῥηγόζανον* (Фокида), *Rogojeni* (Галац, Крайова), *Рогозен(е)* (Оряхово), *Ἀραγόζενο* (Ахая), ряпа: *Репляна* (Белоградчик), свид: *Свидненци* (Своге), слак: *Слаковци* (Брезник), слива: *Скливани* (Янина), *Σκλήβαινον* (Трикала), *Сливени*

(Костур), *Συλίβαινα* (Ахая), тиква: *Tigveni* (Питещ 2п), *Ticvaniu Mare* и *T. Mic* (Тимишоара), *Тиквени* (Костур), топола: *Topoloveni, Topoloveanca* (Питещ), *Тополяни* (Дебър, Сяр), *Τοπόλιανα* (Карпенисион), *Топояна* (СИ Алб.), *Топояни* (СИ Алб., Берат, Малешево), *Topoliceni* (Бакъу, Сучава), *Тополчани* (Прилеп), *трепот 'топола': *Трипотанци* (Кочани), тръст 'тръстика': *Tršlani* (Неготино), хвощ: *Φώσταινα* (Ахая), *Фустаня* (Г. Делчев), *Φουστανὰ* (Карпенисион), *Фущани* (Воден), *Fuštani* (Гюмюр.), *Χόσιανα* (Арта), цер: *Церовене* (Михгр. 2п), *Τσέργιαννη* (Янина), *Церянска махала* (Кюст.), чепер 'раст. (или животно) кърлеж': *Чеперьовлен* (Ксанти), череша: *Cereşani* (Питещ), *Cireşeni* (Унг. Авт. реп.), *Cireşeanca* (Плоещ 3п), *Черешене* (Благгр.), *Cerşani* (Питещ), Чрѣшωвєнои 1277 (Скопие), черница: *Църничани* (Битоля), *Църничени* (Дойран), *Τσερίτσανη* (Превеза), чернок 'чер бор': *Черноковци* (Троян), чопа 'див пелин': *Чоповци* (?) (Троян), шапран: *Шапранци* (Прешово), шипок: *Шипочане* (Самоков), *Шипочано* (Кюст.), *Шипочен* (Ст. Дим.), *Шипочин* (Берк.), шипка: *Шипковенете* (Тетевен), *Шипковянското* (Троян), *Шипчените* (Габрово 2п), явор: *Аврен* (Варна 2п, Крумовград), *Яворени* (Воден), *'Αβοράνη* (Навпакта), *Νέα 'Αβόρανη* (Агринион), *Avoritschani* (Коница), *яса 'ясика': *Ясовенец* (Михгр.).

Д. Имена във връзка с диви животни и птици

бебер: *Beberani* (Брашов), брѣгоръ 'славей': *Брагоровци* XVII в. (Берковица), вепър: *Вепърчани* (Прилеп), видра: *Видрани* (Кичево), врабий, врабец, врабче: *Врабчане* (Радомир), *Врабчин* (Костур), *Vrabyan* 1431 (Валона), *Врабчовци* (Луковит), врана: *Σφραντζένη* 1374 (Долна Струма), вълк: *Влъчани* (С Алб.), *Vulčan* (Охрид), *Вучоглàвци* (Кюст.), гарван: *Гарванодолци* (Кюст.), гогол 'пт. Glangula glaucion': *Гоголани* (Берат), гущер: *Гущерци* (Кюст.), еж: *Ежовци* (Ихтиман), *єлєнѣга 'елен': Єлєнѣжьци 1335 (Прилеп), *Еленците* (Дряново), жаба: *Жабани* (Берат), *Zaveni* (Аргирок.), *Ζαβλάνια* (Трикала), *Ζάβλανη* (Ахая), *Жабляно* (Радомир), *Жабяни* (Битоля, Прилеп), *Къртожабене* (Плевен), *Къртожебен* (Котел), *Ζαβέντζη* 1392 (Солун), жерав: *Жеравино* (Кюст.), *Жервени* (Костур), *Ζερβαινά* (Янина), *Ζερβιανὰ* (Крит), *Жеравичене* (Трън), живина: *Живиняни* (Призрен), жужел 'насекомо жетвар': *Жужелци* (Костур), заек: *Зайчан* (Валовища), змия: *Змиовци* (Благгр.), кос: *Косовци* (Трявна), кьос: *Кьосовци* (Луковит), крагуй: *Крагýйци* (Кюст.), Крагоуици 1337 (Битоля), кур 'див петел': *Куряни* (Берат), *Κούριανις* 1152 (Енос), лисица: *Лисичани* (Кичево), мравина: *Мравинци* (Дойран), орел: *Орланци* (Кичево, Скопие), патица: *Гювелци* (Сяр), пиле: *Пилевци* (Пехчево), *Пилишени* (Елена), птица: *Белоптичене* (Белогр.), рак: *Раковци* (Куманово, Тетово), риба: *Рибани* (Берат), *Рибански чал* (Разлог), *Рибен* (Плевен), *'Ρίπαινα* (Месиния), *Δαριβιανὰ* (Крит), рис: *Рисювене* (Асеновгр.), сврака: *Сврачовене* (Б. Слат., Луковит), синица 'синигер': *Синичани* (Тетово), скачък 'скакалец': *Скаченци* (Велес), смок: *Смочан* (Ловеч), собол 'вид златка или бялка': *Соволяно* (?) (Кюст.), сова: *Совленец* (Санд.), *Совяни* (Корча), стършел: 'стършел': *Стършени* (Кочани), тур 'див бик': *Turari* (Корча, Малешево), *Турян* (Смолян), *Туря-*

ковци (Трън), *Вичани* < *Бычане (Костур), *Βίτσαινα* (Трикала), хомек 'вид лалугер': *Hotčan* (Корча), цуцул 'щурец': *Цуцуляно* (Кюст.), чул 'бухал': *Чуленье* (Ст. Дим.), щурец: *Талишманци* (Кратово).

Е. Имена във връзка с природни явления и др.

вятър: *Ветрене* (Варна, Михгр.), *Ветренци* (Кюст.), *Вятърне* (Асеновгр.), *Vitrani* 1431 (Кълцюр), *Дойренци* (Ловеч), мъгла: *Мъглен* (Воден), роса: *Рошани* (Корча), дъжд: *Ямурларци* (Щип).

2. ИМЕНА ВЪВ ВРЪЗКА С ЧОВЕКА

А. Народно стопанство

Нивани (Малешево), *Нивичани* (Кочани), *Нивичено* (Струмица), *Браздовци* (Дебър), *Гноишчанье* (Босилеград), *Орничане* (Кюст.), *Brănişteni* (Яш), *Авлиени* (Н. Заг.), *Саденето* (Г. Орях.), *Sadoveni* (Сучава), *Саждени* (Берат), *Сажденик* (Кюст.), *Мръщане* (Макед.), *Μουρστιάνον* (Месолонгион), *Τουτ(τ)σιανά* VI в. (Скопско), вероятно по влажността на почвата, *Црепиновци* (Босилеград). Силно развитото подсечно земеделие е оставило множество имена в планинските области: *Копанце* (Тетово), *Копанци* (Разлог), *Ķopanci* (Скопие), *Κριτζιανά* 1322, Крњчаны 1348 (Халк.), *Требино* (Кайлар, Кичево), *Τριβένι* (Гребена), *Дервищани* (Сяр), *Δερβίζιανα* (Янина), *Требичано* (Радовиш), *Секирци* (Прилеп), *Секирани* (Битоля), *Секиряне̇* (Радомир), *Сечански дол* (Брезник), лаз 'требеш': *Лазене* (Сливница), *Λάζαινα* (Янина), *Лафчани* (Кичево), *Лафчане* (Велес), *Лахци* (Битоля, Ресен, Тетово), отес 'требеж': *Oteşani* (Питещ), *Отешански колиби* (Ботевград). Пожарното или огнево земеделие може би е свързано с имена като *Пожарани* (Гостивар), *Жегляне* (Куманово), *Жигянци* (Кочани), *Огорелинци* (Босилеград 2п), *Чепърлинци* (Годеч), *Pîrligeni* (Крайова). Засега не би могло да се каже дали имената не стоят във връзка със случайни пожари. Ареалът им обаче очертава добре една планинска област в югозападните ни земи и твърде е вероятно да са възникнали с пожарното земеделие. — Известно е, че през средните векове за граници на полски имоти са били побивани стълпове или поставяни кръстове (а в някои случаи са белязани кръстове по големи дървета). Някои от имената във връзка с кръстове може да са от оброчни кръстове. Такива имена са *Κρέσταινα* (Елида), *Ķreštani* 1431 (Берат), *Слупчане* (Куманово), *Stîlpeni* (Питещ), *Belejeni* (СИ Румъния); от поново време е *Табановци* (Куманово). — Земеделските култури са застъпени с голям превес на ръжта, която вирее във високите области и е главна храна на населението при неволно живеене в такива места: *Ριζανά* (Месиния), *Ρύζιανη* (З Епир), *Ържано* (Охрид), *Ръжаничани* (Скопие), *Режанци* (Брезник, Тетово), *Ръжинци* (Кюст.), *Режановци* (Куманово); други култури са застъпени малко: *Житинени* (Дебър), *Λυνίσταινα* (Месиния), *Гръстовци* (Троян), *Пуздерци* (Щип); общо са посочени земеделските култури със *Zărneni* (Питещ), *Зърновци* (Кочани), *Озърновци* (Брезник), *Алакинци* (Куманово). Овощарството е застъпено с *Вощенска река* (Троян) и *Βοστιτζανούς* (Ахая). Във връзка с вършитбата стоят имената *Камарци* (Пирдоп), *Γουμενιτσούνικα* (Ахая), *Toceni* (Крайова) от *ток* 'гумно', *Плевенье* (Кичево), *Plevene* (Велес), а вероятно и *Tožani* (Берат) от **стожани : стог* 'копа снопи на гумно'. Добитъкът и помещенията за него са оставили следните имена: *Вoлован* (Гевг.), *Бибанье* (Тетово) от *биба* 'пуйка', *Кожани* (Ю Макед.), *Козани* (Елбасан), *Cozieni* (Букурещ, Плоещ), *Подкожан* (Поградец), *Кокошане* (Куман.), *Кобиляни* (Янина), *Сивокобилци* (Кюст.), *Κάνιανη* (Фокида), *Коньовци* (Своге), *Атларци* (Елена), *Атовци* (Кюст.), *Едеклерци* (Щип), *Офшан* XV в. (Плевен): **Овчане, Ошляни* (Воден) от *осел* 'магаре'; *Zagoneni* (Питещ, Титова), *Κουτάριανη* 1081 (вероятно в Солунско), котец 'кошара, кочина': *Κοτιτσάνης* (Спарта), *Кочан* (Доспат, Кавала, Сяр), *Kočana* (Кавадарци, Острово), *Κοτσανᾶ* (Атика), *Κοτσιανὰ* (Крит), *Cociana* (Плоещ), *Кочане махале* (Ксанти), *Кочане* (Воден), *Кочани* (Щип, Берат), *Кочански дол* (Трън), *Кочанье* (Трън), *Кочене* (Златоград), *Κούτσιανα* (Трикала), котора 'кочина': *Cotorani* (Букурещ), *Кòтарци* (Босилеград), *Котор*à*нска махал*à (Кюст.), *Кутурци* (Елена), *кош 'кошара': *Кошан* (Михгр.), *Кошани* (Кавадарци), *Coşani* (Питещ), *Coşeni* (Брашов), *Кошино* (Прилеп), *Coşoveni* (Крайова Зп), кошара: *Кошарани* XVI в. (Кичево), *Кошарен* (Кюст.), *Coşereni* (Крайова, Плоещ), *Кошарчанье* (Босилеград), одър в рус. *одрина* 'обор': *Одрено* (Кратово), *Одърне* (?) (Плевен), *Odričan* (Пръмет), *Odričani* 1431 (Берат, Валона), *подуй 'оборски': *Подуяне* (София), свин 'кочина': *Свинянска река* (Търново), сеха 'навес, заслон': *Шишани = Сисани* (Костур), страч 'кучешка колиба': *Страченци* (Скопие), стърга: *Стригичан* (Дебър), търло: *Δρολιανῶν* (Трикала), *Τρούλιανη* 1345 (Сяр), хляв: *Хлевене* (Ловеч), *Хлявенски дол* (Златоград). За винарството ни говорят: *Винени* (Ресен), *Виняни* (Костур), *Βίνιανη* (Карпенисион), *Винци* (Куман.), *Виничани* (Велес), *Гроздене* (Ботевград), *Гроздовене* (Самоков), *Izbiceni* (Крайова), *Косиревци* (Благгр.) от ·косир в рус. *косыр* 'лозарско ножче, косер', *Pivniceni* (Бакъу). — Приготвянето на зимнина за добитъка стои във връзка с *Počan* (Драма) от *почка* 'знак за забранена паша в ливада, която ще се коси', старинното Сѣножєштани 1348 (Призрен) от *сѣножєть 'коситба', запазено само в словенски, *Бръщен* (Г. Делчев) от бръст 'листник за зимнина на добитък' и Брєдньвыанє 1335 (вер. в Прилепско) от *брєдъ 'бръст'. Правенето на въглища издават имена като *Ъглѐн* (Луковит), *Въгени* (Воден) от архаизма *въглье*; пушекът, твърде типичен при жижниците, е оставил имената *Δήμαινα* (Арголида), *Чурен* (Пещера), *Τσουρουνιανὰ* (Крит), *Τζουρούγιανη* (Трикала), *Чуричени* (Петрич). Пчеларството е оставило следи в *Олани* (Трявна), *Uleni* (Питещ), *Ulyani* 1431 (Аргирокастро), *Уланци* (Щип), със старинното *ул* 'пчелен кошер', също с *Пчелинци* (Радомир) и новото *Кованци* (Гевг.) от заемка от тур. *kovan, koğan* 'пчелин'.

Б. Занаяти

Занаятите са застъпени главно при типа „Брусарци" (вж.). Тук картината е много бедна и се свежда до имена като *Βατουσιάνη* (Трикала), *Voiniceni* (Клуж), *Γουναριάνικα* (Ахая) от **гумьнарь* 'работник на гумно', срв. *гумнар* 'месец август' в ЮЗ говори, *Ковачани* (Берат), *Кунярене* (Струмица) от *кунар* 'ловец на куни', Коучкарани 1348 (Солун) от коучкарь, по всяка вероятност 'гледач на ловни кучета', още *Царищано* (Костур) и *Царищене* (Асеновград), доразвити от патронимични имена, *Баждарцѝ* (Босилеград).

В. Селищни форми

Селищните форми са представени твърде богато, тъй като разнообразният терен е дал възможности за развиване на различни селищни форми, а, от друга страна, както посочих и по-горе, жителските имена са дадени предимно на малки селища, понеже са свързани със заселването в новите балкански земи и, от друга страна, възникват от малки етнични групи като жупи, задруги или по-големи родове, които образуват множество малки селища. Така тук спадат: *Вехчани* (Струга), *Вехчан* (Елбасан), *Vešani* 1431 (Берат), *Πρεβέσαινα* XIV в. (Сяр) от стб. вьсь 'село', изчезнало вероятно още преди XIV в., *Селене* (Петрич), *Σελιπιανά* (Кардица) от **Село Липяне, Seliceni* (Одорхей, Трей Скауне), *Селян* (Кавала), *Селяна* (Дебър), *Селяни* (Берат), *Selyanī* 1431 (Аргирок.), *Σέλλιανη* (Янина), *Σέλιανη* (Етолия, Карпенисион), *Σελλιάνα* (Ахая), *Σελιανά* 1287 (Сяр), *Σελενιανή* 1361 (Епир), *Σελιανίτικα* (Ахая), *'Αγκ. τσελιανά* (Крит 2п), *Малоселене* (Пирдоп), *Novaslani* 1431 (Аргирок.), *Новоселани* (Прилеп), *Новоселяне* (Призрен, Ст. Дим.), *Новоселяни* (Костур, Кукуш, Куманово, Лерин, Прилеп, Щип), *Селци* (Берат, Дебър, Лясковик), *Новоселци* (Благгр. 2п, Видин, Воден, Кюст., София), *Староселци* (Плевен), *Насалевци* (Трън), *Селчани* (Берат), *Selčani* (Кълцюр), *Selcan* (Елбасан), Селчани 1348 (Тетово), *Σέλσιανα* (Янина), *Σελίτσανη* (Лариса), *Sellșteni* (Крайова), *Silişteni* (Питещ), *Сѐлничанье* (Кюст.), *Паланцѝ, Паланчанье* (Босилеград), *Варосане* (Банско) от *варош* (?), късна заемка през срхр. от унг., *Ма(х)алци* (Скопие), *Долномаалчанье* (Босилеград), *Долномалчане* (Радомир), *Катунци* (Дебър, Кюст., Мелник), *Дворане* (Призрен), *Дворани* (Корча), *Дорян* (Драма, Кавала, Смолян), *Дворци* (Кичево), *Dvorce* (Скопие) от *двор*, вероятно в значение на 'отделно семейство, задруга', срв. в нар. песен: *па се върна на свои дворове* (= у дома си), аналогично на *Δομιανοί* (Карпенисион) и на *Кажанн* (Ресен), *Казичане* (София) от рум. *casă* 'къща, дом', *Клещино* (Лерин) от диал. *клет* 'колиба', *Старопадалци* (Радомир) от *падало* 'място, където нощуват пътници, хан'.

Г. Пътища

Пътищата не са оставили много следи, понеже селищата са обикновено далеч от тях: *Ponticarë* (Корча), от *Пѫтьчане: МИ *Пѫтьць и *Припутинци* (Радомир) от *при* и **путина* < *пѫтина, привнесено от *у*-говори. Повече имена говорят за мостове, и то на малки реки: *Berveni, Bervenii Noi* (Бая Маре), *Бревене* (Пирдоп), *Μπρούφλιανη* (Фтиотида), *Βροβιανὰ = Προβιανὴ* (Етолия) от *бръв* 'малък мост (обикн. от една греда или дъска)', *Мощанец* (Благгр.), *Мощаница* (Пазарджик), Моштаница 1358 (Кр. Паланка), *Μοστεανίτζα* XI в. (Струмица), *Мощарани* (Скопие), *Мощене* (Кюст.), *Moşteni* (Букурещ 4п, Питещ 5п), по-ново *Чупрѐне* (Белоградчик) от диал. *чуприя*, тур. *köprü* 'мост'. Малки пътища или пътеки стоят във връзка с изчезналото вече *прость* 'прав път', запазено в руски: *Прощан* (Берат), *Непрощено* (Тетово) и *Παραπράσταινα* (Кардица).

Д. Укрепени места

Имената на укрепените места, възникнали от стб. градъ 'крепост', по-късно 'голямо селище', които са твърде много, едва ли стоят във връзка със строежи на крепости у българите. Това ще да са по-ранни средновековни и антични крепости, които българите са използували за жилища, както археологията установява не веднъж, или пък в някои случаи имената означават нови селища, които са се появили до такива крепости. В съгласие с това са и имена като *Кострен* (Берат), *Кастревци* (Благгр.), *Костелчаните* (Елена), които стоят несъмнено във връзка с лат. *castrum* и *castellum* 'крепост'. Както обикновено, прабългарите и българските славяни са използували заварените крепости, когато след настаняването си в Балканските земи те основават държава и трябва да отбраняват земите си. Тук спадат имената: *На Градане* (Ксанти), *Grazhdan* (Ю Алб.), *Grăjdana* (Плоещ), *Граждане* (Дебър, Панаг.), *Граждани* (Поличан в СЗ Епир, Берат), *Grăjdeni* (Бърлад), *Граждино* (Лерин), *Παλαιογράτσανον*, *Gracjani* (Кожани), *Грачан* (Елбасан), *Грачани* (Берат, Скопие), *Γρατσανά* (Янина), *Грачен* (Драма), *Гърчене* (Мелник), *Гърчанско* (Пловд.), *Заградчани* (Струга), *Гърци* (Брезник, Видин, Пловд.), *Гърците* (Габрово 2п, Никопол, Трявна 2п), *Градошорци* (Струмица), *Grădişteanca* (Букурещ), *Grădişteanul* (Питещ). Пазенето на крепости, проходи и др. обекти са дали повод за появата на имената *Străjeni* (Плоещ), *Isracani* 1431 (Валона) от *стража*; *Ruşeni* (Бая Маре) от **руша* 'рушевина' е може във връзка с разрушена крепост, мост и др.

Е. Социални отношения

Те са запазени в имената: *Сволян* (Гребена), *Своляни* (Анаселица), *Σφελενός* (Сяр), *Sfoliana* (Арта), от една страна, и в *Неволен* (Сяр), *Неволяне* (Радомир), *Неволяни* (Лерин) и *Nivoljani* (Лариса), от друга, и са свързани с два термина **воля* 'земя на свободно средновековно селско население' и **неволя* (с противно съдържание на *воля*), изчезнали в български в тия си значения (вероятно заедно с институцията). От средновековния феодален живот е известен и друг термин, запазен засега само в рум. *slobozie* 'свобода', вече остаряло, но срещан често в местни имена в значението на *воля*.

Ж. Малки случки

Те са отразени в *Караполци* (Ел. Пелин), *Karjan* (Аргирокастро), *Кариян* (Кавала), *Καριάνη* 1081 (Халк.), *Παλληκαριανὰ* (Крит) от изч. **ка̀ра* 'свада', запазено в другите слав. езици, тук във връзка с каране за селски имоти, за което говори и *Скандалци* (Щип), още *Ска̀ндалото* в Троянско, *Кавгалия(та)*, *Кавгалъка*, по-нови *Спо̀рното*, *Адвока̀тската корѝя*. Други са *Одоровци* (Белогр., Трън, Цариброд) от **одор* 'грабеж, обир', *Războeni* (Бакъу, Клуж, Кюстенджа, Яш 2п) от *разбой* 'грабеж или битка', *Вешалци* (Тетово) поради обесване и Ѧзвлцы (Дебър) поради болести.

З. Религия

Християнството е оставило немалко следи: *Царковиян* (Бер), *Църквенец* (Ст. Дим.), *Църковен* (Санд.), *Църковени* (Воден), *Церкувяна* (Превеза), *Църковян* (Тетово), *Цръквенци* (Кюст.), *Черквичен* (Драма), *Църковци* (Щип), *Манастирци* (Бяла, Кавадарци, Кюст.); имена във връзка със светии: *Свекяни* (Велес), *Σφέπιανη* 1349 (Сяр), *Софияна* (М. Търн.), *Σφεντιλιανὰ* (Крит), *Световрачане* (София), *Светомитрени* (Прилеп); длъжностни лица: *Дяковене* (Разград), *Дечани* XV в. (Средна Мизия), *Егуновци* (Тетово), Калєгєрѡвѣна 1277 (Кичево), *Popoveni* (Крайова), *Поповяне* (Самоков), *Поповяни* (Кичево), *Popoviceni* (Крайова 2п).

И. Народностни имена

Българени (Левски, Ловеч, Дряново 2п), *Bulgareni* (Воден 2п), *Vulgarini* (Лариса), *Βλασάνη* (Янина), *Влахани* (Ю Алб.), *Vlahci* (Струга), *Влахчени* (Велес), *Κουμανίτσι* (Бер), *Татарени* (Айтос), *Татаровци* (Босилеград), *Торляковци* (Кюст.), *Турчане* (Гостивар), *Turceni* (Крайова). Родови образувания: *Ζούπαινα* (Спарта), *Μπλεμενάνοι* (Месиния), *Πλεμενιανά* (Крит), възникнали твърде отдавна, когато са били налице такива етнични единици. Старинно е също името, свързано с куманите.

К. Различни семантични групи

Боцани (Бер), *Топотанци* (Радовиш), *Гробчени* (Златоград), *Дѐвене* (Враца), *Δέβαινα* (Родосто), *Дьовлен* (З Родопи), *Deviceni* (Кр. Пал.), *Δαβαινᾶ* XIV в. (Котел), *Дѐвенци* (Луковит); *Кацӥляне* (София), *Колесян* (СИ Алб.), *Кѝпиловци* (Берк., Кюст.), *Гору̀бляне* (София), *Полежене* (Трън), *Скриняно* (Кюст.), *Тміани* XVI—XVII в. (Макед.), *Чертанье* (М. Търн.), *Четирци* (Куманово, Кюст.).

Както се вижда от материала, първата група имена (свързани с природата) е много по-голяма от втората (свързани с човешката дейност). Това съотношение е характерно за първична и старинна топонимия, понеже, както е известно, най-старинните и едновременно първични имена отразяват природните условия — географския лик, растителния и животинския свят. Трябва да се изтъкне и големият брой имена, свързани с растенията (имайки пред вид проучвания в други области и на други типове имена). Освен тези елементи в полза на голямата старинност на природните имена говори твърде красноречиво и фактът, че немалка част от тях са възникнали от изчезнали думи.

V. НЕОБЯСНЕНИ ИМЕНА

1. МНОГОТЪЛКОВНИ ИМЕНА

Както обикновено, при тълкуването на географските имена се явяват такива, за които са еднакво възможни две, а понякога и повече еднакво убедителни обяснения. От такива имена не би могло да се правят семантични изводи, понеже не може да се предпочете една основа. Към тази група трябва да се отнесат следните имена: Билян: *билье* 'билка', *бйло* 'план. гребен'; *Βρόστιανη*, *Βροστιάνι* = *Βρεστιανή*, *Βρέστενα* = *Βρώσθαινα* = Vrestena: *бряст, брод* или *бръст*; Бучан = Бочан: *бук, бука* или **бок* 'склон'; *Βεσιανὰ*: *вис* 'чука' или стб. вьсь 'село'; Вилян: стб. вели 'голям', *бйло* 'план. гребен' или *билье*, срв. *Билян*; Вишан-: *вис* 'чука', диал. *виш* 'висок' или **виш* 'тръстика'; Вощарени: **вощар* 'восъкар' или *овощар*, от *овощие*, с изпадане на *о*-, както в диал. *вòчка, вòче* от *овоч*-<*овощ*-; Врачан, Враченитe: *вратца, врач*, евент. *(Свети) *Врач* или **врача* в рус. *вороча* 'водовъртеж'; Vuljani: стб. болии 'голям' или *вол* (с гр. *в* от бълг. *б*); *Γαλανὴ*: *гол* или *гал* 'черен'; Галичани, Gălicenі: пт. *галица* или *гал* 'черен' и топон. наст. -*ица*; Гождарани: **г(в)ождар* 'който прави гвоздеи' или *г(в)озд* 'гора' + -*jан* = 'горски', с алб. интервокално *н* > *р*; Dervenі: *дервен(т)*, **дерво* > дрѣво или **терба* > трѣба 'требеж' *Δέσιανη*: успор. на сръб. *Tešanj*, от **тес(а)* в *тèсам* или от *отес* 'требеж' с изпадане на *о*- поради схващане като предлог; Добран: *дебри* или *добър*; Добрешани: *добър* и топон. наст. -*еш* или от ЛИ *Добреш* с -*jь*; Drîncenі: от *дрян* (по I. Iordan) или *дрън* 'чим, поляна' в слав. езици; Дуляна, Duljanі: *дуло* 'чучур' или от **Доляна*< **Доляне*; Дуплани: *дупъл* 'кух' или *дупа* 'дупка' и епент. *л'*; Колена, *Κολιάνοι*, *Κόλιανοι*, *Κόλαινα*, *Κόλενα*: *кол* или *коло*; Колешино: *колесо* (от стб. коло, колесе, срв. *колесàр*) или от ЛИ *Колеш*; Конищан: *конище* от *кон* или от патронимично име **Конищ*- от ЛИ *Коне, Коно* и -*ищ*- от *-*itj*-; *Κοσόλιανη*: ЛИ *Косол* или **косол* 'пт. кос' + -*ол*; Кумаре = *Κουμάργιαννη*, *Κουμαρίτσι*: *комар* 'насекомо к.' или 'овчарска колиба'; Levanі, Левен: *хляв* или **лева* в рус. *лева* 'порой'; Лешан = Liešan: *леха, лес* или *лис* 'без гора, гол'; Livenі: **лива* 'локва' или *хляв*; *Λυκουβιάνη*: **Луково* от *лук* или ЛИ *Луко*, или **Ликово* от ЛИ *Лико*<*Илия*; Мещян: р. *Места* или *място*; Охлюван: *охлюв* или **Холюван* към МИ **Холюво*: ЛИ **Холю*; Răcenі: *рак* или от **Рътьчане*: МИ **Рътьць* от *рът*; Ревани: *рев* (шум) или **Равани* от **рав* 'равнище', с *ра* > *ре*; Рожден: МИ **Рожд*-, прил. с -*jь* от ЛИ **Род*, или от **Руждане*: *руда*, срв. *Руждене*; *Σανιάνη* XIV в.: гр. *σάνο*<бълг. *сѣно*, бълг. диал. *сано*<*сѣно* или същото от *сѣнь* 'сянка'; *Σκλάβαινα*, Sclavenі: ЛИ **Склав* < *Слав* с гр. -*к*- или = *славяни*, т. е. българи; Stolojanі: **столог* от *стол* и -*ог* или от **Стѣль лог*, т. е. *столов лог*; Страчани: диал. *страчка* 'сврака или *страч 'кучешка колиба'*; Стрежаните: *страж*, с преход *ра>ре*, или от диал. *стреж* 'стожер'; Трошани: **троша* 'нещо натрошено, дребно; рушевина' или от ЛИ *Трошан*; *Τσαριτσάνη*: **Зарѣчане, *Черничане* или **Заридьчане*; Ушаните: *уши*, т. е. 'два съседни еднакво високи върха' или **Ошане: оса ⩾ осійка*; *Χόσιανα*: **Ошане* от *оса ⩾ осійка*, или **Х(в)ошане* от МИ **Х(в)осье*, съб. от *х(в)ош(т)*, както *бресье* от *брес(т)*; Велешан-: велн 'голям', от гр. *Велес, *Вѣ Ельшане* с преход *ь > е*: **Вѣ Елешане*; Cădișeni: *када* 'каца' или *кад* 'дим'; Количани: *кол, коло* или ЛИ *Коле, Кольо* и *-ица*; Комарьчѣне, вж. по-горе *Кумаре*; Крапчене: диал. *крап* 'не дълъг, къс' или **крап(а)* 'скала' от алб. *karpë*; Лехчански колиби: *лѣсъ* или *лѣха*; Сеничани: *сѣнь* 'сянка' или *сено*; Станичени: *стан* или ЛИ *Стан-*; Арбасанци: **Арбанас(ь)ци*, или тур. *yar* 'водовъртеж' и *basan* 'притискащ, наблягащ'; Вранци: *вран* 'черен', *врана* 'гарван' или ЛИ *Вран-*; Каваларци: **Кавала-лар-ци* от гр. *Кавала*, или мн. ч. от тур. *kafa* 'чакало'; Облавци: *обѣл* и топон. наст. *-ава*, или *об-* и изч. **лава* 'пясъчен грeд, дюна'; Оловци: *олово* или от **Воловци*; Плавци: *плав* 'син (цвят)' или **плав* 'плавей'; Сурдулци: МИ **Сурдул* от рум. *surdul* 'глухият' или ЛИ *Сурдул* от прякор; *Σφραντζῆ=Σφρεντζῆ*, вж. *Вранци*; Яболци: *жбелъ ⩾ *вѣбел* или **ябол-* в *ябол-ка*; Разловци: **разлой* 'долина' или от **Разлож(ь)ци > *Разлохци>Разловци.*

2. НЕСИГУРНИ ИМЕНА

Към тая група трябва да се отнесат ония имена, чиято начална форма не може да се възстанови сигурно главно поради това, че наличната форма е малко или много променена в чуждия, не домашен извор. Освен това тук спадат имена, за които не могат да се намерят славянски успоредници. Тези имена са следните:

Vrinceni, Γαβράνη, Газоряни, Грижбани, Комняни XV в., *Μαρίνιανη = Μερίνιανη* 1339, *Нефелени, Трънжените, Τόσιανη, Skrevjani, Storyani, Стригичан, Στοργιανά, Стушан, Суляни, Sugliani, Cajani*; *Брачани, Тележене* XVII в.; *Кашенци, Меранци*; *Голозинци, Зарапинци, Палаганци, Ратирци, Тридавци, Шелеверци, Шукалци*; *Бардовци, Вракуповци, Кострошовци, Кошановци.*

3. НЕЯСНИ ИМЕНА

Тук причислявам такива имена, чиято основа не може да се намери нито в българския, нито в който и да е речник на славянски език, нито пък може да се направи убедително предположение за нея. В някои случаи не са сигурни и формите, както при горната група. Тук спадат:

Бирани, Βεργιανά, Bulcani, Бушироени = Бущреш, Гледжовци, Гузумелци, Дропарци, Dubšani, Зерявци, Клубаровци, Кроклинци, Лепопелци, Licolyani, Будинарци, Личаровци, Лугонци, Лугунци, Люрци, Mashqan=Maskilyani, Минзаны, *Музоерци, Несвиртене, Олъновци, Оморани =* Хоморан, *Pavani, Тараинци, Теранци, Тупаровци, Чивянци, Чорапиновци, Фрътинци, Фурудинци, Шавудинци, Шувене,*

VI. ЗАКЛЮЧИТЕЛНА ЧАСТ

1. СТАРИННОСТ НА ИМЕНАТА

Старинността на имената зависи до голяма степен от географското им положение. По начало може да се приеме, че колкото пò на юг се среща един именен тип, толкова той е по-старинен. Не би било обаче правилно да се мисли, че типовете имена, които ни интересуват в случая, са били характерни за цялата българска езикова област в първите десетилетия след настаняването на българите в Балканските земи. Така например един така старинен тип патронимични имена на *-ишт-* (тип „Добриница") изобщо не се среща в Крит, докато типът на *-яне* там е застъпен твърде нашироко. От друга страна, трябва да се има пред вид, че не всичко е запазено до наши дни, а и историческите извори са твърде оскъдни. Това налага изводите да се правят твърде умерено и предпазливо. С течение на времето едни типове престават да бъдат продуктивни и биват заменени с други. Причините за това могат да бъдат различни. В едни случаи обяснението може да се търси в преселването на ново население, което е носител на друг тип имена, които по една или друга причина се налагат на завареното население. В други случаи причината може да се търси в загубването и износването на функционалната определеност на едни именни типове, което налага да се търсят нови средства в езика, за да ги заменят.

А. Първите податки за старинността на имената намираме в самите исторически извори от VI в. насам. В едни от тях са записани селища, които не са доживели до наши дни (карта 13). На първо място между тях стоят крепостите, споменати у Прокопий през VI в. Няма съмнение, че при първите нахлувания на българите въпросните крепости са били използувани за жилища, както става обикновено при заселванията. При покъсните обаче набези тези крепости вероятно са били разрушени от „варварите" и затова не ги намираме у по-късните автори. Периодът между VI и VII в. трябва да се характеризира като време на бурно и масово нахлуване, свързано с немалко разрушения и жестокости, за които говорят византийските летописци. Липсата на антична топонимия в областта между Софийското поле и устието на Струма трябва да се обясни с право като резултат от тези нахлувания (вж. Бешевлиев, ИИБЕз 3, 1954, 353). С тези нападения ще трябва да се обясни и липсата на споменавания на славянски селища у византийците. Споменаванията на жителски имена се подновяват чак през X в.

Прави впечатление големият брой изчезнали селища в Западна Тракия, именно Сярското поле, Солунско и Халкидика през времето от XI до XIV в., особено от XIV в. насам. Причините за това може да се крият в погърчването на населението, а също така и в изселването му в съседни области, главно в Родопите. Същото трябва да се приеме и за селищата в Южна Албания и СЗ Епир, където изчезват много български селища след XV в., т. е. след пълното покоряване на полуострова от турците, когато започва налагането на исляма сред албанското население. Няма съмнение, че изчезването на тия селища стои в пряка връзка с изселването на българи от тия места в североизточна посока (т. нар. „арнаути“, които, както е известно, достигат до Силистренско, като оставят множество следи по пътя си). Може би със същите причини ще трябва да се обясни изчезването на редица селища в Средна Македония през следващите векове. По-мъчно е да се обясни изчезването на селищата в Софийската област, в която не е имало заселено гъсто турско население. Тук причината ще трябва да се търси в главния военен път от Белград за Цариград, по който е имало постоянно движение на турски войски до завършването на походите в Австрия и Унгария. От друга страна, може да се приеме, че възникването на турски чифлици, за които, както е известно, се е изземвала най-плодородната земя, е станало причина за мигрирането на българското население от Софийското поле. — Изчезналите селища са следните:

Изчезнали датирани селища (карта 13)

тип „Доляне“

VI в.

1 *Οὐρβρίανα* З 3
2 *Δουρβουλιανά* Ж 2
3 *Ὑλασιάνα* Ж 6
4—5 *Οὐσιανά* Ж 2
6 *Συσίανα* И 2
7 *Τουτ(τ)σιανά* Ж 3

X в.

1 *Βερβ.άνων* Б 3

XI в.

1 *Μελιντζιάνη* 1079 Д 4
2 *Καλέντζι* 1080 Д 4
3 *Σφρεντζῆ* 1044 Д 4

XII в.

1 *Βανιάνους* 1152 Д 6
2 *Λελβοτζιάνους* 1152 Д 6
3 *Καριάνη* 1081 Д 4
4 *Κούριανις* 1152 Д 6
5 *Ῥαβνιάνους* 1152 Д 6
6 *Τζεχλίανε* 1109 Д 4

XIII в.

1 *Δρυανουβαίνης* 1274 Г 2
2 Калꙋгерωвѣна преди 1277 Е 2
3 (Л)ѣсковнıане преди 1277 Е 2
4 *Σελιανά* 1287 Д 4

XIV в.

1—2 *Βομπλιανὴ* 1394 Д 4
3 *Ποριανίτης* 1297 или 1312 Д 4
4 Бреднвьıане 1335 Е 2
5 *Βροστιάνι* 1346 Д 4
6 *Βατουσιάνη* 1348 Г 3
7 *Γόριανη* 1318 Д 4
8 *Γόριανις* 1348 Г 2
9 *Γράμαινα* Ж 7
10 Грьмлıани 1348 Ж 2
11 *Διαβαινᾶ* З 6
12 *Δρεβανά Λούκουβα* 1301 Д 4
13 Дръщрѣне 1348 Ж 4
14 *Δούπιανη* 1336 Г 2
15 Заплъжане 1332 Е 3
16 *Σεδελεανίτσα* 1320 Д 4
17 *Ζεσερινή* 1326 Д 4
18 *Κριτζιανά* 1322 Д 4
19 Коучкарани 1348 Д 4
20 *Λεστιανή* 1345 Е 4
21 *Λυκουβιάνη* Г 3
22 *Λοντζιάνη* 1342 Д 4
23 Лѣсковлѣне 1354 Д 2
24 *Μαρίνιανη* 1327 Д 4
25 Минзаны 1348 Д 4
26 Мокрани 1377 Г 5
27 Обиждѣне 1337 Е 2
28 Обършани 1337 Е 2
29 Подлешане 1354 Ж 2
30 *Σφέστιανη* 1349 Д 4
31 Селчани 1348 Е—Ж 2
32 *Σελενιανή* 1361 Г 2
33 Сѣножештани 1348 Е 2
34 *Σερβιανά* Б 3
35 *Τρινόβιανα* 1361 Г 2
36 *Τρούλιανη* 1333 Д 4
37—38 *Τζουρούγιανη* 1366 Г 3

тип „Горичане“

39 *Δεβλιτζηνὸς* 1317 Д 4
40 Комарьчѣне 1337 Е 2
41 *Σφραντζένη* 1374 Д 4
42 Ѩблашчани 1342 Д 2

тип „Върблянци“

43 *Ζαβέντζη* 1392 Д 4
44 *Πρωτοκνέντζη* 1345 Д 4

тип „Новоселци“

45 Єленѣжьци 1335 Д—Е
46 Крагоуници 1337 Д 2
47 *Μαραβίντζη* 1301 Д 3
48 Плавци 1342 Д 2
49 *Σφραντζή, Σφρατζή* 1374 Д 4

тип „Брусарци“

50 *Βουλλαριτζοῦς* 1309 Д 4

тип „Душанци“

51 *Ἀγγελίτζη* 1339 Д—Е 4
52 *Τζίντζη* 1339 Д 4
53 Тоудорци Ж 3

тип „Кремиковци“

54 Бобов'ци 1347 Ж 3

тип „Драгановци“

55 Бонковци 1354 Е 2

56 Доброутовьци 1332 Е—Ж 3
57 Дроугоушєвьци 1354 Е 3
58 Роковци 1381 Е 3

тип „Белдтинци“

59 Прьвин'цє 1358 Ж 3

тип „Попинци“

60 Скрьлиньци 1381 Ж 3

XV в.

тип „Доляне“

1—3 Bardeni 1431 Д 1
4 Bileni 1431 Д 1
5 Бобояне Ж 4
6 Bolšani 1431 Г 1
7 Borani 1431 Е 1
8 Boyani 1431 Д 1
9 Brašteni 1431 Е 1
10 Vešani 1431 Д 1
11 Vitrani 1431 Д 1
12 Vičeni 1431 Д 1
13 Vicani 1431 Д 1
14 Višane 1431 Д 1
15 Višeni 1431 Е 1
16 Vrabyan 1431 Д 1
17 Grabyan 1431 Д 1
18 Debroyani 1431 Г 1
19 Дечани З 5
20 Dulyani 1431 Д 1
21 Dulyani 1431 Г 1
22 Земляне 1420 Ж 4
23 Ivilsani 1431 Д 1
24 Iliyani 1431 Д 1
25 Iskroyani 1431 Д 1
26 Iskracani 1431 Д 1
27 Kamičani 1431 Г 1
28 Kemešteniy 1431 Г 1
29 Комняни З 5
30 Koproyani 1431 Д 1
31 Krabąni 1431 Е 1
32 Kreštani 1431 Д 1
33 Kırderyani 1431 Г 1
34 Lešani 1431 Е 1
35 Ličoliyani 1431 Д 1
36 Lažani 1431 Д 1
37 Marčeni 1431 Д 1
38 Mihalyani 1431 Е 1
39 Mihalyani 1431 Г 1
40 Novaniy 1431 Д 1
41 Novaslani 1431 Г 1
42 Novasini 1431 Д 1
43 Офшан З 5
44 Pavani 1431 Д 1
45 Песчани З 6
46 Pištani 1431 Г 1
47 Polani 1431 Д 1
48 Polyani 1431 Д 1
49 *Πρεβέσαινα* Д 4
50 Presani 1431 Д 1
51 Presiryani 1431 Д 1
52 Rečaniy 1431 Д 1
53 Selyani 1431 Г 1
54 *Σλαναίνη* 1409 Д 4
55 Storyani 1431 Д 1
56 Tožani 1431 Д 1
57 Ulyani 1431 Г 1

тип „Горичане“

58 Derviçan 1431 Г 1
59 Odričani 1431 Д 1
60 Odričani 1431 Д 1

тип „Душанци“

61 Белотинци Ж 4

тип „Драгановци“

62 Дойчиновци Ж 4
63 Калиновци Ж 4
64 Негованoвци Ж 4

тип „Белдтинци“

65 Калотинци З 6

XVI в.

тип „Доляне“

1 Кошарани Е 2
2 Лъжане 1576 Ж 3
3 Морылени Е 2
4 Негожане 1576 З 3
5 Несвиртене 1576 Ж 4
6 Тмѩни Е 2
7 Томѩне Е 2
8 Хращани Е 2

тип „Върблянци“

9 Меранци Е 2

тип „Новоселци“

10 Новоселци З 5
11 Чепинци З 5

тип „Брусарци“

12 Лаутавци Е 2

XVII в.

тип „Доляне“

1 Vrestiana В 3
2 *Грабляни 1625 Е 4
3 Kriveni 1576 Ж 4
4 Плащене З 6
5 Чепени З 6

тип „Горичане“

6 Тележене З 5

тип „Душанци“

7 Нєгрвлци Е 4

тип „Кремиковци“

8 Брагоровци 1688 З 4

тип „Драгановци“

9 Брайковци 1683 Ж 4
10 Вълковци 1683 Ж 4
11 Мирковци 1688 З 4
12 Парчиловци 1683 Ж 4

XVIII в.

тип „Доляне“

1 Връбани Е 4

XIX в.

тип „Доляне“

1 Gariani G 1
2 Костовене 1868 Ж 4
3 Липян Е 2
4 Могилѣни Е 2
5 Мощарани Ж 2
6 Рещане 1877 Ж 4

тип „Горичане“

7 *᾿Αρτζιάνη* 1809 Д 4

тип „Новоселци“

8 Довезци 1843 Ж 3

тип „Белотинци“

9 Лалинци Ж 4
10 Нанотинци 1840 З 5

тип „Кремиковци“

11 Сгуровци Е—Ж 2

тип „Душанци“

12 Бȣкȣрци Е 2
13 Калиманци З 5
14 Синанци З 5

тип „Драгановци“

15 Дихановци Ж 7
16 Драгоевци З 4
17 Едриевци Е 2

тип „Върблянци“

18 Valenitzi Г 3
19 Върблянци Е 2

Б. Неизчезналите датирани селища (карта 14) са много повече от изчезналите. Големият им брой през XIV в. се дължи на споменаването им в дарствените грамоти главно на сръбските владетели през време на разширяването на сръбската държава в Македония. През следващите векове изворите се увеличават чувствително с турските данъчни регистри, които изобилствуват със селищни имена от по-голямата част на земите, заселени с българи. Не ще съмнение, че селищата, споменати през XV и XVI в., са възникнали поне един или два века по-рано, още повече, че през въпросната епоха те се споменават като селища с уседнало земеделско население, което е обложено с данъци от турската власт. Не е безинтересно да се отбележи, че около 63% от имената са от тип „Доляне“, а останалите — различни типове имена на *-ци*. Сам по себе си този факт показва до каква степен типът „Доляне“ е бил продуктивен до края на старобългарската епоха. От друга страна, прави впечатление, че основите, от които са образувани имената, не са вече така старинни, каквито са при изчезналите имена. Географското разпространение на тези неизчезнали имена е твърде интересно, понеже материалът за тях отразява, може да се каже, всички селища от XV и XVI в., отбелязани в турските извори. Картината е твърде показателна за разпространението изобщо на типовете и особено на типа „Доляне“ — именно той не се среща в източните части на Мизия, Тракийската равнина, Родопите и Беломорска Тракия. С други думи, той се среща там, където се намират старинните типове жителски имена — западната планинска област на българското езиково землище.

По-ясно тези отношения са представени на картата:

Неизчезнали датирани селища
(карта 14)

X в.

1 *Βερβενή* Б 3

XI в.

1 *Μπόμπλιανη*, ок. 1081 Д 4
2 *Λίπαινον* 1019 Ж 2
3 Фущани 1086 Д 3
4 Винци = *Βινέτζη* 1019 Е 3

XII в.

1 Чепино Е 4

XIII в.

1 Лажани 1277 Е 3
2 Поповяни 1300 Е 2
3 Црешово,' Црешево, Чрѣшювєнои 1277 Е 2
4 Близанци 1277 Е 3
5 Дворци, вер. 12—14 в. Е 2

XIV в.

1—2 Биждово, Биждане 1335 Е 2
3 Брушани = Брꙋсь Е 3
4 Галичани 1335 Е 2
5 Гарани 1348 Е 2
6 *Γλοζιάνιν* 1319 Г 1
7 Глъмбоча 1335 Д 2
8 Гориян 1348 Д 5
9 Добродоляне 1302 Ж 2
10 Долене 1378 Е 4
11 *Δόλιανοι* 1361 Г 2
12 Жабяни 1300 Е 2
13 Zapložane 1348 Ж 2
14 Злокучане 1381 Ж 3
15 *Ζούλιανη* Г 3
16 Иване 1363 Ж 2
17 Колена Ж 6
18 Кошани 1378 Е 3
19 Кривогащани 1335 Е 2
20 Kričapa 1348 Д 4
21 Купярене 1328 Е 3
22 Кучкоени 1335 Д 2
23 Лешане 1341 Ж 2
24 Лешани 1348 Е 2
25 Лопушане 1308 Ж 2
26 Лояне 1332 Ж 2
27 *Λουζιανή* 1335 Д 3
28 Мокрен Ж 6
29 Мокрени 1335 Е 2
30 Морани 1309—16 Е 2
31 Мраморани 1335 Е 2
32 Неволен 1344 Д 4
33 Неволяни 1333 Д 2
34 Оморани 1335 Е 2
35 Пиране 1348 Ж 2
36 Ращани 1337 Д 2
37 Ращани 1337 Е 2
38 Студеничане 1348 Ж 2
39 *Σφελετός* 1339—42 Д 4
40 *Φώσταινα* 1364 Б 2
41 Бериславци 1348 Д 3
42 Едоарци 1348 Е 2
43 Руфци 1337 Е 2
44 Стрисовци = Строиславци 1378 Е 3
45 Возарци 1378 Е 3
46 Бозовци 1348 Е 2
47 Врачевци 1354 Ж 3
48 Дреновци 1335 Е 2
49 Търновци 1335 Е 2
50 Карбинци 1328 Е 3
51 Ругинци 1354 Ж 2
52 Зарапинци Е 3, вер.=Зар'вин'це 1371
53 Костинци 1337 Е 2

54 Тараинци 1335 Е 3
55 Алашевци 1355 Ж 2
56 Буйковци 1354 Е 2
57 Гръдовци 1381 Е 3
58 Думановци 1381 Ж 2
59 Зубовци 1377 Е 3
60 Калопетровци 1381 Д 3
61 Горенци 1319 Д 4
62 Вехчани 1342 Е 2
63 Врбичане 1348 Ж 2
64 Дупячани 1335 Е 2
65 Заградчани 1342—5 Д—Е 2
66 Слупчане Ж 2

XV в.

1 Козар Белене 1430 З 5
2 Bolen 1431 Д 1
3 Брещяни 1431 Д 1
4 Българени 1430 З 5
5 Veshanj 1431 Д 1
6 Вишлене Е 4
6а Войнеговци Ж 4
7 Гложене 1430 Ж 5
8 Гниляне Ж 4
9 Горубляне 1420 Ж 4
10 Грабяни 1431 Д 1
11 Девене 1430 З 4
12 Долени Е 4
13 Дърмени Д 2
14 Емен 1430 З 5
15 Zaveni 1431 Г 1
16 Железжани 1431 Д 1
17 Zabërzanë 1431 Д 1
18 Zuvjan 1431 Г 1
19 Istrevani 1431 Д 1
20 Кациляне 1453 Ж 4
21 Козани 1431 Е 1
22 Куряни 1431 Д 1
23—24 Крпени 1431 Е 1
25 Лешан 1431 Д 1
26 Липен 1430 З 4
27 Лишани 1431 Е 1
28 Лъжене 1430 Ж 5
29 Лъжени 1430 З 5
30 Mažani 1431 Д 1
31 Mashqan 1431 Д 1
32 Меджутгоряни 1431 Д 1
33 Мъдьовене 1430 З 5
34 Нежани 1431 Д 1
35 Нивани 1431 Г 1
36 Новачане 1430 Ж 4
37 Орешене 1430 З 4
38 Petranj 1431 Г 1
39 Петревене 1430 З 4
40 Пещян 1431 Г 1
41 Пещене 1430 З 4
42 Подуяне 1453 Ж 4
43 Поличани 1431 Г 1
44 Поповяне 1420 Ж 4
45 Прощан 1431 Д 1
46 Радишани Е 2
47 Радовене 1430 З 4
48 Радьовене 1430 З 5
49 Рабани 1431 Д 1
50 Рибен З 5
51 Рупани 1431 Д 1
52 Световрачане 1452 Ж 4
53 Селчани 1431 Д 1
54 Selčani 1431 Д 1
55 Селяни 1431 Д 1
56 Sireštani 1431 Д 1
57 Смочан 1420 З 5
58 Старен Е 4
59 Тетевен 1430 Ж 5
60 Thumane 1431 Е 1
61 Уйовене 1420 З 4
62 Фращени 1431 Г 1
63 Хлевене 1430 З 5
64 Череплана 1431 Г 1
65 Челопечане 1420 Ж 4
66 Чепан 1431 Д 1
67 Шумнене 1430 Ж 4
68 Ъглѐн 1430 З 5
69 Биримирци 1420 Ж 4
70 Бусманци 1430 Ж 4
71 Гинци 1453 З 4
72 Дерманци 1430 З 5
73 Душанци 1430 Ж 5
74 Ездимерци 1453 Ж 3
75 Любанци З 2
76 Милославци 1453 Ж 3
77 Михалци 1430 З 5
78 Негованци 1420 Ж 3
79 Теарце 1461 или 67 Ж 2
80 Гайтанци 1472 З 4
81 Туряковци 1453 Ж 3
82 Бусинци 1453 Ж 3
83 Муртинци 1420 Ж 3
84 Ракотинци Е 2
85 Протопопинци 1430 Ж 4
86 Дойрѐнци 1430 З 5
87 Караполци 1420 Ж 4
88 Костуринци 1453 Ж 3
89 Новоселци Ж 4
90 Рупци 1430 З 4
91 Староселци 1430 З 5
92 Чепинци 1420 Ж 4
93 Сираковци 1430 З 4
94 Спанчевци 1453 З 4
95 Чумаковци 1430 З 4
96 Шияковци 1420 Ж 4
97 Батановци Ж 3
98 Батковци 1420 Ж 4
99 Бракьовци 1453 Ж—З 4
100 Велковци 1453 Ж 3
101 Голяновци Ж 4
102 Добревци 1430 Ж 4
103 Драгалевци 1420 Ж 4
104 Медешевци 1420 Ж 4
105 Орландовци 1420 Ж 4
106 Райлово=Райлуфджа 1453 Ж 4
107 Раяновци 1472 З 3
108 Реяновци 1453 Ж 3
109 Селановци 1430 З 4
110 Славовци 1420 Ж 4
111 Слишовци 1453 Ж 3
112 Стайчовци 1453 Ж 3
113 Стрезимировци 1453 Ж 3
114 Филиповци 1420 Ж 4
115 Филиповци 1453 Ж 3
116 Ярджиловци Ж 4
117 Ярловци 1453 Ж 3
118 Белѐнци 1430 З 4
119 Горанци, Кало 1431 Г 1
120 Блатчен Е 4
121 Божичен 1430 З 6
122 Боровичене Е 4
123 *Βοστιτζιανούς* 1492 Б 3
124 Горичани 1431 Д 1
125 Горичани 1431 Д 1
126 Грачан 1431 Д 1
127 Грачани 1431 Д 1
128 Derviçan 1431 Г 1
129 Добръчан 1431 Д 1
130 Камичани 1431 Д 1
131 Нагоричано 1456 Ж 3
132 Порочани 1431 Д 1
133 Тодоричене 1430 З 4
134 Чуричен Е 4

XVI в.

1 Бабино 1576 Ж 4
2 Белене 1571 З 5
3 Бръждани Е 2
4 Вишан 1576 Ж 3
5 Водяни 1544—48 Е 2
6 Vulčani Ж 1
7 Воищарени Д 2
8 Върбени Долно Д 2
9 Грамаждано 1576 Ж 3
10 Гърбино 1576 Ж 3
11 Гърлено 1576 Е 3
12 Гърляно 1576 Ж 3
13 Добрешани 1559 Е 3
14 Долнени Е 2
15 Дубене 1576 Ж 5
16 Дупени 1544—48 Д 2
17 Дупяни Е 2
18 Дъбене 1576 Ж 5
19 Жаблянo 1576 Ж 3
20 Загъжене 1576 Ж 4
21 Заполжани Е 2
22 Земен 1550 Ж 3
23 Злокучене 1576 Ж 5
24 Зъркле Е 2
25 Иваняне 1576 Ж 4
26 Кокаляне 1576 Ж 4
27 Кривени Д 2
28 Кукуречани 1544—48 Д 2
29 Лозпани 1544—48 Е 2
30 Локвени Е 2
31 Лъжене 1576 Е 4
32 Лъжени 1544—48 Е 2
33 Мировяне 1576 Ж 4
34—35 Мурено 1576 Ж 3

36 Новоселани Е 2
37 Ореш 1591 З 5
38 Ошане 16—18 в. З 3
39 Паничари Е 2
40 Песочени XVI—XVII в. Е 2
41 Пещани Д 2
42 Пищане 1576 Ж 3
43 Рещен 1576 З 4
44 Светомитрени Е 2
45 Секирани Д 2
46 Скриняно 1576 Ж 3
47 Соволяно 1576 Ж 3
48 Stërstani Д 1
49 Сърбляница 1576 З 4
50 Трекляно 1576 Ж 3
51 Чурен 1576 Е 5
52 Шипòчане 1576 Ж 4
53 Шипòчано 1576 Ж 3
54 Щърмени Д 1
55 Ямборано 1576 Ж 3
56 Ямлз 1573 З 6
57 Беранци XVI—XVIII в. Д 2
58 Добрòславци 1576 Ж 4
59 Мирославци 1544—48 Д 2
60 Михилци 1576 Ж 5
61 Портитовци 1576 З 4
62 Прибилци 1544—48 Е 2
63 Радомирци 1590 З 4
64 Раянци 1576 Ж 3
65 Мало Руфци XVI—XVII в. Е 2
66 Сèславци 1576 Ж 4
67 Сърбци 1544—48 Д 2
68 Белопопци 1576 Ж 4
69 Велмевци 1544—48 Е 2
70 Геракарци XVI—XVIII в. Д 3
71 Говедарци 1576 Ж 4
72 Овчарци 1576 Ж 4
73 Празноглавци 1572 Ж 3
74 Габрешевци 1576 Ж 3
75 Копиловци 1576 Ж 3
76 Кремиковци 1576 Ж 4
77 Билинци 1576 Ж 3
78 Драгойчинци 1576 Ж 3
79 Драгòтинци 1576 Ж 3
80 Калотинци 1576 Ж 3
81 Кòжинци 1576 Ж 3
82 Чудинци 1576 Ж 3
83 Попинци 1576 Ж 5
84 Костуринци 1576 Ж 3
85 Секирци 1544—48 Е 2
86 Четирци 1576 Ж 3
87 Единаковци 1544—48 Е 2
88 Камбелевци 1576 Ж 3
89 Богьовци Ж 4
90 Витановци 1576 Ж 4
91 Върдоловци 1576 Ж 3
92 Гирчевци 1576 Ж 3
93 Гълъбовци 1576 Ж 4
94 Докьовци 1576 Ж 3
95 Драголевци 1576 Ж 3
96 Дългошевци 1591 З 4
96а Живовци 1576 З 4
97 Ивановци 1576 Ж 3
98 Котеновци 1576 З 4
99 Лечевци 1576 Ж 3
100 Ноевци 1576 Ж 3
101 Пенкьовци 1576 Ж 3
102 Пеовци Е 2
103 Радловци 1576 Ж 3
104 Рàкиловци 1572 Ж 3
105 Смоляновци 1576 З 3
106 Станьовци 1572 Ж 3
107 Цегриловци 1576 Ж 3
108 Горенци XVI—XVII в. Е 2
109 Горенци XVI—XVII в. Д 2
110 Доленци 1544—48 Е 2
111 Илиянци 1576 Ж 4
112 Поцърненци 1576 Ж 4
113 Казичане 1548 Ж 4
114 Количани Е 2
115 Негочани Д 2
116 Смоличано 1576 Ж 3
117 Станичени 1576 З 3
118 Тополчани XVI—XVII в. Е 2

XVII в.

1 Беслен 1671 Е 4
2 Борован 1673 З 4
3 Бояни XVII—XVIII в. Е 2
4 Бръщен 1655 Е 4
5 Българени 1673 З 5
6 Габрене 1664 Е 4
7 Гложене 1673 З 4
8 Долен 1671 Е 4
9 Дабяни XVII—XVIII в. Е 2
10 Дъбован 1576 З 5
11 Забърдени XVII—XVIII в. Д 2
12 Загорани XVII—XVIII в. Е 2
13 Заножене 1607 З 4
14 Злокучене 1693 З 5
15 Кочани 1670 Е 3
16 Крушовèне 1673 З 5
17 Крушовяни XVI—XVII в. Е 2
18 Лещен 1671 Е 4
19 Меляне 1607 З 4
20 Мраморен 1607 З 4
21 Новачене 1673 З 5
22 Попължани XVI—XVII в. Е 2
23 Припължене 1607 З 4
24 Ракищен 1660 Е 4
25 Рашани XVI—XVIII в. Е 1
26 Рогозен 1666 З 4
27 Самоводени 1618 З 6
28 Слащен 1605 Е 4
29 Стръмен З 6
30 Теплен 1605 Е 4
31 Тлъмино 1612 Ж 3
32 Църничани XVII—XVIII в. Д 2
33 Войшанци Е 3
34 Гулянци 1673 З 5
35 Гушанци 1607 З 4
36 Костенци 1607 З 4
37 Ставерци 1673 З 4
38 Боровци 1666 З 4
39 Копиловци 1666 З 3
40 Насалевци 1624 Ж 3
41 Белòтинци 1666 З 3
42 Лялинци 1624 Ж 3
43 Дългоделци 1607 З 4
44 Кавадарци XVII—XVIII в. Е 3
45 Камарци Гор. и Дол. 1700 Ж 4
46 Мегленци XVII—XVIII в. Д 2
47 Главановци 1640 З 3
48 Главановци 1624 Ж 3
49 Цръклевци 1683 Ж 4
50 Бокиловци 1607 З 4
51 Владиловци Е 3
52 Иваньевци XVI—XVII в. Е 2
53 Митрèвци 1666 З 3
54 Обрадовци 1607 Ж 4
55 Омаровци 1604 З 5
56 Чипровци З 3
57 Каранци З 6
58 Павлешенци 1666 Ж 3
59 Вепърчани XVII—XVIII в. Е 2
60 Веселчани XVII—XVIII в. Е 2
61 Забърчани XVII—XVIII в. Е 2
62 Крапчене 1666 З 4

XVIII в.

1 Върбен Е 2
2 Пещани XVII—XVIII в. Е 2
3 Смиловци 1704 З 3
4 Осничани 1734 Д 2

В. Един от най-сигурните признаци за старинността на имената може да се види в отдавна изчезналите или редки основи, с които те са образувани. Към това трябва да се прибавят и немалкото редки топонимични наставки, с които са доразвити някои от тези основи. Както и трябва да се очаква, броят на тези имена е много голям. Те могат да се тълкуват само на сравнителна езикова и ономастична база на славянските езици. Сами по себе си те образуват един голям дял от изчезнало речниково богатство на български език и заедно с редките наставки са добър принос към българския исторически речник. — Тук спадат следните имена:

Имена от изчезнали или редки основи и с неживи наставки (карта 15)

тип „Доляне"

а) от изчезнали или редки думи

1 *'Αλητζανῆ* А 6
2 *'Αμπλιανη* Д 4
3 *'Αμπλιανη* Д 3
4 *Βομπλιανὴ* Ж 4
5 Амуляни Ж 5
6 *'Αμουλιανά* А 5
7 *Μουλιανὰ* А 7
8 *'Ασάνι* Г 3
9 Băceni Л 5
10 Băceni М 7
11 Beberani М 5
12 Berveni П 4
13 Berveni Noi П 4
14 Бибанье И 2
15 Болан Ж 2
16 *Μπολαναίκα* В 3
17 Bolen Ж 2
18 Bolen Ж 2
19 Болена Ж 1
20 Bolovjan (?) З 2
21 Bolšani Е 2
22 *Μπολιάνα* Е 2
23 *Μπολιάνα* Ж 2
24 *Μπολιάνα* Ж 2
25 *Μπολιάνα* Е 2—3
26 Boljani Ж 2
27 *Μπουζιανὰ* Е 2
28 Botsiani Д 3
29 *Μπότσαρι* Е 2
30 *Μπότσαρι* Е 2
31 *Μπότσαρι* Е 2
32 Boceni Л 4
33 Бощани Ж 4
34 Бояни З 3
35 Boyani Ж 1
36 Бревене И 5
37 Бреднвыане З 3
38 *Μπρούφλιανη* Д 3
39 *Βροβιανὰ* Д 3
40 *Βρύνενα* Д 4
41 Verllan Ж 2
42 Vešani Ж 1
43 Вощарени Ж 3
44 Гарочано И 4
45 Гоголани Ж 1
46 *Грабляне З 4
47 Grabyan Ж 2
48 Грабяни Ж 1
49 Graváni Д 3
50 На Градене З 6
51 Grazhdan Е 2
52 Grăjdana М 7
53 Граждане И 5
54 Граждане З 2
55 Граждани Е 2
56 Граждани Ж 2
57 Гражданик З 6
58 Grăjdeni Н 8
59 Гражденик И 4
60 Гражденик И 2
61 Граждино Ж 3
62 *Γράμαινα* И 7
63 Grameni Е 2
64 Гребена Е 3
65 *Γρεβενὰ* Г 3
66 Greman Ж 2
67 Грибяни Е 2
68 *Γριμπιανά* Д 3
69 *Γκρίμπιανη* Е 2
70 Грмень Ж 2
71 Грьмлiани И 2
72 *Γουναριάνικα* Г 3
73 Гърмен З 5
74 Gërmenj Ж 2
75 Гърчене З 5
76 *Νταμηλιανὰ* А 5
77 Дебрен З 5
78 Дебрене З 4
79 *Δεβριανά* Ж 5
80 Дебрян З 5
81 *Δόμβρενα* Г 4
81а *Δομιανοὶ* Д 3
82 *Δρεβανά Δούκουβα* Е 5
83 Древено З 3
84 Древено Ж 4
85 *Δροβιανή* Е 2
86 *Δροβιανίτη* Г 3
87 *Δρολιανῶν* Е 2
88 Дръстене К 6
89 Дръщрѣне И 4
90 Дупени Ж 2
91 Дупени Ж 3
92 Дупини И 6
93 Дупините И 6
94 Дуплани Л 4
95 Дупяни З 2
96 *Δούπιανη* Е 3
97 Dabiceni О 5
97 Elişeni Н 6
99 Жаровяни З 2
100 Житинани З 2
101 Zagoneni М 6
102 Zagoneni О 6
103 Заножене К 4
104 Zapložane И 2
105 Заполжани З 3
106 Запльжанн И 3
107 Злокукяни Ж 3
108 Злокучане З 3
109 Злокукани И 3
110 Злокучене И 5
111 Злокучене К 5
112 Злокучен К 7
113 *Ζούλιανη* Е 3
114 Zoljana Е 3
115 *Ζούπαινα* В 4
116 Зъркле З 3
117 Иване З 6
118 Иване И 3
119 Iveni Ж 3
120 Ilişeni П 7
121 Iskroyani Ж 2
122 Istrevani Ж 2
123 Калугене З 6
124 Камяни Ж 2
125 Капани Ж 2
126 Капенье З 2
127 Капован-Дабот З 6
128 *Καρδουλιανὰ* А 5
129 Karjan Е 2
130 Кариян Ж 5
131 *Καριάνη* Ж 4
132 *Παλληκαριανὰ* А 4
133 Kemeštenly Е 2
134 Клещино Ж 3
135 Cocoreni М 4
136 Cocîrceni М 7
137 Кокоренски дол К 4
138- 139 Кокошане И 3
140 Cotorani Л 6
141 Кочан Ж 4
142 Кочан З 5
143 Кочан Ж 5
144 Coučan З 5
145 Kočana З 3
146 Kočana Ж 3

147 *Κοτσανᾶ* Г 5
148 *Κοτσιανὰ* А 5
149 Cociana М 7
150 Кочане махале З 6
151 Кочане Ж 3
152 Кочани З 4
153 Кочани Ж 2
154 Кочански дол И 4
155 Кочанье З 6
156 Krabani З 2
157 Crăcăoani О 7
158 Crăcăoani О 7
159 Kremjan Ж 3
160 Кривогащани З 3
161 Кримяни Ж 5
162 Кримйн Е 3
163 Cucorani П 7
164 Кукуричани З 3
165 Кунярене З 4
616 Куряни Ж 1
167 *Κούριανις* Ж 7
168 *Κουτάριανη* Ж 4
169 *Κούτσαινα* Е 3
170—171 Kırderyani Е 2
172 Cîrceni Л 4
173 Лазене И 4
174 *Λάζαινα* Е 2
175 Lapani Ж 2
176 Lebane З 3
177 Levani Ж 1
178 Levani Ж 3
179 Левен Ж 4
180 Лишан Ж 2
181 Лешане И 2
182 Лешани З 2
183 Lešani З 2
184 *Λεσιανά* Е 3
185 *Λεσιανά* Е 2
186 Liveni П 7
187 Livenii Vîrnav П 7
188 Лояне И 3
189 Мочани Ж 2
190 *Μοτζιανὰ* А 5
191 Мръщане З 3
192 Мучан З 2
193 Мучан Ж 2
194 Небояни З 4
195 Неволен Ж 4
196 Неволяне И 4
197 Неволяни Ж 3
198 Неволяни Ж 3
199 Nivoljani Е 4
200 Непрощено И 3
201 Обсирено Ж 3
202 Одрено И 3
203 Одърне К 6
204 Okëštani З 2
205 Олани И 6
206 Oteşani М 5
207 Отишане З 2
208 Ошане К 4
208 Ошени Ж 2
209 Ошин Ж 4
210 Ошляни Ж 3
211 *Παραπράσταινα* Е 3
212 Пекляни З 4
213 *Πεσσάνη* Ж 7
214 Пещан Ж 2
215 Пещани З 3
216 Пещани Ж 2
217 *Πέτσιανη* Е 2
218 *Πέστιανη* Е 2
219 *Πέτσιανη* Е—Ж 3
220 Пещян Ж 2
221 Пещян Ж 2
222 *Πεστιανὰ* Д 2
223 *Πιστιανὰ* Д 2
224 Peşteana М 5
225 Peşteana М 5
226 Peşteana Л 5
227 Peşteana М 4
228 Peşteana М 4
229 Peşteana М 4
230 Peşteana М 4
231 Peşteanul М 9
232 Пещански дол И 5
233 Пещанчица И 4
234 Пещене К 5
235 Пещян Ж 9
236 Пещяни Ж 1
237 Pîvniceni Н 7
238 Пищане И 4
239 Pištani Е 2
240 Планяне И 2
241 Плащене К 7
242 Подмочани Ж 2—3
243 Podoleni Н 8
244 Podoleni О 7
245 Podolenii de Jos О 8
246 Podolenii de Sus О 8
247 Подуяне И 4
248 Положан З 2
249 Попължани З 2
250 Попължени Ж 3
251 Počan З 5
252 Presiryani Ж 1
253 Priboeni М 6
254 Priboeni Л 6
255 Prigoreni О 7
256 Припължене К 4
257 Проточани Ж 2
258 Прощан Ж 2
259 *Ῥαβαινή* Е 2
260 *Ἄνω Ραβένια* Е 2
261 *Κάτω Ραβένια* Е 2
262 *Ραβένια* Е 2
263 Равлен З 5
264 Раванье З 2
265 *Ῥαβνιάνους* Ж 7
266 Равяне З 2
267 Ресуля Ж 3
268 Ресуляни Ж 1
269 Рисювене З 3
270 Ропените З 5
271 Роплян И 4
272 Ruşeni П 4
273 Сволян Е 3
274 Своляни Е 3
275 Сѣноꙗ҄ештани И 2
276 Синичани З 2
277 Сипачанска река З 3
278 Сирени К 7
279 Sireštani Ж 2
280 Сиряни Е 2
281 Skrevjani Ж 1—2
282 *Σλαναίνη* Ж 5
283 Слащен З 5
284 Соволяно И 4
285 Совяни Ж 2
286 Старичани Ж 3
287 Старичани Е 2
288 Stoiceni О 5
288а Stoiceni М 5
289 Stolniceni М 5
290 Stolniceni П 7
291 *Στρωμίνιανη* Д 3
292 Stërstani Ж 2
293 Стършени З 4
294 *Σφελενός* Ж 5
295 Sfoliana Д 3
296 Теплен З 5
297 Тлъмино И 4
298 Toceni Л 5
299 Трекляно И 4
300 Турен З 5
301 *Τρούλιανη* Ж 5
302 *Τουτ(τ)σιανά* И 3
303 Uleni М 6
304 Ulyani Е 2
305 Уровене К 4
306 *Οὔτσιανα* Ж 3
307 *Χλεμβοτσάρι* Г 4—5
308 *Χόσιανα* Д 1—2
309 Homčan Ж 2
310 Чеграни З 2
311 Челопечане И 5
312 Чеперьовлен З 6
313 Чеплетен З 6
314 Чертанье Ж 6
315 Чипани Ж 2
316 *Τσιπιανὰ* Г 3
317 Чуленье И 4
318 *Τσουρουνιανὰ* А 5
319 Шишани Ж 3
320 Щърмени З 2
321 Ямборано И 4
322 Ясовенец К 4

б) от изчезнали или редки лични имена

1 Bălăşoeni Л 6
2 Băluşeni П 7
3 Băluşeni П 7
4 Бнждане З 2
5 Brăileni М 5
6 Brătăşani Л 7
7 Brătăşani Л 6

8 Brătuleni О 7
9 Brîncoveni Л 5
10 Budişteni М 6
11 Budişteni М 6
12 Гостиражни З 3
13 *Λοβίοδιανα* Е 2
14—15 Dolovjani З 2
16 Dragosloveni Н 7
17 Dragosloveni Н 7
18 Libtoani Ж 2
19 Maluşteni Н 8
20—23 Мъдьовене К 5
24 Сънждѣнє З 3
25 Олевени Ж 3
26 Радишани И 3
27 Робовене И 5
28 Тя(х)овене И 5
29 Уйовене К 5
30 Холювац З 5
31—32 Хуйвен К 7
33 *Τσελκοβιάνε* Ж 2
34 *Τζεχλίανε* Ж 4
35 Ciocoveni Л 7

в) от изчезнала наставка на основата

1 Горуяне З 6
2 Подуяне И 4
3 *Τσουρούγιανη* Е 3
4 Камищани Ж 1
5 Kemišteniy Е 2
6 *Κουμπουριανὰ* Д 3

тип „Горичане"
от изчезнали или редки думи

1 Вепърчани З 1
2 Вехчани З 2
3 Вехчан З 2
4 Гарочане И 4
5 *Γερμοτσάνη* Г 3
6 Грачан З 2
7 Грачани И 3
8 Грачани Ж 2
9 *Γρατσανά* Е 2
10 *Παλαιογράτσανον* Е 3
11 Gracjani Е 3
12 Грачен Ж—З 5
13 Гребешань Ж 1
14 *Γριμπιλιανὰ* А 5
15 *Γουμενιτσιάνικα* Г 3
16 Гърчанско И 6
17 Derwidziana Е 2
18 *Δερμιτζιανὰ* А 5
19 Дупновичене К 4
20 Дупячани З 3
21 Izbiceni К 5
22 Cădişeni Н 6
23 Комарьчѣнє З 3
24 Крапчене К 4
25 Кръшлен К 6
26 Лафчани З 2
27 Лафчане З 3
28 Лехчански кошари И 4
29 *Μελιντζιάνη* Ж 5
30 Мелничани З 2
31 Мелчани Ж 2
32 Молчани З 2
33 Odričan Ж 2
34 Odričani Ж 2
35 Odričani Ж 1
36 Осинчане З 3
37 Осничани Ж 2—3
38 Peştişani Л 5
39 Ponticăre Ж 2
40 Rapsani Е 4
41 Робчен З 4
42 Сиричино З 3
43 Слупчане И 3
44 Смоличано И 4
45 Требичано З 4
46 Чуричени З 4

тип „Върблянци"
от изчезнали или редки думи

1 Болянци З 6
2 Веленци И 6
3 *Πρωτοκνέντζη* Ж 5
4 Свидненци И 4
5 Скаченци З 3
6 Страченци З—И 3
7 Уланци З 3
8 Ўщеренци И 4
9 Чешлянци И 4

тип „Новоселци"
от изчезнали и от редки думи

1 Баринци И 4
2 Баринци И 4
3 Бусарци И 4
4 Бързарци К 4
5 Вишурци И 4
6 Голозинци З 3
7 Губерци З 4
8 Гърци Л 4
9 Гърци И 5
10 Гърци И 4
11 Гърците И 6
12 Гърците И 6
13 Гърците И 6
14 Гърците И 6
15 Гърците К 5
16 Дебарце З 3
17 Довезци И 4
18 Єленѣжьци З 3
19 Жужелци Ж 3
20 Камитци И 4
21 Караполци И 5
22 Кокорци З 6
23 Копанце З 3
24 Копанци З 5
25 Корапсі З 3
26 Костуринци И 4
27 Костуринци И 4
28 Костурци З 4
29 Kragalci И 4
30 *Κουβέλτσι* Е 3
31 *Κουμαρίτσι* Д 4
32 Кутурци И 6
33 Лахци Ж 3
34 Лахци Ж 2
35 Лахце З 2
36 Лъбинци И 4
37 Макринци И 4
38 *Μαραβίντζη* Ж 4
39 Мравинци З 4
40 Неварци И 4
41 Неворци И 4
42 Негорци З 4
43 Облавци И 3
44 Преодарци З 4
45 Припутинци И 4
46 Причелци З—И 4
47 Рекарци З 4
48 Рекарци З 4
49 Ропарци И 3
50 Рупци Л 4
51 Рупци К 5
52 Ръжинци И 4
53 Сдралци Ж 3
54 Седларци И 4
55 Седларци З 2—3
56 Седларци З 2
57 Sedlarci З 4
58 Скандалци З
59 Смаинци К 43
60 Столци З 5
61 Стръмци И 6
62 Сукалинци З 4
63 Сфилци Е 3
64 Тлъминци И 4
65 Чепинци И 4—5
66 Чепинци К 5
67 Чепърлинци К 4
68 Шльопинци Ж 4
69 Яболци З 3

тип „Брусарци"
от изчезнали или редки думи

1 Билярцй И 4
2 Болерци К 6
3 *Βουλλαριτζούς* Ж 4
4 Бърнарци З 3
5 Велмевци З 2
6 Возарци З 3
7 Геракарци Ж 4
8 Герекарци И 3

9 Койнарци З 6
10 Койнарци З 6
11 Кориарцѝ И 4
12 Крамарци И 4
13 Кутрахци И 5
14 Кутугерци И 4
15 Лаутавци З 3
16 Млекоминци И 4
17 Поятарцѝ И 4
18 Пседерци К 4
19 Спанци Ж 3
20 Спанците И 6
21 Спанците И 6
22 Углярци И 4
23 Углярци З 4
24 Учкунци З 4

тип „Душанци"
от изчезнали или редки лични имена

1 Алданци З 3
2 Бакойци И 6
3 Баланци З 2
4 Балинци З 4
4а Балѝнци И 5
5 Баскалци З 4
6 Батинци З 3
7 *Батолинци И 4
8 Батулци К 5
9 Белотѝнци З 5
10 Беранци З 3
11 Бериславци Ж 4
12 Берил'ци Ж 3
13 Биримирци И 4
14 Болеварци К 6
15 Будилци З 4
16 Будимерци Ж 3
17 Бусманци И 5
18 Войшанци З 3
19 Вратиславци З 4
20 Връкаданци З 4
21 Градманци З 3
22 Гулянци К 6
23 Гушанци К 4
24 Девилци З 4
25 Димойци З 2—3
26 Димонци И 3
26а Димонци З 4
26б Димонци И 3
27 Доброданци И 5
28 Доброшинци З 4
29 Драгоманци Ж 3
29а Драгоманци И 3
30 Дражанци З 4
31 Едоарци И 3
32 Ездимерци И 4
33 Jeledinţi Н 5
34 Жидимирци З 3
35 Зубегѝнци И 4
36 Кръстилци З 4
37 Любанци И 3
38 Мартулци З 3
39 Милутинци И 3
40 Момчинци И 4
41 Моянци З 4
41а Моянци З 3
42 Мръзенци З 4
43 Негенците И 6
44 Негованци И 4
45 Негрулци З 5
46 Парайци З 2
47 Пашунци И 4
48 Пеянци З—И 4
49 Полетинци И 4
50 Портитовци К 4
51 Прибилци З 3
52 Първце И 3
53 Раборци З 4
54 Раменци Ж 5
55 Раниславци И—К 4
56 Ранци Ж 3
57 Саракинци З 3
58 Свиланци И 3
59 Сеславци И 5
60 Слънчилци З 4
61 Стоимирци З 4
62 Строилци И 4
63 Стрисовци З 3
64 Стройманци З 3
65 Сърбинци И 3
66 *Τζίντζη* Ж 5
67 Ярунци З 4

тип „Кремиковци"
от изчезнали или редки думи

1 Бодликовци К 7
2 *Брагоровци К 4
3 Браздовци З 2
4 Голочевци И 3
5 Грезиловци З 3
6 Копиловци К 4
7 Копиловци И 4
8 Косиревци З 4
9 Кострошовци И 4
10 Меляковци И 4
11 Одоровци К 4
12 Одоровци И 4
13 Одоровци К 4
14 Разловци З 4
15 Слаковци И 4
16 Сухолоевци И 6
17 Туряковци И 4
18 Чоповци И 6

тип „Драгановци"
от изчезнали или редки лични имена

1 Багрьовци И 8
2 Бадьовци К 6
3 Байловци И 3
4 Балдевци З 4
5 Балдевци З 4
6 Балешовци З 4
7 Батановци И 4
8 Бахльовци И 6
9 Бащовци К 6
10 Бегуновци И 4
11 Бежовци З 2
12 Бейковци И 4
13 Белановци И 3
14 Белушковци К 5
15 Бериловци К 4
16 Берковци И 6
17 Бижовци И 6
18 Бижовци К 4
19 Бижовци И 6
20 Биковци К 5
21 Биковци К 4
22 Биляновци И 3
23 Бировци З 4
24 Благоньовци И 4
25 Блъсковци К 7
26 Блъсковци И 5
27 Бойновци И 6
28 Бокиловци К 4
29 Болчовци И 5
30 Босьовци К 7
31 Бошовци Ж 3
32 Буйновци И 6
33 Варчовци И 6
34 Везенковци З 4
35 Владиловци З 3
36 Влачитовци И 4
37 Войнеговци И 4
38 Враниловци И 6
39 Врановци З 4
40 Въгльовци К 6
41 Вълчиновци К 5
42 Гирчевци И 4
43 Главовци З 4
44 Гоиновци З 4
45 Голевци И 4
46 Головци З 8
47 Голяновци И 4
48 Гостьовци И 6
49 Градовци З 3
50 Градьовци К 6
51 Градьовци З 8
52 Грознатовци И 4
53 Грубевци Ж 4
54 Гуйновци З 4
55 Гургушиновци И 4
56 Гъровци З 6
57 Дихановци З 8
58 Добрановци И 4
59 Добрановци И 4
60 Доброутовьци И 3
61 Долевци З 4
62 Драгоушевьци И 3
63 Думановци И 3
64 Духльовци И 6
65 Едриевци И 3
66 Едровци З 7

67 Ериковци З 2
68 Завидовци К 4
69 Звънковци И 6
70 Зубовци З 2
71 Зубовци З 3
72 Иваниловци И 6
73 Изпорковци З 4
74 Качовци И 6
75 Клиновци И 6
76 Кожльовци И 6
77 Колишовци И 6
78 Костѐнковци К 6
79 Котеновци К 4
80 Котеновци К 4
81 Крадиновци И 3
82 Крильовци И 7
83 Кринковци К 6—7
84 Кротьовци И 6
85 Купловци И 7
86 Къщимеровци З 4
87 Лапчовци И 7
88 Летевци З 3
89 Лилашковци К 4
90 Ляловци И 3
91 Лятовци И 4
92 Малашевци И 4
93 Малешевци З 4
94 Малешевци З 4
95 Малешковци К 7
96 Маловци Ж 4
97 Маловци И 4
98 Маслинковци З 7
99 Мачковци И 6
100 Медешевци Л 4
101 Мерилковци И 7
102 Милайковци З 4
103 Милешовци И 4
104 Миратовци И 3
105 Мърдевци И 4
106 Неговановци Л 4
107 Неговановци И 5
108 Неговци И 3
109 Негриновци З 4
110 Нейновци И 7
111 Никоевци И 6
112 Никойчовци И 6
113 Новаковци И 6
114 Ногаевци З 3
115 Нюшковци И 7
116 Обрадовци И 4
117 Обратовци И 5
118 Обрятковци И 6
119 Острьовци К 6
120 Перчовци К 5
121 Полетковци К 4
122 Пометковци И 4
123 Приковци З—И 3
124 Първовци И 6
125 Пъровци К 6
126 Пърщовци К 6
127 Радловци К 4
128 Райнушковци И 6
129 Райчиловци И 4
130 Ракиловци И 4
131 Роковци З 4
132 Себелевци И 4
133 Седенковци К 6
134 Селановци К 5
135 Семковци И 5
136 Славуевци И 3
137 Слишовци И 4
138 Смоляновци К 4
139 Сръбиновци И 4
140 Старчевци З 4
141 Стоячевци И 4
142 Стрезимировци И 4
143 Стрезовци И 3
144 Суевци И 5
145 Сяровци И—К 6
146 Сяровци И 6
147 Тетовци И 4
148 Те(х)овци З 4
149 Тияновци Л 4
150 Тобовци И 6
151 Тримовци З 2
152 Турковци И 3
153 Фингаровци З 6
154 Чехльовци И 6
155 Чешиновци З 4
156 Чиевци З 6
157 Чукльовци К 5
158 Чуковци К 5
159 Чуколовци К 4
160 Юговци З 4
161 Ярловци И 4
162 Ярловци И 4

тип „Кметовци“ от изчезнали или редки думи

1 Беляковци И 3
2 Брънковци И 5
3 Главановци К 4
4 Главановци И 4
5 Глупньовци И 6
6 Горобиовци И 5
7 Дерикотковци И—К 6
8 Киевци И 6
9 Кокаларовци И 8
10 Мечкобиевци И 6
11 Мечкуевци З 3
12 Млечановци И 5
13 Огорялковци И 7
14 Паралъжовци К 4
15 Печикомадовци З 2
16 Плашенкьовци И 4
17 Плашеовци И 4
18 Спанчевци К 4
19 Чумаковци И 6
20 Чумаковци К 5
21 Шияковци И 5
22 Шияковци И 4
23 Яздирастовци И 5

тип „Белòтинци“ от изчезнали или редки лични имена

1 Белотинци К 4
2 Белотинци К 4
3 Бераинци И 4
4 Бралеинци З 2
5 Вранинци З 4
6 Галотинци К 4
7 Гулинци И 3—4
8 Гулинци Ж 3
9 Драгойчинци И 4
10 Драготинци И 4
11 Драготинци К 4
12 Дражинци К 4
13 Душинци И 4
14 Калотинци И 4
15 Карбинци К 4
16 Карбинци З 4
17 Кожинци И 4
18 Койнце И 3
19 Моинци К 4
20 Муртинци И 4
21 Неготинци И 4
22 Ракотинци З 3
23 Ранинци И 4
24 Ранинци И 4
25 Ранинци И 4
26 Раотинци И 3
27 Себинци Л 4
28 Цветишинци И 3
29 Чудинци И 4
30 Яжинци И 2
31 Ячинци И 3

тип „Попинци“ от изчезнали прякори

1 Горобинци З 3
2 Протопопинци К 4
3 Протопопинци К 4
4 Протопопинци И 5

Г. Друг съществен признак за старинността на имената се вижда в обстоятелството, че немалък брой жителски имена сега не означават селища, както по времето на възникването си, а местности и води. Това явление се среща твърде често и при патронимичните имена от типа

„Добриница“. Така тези имена означават изчезнали селища, като след изчезването им името се е прехвърлило на околната местност или вода. От картата (№ 16) се вижда колко много селища са изчезнали в българските земи, като се има пред вид, че тук са посо̀чени далеч не всичките, понеже не от цялото българско езиково землище е събрана топонимията, и при това тук става дума само за един тип имена. Няма съмнение, че имената от тая група са сигурен указател за археологически обекти, които могат да разкрият частично материалната култура на тия изчезнали селища. Липсата на исторически извори и данни за нашата селищна история покачва извънредно много цената на тези имена. Техните ареали могат да ни дадат изоглоси, които ще се свържат с някои опустошителни явления, като чумави години, природни бедствия, сражения при размирици или войни, военни походи и притеснения на чужда власт или население, които нерядко са ставали причина да се обезлюдяват цели области. Ареалите на тези имена се допълват с имената на онези изчезнали селища, които са споменати в исторически извори (вж. карта 13). Явлението е познато и другаде, срв. напр. сръб. *Свињарци*, план. гребен, *Кречана*=*Кречане*, склон в Ягодинско (Гласник 61,100,165). Трябва да се признае, че картината за разпространението на тези имена не е пълна, понеже не е събрана цялата българска топонимия. Най-пълни са данните за западни области (до югославската граница), Дебърско, Средногорието, Севлиевско и Габровско. Сведения липсват почти изцяло за Източна България, от цяла Румъния, Албания и Гърция (от последната са взети само тия имена на местности, които дава Фасмер).

Тук се отнасят следните имена:

Имена, които сега означават местности и води
(карта 16)

тип „Доляне“

1 Аврен тепе З 7
2—3 *Ἄμπλιανη* В 2
4 Бангиана, Багиана Д 4
5 Банчанье Ж 3
6 Банян, Долни Е 4
7 *Βανιάνους* 1152 Д 6
8 Барене З 4
9 Белен Ж 4
10 Белене Е 6
11—12 *Μπιζιένης* Г 2
13 Бистраница З 5
14 *Μπολιάνα* Г 2
15 *Μπολιάνα* Г 2
16 Борен Е 6
17 Борован кая Ж 4
18 Борован Е 4
19 Брашнеляна Е 5
20 Бревене Ж 4
21 Брященско Е 5
22 Бубляна Е 2
23 Bugareni Д 3
24 Бърдени Ж 5
25—26 Бялана, Горна и Долна Ж 5
27 Вȁрбан Е 5
28 Варосане Е 4
29 Ветрене З 4
30 Ветрене З 8
31 Вечеровени Е 4
32 Вещани Е 3
33 Вишан Е 4
34 *Βλασάνη* Г 2
35 Врачан Ж 7
36 Вятърне Е 5
37 Гарȍчано Ж 3
38 Голян Е 5
39 Гсруяне Е 6
40—42 На Градане Е 5
43 Гроздо̀вене Ж 4
44 Грудовене Ж 7
45 Гърчене Е 4
46 На Дабане Е 5
47 Делѐн Ж 3
48 Делѐн Ж 4
49 Дивлян Е 4
50 Долене Е 4
51 Долене Е 4
52 Дръвнене З 6
53 Дула̀на Е 4
54 Дуплани И 3
55 Дяковене З 6
56 Забърдене З 3
57 Загуженье Ж 3
58 *Ζεδελεανίτσα* Д 4
59 *Ζεσεριανή* Д 4
60 Змеяно Ж 3
61 Иловяновец Ж 5
62 Калугене Е 5
63 Капенье Е 2
64 Капован-Дабот Е 5
65 Кокалени Е 4
66 Копривене Е 4
67 Косичевене Ж 5
68 *Κοτέλαινα* Г 2
69 *Κουτσιάνης* (*Ποταμός*) А 3
70 Котляне З 4
71 Котляне Ж 4
72 Кочанье Ж 4
73—74 Кривене Е 4
75 Куклен Е 4
76 Кутляните Е 5
77 Лазене Ж 3
78 Лещен Е 5
79 Лещени З 5

80 Лещянско Е 5
81 Ливачене Е 5
82 Лѝпена З 4
83 *Λοντζιάνη* 1342 Д 4
84 Лончане Е 2
85 Лупковен Д 5
86—87 Лажане Е 2
88 Малоселене Ж 4
89 Маляна дереси Д 3
90 Мощене Ж 3
91 Наргьтене З 3
92 Неволяне Ж 3
93 Нефелени Ж 5
94 Нощовен Е 4
95 Обръшане Ж 3—4
96 Питранье Е 2
97 Плевенье Е 2
98 Площене Е 4
99 Полежене Ж 3
100 Поленье Е 2
101 *Πολίτσανη* Г 1
102 Поляне Е 5
103 Поточан Е 2
104 Поточане Е 2
105 Раванье Е 2
106 Равлен Е 4
107 *Ῥαβνιάνους* Д 6
108 Равене Е 2
109 Ращане Ж 4
110 Ращени З 6
111 Рисювене Е 5
112 Рòбовене Ж 5
113 Ровенето Е 5
114 Роплян Ж 3
115 Ропените Е 5
116 Саденето З 6
117 Сврачовене З 4
118—119 Сврачовене З 4
120 Сирени З 6
121 Смѝловене Ж 5
122 Стрежаните З 6
123 Sugliani Д 4
124 Тихополяни Г 2
125 Трапане Е 1
126 Тя̀(х)овене Ж 4—5
127 Фращане Ж 4
128 Фретене Ж 5
129 Царищано Д 2
130—131 Царищене Е 5
132 Цуцуляно Ж 3
133 Църковен Е 4
134 Църковян Е 2
135 Чеперьовлен Е 5
136 Чепино Е 4
137 Чепино З 4
138 Черешѐне Е 3
139 Чертанье Е—Ж 7
140 Чуленье Ж 4
141 Чурукляне Ж 7
142 Чучана З 6
143 Шипочен 1378 Ж 4
144 Шипочин З 4
145 Шувене З 5
146 Ясовенец З 4

тип „Горичане“

1 Гарочане Ж 3
2 Гробчени Е 5
2а Горочан Ж 3
2б Горочано Ж 3
3 Гърчанско Ж 5
4 Дупновичене З 4
5 Каменчанска махала Ж 4
6 *Κρυφτσανοῦ* А 2
7 Кръшлян З 6
8 Лафчане Е 2
9—10 Лехча̀нски коша̀ри Ж 3
11 Робчен Е 4
12 Ръчанската река Д 2
13 Ръчене З 4
14 Скутлен Е 7
15 Тодаричане Ж 5
16 Яничанското Ж 4

тип „Върблянци“

1 Болянци Е 5
2 Бранченци З 3
3 Бяленце Е 5
4 Горенци Ж 4
5 Илиенци Ж 7
6 *Καλέντζης* (*Ῥεῦμα*) В 3
7 Каля̀нци Ж 3
8 Цръквенци Ж 3

тип „Новоселци“

1 Бързарци З 3
2 Велѝндренци З 4
3 Гърци Ж 3
4 Гърците З 5
5 Дългоделци З 4
6 Зазерци=Саръ гьол Д 2
7 *Ζαρῖτζι Ὀρμ.* А 3
8 Зерявци Е 5
9 Копанци Е 4
10 Кощилявци Ж 3
11 Лъбинци Ж 3
12 Макринци Ж 3
13 Неварци Ж 4
14 Оловци, Горно и Долно Е 4
15 Палаганци Ж 4
16 Плавци Ж 3
17 Припутинци Ж 4
18 Причелци Е 3
19 Рекалийци Ж 3
20 Ресенци Ж 3
21 Столци Е 4
22 Стубелци Ж 3
23 Тридавци Е 3

тип „Брусарци“

1 Гуменци Е 4
2 Кьосерелци Е 5
2а Паничарци Ж 3
2б Свинарци Ж 3
3 Широканци Е 4

тип „Душанци“

1 Болеварци З 5
2 Връкаданци Е 4
3 Грудайци Е 2
4 Димойци Е 2
5 *Δοβροῦτσι* Г 3
6 Зубетѝнци Ж 3
7 Ивайнци Е 2
8 Ласкарци Ж 4
9 Маранци З 5
10 Митрошинци Ж 3
11 Миянци Е 3
12 Момчинци Ж 3
13 Олтоманци Ж 3
14 Парайци Е 2
15 Раниславци Ж 4
16 Романци Ж 3
17 Сараванци Е 4
18 Севтерци Ж 3
19 Славци Ж 4—5
20 Строилци Ж 3
21 Ялденци З 3
22 Ярунци Е 4

тип „Белòтинци“

1 Бралеинци Е 2
2 Галотинци З 3
3 Груинци Ж 3
4 Гушинци Ж 3
5 Гюринци И 3
6 Лялинци Ж 3
6а Мачкòлинци Ж 3
7 Неготинци Ж 3
8 Негòтинци Ж 3
9 Нишинци Е 2
10 Опасинци Ж 3
11 Себинци З—И 3
12 Уйнинци Ж 3
13 Фетинци Ж 4
14 Чарчинци З 3
15 Шишенци Ж 3—4
16 Шулинци Е 2

тип „Кметовци“

1 Гъзьовци Е 7
2 Делижановци Ж 7
3 Дрисльовци З 5
4 Зурбовци Ж 8
5 Камбалевци Ж 4
6 Кочанковци Ж—З 4
7 Мършовци З 3
8 Рогачевци Е—Ж 7
9 Стригулевци Ж 7
10 Стругарѐвци И 3
11 Шиловци Е 4

тип „Кремиковци“

1а Баздòвци Ж 3
1 Бакревци Ж 3

2 Бардовце Е 2
3 Бодиловци З 4
4 Бодликовци З 7
5 Гледжевци Ж 3
6 Глоговци З 5—6
7 Дрянковци Е 6
8 Кладевци З 5
9 Кошановци И 3
10 Лясковци З 7
11 Плановци Ж 4
12 Чоплаковци Ж 7

тип „Драгановци“

1 Абрайковци З 7
2 Багрьовци Ж 7
3 Бащовци З 5
4 Бежановци Е 2
5 Бежовци Е 2
6 Беловците Е 3—4
7 Боновци Ж 4
8 Бончевци Ж 5
9 Бошковци Е 2
10 Бошковци Е 2
11 Боревци Ж 5
12 Братевци З 5
13 Братковци Ж 3
14 Весковци Е 4
15 Влаховци Ж 3
16 Влачитовци Ж 3—4
17 Войчовци Е 4
18 Головци Ж 7
19 Груевци Е 4
20 Данчевци Ж 3
20а Деньòвци Ж 3
21 Дермановци З 3
21а Дѐсподовци Ж 3
22 Деяновци Ж 3
23 Деяновци Ж 3
24 Дихановци Ж 7
25 Добрановци Ж 3
26 Дсбрановци Ж 3
27 Дойновци З 6
28 Драгановци Ж 5
29 Драмановци З 3
30 Дръчковци Ж 3
31 Дурмишовци Е 2
32 Едриевци Е 2
33 За(х)овци Е 1
34 За(х)овци Е 2
35 Здравчѐвци Е 4
36 Игнатовци Е 4
37 Илевци Е 2
38 Имеровци Е 2
39 Кипоровци З 4
40 Кюрдовци Ж 6
40а Ладѝловци Ж 3
41 Лариновци Е 2
42 *Λυκοβίτοι* В 2
43 Ма̀нчовци Е 4
44 Марковци Е 2
45 Марчевци Ж 6
46 Ме(х)медовце Е 2
47 Миловци Ж 5
48 Мурговци, Големи и Малки З 5
49 Недовци Е 2
50 Нончовци Ж 7
51 Пауковци Е 4
52 Пауновци Ж 3
53 Пометковци Ж 3
54 Радковците Ж 4
55 Ралѐвци Ж 3—4
56 Ра̀левци Е 2
57 Ральчовци Ж 7
58 Себелевци Ж 3
59 Сръбиновци Ж 3
60 Старчевци Е 4
61 Стоевци З 3—4
62 Стойчовци З 7
63 Стояновци Д 3
63а Страдѝловци Ж 3
63б Ташòвци Ж 3
64 Те(х)овци Е 4
65 Ушѐвци Ж 3
66 Филѝповци Е 4
67 Фърчеловци И 3
68 Халилбашовци Ж 6
69 Чиликовци Е 4

тип „Попинци“

1 Бурезейнци Е 2
2 Бу̀тронинци Ж 3
3 Кадиинци Ж 3

Доста старинни елементи се откриват и в редица фонетични особености, в имената с незавършена ликвидна метатеза, с епентетично *л'*, в типа „Загора“ и др., разгледани по-горе.

Както се вижда от имената, най-старинни трябва да се смятат случаите с тип „Доляне“, които са били много продуктивни в старобългарската епоха, а бездруго и в праславянски, за което говори и широкото им застъпване в топонимията на останалите славянски езици. Най-ранните датирани имена са от VI в. (у Прокопий). Тоя тип имена се смятат за старинни и в чешки, но там те се срещат едва от XI в. насам (Eichler 350).

Наред с типа „Доляне“ за старинни трябва да се смятат и „Новоселци“ и „Душанци“, които се срещат предимно в северния ареал на „Доляне“. Непокриването на географските ареали на тези типове може би е във връзка с някакво племенно деление на българските славяни по време на заселването им, но засега ние не можем да кажем нищо определено по този въпрос. Същото може да се каже и за останалите имена (на *-овци* и *-инци*). По всяка вероятност те са били живи в езика ни през въпросното време, но фактът, че засега не ги откриваме между най-старинните, не показва нищо друго, освен че те са имали тогава стеснена употреба. Редуването на честотата на известни жителски наставки говори недвусмислено, че през различните епохи едни са били по-живи, а други — по-малко, но едва ли може да се мисли, че някои са съвсем нови образувания, които са възникнали в епохата, през която ги откриваме. По всичко изглежда, че старинните патронимични жителски имена на *-ишт-* от **-itj-* (тип „Добриница“), които са били продуктивни до края на старобългарската епоха (XIV—XV в., докогато са били продуктивни и в чешки според Шмилауер, вж. Osídlení Čech 364), са били заменени с типовете на *-овци, -евци* и *-инци*, които дотогава, както се вижда, са имали сравнително ограничена употреба.

2. ГЕОГРАФСКО РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИМЕНАТА

То има най-голямо значение за изводите, които могат да се направят, както за старинността на имената, така и за тяхното историческо и особено етногенетично значение. Различните типове имена имат различно географско разпределение, което зависи от продуктивността на типа в епохата на възникването му и на зрелия му развой. Картите с отделните типове дават следната картина на разпространение.

А. Тип „Доляне“, „Горичане“, „Спротивчане“ (карта 1)[1]

Тези типове имена имат най-широко разпространение и най-голямо значение за етногенетичните изводи. Той се среща с еднакво застъпване както в Карпатската област, така и в западната планинска част на полуострова, където е имало българско население в първите векове след заселването. Така той започва с гъсто застъпване в пространството между СИ Карпати и Днестър, върви в плътен пояс по ЮИ склонове на Карпатите, обхваща областите Мунтения, Олтения, минава Дунава между Морава и Огоста, откъдето се разделя на две — една малка група тръгва на изток и заема северните предпланини на почти цяла Стара планина и високите части на Мизия, а по-голямото течение се спуща на юг по поречията на Тимок и на Българска Морава и оттам се разделя също така на два клона: първият заселва гъсто Софийската област (поречието на Нишава, Драговищица, Горна Струма, Западното Средногорие и южните склонове на Западна Стара планина), после по поречието на Струма достига на юг до Бяло море, като засяда здраво в Сярското, Драмското и Солунското поле и в северната част на Халкидика, откъдето се разселва (след време), от една страна, на север във поречието на Струма и по Доспатската река заема Западните Родопи, а, от друга страна, една част тръгва в източна посока между Родопите и Бяло море в Ксантийско, Гюмюрджинско, Димотишко, устието на Марица и още по̀ на изток в посока към Цариград; другият клон се спуща към Косово и Метохия, обхваща цяла Македония, Средна и Южна Албания[2], Западна Тесалия, целия Епир и южната част на Континентална Гърция — Етолия, Акарнания, Евритания и Фокида; по-нататък тази група се прехвърля в Пелопонес, който, изглежда, е заселила твърде нагъсто, щом оттам се прехвърля в някои острови и особено в Крит, където се настанява нагъсто в СЗ му част[1]. Относно времето на заселването на Крит известни данни ни дава Тома Презвитер, който пише, че „през годината 934 [по сирийско леточисление, или 623 сл. н. е.] славяните нападат Крит и други острови“ (вж. Land, Anecdota syriaca, I, стр. 103 сл.; срв. Ив. Шишманов, Бълг. преглед, 1897, отд. отп., стр. 19). Това би могло да се сметне за начално време на заселването на Крит. Може би крайна дата ни дават имена като *Σφεντιλιανὰ*: *Свѧтꙑ Илиѩне и *Ἄνω* и *Κάτω Βούργαρο* (MV 174). В първото име срещаме запазен назализъм, който започва да изчезва от XII в. насам (вж. К. Мирчев, Истор. граматика, 1958, стр. 102 сл.). Второто е свързано с *българи*, т. е. славянобългари (вж. *Българени* в Речника), каквото име българските славяни добиват вече към края на X в. Тук едва ли може да се мисли, че става дума за първобългари, понеже никакви исторически данни не говорят, че те стигат и се заселват на Крит. Следователно трябва да се приеме, че първото име е възникнало преди XII в., а второто — след X в. С други думи, това може да бъде епохата, когато завършва българското заселване на Крит.

---

[1] По технически причини имената на картата нямат сигнатури.

[2] Славянското население е проникнало в днешна Албания преди албанците. Това показаха убедително Селищев (СелС 73 сл.), Вайганд (Balkan-Archiv III 231 сл) и Ив. Попович (ZfslPh XXVI/2, 301—324), както въз основа на исторически свидетелства, така и по данните на античната топонимия в албанските земи, заварена и възприета от славянското население според особеностите на славянската реч и възприета по-късно в славянска форма от албанците към XI в., когато те се заселват в днешните си земи.

Трябва да отбележа, че тия разсъждения са направени само въз основа на един тип имена. Общите линии на заселването, които посочих, съвсем не изключват, а, напротив, предполагат наличието на по-малки преселнишки вълни и течения, по-близко или по-далеч от основните вълни, при които движението е било най-масово.

Прави впечатление, че в северната част на очертаната област движението е ставало, общо взето, по равнините и поречията, а в южната ѝ част — по планините. Тия различни пътища на заселването стоят без друго във връзка с политическото положение на въпросните части през време на заселването — V—VI в. Византийската администрация не е била така организирана и не е имала такава силна войска в северната част, каквато е имала в южната. Известно е, че по него време Византия е била обхваната от вътрешни сътресения, които разстроили държавния апарат, финансите и войската. Освен това главното ѝ внимание било насочено към Мала Азия, където трябвало да се справя с други нашественици. Всичко това я поставяло в положение да воюва на два фронта. Северните граници били пазени слабо и малко или много били достъпни за нападенията на различни „варвари“, при което нападателите се заселвали насилствено в земите ѝ, а понякога получавали земя „по договор“ от византийската власт. Положението в южната част на полуострова и в крайморските области било по-друго. Там българските славяни били принудени да избягват градовете с византийски гарнизони и да търсят пътищата на проникването си в по-недостъпните планини. Така незаселването на средното и особено на долното поречие на Вардар при първите нахлувания и заселвания ще трябва да се обясни вероятно с близостта на такава силна крепост като Солун.

---

[1] Ив. Попович в статията си Die Einwanderung der Slaven in das Oströmische Reich (ZfSl IV/5, 1959, 705—721) приема, че българските славяни са дошли на две вълни: западна или екава (*млеко*) и източна или якава (*мляко*). Това деление не може да се отнася за времето на заселването, понеже екавостта на българските западни говори, както е известно, е късно явление. За да покаже, че славяните проникват здраво сред завареното балканско население, авторът посочва с право редица славянски думи, заети в гръцки, албански и румънски. Трябва да се изтъкне обаче, че те всички са от български, както личи от географското им разпространение и най-ясно от фонетиката. Приложената карта (стр. 707) не дава истинската картина на проникването на българските славяни: двата потока на нахлуването са посочени горе-долу при Оряхово и Русе, западната група минава на юг между София и Пловдив, а източната прекосява Стара планина и Родопите и се насочва към днешна Източна Тракия. Не е посочено и заселването на Родопите и на Солунската област, които са от голямо значение както за началното заселване, така също и за наченките на старобългарския книжовен език,

Няма съмнение, че броят на населението, което за близу два века е заселило почти всички земи от Карпатите до Пелопонес и Крит, не ще да е бил малък. При това в непродължително време след усядането в тия земи то е успяло да асимилира голяма част от завареното романизирано местно население, цялото тракийско население, а също така и ония „варварски“ племена, в съюз с които нападало преди това византийската империя. Това население е било бездруго най-многобройно от южнославянските племена.

Б. Тип „Върблянци“ (карта 2)

Като се изключи единственият случай в Крайовско (вероятно възникнал поради късно преселване от едноименно селище на юг от Дунава), ареалът на „Върблянци“ съвпада почти с ареала на „Доляне“, като в Южна Гърция се среща по-рядко от него. Това географско разпределение показва, че типът е бил твърде продуктивен при заселването в Балканските земи.

Имена от типа „Върблянци“ (карта 2)

1 Бàзенци З 4
2 Балдовенци Е 2
3 Бѐленци З 5
4 Valenitzi Д 3
5 *Βελεντζικὸν* Г 2
6 *Βελλιανζίκι* В 4
7 Белѐнци З 4
8 Бистренци Е 3
9 Болянци Ж 4
10 Бранченци И 3
11 Брешанце Ж 2
11а Бу̀ковичинци З 3
12 Бяленце Ж 4
13 Веленци З 5
14 Владиченци И 3
15 Воднянци И 3
15а Върблянци Ж 2
16 Гавалянци Е 3
17 Гайранци Ж 3
18 Голенци И 4
19 Golenţi И 3
20 Горанци Ж 2
21 Горенци Ж 2
22 Горенци Е 4
23 Gorenci Е 2
24 Горенци З 4
25 Горенци Е 2
26 Горенци Е 2
27 Гренци Е 2
28 Кало Горанци Д 1
29 Gornenţi К 3
30 Граменци Е 4
30а Гъбенци Ж 3
31 Гъбенците З 5
32 Дѐвенци З 4
33 Довезенци Ж 3
34 До̀ленци Е 2
35 До̀ленци Е 2
36 Бигор Доленци Ж 2
37 МанастирскоДоленци Ж2
38 Яголско Доленци Ж 2
39 *Ζαβέντζη* Е 4
40 Илиенци Ж 6
41 Илиянци З 3—4
42 *Καλέντζι* В 4
43 *Καλέντζι* В 2
44 *Καλέντζι* Д 2
45 *Καλέντζι* Г 2
46 *Καλέντζι* В 3
47 *Καλέντζι* Г 4
48 *Καλέντζι* Е 3
49 *Καλέντζιον* В 3
50 *Καλέντζης* (*Ρεῦμα*) Д 3
51 Калянци З 3
52 Карàнци З 5
52а Кàчанци Ж 3
53 Кашенци З 5
53а Лехчàнци Ж 3
54 Меранци Е 2
55 Орланци Ж 2
56 Орланци Ж 2
57 Павлешенци Ж 3
58 Плешанци Ж 3
59 Поцърненци Ж 3
60 *Πρωτοκνέντζη* Е 4
61 Реканци З 3
62 Свидненци З 3
63 Скаченци Ж 3
64 Страченци Ж 2
65 Стубленце Ж 3
66 Уланци Ж 3
67 У̀шеренци Ж—З 3
68 Църквенци Ж 3
69 Чешлянци З 3
70 Чивянци Ж—З 3

В. Тип „Новоселци“ (карта 3)

Като се изключи един случай на Крит, имената от този тип се покриват почти напълно с типа „Върблянци“, което е несъмнен признак за еднаквата старинност на двата типа.

Имена от тип „Новоселци“ (карта 3)

1 Алакинци З 2
2 Арбасанци З 3
3 Атларци И 6
3а Баждарцѝ И 3
4 Балванците И 5
5 *Βαλέτσι* В 3
6 *Μπαλτζῆ* Е 3
7 *Μπαλτσί* Д 3
8 Баринци И 3
9 Баринци И 3
10 *Μπόρτσι* Е 1
11 *Μπόρτζι* В 2
11а Беловòдци З 3
12 Близанци З 3
12а Брегарцѝ И 3
13 Будинарци З 3
13а Букарцѝ И 3
14 Буколоци З 3
15 Бусарци И 3
16 Бучинци З 2
17 Бързарци К 3
18 Велиндренци И—К 3
19 Ветренци З—И 3
20 Вешалци З 2
21 Винци З 2
22 Вишурци И 3
22а Власодолци З 3
23 Vlahci Ж 1
24 Вранци З 4
25 *Βελβίτσι* Г 2
25а Вучоглавци З 3
25б Гарванодолци И 3
26 Голозинци З 2
26а Гороцветци З 3
27 Градошорци З 3
28 Губерци З 3
28а Гущерци И 3
29 Гъбавци Ж 1
29а Гърмодолци З 3
30 Гърци Л 3
31 Гърци И 5
32 Гърци И 3
33 Гърците И 5
34 Гърците И 5
35 Гърците И 5
36 Гърците И 5
37 Гърците К 4
38 Гювелци Ж 4
39 Дворци З 2
40 Dvorce З 2
41 Дебарце З 2
41а Дл̀ъгоридци И 3
42 Довезци З 3
43 Дойренци К 5
43а Долѝнци И 3
44 *Δρανίτσι* Ж 2
45 *Δρανίτσι* Ж 4
45а Дреновдолци И 3
46 Дунавци И 5
46а Дъбя̀рци И 3
47 Дългоделци К 4
48 Дългоделци К 3
49 Дървенци З 3
50 Едеклерци З 3
50а Езерци З 3
51 Елевци З 1
52 Елевци З 1
53 Елевци З 1
54 Єлєнѣжьци З 2
55 Еленците И 5
56 Ѧзȣлцы З 1
57 Ерделци З 3
58 Жигянци З 3
59 Жужелци Ж 2
60 Загорци З 3
61 Заерци Ж 2
62 Зарапинци З 2—3
63 *Ζαρῖτζι* В 3
64 Зерявци З 4
65 Кавадарци З 2
67 Кавaларци Ж 3
68 Калоферците И 5
69 Камарци Горно И 4
69 Камарци Долно И 4
70 Камарци Келяво И 4
71 Камитци З 3
72 Канатларци Ж 2
73 Караполци И 4
74 Катунци З 4
75 Катунци З 1
75а Катунци И 3
76 Качулци З 3
77 Кесебирци И 4
78 Кованци Ж 3
79 Кокорци З 5
79а Колу̀нци И 3
80 Копанце З 2
81 Копанци З 4
82 Корапсі З 2
83 *Κοπρεντζί* Д 2
84 Костинци З 2
85 Костуринци И 3
86 Костуринци И 3
87 Костурци З 3
87а Кòстурци И 3
87б Котарци И 3
88 Котелци Е 2
89 Кощилявци И 3
90 Kragalci З 3
91 Крагѹнци Ж 2
91а Крагуйци И 3
91б Криворидци И 3
91в Кривошийци И 3
92 Кривци Д 2
93 Кривци З 1
94 Крондирци Ж 3
95 *Κουβέλτσι* Е 2
96 *Κουμανίτσι* Ж 3
97 *Κουμαρίτσι* Д 3
97а Кутлинци И 3
98 Кутурци И 6
99 Лахци Ж 2
100 Лахци Ж 2
101 Лахци З 1—2
102 Лепопелци З 3
102а Лещàрци И 3
102б Лещарцѝ И 3
103 Лугонци Ж 3
104 Лугунци З 2
105 Лъбинци И 3
105а Лъбинци И 3
106 Люрци З 2
107 Макринци И 3
108 Манастирци К 5
108а Манастирци И 3
109 Манастирци З 2
110 *Μαραβίντζη* Ж 3
111 Ма(х)алци З 2
112 Мегленци Ж 2
113 Морарци Ж 3
114 Мравинци Ж—З 3
115 Музоерци З 2
116 Муринци И 3
117 Мъгленци И 2
118 Неварци И 3
119 Неворци И 3
120 Негорци Ж 3
121 Новоселци И 4
122 Новоселци З 3
123 Новоселци З 3
124 Новоселци К—Л 3
125 Новоселци Ж 3
126 Новоселци К 4
127 Облавци З 2
127а Огорел'инци З 3
128 Оловци З 4
129 Острилци Ж—З 2
130 Палаганци И 4
131 Палакарци И 3
132 Палюрци Ж 3
133 Плавци Ж 2
134 Плавци И 3
135 Подгорци Ж 1
136 Полеганци З—И 3
137 Преодарци З 3
138 Припутинци И 3
139 Причелци З 3
140 Пуздерци З 3
141 Пчелинци И 3
142 Ратирци Ж 3
143 Режàнци И 3
144 Рéжанци З 1
145 Рекалерци З 3
146 Рекалийци З 3
147 Рекарци З 3
147а Рекарци З 3
148 Ресенци И 3
149 Ропарци З 2
150 Рупци Л 3
151 Рупци К 4

152 Ръжинци И 3
153 *Σακαρέτσι* Д 2
154 Сгорополци З 2
155 Сдралци Е—Ж 2
156 Седларци И 2—3
157 Седларци З 3
158 Седларци З 2
159 Секирци З 2
160 Селци Е 1
161 Селци Ж 1
162 Селци З 1
163 Сичкодолци И 3
164 Скандалци З 3
165 Смаинци И 3
166 Стамболци И 5
167 Старопадалци И 3
168 Староселци К 4
169 Столци З 4
170 Стръмци И 5
171 Стубелци И 3
172 Сукалинци З 3
173 Сурдулци З 3
174 Сфилци Е 2
174а *Σφρατζή* Ж 4
175 Талишманци З 2—3
176 Тараинци З 3
177 Тепавци Ж 2
178 Теранци З 3
179 Тестемелци З 2
180 Тиганци И 5
181 Тлъминци З—И 3
182 Топотанци З 3
183 Тридавци З 3
184 Трипотанци З 3
185 Троенци И 5
186 Троенци И 5
187 Фарафунци И 3
188 Цървивци З 2
189 Църковци З 3
190 Църноглавци З 3
191 Чепинци И 4
192 Чепинци К 5
193 Чепърлинци И 3
194 Четирци З—И 2
195 Четирци И 3
196 Чукарци З 3
197 Шапранци И 2
198 Шелеверци Ж 2
199 Шльопинци Ж 3
200 Шукалци З—И 3
201 Яболци З 2
202 Ямурларци З 2
203 *Γιαννίτσι* Г 5
204 *Γιαννίτσι* А 6
205 Моравци З 3
206 Новоселци И 3
207 Огорелинци И 3
208 Оснориди З 3
209 Паланцѝ И 3
210 Пѝщинци И 3
211 Пределци З 3
212 Рѐкалци И 3
213 Ридарцѝ И 3
214 Ридарцѝ И 3
215 Сивокобилци З 3
216 Скаповодци З 3
217 Средноридци З 3
218 Стругарци И 3
219 Тънкоръти нци И 3
220 Чу̀каринци И 3
221 Чукарци И 3

Г. Тип „Брусарци“ (карта 4)

Имената имат по-ограничен ареал от предишните два типа. Те са разпространени в Западна Мизия, Средна Стара планина, Софийската област, малко в Средни и Западни Родопи, в поречието на Струма и в Македония, южно от която не се срещат. Както посочих по-горе, тези имена са свързани с развоя на занаятите и затова възникването им зависи до голяма степен от уседналостта на населението. Може би отсъствието им в по-южните области, в които се срещат най-архаичните типове в българската топонимия, ще трябва да се обясни с липсата на занаяти, които се развиват при уседнало население. Там за основи на имената са послужили природно-географски понятия, от които, както се знае, възникват най-старинните и първични имена.

Имена от тип „Брусарци“ (карта 4)

1 Агларци Б 1
2 Аджамзалци Б 2
3 Бакийци В 3
4 Балабанци В 3
5 Барбарци В 2
6 Белопопци В 3
7 Билярци В 2
8 Болерци В 4—5
9 *Βουλλαριτζοῦς* Б 3
10 Брусарци Г 2
11 Бърнарци Б—В 1
12 Везирци В 2
13 Велмевци Б 1
14 Возарци Б 2
15 Гайтанци Г 2
16 Гайтанци Г 3
17 Геракарци А 2
18 Герекарци В 2
19 Говсдàрци В 3
20 Гологлавци В 4
21 Гомотарци Г—Д 2
22 Грънчарци Б 2
23 Гузумелци Б 2
24 Гуменци Б 3
25 Дедебалци Б 1
26 *Δογαντζῆ* А 3
27 Зидарци В 2
28 Кавалци В 3
29 Капитанци Б 2
30 Кацарци Б 3
31 Койнарци Б 4
32 Койнарци Б 4
33 Коларци В 2
34 Кориарци В 2
35 Карамарци В 2
36 Кутрахци В 3
37 Кутугерци В 2
38 Кьосерелци Б 3
39 Лаутавци Б 2
40 Лукарци В 2
41 Масларци Б 3
42 Механджийци Б 2
43 Мечкарцѝ Б 3
44 Млекоминци В 2
45 Мушанци Б 2
46 Овчарци В 3
47 Оризарци А 2
48 Острокапци Г 2
49 Паничерци Б 2
50 Писарци В 5
51 Пищилци В 2
52 Пореванци В 3
53 Поятарцѝ В 2
54 Празноглавци В 2

54а Празноглавци Б 3
55 Пседерци Г 2
56 Пърдейци Б 2
57 Пъртинци В 2
58 Рибарци А—Б 1
59 Рибарци В 2
60 Рибарци Б 2
61 Сливарци В 2
62 Соколарци Б 2
63 Спанци А 1
64 Спанцѝте В 4
65 Спанците В 4
66 Танатарци Б 2
67 Терзийци Б—В 2
68 Тесларцѝ В 2
69 Тестемелци Б 2
70 Топалци Б 2
71 Трогярци Б 2
72 Търнярцѝ В 2
73 Углярци В 2
74 Углярци Б 2
75 Учкунци Б 3
76 Чутуранци В 2
77 Широканци В 3
78 Щитàрци В 2
79 Бакалци В 2
80 Бърдарците В 2
81 Воденичарците В 2
82 Вукарцѝ В 2
83 Говедарцѝ В 2
84 Дропарцѝ В 2
85 Дунгерци В 2
86 Каменярци В 2
87 Каменярци В 2
88 Качарцѝ В 2
89 Качарцѝ В 2
90 Ковчегарци В 2
91 Кокошкарци В 2
92 Коларцѝ В 2
93 Кориярци В 2
94 Кориярцѝ В 2
95 Кукударци В 2
96 Маджирци В 2
97 Мазгарци В 2
98 Мазгарци В 2
99 Мечкарци В 2
100 Мечкарци В 2
101 Паничарци В 2
102 Рибарци В 2
103 Свинарци В 2
104 Чекишарци В 2
105 Шаламанци В 2
106 Шаткарци В 2

Д. Тип „Душанци“ (карта 5)

По разпространение съвпада частично с ареала на типа „Душанци“ и напълно с ареалите на типовете „Върблянци“ и „Новоселци“. Това покриване на ареалите говори несъмнено за еднаквата старинност и продуктивност на тези типове, които обаче не могат да се сравняват по тия си качества с „Доляне“.

Имена от тип „Душанци“ (карта 5)

1 Аврàмци Ж 4
1а Адемци З 7
2 Алданци Е 3
3 Алданци Е 3
4 Ангелци Е 4
5 *’Αγγελίτζη* Д 5
6 Багренци Ж 4
7 Бакойци Ж 6
8 Баланци Е 2
9 Баланците Ж 6
10 Балинци Е 4
11 Балинци З 5
12 Бангейци Ж 6
13 Баскалци Е 4
14 Батинци Е 3
15 *Батолинци Ж 4
16 Батулци З 5
17 Белотѝнци Е 5
18 Беранци Е 3
19 Берилавци Е 4
20 Биралци Д 3
21 Бирѝмирци Ж 4
22 Богданци Е 4
23 Богойци Е 2
24 Божѐнци З 6
25 Болеварци З 6
26 Будилци Е 4
27 Будимерци Д—Е 3
28 Бѫкѫрци Е 3
29 Бусилци Е 3
30 Бу̀сманци Ж 4
31 Ваклѝнци Ж 4
32 *Βασιλῖται* А 3
33 Веселинци Ж 4
34 Витанци Е 3
35 Владѝславци З 4
36 Воиславци Е 4
37 Войшанци Е 3
38 Вратиславци Ж 4
39 Връкаданци Ж 4
40 Гѐрманци Е 4
41 Гинци З 4
42 Гинци (нелокализ.)
43 Gogošinci Ж 3
44 Градманци Е 3
45 Грудайци Е 2
46 Гуля̀нци З 5
47 Гушàнци З 4
48 Гюгянци Ж 3
49 Девилци Ж 4
50 Дели Юсинци Е 3
51 Деляндровци Ж 3
52 Дерманци З 5
53 Деянци Ж 3
54 Димирци Е 3
55 Димойци Е 2
56 Димонци Ж 3
56а Димонци Е 4
57 Димци Ж 3
58 Dimjanci Ж 4
59 Добродàнци З 5
60 Добрòславци Ж 4
61 Доброшинци Е 4
62 *Δοβροῦτσι* Г 3
63 Драганци Е 2
64 Драгийци З 6
65 Драгойци З 6
66 Драгоманци Д 3
67 Драгоманци Ж 3
68 Драгомирци Д—Е 4
69 Дражанци Е 4
70 Duvci Е 2
71 Душàнци Ж 5
72 Дърмàнци Ж 4
73 Дърмàнци З 5
74 Едоарци Ж 2
75 Ездѝмерци Ж 4
76 Jeledinţi Л 4
77 Жидимирци Е 3
78 Жилѐнци Ж 4
79 Zlatanci Ж 4
80 Зубетѝнци Ж—З 4
81 Ивайнци Е 2
82 Йованцѝ Ж 4
83 Календарци Ж 4
84 Калиманци Е 4
85 Калиманци Е 4
86 Клмндже З 6
87 Караиванци З 6
88 Караиванци Е 4
89 Караиванци З 6
90 Карасинанци Е 4
91 Костѐнци З 4

91а *Κωστενέτσι* Д 2—3
92 Кръстѝлци Е 4
93 *Κουμανίτσι* Д 3
93а *Κουμανίτσι* Е 5
94 Лазарци З 6
95 Ласкарци Ж 4
96 Ласкарци Е—Ж 3
97 Лелѝнци Ж 4
98 Любанци Ж 3
99 Маранци З 6
100 Марѐнци З 6
101 Мартулци Е 3
102 Миленци Е—Ж 4
103 Милославци Ж 4
104 Милутинци Ж 3
105 Мирославци З 6
106 Мирославци Д 2
107 Митрошинци Ж 4
107а Митрошинци Е 4
108 Миха̀лци З 6
109 *Μιχαλῆτσι* В 3
110 *Μιχαλίτσι* Г 2
111 Михилци Ж 5
112 Миянци Е 4
113 Момчинци Ж 4
114 Моянци Е 4
114а Моянци Ж 3
115 Мръзенци Е 4
115а Надарци Е 5
116 На̀йденци З 4
117 Негенците З 6
118 Негованци Ж 4
119 Негрулци Ж 4
120 Неманци Д 4
121 Неманци Е 3
122 *Νικολίτσι* Г 2
122а *Νικολίτσι* Г 2
123 Огнянци Е 3
124 Олтоманци Ж 4
125 Парайци Е 2
126 Пашунци Ж 4
127 Пелинци Ж 3
128 Пешленци З 4
129 Пеянци Ж 4
130 Пингюрци Ж 3
131 Полетѝнци Ж 4
132 Портитовци З 4
133 Прибилци Е 2
134 Първце Ж 2—3
135 Раборци Е 4
136 Рада̀нци Ж—З 6
137 Радомѝрци З 5
138 Радунците Ж 6
139 Раенци Е 4
140 Раменци Е 5
141 Раниславци З 4
142 Ранци Д 3
143 Раянци Ж 4
144 Романци Ж 4
145 Романци Ж 4
146 Рониславци Д 3
147 Русенци Е 4
148 Русце Ж 3
149 Руфци Е 3
150 Мало Руфци Е 3
151 Сараванци Е 4
152 Саракинци Ж 2
153 Свиланците З 6
154 Севтерци Ж 4
155 Селимци Е 4
156 Сѐславци Ж 4
157 Синанци З 6
158 Славци Ж 5
159 Слънчилци Е—Ж 4
160 Смилянци Е 4
161 Ставерци З 5
162 Станѝнци Е—Ж 4
163 Степанци Ж 3
163а Стѐпанци Е 3
163б Стѐпанци Е 3
164 Стоимирци Ж 4
165 Стрисовци Ж 3
166 Стройлци Ж 4
167 Стройманци Е—Ж 3
168 Сърбинци Ж 3
169 Сърбци Е 3
170 Сърбци Е 3
171 Теарце Ж 2
172 Тодорци Д 3
173 *Τζίντζη* Е 4
174 Туденци Ж 3
175 Тꙋдорцн Ж 3
176 Филипа̀рци З 4
177 Цвета̀нци Ж 4
178 Цвиланци Ж 3
179 Чугунци Е 4
180 Шаба̀нци Ж 4
181 Язирци Ж 3
182 Ялденци З 4
183 Янѝнци Е 4
184 Ярославци Ж 4
185 Ярунци Е 4
186 Дамянци Ж 4
187 Демирци Ж 4
188 Джокашцѝ Ж 4
189 Джорджанци Ж 4
190 Изпорци Ж 4
191 Календарци Ж 4
192 Камберци Ж 4
193 Карамфилци Ж 4
194 Конджаферци Ж 4
195 Митарци Ж 4
196 Найеднци Ж 4
197 Накарци Ж 4
198 По̀пшинци Ж 4
199 Радомѝрци Ж 4
200 Ралѝнци Ж 4
201 Релѝнци Ж 4
202 Сеферците Ж 4
203 Стрезарци Ж 3
204 Траянци Ж 4
205 Цветанци Ж 4
206 Чавдарцѝ Ж 4
207 Чавдарцѝ Ж 4
208 Чукунци Ж 4
209 Шербанцѝ Ж 4

Е. Тип „Кремиковци“ (карта 6)

Не е много продуктивен и има сравнително малък ареал — главно в Мизия и по северните поли на Стара планина, в Софийската област и Македония, с единични случаи в Странджа, Беломорието, Епир и Северен Пелопонес. В старобългарско време е немного срещан и по старинност е може би еднакъв с типа „Драгановци“, особено ако се допусне, че в редица случаи може да има аналогични образувания, т. е. от съществителна основа и наставка *-овци* по типа „Драгановци“.

Имена от тип „Кремико̀вци“ (карта 6)

1 Атовци Ж 4
2 Атовци Ж 4
3 Бакревци Ж 3
4 Бардовце Е 2
5 Бардовце Е 2
6 Бобов’цн Ж 4
7 Бодиловци З 4
8 Бодликовци Ж 6
9 Бозовци Е 2
10 Боро̀вци З 4
11 Брагоровци З 4

12 Браздовци Е 2
12а Brostovitsi В 3
13 Вардаровци Д 3
14 Врабчовци Ж 4
15 Вракуповци Е 4
16 Врачевци Ж 3
17 Врачовци Ж 5
18 Върбаковци Ж 5
19 Върбовци Е 2
20 Габревци Е 3
21 Га̀брешевци Ж 3
22 Габровци Д 3
23 Габровци Ж 6
24 Гледжевци Ж 3
25 Глибовци Е 4
26 Глоговци Ж—З 6
27 Голочевци Ж 3
28 Горочевци Ж 3
29 Грезиловци Е 3
30 Гръстовци Ж 5
31 Дреновци Е 4
32 Дреновци Е 3
33 Дрянковци Е 6
34 Егуновци Ж 2
35 Ежовци Ж 4
36 Еловци Е 2
37 Змиовци Е 4
38 Зърновци Е 3
39 Кастревци Е 4
40 Кладевци З 5
41 Кобалевци Е 2
42 Коиловци З 5
43 Коньовци Ж 4
44 Копиловци З 4
45 Кори̏ковци Ж 6
46 Косиревци Е 4
47 Косовци Ж 5
48 Кострошовци Ж 3
49 Кошановци З 3—4
50 Креми̏ковци Ж 4
51 Крушовци Ж 4
52 Кьосовци Ж 4
53 Лагошевци З 3
54 Лешниковци Ж 3
54а Лясковци Ж 7
54б *Λιασκοβέτσι* Г 2
55 Меляковци Е 3—4
56 Насалевци Ж 3
57 Одоровци З 4
58 Озърновци Ж 4
59 Оряховци Е 7
60 Паприкьовци Е 7
61 Пилевци Е 4
62 Плаковци Е 4
63 Плановци Ж 4
64 Разловци Е 3—4
65 Раковци Ж 3
66 Раковци Е 2
67 Ра̀ховци Ж 5
68 Ребро̀вците Ж 4
69 Рѐбрьовци Ж 6
70 Режановци Ж 3
71 Ря̀ховците Ж 5
72 Сгуровци Ж 2
73 Слаковци Ж 3
74 Соповци Ж 6
75 Сухолоевци Ж 5
76 Табановци Ж 3
77 Туряковци Ж 3—4
78 Търновци Е 3
79 Черговци Е 3
80 Черноковци Ж 5
81 Чоплаковци Ж 7
82 Чочовци Ж 5
83 Баздо̀вци Ж 4
84 Бу̏ковци Ж 3
85 Ви̏ровци Ж 3
86 Ви̏ровци Ж 3
87 Враголо̀мовци Ж 4
88 Га̀бровци Е 4
89 Зелени̏ковци Е 3—4
90 Мазарачѐвци Ж 4
91 Метежѐвци Ж 3
92 Тръновци Ж 3
93 Цре̏пиновци Ж 3

Ж. Тип „Драгановци“ (карта 7)[1]

Типът е застъпен твърде гъсто в Средна Стара планина, по-рядко в Западна Мизия, Софийско, Горна и Средна Струма, Горна Арда, пръснато в Северна и Средна Македония и много малко в Южна Македония. Този тип имена носят малки селища, и то предимно в планинските части на българската говорна област. С право се приема, че тия селища са възникнали в усилни години, когато населението напуща равнините и търси нови заселища в планинските дебри. Голямата част от тях са се появили вероятно откъм края на XVII в. насам, когато почват неспокойните времена за Турската империя, свързани с външни войни, вътрешни размирици, междуособни бунтове и масови епидемии, от които са запустели немалко селища (вж. и карта 16). В немалко случаи колибите възникват и по чисто стопански причини. Населението се премества да живее постоянно при стопанските си сгради в планинските места и напуща селото. Това явление се среща и до най-ново време. В някои колибарски селища стари хора още помнят времето, когато селото е било купно и по-късно се е разселило тъкмо поради тези причини. Наличието на сравнително новия тип „Драгановци“ може би трябва да се свърже с ранното изчезване (XIV—XV в.) на патронимичните имена на *-ишт-*, тип „Добриница“, а по всяка вероятност и със силното намаляване на типа „Душанци“. Може да се каже, че той е специфичен южнославянски тип, малко познат в източнославянски и още по-малко в западнославянски. Няма съмнение, че типът „Драгановци“ е свързан с традицията на задругата, която изчезна у нас към края на Втората световна война (вж. за нея Ив. Ев. Гешов, ПСп 21—22, 1887, 434 сл.; Д. Маринов, Жива старина. Русе, 1891, рец. от Д. Матов, ПСп 41—42, 1893, 961—998; С. С. Бобчев, Бълг. челядна задруга…, СбНУ 22—23, II дял, 1906—1907). При това Д. Ангелов, Аграрните отношения в Северна и Средна Македония през XIV в., 1958, 97, установява, че „големи родове (задруги) са съществували вероятно в това време (XIV в.) не само в македонските земи, но и в други области на България. За съжаление няма преки данни за това“. Явно е, че Ангелов не се е справил с литературата, а също и с Геровия речник, където е дадено подробно описание на задругата в края на XIX и в началото на XX в. (вж. Геров, II, 1897, 66). Основно погрешно е и мнението на С. Лишев, За генезиса на феодализма в България, 1963, 84, че наставките *-ишта* и *-овци* са еднакви по старинност, понеже се срещали в едни и същи места, нито пък отговаря на истината твърдението му, че от цялата бълг. топонимия в Гърция има само 8 патронимични имена (стр. 85). По-нататък той повтаря грешката на Ангелов, като пише, че „изобщо родовите поселения у нас през XIV в. били вече по-рядко явление“ (86). За голямо съжаление авторът прави изводи и от нови административни имена (дадени през 1933 г.), които се старае да комбинира с горните си основно погрешни твърдения (87 сл.).

---

[1] По технически причини имената на картата нямат сигнатури.

3. Тип „Кметовци“ (карта 8)

По-ограничени от типа „Драгановци“ — няма ги в Беломорието, Южна Македония и Гърция. Твърде чести в Странджа и частично в Източна Тракия.

Имена от тип „Кметовци“ (карта 8)

1 Аговци Б 3
2 Анджековци В 6
3 Арнау̀довци Б 3
4 Багалевци В 4—5
5 Бакеровци В 3
6 Беляковци В 2
7 Бербакьовци Б 6
8 Боримечковци Б 6
9 Бодуровци В 6
10 Боздугановци Б 6
11 Брънковци В 3
12 Бръчковци В 5
12а Бръчковци В 5
13 Бузяковци В 3
14 Буровци Г 3
15 Бучуковци В 4
16 Бърборковци Б 2—3
17 Вързилковци В 5
18 Гайдаревци Г 3
19 Гащьовци В 4
20 Гераковци В 3
21 Герджиковци В 3
22 Главановци Г 2
22а Главановци В 2
23 Глупньовци В 4
24 Голомеевци Б 1
25 Горобиовци В 3
26 Гръбльовци В 4
27 Грънчаревци В 2
28 Гугльовци В 4
29 Гущеровци В 3
30 Гъзьовци Б 6
31 Далбеювци Б 1
32 Делибалтовци Б 4
33 Делиевци Б—В 6
33а Делиевци В 3
33б Делижановци В 6
34 Дерикотковци В 5
35 Джагаловци В 3
36 Джамузовци В 3
36а Джаровци Б 4
37 Джангаловци Б 4
38 Димирджиевци Б—В 6
39 Дрисльовци Г 4
40 Дундьовци В 4
41 Дърльовци В 5
42 Единаковци Б 1
43 Жебковци В 6
44 Жюльовци В 4
45 Зенгѝевци В 4—5
46 Зу̀рбовци В 6
47 Калайджѝевци Б 3
48 Камбалѐвци В 2
49 Камбелѐвци В 2
50 Капита̀новци Г 2
51 Кара̀баджа̀ковци Б 4
52 Караджо̀вци В 4
52а Караджо̀вци В 4
53 Кашмѐровци Б 4
54 Кехайо̀вци В 5
55 Кѝевци В 4
56 Киллъ̀жовци В 5
57 Киселковци В 4
58 Кисьо̀вци В 4
58а Кисьо̀вци В 4
59 Кмѐтовци В 4
60 Кова̀чевци В 4
61 Кова̀чевци В 2
61а Ковачѐвци В 3
61б Ковачѐвци Б 3
62 Кокала̀ровци В 6
63 Корча̀ковци В 3
64 Коча̀нковци В 2
65 Кра̀нтовци В 4
65а Кра̀нтовци В 6
66 Крату̀нковци В 4
67 Крѐсльовци В 4
68 Кривошѝовци Б 3
69 Кря̀ковци В 4
70 Кьосѐвци В 2
71 Лапавѝшковци В 5
72 Лѝшковци В 3
73 Мазнѐвци Б 2
74 Мазнѐовци Б 2—3

75 Мана̀фо̀вци В 6
76 Матлѝевци В 1
77 Машаровци Б 3
78 Мечкобѝевци В 5
79 Мечку̀евци Б 2
80 Мѝгльовци В 4
81 Мѝжовци Б 2
82 Млеча̀новци В 3
83 Мъ̀ршовци Г 2
84 Mršovce Б—В 1
85 Огоря̀лковци В 5
86 Папукчѝовци Б 3
87 Паралъ̀жовци В 3
88 Пашовци В 4
89 Пашовци В 5
90 Пашовци В 3
91 Печикомадовци Б 1
92 Пла̀чковци В 4
93 Плашѐнкьовци В 2
94 Плашѐовци В 3
95 Поповци В 4
96 Поповци В 4
97 Поповци Б 1
98 Поповци В 4
99 Поповци В 3
100 Поповци В 4
101 Поповци В 2
102 Поповци Б 3
103 Поповци В 4
104 Пръ̀дльовци В 6
105 Пръчовци В 3
106 Пърдейци Б 2
107 Разпо̀повци В 5
108 Рога̀чевци В 6
109 Рука̀ловци В 6
110 Ръгльовци В 4
111 Ръ̀ковци Б 1
112 Ря̀зковци В 4
113 Самѝчковци В 4
114 Сарадшовци В 3
115 Свина̀ровци В 6
116 Сира̀ковци Г 3
117 Скачко̀вци В 2
118 Спанчѐвци Г 3
119 Стригу̀левци Б—В 6
120 Стругарѐвци Г 2
121 Та̀рльовци В 4
122 Терзѝевци Г 3
123 Терзѝйовци В 4—5
124 Туту̀нкьовци В 3
125 Ту̀мбевци В 5
126 Тютюнджѝевци В 6
127 Уру̀чевци Б 4
128 Факѝровци В—Г 3
129 Факѝрчовци В 3
130 Фу̀тьовци В 4
131 (Х)аджѝевци Б 1
132 (Х)аджѝйовци Б 1
133 Хѝтрьовци В 4
134 Хо̀джовци Б 1
135 Цацаровци Б 4
136 Ца̀цуровци В 2—3
137 Цръклѐвци В 3
138 Чекъ̀ровци Б 3
139 Чита̀ковци В 4
140 Чума̀ковци В 4
140a Чума̀ковци Г 3
141 Шарамѐтовци В 3
142 Шарѐнковци В 2
143 Шерѐнковци В 6
144 Шѝлковци В 5
145 Шѝловци Б 3
145a Шѝшковци Г 5
146 Шишко̀вци В 2
147 Шѝшовци В 4
148 Шѝяковци В 3
149 Шѝяковци В 3
150 Шо̀дековци Г 4
151 Шомѐвци Б—В 2
152 Шо̀повци В 6
153 Шо̀ловци Б 3
154 Шу̀глевци В 3
155 Щукнѐвци В 2
156 Щу̀ровци В 6
157 Щърбѐвци В 3
158 Юру̀ковци Б 3
159 Яздира̀стовци В 3
160 Амѝджовци В 2
161 Бѐговци В 2
162 Бекяро̀вци В 2
163 Беснѝловци В 2
164 Ватралѐвци В 2
165 Джагальовци В 2
166 Дръндѐвци В 2
167 Дръндѐвци В 2
168 Качарѐвци В 2
169 Качарѐвци В 2
170 Кело̀вци В 2
171 Клубаро̀вци В 2
172 Ковачѐвци В 2
173 Ковачѐвци В 2
174 Ковачѐвци В 2
175 Кова̀чковци В 2
176 Копара̀новци В 2
177 Личаровци В 2
178 Попо̀вци В 2
179 Попо̀вци В 2
180 Попо̀вци В 2
181 Порожа̀новци В 2
182 Рикачѐвци В 2
183 Скрапльо̀вци В 2
184 Таба̀ковци В 2
185 Тата̀ровци В 2
186 Троля̀ковци В 2
187 Трътѐвци В 2
188 Тупаро̀вци В 2
189 Чаушѐвци В 2
190 Челя̀ковци В 2
191 Чипѐвци В 2
192 Чоляко̀вци В 2
193 Чомаро̀вци В 2
194 Чорапѝновци В 2
195 Чорба̀новци В 2

И. Типове „Бело̀тинци“ и „Попинци“ (карта 9)

Срещат се в Софийската област, Северна Македония, рядко в Западна и Южна, отчасти по Средна Стара планина, в поречието на Струма и изолирано в Търновско, т. е. там, където са живи (или са били живи) женски форми на мъжки лични имена и прякори, които образуват прил. на *-ин* (срещу *-ов* в източни говори).

Имена от тип „Бело̀тинци“ (карта 9)

1 А̀линци Б 1
2 А̀линци В 2
3 А̀линци Б 1
4 А̀линци Б 1
5 Пусто А̀линци Б 1
6 Бело̀тинци Г 2
7 Бера̀инци В 2
8 Бѝлинци В 2
9 Бого̀инци В 2
10 Бралѐинци Б 1
11 Бу̀синци В 2
12 Ва̀ксинци В 2
13 Вѐлинци Г 3
14 Вѐлинци В 4
15 Вра̀нинци Б 2
16 Въка̀нинци Б 3
17 Га̀лотинци Г 2
18 Гѝгинци В 2
19 Гру̀инци В 2
20 Гру̀инци В 2
21 Гу̀линци В 2
22 Гу̀линци А 1
23 Гу̀шинци В 2
24 Гю̀ринци Г 2
25 Джу̀ринци В 3
26 Дѝлинци В 3

27 До̀йкинци Г 2
28 До̀йкинци В 3
29 Драго̀йчинци В 2
30 Драго̀тинци В 2
31 Драго̀тинци В 3
32 Дра̀жинци Г 2
33 Дра̀инци В 2
34 Ду̀динци В 3
35 Ду̀линци Г 3
36 Ду̀шинци В 2
37 Жу̀инци В 2
38 Йо̀шинци В 3
39 Кадѝфчинци В 2
40 Кака̀инци Б 3
41 Калотенче Г 4
42 Кало̀тинци В 2
43 Каранфѝлинци В 2
44 Ка̀рбинци Г 2
45 Ка̀рбинци Б 2
46 Ко̀жинци В 2
47 Клѝпинци В 3
48 Ко̀инци В 2
49 Кро̀тници Г 3
50 Ку̀ленци В 2
51 Ку̀линци В—Г 3
52 Ла̀линци В 3
53 Лѝпинци В—Г 2
54 Лѝпинци А 1
55 Лю̀бинци В 2
56 Ля̀линци В 2
57 Ля̀линци В 2
58 Ма̀ринци В 4
59 Мѝдимци Б 1
60 Мѝлкинци В 2
61 Мѝтошинци В 2
62 Мѝтринци В 2
63 Мо̀инци Г 3
64 Му̀ртинци В 2
65 Му̀синци Б 1
65а Нанотинци Г 3
66 Него̀тинци В 2
67 Него̀тинци В 2
68 Нерѐнджинци Б 3
69 Нѝшинци Б 1
70 Опа̀синци В 2
71 Пета̀чинци В 2
72 Петра̀линци Б 2
73 Прьвнн'це В 2
74 Ра̀йнци В 1
75 Рако̀тинци Б 1
76 Ра̀нинци В 2
77 Ра̀нинци В 2
78 Ра̀нинци В 2
79 Ра̀нчинци Б 2
80 Ра̀отинци В 1
81 Ру̀гинци В 1
82 Ру̀гинци В 2
83 Ру̀жинци Г 2
84 Сѐбинци Г 2
85 Ста̀винци Г 2
86 Стру̀линци В 2
87 То̀нчинци В 3
88 Фѐтинци В 3
89 Цветѝщинци В 2
90 Църно̀тинци В 2
91 Ча̀рчинци Г 2
92 Чу̀динци В 2
93 Ша̀ркинци В 2
94 Шѝшенци В 2
95 Шѝшенци Г 2
96 Шу̀линци В 3
97 Шу̀рлинци Б 1
98 Шу̀рлинци А—Б 1
99 Я̀жинци В 1
100 Я̀чинци В 2
101 Алѐксинци В 2
102 Ба̀инци В 2
103 Балѝинци В 2
104 Бѐдинци В 2
105 Божѝкинци В 2
106 Бо̀йкинци В 2
107 Босѝлкинци В 2
108 Бръ̀зинци В 2
109 Бръ̀зинци В 2
110 Волѝчинци В 2
111 Връ̀тинци В 2
112 Връ̀тинци В 2
113 Гру̀инци В 2
114 Гю̀ринци В 2
115 Гьо̀ргинци В 2
116 Джо̀кинци В 2
117 Дѝмкинци В 2
118 До̀нкинци В 2
119 Ду̀динци В 2
120 Ду̀ринци В 2
121 Жо̀льинци В 2
122 Йова̀нкинци В 2
123 Кадѝфкинци В 2
124 Кѐинци В 2
125 Кръ̀стинци В 2
126 Ку̀шинци В 2
127 Матѐинци В 2
128 Матѐинци В 2
129 Мачко̀линци В 2
130 Меглѐнинци В 2
131 Милѐнкинци В 2
132 Мѝлинци В 2
133 Младѐнкинци В 2
134 Му̀синци В 2
135 Пѐшинци В 2
136 Пѐшинци В 2
137 Смѝлинци В 2
138 Стру̀линци В 2
139 Су̀льинци В 2
140 То̀шинци В 2
141 Трѐнчинци В 2
142 Фръ̀тинци В 2
143 Фуру̀динци В 2
144 (Х)рѝстинци В 2
145 Ца̀кинци В 2
146 Цвѐинци В 2
147 Цо̀цинци В 2
148 Чу̀кинци В 2
149 Шаву̀динци В 2
150 Я̀нинци В 2
151 Я̀нинци В 2

Имена от тип „Попинци“ (карта 9)

1 Бабинци В 3
2 Болюбашинци В 2
3 Булѝнци В 3
4 Бурезейнци Б 1
5 Бутроинци В 2
6 Бу̀тронинци В 2
7 Горобинци Б 2
8 Кадинци В 2
9 Караджинцѝ В 2
10 Кьосинци Г 3
11 Пашинцѝ В 2
12 По̀пинци В 3
13 Протопо̀пинци Г 2
14 Протопо̀пинци Г 2
15 Протопопинци В 3
16 Пу̀здринци В 2
17 Скрълиньци В 2
18 Урбабинци Г 2
19 Шалавардинци В 3
20 Амѝджинци В 2
21 Бакъ̀минци В 2
22 Булюба̀шинци В 2
23 Варазлѝинци В 2
24 Гъ̀жинци В 2
25 Дръ̀жкинци В 2
26 Караджинцѝ В 2
27 Караджинци В 2
28 Караджинцѝ В 2
29 Катранджѝинци В 2
30 Ковѐлинци В 2
31 Ко́рубинцѝ В 2
32 Кро̀клинци В 2
33 Ку̀жльинци В 2
34 Ку̀ркинци В 2
35 Кьо̀синци В 2
36 Па̀прадинци В 2
37 Па̀шинци В 2
38 Пашинцѝ В 2
39 Пашинци В 2
40 Самарджѝинци В 2
41 Самарджѝинци В 2
42 Стамболѝинци В 2
43 Стамболѝинци В 2
44 Стамболѝинци В 2
45 Стамболѝинци В 2
46 Топузлѝинци В 2
47 Чororлѐинци В 2
48 Шалава̀рдинци В 2

VII. ИЗВОДИ

1. Историческите имена дават възможност да се датират редица явления, за които няма данни в писмените извори на езика. Първостепенна важност има наблюдението, че законът за прехода *tj > шт* и *dj > жд* е престанал да бъде в сила от XV в. насам (поне от тогава датират новите форми). Епентетичното *л'* показва подчертан стремеж към изчезване от старобългарско време насам (вж. карта 11).

Старинните жителски имена са разпространени в общи черти в Карпатската област, от двете страни на линията Тимок — Пелопонес и в Крит. Не ще съмнение, че в посочения главен ареал се намират и найстаринните черти в основите на имената (срв. и карта 15). Това положение е в пълна хармония с тезата на Цонев (История на бълг. език I 1940, 69—90), че в лексикално отношение най-близко до старобългарски стоят днешните югозападни български говори. Според новата теза на С. Стойков (Славянска филология, III, 1963, 112 сл.) централни говори (в неговия смисъл) са източномизийските, а всички останали са периферни. Тая теза противоречи на всичко, което знаем от синхронните и диахронни проучвания на българските диалекти. Ако тя се разгледа в светлината на жителските имена, ще се види, че е построена без съобразяване с редица факти.

Жителските имена са богат и ценен извор за българската историческа лексика, която не се среща в традиционните писмени извори. Немалко имена са възникнали от основи, развити с отдавна изчезнали и непродуктивни нарицателни и топонимични наставки.

Голям е приносът на жителските имена в областта на българската, а също така и частично на славянската антропонимия. Много селищни имена застъпват старинни антропонимични славянски типове, които са изчезнали в български език, а някои от тях се срещат като архаизми в антропонимията на останалите славянски езици или се откриват само в тяхната топонимия и хидронимия.

2. Културната история има известни податки относно занаяти, които са изчезнали през различни времена, било поради това, че са били свързани с определени институции от феодализма на Балканите, било поради изчезването на нуждите, с които са били свързани, или пък поради изместването им от друг вид производство, настанали поради развоя на външни пазари, замяната на натуралните със стоково-парични отношения и пр. Локализацията на имената позволява да се посочи къде какви занаяти са били развити в миналото (вж. карта 4).

3. Най-важните изводи, които могат да се направят от наблюденията над старинността и географското разпространение на имената, се отнасят до етногенезиса на българския народ, по-точно до определяне пътищата на проникването на българските славяни в земите на юг от пространството между Тиса и Днестър към източната част на Балканския полуостров.

Първите нахлувания (V—VI в.) на българските славяни[1] са били твърде опустошителни и грабителски, както знаем от съчиненията на византийските автори. Чрез тези нападения обаче те са опознали добре географските условия, стопанските и етнични отношения в Балканските земи и те са им били несъмнено извънредно полезни по-късно при заселването. Историческите проучвания, първото и най-сполучливото за времето си от които принадлежи на Марин **Дринов** (Заселение балканского полуострова славянами. Съчинения I 1909, 139—316), дават главно обща представа за заселването, като използуват преди всичко писмени извори. При тези проучвания не са използувани данните на топонимията, която може да даде сравнително пълна картина на етничните отношения на едно вече уседнало население.

Нахлуването на българските славяни в източната част на Балканския полуостров се е улеснило малко или много от неколкократните опустошителни набези на готи (376—383 г.), на хуни (от 441 г. нататък) и на множество други германски и тюркски племена и племенни групи. Голяма част от Моравия, Мизия, Тракия, Беломорието и Черноморската област са останали задълго необитавани. Византийската власт не е била в състояние да се справи с възстановителните работи по всички тези места и затова се е задоволявала да поправи поне разрушените крепости, и то главно по северните граници на империята. Този подготвителен удар за славянското нахлуване е подобен на кръстоносните походи няколко века по-късно, които отслабиха военната мощ на балканските народи и подготвиха до голяма степен почвата за турското завладяване на полуострова.

Главните пътища, в общи черти, са тези, които ни посочва разпространението на типа „Доляне" (вж. карта 1). Сам по себе си този факт показва какво основно значение има този тип имена при решаването на въпроса за заселването. Имената показват недвусмислено, че главният път на проникването е областта около поречието на Тимок (вж. карта 17). Източният клон на това проникване изпъква твърде ясно, докато западният остава недоочертан поради липса на преки топонимични данни именно с пътищата на проникването на българските славяни от Западна Дакия, Горна Мизия и Източна Панония, т. е. от ония български племена, които са дали името на *Будапеща* и са оставили в унгарски заемки като *pest* < пєшть, *mostoha* < маштєха, *rozsda* < ръжда, *gomba* < гѫба, *galamb* < голѫбъ, *lanka* < лѫка, *konkoly* < кѫколь, *bolond* < блѫдь, *pentek* < пѧтъкъ, *rend* < рѧдъ, *szent* < свѧтъ и др. Областта между Морава и Тимок може с право да се нарече **пролом на заселването**, врата на българските славяни към същинските балкански земи[2]. За втори пролом може да се приеме Долна Мизия и Добруджа, но за нея нямаме топонимични данни, а съдим от податките на историята и може би на археологията. Тук може да се отнася заселването на т. нар. „седем славянски племена“, които според **Иречек**, Историја Срба 97, са се преселили от Влашко през VII в., без оглед на това дали те са били племето анти, както приема **Цойс** (Kaspar Zeuss, Die Germanen und die Nachbarstämme, Götingen 1904, 606 сл.) или друго племе, което е живяло дълго отвъд Дунав в съседство с първобългарите. От трета страна може да се говори за частични преселвания през Дунав между Горна и Долна Мизия, но едва ли може да се говори за голям преселнишки поток, както приема Ив. **Гълъбов**, ИИБЕз 11, 1964, 381, съдейки по застъпването на еровете в български език, като изхожда априори от тезата, че „сегашната българска диалектна структура не е последица от членение на българската говорна област на Балканския полуостров“, а „вън от сегашната българска говорна територия“ (стр. 379). От историята на български език знаем, че изясняването на еровете в силна позиция започва от X в. (т. е. около три века след заселването), успоредно с изпадането на слабите ерове, без да обхваща цялата българска област (вж. К. **Мирчев**, Истор. граматика на бълг. език, 1958, 114). При това авторът смята, че въпросните български славяни са минали Дунав и прекосявайки Мизия, Стара планина и Тракия, са се настанили в Родопите. За такъв път на проникване едва ли ще се намерят някакви данни, независимо от географските пречки. Родопите, както показват жителските имена, са заселени по друг път, за който ще стане дума по-долу. Не е възможен и пътят на втория преселнишки поток, определен от **Гълъбов** през Добруджа, Източна Мизия, като изпълва Тракия и се насочва на запад, но не заема Родопите (понеже са заети вече от първия поток), а нахлува в Македония и на юг стига до Пелопонес. Разпространението на патронимичните имена на *-ишт-* от **-itj-*, както и на жителските имена, показва съвсем ясно, че в Македония и на юг в Гърция българските славяни проникват направо от поречието на Тимок, където са се слели със северозападния преселнишки поток, който идва от поречията на Морава, Тиса и Източна Панония. Изоглосите на жителските имена показват съвсем ясно, че областта с най-гъсто начално заселване на българските славяни е била днешна Македония с околните земи, а именно долното поречие на Българска Морава, Средна и Южна

---

[1] От времето на първите си набези в Балканските земи докъм XI—XII в. българските славяни са известни на византийците главно с името σκλαβηνοί (също Σκλαβηνία 'България') или σκλάβοι (вж. **Moravcsik**, Byzantinoturcica² II 1958, 278). Последното име е запазено и до днес у албанците (*shqah, shqehë*) и у румънците (*şchav, şchai, şchei*), с което те наричат българите в своите страни.

[2] Данни за българското население в западната част на тази област се съдържат обилно в съчиненията на пътешествениците през Балканските земи от XV в. насам. Тук ще приведа само някои от тях: „Morava qui vient de Bossene et qui est une grosse rivyere qui depart la Vulgarie et la Rascie ou Servie, que est une mesme chose" (Ber-

---

trandon de la Broquière, Voyage d'Outremer. Recueil de voyage et de documents pour servir à l'histoire de la géographie, VII 205. Пътуване от 1433 г., срв. и **Иширков** 3); „Prebacavši pomenutu rieku [Morava], udjoše u Srbiju, jer Morava dieli Bugarsku od Srbije“ (D-r P. **Matković**, Putovanja ... Putovanje Kornelija Duplicia Šepera g. 1533. Rad LXII 53; **Иширков** 7); „Zu Nissa endet sich Bulgaria und fecht sich an Servia, nennen sich selbs Serbl, das deind Ratzen“ (**Hans Dernschwam**, Eine Reise nach Amasia im Jahre 1555, стр. 13; **Иширков** 8); „Dne 31 (1591) října nedaleko od Jagodny přeplavili jsme se přes vodu Moravu, a ta voda déli Servii neb Srbsko a Bulgarii“ (**Václav Vratislav**, Příhody, jež na cestě do Carohradu a zvláště v zajeti svém. Zkusil a sepsal Václav Vratislav z Mitrovic. V Praze 1855, стр. 32; **Иширков** 13–14); „Von Griechisch-Weissenburg biss auf den Fluss Moravana wird das Land Servia genennet, von da aber hebt sich das Königreich Bulgaria an und sein wir darinnen gereiset biss 3. an Temir Capi“ (**George Christoff** von Neiczschitz, Sieben Järige und gefährliche Welt Beschaung durch die vornehmsten drei Theil der Welt Europa, Asia und Africa. Budissin 1666, стр. 73; **Иширков** 16); „Од Јагодине су прешли преко леког и јаког древеног моста реку Мораву, „којом се дели Србија од Бугарске“ (Пътуване на **John Burbury Gent** през 1664 г., предадено в „Путничке белешке о Балканском Полуострову XVII и XVIII века, приложио **Стојан Новаковић**. Годишњица Николе Чупића, књ. XVII 1897, стр. 84; **Иширков** 21).

Албания, горното и средното поречие на Вардар, Северен Епир и Северна Тесалия и Струмската област със Солунското поле. При това положение остава без всякаква основа мнението на Павле Ивич (Јужнослов. филолог XXII 1958, 192), че „македонска језичка територија данас показује толико богатство прелазних нијанса и представља истински мост између западнојужнословенских и источнојужнословенских говора".

Македонските говори и жителските имена в македонската топонимия са най-консервативният и най-старинен елемент в българския език и в българската топонимия. Същото остава да се каже и за друго твърдение на Ивич, според което „Најстарије од постојећих изоглоса везане су за епоху досељавања Јужних словена у њихову садашњу постојбину [разр. м., Й. З.] и одражавају правце тога кретња" (пак там, стр. 195). Не е мъчно да се види, че днешното разпределение на българските говори не съвпада изцяло с областите на началното заселване на българските славяни в балканските земи. По-късните преселвания, особено след XIV в., промениха началната картина отчасти. Към това се прибавиха и немалобройните асимилации на българско население в области със старо заселване — Влашко, Тимошката област, Албания и на юг в Епир и Тесалия.

Един от най-интересните изводи е за заселването на Родопите. Те не могат да бъдат заселени откъм Тракия, в която според историческите данни няма трайни заселвания на български славяни няколко века след първите нахлувания. Прокопий и други автори изтъкват, че славяните причинили многократно големи неприятности на византийската войска в Тракия. През средата на VI в. те опустошили областта Астика (между Пловдив и Одрин) и стигнали до Дългата стена пред Цариград (Гръцки извори за бълг. история, II 1958, 136 сл.). Пак по същото време Пловдив, Стара Загора, Одрин и Димотика според същия автор са били „във варварско обкръжение" (пак там, 176). Явно е, че тук става дума за опустошителни нападения, при които не може да се говори за трайни заселвания. При това славянското население прониква не откъм Източна Стара планина, а по главния път Бялград—Цариград. Не може да се говори за трайни заселвания в Тракия и по-късно, тъй като дълго време след това тя е бивала опустошавана поради честите сражения между византийски и български войски. Това обаче не значи, че там не е имало никакво заселване на български славяни, но то е бивало временно поради изтъкнатите причини. Съдбата на тази област не се е променила и няколко века по-късно. За показ може да ни послужи фактът, че през IX в. византийската императрица Теодора подарила на българския владетел Борис в знак на благодарност, че е приел християнството, „пустата по това време [област] от Сидера (в Западна Странджа], която тогава била граница между ромеи и българи, до Дебелт [между Бургас и Грудово]. Тая земя била наричана [от българите] Загора" (Гръцки извори за бълг. история, V 1964, 117 сл.). Самото име *Загора* (от *за* 'отвъд, зад' и *гора* 'планина') показва, че то е дадено от мизийските славянски племена и с него е означена областта южно от Стара планина. Освен това, като се изключат някои имена в южните поли на Източна Стара планина, почти цялата топонимия на днешна Тракия или средновековната Загора, е от неславянски произход. От всичко това става ясно, че Родопите не може да са били заселени откъм изток, а още по-малко откъм север.

Географското разпространение на старинните имена показва несъмнено, че една от най-рано и най-гъсто заселени области е била Солунската област, както в равнините, така и по околните планини. Един пряк свидетел за това могат да ни бъдат силните славянски нападения на здравата солунска крепост през VII в. Несъмнено е, че изходните места на тези нападения не са били някои далечни земи, от които да идват нападателите, а най-близките естествени укрепления, каквито са могли да бъдат само Паяк планина, Кожух планина, Беласица, Рупел, Черна гора, Змийница и Богданска планина.

Според жителските имена Родопите са заселени откъм югозапад. Съдейки по разпространението на имената, трябва да се предположи с право, че по Струмската теснина е минало веднъж население, което е слязло до поречието на Долна Струма и Солунската област с Халкидика, заседнало е здраво там и след време е започнало разселване на североизток към Родопите и на изток из Беломорието. Пътищата на това разселване посочих по-горе при описване разпространението на имена от типа „Доляне". Географският ареал на това население показва несъмнено, че то дошло и се е заселило преди втората вълна по същия път, която ще да е стигнала някъде между днешния Мелник и Благоевград и която езиково е близка с населението в Софийската област в широкия смисъл на това понятие. Така Родопите са една от най-старите заселени области в днешните граници на България. Правилни са думите на Б. Цонев (СбНУ 20, 1904, 95), че „Родопското краище съставя както откъм езиковно, тъй и откъм народописно и културно гледище нещо отделно от североизточните наши краища, нещо старинско, самобитно и като че още непокътнато нито от историческите бури, нито от модерната цивилизация . . .". Тезата обаче на Цонев, че шуменският (съртски) говор е пренесен от рупските родопски говори, не намира подкрепа в жителските имена. При това тая теза стои в противоречие в горепосочените думи на самия Цонев. Органичното единство между българските говори в Солунско и Родопите, както и данните от разпространението на жителските имена, не оставят никакво съмнение, че носителите на тези два български говора принадлежат към една етнична група, която по език е била единна в първите векове на заселването. Близостта на Кирило-Методиевия език, както го знаем от първите писмени паметници на българския език, с родопските говори така получава убедително обяснение. Не е тук място да се говори подробно за общностите между солунските и родопските говори. Те изпъкват при всяко бегло сравнение на фонетиката, словообразуването, ударението, членуването и най-вече с речника и с архаичните си черти. Още Ягич изказа вярната мисъл, че областта, от която произлиза езикът на Кирил и Методий, е някъде между Солун и Цариград, южно от Смолянската област (вж. Zur Entstehungsgeschichte der kirchenslavischen Sprache², 1913, 241 сл.). Западната част на солунските говори вече се доближава до долновардарските говори.

VIII. РЕЧНИК НА ИМЕНАТА

А. ИМЕНА НА *-ЯНЕ*

1. Имена, образувани от съществителни и прилагателни без топонимична наставка, тип „Доляне"

Авлиѐни, с. СЗ 5 Нова Загора, сега Асеновец. — От МИ **Авлия(та)* от диал. *авлия* 'зеленчукова градина', от тур. *avlı, avlu* 'двор'. То не е средновековният град *Авли*, който според Ст. Койчев, АППр I, 4 (1938), 65—74, е бил при дн. Старо село, Сливенско. Други опити за локализацията вж. у Златарски, История . . ., II (1934), 98, бел. 1.

'Αβλίανα, с. С$_5$И$_{21}$ Кожани (Гр 1948, к 63). — От **Обляне* : МИ **Обла* (чука, могила) и под., от *объл* 'валчест, кълбест', срв. *Облавци*, както и пол. *Obła góra* (SG 7, 331). Не би могло от гр. *ἀυλή* 'двор', понеже името трябваше да гласи **Αὐλίανη*.

Аврѐн 1) с. ЮЮИ 14 Крумовград; 2) с. ЮЗ 20 Варна, сега Момино; 3) **Аврѐн тепѐ,** връх СЗ Кривини, ЮЮЗ 32 Варна. — Вероятно от **Яв(о)ряне*, по-скоро **Ав(о)ряне*, без прейотация, както в МИ *Авор* при Бачково, Асеновгр. Поради ударението името не може да е прил. от *(j)авор*, нито да бъде турско поради липса на вокална хармония; срв. *Яворени*.

'Αβοράνη, 'Αβώρανη, 'Αβόρανη, вж. *Яворени*.

'Αγκουσελιανά, вж. *Селяни*.

'Αγόρανα, вж. *Горяни*.

'Αγόριανη, вж. *Горяни*.

'Αγώργιανη, вж. *Горяни*.

'Αλέσταινα, Aléstaina, вж. *Лещане*.

'Αλητζανῆ, с. в Крит, ок. Монофати, общ. Алкалохория (ЕЕА 1, 780). — Вероятно с гр. *'А-* от сандхи, начално **Личане*, от МИ **Лице* от *лице* 'припек, присое', срв. *Ličeni*, сръб., хърв. и словен. *Ličani* (IM 260; AR), чеш. *Ličany* (Prof 2, 607).

'Αμολιανή, вж. *Амуляни*.

'Αμπλιανη 1) с. в Евритания, ЮИ 1 Ламия (MV 80; Гр 1948, к 142; ЕЕА 1, 926; ПТЕ 11), сега Σταυροπηγῆς (ПТЕ 11); 2) с. в Етолия-Акарнания, Ю$_{18}$И$_{10}$ Карпенисион (ЕЕА 1, 590); 3) м. между Амфиса и Гравя в Беотия, С Амфиса (ЕЕА 1, 926). — Имайки пред вид само първото име, Фасмер възстановява с право *ЖБЛІАНЄ, от стб. *жблъ 'извор, кладенец', нбълг. *въбел*, често в имена на извори в Пазарджишко, Асеновградско и Никополско; 4) **Βομπλιανὴ,** село и река в Солунско, известно в извор от 1394 (MV 203), може би дн. село *Въмбел* в Солунско, със запазена носовка.

'Αμώρανη 1) с. в Етолия-Акарнания, ок. Навпактос, на Коринтския провлак (ПТЕ 16), **'Αμόρανη** (MV 66; ЕЕА 1, 915), в което се включва общ. Γολέμη, сега Καταφύγη; 2) **'Αμόργιανη,** с. в Пелопонес-Аркадия, С 20 Триполис (MV 66); 3) **'Αμοργιανοί,** с. в Етолия-Акарнания, Ю$_5$И$_{17}$ Амфилохия (ПТЕ 3; ЕЕА 1, 915), **'Αμοργιανοί** (Гр 1948, к 16), **'Αμοργιανοί** (МЕЕ 6, 602). — Фасмер сравнява със срхр. *Морани* в Рашка и пише с право, че *'А-* може да бъде гръцко, но не обяснява името. От **Моряне* : *море* или **оморje*, 'крайморска област', срв. срхр. *Ogorje*. В първото и второто име удареното *о* е запазено, а в *'Αμοργιανοί, 'Αμαργιανο*. е изглежда вторично.

Амуляни 1) с. в ок. Йерисо, ЮИИ 80 Солун (ВТр 14), **'Αμμουλιανή** (ПТЕ 342), **Μουλιανή** (ЕЕА 9, 556), **'Αμολιανή** (Гр 1948, к 13), **'Αμουλιανή = Μουλιανή**, още **'Αμμουλιανή**, Διάπορος и Βατοπεδική (ЕЕА 1, 918; 9, 555 сл.); 2) **'Αμουλιανά,** с. в СЗ Крит, обл. Ханя, ок. Селинон (ЕЕА 1, 918); 3) **Μέσα Μουλιανά** и **"Εξα Μουλιανά**, съседни села в И Крит, Ю$_6$З$_{12}$ и Ю$_5$З$_{10}$ Ситияи, на морето (Гр 1948, к 127). — По всяка вероятност с редукция (за формите с *'Αμουλ-*) от **Моляне*, МИ или ВИ **Мол* от *мол-* в *подмол* 'дупка в бряг под водата', срв. *Млåмол*, р. при Копска, Брезнишко, словен. *mlámol* 'яма, бездна, пропаст', от **мол-мол* в гл. *мѐля*, рус. *моломон* 'бърборко', т. е. 'който мели = бъбри', вж. Bernеker, SEW 2, 72, словен. *voda melje breg*' водата рони, поляда брега', още МИ *Молница* при Клисура, Самоковско. Еднакво вероятно от *мул-* в срхр. *mulj* 'кал, тиня', словен. *mulj* 'ситен пясък', рус. диал. *муль* 'мътна вода', чеш. *mula* 'кал', пол. *muła* също, етим. у Vasmer, REW 2, 172; срв. МИ *Мулка* при Мугла, Девинско. Едва ли от гр. **ἄμμουλι*, умал. от *ἄμμος* 'пясък'.

Androeni, с. в Румъния, ЮИ 75 Хунедоара (Ind 120, 287). — От **Андровяне* от МИ **Андрово*, от ЛИ *Андро* < *Андрей*, срв. *Андровица*, р. в Белоградчишко, срхр. *Androvac, Androvići* (IM 65).

Aragozena, вж. *Рогозен*.

'Ασάνι, с. в Пелопонес-Ахая, $Ю_1И_{11}$ Калаврита (MEE 6, 372). — По всяка вероятност от **Ошане, *Ошани*; вж. *Ошане*.

Бабан, с. СИИ 13 Корча (А 1918), **Бабани** (Б 1943). — Вж. *Бабяни*.

Băbeni 1) с. С 60 Клуж; 2) с. в ок. Балш, И 25 Крайова; 3) с. в ок. Ръмнику Сърат, 3, 75 Браила; 4) с. в ок. Бълении Бистрица, СЗЗ 50 Питещ (Ind 129). — Начално **Бабяне*, вж. *Бабяни*.

Бабино, с. СЗ 15 Ст. Димитров, тур. **Долно Бабине** 1576 (РСт 369). — Прил. от *Баба* или от начално **Бабяне*, както *Нагоричино, Клещино* и др. (вж.).

Бабйени, с. ССЗ 15 Корча (Б 500). — Вж. *Бабяни*.

Бабовян, изч. село в Луковитско: *село Дерманци, село Бабовян* (тур. извор от около 1430, АПТЗ² 178). — По всяка вероятност от **Бабовяне*, произв. от СелИ **Бабово*, а то от ЛИ **Бабо, *Баба*, срв. СелИ *Бабово*, Русенско, *Бабово кладенче* при Градец, Соф., рус. *Бабовка, Бабовская, Бабовая Балка, Бабовна* (RGN, WRG), стпол. ЛИ *Baba, Baboszewski*.

Бабяни, с. в Ениджевардарско, СИ 10 Воден (К 146; Кк; ВТр 15), **Μπάμπιανη** (ПТЕ 267; липсва у MV), сега Лака, **Λάκκα** (ВТр 15; ПТЕ 267). — От МИ **Баба* от *баба* 'стара жена', твърде често в планински места, където означава чукари с гърбица като на баба.

Баевени, мах. към Малка Желязна, ССИ 10 Тетевен. — От СелИ, МИ **Баево*, от ЛИ *Ба̀йо*, от *ба̀йо* 'батко'. срв. *Баева чешма* при Казашка река, Провадийско, *Баевец* при Троян, *Баев дол* при Разлива до Ботевград, при Стоките, Севлиевско, и др.

Bălăşoeni, с. в ок. Огрезени-Креведия, З 30 Букурещ (Ind 132). — От **Балашовяне*, от МИ **Балашово*, прил. от ЛИ **Балаш*: **Бѣлашь*, от *бѣлъ* и *-аш*, както в МИ *Будинаш* при Клисура, Самоковско, *Гюрашица* при Трекляно, Кюстендилско, *Миташица* при Белчин, Самоковско, стпол. ЛИ *Rad-asz, Rab-asz, Pietr-asz, Siem-asz* (PAN Краков), особ. чеш. СелИ *Bělešovice* (Prof 1, 45).

Băleni 1) с. в ок. Бужор, С 45 Галац; 2) с. в ок. Лазури де Бейуш-Бейуш, ЮИ 60 Орадея; 3) с. в ок. Мънзълещ-Бечени, СИ 80 Плоещ; 4) **Băleni Romîni**, с. в ок. Търговище, 3 45 Плоещ; 5) **Băleni Sîrbi**, пак там (Ind 132). — От ***Бѣлıанє**, срв. МИ *Băla, Bălgrad, Băla de Jos, Băla de Sus* и др. в Румъния, които I. Iordan, TopRom 106, дава покрай имена с *Alb-*, рум. *alb* 'бял'.

Băluşeni 1) с. в ок. Ботошани, СИ 30 Сучава; 2) с. в общ. Фънтънеле до Сучава. — Начално **Бѣлушане*, от МИ **Белуш*, прил. с *-jь*, срв. *Белушино*, Битолско, сръб. *Belušić* (IM 78), чеш. *Bělušice*, ЛИ *Bělúš* 1412 (Prof 1, 48).

Βαλτσινόν, село в ок. Трикала в Тесалия, сега Βαλτινόν (ПТЕ 314), **Βαλτσινόν** (MV 86). — Според Фасмер от **Болтьчьно*, прил. от **болтьце (*балтьце)*, стб. **блато**. Умалителни имена на *-ьце* твърде рядко или никак не образуват прил. с *-ьнъ*, затова по-вероятно от **Балтьчане* от МИ **Балтьць* = **балто* и топон. наст. *-ьць*, или пък от **Балтьце*, умал. от **балто*, нбълг. *блатце*, мн. ч. *блатца*, срв. СелИ *Бла(т)ца*, Визенско, както и по-долу *Блачен, Блатчен*, Драмско.

Βάναινα, с. в Аркадия СЗ 48 Триполис, сега Θέλπουσα (ПТЕ 37), **Βάνενα, Βάναινα** (MV 150). — Според Фасмер **Баньча*, обаче в българската топонимия прил. от *ба̀ня* е само *ба̀нски*, затова трябва да се излезе от начално **Баняне*, с преглас *я* > *е*.

Banani, с. в Албания, ССЗ 12 Берат (А 1914; А 1918), С 4 Banja (А 1914), вероятно във връзка с него. — Вж. *Баняни*.

Βάναρη, с. в Тесалия, СИ 22 Кардица (MEE 6, 617; Гр 250). — По всяка вероятност от начално **Баняне*, с албански ротацизъм *н* > *р*.

Бангиана, Багиана, река, извира при Висока, СИ 30 Солун (Б 50). — Неправилно транслитерирано от гр. **Μπαγγιάνα*, начално СелИ **Баняне*, вж. *Баняни*.

Банчанье, м. при Филиповци, И 5 Трън. — Изпърво СелИ, произв. от МИ **Банкя* от *ба̀нкя* 'малка баня', срв. СелИ *Ба̀нкя* в Трънско и в Софийско.

Банян, Долни, склон при Сатовча И 20 Гоце Делчев (Неврокоп). — От по-старо **Баняне*, от ВИ **Баня*, вж. *Ба̀няни*.

Баняни, с. в Скопска Църна гора, С 12 Скопие, в дола на р. Банянка (К 206; ГП 537), **Banjani** (А 1914): Баніанє 1308 (Нов 477), вь Скопьскои Области ... ѹ Баніахь, 1309 (Нов 479), иде ѡт Баніань ... право ѹ Баніанє ... мєгю Баніанє, 1348 (Гласник 15, 285). — От ВИ **Баня*, стб. **банѣ** (Супр.), срв. СелИ *Ба̀ня* в Станкедим., Михайловгр. и Панагюрско, *Го̀рна Ба̀ня*, Софийско, *До̀лна Ба̀ня*, Ихтиманско, и др., срв. горните имена, както и срхр. *Donji* и *Gornji Banjani* (IM 143, 182).

Βανιᾶνον, с. ЮЮЗ 7 Ксанти, което през турско време се е наричало Μπαλαμπα(ν)λῆ (MEE 6, 625; ПТЕ 288; Гр 250), погрешно **Βονιάνον** у MV 230. — Несъмнено от **Ба-*

няне, вж. *Баняни*, както трябва да се е наричало селото от местното българско население, а *Балабанли* — от турското. Това явление се среща често.

Βανιάνους: τὴν Βανιάνους τὸ ἀκρωτήριον, 1152 = „чукарата Баняне", изчезнало село в Източна Тракия (ИРАИК 13, 52$_{16}$); според Миков 20 дп. Лъджа кьой, И Дедеагач. — От **Баняне*; *-ους* е от гръцки винителен падеж за насока, мн. ч., понеже се имат пред вид жителите на селището. Женският род, както се вижда от члена τὴν, е във връзка с гр. *πόλις* 'град'.

Bardeni, изч. село в обл. Чарталос, СИ Берат в Албания, 1431 (Hal 101). — Вж. *Бърдени, Бърдените.*

Барене, м. при Николово, И 3 Михайловград. — Изпърво СелИ, от ВИ **Бара(та)*, често в тази област; срв. по-долу *Барѐшани.*

Βάριανη, вж. *Борян.*

Барщен, вж. *Бръщен.*

Баурене, с. И 20 Михайловград. — От МИ **Баур*, срв. срхр. *бàура* 'шута овца' (Бачка), още МИ *Бауръm* при Драгиевци, Севлиевско, *Баур*, извор и рекичка при Радуй, Брезнишко. Едва ли славянско име.

Băceni 1) с. в ок. Слатина, СИИ 50 Крайова; 2) с. в ок. Бузъу. СИ 75 Плоещ (Ind 129). — От **Бъчане*: МИ *Бък*: **бък* : **бок* 'стръмнина над дол' (по-нататък вж. при *Μπότσαρι*), срв. МИ *Пòбък* при Мъглиш, Казанлъшко.

Beberani, с. в ок. Сибиу, З 70 Брашов (Ind 136). — От **Беберяне*: МИ *Бебер*: *бебер* 'бобър' (Геров), със затвърдяло *р*.

Belani 1) с. в ок. Търгул Съкуеск, СИ 60 Брашов (TopRom 106); 2) **Belani, Biljanik,** с. И 13 Битоля (А 1918). — Начално **Беляне*, вж. *Белене*; за *Biljanik* срв. по-долу *Сàжденик.*

Belejeni, с. в ок. Бейуш, ЮИ 60 Оради в СЗ Румъния (Ind 137). — От МИ **Белег*: *белег* 'знак', вероятно за граница на полски имоти, срв. МИ *Бѐлега* при Петрич, Пирдопско, и при Чипровци, Михайловградско, *Бележник* при Горна Лисина, Босилеградско, *Забележник* при Яворово, Асеновградско, сръб. *Beleg* (IM 77).

Бѐлен 1) вж. *Билян* (1); 2) м. при Рашково, СЗ 18 Ботевград. — Вероятно от **Белене*, вж. *Белѐне*. Неубедително е мнението на Дуриданов, Славистичен сб., 1958, 216, че името е от прил. *бял* с топон. [?] наст. *-ен*, понеже самото *бял* е прилагателно; 3) изч. село в Ксантийско, 1705 (АПТЗ^{2} 202).

Бѐлене 1) с. З 16 Свищов, тур. **Белне-и павликян** (=павликянско Белене, т. е. чиито жители са павликяни) 1571 (РСт 371), *Biegliani* 1640 (Петър Богдан, АППр II 2, 198); Милетич, Старото бълг. население 192, отбелязва, че селото има старо католишко население, преселено от Тракия. От горните исторически данни се вижда, че през втората половина на XVI в. селото е било вече католишко. Прегласът от *Biegliani* > *Белене* е настанал след втората половина на XVII в.; 2) **Козар Белене,** с. С 4 Левски, тур. **Козар Белени** 1430, **Гюзел Белне-и кюберан** (=българско Белене) 1673, **Белне-и мюслим** (=турско Белене) 1769 (РСт 417, 418); населението е старо (Милетич, пос. съч., 189); 3) равнище СИ до Орлово, Ю 10 Хасково (Б 25); 4) **Βέλλιανη,** с. Ю$_{3}$И$_{3}$ Парамития в Янинско (MV 23), **Βέλιανη** (ПТЕ 153; Гр 1948, к 108), **Velliani** (Англ. 1944); 5) **Κάτω Βέλιανη**. с. в Янинско, Ю$_{3}$И$_{2}$ Парамития (Гр 1948, к 108); 6) **Μπιλιανά,** с. в ок. Арта в Южен Епир (MV 59). — От МИ **Бяла*. срв. гр. *Бяла* в СИ България, от МИ **Бяла* (земя, пръст), **Бял* (камък) или най-вероятно от **Бяла* (река, вода, бара) и под., срещани твърде често из цялата страна, срхр. *Beljani*, укр. *Биляни*, словен. *Beljane*, чеш. *Bílany*, пол. *Bielany* 10п (MV 59; Spal 47).

Βέλλιανη, вж. *Бѐлене.*

Белоптѝчене, с. И 13 Белоградчик. — От МИ **Бяла птица*, **Бели птици.*

Βελιανιτίτικα, с. в Южния край на о-в Пакси в Йонийско море, Ю 2 Геос (Гр 1948, к 107). — Доразвито от **Βέλιανι*; за наст. срв. близките гръцки СелИ *Φαναριωτάτικα*, също *Μπουγδανάτικα*, *Βλαχοπουλάτικα*, *Κεφαλάτικα* и др.

Berveni 1) с. в ок. Кареи, З 90 Бая Маре; 2) **Bervenii Noi**, пак там (Ind 139, 140). — С метатеза от **Бревяне*, вж. *Брѐвене.*

Берзана, с. С 40 Тирана (СелСк). — От **Бързане*: ВИ **Бърза* (река), **Бързи* (поток), като променената *Бер-* от *Бърз-* е станала на албанска почва, вж. Селищев, СелС 284. В случая не би могло да се излезе от неметатизирано **берза* > стб. **брѣза,** тъй като в българската топонимия в Средна Албания не са известни такива случаи; семантично срв. МИ *Бърза* при Иваново, Русенско, изпърво водно име, както и тук *Б(ъ)рзаня.*

Βερζιανή, вж. *Брежани.*

Бѐслен, с. ЮИ 23 Гоце Делчев, **Бяслен (Беслен)** (К 194), **Бяслен** (СбНУ 12 НО 243), **Бесляни** 1671 (АПТЗ 173). — От по-старо **Бѣсняне*, от ВИ **Бясна* (река, бара), **Бесен* (дол, поток) и под., срв. МИ *Бесен рид* при Самуил, Петричко, *Бесничко дере* при Варвара, Пазарджишко (прил. от МИ **Бесник*, **Бесница*), *Бесничевец* над Струмешница при Петрич, и др., с дисимилация *сн* > *сл*, вероятно под влияние на следващото *н*, както в *слу̀бник* 'годежар' (Родопите) от *сну̀бник*; сръб. *Besni Fok*, *Besnik*, словен. *Besnica* (IM 80), пол. *Bieś-*

nik 2п (SG 1, 223), особ. *Bieśnianka=Bieśninka=Bieśnik* (SG 11, 773).

Бибанье, с. в Тетовско (К 264). — От МИ **Биба(та)*: *биба* 'пуйка, патка, гъска' (Младенов, БТР 144) или от ВИ **Бибя* (бара), **Бибье* (блато) и под., срв. МИ *Биба* при Сирищник, Радомирско (има кръгли камъни, с които децата играят на *биба*=гъска), *Бибин дол* при Главановци, Берковско, *Бибавица* при Метохия, Кюстендилско.

Биждане: ѹ Прѣспѣ двє ловишти, ѹ Бижданехъ половинѹ водѣницє, 1335 (Душан, Нов 666), днес *Биждово*, С 10 Струга. — От МИ **Бижд*, **Бижда* (вьсь), прил. от ЛИ **Биде*, **Бидо*, съкратено от ЛИ като **Пре-бид*, **Все-бид* и под., с втора част от диал. *бѝдам* 'бъда', срв. МИ *Бѝдина ливàда* при Добърчин, Свогенско, *Бѝдьово* при Шахин, Ксантийско, от същия произход СелИ *Пребьдища*, Воденско, *Сбъжде*, Охридско, Побѫжда 1273 (БСМ 582), днес *Пдбоже*, Скопско, стпол. ЛИ *Nieprzebąd*, *Wszebąd*, *Wzbąd*, *Zdziebąd* (Tasz 92), СелИ Побѹжда ок. 1308 (Нов 477), също *Δοβίσδιανα*.

Μπιζάνιαν, с. в Епир, Ю$_{12}$И$_{8}$ Янина (Гр 1948, к 29), **Μπιζάνι** (ПТЕ 117). — Явно от **Бъзяне* и по-малко вероятно от **Бъжане* поради рядката палатализация на *з*, от МИ **Бъзье*, **Бъзи* (рът, дол) и под.; за формата и значението срв. МИ в Гърция *Μπιζιόν* в Трифилия, *Μπίζοβον*=бълг. *Бизово*, Воденско (презаето от гръцки) от **Бъзово*, срв. MV 148, 149.

Μπιζτένης, Μπιστένι, м. при Кацанохория в обл. Янина (MV 42). — Фасмер пише с право, че фонетично не може да се свърже с **Бездън(а)*, както мисли и Mertzos. По всяка вероятност **Биждане*, вж. Биждане.

Bileni, изч. село в обл. Канина (Валона). 1431 (Hal 52). — От начално **Биляне*, от един произход с *Билян* (2).

Билян (1) с. СИ 36 Драма, в обл. Чеч (ПСп 8, 308), **Белен** (СбНУ 12, Науч. отд., 241; ВТр 16), **Belen** (А 1914; липсва у К), **Μπέλεν** (MV 226; ПТЕ 91), сега Сили, Σίλλη (ВТр 16; ПТЕ 91). — Съдейки по гръцката форма, Фасмер възстановява с право **Беляне*, **Белене*, вж. *Бѐлене*. Редукцията трябва да се обясни от по-старо ударение **Белянѐ* > **Билянѐ*. Поради гръцката форма не може да бъде от един произход с *Билян* (2).

Бѝлян (2) с. СИ 8 Прешово (К 218). — От **Биляне*: *билье* 'билка' или *било* '(най-висок) гребен на планина', срв. МИ *Били връх* при Киселово, Ломско, срхр. *Доње* и *Горње Билјане*, чеш. *Bylany* 1203, 1406 (Spal 71).

Биране, с. СЗ 7 Корча (Б 1943). — Неясно.

Бистрàница, м. до Върбовка, З 6 Павликени (Миков 255). — Може би доразвито от СелИ **Бистране*, начално **Бистряне*, със затвърдяло *р* и с топон. наст. *-ица*, от ВИ **Бистра* или **Бистра* (вода, река).

Бишани, с. С 20 Валона (Б 1943). — От алб. *bishë* 'звяр, хищник', което е от романски произход, вж. БЕР, св. I, 51, или от МИ **Бѝши* (дол, ров) от заемка *бѝше* 'прасе' (Брацигово), срв. *бѝшка* 'свиня; раст. татул; раст. лугачка' в югозап. говори, заето от албански.

Blăjani 1) с. в ок. Бечени, СИ 80 Плоещ; 2) **Blăjeni,** с. в ок. Бистрица, СИ 80 Клуж; 3) **Blăjeni,** с. в ок. Брад, С 50 Хунедоара; 4) **Blăjenii de Jos,** с. в ок. Бистрица, СИ 80 Клуж; 5) **Blăjenii de Sus,** пак там (Ind 145). — От ВИ **Блага* (вода, бара), **Блага* (круша) и под., срв. *Блага вода* в Скопско, *Благата вода*, много често, *Благата чешма* в Санданско, *Благият дол* в Димотишко и др., хърв. *Blažani* (IM 85).

Βλυζανά, с. в Етолия-Акарнания, ок. Астакос, Ю$_{29}$И$_{18}$ Воница (ПТЕ 5), **Βλυζανά** (MV 151), **Βλιζανά** (Гр 1948, к 21). — Според Хилфердинг (у MV 151) е славянско. Фасмер съпоставя със срхр. *Близанац*, *Близанци*, *Близанце*, пол. *Bliźanów*. От **Близяне* или **Бликане*, от МИ **Близ(и)* (дол, рът) и под., стб. близъ 'близък; близко'; семантично срв. *Блѝзкия дол* при Рашково, Ботевградско, *Блѝзната воденѝца* при Отман ери, Ксантийско.

Μπλήσδιανη, с. ССИ 20 Кòница в С Епир, сега Λαγκάδα (ПТЕ 151; липсва у MV). — От **Ближдане*: МИ **Блидо(то)*, от диал. *блидо* < *блюдо* 'широка разлата паница', във връзка с вида на местността. Семантично срв. МИ *Блюдàта* при Павелско, Асеновградско, *Панѝчище* при Сапарева Баня, Станкедим., *Рàзлатица* при Панагюрище и др. За диалектния преход *блю-* > *бли-* срв. *блю̀вам* > *блѝвам*, *блю̀дкав* > *блѝдкав* (Ловешко), също *лю̀бе* > *лѝбе* и др.

Бòбен, мах. към Хераково, ЮИ 9 Сливница. — Едва ли прил. от *боб*, а по-скоро от начално **Бобяне*, вж. *Боблен*.

Боблен, с. в Кавалско, СИИ 10 Орфано (К 201; Кк), **Μπόμπλιανη** (MV 227), **Boblen (Povljani)** (А 1914; А 1940). **Μονόλιθο; Μπόμπλιανης** (ПТЕ 166), ἀποδίδει εἰς τὸ σύνορον **Βομπλέανης** (=насочва се към междата на Бобляне), ἀπὸ τῆς **Βομπλίανης** (=от Бобляне) (Алексей I Комнен, ок. 1081 (Actes de Lavra 93, 94, 96), сега Μονόλιθος Ἀκροποτάμου, Монолитос Акропотаму (ПТЕ 166; ВТр 17). — От **Бобляне*, както показва *Povljani*, от МИ **Боб*, **Боби* (дол, рът) от *боб*, но едва ли 'Phaseolus vulgaris', а в старото му общославянско значение 'бакла, Vicia faba', запазено в някои диалекти. След лабиала *б* е развито епентетично *л*.

Боболин, с. около Доспат (СбНУ 12, Науч. отд., 244). — По всяка вероятност от **Боболяне*, от МИ **Бобол*, диал. *боболи* 'царевица', произв. от *боб* поради прилика между зърната на царевицата и на боба, вж. у мене, Езиковедски изследвания в чест на акад. Ст. Младенов, 1957, 114.

***Бобояне**, изчезнало село в Софийско, тур. *Бъ̆бъ̆йанӣ*, края на XV в. (РСт, устно). — От МИ **Бобой*, срв. *бобол* 'царевица' от *боб* и *-ол*, вж. горното, в случая от *боб* и *-ой*. Би могло от **Боболяне*, като *л'* > *j* според особеностите на северния Софийски подговор (напр. във Враждебна), ако селото се е намирало в същата област; за явлението вж. подробно Ст. Стойков, ИИБ език, кн. 1, 1952, 147—168.

Bojdani, с. в ок. Снагов, СЗ Букурещ (Ind). — Т. е. **Бождани* < **Бождане*, от МИ **Бод : бод* 'бодил, тръи; остър край', срв. с. *Bod* в обл. Брашов, срхр. *Bođani* (IM), мах. *Бодя̀т=Бодъ̀т*, Пирдопско.

Bojran, с. ЮЮИ 10 Драма (А 1914; А 1940). — С премет на *j* от **Боряне*: МИ **Бор* или *(Криви) *бор*, *(Равно) *борье* и под., срв. *Burjan* от същия произход, а за премета *Гайранци* от *Горянци*, *Dojran* от **Д(в)орян(е)* и др.

Болан, с. Ю 5 Берат (Б 1943). — Със затвърдяло *л* от по-старо **Боляне*: МИ **Боли* (връх, рът, дол) и под., стб. болии 'голям', запазено в диал. *боле, больe* 'повече, по-добре', СелИ *Болетин*, Тетовско, МИ *Боли връх* при Хърсово, Благоевградско, ЛИ *Болислав* в Петричко и Пазарджишко, сткр. *Болѐ*, МИ *Болѐва ливàда* при Коприва, Кюст., *Болевец* при Тишаново, Кюст., *Больòвска махалà* при Пелатиково, Кюст., *Болѐв дол* в Царибродско и др. Вж. и *Bolen*.

Μπολαναίικα, с. в Лакония, С$_{12}$З$_{10}$ Спарта (Гр 1948, к 73), **Μπολανέϊκα** (ПТЕ 213). — Гръцко доразвиване от **Μπολάνη*, начално **Боляне*, вж. *Болан*, срв. *Μπολιάνα*.

Bolen 1) с. в Албания, С$_{25}$И$_{5}$ Кълцюр (Клисура), **Boleni** 1431 (Hal 79, 81, HalK); 2) с. Ю$_{7}$И$_{31}$ Берат, **Boleni** 1431 (Hal 80, 81; HalK). — От един произход с *Болан, Болена*.

Болена, с. ЮИ 33 Валона (Б 1943), **Bolena** (Англ 1944). — От **Боляне*, вж. *Болан*.

Bolovjan ?, с. ЮЗ 7 Тетово (А 1914). — Би могло от **Боловяне*: МИ **Болово*, от ЛИ *Боло* (за основата вж. *Болан*); за образуването срв. *Мирòвяне*, *Рàдьовене*, *Чочовѐни* и др., както и СелИ *Bolovani* в обл. Букурещ, което, както се вижда от строежа, е възникнало на бълг. почва.

Bolšani, изч. село в обл. Аргирокастро, 1431 (Hal 2). — Името може да се възстанови като **Полшани* (с *п*/*б* поради турския извор) и тогава от **Полѣшане*: МИ **Полѣс(ье)* от *лѣсъ*, **Полѣш(ьє)* от *лѣха* (тип „Загора") или от **полѣсье* в рус. диал. *полесье* 'мелкий лес, заросший кустарником' (Мурзаевы 178).

Μπολιάνα 1) м. при Ганадио, СИ 6 Коница в С Епир; 2) м. при Пирсояни, И 10 Лясковик и 3) м. при Кастаняни, СИ 17 Лясковик (MV 42); 4) с. в Ю Епир, С$_{20}$И$_{9}$ Арта (Гр 1948, к 14). — Според Фасмер от *поля̀на*, обаче обикновено бълг. *п* в гръцки се пази, срв. *Πολιάνα* 5п, *Πόλιανη*, *Πολιανή*, *Πολίανις* и др. у MV s. v. От начално **Боляне*, вж. *Boljani*, срв. *Болан, Bolen, Болена*.

Boljani, с. ЮЗ 4 Берат (А 1914), у СелСк с името **Бояна** е означена област в същата посока. — Селищев (СелС 241) допуща връзка с речното име *Бояна* в Северна Албания, а по-нататък (стр. 266) се пита дали не е от лично име. Ако се излезе от **Боляни*, остава неясно запазването на *л'*, което, както е известно, в албански минава в *й*. Вж. *Болан*.

Borane, изч. село в С Албания, 1431, обл. Акча Хисар (Hal 105). — От **Боряне*, вж. *Борен*.

Борджани, с. ЮЗ 22 Корча (Б 1943), **Borďzani (Borušan)** (А 1918). — От **Бърждани*, произв. от *бърдо* (вж. *Бръждани*), като бълг. ъ в албански дава *о*, срв. *dəbrь* и *dьbrь* в МИ *Добърчани, Добрце; Боз, Бозаник, Бозовец, доич, петок, чеперок* (СелС 284, 285).

Борен 1) с. ЮИ 10 Драма (К 197), **Борян** (Кк), **Боряни** (ВТр 17), **Μπόριανη**, **Μπόριανι** (MV 227), **Μπόριανη** (ПТЕ 88), сега Агиос Атанасиос, Ἅγιος Ἀθανάσιος (ВТр 17; ПТЕ 88); 2) **Борен, Буглен,** с. в обл. Чеч, С Драма (К 196); 3) **Борен,** рид при Мечо Ухо, СИ 17 Крумовград (Б 25); 4) **Βόριανή**, **Βόργιανη**, с. в Тесалия, С$_{10}$И$_{21}$ Трикала (MV 87), **Βόργιανη** (ПТЕ 315; Гр 1948, к. 135), **Vorjani** (А 1914). — От **Боряне*, както показват гръцките форми в двата случая, от МИ **Бор*, срв. *Бор*, извор при Трудовец до Ботевград, *Бори дол* при Лъки, Гоцеделчевско.

Боровàн 1) с. ЮЗЗ 13 Бяла Слатина, тур. **Борован** 1673 и 18 в. (РСт 375); 2) **Борован** и **Борован кая,** м. при Църквище, СЗЗ 6 Пирдоп; 3) м. И Влахи, С 16 Сандански (ВШар). — От МИ **Борово*, прил. от *бор*, срещано твърде често. Моето обяснение, Пирдопско 119, от *Балванъ, Болъванъ* не е убедително. К. Попов, Език и литература, 15 (1960) 383, извежда първото име от рум. *bolovan* > *borovan* с преход на интервокално *л* > *р*, срв. обаче рум. СелИ *Bolovani* в обл. Букурещ (Ind 149). Авторът отбелязва с право, че около селото не е имало бор, обаче може да е имало в миналото или пък името да е пренесено от другаде, срв. СелИ *Мрамор*, Соф., около което няма никакъв мрамор. Словен. *Borovljani*, чеш. *Borovani* 1115, 1219 (Spal 58; Prof 1, 125), *Borovljani* в Австрия (Schleinigg 6), срв. и *Боровян.*

Боровян, с. в СИ Албания, Ю 8 Радомир (СелС 231, 302), **Borovjan (Brujan)** (А 1914), **Боровяни** (Б 1943). — От **Боровяне*, както сочи последната форма, срв. *Борова*, ЮИ Берат.

Boroşteni, с. в обл. Крайова, ок. Търгу Жиу (Ind). — По всяка вероятност от СелИ **Борошт-*, което е прил. от изч. ЛИ **Борота+-jь*, т. е. „Боротин-“, „Боротов-“, срв. СелИ *Боротино*, Прилепско, вероятно и рус. *Боротно* в обл. Новгород и Ленинград (RGN).

Борян 1) мах. към Бръщен, И 30 Гоце Делчев; 2) **Ποριανή**, с. в Лозенградско (MV 233); 3) **Βάριανη**, с. в обл. Фокида, С$_{12\cdot5}$И$_{14}$ Амфиса (MV 114), **Βάργιανη** (Гр 1948, к 109), **Βαριάνη** (ПТЕ 326; МЕЕ 6, 703); 4) ***Μπόριανη**: γαμβρὸν Ἰωάννην **τὸν Ποριανίτης** 1297 или 1312, изч. село в Халкидика (Dölger, SchK 57$_{26}$). Начално **Μποριάνη*. Първата форма е повлияна от гр. *πόρος* 'брод' или е възникнала от него на гръцка почва. — Фасмер възстановява предпоследното име **Боряне*, но не е изключено да бъде **Баряне* от *ба̀ра*.

Μποτζιανά, с. в ЮЗ Крит, С$_{1\cdot5}$З$_{1}$ Кантанос (Гр 1948, к 125). — От начално **Бо̀чане* > гр. **Μπὸτζιανα* > *Μποτζιανὰ*, произв. от МИ **Бок*, срв. *Botsiani*, вж. *Μπότσαρι*.

Botsiani, с. в С Акарнания, С$_{10}$З$_{15}$ Карпенисион (Англ 1944). — От **Бочане*, срв. *Μποτζιανὰ*, вж. *Μπότσαρι*.

Μπότσαρι Ἀλεποχῶρι 1) с. в община Палайохори, Ю$_{33}$З$_{12}$ Янина (ПТЕ 148), **Βότσαρη Ἀλεποχώρι** (MV 24); 2) **Βότσαρι Παλαιοχώρι**, с. Ю$_{35}$З$_{12}$ Янина (MV 24); 3) **Μποτζαρά**, с. З 22 Янина (ПТЕ 147), **Μποτσαρᾶ** (MV 43), **Μποτζαραῖοι** (Гр 1948, к 175). — Фасмер съпоставя със срхр. СелИ *Бочар*, Бялградско, но поради липса на данни за историята му, също и на славянски съответствия, допуща, че имената са възникнали от гр. ЛИ *Μπότσαρης*, с каквото име е известен водач от гръцкото освободително движение [т. е. Марко Бочарис, за когото се предполага, че е българин]. С негово име са наречени села около Превеза и Врисула, но по административен ред. За горните имена трябва да се приеме, че са от начално **Бочане* с албанска замяна *н > р* (в Янинско и досега има албанско население), срв. *Γλουμπουτσάριον* под *Глъмбочани*. В основата ще да стои МИ **Бок* от същ. **бок* 'стръмнина над дол', сега запазено в значение 'голям страничен отвор на бъчва' (Видинско, СбНУ 18, 501), *кра̀ва белобо̀чка* 'крава с бели петна по страни на тялото', срхр. *bȏk*, по-често *bòčina* 'склон, стръмнина над дол, страна, планински рът', за етим. вж. Vasmer REW 1, 101, МИ *Обоки, Църни обоци*, Дебърско, *Църно̀ буки* (с редукция *о /у*), *Bok* в обл. Клуж, чеш. *Nabočany* 1385 (Spal 32), хърв. *Zabok*, срхр. *Bok, Bočina* (Schütz 32), словен. *Podbočje, Podboč* (IM 470, 335).

Boceni, с. в ок. Тъмна-Стрехая, СЗ 60 Крайова (Ind 146). — От **Бочане*, с преглас *ча/че*, вж. горното.

Бощани, Постан, с. Ю 17 Бер (К 144; Кк), **Бостани** (Б 1943), **Μπόστιανη** (MV 208; ПТЕ 127), сега Ριζώματα (ПТЕ 127). — Фасмер съпоставя със словен. *Boštanj*, но не го обяснява. По всяка вероятност от МИ или ВИ **Бохот*, от *бохот* 'тъп шум (обикн. от падане на вода)', звукоподражателно, както *шѐпот, пу̀кот*, също *ви̇̀кот, рѐвот* и др., за *-от* вж. Leskien, Altbulgarische Grammatik 84, т. е. от начално **Бо(х)ощане > Бощане* чрез контракция. Срв. р. *Бо̀хот* при Балван, Търновско, и село в Плевенско, пол. РечИ *Bochotnica* (SG 1, 269; 13, 581). Втората форма с *П-* е турска, с изместване на съгласните, като крайното *-е* (или *-и*) е изпадпало, за да не наруши вокалната хармония.

Бояни 1) с. И 18 Тетово (К 209), **Бojaне** (РечнМ 176), **Bojani** (А 1918), **Bojane** (Im 86), Боıанє, Боıа́ніє, Боанє XVII—XVIII в. (СелК 21); 2) **Boyani,** изч. село около Берат, 1431 (Hal 62). — Едва ли от прил. от ЛИ *Боян+-je, -ji*, какъвто е случаят със словен. *Bojanji vrh, Bojanja vas* (Im 86), а от МИ **Бой*, от изчезнало значение на *бой*, срв. рус. диал. *бой* 'мъчен път', *бой-место* 'място, открито за ветрове' (Даль 1, 108), срв. бълг. *при̏бой* 'вир, който се синее' (Тетевен), 'стръмен речен бряг' (Пирдопско), СелИ *Прибой*, Радомирско, и МИ при Дебнево, Троянско, *Прибоя* при Лесичево, Пазарджишко, също по-долу *Небояно*.

Brăileni, с. в ок. Питещ (Ind 155). — От МИ **Браиль*=прил. от ЛИ **Браилъ* с *-jь*, късно образуване (след XV в.) поради липсата на преход *л/й*, срв. *Браилово*, Битолско, *Brăiliţa* при Кюстенджа и при Браила (Ind 155), *Brăileanca, Dealul Brăilei, Drumul Brăilei* и др., вж. TopRom 295, бел. 7. Името може да бъде и румънско образуване с ЛИ *Браил(о)=Брайо+-ил(о)*; за основата срв. сръб. *Braiči* (IM 92).

Brănişteni, с. в ок. Роман, ЮЗ 50 Яш (Ind 155). — От МИ **Бранище*, често в българската и румънската топонимия, от *бранище* 'гора, в която пашата е забранена'.

Brătăşani 1) с. в ок. Брънещи, И 15 Букурещ; 2) с. ок. Въртоапеле, ЮЗ 75 Букурещ (Ind 155). — Начално **Браташане*, от МИ **Браташь*=прил. от ЛИ *Браташъ*, развито от ЛИ *Брат(о)* с *-аш*, за която срв. *Bălăşoeni*, както и *Brătăşanca* в обл. Плоещ, доразвито с *-ка* от **Браташане*.

Brătuleni, с. около Яш (Ind 156). — От МИ **Братуль*=прил. от ЛИ *Братулъ* с *-jь*, срв. хърв. *Bratulići, Bratuljevci* (IM 94). Името може да бъде и румънско образуване от ЛИ *Братул*, заето от бълг.

Брашнеляна, м. ЮИИ Чепеларе, С 14 Смолян (Б 40). — По всяка вероятност изпърво ЖитИ **Брашнеляне* от диал. *брашнел* 'бръшлян', срв. *бръшнел* 'бръшлян' (Баня, Чепинско, БотР 177), МИ *Бръшнелке* при Владиково, Асеновградско, *Бръшнелник* при Овчарово, Преславско.

Brašteni, 1431 изч. село в обл. Павло Куртик, ок. Вулкашин, С р. Шкумба, 1431 (Hal 95). — От **Брѣштане*, вж. *Брещани*.

Брѐвене, рекичка при Челопеч, З 7 Пирдоп. — Изпърво СелИ, от **брев*, срв. диал. *брѣв* 'греда, която служи за мост', стб. **брьвъно**, рус. бревно, за етим. вж. Vasmer, REW 1, 119; срв. тук *Βροβιανὰ = Προβιανὴ* и *Μπρούφλιανη*, СелИ *Бързеница*, Тетовско, чеш. *Břvany* 1346 (Spal 83). Бележката на Бернар, Балк. езикозн. 3 (1960), 2.77, че тук може да имаме мн. ч. от *бревен*, срв. *бървен* 'греда за мост' (Банско, СбНУ 48, 428) е правилна, но като се има пред вид, че такъв мост е само от една греда или дърво, по-вероятно е тук да имаме начално жителско име.

Брєднвьıанє, изчезнало село, вероятно е било в Прилепско: **виноградь . . . 8 Брєднвьıанєхъ,** 1335 (Душан, Гласник 13, 376). — От МИ **Бредив* (лес, дол) и под., от изч. прил. **бредив* от **бред*, запазено в рус. *бред* 'листник за храна на добитък' (Даль 1, 126), REW 1, 120; за образуването срв. *габрѝв* в МИ *Габрѝвица* при Каменица, *Габрѝв рът* при Г. Камарци и *Габрѝвите могѝли* при Чавдар, Пирдопско, а за значението *Бръщен*.

Брѐжане, м. при Коняво, СИ 8 Кюстендил. — Вж. *Брежани*.

Брежани 1) с. СИ 24 Охрид (К 253; Б 500), **Brežani** (А 1914; А 1918); 2) с. в Ю Албания, С 5 Малешево (СелС 269, 296), **Brezhan** (Англ 1944), погрешно **Брегиани** (Б 1943), взето от гръцки извор; 3) **Βερζιανή**, с. в Сярско (MV 214). Фасмер го свързва с право с *бряг* и съпоставя със срхр. *Брежани*, срв. още словен. *Bzežane*, чеш. *Břežany*, словаш. *Brezany*, пол. *Brzeżanka*, укр. *Бережани* Миков 117 дава и *Брѐжани*, Ю Благоевград, обаче името е ново, административно, за старото *Сърбиново*; при това тълкуването му от стб. **брѣжѫ** 'пазя' е погрешно.

Brezdan, вж. *Бриждан*.

Брeждани, вж. *Бриждан*.

Βρέσθενα, с. в Пелопонес-Лакония, $С_{17}И_5$ Спарта (MV 166; ПТЕ 212), **Βρέστενα** (Гр 1948, к 73), **Βρέσθαινα** (МЕЕ 5, 535). — Според Фасмер явно от **Брѣстьна*, но поради гр. *αι=е*, по-вероятно от **Бръждане: брьдо*, като бълг. *ь* е дало в гр. *ε*. От **Брѣштане* би се очаквало гр. **Βραστ-*, срв. *Brašteni*.

Βρέσταινα, Βρώσταινα, вж. **Брождане*.

Βρέστενα, вж. **Брождане*.

Брешчени, с. ЮЗ 8 Костур (К 268), **Breščeni** (А 1914), **Μπρέστενη** (MV 194; ПТЕ 336), **Бресчани,** сега Кринанера (Костенария), Авги, Κρύα Νερὰ (ВТр 17; ПТЕ 336). — От МИ **Брест*, като *tj* в говора е дало *шч*, срв. още там *мъшчаа, шчипано* (СбНУ 36, 208, 250).

Брещани 1) с. $Ю_7И_5$ Дебър (К 261), **Breštani** (А 1914; А 1918), **Брещàн** и **Брещàне** у местни жители, а **Брѐщане** и **Брѐщани** в околни села (Русич Б 70); 2) още **Мбрештани,** две села, СИИ 12 и СИИ 15 Пръмет в Ю Албания (СелС 232, 296; СелСк), за вмъкването на *М-* на албанска почва срв. СелС 323, **Брeждан,** СИ 15 Пръмет (Б 1943); 3) **Брещяни,** с. СЗ 4 Берат (СелС 232, 296, 323; СелСк), **Мбрещан** (Б 1943), **Breštjani** (А 1914), **Braštani** (HalK), **Brašteni** 1431 (Hal 56); 4) **Μπρέστανη,** с. в ок. Мелисурги, ЮИ 29 Янина (MV 59). — От МИ **Брест*, вж. горното.

Бржданл, вж. *Бръждани*.

Бриждан, Brezdan, Брeждани, с. в СИ Албания, ЮЗ 12 Радомир (СелС 215, 274, 275, 289; СелСк), **Брeждан** (Б 1943). — От **Бриждане*, от МИ **Бриди* (връх, рът), от изчезнало прил. **брид* в стб. **бридъкъ** 'остър, резлив' (Супр.), срв. гл. *бридѝ* '(за вятър) остър е, реже' (Брезнишко), рус. диал. *бридкóй* '(за вятър) остър' (Даль 1, 128); за етим. вж. Vasmer, REW 1, 123. Формата *Брeждан*, изглежда, е сближена вторично с *брег, брезда* от *бразда* като по-познати думи. Или от **Бръждане: брьдо?*

***Брождане** 1) **Βρόστιανη**, с. ЮЗ 25 Костур (MV 180), **Βρώστιανη**, сега Ἅγιοι Ἀνάργυροι (ПТЕ 180), **Брощани** (Б 200; Б 1943); 2) **Βρόστιανη,** с. $С_3З_{13}$ Кардица, ЮИ Трикала в Тесалия (MV 88; Гр 1948, к 55), **Βρώστιανη** (ПТЕ 308); 3) **Βρόστιανη**, с. в ок. Навпакта в Ю Етолия (MV 68; ПТЕ 18), сега Ριγάνιον (ПТЕ 18); 4) **Βροστιάνι,** изч. село в Зъхненско, СИ Солун, 1346 (MV 215), **Βρεστιανή** 1357 (Dölger, SchK 44_{14-15}; 5) **Βρέστενα** и **Βρώσθαινα**, с. в Пелопонес-Ахая, ЮИ 15 Егион (MV 132), **Βρώσταινα** (ПТЕ 78), **Vrestena** 1704, **Vrestiana** 1700, за които Eric Hamp (ZfslPh XXXI, 1 (1963), 144) допуща, че иде от алб. *vreshtë* 'лозар', както Селищев (СелС 218) допуща между другото за възникването на *Врешта* в Албания, **Βρόσθαινα** (Гр 1948, к 4), **Vrostaina** (Англ 1944); 6) **Βρέσταινα**. **Βρώσταινα,** с. в Пелопонес-Ахая, $Ю_2И_2$ Калаврита (MV 132; ПТЕ 67), **Βρόσθενα** (Гр 1948, к 51), **Βρέσθαινα** (МЕЕ 6, 372), **Vrosthaina** (Англ

1944). — Фасмер се колебае с право между *бръст, брощ* и *бряст*, но не е изключено и от *брод*, към което насочват успоредните форми *Βρ̣ώσθαινα=Βρ̣ώσταινα*, т. е. **Брождане*, както чеш. *Brozány, Brozanky*, словаш. *Brodzany* (Spal 47).

Broštani, вж. *Прощан*.

Μπρούφλιανη, с. в обл. Фтиотида, Ю 7 Сперхей (MV 107; ПТЕ 329), сега Δίλοφος (ПТЕ 329). — Фасмер излиза от бълг. *бръшлян*, но то се натъква на фонетични мъчнотии: φ вм. σ. По-приемливо изглежда обяснението на Хилфердинг, който възстановява **Бръвлꙗне*: МИ **Бръв* (вж. *Брѐвене*), тук с епентетично *л*. За Фасмер изглежда странно възстановяването на Хилфердинг, може би понеже трябва да се приеме това *л'*, каквото според него не се открива в славянските имена в Гърция.

Брушани, с. ЮЗ 6 Кавадарци (К 154), **Brušani** (А 1940), през XIV в. Броусь: сєлиштє Броусь . . . а сє мєгѥ Броусоу како Цєровн потокь оупада оу Пшнню, 1353 (Душан, Нов 703). — От МИ **Брус* от *брус* 'вид пясъчник', често в бълг. топонимия, срв. *Брýсен*, Тетевенско, *Брýсник*, Брезнишко, хърв. *Brušane*, чеш. *Zabrušany* (Spal 41).

***Бръвяне: Βροβιανά, Προβιανή,** с. в Етолия, $С_{27}И_{21}$ Амфилохия (ПТЕ 4), **Βρουβιανά** (MV 68; MEE 6, 602), **Βροβιανά** (Гр 1948, к 16), **Vroviana** (Англ 1944), **Βρούβριανα** (MEE 5, 682). — Според Фасмер едва ли от **Върбяне*. Той смята, че **Προβιανή** може да е променено на гръцка почва във *Βρ̣ουβιανά*, дори допуща, че името може изобщо да не е от славянски произход, а да е във връзка с лат. *Probus* [?]. По всичко изглежда, че начално е *Βρ̣ουβιανά*, т. е. от **Бръвяне*: от *бръв*, от един произход с *Брѐвене* (вж.).

Бръждани 1) с. в обл. Долна Копачка, ЮЗ 14 Кичево (Б 1943), **Бърждани** (К 256; Й. Иванов, Бълг. в Македония, XXIX), **Брждани** (Mja 8, 33), **Bržđani** (Im 102; А 1914), **Брьждани** XVI в. (СелК 22); 2) **Брждан,** с. Ю Елбасан (СелС 215, 278). — От МИ **Бърдо(то)*, *(Голо, Дълго) *бърдо* и под., срв. срхр. *Брђане*, пол. (?) *Bierdzany* (Spal 33), както и по-новите *Бърдене, Бърдените, Забърден, Забърдгни*.

Βρύνενα, с. в ЮИ Тесалия, ЮЮИ 13 Халмирос (MV 109; ПТЕ 221), **Βρίνενα, Βρύνινα** (MV 109), **Βρύναινα** $Ю_{13}И_{4\text{-}5}$ Алмирос (Гр 1948; Гр 250, ок. 1960). — Фасмер допуща от *брьньнъ* 'кàлен', тук **Брьньна*. Като се има пред вид, че имената са в Северна Гърция и следователно може да не са така старинни както в Средна и Южна Гърция, при горните форми еровете в слабо положение би трябвало да изчезнат и да имаме форми с **Βρ̣υννα*, срв. и *Βρ̣ύνα* в ок. Олимпия в Месиния (ПТЕ 254) и затова е по-вероятно тук да се мисли за по-старо *Брьнꙗнє от стб. брьньє 'кал, тиня'.

Brîncoveni, с. в ок. Балш, И 25 Крайова (Ind 157). — От МИ **Брънково*, прил. от ЛИ *Брѝнко*, срв. РИ и МИ *Брѝнкин* и *Брѝнкин яз* в Ломско, РИ *Брѝнчовци* в Каменица, Пирдопско, *Брънчѐвица* при Тишевица, Кюстендилско, *Брѝнчо(в) вàлог* при Осиково, Врачанско, *Брѝнчова падѝна* при Кула, *Брѝнчови чýки* при Кръстилци, Петричко, *Брѝнчо(в)ски (х)ан* при Ботевград и др., от Пр *Брънко, Брънчо* за човек с големи бърни (според Ст. Илчев (устно) от *Брани-мир, -слав*, а *Brîncoveni* ще да е от румънска диалектна дума, от която е Пр *Брьнкован* „дето въди брънките" (Котел, 1867), РИ *Бранкованов* в Шумен).

Бръщен, с. И 30 Гоце Делчев, **Бърщен** (СбНУ 12, Науч. отд., 241), погрешно *Върщен* (К 196), **Berštan** (А 1914), тур. **Бршаний** 1671 (АПТЗ 173; РСт, устно), **Биршлани** 1655 (РСт 377). — От **Бръщене*, както показва първата турска форма, от МИ **Бръст*, от *бръст* 'шума и клони за храна на добитък'; семантично срв. Брєднвьꙗнє.

Брященско, чука Ю Воден, Ю 16 Първомай (Б 25). — По всяка вероятност доразвито от СелИ **Брящене*, от МИ **Бряст*, срв. СелИ *Брест*, Никополско, вж. и *Брещани, Вреащино=Врашен*.

Бубляна, м. при Горяне, ССЗ 18 Гостивар (Mja 3, 117). — Изпърво СелИ. Изглежда от **Бобляне*, от МИ **Боб*, **Боб(л)и* (дол, рът) и под., с епентетично *л'*.

Budişteni 1) с. в ок. Тополовени, И 15 Питещ; 2) с. в ок. Бузъу, СИ 70 Питещ (Ind 162). — Доразвито от МИ или СелИ **Будище*, патронимично име, произв. от ЛИ *Буде, Будо*, съкратено от *Буди-мир, -слав* и др., срв. *Budeşti* 13п в Румъния, но едва ли от унг. *Buda*, както го обяснява Petr(ovici) (по I. Iordan, TopRom 501), понеже някои от имената са в области, където няма унгарско население. От тоя тип срв. *Царищене* в Асеновградско.

Buzoeni, с. в ок. Лехлиу, И 60 Букурещ (Ind 166), **Buzoieni** (TopRom 295). — Явно от **Бозовяне*, от СелИ **Бозово*, прил. от диал. *боз* 'бъз', срв. *Бозово*, Гребенско (К 276), *Бозовци*, Тетовско (вж.).

Буковляне, с. И Прешово (К 216), **Bukovljane** (Im 105), **Буковяни** (Б 1943). — От МИ **Буково*, твърде често, с епентетично *л*, може би под сръбско влияние; чеш. *Bukovany*, пол. *Bukowiani*.

Булачани, мах. към Црешово, ССИ 8 Скопие (К 206; ГП 541), **Bulačani** (А 1914). — Според Spal 108 е неясно. От МИ **Булак* от изчезнала заемка **булáк* или пък възникнало направо на турска почва от диал. *bulak* 'разбойнишко свърталище

(SDD 230) или *bulak* 'извор' в казантатарски, кумански и киргизки, срв. *Булак*, канал и квартал в Казан (СССР), вж. REW I, 141.

Bulgareni, вж. *Българени.*

Bulcani, с. на р. Девол, ЮЗ 36 Поградец на Охридското езеро (итал. 200). — Неясно.

Bursiani A(no) и **Bursiani K(ato),** две села С 16 и С 18 Трикала в Тесалия (А 1914), **Μπούρσιανη Ἄνω,** сега Χειμαδιόν (ПТЕ 306). — С метатеза от **Брушани*, вж. *Брушани*, или от **Вършане*, с гръцко *в* от бълг. *б*, от МИ **Вьрхъ*, *(Голѣмъ) *вьрхъ* и под., срв. *Βρουσίνα* в ок. Парамития в обл. Янина (ПТЕ 153), което Хилфердинг (у MV 25) възстановява с право **В(ь)ршина* от **вьршина* 'голям връх'.

Burjan, с. С 32 Драма. край р. Доспат (А 1940). — Вероятно от **Борянѐ*, с редукция **Бурян(ѐ)*, вж. *Bojran.*

Бучан, Бочан, с. СИ 30 Драма, край десния бряг на Места (К 196), **Bučan** (А 1914; А 1940), **Πότσαν** (MV 227). — От постаро **Бучане*, от МИ **Бу̀ка(та)*, *(Висока) *бу̀ка* и под., от *бу̀ка* 'отделно дърво бук', срв. словаш. *Bučani* (Spal 59), или от **Бочане*, от **бок* 'стръмнина на дол', вж. *Μπότσαρι.*

Буширени, Бущреш, с. в Прешовско (К 218). — Неясно.

Băzăvani, с. в ок. Самаринещ-Стрехая, СЗ 60 Крайова (Ind 136). — От **Бъзовяне*, с румънска асимилация *ъ-о*>*ъ-ъ*, от МИ **Бъзово: бъз*, срв. *Buzoeni.*

Българѐни 1) с. ССЗ 10 Левски, тур. **Булгарене** 1430, **Булгарине** 1692, 1696 (РСт 379), със старо население (Милетич, СБНас 189); 2) с. Ю 10 Ловеч, тур. **Булгарина** 1673, 1692 (РСт 379); 3) **Големи Българени,** мах. към Дряново; 4) **Ма̀лки Българѐни,** мах. към Върбаново (Царева ливада), ЮЮЗ 4 Дряново; 5) **Bugareni,** с. ЮЮЗ 5 Воден (А 1914); 6) **Bugareni,** ЮЗ склон на планината Чакирка, ЮЗЗ 12 Воден (А 1918); 7) **Vulgarini,** с ЮИИ 30 Лариса в Тесалия (А 1914), **Βουλγαρινή** (MV 99), Ἔλαφος **(Βουλγαρινή)** (Гр 1948, к 1), **Voulgarini** (Англ 1944). — Последното име Фасмер свързва направо с името на *българите*, но без да обяснява формата: тя ще да е начално **Българени*, с редукция *е/и*: *Булгарини̇*. Произв. от МИ **Българи, Българе*, срв. СелИ *Вулгари*, сега Българи, Мичуринско, *Българи*, мах. към Млечево, Севлиевско, още *Бугарец* при Пожаране, Гостиварско, *Бугарица* при Горна Мелна, Трънско, Блъгарино 1378 в Рила (БСМ 597), с. *Bugarič*, ЮЗ 9 Сандански, *Българчѐво*, с. З Благоевград, *Bulgarinje*, с. ССИ 14 Куманово (А 1914), *Блаца Бугарско*, с. в Костурската област По̀поле (К 265); в Гърция: *Vulgar*, вр. 1120 м в ЮЗ поли на Олимп (А 1914), *Bulgar*, метох в З край на Халкидика, ЮИ 24 Апоними (А 1940), *Βούλγαρι*, изч. село̀ в Халкидика, 1333 (MV 320), река Sarandoporis=*Vulgaris* в Тесалия, СЗ Еласон (А 1914)=*Βούλγαρα* (Ρεῦμα) (Гр 1948, к 32), *Βούλγαρα*, планина в Етолия (MV 68) = *Βουλγάρα* с вр. 1660 м, С$_{23}$И$_{15}$ Карпенисион (ЕЕΛ 1, 590), *Βουλγάρα*, вр. в Тесалия, ок. Трикала (MV 37), Ἅγιος Ἰωάννης (Προσφύγω ἐκ *Βουλγ.*), с. в И Тесалия, С$_6$И$_2$ Катерини (Гр 1948, к 114), *Βουλγαρέλι* в обл. Арта (MV 56), *Βουλγαρέλιον*, с. С$_{22}$И$_{17}$ Арта (Гр 1948, к 14), *Булгариево*, село СЗ 15 Солун (К 140; Миков 100),=*Бугариево* (Б 1943),=*Μπουγαριόβον* (ΜΕΕ 6, 471), ἕτερον θεῖον ναὸν εἰς τὸ χωρίον *Βουλγαριτζοῦς*, изч. село в Сярско или в Солунско, 1309 (грамота на Андроник II, Guillou 45$_{35}$), Λίμνη *τοῦ Βούλγαρη* в Акарнания (MV 68),=*Βουλγαριά* Λίμνη (ΕΕΛ 1, 590), *Булгар кьой* в Кешанско, в Изт. Тракия (Миков 100), вероятно еднакво с *Βουλγάρ κιοϊ* в Димотишко (MV 231), *Βουλγάρο*, с. в С край на о-в Тасос (MV 229), *Βουλγάρω*, с. в СЗ Крит, Ю$_5$И$_9$ Кастелион (Гр 1948, к 62),=*Βούλγαρο* (MV 174), *Βουργάρικο*, с. в Янинско (MV 25); в Албания: *Булгери*, с. в СЗ Албания при сливането на Мати и Фани (СелС 54, 265), *Булгари*, изч. село в ок. Драч, XVII в. (пак там), *Булгарец*, с. в Корчанско (СелСк); в Сърбия: *Бугариновац*, с. в Прокупленско, Добричка околия, от него *Бугариновачка Река*: „И ова извире Јастрепцу у присоју. Тече на југ до пута који води од Ниша к Прокупљу, а одатле се обрне к северу до утока свога у Мораву" (Миличевић 348), *Bugarić*, с. в Косовска Митровица, сега Srbovac (O. Franck 76), *Kula Bulgjerit* при Миридитите (пак там), *Бугарске њиве*, м. ЮИ Лозница=ЮЗ 106 Бялград (сръбска карта 1:75000), *Бугарски поток* при Ращевица, Светозаревско (Гласник 61, 20), *Bugarski p(otok)* до Болйевац, З 22 Зайчар (немска карта 1:75000 от 1914), *Български лес* XVI—XVII в., между Парачин и Ниш (Миков 220); в Румъния: *Bulgari* в обл. Бая Маре в СЗ Румъния, още в обл. Яш и Бърлад, *Bulgaru* в обл. Букурещ, *Bulgăruş* в обл. Арад и в Зап. Румъния, *Bulgarul* в обл. Букурещ и в Трансилвания, *Iazul Bulgarului* в обл. Яш, *Bulgăroaia* в обл. Питещ, *Bulgăreasca* в обл. Букурещ, *Bulgaria*=*La Bulgărie* в обл. Яш, *La Podul Bulgarului* в обл. Плоещ, *Poiana Bulgarului* в обл. Бъкъу, *Puţul Bulgarului* в обл. Бузъу, *Valea de la Podul Bulgarului* край Тулча, *Bulgărei*, квартал в Брашов (Ind 162; TopRom 268—269); в СССР: *Болгаревский* в обл. Харков, *Болгари* в обл. Смоленск-Ярославл, *Болгарка* в обл. Херсон и предградие на Вознесенск в обл. Одеса, *Болгарка Малая*, *Болгарова*, *Болгарская* (Терновка) в обл.

Херсон, *Болгарская пустошь* и *Болгарь* в обл. Харков, *Болгарское* в обл. на Дон, *Болгары* в обл. Казан и Перм 2п, Подолие, Тула и Владимир, *Болгары Виддинские* в Таврия (Russisches geographisches Namenbuch, I, Wiesbaden, 1963, стр. 450), *Bolhary* в ок. Хмелницки, ЮИ Лъвов, *Bulgary, Bolgary* в Южна Белорусия (SG 15/I, 193, 274); в Турция: *Булгар гьолери*, СЗ Цариград (Б 50); за името *българин* в чужди извори вж. Gyula Moravcsik, Byzantinoturcica II, Berlin 1958, 99—106. — Едва ли може да се мисли, че горните имена стоят във връзка с името на *първобългарите* (от тюркски произход), като се изхожда от исторически и географски съображения. Имената се срещат и в области, в които никога не е имало първобългарско население. Както е известно от византийските извори, докъм X в. *българите* (=първобългарите), у византийците *βούλγαροι*, се отличават от *σκλαβινοί* (=славяните от източния клон на южнославянската група). От това следва, че въпросните имена трябва да са възникнали след X в., когато първобългарите са асимилирани вече напълно и с името *българи* се означават не само поданиците на тогавашната българска държава, но изобщо славянското население в нея (вж. подробно за това у Ив. Дуйчев, Славяни и първобългари, ИИБ история, кн. 1—2 (1951), стр. 190—216).

Бърдени, м. С Голяма Желязна, СЗ 20 Троян (Миков 193). — Изпърво СелИ, ново образуване от МИ **Бърдо*, срв. *Бръждани*.

Бърдените, мах. към Трявна. — Вж. горното. МИ *Бърдѐн* при Повали-ръж и *Бърден* при Радуловци, Брезнишко, са по всяка вероятност прил. от *бърдо*, с *-ен* от -ѣнъ или -ьнъ.

Б(ъ)рзаня, с. ЮИИ 25 Валона (СелСк). — Вж. *Берзана*.

Бя̀лана, Го̀рна и **Бя̀лана, До̀лна,** съседни местности между Горна Росица и Шумата, Ю 10 Севлиево (ст), **Бя̀лана** (Н. Ковачев, Севлиевско, 148). — Ковачев, 47, свързва с *бял* поради белия цвят на почвата и топон. наст. *-а̀на*, както в *Мурга̀на*. На това обяснение пречи ударението: при топон. наст. *-а̀на* имаме винаги ударение върху първото *а*, срв. и МИ *Глава̀н чайр* в Пирдопско. Тук от по-старо *Бѣ̀лıане > *Бя̀лане*, със затвърдяло *л*, и асимилация *а-е>а-а*, вж. *Бѐлене*.

Ва̀ложанье, Ва̀лог, мах. към Гор. Ръжана, СЗЗ 17 Босилеград. — От МИ *Валог* от *валог* 'низинка, котловинка', много често в МИ.

Ва̀рбан, м. при Бачково, Ю 8 Асеновград (РН 3, 165). — Може от **Върбяне* > **Ва̀рбяне* > **Ва̀рбан(е)*, вж. *Върбяни*. За *-ър-* > *-ар-* срв. *ба̀рце* от *бър(д)це* в говора и в местните имена.

Варосане, м. при Банско (СбНУ 48, 555). — Може от **Варошане*, от *варош* 'градец; градски център', но *ш* > *с* остава неясно. Може да се мисли за гръцко влияние в Банско.

Βατουσιάνη. изч. с. в ок. Трикала в Тесалия, 1348 (MV 86; Соловьев-Мошин 154_{11}). — Фасмер допуща с право от *ватах* и съпоставя с *Ваташа*, Кавадарско, срв. РИ *Ватасцѝ* в Туряковци, Трънско, МИ *Вата̀шица* при Доспей, Самок., *Вата̀шката корѝя* при Блатешница, Радом., *Вата̀шко сѐлище* при Друган, Радом., *Вата̀шкото* при Искрец, Свогенско, и при Горни Пасарел, Самок., *Вата̀шката чешма̀* при Драгалевци, Соф., *Вата̀шки дол* при Бърдо, Ихтим., и др. Думата е известна в рударски области и значи 'надзирател в рудник; главатар на русалийска дружина'.

Veleni, с. в ок. Пленица, З 45 Крайова (Ind 447). — От **Веляне*, от МИ **Вели* (дол, връх) и под., от редкия вече диалектизъм *вѐли* 'голям' (ЮЗ говори), стб. вєлии, срв. МИ *Вела глава* при Дедино, Кавадарско, *Веля глава* при Средогрив, Белоградчишко, и при Билинци, Брезнишко, *Вельо бърдо* при Лесково, Мегленско, при Боровичени, Петричко, и при Жеравино, Кюстендилско, *Вели камък* при Извор, Тетевенско; пол. *Wielanka* (SG 13,305).

Велешана, квартал в Свищов. — Изглежда от **Велешане* от *велешане* 'жители на Велес', вероятно от преселници, срв. там *Арнау̀тската чешма̀*, прил. от *арнау̀ти* 'преселници българи откъм Арнаутлука (Албания)', както често се среща в Мизия и Добруджа.

Велчани Мокра, с. ЮИ 36 Елбасан (СелС 287), **Величани Мокра** (Б 200), **Велчани,** с. СЗ 11 Корча (СелС 287; Б 200). — С оглед на формата *Величани*, за начална трябва да се приеме **Величане*, от МИ **Велики* (дол, рът, връх) и под., с изпадане на първото *и* в неударено положение, срв. *rčáni* <*ričáni* в албански (Селищев, СелС 325).

Venča, чифлик, И 8 Гребена (А 1918). — Прил. от *венец* с наст. *-ja* или от по-старо **Венчане*, от МИ **Венец, Венци(те)*, често име на скални венци, срв. *Венчан, Vinčan*.

Венчан, с. ССЗ 8 Провадия, тур. **Венчан** 1573, 1622, 1676 (РСт 382). — Може от по-старо **Венчане*, вж. горното, срв. сръб. *Venčane* (IM 451).

Βέρβαινα, вж. *Върбяни*.

Вердженица, с. в обл. Чеч, СИ Драма (К 196). — От една основа с *Верженu*, доразвито с *-ица*; за озвучаването *ж* > *дж* срв. МИ *Джу̀пата* от *Жу̀пата* при Копривщица.

Верженн, с. в Сярско, СИ 14 Нигрита (ВТр 18), **Βερζιανή** (ПТЕ 302), сега Психико, Ψιχικό (ВТр 18; ПТЕ 302). — От **Верженн* от неметатизирано **бергъ* > стб. брѣгъ; срв. *Берговец*, изговор при Цариброд. Началното *В-* е гръцко.

Βεριβιανά, с. в Крит, ЮЗ$_5$ Кантанос (Гр 1948, к 125; ПТЕ 358). — Вероятно от **Върбяне*, но наличието на второто *ι* остава неясно. Срв. *Βέρβαινα* при *Върбени*.

Verilan, с. И 10 Корча (А 1914). — Вероятно от **Вериляне*, от МИ **Верил-*, от един произход с *Верйла*, от основа *вер-* във *вер-йга*, диал. *вер-ўга* с (топон. ?) наст. *-ил(а)*, рус. *вереница* 'редица, верига от еднакви предмети; ято', *веренька* 'вързоп дърва', бълг. СелИ Горна и Долна *Вереници*, Михайловгр., р. *Веренещица*, приток на Марица (Ж. Чанков, Геогр. речник... (1918), 61), вж. подробно у мене, БЕз 11, 1961, 127.

Βεσιανά, с. в ок. Кисамос при Ханя в СЗ Крит (ПТЕ 351). — От *Вышане, от *высь 'височина, чукара', вж. *Вишан*; или по фонетични причини по-вероятно от стб. вьсь 'село'?

Ветрене 1) склон при Ракьово, И 15 Михайловград (Б 25); 2) вр. при Осеново, СИ 15 Варна (Б 25). — От МИ **Вя̀тър-*, *Студѐн) *вя̀тър* и под., срв. вр. *Вя̀търа* при Варвара, Пазарджишко.

Вечеровени, м. при Бачево, С до Разлог. — От МИ **Вечерово*, по всяка вероятност от ЛИ **Вечер*, срв. старобълг. ЛИ *Вечеринъ* (Mikl., PN 40), МИ *Вечерина* при Широки дол, Самок., *Добровечерово* при Шахин, Ксант.

Vešani, изч. село в обл. Томорица, И Берат, 1431 (Hal 65, 77). — Би могло от **Вьшане*, от изч. същ. *вес*, стб. вьсь 'село' (Зогр., Мар. и др.). Вж. *Вехчани*, *Βεσιανά*.

Вещани, развалини в Щипско (Б 50). — От МИ **Ве(х)ти* (лозя, кладенец) и под., срв. *Вѐхтия герdн* при Милковица, Никополско, МИ *Вехтото сѐло* при Климентово, Търновско, от *вехт* 'стар', стб. ветъхъ (Клоц., Супр.), нбълг. и *вет*, *вѐта*.

Видрани, с. ЮЗ 12 Кичево, в обл. Долна Копачка (К 256; Б 1943), **Vidrani** (А 1914; А 1918; IM 453). — По-малко вероятно от *вѝдра* 'животно Lutra vulgaris', а по семантични причини по-скоро от диал. *вѝдра* 'малък бистър извор' (Тетевен, устно от Т. Герасимов), от *вѝдра* (водà) от диал. *вѝдър* 'ясен, чист'.

Вилян, Вила, с. С 26 Гребена (К 273), **Viljan** (А 1914; А 1918), **Βίλιανη** (MV 179). — Фасмер свързва с велья 'голяма', както *Βηλιά* в същата област, но в такъв случай е трудно да се обясни ударената гласна в първата сричка, затова по-добре от **Биляне* от *бѝло* или *Былѩне от былье 'лечебна трева, билка', срв. *Билян*. Ако началното *В-* не ѐ от бълг. *Б-*, би могло от *вила* 'самодива, самовила', срв. МИ *Вильѐ коло* Босилегр. и Трънско.

Винени, с. в СЗ край на Мало Преспанско езеро (К 242; ВТр 18), **Vineni** (А 1914), **Βίνενι** (MV 190), **Βίβανη** и **Βίνωνη** (ПТЕ 337), сега Пили, Πύλη (ВТр 18; ПТЕ 337). — *Βίβανη* е с асимилация, а *Βίνωνη* е сближена вторично с *вино*. — Вж. *Виняни*.

Vinčan, с. СЗЗ 8 Корча (А 1918). — По всяка вероятност от начално **Венчане*, от МИ **Венец*, вж. *Венча*, т/к с редукция, или от МИ **Виница*, **Виник*, от *вино* и *-ица*, *-ик*, срв. МИ *Виник*, С Ниш.

Виняни 1) с. З 15 Анаселица (К 273), **Vinjani** (А 1914), **Βίνιανη** (MV 179; ПТЕ 181), сега Λευκάδι (ПТЕ 181); 2) **Βίνιανη,** с. С$_{8\cdot5}$З$_9$ Карпенисион в Евритания (MV 81; ПТЕ 8). — Според Фасмер отговаря на срхр. *Vinjane*, *Vinjani* (IM 451), по всяка вероятност от *Виньꙗни, от МИ **Виньна*, **Виньно* и под., или направо от МИ **Вино(то)*, **Вина(та)* и под., срв. *Вина*, р. при Криводол, Врачанско, МИ *Вината* при Селище, Благоевгр., и др.

Viršan, Varšen, с. в обл. Демир кол, С 20 Драма (А 1914; А 1940), вероятно = *Барщан* у К 196. — От **Вършане*: МИ **Върх*, *(Големи) *върх* и под., срв. срхр. *Вршани*, Зп (IM 474), чеш. *Vršany* (Prof-Svob 4, 636).

Висанско, с. в Костурско, СИ 22 Лясковик (К 268; ВТр 18), **Vizansko** (А 1918), **Βύσαντσκον** (MV 190; ПТЕ 337), сега Певкофитон, Πευκόφυτον (ВТр 18; ПТЕ 337). — Фасмер допуща с право от **Вишанско*, т. е. прил. от **Вишан(е)*, с гр. *σ* вм. бълг. *ш*; вж. *Вишан*, *Вишени*.

Βήσανη, вж. *Вишен*.

Βίσιανη, вж. *Вишен*.

Visoča, с. СИИ 9 Драма (А 1914; А 1940). — По всяка вероятност от **Височане*, вж. *Височан*.

Височан, с. СЗ 3 Драма (К 198), **Височен** (Б 500), **Височени** (MV 224), **Visočani** (А 1914; А 1940), **Височани** (ВТр 18), **Βισοτσάνη** (MV 224), **Βησωτσάνη** (ПТЕ 91; МЕЕ 6, 476), сега Ксиропотамос, Ξηροπόταμος (ВТр 18; ПТЕ 91; МЕЕ 6, 476). — От МИ **Висок*, **Висока*, **Висока* (чука) и под., срв. СелИ *Висока*, Солунско, и чука при Гоце Делчев, вр. *Висòк* при Стъргел, Пирдопско, и при Ихтиман, *Голя̀м Висòк* при Александрово, Казанлъшко, и др., чеш. *Vysočany* Зп (Prof-Svob 4, 666), словаш. *Vysočany*, укр. *Высочанка* (Spal 39), пол. ЛИ Coman de *Wissoczany* 1437 (архив на PAN в Краков), срхр. *Visočane*, *Visočani* (IM 455).

Витовяни, с. Ю 23 Бер, вж. *Фитивяни*.

Vitrani, изч. село в Ю Албания, ок. Кълцюр (Клисура) 1431 (Hal 32). — Вероятно с редукция от **Вѣтрàнѐ*, по-старо **Вѣт-*

ря̀нѐ, вж. *Ветрене*, или пък от **Вѝдрани* с турска замяна на *д* с *т* (лаутфершибунг), вж. *Видрани*.

Βίτσαινα, вж. *Вичани*.

Вичани, Вицани, Вичища, с. Ю 11 Костур (К 267), **Vicani** (А 1914), **Βύτσιστα** (MV 190). — С гр. *β* от бълг. *б*, произв. от *бик*, както мисли Фасмер, т. е. от МИ **Бич*, **Бичи* (връх, дол) и под., с наст. *-jь*, както в МИ *Бич* при Копривщица, *Влъч* при Долни Лозен, Софийско, *Злеч* в Белоградчишко и др. Може би във връзка със с. *Вич*, *Вица* в съседната област (Гребена).

Βίτσαινα, с. в Тесалия, Ю$_{10}$З$_{19}$ Трикала (ПТЕ 318), **Βίτσαινα, Βύτσενα** (MV 87), сега Πετροχῶρι (ПТЕ 318). — Според Фасмер отговаря на словен. *Bičnje*, чеш. *Byčina*, от *byk*, бълг. *бик*. Поради гр. *αι* = *е* името трябва да се свърже с **Бичане* > **Бичене*, от една основа с *Вичани* (вж.).

Вишан 1) с. ЮЗ 22 Годеч, тур. **Вишан** 1576, 1624 (РСт 383); 2) манастир СЗ Сяр (Б 50), **Višani,** с. ССЗ 4 Сяр (А 1932); 3) м. при Добринѝща, ЮИ 10 Разлог (КПоп); 4) **Vishanj,** с. С$_5$И$_{28}$ Берат (HalK), **Vicani** 1431 (Hal 75); 5) **Vičeni,** изч. село около Берат, 1431 (Hal 65); 6) **Vicani,** изч. село в ок. Валона (Капина), 1431 (Hal 34); 7) **Višane,** изч. село в обл. Ъскарапар, ЮИ Берат, 1431 (Hal 81); 8) **Višeni,** изч. село в С Албания, обл. Акча Хисар, дн. Кроя, С Тирана, 1431 (Hal 110); 9) **Vişan,** с. в ок. Бърнова, Ю до Яш (Ind 450). — Името *Вишан* може да се тълкува по няколко начина: като прил. с *-jь* от изчезнало ЛИ *Вишан*, т. е. *Вишанов*, срв. ЛИ *Вышанъ* Влахъ 1533 (Морошкин 53), което според Вайганд, Имената 21, е от *Вишо, Виша* 'много славен', чеш. ЛИ *Vizha* 1185, *Wissa* 1189 (Prof 2,87), стпол ЛИ *Wyszemir, Wyszesława, Wyszęta* (Tasz 133); от **Вишане*, което може да бъде от *вис* 'чука, височина', запазено главно в МИ, срв. напр. *Височете* при Гинци, Годечко, *Висец* при Равно поле, Елинпелинско, и при Дорково, Пазарджишко, *Висяк* при Девин и др. Тук би могло също да се мисли за незапазеното в топонимията *виш* 'висок', срещано като архаизъм в нар. песни: *виша гора, више дърво*, както Б. Симеонов, БЕз 13 (1963) 414, обяснява *Вишан, Βίσανη, Βίσιανη, Βύσιανη* в Гърция; от друга страна, може да си мисли за **виш*, запазено в словен. *viš* 'тръстика', струс. кнішь 'вид блатна трева', чеш. диал. *viš* (устно от В. Чапкова), пол. *wisz*, етим. у Vasmer, REW 1,208. Повсякавероятност от това **виш* са образувани СелИ *Вишово*, Охридско, *Вишно поле* при Брезница, Разложко, *Вишна дупка* при Ранинци, Кюст., *Вищица*, Кумановско, *Вишорица* при Д. Уйно, Кюст., срхр. *Виш* в Черна гора, *Вишевац* в Сърбия и *Вишевица* в Босна (Im 462). Spal 39, свързва неубедително с наречието *више*. Малко е вероятно в основата да стои *виш* 'вишна', известно само в Търновско.

Вишани 1) с. ЮИИ 30 Берат (СелСк), **Višani** (А 1914), **Вишаний** (Б 1943); 2) с. С 20 Валона в ЮЗ Албания (Б 1943). — От МИ **Вис* от *вис* 'чукара' или **виш* 'тръстика', вж. *Вишáн*, срв. *Vişani* в обл. Галац.

Вишен 1) с. в Сярско (К 176; ВТр 19), **Βίσιανη** (MV 215; ПТЕ 300); може би еднакво с *Вишан* 2; 2) **Βήσσανη, Βίσιανη,** с. в С Епир, ЮЗ 20 Коница (MV 23), **Вишани** (СелСк), **Βήσσανη** (ПТЕ 156), **Βίσσανη** (Гр 1948, к 118), **Visani** (Англ 1944); 3) **Vişani,** с. в ок. Филимон Сърбу, ЮЗ 60 Галац (Ind 450). — От **Вишане*, вж. *Вишани*.

Вишени, с. С 8 Костур (К 265; Кк; ВТр 19), **Βύσσανη** (MV 190; ПТЕ 334), сега Висиня, Βυσσινιά (ВТр 19; ПТЕ 334). — Вж. *Вишани*.

Вишлене, Вишнене, с. СЗЗ 12 Петрич, тур. **Вишнани** XV в. и 1664 (РСт 383). — Първата форма е вторична, получена чрез дисимилация *шн* > *шл*. От МИ **Вѝшна(та)* от *вѝшна* 'дърво и плод Prunus cerasus', срв. МИ *Вѝшна корѝя* при Клисура, Карловско (по диви вишни) или пък от прил. от **виш* 'тръстика', МИ *Вишно* (поле), **Вишни* (дол) и под., срв. *Вишни дол* при Водна, Кулско, р. *Вѝшница* при Раковица, Кулско, и при Ени кьой, Ксант., сръб. *Donji* и *Gornji Višnjani*, хърв. *Višnjan* (IM 146, 186, 456).

Βλασάνη, м. при Хулиарадес в Янинско (MV 23). — Фасмер възстановява **Власана* и съпоставя със срхр. *Vlasanica, Vlàsanicē*, но за жалост не посочва основата. От *влас* 'косъм, влакно'? Семантично е по-убедително от **Влашане*, от МИ **Влах*, **Власи(те)*, т. е. от *влах* 'румънец', срв. СелИ *Влáсе*, Царибродско, *Влáхи*, ЮЗ Лясковик в Ю Албания, МИ *Влах бунáр* при Пещерско, Айтоско и при Клисура, Карловско, или пък от МИ *(Свети) *Влас*, срв. *Светѝ Влас*, оброк при Каменица в Чепинското корито.

Влахани, с. в Ю Албания, „в Дельвинском районе" (СелС 164). — Ново образуване от МИ **Влах* (вж. *Βλασάνη*) или пък възникнало на албанска почва от същата основа.

Влъчани, с. в С Албания, обл. Люберажда, XVI и XVII в., сега **Vulčani** (СелК 73). — От МИ **Вльк*, срв. МИ *Вльк* при Копривщица, или по-вероятно от **Влъчи* (дол, рът, връх) и под., словаш. *Vlčany*, пол. *Wilczanka* (Spal 81), хърв. *Vučani* (Im 475).

Водяни, с. в Прилепско, ЮИ 10 Крушево (К 237), **Vodjani** (А 1914; А 1918), **Воняни, Водньани** между 1544 и 1548, **Водньани, Водані, Вођани** през XVII—XVIII в. (СелК 145), **Vođani** (IM 459). — По-старите форми от прил. *воден*: **Водни* (дол), **Водна* (река) и под., а по-късната форма *Вођани* от начално **Вождани*, от ВИ **Вода(та)*, *(Студена) *вода*, със сръбска замяна на *жд* със *ђ*. Във *Воняни* имаме по-старо *Водняни* с асимилация *дн > нн*, както в диал. *па̀нна* от *па̀дна* в източни говори.

Volniceni, с. в ок. Търгу Муреш, ЮИИ 80 Клуж (Ind 454). — Румънско или бълг. образуване от МИ **Войник, *Войници(те)*, срв. СелИ *Войни̇̀ка*, Ямболско, *Войни̇̀ци*, Ломско и Михайловгр., *Войни̇̀ците*, Дряновско, и др.

Волован, с. СИ 12 Гевгели (Сп 1917, 95), **Volovan** (А 1914). — Вероятно от **Воловяне > *Воловане > Волован*, от МИ **Волово*, прил. от *вол*, срв. РИ *Волов* в Средногорието, МИ *Воловановски харман* при Заграждeн, Асеновгр.

Βομπλιανή, вж. Ἀμπλιανή.

Βονιάνον, с. ЮЮЗ 7 Ксанти (MV 240), вж. *Βανιᾶνον*.

Вощарени, с. СИИ 12 Лерин (К 249), **Voštaran** (А 1914), **Βοσταράνη** (MV 190; ПТЕ 340), сега Мелити, Μελίτη (ВТр 19; ПТЕ 340), **Вощарани** XVI—XVII в. (СелК 68). — От МИ **Вощар(и)* от **вощар* 'който прави вощеници, восъчни свещи', по-малко вероятно от *овощар* 'продавач на овощия'.

Вощенска река, ма̀х. към Дебнево, СИ 12 Троян. — Прил. от основа *Вощен-*, по всяка вероятност от МИ **(О)вощье* от съб. *(о)во̀щье* 'плодове'; семантично срв. МИ *Во̀чник* при Груинци и Горно Кобилье, Кюст., от диал. *во̀ч(ь)е* 'овошки, плодове'.

Врабчане, мах. в Ѐгълница, ЮЗ 11 Радомир. — Населението е преселено от с. *Вра̀бча* в същата околия. Името е прил. от *врабец* или *врабче* с *-ja*, срв. СелИ *Вра̀бча*, Трънско, МИ *Горна Врабча* при Плоски, Санданско.

Врабчин, с. СИ 25 Костур, на С бряг на Рудникшкото езеро (ВТр 19), **Vrapčin** (А 1914; А 1918), **Βράψιν** и **Βρόπφιν** (MV 190), сега Химадион, Χειμάδιον (ВТр 19; ПТЕ 338). — Фасмер допуща от бълг. **Врапче*, но така формата остава необяснена. По всяка вероятност от **Врабчан-*, вж. *Врабчане*. За формата срв. по-горе имената на *-ин*.

Vrabyan, изч. село в обл. Канина (Валона), 1431 (Hal 52). — От начално **Върбяне*, вж. *Върбени*, или от **враб* във *врабче*, срв. *Врабево*, Троянско.

Βραβιανά, вж. *Върбяни*.

Βρανιανά, с. в Евритания, $С_{32.5}З_{12}$ Карпенисион (MV 81), **Βραγγιανά** (Гр 1948, к 36), **Βραγκιανᾶ** (MV 81; ΜΕΕ 5, 682). **Vrangiana** (Англ 1944). — Едва ли гръцко образуване от ЛИ *Βρανᾶς*, както твърди Орландос (у MV 81), а от един строеж като срхр. *Vranjani*, чеш. *Vraňany*, както допуща с право Фасмер, т. е. от МИ **Вран, *Вран* (дол, рът, връх) и под., от *вран* 'черен', срв. *Вра̀ната вода̀* при Етрополе, *Вран ка̀мик* при Петри̇̀ч, Пирдопско. Според Фасмер формите с *Βραγγ-*, *Βραγκ-* може да са гръцки образува̀ния с ЛИ *Вран(ъ)ко*. По-скоро тук е налице вторично явление вероятно поради осмисляне на гръцка почва.

Врачан, м. С 4 Искра, СЗ 10 Карнобат (ПДел 1,131). — По всяка вероятност от **Врачане*, име на изчезнало селище, вж. *Врачените*.

Врачените, мах. към Велчево, И 10 Троян. — Името може да се тълкува по няколко начина: от МИ *(Свети) *Врач*, **Врачове* (вж. о̀т него *Световра̀чане*); от МИ **Враца* от *вратца* 'малка врата', словен. *vratka, vrata* 'планинска теснина' (Badjura 94), чеш. *Vráce* от *vrátce* 'vrátka' (Prof-Svob 4, 612), бълг. СелИ *Вра̀ца* в З Мизия, село в Кюст., връх в Шар, ЮЗ Гостивар и бърдо при Бойково, ЮИ Пѐрущица, срхр. *Враца* (Im 468); и най-после от изчезнало същ. **врача*, запазено в рус. *вороча* 'водовъртеж, въртоп' (Даль 1,246), вероятно от него е МИ *Врача* при Стойките, Смолянско, и *Врачѐш*, Ботевградско.

Вреащино, Врашен, с. З 12 Гребена (К 276), **Vrjaštino (Varšeno)** (А 1914; А 1918), **Βράτσινον, Βραστόν, Βριάσινον** (MV 180). — Фасмер възстановява **Брѣстьно*, обаче така не би могла да се обясни появата на *-шт-* в българската форма, затова трябва да се излезе от **Брѣштане* от МИ **Брѣстъ*, с гръцко *В-* от бълг. *Б-*. За наставката вж. по-горе имената на *-ин-*. Срв. *Брѐщани*.

Vroviana, вж. *Бревене*.

Врощани, вж. **Брождане*.

Βρουβιανά, вж. *Върбени*.

Vrînceni, с. в ок. Аджуд, ЮЗ 40 Бърлад (Ind 455). — Начално **Врънчане*, от МИ **Врънка, *Врънец*, може би от **врън* 'дъжд', срв. *въ̀рни(т)* 'вали' в ЮЗ говори. Може би тук спадат срхр. СелИ *Vrnčani* 2п и р. *Bȑnjika* (IM 466; Broz-Ivek 2, 751).

Vulgarini, вж. *Българени*.

Vulkovjan (Podjeb), с. СЗ 8 Воден (А 1914; А 1918). — От по-старо **Вълковяне*, с гръцко *-ul-* за бълг. *-ъл-*, срв. *βούλγαρος* < *българин*. Произв. от МИ, СелИ **Вълково*, от ЛИ *Вълко*; за образуването срв. *Мирдвяне*, *Ра̀дьовене* и др.

Vulčan, с. в И Албания, З 26 Охрид (А 1914; А 1918). — По всяка вероятност от **Вълчане*, срв. *Влъчани* в С Албания; за групата *-ъл-* срв. *Волковия* в СИ Албания (СелС 287).

Вулчани, вж. *Влъча̀ни*.

Vuljani, с. ЮЗ 6 Воден (А 1914; А 1918). — От по-старо **Боляни, *Боляне*, вж. *Болан, Болена*, или от **Воляне*: МИ **Вол-*, срв. *Волован*.

Βούρμπιανη, вж. *Върбяни*.

Въгени, с. ЮИ до Воден (К 149; ВТр 19), **Βίγκενι** (ПТЕ 269), сега Севастияна, Σεβαστιανά (ВТр 19; ПТЕ 269). — По всяка вероятност от **Въгляне*, от МИ **Въглье*. *въглье* 'въглища', стб. ѫгль (Супр.), като *л'* е преминало в *j* на арумънска почва и по-късно изчезнало; срв. хърв. *Ugljane, Ugljan* (Im 447).

Върбен 1) **Върбѐн,** с. ЮЗ 15 Гостивар (К 264), **Verben** (А 1914): папа Димѝтрна ѡт Дев'рска гаꙁа ѡт село̀ Върбѐн, XVIII в. (Й. Иванов, БСМ 139; Цонев, Опис..., 1923, 85); 2) с. С 10 Прешово (К 218; Кк); 3) **Врбен,** с. в СИ Албания, ЮИИ 17 Радомир (СелС 233, 302), **Върбяне** (Б 1943), **Vrbjan** (А 1914); на стр. 14 Селищев го дава с форма *Ворбен* и го сочи като пример за *ор* от сонантно *р*, наред с *пòрво.* — От начално **Върбяне* > **Върбен(е).* В полза на ЖитИ говори и ударението *Върбѐн* при първото име: прил. на *-ен* (от -ьнъ) не носят ударение върху наставката, срв. *вòден, гòрен, дòлен* и др.

Върбени 1) **Долно Върбени,** с. СИИ 6 Лерин (К 249), **Vrbeni** (А 1914), **Βόρμπενη** (ПТЕ 339), Хлеринъ село Врьбенї XVI—XVII в. (СелК 68), сега Итя, 'Ιτιά (ВТр 19; ПТЕ 339); 2) **Молско Върбени** или *Екши су*, още **Горно Върбени,** с. ЮЛ 17 Лерин (К 250; ГП 705; Миков 223), *Ekšisu* **(Vrbeni Gorno)** (А 1914), **Βίρμπενι** (MV 190); 3) с. И до Волен (К 149; ВТр 19), сега Неа Зои, Νέα Ζωή (ВТр 19; ПТЕ 269); 4) Връбани, изч. село в Разложко: Разлогъ блъгар'ска ꙁемлѩ Вр̀ъбани (Зографски поменик от XVIII в., Й. Иванов, БСМ 511); 5) **Οὐρβρίανα,** VI в., крепост в Нишко (Прокопий, Aed. IV 4). Томашек, Die alten Thraker II/2, 17, смята името за тракийско, с втора част *-βρια* 'град', а I. I. Russu 398, допуща, че е от лат. *Urbanus*, но без да се съобразява със строежа на името. Мнението на Дечев, Die thrakischen Sprachreste 348, за връзка с келт. ЛИ *Urus*, среща същите пречки. Вл. Георгиев, БЕз 8, 1958, 329, възстановява с право *Вьрблѩне, с асимилация *ρ-λ* > *ρ-ρ*, следователно с епентетично *л*, както в РИ *Върблянски* от мах. *Върбье* в Кюстендилско. — Вж. *Върбяни.*

Върбенски дол, Ю Грудово. — Прил., вероятно от СелИ **Върбени.*

В(ъ)рбян, вж. *Върбен* 2.

Върбяни 1) с. ЮЗ 15 Кичево (К 253; Б 1943), **Vrbjani** (А 1914), „1/2 St(unde) Godiwje mit 50 bulg. Häusern. 1/2 St(unde) **Wrbjani,** bleibt 1/2 St(unde) westlich vom Wege (Hahn 51; Иширков 60); 2) с. З 12 Прилеп (К 245), **Vrbjani** (А 1914; А 1918); СелС 70 дава Врбѩн от средата на XVI в. и Връбьѩни от XVII—XVIII в. (там 141) за едно и също село в Прилепско или Охридско, но не може да се каже за кое от двете се отнася; 3) **Голо Врбян,** с. в ЮИ Албания, СИИ 10 Лясковик (СелС 233, 302), **Върбяни** (Б 1943), **Vrbjani** (А 1918), **Voúrbiani** (Англ 1944), **Βούρμπιανη** (Гр 1948, к 65; MV 25; ПТЕ 151; МЕЕ 6, 420), **Βούρβιανη** (ΕΕΛ 5, 240); 4) **Βέρβαινα,** с. в Пелопонес-Аркадия, $Ю_{16}И_{9}$ Триполис (MV 150; МЕЕ 5, 535; МЕЕ 6, 595). Фасмер съпоставя със срхр. *Врбно, Врбна*, т. е. прил. от *върба*, но в такъв случай трябва да се приеме, че гр. *-αι-* застъпва стб. ь, което е необичайно, срв. *Συλίβαινα* = *Сливени* по-долу и *Καρύταινα* = *Κορύτιανη*; 5) с. СЗ 32 Кичево (Сп 1917, 98; Б 1943), **Vrbjani** (IM 463; Im 470); 6) **Βαρβιανά,** с. в СЗ Крит, $Ю_{3}И_{3}$ Кастелион (Гр 1948, к 62). За формата срв. *Βαρβίτσα* в Лакония (ПТЕ 212) от **Вьрбица*; 7) **Βερβενή,** с. в СЗ Пелопонес-Елида, СИ 45 Пиргос (MV 140; ПТЕ 73; ΕΕΛ 3, 156), **Βερβινή** (MV 140), **Βερβιάνων** X в. у Константин Багренородни, род. п., мн. ч., сега Κρυόβρυση. Според Фасмер от **Вьрбьна*, а старата форма извежда от **Дервяне*, както рус. *Деревяне*, със замяна (?) *β* > *δ*. Старата форма е много показателна за начално **Вьрбяне*; 8) **Βραβιανά,** с. в ок. Идомени в Акарнания, И 33 Арта (МЕЕ 6, 601). — От МИ **Вьрба(та)*, *(Суха) *вьрба*, **Вьрби* и под., срещани много често, срв. срхр. *Vrbljani*, словен. *Vrbljane* (Im 470), укр. *Вербяны*, словаш. *Vrbany* пол. *Wierzbiany* (Spal 71).

Vîrbočeni-Blestematele, с. в ок. Бузъу, СИИ 70 Плоещ (TopRom 100). — От МИ **Върбок* или **Върбоч(а)*, т. е. нариц. **върбок* 'върбак' или от *върба* и *-оч, -оча*; за формата срв. рус. диал. *вербок* 'вид сладководна риба' (Даль 1, 178), а за наст. СелИ *Водоча*, Струмишко, рус. р. *Водоча* в обл. Орел (WRG 1, 333), словен. *strm-oča* 'стръмнина'.

Върлан 1) с. в Кукушко (К 165), **Вирлан** (ВТр 18), **Βυρλάν** (ПТЕ 131), сега Анавритон, 'Αναβρυτόν (ВТр 18; ПТЕ 131); 2) **Vërlan,** с. ЮИИ 10 Корча (А 1940), **Върлъни** (Б 1943). — От **Върляне*: МИ **Върла* (страна, чука), **Върли* (дол) и под., срв. сръб. *Vrlane* (IM 466), както и следващите имена.

Vîrleni 1) с. в ок. Олтецу, ССИ 50 Крайова; 2) с. в ок. Бужор, С 45 Галац (Ind 452). — С преглас от **Върляне*, вж. *Върлан.*

Върлянска поляна, стръмнина при Ковачевци, СЗ 22 Самоков. — Прил. от **Върляне*, вж. *Върлан.*

Γαβράνη, разрушено село в Халкидика (MV 203). — Фасмер смята с право, че името може да бъде прил. с *-jь* от *гавран* 'гарван', но, от друга страна, може от **Габряне*, със затвърдяло *р*: **Габране, *Габрани*, с гръцко *β* за бълг. *б*, както обикновено, срв. *Γαβρανή, Габрене.*

Гàбрене, с. ЮЗЗ 19 Петрич, тур. **Габръна** 1664 (РСт 386). — От МИ *Габър* от *габър* 'дърво Carpinus', срв. *Габер*, чешма СЗ Конопище, Кавадарско, *Габеро*, кл. при Белотинци, ЮИ Белоградчик, *Габера*, извор при Вълча поляна, Елховско, при Костур, Свиленгр., словен. *Gabrjane*, вероятно и *Grabene stagnum* 1282 в Мекленбург (архив DAW в Берлин), от зап. слав. *grab* 'габър', у нас срв. *Грабяни*.

Γαβριανή, с. в Тесалия, ЮЮИ 19 Алмирос (МЕЕ 9, 5; Гр 1948, к 7), **Gavriani** (Handtke, XIX в.). — От **Габряне*, вж. *Габрене*, срв. *Γαβράνη* и р. *Gavran*, С 17 Трикала (Англ. 1944).

Газоряни, с. в Драмско (ВТр 19), **Γιασόργιανη** (ПТЕ 90), сега Полипетрон, Πολύπετρον (ВТр 19; ПТЕ 90). — Вероятно от **Гъзоряне*: от МИ **Гъзор* от **гъзор*, срв. *гъзер* 'човешки задник; тъпият край на яйце; дъно (на кошница)', с рум. *-or* за събирателно, от него фигуративно са възникнали МИ като *Газерà* при Смолско, Пирд., *Газеро* при Хърсово, Благгр., *Газертà* при Трудовец, Ботевгр., и др.; за *-ор* срв. МИ *Висор* при Драгойчинци, Кюст., от *вис* 'чукара, връх', *Главорица* при Неделище, Сливнишко, *Дългорица* при Кърланово, Мелнишко, и др. Според Ст. Илчев (устно) от **газор* 'място, дето хора и добитък газят из бари и мочурища', близко по смисъл до *газибари*.

Galàni 1) с. $С_5И_7$ Кожани; 2) **Galliana**, с. И 7 Кожани (Англ 1944). — По всяка вероятност от **Галяне*, от МИ **Гала* (река, бара): *гал* 'черен', срв. р. *Галик* в Солунско, *Галичник* в Дебърско и др. Малко е вероятно от **Голяне*, понеже в северните гръцки области и в Южна Македония неудареното *о* се пази.

Γαλανή, с. в С край на о-в Серифос (Ю о-в Евбея) (Гр 1948, к 59; МЕЕ 8, 38). — От **Голяне* (вж. *Γόλιανη*) или **Галяне* (вж. *Galani*).

Γαλεανιανό, с. в ок. Хераклея в С Крит (ПТЕ 120). — Може би по-старо **Голиняне*, от МИ **Голина* от *голина* 'гола, незалесена местност', често в МИ, срв. *Голина* при Хвойна, Асеновградско, и при Негриловци, Трънско, *Голината*, често в Разложко, Гоцеделчевско, Кюстендилско и Смолянско. Гръцкото *γαλένα* 'минерал галенит' като нова книжовна дума не подхожда за тълкуването.

Галичани, с. ЮЗ 6 Прилеп (К 246), **Galičani** (А 1914): метохь ѹ Прилѣпѣ. . . вь Галичанехь коупеница, 1335 (Душан, Нов 665), вероятно и в следния текст: нивие вь области хороупаньскимь . . . до старего поутѣ галичкаго . . . и до поутѣ храштаньскаго, ок. 1337 (Душан, Нов 668), **Галич** в средата на XVI в., **Галичани, Галичани чифликъ**, XVII—XVIII в. (СелК 63, 66, 141). — От МИ **Галица* от диал. *галица* 'врана, чавка', рус. *галка*, произв. от *гал* 'черен'; от друга страна, може от МИ **Галица* = *гал* и *-ица*, както честото име *Белица*, или **Галик*, с *-ик*, срв. река *Галик* в Солунско, или най-после от *гал* и *-ич*, праслав. и ие. **ik-jos*, която виждаме в МИ като *Дупѝч* в Пирдопско, *Модрич* в Дебърско, *Острич* при Охрид, Михайловгр., *Темнич* при Смолян и др.

Gălliceni, с. в ок. Бъбени-Бистрица, З 50 Питещ (Ind 240). — От **Галичане*, от един произход с *Галичани*.

Гарани 1) с. СИ 6 Кичево (К 255; Im 164), **Горани** (Б 1943), мегꙗ моу сь Хтѣтовомь . . . мегꙗ з Гарани по Бодоваги на Добри кладенць, 1348 (Душан, Гласник 15, 304); 2) с. в ЮЗ Албания, ССИ 17 Валона (СелС 302, 326), **Горани** (СелСк). — От **Горяне*, срв. *Горяни*, като *Гор-* > *Гар-* е променено на албанска почва, вж. Селищев, СелС 326.

Gariani, с. СЗ Аргирокастро (Handtke, XIX в.). — От **Горяне*, вж. *Горяни*, срв. *Гарани*. В Южна Албания неудареното *о* се застъпва също с *а*, както в Средна и Южна Гърция, срв. там *Гардики*.

Гàрняни, вж. *Горняни*.

Гаурèне, Гаврèн, с. ЮЗ 12 Никопол, сега Милковица. — От МИ **Гаура*, възникнало на румънска почва от *gaură* 'дупка, яма', срв. СелИ *Гаурени* в обл. Кишинев в Молдавия (Сергиевский, ИОЛЯ 5, 345); семантично срв. *Дупени*, *Дупячани*.

Гёмбочар(и), Гьомбочари, с. в ЮЗ Албания, Ю 20 Валона (СелС 219, 323). — От **Гломбочани* < **Глѫбочани* (вж. *Глъмбоча*), с албанска замяна *н* > *р* между гласни, както обяснява Селищев. Семантично срв. р. *Длъбочѝца* при Антон, Пирдопско, в Пещерско, при Габровница, Ихтиманско, и при Реброво, Своrенско, *Γλομπουτζίστα* 943 г., Солунско (Actes de Lavra 12).

Γερμοτσάνι, Γερμουτσάνι, с. в Пелопонес-Елида, ок. Ламия, $Ю_{10}З_{24}$ Калаврита (Гр 300, ок. 1960; MV 141), **Γερμοτζένη**, сега Πλατανίτσα (ПТЕ 70; МЕЕ 8, 250). — Фасмер го свързва с *Γιόρμενα* в същата околия и го смята за ЖитИ. В такъв случай то би трябвало да гласи **Γιαρμενιάνη*. В случая началната форма ще да е **Гърмочане*, произв. от МИ **Гърмокъ* = стб. грьмъ 'храст' (Йоан Екзарх) и *-окъ*, срв. Грьмлꙗни и *Гърмен*.

Главàн, с. З 17 Тополовград. — Може би от **Главане* < **Главяне*, от МИ **Глава(та)*, често име на изпъкнали, главести чукари, или от диал. *глава* 'извор'.

Glavani, с. в обл. Крайова (Ind 249). — Срв. *Главàн*.

Glogoveanca, с. в ок. Мизил, И 30 Плоеш (TopRom 102). — Доразвито от **Глоговяне*, от МИ **Глогово, *Глогов* (дол, рът) и под., срв. *Глогова река* при Котел, *Глогов дол* при Врачеш, Ботевградско, при Рудник, Варненско, при Дреновец, Ломско, *Glogovet* при Брашов, *Glogova* при Крайова, срхр. *Glogovo* (IM 168), чеш. *Hlohov* 4п, *Hlohova* (Prof 1, 565).

Glogoveanu 1) с. в ок. Михънлещ, ЮЗ 15 Букурещ; 2) с. в ок. Гъещ, ЮИ 45 Питещ (Ind 250); 3) **Glogoveanul,** с. при Букурещ; 4) с. в ок. Бузъу; 5) с. в ок. Гъйещ, ЮИ 40 Плоещ (TopRom 102). — Членувано на румънска почва, от по-старо **Глоговян*, начално **Глоговяне*.

Glogojeni, с. в ок. Стрехая, СЗ 60 Крайова (TopRom 102). — Изглежда озвучено от по-старо **Глогошени*, начално **Глогошане*, от МИ **Глогош*, от *глог* и *-ош*, срв. *Glogošnica* 2п в Сърбия (IM 168), а за озвучаването МИ *Кременѝжа*, Врачанско, от **Кременѝш(а)*.

Глòжене 1) с. ЮЗ 10 Оряхово, тур. **Гуложан** 1673 (РСт 388); 2) с. ССЗ 9 Тетевен, тур. **Гуложани** 1430, **Гуложан** XVIII в. (РСт 388); 3) **Γλοζιάνιν** 1319, с. в Епир (MV 28), срв. **Γλύζιανη,** $С_{12}З_{21}$ Янина в Епир (ПТЕ 142; Гр 1948, к 29), **Gliziani** (Англ 1944), може би същото, повлияно от гр. *γλυκύς* 'сладък'. — От МИ **Глог, *Гложье*, срв. СелИ *Глог*, Кривопаланско, МИ *Гложье*, често в Западна България, сръб. *Гложане*, 2п (Im 167, 168). Миков 8 и 264 твърди напразно, че тетевенското *Глджене* е получило име от това, че там вятърът и р. Вит издават постоянен шум, който на хърватски се наричал *gložno, gležno*, докато за оряховското приема, че иде от *глог* (224), но без да обяснява формата.

Глъмбоча, Глъмбочани, с. на п-ов Косовник в западния край на Голямо Преспанско езеро, Ю 24 Ресен (К 242), **Glomboč** (А 1905), сєлиштє вь Гльбочанѣхь, 1335 (Душан, Нов 666), сєлиштє Глбочани... сєло светыи Димитрїє, 1335 (Душан, Гласник 13, 371), Глабочани, Глъбочани, Гльбочан XVI—XVII в. (СелК 65). — От ВИ **Глѫбокъ* (дол, ров) и под. Сегашната форма е презаета от гръцки (или албански), понеже, както се вижда от примерите от XIV в., назалността е била изчезнала през поменатата епоха. Срв. срхр. *Dubočane*, 2п (Im 153), чеш. *Hlubočany*.

Γκλομποτσάνη, с. в Леринско (MV 191). — От **Глѫбочане*, срв. горното. Фасмер го дава погрешно като еднакво с него.

Γλουμπουτσάριον, с. СЗ 22 Парамитя в обл. Янина (MV 29), **Γλουμπουτσάρι,** сега Μακρυχώρα (ПТЕ 159). — От **Глѫбочане*, като промяната $\nu > \varrho$ Фасмер обяснява с право като албанска или, което ми се струва по-малко вероятно, от смесване на *-арь* и *-янин*, каквото не се среща в българската топонимия.

Гнѝляне, с. С 20 София, тур. **Гилняни** XV в., **Гинляни** 1576, **Гилана** 1728 (РСт 389); по всяка вероятност става дума за същото село в нар. песен: „припадна ми темна гъста мъгла / поди *Гнилен*, преко Синьо бръдо" (Брезье, Свогенско, СбБАН 34, 293). — От МИ **Гнила(та)* от диал. *гнѝла* $\leq$ *глѝна*, срв. сръб. *Гниљане*, чеш. *Hliňany*, пол. *Gliniany, Glinianky*; *Gliniani* 1220—1224 в Австрия (Schleinigg 7).

Gnježdane, с. в общ. Лепосавич в Косово-Метохия (IM 169). — От МИ **Гнездо*, *(Орлово, Соколово) *гнездо*, срещани твърде често, със сръбска замяна *gnje-* от *гне-*. Едва ли името е образувано на сръбска почва, понеже трябваше да гласи **Gnježđane*, срв. срхр. *gnijèžđêńe*, отглаг. същ. от гл. *gnjèzditi* (AR).

Гноишчанье, мах. към Гложье, З 6 Босилеград. — От МИ **Гноишче : гноишче* 'торище', с архаично *-шч-* от праслав. **-iskjo*, както в Самоковско, Щипско, Прилепско и др. околни говори; не може от прил. **Гноишки* (дол, рът), произв. от *гноище* (освен ако е ново образуване), тъй като *-ск-* и *-j-* или *-и-* би дало *шт*, както в честата наставка *-штица*, напр. *Злетовщица* от *Злетовска* (река) и *-ица*, и мн. др. в тази област.

Гоголани, с. СЗ 33 Берат (СелС 238, 302; СелСк). — От МИ **Гоголѣ*, прил. от **гогол* 'птица Clangula glaucion', изчезнала в български, но е била заета в албански *gogól* 'εἶδος νεροπουλίου' (СелС 189), срв. сръб. *Гоголовце*, чеш. *Hoholici*, пол. *Gogolina, Gogole*, долнолуж. *Gogol'ov*, рус. *Гоголь, Гоголев* XV—XVI в., по горна Десна (СелС 239), чеш. *Hoholov* от ЛИ *Hohol* 1143, рус. *гоголь* 'Anas clangula', пол. *gogol* 'Clangula glaucion' (Prof 1, 584), за етим. вж. Vasmer, REW 1, 283.

Гождарани, с. С 43 Валона, край Синьо море (СелС 248). — Селищев го дава между имената, които са във връзка с обработка на желязо и с приготвяне на гвоздеи. В такъв случай от МИ **Гождар*, от **гождар* < **гвоздар* 'който прави гвоздеи'. Палатализацията на *з* в *ж* се дължи на албанско влияние, срв. *Жареза* от *Зареза*, З Берат (СелС 322). От друга страна, може от МИ **Гвождан* (от *гвозд* 'гора' с топон. (?) наст. *-jan*) и *-яне*: **Гвожданяне*, с албанска замяна на интервокално *н* с *р*.

Гойран, с. в СИ поли на Кушница (Пърнар даг), Ю 18 Драма (Б 1943), **Gojran** (А 1914; А 1918; А 1940; липсва у К, MV и ПТЕ). — От по-старо **Горян(е)*, с премет на йотацията, за която срв. *Dojran* от **Д(в)орян(е)*. Вж. *Горяни*. Не е известно дали селото не е споменатото *Γόριανη*, Сярско, в извор от 1318, вж. *Горяни* 4.

Golani 1) с. в ок. Негрещ, Ю 40 Яш (Ind 251; TopRom 323); 2) с. в ок. Роман, ЮЗ 50 Яш (Ind 251); 3) с. в ок. Вънжул Маре, СЗЗ 75 Крайова (TopRom 323). — От **Голяне*, срв. следващото, както и чеш. *Holany* (Prof 1, 587).

Голо Врбяни, вж. *Върбяни*.

Гòлян, м. при Ситово, ЮЗ 22 Асеновград (РН 1, 303). — Поради ударението не би могло от *гол* и *-ян*, а от по-старо **Гòляне*, вж. *Γόλιανη*.

Γόλιανη, с. ЮЗЗ 9 Карпенисион в Евритания (MV 81; ПТЕ 11), сега Στεφάνι (ПТЕ 11). — Според Фасмер от МИ **Гола*, но и от МИ **Гола* (чука, могила, рид) и под., които са по-чести в МИ, срв. *Голян, Гояни*.

Γόραινα, Γόρινα, с. в ок. Андричена в Трифилия (MV 147). — Фасмер възстановява **Горьна*, но гр. *αι* в първата форма не може да застъпва бълг. *ь*, а *е*, в случая прегласено от *-ja*, затова трябва да се излезе от **Горяне*, вж. *Горяни*.

Горани 1) с. ССИ 10 Берат (СелСк), **Gorani** (А 1914); 2) **Gorani,** с. в ок. Ведея в обл. Питещ (Ind 252). — От **Горяне*, със затвърдяло *р*, срв. срхр. *Gorani* Зп (IM 172). Може би тук спада и СелИ *Gorăneşti* в обл. Питещ, което I. Iordan, TopRom 37, причислява към имената, производни от *гора*. В случая ще да има румънско доразвиване от СелИ **Горани* или от ЛИ *Goran* < бълг. *Горан*.

Γοράνοι, вж. *Горяни*.

Γόργιανοι, вж. *Горяни*.

Goreni, с. в ок. Регион в Унг. Автон. Област, И 90 Клуж (Ind 252). Прéгласено от **Горяни*, с редукция от **Горяне*, вж *Горяни*.

Γοριανάδες, вж. *Горяни*.

Γόριανη, Γόριανος, вж. *Горяни*.

Горият, Горени, с. СЗ 10 Правище, СИ от устието на Струма (К 200; Кк), **Горени** (ВТр 20), **Γκόργιανη** (MV 224; ПТЕ 165; МЕЕ 8, 311), сега Георгияни, Γεωργιανή (ВТр 20; ПТЕ 165; МЕЕ 8, 311), села по Строу-мѣ . . . село Коуцово, Горнаны, 1348 (Душан, Нов 423). — От **Горяни*, вж. *Горя́ни*.

Gorneni, с. ЮЗ 15 Букурещ (Ind 252). — Вж. *Горнените*.

Горнените, мах. към Видима, ЮИ 16 Троян. — От МИ **Горни* (рът, дол) и под., срв. *Горняни*, МИ *Горното* при Цàричина, Свогенско, сръб. *Gornjani* (Im 178), словаш. *Horňany* (Spal 34).

Горняни, Гарняни, с. ССЗ 12 Скопие (К 206; ГП 532), **Gornjane** (Im 178), **Gornjani** (А 1914). — От по-старо **Горняне*. Промяната *Гор-* > *Гар-* се дължи на албанско влияние. Както е известно, в Скопско живеят много албанци и затова областта се нарича *Арнаутлук*.

Горỳбляне, с. И 10 София, тур. **Корубле** 1420, **Горублан, Гурублян, Гроблян** 1576 (РСт 392; РСт сб. Ром 437; Истор. преглед 15, 1959, 6, 85), **Горꙋбланє, Гꙋрꙋбланє, Гꙋрꙋбланїє, Грꙋбланє** XVI—XVIII в. (Урвички сборник, Гошев, СЗН 3, 25), сел(о) Корꙋблѩн(є) XVI—XVIII в. (Зографски поменик, БСМ 516). — От МИ **Коруба(та)* от *коруба* 'воденична бука, улей'; промяната *к* > *г* вероятно се дължи на свързване с *гора* и едва ли би могла да се мисли за турско влияние, понеже турските *ga*-диалекти са в Еленско и Родопите, срв. М. Mollova, Les *ga*-dialectes turcs dans les Balkans, във: Linguistique balkanique IV, 1962, 107 сл. За основата срв. МИ *Корубата* при Струмско, Благоевгр.

Горуяне, чука 822 м при Долни Рибин дол, ССЗ 20 Ардино (Б 25). — Несъмнено изпърво ЖитИ, от МИ **Горуй*, от **горуй* 'горски', от *гора* и *-уй*, за която вж. при *Подỳяне*.

Горян, с. СЗЗ 10 Берат (СелС 269, 302, 304), **Gorjan** (А 1914). — От по-старо **Горяне*, вж. *Горяни*.

Горяни 1) с. ЮЗ 14 Тетово (К 212), **Gorjan** (А 1914), **Горяне** (Б 1943); 2) **Γόριανη,** с. в ок. Коница в Янинско (MV 29); 3) **Γουργιανά,** с. в ок. Чумерка, $С_{28}И_1$ Арта (MV 57; ПТЕ 51), **Γουριανὰ** (Гр 1948, к 14), **Γούργιανα** (МЕЕ 5, 682); 4) **Γόριανη,** 1318, с. в Сярско (MV 215), срв. по-горе *Гойран*; 5) **Γοριανάδες,** с. в ок. Карпенисион в Евритания (MV 81), **Γοργιαννάδες** (ПТЕ 9); 6) χωρίον. . . ἡ **Γόριανις** 1348, село в околия Фанари, З 10 Кардица в Тесалия, сега неизвестно къде или изчезнало (MV 88); 7) **Γόργιανοι,** с в общ. Сперхей, ок. Фтиотида, З 23 Ламия (MV 104), **Γόριανοι** (ПТЕ 332), **'Αγόριανοι** (Гр 250, ок. 1960); 8) **Γοράνοι,** с. в Лакония, Ю 17 Спарта (MV 167; ПТЕ 212; Гр 1948, к 73), **'Αγόριανη, 'Αγόργιανη** (ЕЕΛ 1, 160); 9) **'Αγόρανα,** с. в ок. Превеза в ЮЗ Епир (MV 61); Фасмер допуща още от **Огоряне*, **Нагоряне*, вж. по-долу; 10) **'Αγώργιανη,** с. в ок. Неа Анхиалос около Родосто (MV 233; ЕЕΛ 1, 193); 11) **'Αγόριανη,** две села в ок. Таумакон, в Магнезия, ЮИ Тесалия (MV 102). Фасмер допуща чрез сандхи от **Горяне*, от **Нагоряне* или пък от **(О)горяне*. В някои от горните случаи би могло да се допусне и арумънско протетично *а-*, каквото може би се вижда и в *'Ανβίτσα* (MV 103) също в Тесалия, от бълг. **Нивица*, още в *'Αραγόζετα* в Ахая (MV 128, вж.). Началното *А-* в нередки случаи може да се дължи и на чисто гръцки развой, при който се появява протетично *α-*, срв. напр. гр. *ἀστήρ* 'звезда', на което отговарят лат. *stella*, гот. *stairno*, арм. *astł* (също с протетично *а-*) срещу *στεροπή* 'светкавица, блясък', но *ἀστεροπή, ἀστραπή, ἀστράπτω*, вж. Ernout-Meillet, Dictionnaire étymologique de la langue latine^3, 1141. От друга страна, това гр. *'Α-* може да се дължи и на гр. *ἀγορά* 'пазар, тържище', срв. *'Αγορά*, ЮИ Парамития (Гр 1948, к 108), (което още може да бъде гръцко или бълг. образуване от *гора*); 12) **'Αγόριανη,** с. във Фокида, Ю$_1$З$_{28}$ Ламия (MV 144; Гр 1948, к 142); 13) **"Ανω 'Αγόριανη,** с. във Фтиотида, З 7.5 Домокос (Гр 1944, к 27; ПТЕ 319), **"Ανω 'Αγόριανη, "Ανω 'Αγόργιανη** (ЕЕΛ 1, 160); 14) **Κάτω 'Αγόριανη,** с. във Фтиотида, ок. Домокос (ПТЕ 319), **Κάτω 'Αγόριανη, Κάτω 'Αγόργιανη** (ЕЕΛ 1, 160); 15) **'Αγόριανη,** с. в Беотия, Ю$_4$И$_8$ Левадия (MV 118; Гр 1948, к 76); 16) **'Αγόριανη,** с. в Лакония, С$_{15}$З$_{11}$ Спарта (MV 165; ПТЕ 211; Гр 1948, к 73; МЕЕ 8, 326); 17) **"Ανω 'Αγόριανη,** с. в обл. Фокида-Фтиотида, СИ 13 Амфиса, сега 'Επτάλοφος (ПТЕ 326), **"Ανω 'Αγόριανη, "Ανω 'Αγόργιανη** (ЕЕΛ 1, 160); 18) **Κάτω 'Αγόριανη,** с. в областта Фтиотида-Фокида, СИ 16 Амфиса, сега *Λιλαία* (ПТЕ 327), **Κάτω 'Αγόριανη, Κάτω 'Αγόργιανη** (ЕЕΛ 1, 160). — От МИ **Гора*, *(Стара) *гора*, *(Средна) *гора* и под., в старото му общославянско значение 'планина', срв. СелИ *Гора*, Корчанско, *Гора топ*, Бератско, МИ *Горатa* при Хвойна и Павелско, Асеновгр., при Рабиша, Белоградчишко, и др.; срхр. *Gorjani*, 2п (Im 174), словен. *Gorjane*, чеш. *Hořany*, 5п (Prof 1, 611), пол. *Gorany*, *Gorzany*.

Гостиражни, с. СЗ 15 Прилеп (К 244; Im 185) — Втората част не е много ясна. Може би от по-старо **Гостираждане*, т. е. от ЛИ **Гостирад*, стпол. ЛИ *Gostirad* (Tasz 103), сръб. СелИ *Gostiradiće* (Im 185).

Гояни, с. ЮИИ 35 Шкодра (СелС 57). — От **Голяне*, срв. *Γόλιανη*; промяната *л'* > *й* е албанска, срв. *Вели поя*, през XV в. *Veli pole*, *Пустопоя* от *Пусто полье*, *Топоян* от *Тополян* и др., вж. СелС 301, срв. *Гояни* в Молдавия, Сергиевский, ИОЛЯ 5,345, променено на румънска почва.

***Грабляне,** изчезнало село, вероятно в Пиринския край, тур. **Гарблани** 1625 (РСт 396, където се отъждествява погрешно с *Гърмен*, вж.). — От МИ **Граб*, вж. *Грабяни*.

Grabyan, изч. село около Берат, 1431 (Hal 67). — Вж. *Грабяни*.

Грабяни, с. в ЮЗ Албания, ССИ 5 Валона (СелС 232, 302), **Грабияни** (Б 1943), **Grablan** (HalK), **Grabyani** 1431 (Hal 43). — Селищев свързва с право с *граб* 'габър, Carpinus betulus', запазено в български само в МИ, срв. *Грабовец* в Рила, *Грабани дол* в Кюстендилско, *Грабишовец* при Радомирци, Луковитско, *Грабовица, Грабово, Грабеш, Грабе* в Албания (СелС 232), *Γραβοῦνα* или *Γραβοῦσα* в Кешанско (в Източна Тракия), което Фасмер (MV 234) възстановява **Grabyni*, но по-вероятно от **Грабун*, съществ. **грабун* = *граб* и *-ун*, както *горȕн, благȕн, сладȕн* 'вид дъб', а второто от **Грабуша*, от *граб* и *-уша*, както СелИ *Житȕша*, Радомирско, МИ *Вȕ(х)рȕша* при Смолско, Пирдопско, и др.

Graváni, с. в Акарнания, С$_3$И$_{25}$ Амфилохия (Англ 1944). — Явно от начално **Грабяне*, вж. *Грабяни*.

Гравене, мах. към Полска Скакавица, С 12 Кюстендил. — От **Граховене*: МИ **Грахово*, прил. от *грах* 'Pisum elatius', срв. *Гра(х)ово*, област в Брезнишко и Пернишко, може би във връзка с нея; хърв. *Donji, Gornji* и *Srednji Grahovljani* (IM 144, 183, 400).

На Градàне, м. при Ашмала, СИ Ксанти (пКир 59). — Ново образуване от МИ **На(д) град(ът)*, както *Бърдени, Самоводене* и др.

Grădişteanca, с. в ок. Олтеница, ЮИ 60 Букурещ (TopRom 307). — Доразвито с *-ка* от **Градищане*, от МИ **Градище*, срещано много често, чеш. *Hradišťany* (Prof 1, 663).

Grădişteanul, с. в ок. Мусчел, СИ Питещ (TopRom 307). — Членувано на румънска почва от **Градищане*, срв. горното.

Grazhdan, с. в Ю Албания, Ю$_{18}$И$_{12}$ Делвина (Англ 1944). — От начално **Граждане*, вж. *Граждане*.

Grăjdana, с. в ок. Бузъу, СИ 75 Плоещ (Ind 253). — Начално **Граждане*; за формата на *-яна* вж. по-горе.

Граждане 1) чука Ю до Панагюрище. П. Делирадев, ПДел 2, 236, свързва името с останки от градежи, но така не може да се обясни формата; 2) с. ССЗ 10 Дебър (К 260; Й. Иванов, Бълг. в Макед. XXIX), **Граждани** (СелСк; Б 1943). — От МИ **Град*, *(Нови, Стари) *град* и под., от *град* 'крепост, градище', срв. срхр. *Građani* (Im 190), чеш. *Hrazany* 1373, 1408, укр. *Хорожаны, Хорожана, Хорожанка*, пол. *Grodzany* (Spal 84).

Граждани 1) с. в СЗ Епир, Ю 6 Поличан (СелС 261, 278; СелСк; Миков 20), **Γράσδανη** (MV 30; ПТЕ 153), **Grazhdan** (HalK), **Agraždani** 1431 (Hal 11); 2) с. СИИ 35 Берат (СелС 203, 325), **Граждан** (Й. Иванов, Бълг. в Макед., XXIX). — Вж. *Граждане*.

Grăjdeni, с. в ок. Бърлад (Ind 254). — Прегласено от **Граждани*, начално **Граждане*. Може би тук спада и СелИ **Grăjdăneşti** в ок. Гюргево, доразвито от **Граждане* с рум. *-eşti* за мн. ч.

Граждино, с. З 27 Лерин (К 242; Й. Иванов, Бълг. в Макед. XXIX; ВТр 21), **Γκράσδενι** (MV 191), **Γκρασδὲν** (ПТЕ 338), **Graždеn (Gražano)** (А 1914), **Graždani (Gražan)** (А 1918), **Гражден** (Б 1943), сега Врондерон, **Βροντερὸν** (ВТр 21; ПТЕ 338). —

От **Граждане*, с преглас **Граждене* и с редукция **Граждине* и повлияно от рода на *село*.

Грама̀ждано, с. ЮЗ до Кюстендил, тур. **Гарамаждана** 1576, **Гарамаздана** XVII в. (РСт 394). — От МИ **Грамада(та)* от *грамада* 'купчина камъни', срв. от него *Грамадската река*=прил. от **Грамада(та)*.

Γράμαινα, с., споменато у Мануил Фил, XIV в.: πρὸς τούτοις πάλιν τῆς Διαβαινᾶς, **τῆς Γραμαίνης** τὸν τόπον (Лопарев 28, 52). Според П. Делир. 1, 147, селото е било вероятно при Жеравна, Котленско, а според Шкорпил (по П. Делир. 1, 69) — при Морава, С 24 Карнобат. — Делирадев свързва името с лат. *gramen* 'зеленчук, трева' [?]. От него обаче ние не бихме могли да обясним името. От начално **Грьмяне* > **Грьмене*, вж. *Гърмен*, срв. *Grameni*.

Grameni, с. З 10 Янина (итал 200). — От един произход с горното.

Грѐбена, още **Гревена,** град в Ю Македония (К 275), **Γρεβενά** (MV 181; ПТЕ 184), **Grebena** (итал 200), **Grevena (Grebene)** (А 1918), **Greveno** (Handtke, XIX в.); 2) **Γρεβενά,** с. в Ахая, С$_7$И$_{3.5}$ Простовица (ПТЕ 82), **Γρεβενά** (МЕЕ (6, 372), **Γρεβενόν** (MV 133), **Γρεβενόν** (Гр 300, ок. 1960). — Фасмер свързва първото име с гребен 'остър рът', но с оглед на формата *Grebene* трябва да се допусне начално **Гребяне*, от МИ **Греб*: същ. **греб*, **греба*, срв. от него МИ *Гребище* при Гълъбник, Радомирско, *Сугребище* при Владиславци, Годечко, словен. *gręba* 'буца; буца пръст' (Pleteršnik), чеш. *hřeb* 'гвоздей', срхр. диал. *греб* 'гроб', СелИ *Загреб* от *загреб* в гл. *загрепсти* 'направям окоп, ров', струс. грєблꙗ 'ров, окоп' (Срезневский), стсрьб. МИ Грєбништє 1348 (Гласник 15, 301), сръб. *Grebice, Grebnice, Grebnik, Grebno*, хърв. *Grebaštica* (IM 192), *Grebac, Grebьci, Grebišta* (Mikl., ON 249), още *Grebehna* XIV в. в Саксония (Registrum 515).

Greman, с. в Ю Албания, С$_{18}$И$_7$ Кълцюр (Клисура) (HalK), **Gremani** 1431 (Hal 82). — Бездруго от **Грьмяне*, вж. *Гърмен*, Грьмлꙗни.

Грибяни 1) с. в СЗ Епир, И 25 Поличан (СелС 302, СелСк); 2) **Γριμπιανά,** с. в Тесалия, Ю$_{11}$З$_{12}$ Кардица (MV 89), **Γριμπιανά** (Гр 1948, к 55); 3) **Γκρίμπιανη,** с. в Епир, С$_{18}$З$_{23}$ Янина (Гр 1948, к 29), **Γκρύπιανη** (ПТЕ 142), **Γκρίμπιανη, Γρίμπιανη, Γρίπιανη, Γρύμπιανη, Γρυπιανή** (MV 28). — Фасмер възстановява с пълно право **Грибяне*, от **гриб* 'гъба', изчезнало в български, а от южнославянските езици запазено само в словен. *grîb*; срв. от него МИ *Γκριμπαβίτσα, Γκριμπάνος, Γκρίμποβο* в Северна Гърция (MV 28, 58), *Γρίβο* — крепост по Долни Тимок, спомената у Прокопий, VI в. (вж. Вл. Георгиев, БЕз 8, 327), *Грибо̀* при Гол. Върбовник, Станкедимитр., *Грибът* при Диманово, Златоградско, р. *Грибешница* в Калоферската планина (за образуването срв. *Върб-ешница*, *Град-ешница* и др.), СелИ *Гриба*, СИ Берат, *Грибец*, СЗ Корча (СелСк), словен. *Griblje* (IM 193), пол. *Grzybiany* (SG 2, 892), рус. РечИ *Гриб, Грибаниха, Грибна* и др. (WRG 1, 523), *Gribene* stagnum 1320, 1326 в Мекленбург (архив на DAW в Берлин); за етимол. вж. Vasmer, REW 1, 308; семантично срв. *Гъбене*.

Грижбани, с. в С Епир, И 10 Коница (СелСк), **Grižbani** (А 1914), **Grisbani** (Handtke, XIX в.), **Γκρίσπιανη,** сега Ἐλεύθερον (ПТЕ 151). — От МИ **Грижба* от **грижба* 'нещо изгризано, издълбано; яма, дупка', от гл. *грижа̀* || *гриза̀*; за образуването срв. *борба̀* от *бо̀ря се*, *слу̀жба* от *слу̀жа* и др. Паралели обаче от славянската топонимия липсват.

Грмень, село и рекичка в ЮИ Албания, С 5 Лясковик (СелС 241). — Като речно име Селищев го свързва „с шумом источника“, т. е. прил. от *гръм* 'шум, трясък', обаче такъв тип не се среща в българската хидронимия. От начално **Гърмяне*, вж. *Гърмен*.

Гроздене, Грозденска махала, мах. СЗ Осиковска Лакавица, СИИ 12 Ботевград. — Ново образуване от *грозде* или от *Гроздо, Грозде*, съкратено от *Гроздан*, срв. МИ *Гроздови тумби* при Индже войвода, Бургаско, *Гроздовия чифлик* при Бяла Слатина, *Гроздовица* при Крупник, Благоевгр., и при Микрево, Петричко; вж. и следното.

Гроздо̀вене, равнище край Искър при Гор. Пасарел, С 17 Самоков, заляно от язовир „Искър“ през 1954. — Изпърво ЖитИ, от МИ **Гроздово, *Гроздов-ица, *Гроздов-ец*, а то от ЛИ *Гроздо*, срв. *Гроздене*. Населението говореше (1954 г.), че преди Освобождението там е имало лозя, което е малко вероятно, понеже полето е над 900 м надморска височина. Това обяснение ще да почива на народна етимология, понеже ЛИ *Гроздо* е изчезнало в говора.

Грудовене, друго име на обл. Равна гора в Странджа, СЗ М. Търново (ПДелир 1, 56). — От МИ **Грудово*, от ЛИ *Груд*, често в ЮИ България. За преминаването на селищно име в областно срв. *Сла̀вище* в Кумановско, изпърво патронимично име, от ЛИ *Слав*.

Грьмлꙗни, изчезнало село в Призренско или в Тетовско: село Бродь и дроуги Бродь... и сь засєлкомь Грьмлꙗни, 1348 (Душан, Нов 689, грамота за Призренския манастир в Призренско, където се намират двете села Бродь). — От диал. *грьмъ* 'храст', с епентетично *л*, което може би тук се дължи на сръбско влияние; срв. срхр. *Grmljani* (Im 193), както и по-долу *Гърмен*.

Γουναριάνικα, с. СИ 10 Патри в С Пелопонес, сега Ἅγιος Βασίλειος (ПТЕ 81). — От по-старо **Γουναριάνι*, а то от **Γουμναριάνι*, от МИ **Гумьнарь* от **гумьнарь* 'който работи на гумно, харманджия', срв. срхр. *гумнар, гумнац* също, бълг. диал. *гумнар* 'месец август' (ЮЗ говори); за прехода *мн* > *вн* > *ѡн* > *н* срв. диал. *гу̀ну* ≤ *гу̀мно* (Калипетрово, С Добруджа), също *гу̀ӱно* (=*гуѡно*) (Гърлица, С Добруджа, СбНУ 35, 39). Името е доразвито на гръцка почва с *-ικα*, срв. напр. *Ἀραχοβίτικα* (от бълг. **Орѣхово*) в Коринт, не далеч от *Καρυώτικα* със същото значение (MV 123), друго *Ἀραχοβίτικα* при Патри в С Пелопонес (ПТЕ 82), където е *Γουναριάνικα*.

Γουργιανά, вж. *Горяни*.

Γούστιανα, вж. **Гъщени*.

Гъбене, с. ЮЮИ 12 Севлиево. — От МИ **Гъба(та), *Гъби* (дол), **Гъбя* (бара) и под.; семантично срв. *Грибяни*, както и р. *Гъбешница* при Кокаляне, Соф., *Гъбилщица* при Бистрица, Соф., *Гъбов дол* при Борован, Белослат., *Гъбовица* при Искрец, Своге нско, и др.

Gîrbeni, с. в ок. Дарабани, ССИ 75 Сучава (Ind 248). — От **Гърбяне*, вж. *Гърбино*. I. Iordan, TopRom 100 (по Kisch и Petrovici) приема, че в основата стои **Върба-* от *върба*, заето от унг. *Orbó*, а то от български. Така не би могла да се обясни фонетичната страна. Освен това в Румъния има множество СелИ от основа *girb-*, които се срещат извън областите с унгарско население, напр. *Gîrbova* при Къмпина, СЗ Плоещ, *Gîrbovaţ* при Текуч, Ю Бърлад, *Gîrbovu* при Крайова и др.

Гърбино, с. С 14 Кюстендил, тур. **Гърбъна, Гърбине** 1576 (РСт 396; РСт, сб. Ром 441). — Първата турска форма, тук подведена по вокалната хармония, насочва към **Гърбяне*, от МИ **Грьб*, **(Кози) грьб*, семантично срв. МИ *Грбѐжо* при Овчарци, Станкедим., *Гърбещица* при Четирци, Кюст., *Гърбавец* при Витолишча, Прилепско, при Илинденци, Мелнишко, *Гърбавица* при Драгоил, Годечко, при Велковци, Брезнишко, при Филиповци, Трънско, и др., *Лефтгрчев гърбел* при Морско, Поморийско, *Гърбела* при Изгрев, Варненско, и др.

Gîrbovana, с. в ок. Търгу Окна, ЮЗ 40 Бакъу (Ind 248). — Вероятно от **Гърбовяне*, произв. от МИ **Гърбово, *Гърбов* (рът) и под., срв. СелИ *Гърбовец*, Кавадарско (IM 192), също *Gîrbova* в ок. Хунедоара и Клуж.

Gîrleni 1) с. СЗ 15 Бакъу; 2) с. в ок. Гъещ, ЮИ 45 Питещ; 3) с. в ок. Криков около Плоещ; 4) с. в ок. Дарабани, ССИ 75 Сучава (Ind 249). — Вж. *Гърлени*. Имената може да са образувани и от *girlă*, заето от бълг., срв. още в Румъния *Gîrlişte, Gîrliţa, Gîrleşte*, и др. (TopRom 68 сл.).

Гърлени, с. ЮЗЗ 24 Костур (К 266; ВТр 21), **Grleni** (А 1914, **Γκέρλιανη** (MV 190; ПТЕ 337), сега Χιονᾶτον, Хионатон (ПТЕ 337; ВТр 21). — От МИ **Гърло* от *гърло* 'теснина, устие' (Геров), срв. СелИ *Гърло*, Брезнишко, сло аш. *Herľany* (Spal 48).

Гърлено, с. в обл. Пиянец, СИИ 16 Кочани (К 228), **Grlena** (А 1914), **Grljani** (Im 193), **Гърляни** (Б 1943), Гърлıани XVI—XVIII в. (Зографски поменик, БСМ 507), тур. **Гирляне** 1576 (РСт, сб. Ром 442). — Вж. *Гърлени*.

Гърляно, с. ЮЗЗ 10 Кюстендил, тур. **Гърлани** 1576 (РСт 396), **Гирляне** 1576 (РСт, сб. Ром 441). — От по-старо **Гърляне*, повлияно от рода на *сѐло*, както *Гърлено*, вж. *Гърлени*.

Гърмен, с. СИИ 8 Гоце Делчев, **Garben (Grmen)** (А 1914), тур. **Грмлан, Грмланй** 1660, 1671 (АПТЗ 130, 142; РСт, устно). — От по-старо **Гърмляне*, от *грьм* 'храст', с епентетично *л*, което е изчезнало след XVII в.; срв. Грьмлıани.

Gërmenj, с. в Ю Албания, $С_7И_6$ Лясковик (Англ 1944). — От по-старо **Гърмени*, а то от **Гърмяне*, от един произход с *Гърмен* (вж.).

Gîrniceni, с. в ок. Олтеница, ЮИ 40 Букурещ (TopRom 70). — От МИ **Гърница*, **(Крива, Суха) гърница* и под., от диал. *гърница* < *гарница*, с премет от *граніца* 'дъб Quercus conferta', както *вартà* от *вратà*, *гардіна* от *градіна* и др., често в МИ с тая форма, срв. и *Gîrniţa* в Румъния, сръб. *Graničane* (IM 191).

Гърчене, равнище при Петрово, ЮИ 13 Мелник (ВШар). — От МИ **Гърци(те)*; семантично срв. *Българени, Турчане*. Не по-малко е вероятно от по-старо **Гърдченѐ*, с метатеза от **Гръдчане* < **Градчане*, от МИ **Градѐц*, срв. *Грачан, Грачани*, осмислено вторично с *грък, гърци*, както при *Гърци, Гърците=Грдціте* (вж. по-долу при типа „Новоселци") от начално **Градьци*: СелИ **Градъ*.

***Гъщени:** 1) **Gîşteni,** с. в ок. Бакъу в И Румъния (Ind 249). — Възникнало на бълг. почва от МИ **Гъста* (гора, шума) и под.; 2) **Γούστιανη,** с. в ок. Трихонида, СИ Агринион в Етолия (MV 69; ПТЕ 21), сега Πάμφιον (ПТЕ 21). — Според Хилфердинг и Фасмер от **Гжщчане*, от *гъст*. Промяната **Гжст-* > *Γουστ-* Фасмер (MV 274) обяснява с изчезване на назала пред спирант *(σ)*. За основата срв. МИ *Гъстата борікa* при Смолян, *Гъстата осдіна* при Петріч, Пирдопско, *Гъстия рът* при Скалица, Ямболско, също чеш. *Hustiřany* 1355, от *huštier* 'гъста гора, гъстак' (Prof 1, 711).

На Дабане, м. при Алмала, С 16 Ксанти (пКир 59). — Името не може да бъде членувано от диал. *даб : дъб* с член *н*, понеже така не може да се обясни крайното *-е*. Най-вероятно от *Нa(дъ) Дѫбꙗнє, от МИ **На(дъ) Джбъ*, с контракция *дд* > *д*, срв. МИ *На дабо* при Леска, Кюст., също *Над Друма* при Пирдоп, *Нади друм* при Филиповци, Трънско, и др., вж. *Дъбене.*

Дабяни, вж. *Дъбене.*

Νταμηλιανά, с. в ок. Кисамос в СЗ Крит (ПТЕ 350). — Изглежда от *До Меляне*, с редукция *е* > *и*, срв. *Νταμβιανά*, вж. *Мѐляне.*

Δαριβιανά, с. в СЗ Крит, Ю 18 Редимни (ПТЕ 278; Гр 1948, к 3; Гр 300). — От *До Рыбꙗнє; за бълг. ꙑ > гр. ι срв. *Βιστρίτσα* на о-в Евбея, от *Быстрица, **Ριβιο-* в *'Ριβιώτισσα :* *Рыбьє; *'Ριβιός*, ез. в Акарнания, рус. р. *Рыб'я*, вж. MV 277, още СелИ *Ρίβιον* в Етолия-Акарнания (Гр 1948, к 21) и др.; срв. *Рибен.*

Дворане, с. в ок. Сува река, Призренско (РечнМ 90; Im 157). — Вж. *Дворани.*

Дворани, с. Ю 5 Корча (СелС 251, 302, 304, 325), **Дворан** (Б 1943). — Селищев, СелС 251, свързва с *дворянин*, но от морфологично и историческо гледище едва ли може да се приеме такова обяснение. В случая от МИ **Двор* от *двор* 'оградено място (около къща)', диал. *дворище* 'корито за промиване на руда' (Панчев), рус. диал. *двор* 'кошара; място в море, оградено с рибарски мрежи' (Даль 1, 422); за основата срв. МИ *Дворище* при Девин, СелИ *Дворище*, Кюст., *Горни Дворища* при Драгойчинци, Кюст., *Дворци*, Кичевско, *Дворища*, Велешко, *Добри двор* в Ксант., *Крàлев двор* и *Мòмин двор* в Пирин, и др., словаш. *Dvorany, Dvorianky*, пол. *Zadworzany* (Spal 83), сръб. *Dvorane*, словен. *Dvorjane* (IM 157, 158).

Дебрен, с. И 10 Гоце Делчев (К 195; СбНУ 12, Науч. отд. 244), **Debren (Kirbla)?** (А 1914), тур. **Дебрани-и бюзюрк** [=Голямо Дебрани] 1660 (АПТЗ 130; РСт, устно). — Вж. *Дебрене.*

Дебрене 1) с. И до Сандански, **Debren** (А 1914); 2) **Δευριανά** 1287, изч. село в Халкидика (MV 215). Фасмер допуща, че може да бъде и гръцко образуване от *δεύρη*, заето от български; 3) с. в Албания (Миков 19). — От МИ *Дебър : дебър* 'горски дол', стб. дьбрь (Мар., Зогр., Сав. кн.), дѫбрь (Супр.), СелИ *Дѐбър* в Западна Македония, *Дѐбрьщица*, Пловдивско, р. *Дебърщица* в Рила, през 1378 Дєбрь (БСМ 597), Разлєгь блъгарска землꙗ Дєбрє, XVIII в. (БСМ 511), *Дебришор* при Илия, Кюст. (с румънски завършек),

Debroyani, изч. село в обл. Аргирокастро, 1431 (Hal 3). — От начално **Дебро(в)яне*, от прил. от *дѐбър*, срв. стсръб. *Дьбревина* (Даничић 1, 321), *Дебрещица* при Осиковица, Ботевградско (от **Дебревщица* или от МИ **Дебр-еш* и *-ск-ица*).

Дебрян, с. ССЗ 30 Драма (Б 1943). — От по-старо **Дебряне*, вж. *Дебрене.*

Δέβαινα, вж. *Девене.*

Девене 1) с. С 20 Враца, тур. **Девяни** 1430 (РСт 397); 2) **Δέβαινα,** с. около Родосто в Източна Тракия (MV 233). — Фасмер възстановява последното име **Дѣвина* и сравнява с бълг. *Девене* и словен. *Devina*, т. е. прил. от *дѣва* 'мома, девица'. Така и Миков 136 тълкува *Девене* и *Девенци*. Гръцката форма насочва към **Дѣвене* от по-старо **Дѣвяне*: МИ *Дѐви* (дол, рът), **Дѐвя* (бара, река) и под., от *дева* 'мома', срв. от тази основа *Девец*, извор при Габаре, Белослат., *Девѝч*, река при Огоя, Свогенско, *Девѝчи вър* в Плачковица пл., *Девѝчки клàдънъц* при Гез, Брезнишко, както и *Девица = Голема река*, приток на Българска Морава (според Младенов, СпБАН 16, 1918, 74, името е тракийско, от ие. **dhēu-* 'тека').

Дѐвин, до 1934 **Дьòвлен(е),** град в Родопите, СЗ Смолян, тур. **Девлян** 1576 (РСт 397; АПТЗ¹ 114). — Начално **Девляне*, с епентетично *л*, от един произход с *Дѐвене* (вж.), срв. *Διαβαινά.*

Devičeni (Devedži), с. СЗ 3 Крива Паланка (А 1914). — Турската форма (от *deveci* 'камилар') е вторична и преосмислена от *Девичени*, която е производна от МИ **Девич* или **Девица*, **Девичи* (дол, вир) и под., от един произход с *Дѐвене* (вж.), срв. МИ *Девѝч* при Троян, от *девѝца + -јь.*

Де(в)оляни, с. в СИ Албания, СЗ 16 Дебър (К 259), **Деволян, Деолани** (СелС 306; СелСк), **Dolovjan** (А 1914). — По името на областта *Девол* между Берат и Елбасан.

Delani, с. в ок. Бейкуш, ЮИ 50 Оралея (Ind 216). — Начално *Дѣлꙗнє, произв. от МИ **Дѣлъ*, **(Равни, Криви) дѣлъ* и под., от *дѣлъ* 'връх, обикн. вододелен', срв. *Делѐн, Deleni, Deljani.*

Δελβοτζιάνους 1152, с. при Енос на Мраморно море (MV 231). — Според Фасмер от **Дьлбок(а)*, но също и от **Дьлбоки* (дол, ров) и под., вж. *Глъмбоча, Глъмбочани.*

Делѐн 1) м. при Пищане, ССЗ 8 Брезник (ГСУ 19, 150); 2) м. при Ябланица, СЗ 16 Тетевен (студ). — С оглед на ударението не би могло да бъде прил. от *дел* (вж. *Delani*), а от **Деляне* от *дел*, често в западни планински области, срв. *Кàмен дел* на Витоша, *Водни дял* в Тетевенско и мн. др., вж. и долното.

Deleni села в околиите: 1) Търгу Окна, ЮЗ 40 Бакъу; 2) Търгу Нямц, ССЗ 90 Бакъу; 3) Зелетин, 2 п, в обл. Бърлад; 4) Ръкари, СЗ 25 Букурещ; 5) Турда, ЮЮИ 20 Клуж; 6) Адамклиси, З 45 Кюстенджа; 7) Филиаши, СЗ 40 Крайова; 8) Стрехая, СЗ 60 Крайова; 9) Кодъещ, ЮЮИ 30 Яш; 10) Хърлъу, СЗ 60 Яш; 11) Хуши, ЮЮИ 60 Яш; 12) Васлуи, Ю 60 Яш; 13) Слатина, ЮЗ 60 Питещ; 14) Медиаш, СЗ 120 Брашов; 15) Фълтичени, Ю 15 Сучава; 16) Регин, ЮИ Клуж; 17) **Deleni de Jos** и **Deleni de Sus,** Васлуи, Ю 60 Яш; 18) **Schitu-Deleni,** Слатина, ЮЗ 60 Питещ (Ind 216, 381). — От МИ **Дял*, вж. *Делѐн, Deljani*.

Δελιανά 1) с. в СЗ Крит, $Ю_5И_8$ Кастелион (Гр 1948, к 62; МЕЕ 9, 10; ПТЕ 349); 2) с. в ЮЗ Крит, $Ю_2З_6$ Кантанос (Гр 1948, к 125; МЕЕ 9, 10; ПТЕ 358). — Несъмнено от *Дѣлıанє, гр. **Διάλιανη*, **Διαλιανὰ*, по-късно с отмет на ударението на гръцка почва (срв. *Κοτσιανὰ*) и с преглас *Δελιανὰ* поради акцентната промяна; вж. *Делѐн* и *Deljani*.

Deljani, с. ССЗ 22 Берат (А 1914; А 1918). — От един произход с *Делѐн*, срв. и *Δελιανὰ*.

Derveni, с. в Ю Албания, Ю 9 Аргирокастро (А 1918). — Името може да се тълкува по няколко начина: от гр. *δερβένι* 'теснина, проход', от тур. (перс.) *derbent* също, бълг. *дервен(т)*; членувано от алб. *derven* 'проход'; от **Дервяне*, от **дерво* > *дрьво* (вж. *Древено*), и най-после от **Тербяне*, от **терба* > стб. трѣба 'изтребена гора, требеж' (вж. *Требичано*), като *D-* се дължи на гръцко сандхи.

Δερβίζιανα, с. $Ю_{29}З_6$ Янина, ок. Додона (MV 31, 266; ПТЕ 143; МЕЕ 9, 51). — Според Фасмер вероятно от **тербежь* 'изкоренена гора', като *-ιανα* може да бъде от гръцки.

Дервищани, Дервишен, с. СИ до Спр (К 177; Кк), **Дервишен (Дервищали)** (ВТр 23), **Δερβέσιανη** (ПТЕ 302). — С гръцка замяна *т* > *δ* и *б* > *β*, начално **Тербешане*, от МИ *Тербеш*, от **терба* > трѣба и топон. наст. *-еш*, твърде често в МИ; срв. *Δερβίζιανα*.

Дѐсенето, мах. към Голяма Желязна, СИИ 16 Тетевен. — Може би от МИ **Десьо*, изцяло от ЛИ *Десьо*, съкратено от *Десимир*, ново образуване поради непалатализирането *с* > *ш*, както в *Бърдени* при същото село. Във всеки случай СелИ или МИ изцяло от ЛИ се срещат рядко.

Δέσιανη, с. в Тесалия, СИИ 24 Лариса (MV 99; ПТЕ 220; МЕЕ 9, 65). **Zesjani** (А 1914), сега 'Αετόλοφος (ПТЕ 220).— Фасмер смята, че е Sippennamen auf *-jane*, сравнява го със срхр. *Tešanj*, но не го обяснява. Началното *Δ-* може да е от гръцко сандхи и в такъв случай от **Тешане*: **тес* 'отсечено, изравнено място (за гумно)' или от **Отешане*, с изпадане на началното *О-*, което е схванато като предлог или представка или като член в гръцки.

Δευριανά, вж. *Дебрене*.

Дечани, изчезнало селище в Средна Северна България, споменато в турски извор от XV в. (Р. Стойков, Истор. прегл., 15 (1959), кн. 6, 83). — Вероятно от *дяк* 'дякон; ученик', стб. дıакъ (Супр.), от гр. *διάκος, διάκον*, вж. REW 1, 386; за основата срв. *Дя̀ковата чешма̀* при Сребърна, Силистренско, *Дя̀ков бунар* при Болярци, Асеновградско, *Дя̀ков вир* при Волковци, Брезнишко, СелИ *Дя̀ково*, Станкедимитр., и др.

Διαβαινᾶ, селище, споменато у Мануил Фил, XIV в., според Иречек, ПСп 55—56 (1898) 257, днес *Град*, стръмнина на СИ от Котел, по турски *Къз тепе* (=Момина чука). Иречек смята, че името е прил. от *дѐва*, стб. дѣва и е изговаряно *Дявина*, т. е. гора. Обаче в такъв случай бихме очаквали гр. **Διαβινᾶ*, т. е. с *-ινα*, а не с *-αινα*, което отговаря на бълг. *-ена* и което виждаме ясно в *Στοΐδαινα*, някъде около Преслав (там 258), несъмнено от **Студена*. Гръцката форма трябва да се чете **Дявена*, по-старо *Дѣвıанє, т. е. произв. от МИ **Дѣва*, **Дѣви* (върхъ, рътъ) и под., от един произход с *Дѐвене, Дѐвин* (вж.).

Giurgiuveni, с. в ок. Ръмнику Вълча, СЗ 45 Питещ (Ind 248). — Порумънчено от **Гюргьовени*, от по-старо **Гюргьовяне*, произв. от СелИ **Гюргьово*=прил. от ЛИ *Гюргьо*, срв. *Гю̀ргево* на Дунава срещу Русе, рум. *Джурджу*, още *Гюргѐво*, Станкедимитр., и мн. други.

Дѝвля, с. З 22 Радомир. — По-мъчно е да бъде прил. от *дѝва* 'самодива, самовила' както по семантични причини, така и поради това, че имена от *дѝва* са много редки в бълг. топонимия (срв. *Дивля чука* при Просек на Вардар), затова по-вероятно от **Дивляне*, вж. *Дивляни*.

Дивлян, гара към Кресна, Ю 24 Благоевград. — Според Дуриданов, Славист. сб., 1958, 212, от **див-jан* 'диво място'. В тоя случай наставката би имала място, ако субстантивизира прил. *див*; прилагателни наставки се прибавят също към прилагателни имена, когато им придават ново качество. Затова по-вероятно от **Дивляне*, вж. *Дивляни*.

Дивляни, с. Ю 4 Правища, З Кавала (ВТр 23), сега **Товляни Екзохи, Ἐξοχὴ Τόβλιανη** (ПТЕ 165; ВТр 23). — От МИ **Дива*, **Дива* (гора, поляна) и под., където *див* 'неплодороден, пустелив', с епентетично *л*; за основата срв. *Дѝва вода̀* при Добростан, Асеновгр., *Дѝва Сла̀тина*, Берковско, *Дивндолска поляна* при Калофер (от МИ **Диви дол*), *Диво поле*, Дебърско, *Дивич* р. при Огоя, Свогенско, *Дѝвия кавак* при Орешино, Ивайловгр., *Дùви црèшньи* при Гърляно, Кюст., *Дивите череши* при Трудовец, Ботевгр., и др. Може би формата *Τόβλιανη* (вж. *Топляни* 2) е вторична, променена на гръцка почва; иначе преходът от *Топляни* до *Τίβλιανη* мъчно би могъл да се обясни.

Δήμαινα, с. в И Пелопонес-Арголида, $С_{14.5}И_{29.5}$ Навплион (Гр 1948, к 97; МЕЕ 5, 378). — J. Schröpfer, сб. Schiżewskij, 1966, 705 сл., отхвърля с право обяснението на Георгакас, Ἀθηνᾶ 48, 1938, 15 сл., за връзка с гр. ЛИ *Δῆμος* и предлага *Дꙑмьна, но гр. *-αι-* не застъпва *-ь-*, а *-е-*, прегласено от *-ja-*, и затова трябва да се излезе от *Дꙑмꙗне, произв. от дꙑмъ, нбълг. *дим*, срв. чеш. СелИ *Dymokury*, рус. *дымокур* 'огън, който изпуща силен дим' (Prof 1, 462 сл.); за бълг ꙑ > гр. *η* срв. *Δημηνίτσα* = бълг. *Дименица*, Гребенско.

Добовяне, вж. *Дъбовяни.*

Добран, с. ЮИИ 15 Корча (СелС 223, 348; СелСк). — Селищев свързва с *дьбрь, дъбрь* 'горски дол' (вж. *Дебрене*), с албанска замяна *ь > о.* Еднакво вероятно и от МИ **Добри* (дол), **Добра* (вода) и под., срв. следващите имена.

Dobrana, с. в ок. Джилорт в обл. Крайова (Ind 219). — От **Добряне*, вж. *Добрани.*

Добрани 1) още **Доврани,** с. З 6 Гребена (К 276), **Zobran** (А 1914), **Δοβράνη, Ντοβράνη** (MV 181), **Δόβρυνι,** сега Ἔλατος (ПТЕ 184); 2) **Τόμπραινα,** с. в Халкидика (MV 213). — От **Добряне*, със затвърдяло *р*, вж. *Добран* (второто предположение), чеш. *Dobřany.*

Добрени, с. в Мелнишко (СбНУ 11, Науч. отд., 218). — От **Добряне*, вж. горните.

Dobreni, села в околиите 1) Пятра Нямц, СЗ 90 Букурещ; 2) Вънтоапеле, ЮЗ 75 Букурещ; 3) Видра, Ю 10 Букурещ; 4) Бакъу (Ind 219); 5) около Букурещ; 6) около Гюргево; 7) **Dobreni Cîmprurelui,** около Букурещ (TopRom 110). — От по-старо **Добряне*, вж. *Добран, Добрани, Добрени*, и др. От друга страна, може да се мисли, че имената са възникнали на рум. почва — мн. ч. от ЛИ *Добри*, което ми се струва по-малко вероятно.

Добрень, с. И 22 Берат (СелС 223; СелСк), **Добрен[и]** (СелС 310), **Dobrenj** (А 1914). — Селищев (СелС 310) допуща връзка с *дьбрь* 'горски дол', както за *Добран* (вж.).

Добрените, мах. към Въгбаново (Царева ливада), ЮЮЗ 4 Дряново, през 1880 *Добрини* (Сп 1921, 150), с редукция от *Добрене*. — Прегласено и членувано от **Добряне*, срв. горните имена.

Добрешани, с. ЮИ 8 Куманово (К 215; ЕК 287), **Dobersan, Dobrissan,** 1559 (Starine X 254; Й. Иванов, Сев. Македония 150), **Добрешане** (ГП 567), **Dobrošane** (IM 131; Im 130; А 1914). — От МИ **Добрешь*, прил. от ЛИ **Добреш* с *-jь*, от ЛИ *Добри* с *-еш*, срв. по-долу *Радèшковци*, или от МИ **Дьбреш*, от *дьбрь* (вж. *Дебрене*), променено на албанска почва (срв. *Добран*): в Кумановско има многобройно албанско население. За наст. *-еш* в МИ срв. напр. *Мòкреш, Тòплеш, Гòлеш*, и др. Формата *Доброшани* е вторична (съдейки по формата от XVI в.), подведена по ЛИ *Доброш*, срв. МИ *Доброшùн* при Гигèн, Никополско, *Добрòшка махалà* в Разград, сръб. *Доброш, Доброшевац, Доброшевина* и др.

Добришани, с. З 9 Щип (К 231), **Dobrišan** (А 1914), **Доброшани** (IM 131; Im 130). — От МИ **Дъбришь*, прил. от ЛИ *Добриш* с *-jь*, развито от ЛИ *Добро, Добре* с *-иш* от *-ъшь*, срв. ЛИ *Станùш.*

Добровени, с. ЮИИ 22 Битоля, при Завоя на Църна (К 249; Im 130), **Dobroveni** (А 1914; А 1940). — От МИ **Доброво*, прил. от ЛИ *Добро*; за образуването срв. *Мирдвяне, Рàдьовене*, а за основата МИ *Дòброво* при Бобошево, Станкедим., и СелИ в Странджа, *Дòбров àзмак* при Стъргел, Пирдопско, *Дòбров требèж* при Желèн, Свогенско, *Дòбров дол* при Златоград, *Добровица* при Краево, Ботевгр., и при Добравица, Свогенско, и др.

Добродољане, с. в ок. Сува река, СИ Призрен (РечнМ 91): и ꙋ Призрѣнѣ села... Непробиште... и половина Добродолѣнь, 1302—1309 (Ст. Урош II, Нов 393), половиноу Добродолꙗнь... село Добродолꙗне, 1327 (Ст. Урош III, Нов 396, 399). — От МИ **Добри дол*, срещано често. Писането на първата форма с ѣ срещу ꙗ в другите две показва, че през XIV в. в Призренско ѣ е имало звукова стойност на *ja.*

Δοβίσδιανα, Χαλάσματα, с. в Янинско, сега Προσήλια (ПТЕ 149). — От **Довиждане* или **Добиждане*, от МИ **Довижд*, **До Вижд-* или **Добижд-*, **До Бижд-*, прил. от ЛИ **Вид(о)*. *Биде, Бидо* с *-jь*, срв. СелИ *Видово*, Костурско, *Видище*, Гребенско, *Βίδοβο* в Пелопонес (MV 130), срхр. *Vidova, Vidovo* (Im 459), чеш. *Vidice*, ЛИ *Vid* 1222 (Prof-Svob 4, 539). пол. *Vidzim*, словаш. *Nevidzany* (LKiss), хърв. *Nevidane* (IM 204), чеш. *Nevid* < ЛИ *Nevida* (Prof 3, 222), и др.; за формата **Бид-* вж. *Биждане.*

Доволян, вж. *Де(в)оляни.*

Dojran, вж. *Дорян* 2.

Долан, с. СЗ 19 Корча (СелС 224; Б 500), **Dolan** (А 1914). — От **Доляне*, срв. долнлуж. *Dolan* (Spal 33), вж. *Доляни.*

Доланец, с. СЗ 25 Корча (СелС 224, 285). — Едва ли от *дол* и *-ак-ец*, тъй като не би имало нужда да се подновява живата наставка *-ан*, а от **Доляне > Долан(е)*, доразвито с *-ец*.

Долани 1) още **Долен,** с. ЮИ 15 Берат (СелС 224, 275; СелСк); 2) **Dolani,** с. в ок. Пучоаса, СЗЗ 45 Плоещ (Ind 220). — От **Доляне > Долани*, срв. чеш. *Dolany* 18п (Prof, s. v.).

Долен 1) с. ССИ 4 Златоград; 2) с. СИИ 15 Гоце Делчев, **Долян** (Кк; К 195; Миков 247; СбНУ 12, Науч. отд., 244), **Doljan** (А 1914), тур. **Дwлйан** 1671 (АПТЗ 143). — От **Доляне*, вж. *Доляни*, хърв. *Doljan* (IM 137).

Долене 1) мах. към Златна Панега, Ю 12 Луковит; 2) м. при Корова, С 4 Велинград, където е имало селище (вж. Батаклиев, Чепино 65); 3) склон С до Петрово, ЮИ 12 Мелник (ВШар); 4) с. СЗЗ 14 Петрич: **село Долѣнє, село Градєчница,** 1378 (БСМ 598); село **Градєчница** е сега Горна и Долна *Градешница*, С Сандански, така че **Долѣнє** може да се отъждестви и с *Долени* 2. — С преглас от **Дòляне*, вж. *Дòляни*.

Долени 1) с. ЮЗ 20 Костур (К 268; ВТр 24), **Doleni** (А 1914), **Δόλιανη** (MV 191; ПТЕ 336; ЕЕА 4, 679, N 3), сега Зевгостаси, Ζευγοστάσι (ВТр 24; ПТЕ 336; ЕЕА 4, 679); 2) с. И 10 Сандански, **Долене, Долян** (К 189), **Доляна** (СбНУ 11, Науч. отд., 218), тур. **Доляни XV в., Долян** 1664 (РСт 399); срв. *Долене* 4. — С преглас и редукция от **Доляне*, вж. *Доляни*.

Долнени, с. СЗ 12 Прилеп (К 245; Im 134), **Dolneni** (А 1914; А 1918), **Долнени** XVI—XVII в., **Долнѥни, Дòлнени** XVII—XVIII в. (СелК 63, 141). От МИ **Долно* (село), **Долна* (ливада, река) и под., или с втора част собствено име от типа „Долна Вереница", „Долно Церовене" и др.

Дòлненски дол при Правешка Лакавица, СИ 8 Ботевград. — Прил. от основа *Долнен-*, вероятно от СелИ **Дòлнеке*, вж. *Дòлнени*.

Dolovjani, с. ЮЗ 6 Тетово (А 1914). — От МИ **Долово*, от ЛИ **Дòло*, срв. РИ *Дòлов* в Пѐрущица, срхр. *Dolovljani, Dolovo* Зп (Im 136), МИ *Доловиште*, СЗ 25 Призрен (СелС 224; СелСк), мах. *Долевци* при Сщава, Санданско, вероятно от *Видол, Гадол*; за образуването срв. *Мирдвяне, Добрдвени, Рàдьовене* и др.

Дòлян, вж. *Дòлен*.

Доляна, вж. *Дòлени* 2 и *Дòляни* 10.

Доляни 1) с. З 8 Бер (К 145; ВТр 25), **Doljani** (А 1914), **Δόλιανη** (MV 204; ПТЕ 126), сега Кумаря, Κουμαριά (ВТр 25; ПТЕ 126); 2) с. в Радовишко (ГП 673), може би еднакво с *Доляни* 4; 3) с. Ю 4 Щип (Кк; К 231; ГП 661; Б 1943), **Doljani** (А 1914); 4) **Δολιανά,** с. в ок. Кинурия в Аркадия, $Ю_{13}И_{13}$ Триполис (MV 153; MEE 5, 535), **Δολιανά** (ПТЕ 41); 5) **Δολιανά** (Гр 250, ок. 1960), **Δολιανά,** с. $Ю_{8}И_{23}$ Каламбака в Тесалия (MV 89; ПТЕ 305); 6) **Δόλιανοι** 1361, с. в Епир (MV 31), вероятно днес **Δολιανοί** в Епирската област Загорион (MEE 11, 886); 7) **Δόλιανη,** с. в СЗ Епир, обл. Загорион (MEE 11, 886); 8) **Δολιανά,** с. в обл. Янина (MV 31); ПТЕ 143 дава **Δόλιανη** и **Δολιανὰ** в обл. Янина; 9) **Δολιανά,** с. в ок. Евритания, $Ю_{16}З_{5}$ Карпенисион (MV 82), **Δολιανά,** сега Στουρνάρα (ПТЕ 11); 10) **Ντόλιανη, Δολιανή,** с. в обл. Янина, ЮЗ 20 Коница (MV 44), **Ντόλιανη** (ПТЕ 159), **Доляни** (СелС 58, 224), **Доляна** (СелС 224, 302). — От МИ **Дол*, *(Водни, Сухи, Добри, Равни) *дол* и под., срв. срхр. *Doljani* 8п (Im 136), пол. *Dolany*, словаш. *Dol'any, Doljani* в Австрия (Schleinigg 6), стлуж. *Dalena, Dolene, Dahlen* (Eichler 366).

Δόμβρενα, с. в Беотия, $Ю_{7.5}З_{29}$ Тива (Гр 1948, к 42), **Δομβραίνα, Δοβραίνα, Δομπρένα, Δοβρένα** (MV 118), **Δομπραίνα** (MEE 5, 346), **Dombraina** (Ангд 1944). — Фасмер отхвърля с право обяснението на Хилфердинг от основа *добр-*, понеже така не може да се обясни формата. Той приема, че тук имаме прил. от стб. ***дѫбръ**, србълг. **дѫбръ** 'гора', пол. диал. *dąbrza* 'дъбак', *dąbrowy* 'дъбов', МИ *Dąbrów* (SG 1, 919), *Dębrzyna* (там, 2, 29), полаб. *dōbŕanka* 'дъбов желъд', чеш. *dübra* 'планинско пасище', етим. у Vasmer, REW 1, 377. С оглед на наставката *-αινα=-ена*, за която вж. по-горе, склонен съм да виждам начално ***Дѫбрꙗнє**, прегласено **Дѫбрена*, като крайното *-а* може да бъде гръцко или българско.

Δομιανοί, с. в Евритания, $С_{11}З_{2}$ Карпенисион (Гр 1948, к 36; ПТЕ 8), **Δομιανά** (ЕЕА 4, 688). — По всяка вероятност от ***Домꙗнє**, от МИ **Дом*, *(Нови, Стари) *дом* и под., срв. чеш. *Nové Domy* Зп (Prof 1, 387), особѐно хърв. *Domjani* (IM 137; AR), пол. *Domiany* (SG 15/1, 429).

Дориан, вж. *Дорян* 2.

Дорян 1) мах. към Чокмаково, Ю 9 Смолян, **Dorjan** (А 1914); 2) още **Дориан,** с. З 6 Сарѫ Шабан (Кк), **Dojran (Dorenu)** (А 1914). **Дорян** (ВТр 25), сега Перни; с Πέρνη в ПТЕ 164 е прекръстено Φίλιπποι, Καρατζά-Κιόϊ; 3) с. ЮЮИ 22 Доспат, в Гърция (Кк). — От МИ **Дор* от диал. *дор ≤ двор*, срв. *Дворани*. Формата *Dojran* е от по-стара **Д(в)орјан* с премет на палатализацията, както *Гойран* (вж.) от **Горјан(е)* в същата област.

Drăgoeni, две села в ок. Търгу Жиу ССЗ 90 Крайова (Ind 224), **Drăgoieni** (Top. Rom 167). — От МИ **Драгои*, **Драгоя*=прил. от ЛИ *Драгой* или от **Драговени* >

Драгоени с изпадане на интервокалното *-в-*, или пък рум. мн. ч. от ЛИ *Драгой*, срв. *Drăgoeşti* 10п в Румъния, *Драгоево* в Щипско и Преславско, пол. *Drogojewka* (SG 2, 148), срхр. *Dragojevac* 2п, *Dragojevići* (IM 148).

Драгожани, с. ССЗ 8 Битоля (К 238), **Dragožani** (А 1918; Im 148), **Drgožani** (А 1914), грешка вм. *Dragožani*. — От МИ **Драгош*, което може да има различен произход: прил. от ЛИ *Драгош* с *-jь*, или от диал. *дрàга* 'ровина, урва', запазено в ЮЗ говори, развито с *-ог* в рус. *твар-ог* от *творúть*, срв. срхр. *дрäга* 'дол, бара', рус. *дорóга* 'път', за етим. вж. Vasmer, REW 1, 363 сл.

Dragosloveni 1) с. в ок. Фокшани, ЮЮЗ 70 Бърлад; 2) с. в ок. Панчу, ЮЗ 50 Бърлад (Ind 223). — С право I. Iordan, TopRom 349, извежда от по-старо *Dragoslăveni*, т. е. с асимилация *o-a/o-o*. Срв. хърв. *Dragoslavec* (IM 149), пол. *Drogosław* 2п (SG 2, 148).

Dračan, вж. *Bračan*.

Drăceni, с. в ок. Фълтичени, Ю 20 Сучава (Ind 223). — I. Iordan, TopRom 247, свързва с рум. *drac* 'дявол', но с влияние на слав. *драч* 'драка'. По-вероятно изцяло славянско, произв. от *драка*, главно по семантични причини.

Δρεβανά Λούκουβα 1301, м. (?) в Света гора (Дуйчев, ИИБЕз 8 (1962), 207). — Дуйчев възстановява **древьна локва* [?]; по-скоро **локова*, стб. **локꙑ, локъве**, сега *лòкова* в Средногорието. По всяка вероятност със стесняване на *о* > *у* в северногръцки. От начално ***Дрѣвıане**, от един произход с *Древено*.

Древено 1) с. Ю 10 Кратово (К 222; ЕК 286; ГП 584; Im, IM 151), **Dreveno** (А 1914), **Древене** (Сп 1917, 29); 2) с. И 9 Воден (К 152), **Nedir (Drevno)** (А 1914; А 1918), **Δρέβενον** (MV 198; ПТЕ 138), сега Пили, Πύλη (ВТр 25; ПТЕ 198). — С оглед на *Древене* трябва да се излезе от начално ***Дрѣвıане**, от МИ *Дрѣво*, *(Криво, Сухо, Зелено) *дрѣво*, стб. **дрѣво**, диал. *дря̀во*, рус. *дèрево*, срв. пол. *Drzewiany*, укр. *Деревяне, Деревяни, Деревянки* (Spal 59).

Дреновени, с. С 13 Костур (К 265; ВТр 24), **Горно Дреновени** (Б 1943), **Горно и Долно Дреновени** (Б 200), **Dl.** и **Grn. Drenoveni** (А 1914), **Δρανοβένι** (MV 191), Ἄνω Κρανιῶνας и Κρανιῶνας **(Δρανοβαίνη)** (ПТЕ 335), сега Ано и Като Кранионас (ВТр 24). — От МИ **Дрѣново* от *дрѣнъ*, нбълг. *дрян* 'дърво Cornus mas', срв. *Дря̀ново* в И България, както и следващото.

Дреновяне, с. Ю 4 Корча; Mazon, Documents, contes et chansons slaves de l'Albanie du Sud, 1, 4 и сл., отбелязва, че сега селото сѐ имèнува *Дренòво*, а жителите му *дреновяне*. — Вж. *Дреновени*.

Δροβιανή, с. в СЗ Епир, СЗ 10 Пеличап (MV 33), **Дровяни, Dhrovjarn, Dhrovjan[i]** (СелС 248, 289, 325; СелСк), вероятно = **Dhrovjan,** $Ю_8И_{10}$ Делвина (Англ 1944). — Селищев 248, го поставя във връзка със сечене и извоз на дърва; според него тук имаме *дров-* вместо *друв-* под влияние на албан. *druv-* от бълг. *дръв(о)*. Името може да се възстанови *Дръвяне* или **Дрѣвıане**, още **Дрѣвьнъ*, както мисли Фасмер. Срв. *Древено=Древене* и *Δρυβουλιανά*.

Δροβιανίτη, с. в ок. Патри в С Пелопонес (ПТЕ 87). — По всяка вероятност от начално ***Дрѣвıане** или по-добре ***Дръвıане** от МИ **Дърво* (вж. *Древено*), с предаване на ъ с гр. *ο*, доразвито на гръцка почва с *-ίτη*, срв. гр. *χωρίτης, μαχαιρίτης, ἀποσπερίτης, ξωμερίτης* (вж. Kalitsunakis 171, 167).

Δρολιανῶν, с. в ок. Трикала (МЕЕ 5, 858). — Формата е в род. п., мн. ч. От **Тръляне*: МИ **Търло* от *търло* 'кошара', срв. подолу *Τρουλιάνη*. За бълг. *т* > гр. *δ* срв. честите имена *Ντρεστενῖκον, Δρεστενά* < *Трьст-*, а за бълг. *ъ* > гр. *ο* срв. в съседната област на Кожанско: *Μπόζοβον* = бълг. *Бозово*: **Бъзово, Γκουπλάρι = Κουπλάρι*: **Къбьлари, Γκόβλιτσα*: **Къбьльць*, вж. MV 281.

Δρυανουβαίνης 1274, с. в Гърция (MV 100). — От ***Дрѣновıане**, вж. *Дреновени*, тук с редукция; за *-я-* срв. *Δρυάνοβον* в Костурско (MV 182).

Дръвнене, ниви при Свалеиик, ЮЮИ 30 Русе (ЛКов). — Име на изчезнало селище, от ***Дръвьнıане**, произв. от МИ **Дръвьнъ* (мостъ) и под., с изпадане на *ь* в слабо положение. Семантично срв. *Древено*.

Drînceni 1) с. в ок. Хуш, ЮИ 60 Яш (Ind 225; TopRom 65); 2) с. в ок. Крайова (TopRom 65). — Според I. Iordan, TopRom 65, от слав. *drěnъ* 'дрян', както *Drîncova = Drencova*. В такъв случай *drě-* > *drî-* е румънско. Може обаче да е под влияние на *дръм(ка)* 'храст' или изобщо името да е производно от МИ **Дрънка, *Дрънец*, от диал. значение на *дрън* 'чим, буца пръст', запазено в останалите славянски езици: срхр. *drn* 'морска скала', словен. *dȓn* 'чим; поляна', рус. *дёрн*, чеш. *drn*, пол. *darn* 'чим'. AR дава *drn* 'дрян', но думата не се среща в посочения извор.

Дръстене, горната махала в Ловеч. — Връзката с *дръща* 'рекичка, бара; тепавица' среща фонетични пречки. Ново име, производно от **дръст(а)*, срв. словен. *drsti* 'дребен пясък, дребни камъчета' (Badjura 159).

Дръщрѣне 1347, изчезнало село в Софийско: **до мєждѫ Костина брода** [сега

Костин брод, З София] и селище Бобовци [вж. по-долу *Бобов'ци*] и селище Дръщрѣне и Конорѣзъ (БСМ 592). — От МИ **Дрьщьрь* от *дрьщьр, **дрьщра*, производно от *дрѣща*; срв. МИ *Дрещеревец* при Долни Драглища, Разложко.

Дубляни, с. И 10 Кавадарци (Сп 1917, 197; Б 200), **Dubljani** (А 1914; А 1918), **Дублино** (К 155). — От **Даб(л)яне*, от МИ **Даб(ье)*, (вж. *Дъбене*) със сръбско *у*, а вероятно и *л'*.

Dubšani 1431, изч. село в обл. Чарталос, СИ Берат (Hal 98). — Неясно.

Δούβιανα, с. $С_{20}З_3$ Превеза, сега Κρυοπηγή (ПТЕ 274). — По всяка вероятност от **Духовяне*, от МИ **Духово*, а то от ЛИ **Духо* (=който е роден на празника Свети Дух), срв. МИ *Дӯхова могѝла* при Перущица, *Духòва лъ̀ка* при Аламовци, Златоградско, стпол. ЛИ *Duch, Duchan*, рус. р. *Духовец, Духовица* (WRG 1, 670), също СелИ *Довища*, Сярско (от **Духовища*, т. е. патронимично име, от прил. *Духов* и *-ищ-* от **-itj-*).

Дудене, с. ЮЮЗ 21 Карлово, тур. **Дудънъ** 1576 (РСт, сб. Ром 433), сега Черничево. — От МИ **Дуд-* от *дуд* 'черница', заето от тур. *dud* също. Ново образуване, вероятно към XVI в.

Dulceni, с. в ок. Рашиори де Веде, ЮЗ 90 Букурещ (Ind 226). — С редукция от **Долчени*, от МИ **Долец*, **Долче*, срв. хърв. *Dolčani*, също *Dolec* (Im 133), пол. *Dolce* (SG 2, 94), чеш. *Dolce, Dolček* от нариц. *dolec*, умал. от *dól* (Prof 1, 374 сл.).

Дуля̀на, м. при Левуново, ЮЗ 8 Мелник (УПр 22, 201). — Изпърво СелИ, вероятно от **Доляна*: **Доляне* или от **Дуляне*: ВИ **Дуло(то)* от диал. *дуло* 'чучур на чешма' (Трънско, Брезнишко), 'тръба за поливане на градина' (Дебърско), *дуле* 'отвор, цицка на стомна' (Прилеп), *дулец* 'чучур' (Геров), срхр. *дӯло* '(дупка на) извор', МИ *Дуло* при Крупник, Благоевгр., *Дулицата*, извор при Пещера, Радомирско, *Дулото*, рекичка в Скопското поле, *Дулан*, често име на извори в Брезнишко, Трънско и Свогенско; за етим. вж. Bernеker, SEW 1, 237. Срв. *Δουλιανά*, *Dulyani*.

Δουλιανά, с. в ок. Ханя в СЗ Крит (ПТЕ 347). — Името може да се тълкува по няколко начина: от гр. *δοῦλος* 'роб, слуга', което от семантично гледище е малко вероятно; от **Дуляне*, от един произход с *Дуля̀на*; най-после от **Доля̀не* (вж. *Дòляни*) с редукция на неударено *о* в *у*, станала вероятно на гръцка почва.

Dulyani 1) изч. село в обл. Ъскарапар, ЮИ Берат, 1431 (Hal 78) или може би еднакво с *Долан*, СЗ Корча (вж.); 2) изч. село в обл. Аргирокастро, 1431 (Hal 3). — От един произход с *Доляни*, тук с редукция *о* > *у*, срв. *Долан*.

Dumbrăvani, с. в ок. Бейуш, ЮИ 50 Орадея (Ind 226). — От МИ **Dumbrava*, стб. дѫбрава, заето и в румънски, срв. чеш. *Doubrava*, често *Doubravany* (Prof 1, 392), срв. долното.

Dumbrăveni, с. в ок.: 1) Негру вод", ЮЮЗ 50 Кюстенджа; 2) Васлуи, Ю 60 Яш 3) Костещ, Ю 20 Питещ; 4) Сигишоара; СЗ 90 Брашов; 5) около Сучава в СИ Румъния. — Вж. *Dumbrăvani*, срв. и рум. *Dumbrava* 19п, *Dumbrăvița* 9п (Ind 226).

Дупени 1) с. ЮЗ 4 Ресен (К 241), **Dupeni** (А 1914), Дѹпени между 1544 и 1548 (СелК 65), **Gorno Dupeni** (IM 175); 2) **Долно Дупени,** село край ЮИ бряг на Голямото Преспанско езеро, ЮЗ 24 Битоля (К 242; Im 135), **Dl. Dupeni** (А 1914; А 1918). — От начално **Дупяни*, вж. *Дупяни*.

Дӯпини, Гòрни и **Дòлни,** мах. към Габровци, Тревненско (Сп 1921, 113, 158). — Поради ударението не би могло да бъде мн. ч. от **дупѝна* 'голяма дупка', а от по-старо **Дупяне* с преглас и редукция *Дупини*, вж. *Дупяни*.

Дупините, мах. към Боженци, И Габрово (Сп 1921, 173). — Вж. *Дупини*.

Дуплани, рекичка, приток на Дунав при Куделин, СЗ 26 Видин (Б 40). — Изпърво ЖитИ, от МИ **Дупла* (бука, върба) и под., от диал. *дӯпъл, дӯпла* 'за дърво — кух, корубест' (Геров), рус. *дуплый*, стб. доупина 'пещера' (Супр.), за етимол. вж. Vasmer, REW 1, 382. От друга страна, може от същ. **дупа* 'дупка', твърде често в МИ, тук с развито епентетично *л*; вж. от него *Дӯпяни*.

Дӯпяни 1) с. в Кичевско (К 257; Im 156), Дѹпени XVI—XVII в., Дѹпꙗни XVII—XVIII в. (СелК 67, 146); 2) **Δούπιανη** 1336, 1358, изч. село в ок. Трикала в Тесалия, **Δουπιάνου μονύδριον** 1357 (MV 89). — От МИ **Дупа*, **Дупи* от **дупа* 'дупка', срв. *Дупѝч* при Буново, Пирдопско, *Дӯпни връх*, Врач., *Дӯпница, Дупѐвица*, вр. в Люлин и др.; от същия строеж срв. **капа* 'капка', запазено във водни имена: чеш. *doupa, doupe* 'падина, дупка', пол. *dupa* 'задник', бълг. *дӯпе*, за етимол. вж. Vasmer, REW 1, 382.

Δουρβουλιανά, VI в., крепост в Дардания (приблизително в Северна Македония), спомената у Прокопий (Aed. IV 4, 1—3). — Според Вл. Георгиев, БЕз 8, 1958, 327, от *Дървлꙗне, от *дърво*, срв. рус. *Деревляне* (от *дѐрево*=бълг. диал. *дря̀во*, срв. *Древено*), също *Δροβιανή*. Тук по-скоро от *Дървольꙗне: МИ **Дърв-олъ*, **Дърв-ул.*

Дъбец, с. ЮЮИ 8 Луковит, **Дъбени** 1880, 1887 (Сп 1921, 180), **Дъбене** (Миков

221). — От **Дъбяне*, от МИ **Дъб*, вж. *Дъбене*.

Дъбене 1) с. ЮЗ 4 Карлово, тур. **Салих,** с друго име **Дебне** 1576 (РСт 404); 2) **Дàбяни,** с. в Прилепско, СИ 10 Крушово (К 246), **Dabjani** (A 1914; A 1918), **Дабьаны** XVII—XVIII в. (СелК 66); 3) ***Дъбене,** с. З 22 Никопол, тур. **Дебне** 1576 (РСт 440), днес *Дъбован*, по-старо *Черчелан*. Формата **Дъбене* може да се възстанови въз основа само на турското *Дебне*, което е еднакво с *Дебне*=*Дъбене*, Карловско. — От МИ **Дъб*, **Дъбье*, *(Сух, Горял, Кух) *дъб* и под., МИ *Дъбето* при Каменица, Пирдопско, *Дъбйе* при Ўши, Кюст., *Дъбд* при Банско и др., чеш. *Dubany*, пол. *Dębiany*, край Лайпциг *Dubene* 1335 (Registrum 398).

Dăbiceni, с. в ок. Деж, ССИ 45 Клуж (Ind 212). — Начално **Дъбичане*, от МИ **Дъбица*, *(Крива, Суха) *дъбица*, от *дъбица* 'отделно дърво дъб', често в МИ, или *дъбика* 'дъбица', срв. *Dăbica* в ок. Клуж. По-ново спрямо *Dumbrăvani*, *Dumbrăveni*; срв. и *Dăbuleni*.

Дъблен, с. С 28 Драма (К 196; ВТр 26; СбНУ 12, Науч. отд., 241), **Dilan (Dablen)** (A 1914; A 1940), **Δόμπλεν** (MV 225; ПТЕ 93), сега Диплохори, Διπλοχῶρι (ВТр 26; ПТЕ 93). — От Дѫблꙗнѥ, с епентетично *л*, вж. *Дъбен*, срв. сръб. *Дубљани* (Im 153).

Дъбовяни, с. С 8 Струга (К 254), **Дабовяни** (Im 123; Кк), **Добовяне** (Б 1943), **Dobovjani** (A 1914; A 1918), „**Dopowjani,** Tschiflik, 4 St(unden) von Ochrida, auf beiden Ufern des Drin zerstreut, mit 35 christl. bulgar. und muham. alban. Häusern“; „1/2 St(unde) südlich Wetschiani [=*Вехчани*, Охридско] mit 200 christl. bulg. Häusern. 1/2 St(unde) davon und 1 St(unde) von **Dopowjani** Han Oktis mit 150 muham. alban- und christl. bulg. Häusern... Davon 1/2 St(unde) südlich und 1 St(unde) von **Dopowjani** Han Unter-Belitza und 1 1/2 St(unden) westlich Ober-Belitza, zusammen 200 rein bulg. Häusern“ (Hahn, Reise... 1869, 24—46; Иширков 59). — С оглед на формите с *Доб-*, най-старите от които засега са от втората половина на XIX в., трябва да се излезе от диал. *доб* < стб. дѫбъ, като се приеме, че в миналото стб. ѫ в говора е било застъпвано с *о* или че населението е преселено от северната Дебърска област, където стб. ѫ дава *о*; срв. словаш. *Dubovany* (Spal 60).

Dăbuleni, с. в ок. Гура Жюлуи, обл. Крайова (Ind 213). — Начално **Дъбуляне*, от МИ **Дъбул*, от *дъб*, рум. **dăb* и член *-ul*, срв. горното.

Дъмбени, с. СЗ 12 Костур (К 265), **Δέμπενι** (MV 191; ПТЕ 334; МЕЕ 9, 35, 41), **Lëmbeni** (A 1914), сега Дендрохори, Δενδροχῶρι (ВТр 26; ПТЕ 334). — От *Дѫбꙗнѥ, със запазена носовка, както и сега в говора.

Dëmblan, с. в ЮЗ Албания, Ю$_{15}$И$_{28}$ Валона (Англ 1944), **Demblan** (HalK). — От **Дѫбляне*, срв. *Дъмбени*, *Дъблен*; *Дъбен*, *Дъбене*; тук със запазен назализъм и развито епентетично *л'* след лабиала *б*.

Dîmbovana, с. в ок. Бърлад, С 45 Хунѐдоара (TopRom 70). — От **Дъбовяне*, от МИ *Дъбово* или от основа *дъбов-* на МИ като **Дъбов-ец*, *Дъбов-ица*, **Дъбов-ик* и др., срв. в Румъния *Dîmbova* в ок. Крайова, *Dîmbovița*, р. в Мунтения и с. в обл. Питещ (TopRom 70).

Дървен, с. в Леринско (К 250). — От начално **Дървяне*, от МИ **Дърво*, срв. *Δροβοτλιανά*, *Древено*.

Държаново (Държани), с. С 6 Мелник (К 189), **Deržani** (A 1914), **Държаново** (СбНУ 11, Науч. отд., 218). — Може би началното име е било **Държане*, от МИ **Държье*: диал. *дърг* 'прът, върлина', стб. дрѫгъ също (Син. тр.), по-късно повлияно от силно разпространения тип имена на *-ово*, когато формата *Държан-* се е изравнила с ЛИ *Държан* и се е свързала с него (вж. от него *Дражанци*).

Дьовлен, вж. *Девин*.

Дърмени, с. Ю 6 Ресен (К 241), **Drmeni** (A 1914; A 1918; A 1940), **Дръмѣни** XV в. (СелК 65). — От диал. *дърм*, *дръм* 'храст', срв. стб. гръмъ (Син. тр.), *Вълче дръм*, Ломско, както и по-горе *Гърмен*.

Дяковене, м. при Дриновец, СЗ 12 Разград (студ). — От МИ **Дяково*, прил. от *дяк* 'дякон', срв. СелИ *Дяково*, Станкедимитр., както и по-горе *Дечани*.

Ezăreni, с. около Яш (Ind 229). — От *езеро* или *езер*, срв. *Езерени*.

Езерени, с. край Преспанското езеро, Ю 6 Ресен (К 241; Im 160), **Jezereni** (A 1914), **Jezerane** (A 1940), **Езерѣни** между 1544 и 1548 (СелК 65). — От *езеро*, т. е. Преспанското езеро, срв. хърв. *Jezerane* (Im 214), пол. *Jeziorzany*, чеш. *Jezeřany*, укр. *Озеряни* 12п, *Озерани*, *Озерянка* (Spal 48); *Езерени* в Молдавия (Сергиевский, ИОЛЯ 5, 343), от бълг. (поради *Е-*, срещу *О-* в укр.).

Elişeni, с. в ок. Одорхей, С Брашов (Ind 228). — От **(Й)ельшане*, от МИ **(Й)ельха*: *(й)ел(ь)ха*=*елша* 'раст. Alnus'. За изясняването на *ь* > *i* на румънска почва срв. *Баниска*, Русенско, от **Баньско*, прил. от *баня* с *-ьско*, вж. и *Seliceni* и *Ilişeni*.

Еловяне, с. ЮЮЗ 7 Тетово (К 212; Б 1943), **Jelovjane** (IM 214), **Еловяни** (ГП 458). — От МИ **Елово*, прил. от *ела* 'иглолистно дърво Abies alba', срв. МИ *Елово* при Лозенградци, Момчилгр., *Горне Елово* при За̀бърдо, Асеновгр., и др.

Елшани 1) с. Ю 7 Охрид (К 252; Im 160), **Eltschani,** 12 къщи, 1869 г. (Hahn, Reise... 47; Иширков 60), **Олшани** (Б 1943); 2) **῾Ελσανη,** с. ССЗ 17 Карпенисион в Евритания (MV 82; ПТЕ 10), сега Μαυρομμάτα (ПТЕ 10); 3) **῾Υλασιάνα,** VI в, крепост в обл. Хемимонт, вероятно в Източна Стара планина, спомената у Прокопий (Aed IV 11). Вл. Георгиев, БЕз 8, 1958, 331, възстановява с право *Ѥльшанє; за ῾Υ- вж. там. — От МИ *(Й)елша, *(Й)ел(ь)ша* от *(й)ел(ь)ша* 'раст. Alnus' или *(й)елха*=*(й)ел(ь)ша*, срв. МИ *Ельша* при Джамийска, Златогр., и при Букова поляна, Маданско, *Елшье* при Бакьово, Своггенско, *Елъшйе* при Д. Мелна, Неделково и Рани луг, Трънско, *Елхата* при Извор, Бургаско, при Ичера, Сливенско, *Елха* при Смаил махала, Ксант., *Елхите* при Грудово, *Елхов дол* при Жеравна, Котл., и др.; словен. *Jelšane* (Im 213), укр. *Олшана, Олшанка, Олшаница, Ольшаны*, чеш. *Olšany*, пол. *Olszana* 2п, *Olszany* 2п, *Olszanka* 16п (Spal 67), стлуж. *Olsena, Holsane* (Eichler 359).

Елшен, Елшан, с. СЗЗ 16 Сяр (К 176, 181), **Елшяни** (ВТр 27), **Elšan** (А 1914), **῞Ελσιανη** (MV 216; ПТЕ 300), **῾Ελσιάνη** (МЕЕ 6, 605), сега Карпери, Καρπερή (ВТр 27; ПТЕ 300). — От **Елшане*, както показва гръцката форма; вж. *Елшани.*

Емен, с. ЮЮИ 11 Павликени, **Ямен** 1880 (Сп 1921, 186), тур. **Йемунъ** 1430, **Ямен** 1638 (РСт 406). — От **Ямяне*, от МИ **Яма(та), *Ями(те)*, от *я̀ма* 'дупка, трап', както показват старите форми. Поради същите форми, а също така и поради ранното засвидетелстване на името (около 40 г. след турското завладяване на страната) не би могло да се мисли за тур. диал. *етеп* 'дърво осен' (SDD 5, 106). МИ *Я̀ма(та)* е много често.

Жабани, с. ЮИ 30 Берат (СелС 238, 302; СелСк). — От **Жабяне*, вж. *Жа̀бляно.*

Zaveni, с. в С Епир, $Ю_{13}И_{34}$ Аргирокастро, същата форма и през 1431 (Hal 26). — Явно от **Жабяне*, с гр. *υ* от бълг. *б*, вж. *Жабани.*

Ζαβλάνια, с. в Тесалия, ССИ 5 Трикала (MV 90; ПТЕ 317), **Závlania** (А 1914), сега Παληόπυργος (ПТЕ 317). — Фасмер възстановява **Забланьје* от *за* 'отвъд, зад' и праслав. **bolnь*, бълг. *блана̀* 'влажна буца пръст', чеш. *blana* 'поле', рус. *болонь* 'лъка, низина, падина', етим. у Vasmer, REW 1, 104.Както поради това, че думата *блана* не се среща в бълг. топонимия, така и поради честото име *Жаблян-*, тук трябва да се излезе от **Жабляне*, вж. *Жа̀бляно*, срв. *Ζάβλανη.*

Ζάβλανη, с. в С Пелопонес-С Ахая, СИ 1 Патри (Гр 1948, к 111). — Явно от **Жабляне*, срв. *Ζαβλάνια*, вж. *Жа̀бляно.*

Жа̀бляно, с. ЮЗ 15 Радомир, **Жа̀блене** (ПСп 21—22, 437), тур. **Жабяни** 1576 (РСт 407). — От МИ или ВИ **Жаба, *Жабя* (бара, локва), **Жабе* (езеро, блато) и под., тук с развито епентетично *л'*, срв. МИ *Жа̀ба* при Волковия, Гостиварско, *Жа̀бата* при Радовец, Свиленгр., р. *Жа̀ба* при Пуста река, Прилепско, *Жа̀би дол* при Дълбок дол, Троянско, *Жѐби дол* при Козичино, Поморийско, словен. *Žabja vas* 2п, *Zablje* (Im 491), *Жабљане*, Нишко (Миличевић 123), пол. *Żabi potok* (SG 14, 710), срв. *Жабани, Жабяни, Ζαβλάνια*, пол. *Żabianka, Żabczanka* (Spal 82), *Sabene* 1331 в Мекленбург (Bilek, Lêtopis 4, 1956—1957, 66), което Jeżowa s. v., не много убедително свързва със **Zabьno.*

Жабяни 1) с. ЮЮИ 8 Битоля (К 236) **Žabjani** (IM 483; Im 491), **Zabjani** (А 1914) вм. **Žabjani** (А 1940); 2) с. в Прилепско СИ 14 Крушово (К 245), **Žabjani** (А 1914 А 1918); между 1544 и 1548 и през XVI—XVII в. село **Жабени** (СелК 63), но не е ясно за кое (от двете) *Жабяни* се отнася. Същото трябва да се каже и за следното споменаване: и постави кралѥвство ми забѣлъ добиткомь Светаго Георгиꙗ оть Жаблꙗнь Колоушиниє лоукє и до воднѣнскыхь и нерѣж'кыхь виноградь, 1300 (Ст. Урош II. Нов 618); тук епентетичното *л* може да е сръбско.

Жаровяни, с. Ю 9 Тетово (К 212), **Жеровяни** (Б 1943; Im 493). — От МИ **Жарово*, прил. от *жар*, но едва ли в днешното му значение 'разпалени въглени', а 'припек, присое', срв. рус. диал. *жар* 'силна топлина', *жара* 'слънчева топлина, зной' (Даль 1, 526), чеш. СелИ *Žar* 2п, *Žářavice*, пол. *Żar, Żary*, доллуж. *Žary*, срхр. *Жари* (Prof 4, 806).

Жегляне, с. в обл. Козяк, СИ 20 Куманово (Im 492), **Жегляни** (Сп 1917, 30), **Жегляно** (Б 1943), **Жегняни** (К 216; ГП 559), **Жегняно** (ЕК 287). — По всяка вероятност формите с *Жегн-* трябва да са вторични, възникнали чрез регресивна асимилация от *н* в крайната сричка. От МИ **Жегла* (гора), **Жегли* (лес), прич. от *жега̀*, стб. жешти, жегѫ (Зогр.), рус. *жеглый* 'изгорял' (Даль 1, 537), срв. пол. РечИ *Żeglina*, чеш. *Žhar*, укр. *Пережох*, пол. *Pregota*, по-старо *Pregora* XIII в. в пол. *przegorzeć* 'изгарям', вж. T. L. Spławiński, Rocz. slaw. 21, 1960, 14.

Железжани, с. СЗ 20 Берат (СелС 248, 296, 304, 322, 324; СелСк), **Zhelishan** (HalK), **Zelujeni** 1431 (Hal 5). — От **Желязяне*, като прехода *з > ж* Селищев (СелС 248, 296) обяснява като асимилация от първото *ж*. От друга страна, може да се допусне, че *зј* е дало *ж*, както в *Кожани* (вж.).

Желязовене, старо име на Голяма Желязна, СЗ Троян (НК). — От СелИ **Желязово*, прил. от ЛИ *Желяз, Желязо*, срв. МИ *Желяз(о)венското* до Терзийско, З Троян, имот, владян от желяз(о)венци (НК).

Жерàвино, с. З 24 Кюстендил. — От *Жерàвяне*, от МИ *Жерав* или прил. от него с *-јь*, още от **Жерав-ец, *Жерав-ица*, срв. *Жеравица*, блато при Добралево, Белослатинско, рекичка при Черни Осъм, Троянско, и м. при Метковец, Ломско, и при Живовци, Мих.; за *-яне* > *-ино* срв. *Бобèшино*, както и по-горе имената на *-ино*.

Жѐрвени 1) още **Жѐрвен,** с. С 12 Костур (К 49, 266), **Жѐрвени** (ВТр 27), **Ζέρβαινη** (MV 192; ПТЕ 333), сега Антониос, Ἅγιος Ἀντώνιος (ВТр 27; ПТЕ 333); 2) **Ζερβαινά,** с. в обл. Янина (MV 35); 3) **Ζερβιανά,** с. в ок. Кисамос в СЗ Крит (ПТЕ 351). — Фасмер допуша, че Янинското *Ζέρβαινη* може да се обясни като Костурското *Жервени*. Явно е, че началната форма е била **Жѐравяне* (за първото име) и **Жеравя̀не* (за втората и третата форма), като и в двата случая с изпадане на неударено *-а-*, срв. *Жерàвино*, както и СелИ *Жѐрви*, Воденско, *Жервохор* в Берско и в Сярско (последните две с втора част от гр. *χωρίον* 'село'), от по-старо **Жерав-*, срв. *Жеравино*, Вранско, словен. *Zerjavin* (Im 493).

Живенье, с. между Скопие и Куманово (ГП 566), **Живиње** (Im 495). — От МИ **Жива* (вода), **Жива* (нива, могила) и под., срв. *Жѝвата вòда*, извор с пресеклив изблик при Боснек, Пернишко, *Жѝва нѝва* при Стъргел, Пирдопско (обитавана през размирици), с. *Живо* в Мориховско (К 217) и др.

Живиняне, с. в ок. Шарпланинска, Призренско (СелП 410; Im 495). — От МИ **Живин* (дол, рът) и под., прил. от ЛИ *Жѝва* или от МИ **Живина(та)* от *живина* 'добиче, животно; въшка' (Геров), срхр. *живѝна* 'болест рак; група хора', диал. 'домашни птици; животно' (Broz-Ivek 2, 871), чеш. *Živina*, пол. *Żywin*, срхр. *Živince*.

Житинени, с. ЮИ 6 Дебър (К 261), **Житинане,** по-рядко **Житинани** и **Житинени, Житинани** 1863 (Русич Б 63), **Žitineni** (IM 486), **Žitinjani** (Im 494), **Žitinani** (А 1914; А 1918). — От МИ **Житина*, от изч. същ. **житина*, срв. укр. *житина* 'ръжено стъбло; ръжено зърно' (Гринченко 1, 485), СелИ *Żytyń* (SG 15/2, 729), пол. *Życiny, Życińska Wola* (SG 14, 879), срхр. *Žitin*, рум. *Jitin* (Ind 275); чеш. *Žitin* Prof-Svob 4, 851, свързват с ЛИ *Žit-*. По нар. етимология, поддържана от А. Алексиев, СбНУ 30, № 3, стр. 10, от клетва *жити нане*.

За̀бърден, с. ЮЗ 20 Костур (К 266; ВТр 28), **Zabrdeni** (А 1914), **Ζαμπύρδενη** (MV 191; ПТЕ 334), сега Мелантион, Μελάνθιον (ВТр 28; ПТЕ 334). — Ново образуване от МИ **Забърдо, *Забърдьг*, срв. МИ *Забъ̀рдо* при Пирдоп, СелИ *За̀бърдо*, Асеновгр., МИ *Забърде* в Котленско, от типа „За-гора"; за основата срв. *Бърждани*.

Забърдене, м. над Цариброд (Миков 194). — Вж. *Забърден*.

Забърдени, с. И 13 Лерин (К 249; ВТр 28), **Zabrdani** (А 1914), **Ζαμπύρδανη** (MV 191; ПТЕ 339), сега Лофи, Λόφοι (ВТр 28; ПТЕ 339), **Забрьдене** XVII—XVIII в. (СелК 68). — Вж. *Забърдене, Забърден*.

Zabĕrzanĕ, с. в Албания, С$_{15}$И$_{7}$ Клисура (Кълцюр), ЮИ Берат, **Zaberždani,** 1431 (HalK; Hal 78). — От **Забърждане*, от МИ **Забърдо*, срв. горните имена.

Заваляни, с. ЮЗ 35 Корча (СелС 217, 269, 302), **Завалян** (Б 1943). — От МИ **Завал(а)*, съставено от *за* 'отвъд, зад' и **вал* 'дол, падина, яма', срв. арум. *val-*, което виждаме във *вал-ог*, разширено с *-ог* от географски термини като *прелог, слог, разлог* и др., МИ *Вала* при Калугерово и Бòженица, Ботевгр., *Валò* при Плоски, Санданско, както и СелИ *За̀вала*, Брезнишко, *Завалина* в Средна Албания (СелС 217), от *за* и **валина* 'голям вал', разширено с *-ина* от географски термини като *дол-ѝна, падѝна, ров-ѝна*, и др.

Zavlania, вж. *Ζαβλάνια* (под *ж*).

Zăvoeni 1) с. в ок Олтецу, ССИ 45 Крайова (Ind 458; TopRom 79); 2) **Măldăreşti-Zăvoeni,** с. в ок. Олтецу, СИ 40 Крайова (Ind 293). — От МИ **Завой*, срв. *Завой*, извор при Арзан, Брезнишко, *Завоя*, бара при Гор. Озирово, Берковско, *Завойски дол* при Трънето, Габровско, особ. хърв. *Zavojane* (IM 476), в Румъния *Zăvoaia* (TopRom 388), *Zăvoi, Zăvoia, Zăvoiu* (Ind 458).

Zagoneni 1) с. в ок. Куртя де Арджеш, С 40 Питещ (TopRom 48), **Zigoneni** (Ind 458); 2) с. в ок. Титова (TopRom 536). — От МИ **Загон*, евент. прил. от него с *-јь* или *-ја*, т. е. *загонов, загонски*, от диал. *загон* 'кошара', срв. СелИ *Загон*, СЗ Малешево в Ю Албания, МИ *Загониците* при Разлог, словен. *Zagon*, сръб. *Zagoni* 2п (IM 471), чеш. *Zahon* (?) 1261 (Prof-Svob 4, 692).

Загорани 1) с. ЮЗ 12 Прилеп (К 245), **Zagorani** (А 1914; Im 479; А 1918; IM 472), **Zagorjani** (итал 200), **Загорàни, Загорани** XVII—XVIII в. (СелК 142); 2) **Загоряни,** с. СЗ 28 Янина, западно от рида *Загори*, ЮЗ 22 Коница (СелС 217, 302, 304), **Загоряне** (Миков 20), **Ζαγόριανι** (MV 33), **Ζαγόριαννη,** сега Χρυσορράχη (ПТЕ 150); 3) **Ζαγάρενα,** с. в ок. Итоме в Месиния, ССЗ 15 гр. Месиния (MV 162); 4) **Ζα-**

γουριάνοι, с. в СИ Крит, С$_4$З$_{15}$ Кастелион (Гр 1948, к 112; MV 175), **Ζαγοριάνοι** (ПТЕ 121); 5) **Ζώριανη, Ζωργιάννου,** с. Ю$_8$З$_{19}$ Янина (MV 35), **Ζώργιαννη** (ПТЕ 150), **Ζόργιανη** (Гр 1948, к 29). Фасмер смята с право, че ако не е еднакво с **Ζαγόριανι** (тук № 2), може да се допусне, че е от **Загоряне*, **Загоряни*; 6) **Νέα Ζοργιάνη,** с. в Атика, Ю$_1$З$_8$ Маратон, общ. Афидни (ПТЕ 56), **Ζώριανη** (МЕЕ 6, 152); 7) **Ζοριάνον,** с. в З Фокида, С$_3$З$_{15}$ Лидорикион (ПТЕ 321), **Ζοριάνου** (Гр 1948, к 30). — От честото МИ *Загора, Загор(ь)е* от **загора* 'място отвъд гора (=планина)', срв. срхр. *zàgōrje* също, словен. *zagôrje*, рус. *загорье*, чеш. *zahoří*; МИ *Загора дере* при Гази кьой, Малкарско, *Стàра* и *Нòва Загòра* в Тракия, р. *Загоря* в Ю Албания, И Малешево, *Загорай* в обл. Шкодра, *Загòрското клàденче* при Карлово, *Загòрски прѐлог* при Добърчин, Своговско, *Загòрската полянà* при Буново, Пирдопско, *Загорски колиби* в Странджа при Кладара, чеш. *Zahořany* 9п, *Zahoranky*, словаш. *Zahorany*, пол. *Zagórzany* (Prof-Svob 4, 693; Spal 35), *Загорени* в Молдавия (Сергиевский, ИОЛЯ 5, 344).

Загоряни, вж. *Загорани* 2.

Загуженье, м. при Одраница, Ю 20 Трън (БДим). — Име на изчезнало селище, от МИ **Загуз(ье)*, срв. МИ *Загузье* при Извор, Мрамор, Зелениград и Ездимирци, Трънско, *Загузина* при Дукат, Босилегр., вж. *Загъжене*.

Загъжене, с. СЗ 10 Своге, тур. **Жагизани** 1576 (РСт 398), сега Добравица. — От МИ **Загъз* от *за* 'зад, отвъд' и *гъз* 'задник, дирник' поради прилика по форма, срв. МИ *Двàта гъза* при Гигèн, Никоп., *Плъзй-гъз*, сега Ясен, Плев., също *Газерà* при Смолско, Пирдопско, *Гъзака* при Брестница, Луковитско, *Гъзеро* при Хърсово, Благоевгр., особ. *Zagužane*, Лесковацко и *Zagužanje*, Вранско (IM 473).

Зайчан, с. в Петричко, сега в Гърция (К 188). — По всяка вероятност от **Зайчане*, от МИ **Зайчи* (храст, дол) и под., прил. от *заек* с *-jь*, срв. *Зайчи връх* при Ямбол, *Зайчи чукар* при Дебелец, Провад., *Заеч* при Стакевци, Белоградчишко (за образуването срв. *Влъч* при Г. Лозен, Соф.), и др.

Замирован, албанско село в Дебърско (К 260). — От по-старо **Замировяне*, съставено от *за* 'отвъд' и **Мирово*, срв. *Мирòвяне*.

Ζαμπόρδανη, Ζαμπόρδενη, вж. *Забърден, Забърдени*.

Заножене, с. ЮИ 12 Берковица, тур. **Занузани** 1607, **Занузана** 1666 (РСт 408). — От МИ **Занога*, от изч. **занога*, срв. рус. диал. *занога* 'яма, дупка', заето в рум. *zănoagă* 'долина, горска поляна', много често в МИ, особено в Западна България, вж. подробно у мене, Пирдопско 168 сл.

Zaplužane, с. СИ 18 Призрен (А 1914): дахь митрополии призрѣньскои . . . село Запльжане, 1348 (Душан, Нов 700), село Милопоусти и село Заплоужани (Душан, Гласник 15, 269). — От **Заплъжане*, вж. *Запòлжани*.

Запòлжани 1) скоро изчезнало село, СЗЗ 9 Прилеп (К 246), **Zapolžani** (А 1914; А 1918; Im 482), **Запльжан** XVI в., **Заплъжани** XVII—XVIII в. (СелК 66, 142); ето що пише за него Марко Цепенков в края на миналия век: „От градо Прилеп кога да одиш во село Леница . . . имаше едно село що се викаше *Заполжани*; то(в)а *Заполжани* е сега веке Леница. *Заполжани* е расипано от турците" (СбНУ 12 (1897) 122 и сл.); 2) Запльжане, изч. село в Кумановско: и сь заселькы Кькрино и Запльжане, 1332 (Душан, Нов 403). — От МИ **Заплъз*, **Заплъзье*, съставено от *за* 'отвъд' и *плъз* от гл. *пълзя̀*, стб. пльзати, срв. *плаз* 'стръмнина, по която спущат дървета', вж. *Попължани*. Във формата Заплоужани има не напълно прокарано сръбско влияние при застъпването на стб. група -ль-.

Ζεδελεανίτσα, 1320, м. в Света гора (Дуйчев, ИИБЕз 8, 207). — Дуйчев възстановява правилно **Задгляница*, т. е. Задѣлꙗница, което е доразвито с *-ица* от СелИ Задѣлꙗне, от МИ **Задьлъ*, с регресивна асимилация *Задьл-* (=Задел-) > *Ζεδελ-*, както *Ζεσεριανή* (вж.), срв. МИ *Заделе* при Ярославци, Брезнишко (от **Заделье*), *Заделен* при Вискяр, Брезнишко, и др.

Зѐмен, с. ЮЗ 18 Радомир, тур. **Зимияне** 1550 (ИГД 11, 245). — От **Зем(л)яне*, както показва турската форма, не толкова с крайното *-е*, колкото с *я*, което може да произлиза само от *-я(не)*, докато крайното *-е* в други случаи може да се дължи на турско влияние, срв. напр. *Ветрине* 1576, дн. *Ветрен*, Кюст. (РСт 382), *Вудене* 1576, дн. *Горни Воден*, Асеновгр. (там, 392); вж. *Земляне*.

Zemenon, с. в С Пелопонес-Арголида, С$_{12}$З$_{28}$ Коринт (Англ 1944), **Ζεμενόν** (Гр 250, ок. 1960), **Ζεμενόν,** епископство **Ζεμενᾶς** 1396—1397, 1570, **Ζεμενέν** 1293 (MV 124). — Според Фасмер името се обяснява като бълг. *Земен*, т. е. според него прил. от *земя* с *-ьнъ*. Обаче с оглед на старата форма на *Зѐмен* (вж.), както и поради гръцки форми на *-ενον* (вж. по-горе), началната форма би могла да бъде **Земяне*, срв. *Ζεμιανή*, също *Земляне*.

Зѐменска махала, към Полетинци, ЮИ 15 Босилеград. — Прил. вероятно от СелИ **Зѐмен(е)*, вж. *Зѐмен*.

Ζεμιανή, Ζημιανή, с. във Фтиотида, СИ 14 Карпенисион (MV 105), **Ζημιανή**, сега Δίκαστρον (ПТЕ 329). — Фасмер съпоставя с бълг. *Земен* (вж.) и сръб. *Земун.* С оглед обаче на гр. *-ια-* от бълг. -ѩ- трябва да се приеме начално **Зѐмяне*, срв. *Зѐмен*, вж. *Зѐмляне.*

Зѐмляне, низина и квартал в ЮЗ край на София, между Лагера и Овча купел, тур. **Землени** 1420, **Землини** 1553, **Земяне** 1576, **Земине** 1732 (РСт 417). Р. Стойков го отъждествява с дн. *Княжево* (до Освобождението *Бали Ефенди*). Обаче това последното е ново, турско заселище, възникнало във връзка с култа към турския светец Бали Ефенди. На мястото на старото *Княжево* не е имало старо българско селище, а като част от Бали Ефенди-Княжево може да се смята сегашната *Клисỳрска махалà* в южния край на Княжево, около Александровския мост на Владайската река, в клисурата между Витоша и Люлин. — От МИ **Земя(та)*, срв. МИ *Земята* в Радомирско (ИНЕМ 12, 162), *Дебелата земя* при Сенокос, Благоевгр., *Бела земя* при Габер, Годечко. *Белата земя* при Струмски чифлик, Благоевгр., *Бялата земя* и *Червената земя* при Петрич, Пирдопско, *Цървената земя* при Извор, Босилегр., *Църната земя* при Банско и др., тук с епентетично *л'*, или направо от стб. землꙗ (Клоц., Супр.).

Ζέρβαινα, Ζέρβιανα, вж. *Жервени.*

Ζεσεριανή, 1326, м. при Сяр (MV 217). — Фасмер се колебае между начално **Засьрьје* и Засѣрꙗнє. От МИ **Засьрьје* „област отвъд Сяр", с регресивна асимилация **Ζασερ-* > *Ζεσερ-*, за която срв. *Ζεδελεανίτσα.*

Zlăşteni, с. в ок. Търгу Жиу, СЗ 100 Крайова (Ind 459). — От МИ **Злати* (дол), **Злата* (гора) и под., от диал. *злат* 'златен', срв. СелИ *Златѝ рът*, Казанлъшко, *Златѝ трап*, Пловдивско, и др.

Злокукяни 1) с. ЮЮЗ 6 Битоля (К 236), **Zlokukani** (Im 489), **Zlokućani** (IM 481); 2) **Zlokukani,** с. З 5 Скопие (Im 489), **Zlokućani** (IM 481), **Злокучане** (Б 1943); 3) **Zlokukane,** с. СЗ 15 Куманово (Im 489), **Zlokućane** (IM 481), **Zlokučan** (A 1914), **Злокућане** (РечнМ 202), **Злокучане** (Б 1943): село Домановьци [дн. Думановци, СЗ 12 Куманово], село Злокоукꙗне, село Денковьци [вероятно дн. Дейковци в Скопска Църна гора], 1381 (Евдокия, Нов 447), Злокѹчани, Злѡћѹкани XVI в. (СелК 21), ѿ село Злѹкѹћане (приписка от ок. 1740 г. (Стоянов-Кодов, Опис 299). — С оглед на формите на *-кяне, -кяни, -чани* имената не могат да бъдат от един произход със *Злокучене* (вж.), а трябва да се изведат от МИ **Зли кът*, стб. **Злꙑ кѫтъ*, като се приеме сръбско влияние, т. е. от **Злокѫщане* > *Злокућане*, срв. срхр. *кут* 'място между сливането на две реки' (Spal 49), СелИ *Закут, Злокуће* 2п, *Злокућани, Злокућане* (Im 489). Семантично е мъчно да се излезе от *кућа* 'къща'. Промените ще да са настанали по административен път, вероятно през XIV в. при сръбското разширение в Македония. От същата основа срв. бълг. МИ *Злокъщица* при Раздол, Петричко (от МИ **Зли кът*, прил. **Злокътски* и *-ица* > *Злокъщица*), СелИ *Злокукя*, Кулско (сега в Югославия), мн. ч. от **Злокукье* от **Злокутье*, срп. *къщѝ*=мн. ч. от *къщье*, съб. от *къща.*

Злокỳчене 1) с. З 12 Пазарджик, тур. **Излакуча** 1576 (РСт 409; РСт, сб. Ром 436); 2) с. С 18 Плевен, тур. **Излокуча** 1693 (РСт 410); 3) **Злокỳчен,** с. И 16 Преслав, сега *Ивански,* което турците наричали *Кюпрю кьой* (Сп 1921, 202); населението е преселено отдавна откъм Стара планина (Милетич, Старото население . . . 116); 4) с. С 5 Самоков. — Тук от МИ **Зли куки, *Зла кука,* където *кỳка* 'кривина, извивка, завой, гънка', запазено в срус. *куконос* 'кривонос', бълг. диал. *кукунòс* 'дългонос', *кукуносец* 'птица Scolopax rusticola' (Геров), словен. *skúčiti* 'свивам, сгъвам', луж. *kokula* 'кривина, кука', лит. *kaũkas* 'мехур, гнойна пъпка', *kaũkos* 'жлеза', особено *kaũkaras* 'могила, чука', вж. Vasmer, REW 1, 683, МИ *Кука,* м. около завой на път при Г. Мелна и Забел, Трънско, при Жеравино и Киселица, Кюст.; за първата част срв. честото име *Зли дол,* също *Зла рудинà* при Извор, Босилегр., *Зла странà* при Брезье, Свог., *Злàта креш* при Чирен, Врач., *Злàта плòча* при Буковец, Белогр., *Злàта ỳрва* при Тетевен, *Злѝя рът* при Стъргел, Пирд., *Зли бряг* при Косово, Асеновгр., *Злѝя бряг* при Дебелцово, Севл., и др.

Ζώριανη, Ζοριάνον, Νέα Ζοργιάνη, Ζοριάνου, вж. *Загорани.*

Zuvjan, с. в Ю Албания, $С_5И_8$ Делвина (HalK; Англ 1944), **Zuvyani** 1431 (Hal 2). — От *Жувяне,* по-старо **Живяне,* вж. *Живечье,* тук с диал. *жув* от *жив,* срещано сега в източни говори. Началното *Z-* е вм. бълг. *ж.*

Ζούλιανη 1) с. в Тесалия, $С_{8.5}И_{4.5}$ Трикала (ПТЕ 315), **Ζούλιανοι** (Гр 1948, к 135), **Zoúliani** (Англ 1944), **Zuljani** (A 1914): ... τὸ ἥμισυ τῆς **Ζουλιάνεως** XIV в. (Душан, Соловьев-Мошин 254_{67-68}), **Ζούλιανη** в обл. Трикала (MEE, s. v.); 2) **Zoljana,** с. СЗЗ 36 Трикала (A 1914). — От **Золяне*: МИ **Зола,* от *зола* в значение, запазено в руски 'почва, земя на мястото на опожарена гора', а не в днешното диалектно значение 'горещà пепел', срв. срхр. *Zoljani,* *Zolje, Zoljevo* (IM 481), *Ζόλα* в Коринт; семантично срв. МИ *Пепелѝщето* при Петрич, Пирдопско, *Пепелàшница* в Кюстендилско, *Пепелàк* в Солакова планина и др., както и честите МИ *Пожàра, Пожарѝките, Огорѐлица* и др.

Ζούπαινα, с. в Лакония, $Ю_5И_{17}$ Спарта (MV 168; ПТЕ 213), **Ζούπενα** (Гр 1948, к 73). — Хилфердинг и Фасмер възстановяват **Жоупьна*, т. е. прил. от *жоупа* с наст. *-ьнъ*, но така се явява пречка гръцкото *-αι-*, което в случая застъпва *е* от прегласено ꙗ, а не *ѣ*, затова трябва да се излезе от *Жоупꙗне: МИ **Жоупа* от жоупа, жоупищте (Супр.); за етимол. вж. Vasmer, REW 1, 432; за основата срв. СелИ *Jupani* в Темишоара в Румъния (Ind 276), *Жупан, Жупанати, Жупанак* в Албания (СелС 253), *Джу̀пата* при Копривщица, *Sapein* 1498 в Австрия (Pirchegger 67) и др.

Зъркле, с. в обл. Долно Порече, СИ 22 Кичево (К 258; Б 1943), **Зръкленѣ, Зръклени** XVI—XVII в. (СелК 67). — С оглед на старите форми трябва да се излезе от *Зърклꙗне: МИ **Зъркле, *Зъркло* от **зъркло* 'огледало', от *зъркам* 'гледам' със старинна наст. *-ло*, стб. -ьло, рус. *зеркало*. Семантичната връзка ще стане ясна, ако се сравни с МИ *Огледало* при Гърбино, Кюст. и с чеш. СелИ *Na Zrcadle* = нем. *Spiegelbauden*, където нем. *Spiegel* като географски термин според Profous (4, 787) означава 'планински връх без гора, гол връх'.

Zărneni, с. в ок. Дръгъшани, ЮЗ 50 Питещ (Ind 457). — Несъмнено от **Зърняне*, от *зърно*, както *Зърнозци, Озърновци* (вж.).

Иване 1) колиби към Павелско, ЮЗ 20 Асеновград (Б 25); 2) с. СИ 30 Тетово (К 211; Сп 1917, 100): дахомь за Момково и за Иване (надпис от 1363 г. в манастира Св. Андрей край р. Треска, БСМ 129). — От МИ **Ива(та)* от *ива* 'върба Salix caprea', срв. срхр. *Иваньe* 5п, чеш. *Jivany* 1474, *Jivjany* 1115, *Jevany* 1415 (Spal 63). Може би тук спада и името на р. *Иваник*, която извира ЮЗ Петрич, десен приток на Струмешница, т. е. от СелИ **Иване* и *-ик*; за образуването срв. *Сàжденик*.

Ивàняне, с. З 11 София, тур. **Йованяне** 1576, **Йоване** 1605 (РСт 410). — От МИ *(Свети) *Иван*, по всяка вероятност от оброк или черква.

Iveni, с. И 25 Битоля (Im 205; IM 206), **Ивен** (РечнМ 202), **Iven** (А 1914; А 1918). — От по-старо **Ивяне*, вж. *Иване*.

Izvorani, с. в ок. Снагов, С 25 Букурещ; 2) с. около Питещ; 3) с. в ок. Аджуд, ЮЗЗ 45 Бърлад (Ind 274). — От ВИ **Извор*, *(Студен, Топъл) *извор* и под., заето и в рум. *izvór*, откъдето също би могло да се образува. Срв. и следващите имена.

Izvoranu 1) с. в ок. Бузъу, СИ 80 Плоещ (Ind 274); 2) с. в ок. Горж; 3) с. в ок. Путна; 4) с. в ок. Титу в Буковина (TopRom 77); 5) **Izvoranul,** с. в ок. Бузъу (пак там). — Членувано на рум. почва от **Изворан*, по-старо **Изворяне*, срв. *Izvorani*.

Ilişeni, с. в ок. Трушещ, СИИ 60 Сучава (Ind 270). — Редуцирано от **Elişeni*, а то от **Ел(ь)шане*, вж. *Elişeni*.

Iliyani, изч. село в обл. Ъскарапар, ЮИ Берат, 1431 (Hal 79). — От **Илияне*: МИ *(Свети) *Илия*, име на оброк, срв. *Ileni, Ilieni, Σφεντιλιανά*.

Илòвяновец, м. ЮИ Леси дрен, СИ 12 Тетевен (ст). — Може би доразвито с *-ов* и *-ец* от **Еловяне*, с редукция на неударено *е* > *и*, произв. от МИ **Елово*, вж. *Еловяне*. Или от **Илово*: от *ил* 'кал, тиня' или от ЛИ *Ило* < *Илѝя*.

Iskroyani, изч. село около Берат, 1431 (Hal 63). — От **Скро(в)яне*, произв. от МИ **Скров*: **скров*, срв. *скрòвище* 'вир, в който зимуват риби; дупка, в която зимуват змии' (Геров), срхр. *skrov* 'скришно, потайно място' (AR), СелИ *Skrovna*, словен. *Skrovnik* (IM 389), чеш. *Velka Skrovnice, Skromnica* (Prof-Svob 4, 83).

Isracani, изч. село в ЮЗ Албания, обл. Канина (Валона), 1431 (Hal 34). От **Стражане*, от МИ **Стража(та)*, срещано често, тук с изпадане на *т* между *с* и *р*, както в диал. *сесрà* от *сестрà*, *срах* от *страх* и др.

Istrevani 1431, с. СИ 10 Клисура (Кълцюр), ЮИ Берат (Hal 83), сега Sevran (HalK). — Начално **Стръвяне* (?), от МИ **Стръв*. Семантично не много ясно. По-вероятно от **Стрьмяне*, въпреки мъчнотията в прехода *м* > *в*, която би могла да се дължи на влияние на прил. *стрѐзна, стрѐвно* от *стрѐмна, стрѐмно*, срещано често.

Кàжани, с. ЮИИ 10 Ресен (К 239), **Kažani** (А 1940). — От МИ **Каза*, от рум. *casă* 'къща', срещано в латинските надписи от Балканските земи, вж. H. Mihăescu, 195. Началното *а* не е минало в *о*, понеже е ударено, срв *Кокàляне* и *Казѝчане*.

Каленска чука, при Рудозем, З 10 Мадан (ГХр). — Прил., вероятно от СелИ **Калене* от **Каляне*, вж. *Каляни*.

Калиан, с. Ю 18 Кожани (К 280; ВТр 31), **Kaljan** (Кк), **Kaljani** (А 1914; А 1918), **Καλιανή** (MV 183), **Καλλιανή** (ПТЕ 190), сега Еани, Αιανή (ВТр 81; ПТЕ 190). — Начално **Каляне*, вж. *Каляни*.

Kalijan (Kalenovo), с. И 12 Неготино (А 1914; А 1918), **Каланьево** (К 155; Im 217; РечнМ 205). — Ако се съди само по първата форма, би могло от **Каляне*; в такъв случай останалите форми са доразвити с *-ево*.

Калугене, равнище при Извор, ЮИИ 14 Асеновград (Б 25). — Изпърво СелИ, ново образуване от МИ **Калуга* : **калу̀га* 'кално място', срв. срхр. *ка̀љуга, ка̀љужа*, словен. *kalúža*, рус. *калу̀га*, чеш. *kaluže*, словаш. *kaluža*, от *кал* и *-у̀га*, както *бару̀га, дир-у̀га*, и др. според Бранд и Бернекер, вж. Vasmer, REW 1, 511; срв. укр. *Калужани* (Spal 41), рус. *Калуга*, вероятно и *Калуж*, З 15 Лясковик в Ю Албания (СелС 342), дадено още и като *Колуж* (там, 274).

Калѹгєрѡвѣна 1277 : и єщє приложи ц(а)р-с(т)в(о) ми селѡ Калѹгєрѡвѣнѫ сь вино-град (БСМ 585). Ильинский, Граммоты болг. царей 102, смята, че селото трябва да е било близко до Калоугєровь доль, споменато в същата грамота, което е вероятно дн. *Калугерец*, СИ 30 Кичево. — От *Калоугєровꙗнє : МИ **Калоугерово*, срещано твърде често. За формата срв. Копривлꙗни покрай Копривлꙗна (под *Копривлен*).

Каляни 1) **Kaljani (Kalen),** с. ЮИ 12 Прилеп (А 1914; А 1918); 2) с. в Солунско, ЮИ 16 Ениндже Вардар (К 141; ВТр 31), **Kaljani** (А 1914), **Καλιάνη** (MV 205; ПТЕ 128), сега Алорос, Ἅλωρος (ВТр 31; ПТЕ 128); 3) **Καλιάνη,** с. в Пелопонес-Арголида, Ю$_6$З$_{12}$ Коринт (MV 124; ПТЕ 26), **Καλιάνοι** (Гр 300, ок. 1960); 4) **Καλλιάνοι,** с. в Пелопонес-Аркадия, С$_{11}$З$_{10}$ Димичана (MV 153; ПТЕ 38; МЕЕ 5, 535), **Καλλιάνιον** (Гр 1948, к 23), **Kallianoi** (Англ 1944); 5) **Καλλιάνοι, Καλιανοῦ,** с. на о в Евбея, ок. Каристос, общ. Пиргос (MV 112), **Καλλιανοί** (ПТЕ 105); 6) **Καλλιανοῦ,** с. в Ю край на о-в Евбея, С$_{11}$И$_6$ Каристос (ПТЕ 102; Гр 1948, к 23). — От МИ **Кал*, *(Бяла, Червена) *кал* и под., срв. МИ *Кало̀т* при Мустафчево, Ксант., *На Ка̀лан* при Гердеме, Гюм., *Кала̀* при Гор. Вършило, Паз., *Калоа̀т* при Витина, Маданско, *Калта̀* при Радуил, Самок., *Бела̀ кал* при Шипочан, Самок.. *Си̇ният кал* при Бръшлян, Малкотърн., *Цьрни̇ кал* при Радуил, Самок., *Цръвѐната кал* при Гор. Пасарел, Самок., и др.

Καλιαναίικα, с. в Месиния, Ю$_{11.5}$И$_5$ Калами (Гр 1948, к 53), **Καλιαναίϊκα** (Гр 300, ок. 1960), **Καλιανέϊκα** (ПТЕ 217). — Доразвито на гръцка почва с *-ιικα, -έϊκα*, от **Каляне*.

Каменяни 1) с. ЮЗ 7 Тетово (К 213), **Каменяне** (Б 1943), **Kamenjan** (А 1914), **Kamenjane** (IM 221); 2) **Καμενιάνον, Καμινιάνον, Καμενιάνοι,** с. в Пелопонес-Ахая, Ю$_{11}$З$_{12.5}$ Калаврита (MV 134), **Καμενιάνοι** (ПТЕ 78; МЕЕ 6, 372), **Καμενιάνοι** (Гр 1948, к 51), **Kameniánoi** (Англ 1944). — От МИ **Камен*, *(Бял, Голям) *ка̀мен* от *ка̀мен* 'камък', сега в македонските и родопски говори, или от прил. *ка̀мен* (<*камънъ*) в МИ като **Камен* (дол, дял, рът) и под., срхр. *Kamenjani*, словаш. *Kameňany* (Spal 42)

Kamičeni, изч. село в Ю Албания, обл. Аргирокастро, 1431 (Hal 11). — Начално **Камичане* : МИ **Ка̀мик* от *ка̀мик* 'камък' в западните бълг. говори, срв. сръб. *Kamičani* (IM 221).

Камищани, с. СЗ 35 Берат (СелС 223; СелСк). — По всяка вероятност от МИ **Камит* (връх, дол) и под., от изч. прил. **камит* 'каменит, камен', развито от стб. камꙑ с *-ит*, срв. стб. камѣнъ от камꙑ с -ѣнъ, нбълг. *ка̀мен*, прил.; за образуването срв. МИ *Габри̇т* при Реброво, Свог., *Опаши̇тец* при Церецел, Свог., *Чатали̇тата бори̇ка* при Градево, Благоевгр., *Чатали̇тите пади̇ни* при Богданово, Грудовско, *’Αβορίτη* в обл. Фокида (MV 113), а за основата срв. *Камитци* и *Kemešteniy*.

Камяни, с. СЗ 35 Корча (СелС 223; СелСк). — От МИ **Ками* : стб. камꙑ 'камък', срв. *Камя, Камия* в обл. Гора в ЮИ Албания, р. *Камешница* в Севл. (за наст. *-ешница* срв. *Върбешница, Градешница, Котлешница*, и др.).

Κάνιανη, с. в обл. Фокида, ок. Парнасида, С 18 Амфиса (MV 116), **Κάνιανη Κάτω,** сега Ἀποστολιά и **Κάνιανη Ἄνω,** сега Οἰνοχώριον (ПТЕ 326). — Фасмер се колебае с право между **Коняне* и една основа, от която са срхр. *ко̀њаник* и бълг. диал. *коняник* 'конник'. Би трябвало да се излезе от МИ **Кон*, срв. МИ *Кон* при Тетевен, *Кончето* при Разлог (седловина, чийто гръб прилича на конски гръб). За **Кон* > гр. *Καν-* вж. Фасмер, MV 267.

Капани, с. ЮЮЗ 20 Берат (СелСк), **Kapani** (А 1914), **Kapani** 1431 (Hal 4). — От ВИ **Капа(та)*, от **капа* 'капка', срв. *Ка̀повен дабо̀т*, както и *Капенье*.

Капенье, м. при Сушица, Ю 8 Гостивар (Мјаз 3, 43). — От **Капяне*, срв. *Капани*, вж. *Ка̀пован дабо̀т*.

Капиняни, с. в Меглен, ССИ 18 Воден (К 148; ВТр 31), **Kapinjani** (А 1914), **Καπίνιανι** (MV 198; ПТЕ 265), сега Ексаплатанон, Ἐξαπλατάνον (ВТр 31; ПТЕ 265). — От МИ **Капина(та)* или **Капини* (дол, рът) от *капина* с *-jь*, диал. *капина*, стб. кѫпина 'Rubus' (Супр.), срв. МИ *Къпи̇на* при Дован Хисар, Дедеаг, (РН 5, 89), *Къпи̇ната* при Пишман кьой, Малкарско (РН 8, 61), *Къпине дереси* при Орешец, Свиленгр., възникнало на турска почва от бълг. МИ **Къпина*.

Капован-Дабот, м. при Отман ери, Ксантийско. — По всяка вероятност изпърво СелИ с начална форма **Каповяне*, към което, след изчезването на селището, е прибавена втората част по някой характерен дъб за определяне на обекта. Името е от типе

София-Подуяне, Гръбо-рудинàта при Г. Баня, Соф. От ВИ **Капово*, прил. от **кап(а)* 'капка', срв. срхр. *кâп(а)* 'капка', у нас запазено в множество водни имена като *Капна*, каплив извор при Габаре, Белослат., *Капник* при Девин, *Капиш* при Мусина, Павлик., *Капица* при Бойка, Поповско, *Капот*, приток на Лепеница-Вардар, и др.; срв. също *Капани, Капенье.*

Καρδουλιανό, с. в СИ Крит, С$_1$З$_2$ Кастелион (ПТЕ 121), **Καρδουλιανός** (Гр 1948, к 112). — По всяка вероятност от **Кордуляке*, от МИ **Кордул*, произв. от **кордул* 'връх', срв. *кòрдел* 'връх' (Пирдопско, Севлиевско, Троянско), МИ *Кòрделя=Кордỳна* при Каменица, Пирдопско, от *кор(ъ)да* 'меч', с начално значение 'нещо остро', семантично срв. *бърдо*, вж. подробно у мене, Пирдопско 191 сл., срв. и *Kırderyani*. По семантични причини едва ли от гр. *καρδούλα*, умал. от *καρδία* 'сърце'.

Καρύταινα, вж. *Κορύσιανα.*

Karjan 1) с. в Ю Албания, С 8 Аргирокастро (Англ 1944), **Karnjani** (А 1918); 2) **Кариян,** ЮЗ Правища, И 7 Орфано край Бяло море (К 201; ВТр 33), **Karjani** (А 1914; А 1940), **Κάργιανη,** сега Καρυανή (ПТЕ 166); 3) **Καριάνη,** изч. село в Халкидика или Солунско, но не е изключено да бъде еднакво с Кариян: καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ ξεροπόταμον τὸ κατερχόμενον ἀπὸ **τῆς Καριάνης** (=„върви по суходола, който почва от Каряни"), πλησίον **τῆς Καριάνης** (=„покрай Каряни"), продавателно от 1081 (Actes de Lavra, 91, 93); 4) **Παλληκαριανά,** с. в ЮЗ Крит, Ю$_3$З$_5$ Кантанос (Гр 1948, к 115). — От МИ **Кар(а)* от изч. същ. **кар, *кора* 'карапе, свада', срв. срхр. *kȁr*, словен. *kār*, рус. *кара*, чеш., пол. *kara* 'свада, каране', хърв. *Karane* (IM 223), чеш. *Kárany*, което Profous 2, 204, извежда от основата на гл. *karati* 'наказвам, мъмря' и обяснява като „гора, в която сеченéто е било строго забранено". Обикновено такива гори носят името *Бранище*. Формата *Karnjani* в Албания е вероятно погрешна (може би взета от гр. **Καρ(ν)ιάνη*). *Παλλη-* е може би от *палй-*, както *Палй-лулй*, още *Сгурй-град*, а не от гр. *παλαιός* 'стар, древен'. Семантично срв. МИ *Кавгалйвка, Кавгалййка, Крамолица* в Кюстендилско. Не е изключена и възможността някои от имената да стоят във връзка и с гр. *κάρυον, καρυά* 'орех', както *Καρίτσα* в Гърция: от гр. *κάρυον* или от бълг. **Горица*, вж. MV 36, 58, 82, 100, 205.

Kastanjani, вж. *Καστάνιανη.*

Κατσιβελλιανά, вж. *Белене.*

Kemešteniy, изч. село в Ю Албания, обл. Аргирокастро, 1431 (Hal 5). — Начално **Камищане*, вж. *Камищани.*

Chiţoveni, с. в ок. Хърлъу, СЗ 60 Яш (Ind 182). — Вероятно с цитацизъм от **Кичовени* < **Кичовяне*, от МИ **Кичово*, срв. бълг. *Кйчево.*

Chicioreni, с. в ок. Теляжен, ЮИ 70 Плоещ (Ind 179). — От **Кичоряне: кйчор* 'гора в склон' (Тетевенско), мн. често в МИ, тук *кичор*, по-старо *кичер*, под влияние на *ч*, от *кйтка* и *-ер*. Рум. *Chiciorul* според I. Iordan, TopRom 331, 333, е от рум. *picior* 'крак', но от морфологично и фонетично гледище невероятно.

Клещино, Горно и **Долно,** села С 6 Лерин (К 249; ВТр 21, 24), **Grn., Dl. Kleština** (А 1914), **Ἄνω Κλέστινα, Κάτω Κλέστινα** (MV 192; ПТЕ 338, 339), сега Ано Клине, Като Клине. Ἄνω Κλειναί, Κάτω Κλειναί (ВТр 21, 24; ПТЕ 338, 339). — От начално **Клещане*, прегласено **Клещене* и редуцирано **Клещини*, със завършек по рода на *село*, както другаде, от МИ **Клет*, от диал. *клет* 'къща, колиба; уземна къща, землянка; изба; пруст, килер' (Геров), рус. *клеть*, за стим. вж. Vasmer, REW 1, 569; срв. Агоуповы клѣти 1378 в Рила (БСМ 598), *Клетище*, мах. към Влахи, Санд., също падина при Радуловци, Брезнишко, *Клетища*, вр. при Люти брод, Врач., връх и колиби в СЗ Пирин, *Клетовник* при Прилепец, Прилепско, и др. Според Иречек, Пътувания 307, *клети* се наричали средновековните пастирски колиби; чеш. *Klecany, Klecánky* 1316 (Spal 85), *Klětno*, село в Долна Лужица, нем. *Klitten* (Muka, Slavia Occid., 3—4, 42); обаче срхр. *Klještani* в Херцеговина (IM 228) от *klijèšta* 'клещи', чеш. *kléšte*, пол. *kleszcza*, рус. *клестить* 'натискам, притискам'.

Климещани, с. С 10 Охрид (К 252: Im 226), **Klimendovo (Klimeštan)** (А 1914; А 1918). — От МИ **Климета*, косвена форма от ЛИ *Клйме*, съкратено от *Клймент*, често в Западна Македония, по името на Климент Охридски (IX в.), тук вероятно от **На Климета, *При Климета* и под., срв. напр. МИ *При Дòча* в Севлиевско, ч. *При поп Христо* при Трекляно, Кюст., *При Такè* до Пенкьовци Трънско, *При Стойнè* при Драголевци, Кюст., и др. Началната косвена форма е била **Климете* от типа на стб. тєлѧ, тєлѧтє, отрочѧ, отрочѧтє, срв. ЛИ *Пèтре*, косв. форма *Петрѐте, Мйтре — Митрѐте* и др. в Соф., Кюст., Благсевгр., Самок. Крайното *-а* в *Климета* се дължи на други косвени форми като *Иван — Ивана, Драган — Драгана.* За образуването срв. родопските прил. *свинещ, кучещ, вълчещ* от косвени форми *свинет-, кучет-, вълчет-* с наст. *-jь.*

Кобиляни, с. в Епир, Ю$_4$З$_{14}$ Янина (СелС 249), **Κοβίλιανη, Κοβιλιάνη, Κοβιλιάνη χωρίον** (MV 37), **Κοβίλιανη,** сега Πολύλοφος (ПТЕ 149). — От МИ **Кобили* (дол, рът, връх), **Кобиля* (река, бара) и под., прил. от *ко-*

била с *-ja*, срв. СелИ *До̀лно Кобѝлье*, Кюст., р. *Кобѝля* при Етрополе, друга при Лиляк, Търговишко, вр. *Кобила* в Голо бърдо, Пернишко, стсръб. Кобилıа глава 1348 (Гласник 15, 276), по-нататък *Кобѝлино бра̀нище* в Рила, и др.; словаш. *Kobyľany*, пол. *Kobylany* 8п, *Kobylanka* 4п, *Kobylanki* 2п (Spal 79), стлуж. *Kabolani* (Eichler 357).

Ковачани, с. ЮИИ 25 Берат (СелС 248, 325; СелСк), **Kovačan** (A 1914). — От МИ **Ковачъ* или **Ковачь*=прил. от *ковачь* с *-jь*, срв. СелИ *Ковач* в Ю Албания, и недалеч от него *Ковачища* (патронимично име с *-ищт-* от **-itj-*), извор *Ковач* при Звездец, Малкотърн., словаш. *Kovačany* (L Kiss).

Кожани, град ЮИ Костур, **Κοζάνη**, сега Козани (с гръцки изговор) (ВТр 34; ПТЕ 190). — От МИ **Кози* (дол, рът, чукар) и под., прил. от *коза*; срв. *Козани, Подкожани*, още словаш. *Kožany*, пол. *Kožany* (Spal 79), също **Cojani** в обл. Крайова (Ind 194), което трябва да е възникнало на българска почва.

Кожушани, Козишоми, с. в ЮИ поли на Кожух планина, С 22 Воден (К 147), **Кожушани** (ВТр 34), **Kozušani** (A 1914), **Κουζούσιανη** (MV 198; ПТЕ 266), сега Филотия, Φιλωτία (ВТр 34; ПТЕ 266). — От МИ **Кожух*, по всяка вероятност по планината *Кожух*; срв. чеш. *Kozušany* 1297, което Spal 108, свързва с ЛИ *Kozich* или с име на растение. Тук вероятно се има предвид *кожух* 'дреха от кожа с космите' поради прилика между космите на кожуха и дребните храсти по планината.

Козани, с. СЗ 15 Елбасан (СелС 239, 246; СелСк), **Kozani** (A 1914), **Kozani** 1431 (Hal 93, 96). — Селищев свързва с право с *коза*, вж. *Кожани*. Съгласната *з* може да се дължи на липсата на палатализация, на каквато тя не винаги се подава пред *j*; срв. словен. *Kozjane* (IM 240), както и следващите имена.

Cozieni 1) с. в ок. Бръпещ, И 15 Букурещ; 2) с. в ок. Числъу в обл. Плоещ (Ind 204; TopRom 406). — I. Iordan, TopRom 84, свързва с печенежко или куманско *koz* 'орех', а Dicționar geogr. с името на манастира *Cozja*, чиито жители били роби (?). По всяка вероятност от един произход с *Козани, Кожани* (вж.). Не би могло да възникне на рум. почва, понеже думата *коза* не е заета в румънски.

Кокалани, мах. към Кози рог, ССЗ 10 Габрово (НКов). — По всяка вероятност от **Кокаляне*, със затвърдяло *л*, вж. *Кока̀ляне*.

Кокалени, м. при Ключ, ЮЗЗ 16 Петрич (ВШар). — Изпърво селищно име, начално **Кокаляне*, вж. *Кока̀ляне*.

Кока̀ляне, с. ЮИ 12 София, тур. **Коколяни, Кукуляни** 1576 (РСт 418; РСт, сб. Ром 438), **Кȣкаланє, Кȣанє** XVI—XVIII в. (Урвички сборник, Гошев, СЗН 3, 25). — От МИ **Кокал-*, от арумън. *căcắlắu* 'купчина, грамада, връх', с редовен преход на неударено *а* в *о*, характерен за ранни романски думи и имена в южнославянски; за основата срв. МИ *Кокаля* при Клисура, Карловско, СелИ *Кокала* в Солунско, *Кокалич* при Рудозем, Маданско; стсръб. сєлиштє Кокалино 1345—1355 (Нов 433).

Cocoreni 1) с. в ок. Търгу Жиу, ССЗ 90 Крайова; 2) **Cocirceni,** с. в ок. Числъу, СИ 45 Плоещ (Ind 193). — Първото от **Кокоряне*, вж. *Кокоренски дол*; второто вероятно от **Кокорчане*, от МИ **Кокорец (=кокор* и *-ец)*, но с неясен преход *or* > *ir*, срв. още в Румъния *Cocorova, Cocoru* (Ind 193), чеш. *Kokožin* (според Prof 2, 281, от Пр *Kokož*: *Petr Kokož* 1511, но сравнява с рус. *кокора, кокорь* 'клек' по Berneker, SEW 1, 540).

Кокоренски дол при Водна, ЮИИ 14 Кула (Б 25). — Доразвито от СелИ **Кокорене* < **Кокоряне*: МИ **Кокор* от *кокор* 'габър' (Маданско), 'тръплив припек' (Смолян), рус. *коко̀ра* 'изкоренено дърво; крива греда; клек', за етимол. вж. Vasmer, REW 1, 593; срв. *Кокорово*, извор при За̀берново, Малкотърн., *Парев кокор* при Оручевци, Златогр., *Коко̀ра* при Устово, Смолянско, *Кокора̀к* при Рустан, Маданско, *Коко̀рьово* при Мързево, Ахтополско, *Коко̀рка* при Черковна, Провад., *Коко̀рна бара* при Горочевци, Трънско, и др.

Коко̀шане, с. в обл. Козяк, Кумановско (Сп 1917, 30), **Кокошине** (К 216), **Kokošinje** (Im 230). — От МИ **Коко̀ш*, от рядко диал. *коко̀ш* 'кокошка', тук може би 'дива кокошка, глухарка' или от прил. *кокоши*, срв. МИ *Коко̀ши дол* при Павелско, Асеновгр., *Коко̀ша стена̀* при Смолян, *Коко̀шиа ка̀мик* при Петрич, Пирд., и др.

Колена 1) с. СИ 8 Ст. Загора, Βερρὼ δὲ τὴν **Κώλιναν** ἐκ̃ Βεαντίτζης, XIV в., Мануил Фил (Лопарев 52); 2) **Κολιάνοι,** с. в ок. Каристос в ЮИ Евбея (MV 112; ПТЕ 102); 3) **Κόλιανοι,** с. в ок. Трезиния в обл. Атика-Беотия (ПТЕ 65); 4) **Κόλαινα,** с. в ок. Монофаци, обл. Хераклея в СЗ Крит (ПТЕ 116); 5) **Κόλενα,** с. в ЮИ Крит, С 3 Пиргос (Гр 1948, к 90). — Според Фасмер от **Коляне*, от МИ **Кол-*, от *кол, ко̀лье*, т. е. 'място, оградено с колове, градеж, градина', или от *коло* 'колело', вероятно за кръгла, сколчеста местност, срв. МИ *Коло̀то* при Лилково, Пещерско, при Орехово, Асеновгр. и при Бѐгуновци, Брезнишко, срхр. *Koljane, Koljani*, чеш. *Zákolany* 1282 (Spal 85). Някои от имената в Гърция може да са възникнали от *окол*, често в МИ, срв. рус. *окол* 'околност' (Даль 3, 665) или 'сбор, кошара', запазено в рум. *ocol*, срхр. диал.

okol (AR), словен. *okòl* 'заграда за свини' (Pleteršnik, s. v.), бълг. Горни и Долни *Окòл*, Самок. В такъв случай *О-* е изпаднало на гръцка почва, понеже е схванато за член.

Колесян, с. в СИ Албания, ССЗ 17 Ра̂домир (СелСк), **Kolesjan** (А 1914). — Ново образуване (поради непалатализирането *с* > *ш*) от МИ **Колесо* от **колесо* 'колело', срв. от него *колесар* 'двете предни или задни колелета на кола'. Наличието на *с* не може да се дължи на албанско влияние, понеже за сравнително ранни български заемки в албански е характерен обратният преход *с* > *ш*, срв. *košerë* от *косер* (СелС 321).

Колешино, с. Ю$_5$И$_{13}$ Струмица (Б 1943), **Кулешино** (К 159), **Kolešino** (Im 230; IM 231), **Колешине** (Б 420; Б 500 от преди 1912), **Kulešin** (А 1914), **Колеш** (Б 210 от 1914). — От **Колешане*, от МИ **Колесо* (вж. *Колесян*) или от МИ **Колеш* прил. с *-jь* от ЛИ *Колеш*, т. е. *Колешов*, срв. МИ *Колѐшови вълци* при Карлиево, Пирд., *Колешица* при Доспей, Самок., *Колещица*, приток на Паничарка (в Габровско ?, Гудев 41), чеш. *Kolešov, Kolešovice* от ЛИ *Koleš* (според Prof 2, 284, съкратено от *Koli-mir*).

Комняни XV в., с. в Мизия, споменато в турски извор за Никополско (Р. Стойков, Истор. прегл., 15 (1959), кн. 5, 83). — Може от **Каменяне* (вж. *Каменяни*). Едва ли от ЛИ *Комна*, известно сега в ЮИ говори.

Comoşteni, с. в ок. Гура Жюлуи в обл. Крайова (Ind 196). — По всяка вероятност от **Комощане*: МИ **Комот*, от **комот* 'място с много могили, върхове', от **ком* 'връх', срв. рус. *ком* 'куп, купчина, буца', сродно с бълг. *кòмина*, сръб. *köm* 'пръщина', латв. *kams* 'куп, голяма купчина', *kama* 'буца земя', вж. Vasmer, REW 1, 606. За *-от* срв. р. *Капот*, пр Вардар, от **кап(а)* 'капка', още *троп-от, пук-от* и др. при думи за шумове, също *жив-от*, и др.

Конищан, с. СИ Драма, З 7 от граничния връх Арда баши (К 200; ВТр 35), **Kuništan** (А 1940), **Κόνιστα** (MV 225), сега Поликипон (ВТр 35); с Πολύκηπον в ПТЕ 89, общ. Драчища, Драмско, е преименувано Κοπουτσούχ. — От **Конищане*: МИ **Конище, *Коница*, както показва гръцката форма (освен ако не е вторична). Едва ли от *конище*, увел. от *кон*, а от ЛИ *Коно, Кòне*, съкратено от *Коста, Костадин*, с *-ишт-* от **-itj-*; този патронимичен тип се среща много често в Драмско и Сярско.

Копривене, гори, ниви и пасища при Търхово, ЮИ 12 Севлиево (НКов). — Изпърво СелИ, от **Коприва*, вж. *Копривлен*.

Копривлен 1) мах. към Църварица, СЗЗ 20 Благоевград; 2) с. ЮИ 8 Гоце Делчев: како си є населиль село Копривлꙗне, и давамь га под Светую Гороу манастироу роушкомоу... да си ѥсть Новакь Мрасоровикь волень сим зи селомь Копривлꙗне црькви даровати. . . ꙁаписа село Копривлꙗне: . . ., 1366; како си є населиль село Копривлꙗна и давамь га подь Светоу гороу манастироу рек'шомоу роушкомоу, 1366 (Йован Углеш, Нов 510), тур. **Кwпрwланй** 1666 (АПТЗ 128). — От МИ **Коприва, *Коприв(л)и* (дол) и под., от *коприва* 'Urtica', като епентетичното *л* може да е възникнало при прил. или при *-jane*. Срв. от него ЛИ Георги *Копривленски* от с. Мусомище, Гоцеделчевско.

Koprgoyani, изч. село в обл. Чарталос, СИ Берат, 1431 (Hal 37). — Може от **Копровяне*, от прил. **Копрово: кòпър* 'раст. Anethum graveolens', срв. МИ *Копревица* при Белица, Разложко, още *Копрен* при Пирот, *Копрец* в Странджа, *Копран* при Банище, Брезнишко, и др. За изчезването на интервокалното *-в-* срв. *Букойчани*, което е характерно за българските говори в Западна Македония.

Κορύστιανη, Κορύτιανη, с. И 7 Парамития, ЮЗ Янина (MV 38), **Κορύστανη,** сега Φροσύνη (ПТЕ 155). — Фасмер възстановява с право *Корꙑштане, от МИ *Корꙑто, стб. *корꙑто. В случая гръцкото *υ* не би могло да застъпва в същност стб. ꙑ, понеже от началото на нашата ера гр. *υ* има звукова стойност на новобълг. *и* и във византийските извори се употребява наред с *η* и *ι*. Името трябва да е възникнало след XII в., когато стб. ꙑ минава в *и*. Инак стб. ꙑ се застъпва редовно с гр. *ου*, вж. MV 277; срв. срхр. *Корићани*, чеш. *Korycany*. Втората форма у Фасмер е вторична, променена на гръцка почва. Може би са вторични и следните имена: **Κορύτιανα,** с. Ю 16 Янина (MV 38; ПТЕ 145), **Koritjani** (А 1914); **Κορύτιανη,** с. около Превеза в Средна Гърция (MV 38; ПТЕ 158), **Ἄνω Κορύτιανη, Σκαφιδωτή,** сега Τρίκαστρον (ПТЕ 375); **Ξιροκαρύταινα,** с. в ок. Елевзис в Аркадия (MV 157); **Καρύταινα,** с. в ок. Гортин в Аркадия (MV 154; ПТЕ 38). Фасмер (MV 266, № 24) смята тези имена за гръцки образувания от заемка *κορύτα, καρύτια* 'корито', обаче те може да са вторични, получени от *Корꙑтьнꙗне, т. е. от прил. корꙑтьнъ, както укр. *Корытняны* (Spal 36), с *т(ь)н* > *т* в гръцки.

Косичевене, лъка край Вит при Лазар Станево (Торбс), ЮИ 14 Луковит. — Едва ли от МИ **Косичево*, прил. от МИ **Косица* (често за места с гъста и рядка гора) по формални причини (не е обичайно име с топон. наст. *-ица* да се развие с прил. наст.

-ев-), а от ЛИ **Косѝч*, от *Кос(й)о* и ***-ич*** *(<*-ik(a)-jь)*, както *Радѝч, Радѝчев*, срв. МИ *Косѝчково* при Писменово, Малкотърн., от ЛИ **Косѝчко*.

Κοσόλιανη, с. С$_{11}$З$_{25}$ Янина, сега 'Αετόπετρα (ПТЕ 141). — От МИ **Косоль*, прил. от ЛИ **Косолъ* с *-jь*. Или от ***косол*** < (птица) ***кос*** и ***-ол***, вероятно по ***сокол***.

Κωστάνιανη 1) с. в С Епир, в С поли на пл. Довище, СИИ 17 Лясковик (MV 38; ПТЕ 145), **Kastanjani** (А 1918; итал 200), **Kastaniani** (Англ 1941); 2) **Κωστάνιανη**, с. Ю$_9$З$_8$ Янина (Гр 1948, к 29; Гр 170, ок. 1960). — Изхождайки от мисълта, че в случая има начално ЖитИ, Фасмер възстановява **Костаняне* и сравнява със срхр. *Kostanj*, бълг. диал. ***кощан, костан*** 'кестен' в югозападни говори.

Костовене, изч. село в Ботевградско, споменато в Етрополския поменик през 1868 г. (Стоянов-Кодов, Опис 177). — От СелИ **Костово*, прил. от ЛИ *Кòста, Кòсто*.

Кострен, с. СИ 10 Берат (СелС 271; СелСк). — Селищев го поставя към имената, образувани с ***кость*** и смята, че е във връзка с планинския характер на местността. В такъв случай трябва да се предположи основа **Костер*=*кост* и *-ер*. Понеже имена с тази основа и *-ер* не са чести, по-вероятно ми се струва от МИ **Кастра*, **Кастро*, възникнало на романска или гръцка почва от лат. *castrum*, мн. ч. *castra* 'крепост, твърдина', към което на бълг. почва е прибавена наст. ***-яне***=**Кастрѝне*, с преход на неударено ***а*** в ***о***, както в *Костелчаните* (вж.), срв. и долното.

Kostriana, изч. село СИ Карпенсион в Ю Епир, XIX в. (Handtke). — Начално ***Кастряне***, вж. ***Кострен***.

Костричан, с. ЮЮЗ 12 Струга (Б 1943). — По-старо **Костричане*: ****кострич, *кострица***, срв. ***кострец*** 'раст. жълт трън, паламида, Sonchus oleraceus' (БотР), от ***к(о)-*** и основа в ***остър***, или ***кост*** и ***-ьр***, както Bernekcr, SEW 1, 584, обяснява слав. думи с ***костр-***, бълг. ***кощрява*** и др.; срв. МИ ***Кострешака*** при Глоговица, Трънско, ***Кострилоовъц*** при Парамун, Трънско, ***Кострещ*** при Елошник, Тетовско (ГП 439) и др.

Костурени, Костурчани, с. С 10 Вòден (К 150), **Костурян** (Б 200), **Костуряни** (ВТр 36), **Kosturjani** (А 1914), **Κωστούργιανη** (ПТЕ 266; MV 198), сега Ξυφόνεια, Ксифония (ПТЕ 266; ВТр 36). — По всяка вероятност във връзка с гр. *Костур* поради преселване. Втората форма от ***костурци***= „жители на Костур". Според Фасмер във връзка с *Κάστωρ*, т. е. *κάστωρ* 'бобър'.

Kosturino, с. Ю 10 Струмица (IM 237; А 1914). — От един произход с *Костурени*; срв. и СелИ *Костур*, Кривопаланско и Пиротско.

Костуркани, с. С 40 Валона (Сел 221; СелСк). — Селищев свързва с ***кость*** и смята, че името е във връзка с каменистия характер на местността, както *Костур(и)*, *Кострен, Кострец(и)* в Албания. Поради липса на палатализация ***к*** > ***ч*** името е сравнително ново, от МИ ****Костурка, *Костурек***; за основата срв. и *Костурени, Костурци*.

Κοτέλαινα, м. в С Епир, СИ 12 Коница (MV 38). — Според Фасмер от ****Котьльна***, т. е. прил. от ***котьлъ***, нбълг. ***котел***, но поради гр. ***αι***=***е***, което не застъпва стар ***ь***, както във втората сричка, трябва да се излезе от **Котьлене* < **Котьляне*, вж. *Кòтляне*.

Κοτιτσάνης Π(οταμός), р. в Лакония, изв. СЗ 23 Спарта, -д Еврота (Гр 1948, к 73). — От ****Котьчане***, от МИ ****Котьць: котьць***, нбълг. ***котец***, вж. *Кòчани*, срв. *Κοτίτσα* в Лакония (MV 169).

Кòтляне 1) м. при Луковит; 2) м. при Желѐн, С Споге (Миков 202). — От МИ **Котел*, срв. *Кòтел* в Изт. България, както и *Κοτέλαινα*.

Cotorani, с. в ок. Вида, ЮЗ 45 Букурещ (Ind 203). — От ***котор*** 'кошара' (Геров), срв. срхр. *Kotor, Kotore, Kotorsko* (IM 238), *Cotorka* 2п в обл. Плоещ (Ind 203). Срв. *Κουτάριανη* и *Которàнска махала*.

Которàнска махала, към Ваксево, ЮИ 20 Кюстендил. — Прил. от основа *Которан-*, по всяка вероятност от **Которане*, вж. *Cotorani*.

Кочан 1) с. СЗ Нигрита (К 178; Кк), **Кочане** (Б 1943), **Кочана** (ВТр 36), **Κότσανα** (MV 218; ПТЕ 298), сега Ризана, Ριζανοί (ПТЕ 298; ВТр 36); 2) **Кочан, Кочен**, с. ЮЗ 10 Доспат (К 196), **Кочен** (Кк), **Кочан** (СбНУ 12, Науч. отд., 241), **Kočen** (А 1914); 3) **Кочан, Кочен**, Кавалско, ЮЗ 5 Правища (К 201), **Кочан** (Кк; ВТр 36), **Кочани** (Б 1943), **Κότσανη** (MV 226; ПТЕ 165), сега 'Ακροβούνι, Акровуни (ПТЕ 165; ВТр 36); 4) **Koučan**, с. СЗ 16 Драма (А 1914; А 1940). — Според Фасмер вероятно от бълг. ***кочан*** 'зелева глава', което среща обаче семантични мъчнотии, затова от ****Кочане***, вж. *Кòчани*.

Kočana, с. 1) С 9 Кавадарци; 2) Ю 5 Острово, на И бряг на езерото (А 1914; А 1918); 3) **Κοτσανᾶ**, в Атика, С 18 Атина (МЕЕ 6, 152); 4) **Κοτσιανά**, в СЗ Крит, обл. Ханя, Ю$_2$И$_6$ Кастелион (ПТЕ 353; Гр 1948, к 62); 5) **Cociana**, в общ. Хъбуа, обл. Плоещ (Ind 193). — Начално **Кочане*, вж. *Кòчани*. В Атика и Крит би се очаквало **Κατσιανὰ*, но изглежда ударението е вторично: **Κότσιανα* > *Κατσιανὰ*, което трябва да е станало поради прехода на неударeното *о* в *а*. Ударението е подведено вероятно от гръцки имена на *-ιανὰ*, срв. напр в Крит *'Ατσαλιανὰ*, *Πασαλιανὰ*, *Βοθιανὰ*, и др. (ПТЕ 356 сл.).

Кочане ма̀хале, с. С 9 Ксанти (ВТр 36), сега Κότινον, Котинон (ПТЕ 289; ВТр 36). — Турско образуване от **Кочане*, вероятно във връзка с *Кочана, Кочани* в Сярско и Ксантийско. — Вж. *Ко̀чани.*

Кочане, Кочан, Кочани, с. ЮЗ Воден (К 271), **Кочане, Кочана** (ВТр 36, 101), **Κότσανα** (MV 183; ПТЕ 189), сега Περεία, Переа (ПТЕ 189; ВТр 36). — Според Фасмер едва ли от *кочан* 'зелева глава', а по-скоро „ein slav. Sippenname", но за жалост не обяснява строежа. Явно от **Кочане*, вж. *Ко̀чани.*

Ко̀чани 1) гр. СИ Щип, **Kòčani** (IM 229). **Kočana** (A 1914): Доспатъ планена тогда истурчилъ, Еспину [=Чепино], Крупникъ, **Кочени,** вси тогда истурчи (летопис от 1670 г., ПСп 7, 9; Й. Иванов, Сев. Македония 214), часть третаꙗ Македонїꙗ. Колико градови има Болгарскы... Щипъ, **Кочани,** Паланка, Кратово (Харитонов препис на Паисиевата история от 1831 г., Иширков 31), **Cotschana** 1839 (Grisebach, Reise... 233; Иширков 44), **Кочани** (каза) — 31,700 болгар (Теплов, Греко-болгарский церковный вопрос по неизданным источникам, СПб 1889, 238—240; Иширков 88); 2) с. СИ 35 Берат (СелС 235; СелСк). — Spal 85, тълкува срхр. *Kočane, Kočani* като умал. от *kolac*, което не е убедително от никакво гледище. Селищев, СелС 235, причислява албанското *Кочани* към имената, образувани от имена на растения, т. е. от *кочан* 'зелева глава'. За *Кочани* Гьорче Петров пише: „Кочани било някога по-горе по реката, на мястото на сегашното село Градче, а мястото на сегашното Кочани било блатисто и по него насели цели стада свиньс. Тук били кочините на гражданите, от което новообразуваният град бил наречен Кочани" (ГП 623). — В пълно съгласие с това трябва да се излезе от *котец* 'кошара', срв. *котец* 'кошара за млад дребен добитък' (СелС 246), СелИ *Котец* в С Албания, *Котечкото* при Банско, чеш. *Kočice*, стчеш. *kotec* 'къщичка; гълъбарник; пазарска сергия; кръчма', срхр. *kòtac* 'кошара'.

Кочански дол при Стрезимировци, ЮЗЗ 16 Трън (БДим). — Прил., по всяка вероятност от изч. СелИ **Кочане*, вж. *Ко̀чани.*

Кочанье, склон при Ломница, С Трън (БДим). — Изпърво ЖитИ *Кочане.*

Кочене, мах. към Неделино, С 8 Златоград (ГХр). — С преглас от **Кочане*, вж. *Ко̀чани.*

Кошан, с. СИ 22 Михайловград, общ. Градешница, изселено през 1893 г. (Сп 1921, 272). — Вероятно от **Кошане*, вж. *Кошани.*

Кошани 1) с. Ю 8 Кавадарци (К 154), **Košani** (A 1940; IM 237); 2) **Coşani,** с. в ок. Бъбени—Бистрица, З 45 Питещ; 3) **Coşeni,** с. в ок. Сфънту Георге, С 30 Брашов (Ind 202). Първото е вероятно споменато в следния текст от 1378 г.: на рѣцѣ Чрьнон... село Полошко, село Кошане (Ив. Драгаш, Нов 514). — Семантично по-малко вероятно от *кос* 'птица Turdus merula', отколкото от *кош*, може би в изчезнало значение 'кошара', срв. укр. *Кошаны*, словен. *Košane*, за което Spal 36, 79, се колебае между *koso* 'napřič' и *kos.*

Кошарани, изч. село в Кичевско, XVI в. град Кичав(а). Кошарани (СелК 67). — От МИ **Кошара*, *(Горна, Долна) *кошара* и под.

Кошарен, мах. към Долно село, З 20 Кюстендил. — Едва ли прил. от *кошара*, а от **Кошаране*, с преглас *ра > ре*, вж. *Кошарани.*

Koşereni 1) с. в ок. Каракал, ЮИ 45 Крайова; 2) с. в ок. Слатина, СИИ 45 Крайова; 3) с. в ок. Урзичени, ЮИ 60 Плоещ (Ind 202). — С преглас от **Кошаряне*, срв. *Coşeri* в обл. Питещ, вж. *Кошарани.*

Кошино, с. С 15 Крушово (К 246), **Košino** (IM 237; A 1914). — По всяка вероятност с редукция от **Кошено*, а то от **Кошане*, вж. *Кошани.*

Coşoveni 1) с. около Крайова; 2) **Coşovenii de Jos** и **Coşovenii de Sus,** села около Крайова (Ind 202—203). — От МИ **Кошово,* което е от *кош* (вж. *Кошани*), или от ЛИ **Кошо*, изглежда от *Ко-* в *Ко̀сьо, Ко̀чо*, срв. РИ *Ко̀шов* в Копривщица, струс. ЛИ *Коша* (Тупиков 260), стчеш. *Koša* 1228 (Морошкин 104), СелИ *Košice, Košovice, Košov* (Prof 2, 329), *Кошово* 2п в Щипско, *Кошѐв дол* до Калково, Самок., и Д. Лом, Белогр.

Krabani, изч. село в обл. Павло Куртик, С р. Шкумба, 1431 (Hal 96). — От **Грабани*, а то от **Грабяне*, с турско изместване на съгласните *г > к*, вж. *Грабяни.*

Crăiniceni, с. в ок. Дарабани, ССИ 50 Сучава (Ind 205; TopRom 209). — От МИ **Крайник, *Крайница*, срв. честото МИ *Краище(то).* I. Iordan (пос. съч.) като че ли е съгласен със S. Dragomir, че в основата стои рум. (?) *crainicul* 'judex nobilum'.

Crăcăoani 1) с. в ок. Търгу Нямц, Ю 45 Сучава (TopRom 56), **Crăcăoani de Jos** и **Crăcăoani de Sus** (Ind 205); 2) с. в ок. Пятру Нямц, СЗ 60 Бакъу (TopRom 56). — От **Краковяне*, от прил. **Краково: *крак* в пол. *krzak* 'храст', чеш. *křak*, СелИ *Křakov* (Prof 2, 360), укр. *крак* 'дънер', често МИ *Стърчи-крак, Краковище* в Босилегр. и др., сръб. *Krakača* (IM 242), с топон. наст. *-ача.* В случая *Crăcăoani* ще да застъпва **Краковани*, където *в* е добило стойност на билабиална фонема, близка до *у* и вероятно от свръхстарателност в румънски е предадена с *o*. Няма причини да се мисли, че тук имаме рум. дифтонг *oa*, който се развива от славянско *o* пред *a* в заемки, както напр. в *coásă* 'коса за коситба' от *косà* и др. Загатването за връзка с пол. *Kraków* става безпредметно, понеже името е от друг произход.

Крани 1) с. в Солунско, сега Патриархикон (ВТр 36); в ПТЕ 129 с Πατριαρχικὸν е преименувано Μπασὲς Μετόχι; 2) с. ЮИ Ресен (К 241), **Krani** (IM 242), **Крахни** между 1544—1548, **Крахани** XVI—XVII в. (СелК 65). — Вероятно от **Краяне*. Появата на *-х-* в старите форми остава неясна. Мъчно е да се излезе от **Кравяне*, както словаш. *Kraviani*.

Krajan, с. в С поли на Олимп, И 23 Серфидже (А 1914; А 1918). — От по-старо **Краяни*, вж. *Краяни*.

Краяни, с. ЮИ 20 Шкодра (СелС 269; СелСк). — От МИ **Край*, *(Горни, Долни) *край* и под., често в МИ.

Kremjan, с. СИ 14 Лерин (А 1914), **Kremjan (Germian) Grn., Dl.** (А 1918). — От **Кремяне*: МИ **Креми* от стб. крѣмꙑ 'кремък', както пол. *Krzemianka* Зп (SG 4, 774 сл., или то е от прил. *krzemian*, както *Krzemianica*=*Krzemienica*). Срв. *Кримяни*.

Κρέσταινα, Κρέστενα, с. в З Пелопонес-Елида, ЮИ 20 Пиргос (MV 147). **Κρέσταινα,** сега Σελινοῦς (ПТЕ 256), **Κρέστενα** (Σελινοῦς) (Гр 1948, к 102), **Κρέσταινα** (Гр 300, ок. 1960). — Хифердинг го възстановява **Крьстьна*, а Фасмер **Τρέστενα*=прил. от *тръст* 'тръстика'. Най-вероятно ми се струва начално **Крьштане*, от МИ **Крьстъ*, срещано много често. Както е известно, с кръст са означавани в миналото междите на селските землища. Освен това честотата му се увеличава и от многобройни оброци, на които е побит камен кръст. Срв. и *Kreštani*.

Kreštani, изч. село около Берат, 1431 (Hal 72). — От **Крьштане*, вж. горното.

Кривене 1) дол при Градево, ЮЮИ 14 Благоевград. — Изпърво СелИ; 2) изч. село в Софийско, 1683—1684 (П. Миятев, АППр II 1 (1939) 110). Формата може да не е сигурна и тук да е споменато *Кривина*, И София. — От МИ **Крива* (река, бара), **Криви* (рът, гребен) и под., срв. словаш. *Krivany* (Spal 86), *Kriviany* (L Kiss).

Кривени, с. С 5 Ресен (К 241), **Kriveni** (А 1914; IM 245), **Кривени** XVI в. (СелК 65). — От **Кривене*, вж. *Кривене*.

Crivineni, с. в ок. Числъу в обл. Плоещ (Ind 208; TopRom 130). — От МИ **Кривина*: *кривина* 'нещо криво, извито', или от изчезнало значение, запазено в рум. *crivină* 'горичка, трънлив гъстак или млада гора в песъчлива лъка; ливада; млака, мочур' (TopRom 508 сл.), начално значение 'нещо криво, извито', срв. СелИ *Крѝвина*, Соф., *Крѝвня*, Разградско (с турска промяна от **Кривина*), сръб. *Кривина* 2п в Ягодинско (Гласник 61, 101), пол. *Krzywina*, *Krzywinka* (SG 4, 809).

Кривогàщани, с. З 18 Прилеп (К 244), **Krivogaštani** (А 1914; А 1918; IM 245): метохь... ѹ Прилѣпѣ... стась вь Кривогаштанехь; и до поутѣ кривогашкего, 1335, 1337 (Душан, Нов 666, 668), до поути кривогашскога... и поути кривогащскога, 1335 (Душан, Гласник 13, 378), **Кривогащни, Кривогащани, Криѡгащани** (СелК 142). — От МИ **Криви гат*, от изч. **гат*, запазено в срхр. *гâт* 'вада; преграда на река, бент, яз, насип', хърв. СелИ *Gat*, *Gata* (IM 166), чеш. *hat* 'път от греди по мочур', рус. *гат* 'насип, преграда', вж. Vasmer, REW 1, 262. Вероятно от същия произход е и *Гащица*, мах. към Дряново, Асеновгр., според Дуриданов, ЕзЛит 19 (1964) 3, 40, вероятно от ЛИ *Гàтьо*, на което обаче пречи начинът на образуване.

Criveanul, с. в ок. Сегарча, Ю 20 Крайова (TopRom 130). — С рум. член от начално **Crivean*, по-старо **Criveane*, вж. *Кривене*, *Кривени*.

Кримин (Кремени), с. СЗ 20 Гребена (К 272), **Кримѝн** 1835 (надпис на черквата в Рилския манастир). **Kremeni (Krimin)** (А 1914; А 1918), **Κριμήνιον** (ПТЕ 181; MV 183). Според Фасмер от *кремень*, както словен. *Kremen*, срхр. *Kremin*, *Kremena Njiva*, *Kremeni Do* и др. С оглед обаче на формата *Kremeni* би могло да се мисли за начално **Кремяне* от МИ **Кремы*: стб. крѣмꙑ 'кремък', както *Kremjan*, *Кримяни* (вж.).

Кримяни, с. в Халкидика, ЮИ 15 Полигирос (Б 420), **Κρήμνη** (ПТЕ 342). — Редуцирано от **Кремя̀не*, от един произход с *Kremjan* (вж.), срв. от същата основа Κρεμνὸ в Арголида-Коринт (ПТЕ 34), от **кремьнò*, *Κρημήνον*, Кожанско, със същата начална форма, за което Фасмер казва с право, че е от слав. **кремень*, но за жалост не обяснява строежа.

Κριτζιανά, 1322, изч. село в Халкидика (MV 206) — Може би еднакво с *Кричаны* (вж.)

Кричаны, с. в З край на Халкидика, Ю Апономи: и ѹ градоу Солоунѣ црькоvь... и село Кричаны, 1348 (Душан, Нов 423), **Kričana (Hristiana)** (А 1940). — Според Фасмер от **Гричане* от изч. **гричь* 'връх', което според Berneker, SEW 1, 352, е заето от гр. *φρίξ* 'страх, трепет; щръкване на коса', запазено сега в срхр. и словен. Бернекеровото обяснение се натъква на фонетични пречки, а Фасмеровото възстановяване на фонетични и семантични. Началната форма ще да е *Кръчанѐ*, от МИ **Крьч* от **кръч* (вж. *Circeni*), тук с презаета форма от гръцки, при която бълг. ъ е застъпено с *и*, за което срв. *Κουμπάτσι* (Беотия): **Гръба̀чь, Κουμπαβίτσα* (Атос): **Гръбавѝца* (MV 283).

Крушовѐне, с. СЗ 30 Плевен, тур. **Куршувян** 1673 (РСт 423). — От МИ **Крушово*, срв. *Крушово*, Прилепско, също срхр. *Kruševljani*, чеш. *Hrušovany* (S p a l 61), словаш. *Krušovany* (L K i s s), срв. и *Крушовяни*.

Крушовяни, с ЮИ Крушово, З 18 Прилеп (К 245), **Kruševjani** (А 1914; А 1918), Крȣшıевıани, Крȣшıевꙗни, Крѹшевъıанї, Крȣшевꙗни, Крȣшевıани XVI—XVII в. (СелК 66, 142). — Вж. *Крушовѐне*. Вероятно жителите са преселници от недалечното *Крѝшово*.

Кръкожа̀бене, мах. към Джурово, СЗЗ 18 Тетевен. — От име на блато или бара **Кръкожаб-* от **кръкожаб-* 'крякане на жаби', срв. от същия семантичен кръг *Кръртожабене*, както и *Жабокрът*, Кюст.

Crîngeni 1) с. в ок. Дръгънещ, ЮИ 60 Крайова; 2) с. в ок. Лйещ, СЗ 30 Галац (Ind 208). — От МИ **Крѫгъ*, от изч. значение на стб. крѫгъ, срв. срхр. *krûg* 'кръг; планински връх', *Krug*, връх в Босна (AR), унг. *korong* 'кръгла гора', рум. *crîng* 'храст, горичка' (последните две заети от стб. с носовка), СелИ *Crîng, Crîngaşi, Crîngu, Crînguri*, словен. *Krog*, хърв. *Krug* (IM 246), срв. M i h ă i l ă 101; TopRom 86 сл.

Кръпени, с. ЮИ до Костур (К 267), **Krepeni** XIX в. (H a n d t k e). — От МИ **Кръпи* (рът, дол) и под. от диал. *кръп*, стб. крѫпъ 'не дълъг, къс', срв. СелИ *Крапа*, Прилепско=Крѫпа 1273 (БСМ 583), МИ *Кра̀пи алча̀к, Кра̀пи рът, Кра̀пата рътлѝна, Кра̀пи рътлѐта* в Пирдопско.

Κουμπουριανά, с. в Тесалия, $Ю_{9}З_{35}$ Кардица (Гр 1948, к 55). — Може би с редукция от *Ко Борıане, начално *Къ Борıане, от предлог къ и СелИ *Борıане. За *к(ъ)* срв. по-долу *Клипинци*.

Κουζοβσιανη, вж. *Кожушани*.

Куклен 1) с. З 8 Асеновград, тур. **Куклан** 1488, **Кюклине** 1576 (РСт 424), **Куклене** 1576 (РСт, сбРом 430), вероятно споменато в следната приписка от 1697 г.: вь монастирь с҃ты врачь кѹзма и дамıань [сега ман. Св. Св. Безсребърници Козма и Дамян] еже есть више село кȣклен... Въ лѣто з҃се (Г о ш е в, СЗН 2, 16), още в „какво е ново станало / във *Куклен* село голямо“ (Ореховец, Ардинско); 2) рид СИ до Дъбница, И 9 Гоце Делчев (Б 25). — Начално **Кукляне*, както се вижда от старата форма, от МИ **Кукла: ку̀кла* 'чукара, връх', много често в МИ.

Куколяне, с. СЗЗ Тетово, в обл. Гора, З Шар (СелП 407), **Куколане** (РечнМ 89), **Kukuljane** (Im 250; IM 251). — От МИ **Кукул, *Кукол: *кукул* 'чука, връх', от *кук-ла* и *-ол, -ул*, срв. МИ *Ба̀бин ку̀кул* в Пирдопско, от един произход с *Куклен*, вж. подробно у мене, Пирдопско 109; според R. B e r n a r d, Балк. езикозн. 2 (1960) 96 сл., думата е от романски произход; срхр. *Kukuljani, Kukuljanovo, Kukulje* (IM 251).

Cucorani, с. в ок. Ботошани, СИ 30 Сучава (Ind 209). — Вж. *Cocoreni*.

Кукуречани, с. С 7 Битоля (К 238), **Kukurečani** (А 1914; А 1940; IM 251), Кȣкȣречани между 1544—1548 и през XVI—XVII в., Кȣкȣречани XVII—XVIII в. (СелК 63, 145). — От МИ **Кукуряк, *Кукурек* от *кукуряк* 'раст. Helleborus'; не е вероятно от МИ **Кокорек*, от *кокор* 'габър' (вж. *Cocoreni*) и *-ек*, понеже би трябвало да се очаква **Кокорчани, *Кукурчани*.

Кукурѝчани, с. ЮЮЗ 18 Щип, на десния бряг на Вардар (К 154), **Kukuričani** (А 1914). — Поради ударението, което тук, както и в думите в говора, пада върху третата сричка открая, не би могло да бъде от **Кукуречане* (вж. горното). Тук би трябвало от МИ **Кокорик*, от *ко̀кор* 'габър' (вж. *Cocorani*) с *-ик*, както в *Буковик, Дъбовик, Галик* и др., или *-ич*, с редукция на неударено *о* > *у*, срв. и *кокор* 'припек, обрасъл с тръни и дребни храсти' (Маданско), МИ *Кокора* при Устово, при Рудозем, Маданско, *Кокорово* при Заберново, Малкотърн. Най-близко стои пол. *kokor* 'някакво растение' (K a r ł o w i c z, SGP 2, 396), срхр. *kokòrav* 'настръхнал, рошав', словен. *kokora* 'къдрица (на коса)', пол. *kokora* 'крива греда', рус. *кокор, кокора, кокорыга* 'изкоренено дърво, паднало в река; вид крива греда' (Д а л ь 2, 135); за етим. вж. V a s m e r, REW 1, 593.

Кумаре, с. ЮЗ 6 Сяр (К 179), **Кумаря** (Б 1943), **Κουμάργιαννη** (MV 218; ПТЕ 300), сега Κουμαριά (ПТЕ 300). — От **Комаряне*, както показва гръцката форма, с редукция *о* > *у*, характерна за говора, от МИ **Комар-*, или прил. от него с *-jь*, от *комар* 'насекомо Culex' или диал. *комар* 'подвижна свчарска колиба', срв. *Кома̀рево*, Плев., *Комарна* при Трѝград, Девинско, *Комарника* при Литаково, Ботевгр. Комаревскыи врьхь в Рила, 1378 (БСМ 598), както и по-долу Комарьчѣне.

Кунярене, с. С под вр. Тумба, ЮИИ Струмица (Б 1943): и нıже Строумице село Коунарıани, село Сѣкирныкь [=Секирник, И

Струмица], 1348 (Душан, Нов 422), и ѹ Ключи Коѹнаране; Коѹнаріани, 1328 (Урош III, Нов 400). — От МИ *Коунарь, или прил. от него с -jь, стб. *коѹнарь 'ловец на куни', от коѹна 'бозайник куна, златка, Mustella' (Симеонов сб. от 1073), нбълг. *куна* (Кърчово, Валовишко), *кунада* (Гор. Порой, Сярско; Киречкьой, Солунско), вж. Панчев, s. v.; за етим. вж. Vasmer, REW 1, 693.

Куряни, Kurian, с. З 20 Берат (СелС 269, 275, 304; СелСк), **Kurian** (HalK), **Kuryani** 1431 (Hal 61). — От МИ **Кур*, или по-вероятно прил. от него с -jь, стб. коѹръ 'петел', рус. *кур* също, етим. у Vasmer, REW 1, 697, запазено в *курник* и в МИ *Курѝл* при Панагюрище, *Курѝло*, Соф., укр. *Куряны, Курянкы*, пол. *Kuriany, Kurianki* (Spal 80; SG 15/2, 201).

Κοῦριανις, 1152, изч. село, вероятно около устието на Марица (ИРАИК 13, 52₂₆): ἡ **Κοῦριανις** προάστειον. — Явно от **Куряне*, вж. *Куряни*.

Κουτάριανη, изч. село, вероятно е било в Солунско: [χω]ρίον τὸ λεγόμενον **Κουτάριανη**; δεξιὰ δὲ τὰ δίκαια **Κουτάριανη,** 1081 (Алекси I Комнен, Actes de Lavre 95, 96). — От **Котаряне* и **Которяне*, от диал. *котара, котора* 'кошара, кочина' (Геров), вж. *Cotorani*.

Кутляните, м. при Павелско, ЮЗ 20 Асеновград (PH 1, 156). — По всяка вероятност изпърво СелИ **Кутляне*, от МИ **Кутел: кỳтел* 'чутура, крина; котел, медник' (Геров), много често и вече добило съдържание на геогр. термин като 'валог, въртоп', срхр. *kütao* 'голяма чаша; съд за течности; котел', според AR заето чрез лат. *cotula* от гр. κοτύλη 'чаша', нгр. *κουτάλα*; срв. МИ *Кỳтлите* при Мостово, Асеновгр., *Кутлата* при Доспат, при Сърница, Доспатско, *Кутлен трап* при Черни Вит, Тетев., *Кутлестата падина* при Сапарево, Станкедим., *Кутлокът* при Горно Луково, Ивайловгр., и др.

Куцуфляни 1) с. в Берско, СЗ Негуш (ВТр 37), **Κουτσούφλιανη** (ПТЕ 126), сега Агиос Паулос Ἅγιος Παῦλος (ПТЕ 126); в А 1940 с **Kučufljani** е означен връх (1332 м), СЗ 8 Негуш; 2) **Кучовляни,** с. в С Епир, Ю 14 Лясковик (Б 1943), **Kucufljani** (А 1918), **Κουτσούφλιανη** (ПТЕ 151); 3) **Νέα** и **Παλαιὰ Κουτσούφλιανη,** села в Тесалия, $С_{10 \cdot 5}З_{26}$ и СЗ 32 Каламбака (ПТЕ 306; Гр 1948, к 52), **Nea Kucufljane (Libohovo)** А 1914), **Nea** и **Palaia Kutsuflliani** (Англ 1944); 4) **Κουτσουφιανά,** с. в СЗ Крит, обл. Ханя, ок. Кисамос (ПТЕ 351). — От **Кучов(л)яне* от МИ **Кучово*, прил. от ЛИ **Кучо*, вж. *Кучко(в)ени*, с поява на епентетично *л'* след *в* (с изключение на последното име).

Koučan, вж. *Кочан*.

Κούτσαινα, с. в Тесалия, $Ю_{10}З_{22}$ Трикала, сега Στουρναρέϊκα (ПТЕ 318), **Κούτσαινα, Κούσταινα,** арум. **Kusteana** (MV 92). — Фасмер свързва името с бълг. диал. *кòстен* 'кестен', за което дават основание *Kusteana* и Κούσταινα. Така се натъкваме на пречка в другите две форми, а и строежът на имената остава необяснен. В случая може от **Кучане* от *кỳка* (вж. *Злокучане*) или по-малко вероятно от **Кочане* (вж. *Кочани*) с преход на ударено *о* в *у*, характерно за северните гръцки говори. Тогава трябва да се приеме, че ударението е вторично, на което противоречи *Кòчани* (вж.) и другите подобни имена.

Коѹчкаріани, изч. село в Солунско: село двои Коѹчкаріани, 1348 (Душан, Нов 422), споменато като село между Сяр и Струма, може би днес *Кучкар*, Лъгадинско (К 170), СИ Солун; Селищев (сб. Милетич, 1933, 36) го локализира в Изт. Македония. — От МИ **Коучкарjь*= прил. от стб. *коѹчкарь 'кучкар' с *-jь*.

Кучкоени, с. ЮИ до Лерин (К 249), **Кучковени** (ВТр 37), **Kučkoveni (Kučkojni)** (А 1914), **Κουτσκοβαίνη** (MV 192; ПТЕ 340), сега Πέρασμα, Перазма (ПТЕ 340; ВТр 37): метохь.. ѹ Прилѣпѣ.. и сь Коѹчьковѣне селиштемь; нива по срѣдѣ Коѹчковьань ꙋ Виницехь... до поѹти Коѹчковианьскога; село Коѹчковьіане, 1335 (Душан, Нов 666; Гласник 13, 375—376), Кꙋчковени XVI—XVII в. (СелК 69) — От МИ **Кучково*, прил. от ЛИ **Кучко*, умал. от ЛИ *Кучо*, от основа *Ку-* по всяка вероятност в *Ни-ку-ла* < *Никола*, срв. от него *Кỳльо, Кỳла, Кỳйо* (Троянско), още *Кỳно, Кỳто* (Силистр., Белослат., Ботевгр.), *Кỳта* (Врач.), ЛИ *Кучо Кучев* (Плевен), РИ *Кучков* (Войводово, Хаск.), МИ *Кỳчевото* при Троян, *Кỳчова крỳша* при Габрово, мах. *Кучовци* при Пещера, Радом., *Кỳчова могѝла* при Пъдарево, Новозаг., *Кỳчовец* при Водна, Кулско, *Кỳчкова ливàда* при Габрово, и др.; срв. *Куцуфляни*.

Cîlnăianul, с. в ок. Бузъу (TopRom 54). — С рум. член от **Cîlnăian*, начално **Кальняне*, от МИ **Кальнà* (рѣка, бара) и под., с редукция *Cal-* > *Cîl-*, може би на румънска почва и оттам метатеза и асимилация на *ь* > *ă* (иначе, бълг. *ь* редовно се застъпва с *î*, срв. тук *Ciişeni*).

Cîlnăieni, с. в ок. Слобозия, обл. Букурещ (TopRom 54). — Вж. горното.

Kirderyani, изч. село в обл. Аргирокастро, 1431 (Hal 4). — Първата гласна в текста с арабица не е означена. Може би трябва да се чете **Кордеряне*, с асимилация *р-л*/

р-р от **Корделяне*, от МИ **Кордел: кордел* 'връх, чукара', срв. *Καρδουλιανό*, както и МИ *Кордела* над Сливен, *Кордели* в Шар. Името е може би повлияно от тур. *kır dere(si)* 'полски дол' или преходът *л*>*р* е албански.

Cîrjanul 1) с. в ок. Бъилещ, ЮЗ 45 Крайова; 2) с. в ок. Мусчел, ЮЗ 40 Брашов (TopRom 225). — С рум. член от **Cîrjan-*, по-старо **Кържане*, от МИ **Кържа*, **Кържи* (дол, рът) и под., срв. диал. *кръж* 'късо дебело дърво, кърпел; леден блок', *кържав* 'за добитък — слаб, мършав' (Геров), срхр. *kŕža* 'птица Anas crecca, Perdix cinerea' (AR), рус. *коргá* 'извито дърво; отрязано дърво; дънер, потънал в река', вероятно и *коржаевый* 'изсъхнал, твърд, корав', словен. *kržljàv* 'изсъхнал', померанско СелИ *Kargov*, чеш. *Krhov*, пол. *Kargowa, Kargolin*, луж. *Korga* в обл. Швайниц (вж. (Wenzel, DS 16, 45 сл.); за етим. вж. Berneker, SEW 1, 667; Vasmer, REW 1, 623. Рум. *cîrjă* 'патерица, жезъл' не подхожда по значение.

Кърклино, с. С Битоля, общ. Кукуречани (К 239), **Krklino** (IM (246). — От **Кърклянe* от МИ **Кыркло, *Кыркля*, срв. СелИ *Кръкля*, Кривопаланско (К 224), от **кръкло* 'гърло', от **крък* 'шия', запазено в израза *нося на кържач*=„нося на рамената си", срхр. *nositi krkače* (AR), стсръб. кръкъ 'шия' (Mikl., Lex. pal. sl. 315), срхр. *krk* 'гърло', чеш. *krk*, пол. *kark* също.

Кърнино, с. в общ. Чашка, ЮЗ 10 Велес (К 158), **Krnino** (IM 246). — Може би от **Кърняне* (за *-ино* в същата област вж. по-горе), от МИ **Кърн* (камък), **Кърна* (бука, ела) и под., от *кърн* 'който е с отчупен връх', срв. *Крън*, Казанлъшко, сръб. *Krnja Jela, Krnjača*; едва ли от ЛИ **Кърна*, срв. *Крънъов чир* в Пирдопско, чеш. *Krňany*, което според Prof 2, 411, е от ЛИ *Krn*.

Кърпена 1) още **Крпени,** с. в Тетовско (СелС 216; СелП 98, 108); 2) **Крпени,** с. Ю 15 Драч (СелС 216; СелСк), **Karpen** (HalK), **Karpeni** 1431 (Hal 88); 3) **Karpene,** с. С 15 Тирана (HalK), **Karpene** 1431 (Hal 104). — Според Селищев (СелС 216) от **krъp-* 'морщина; место, покрытое горными бороздами как струпями', друга степен в **krup-*/**kroup-*, за което отпраща към Berneker SEW 1, 630. От коренните варианти на думата степен *krъp-* имаме само в рус. *кропкий* 'трошлив, чуплив', което не се среща в останалите слав. езици. По всичко изглежда от един произход с *Кръпени* (вж.).

Cîrstovani, с. в ок. Крайова (Ind 191). — Явно от **Кърстовяне*, от МИ **Кърстово*= прил. от ЛИ *Кърсто* в западни говори, *Кръстьо* в източни.

Кәртожабене, с. ЮЮЗ 9 Плевен. — От име на блато или бара **Кърти-жаба*, дето *кърти*=запов. форма от **кәртя* 'крякам', по-късно подведено по типа *търно-коп*; срв. *Кръкожабене*, както и *Жабокики* и *Жабокикс* в Албания.

Кәртожебен, изч. махала край Жеравна, Ю 7 Котел (ПДелир 1, 148). — От **Кәртожабяне*, с преглас, типичен за говора, срв. *Кәртожабене*.

Cîrceni, с. в ок. Стрехая, СЗ 60 Крайова (Ind 190). — От **Кърчане: *кърч* 'требеж, изкоренена гора', запазено в рус. *корч* 'изкоренено дърво', пол. *karcz* 'пън', чеш. *krč* 'пън, дънер', СелИ *Krč* (Prof 2, 376). I. Iordan, TopRom 23, също извежда от слав. *krč*. Срв. Крьчаны, както и *Corcioveni* в Румъния, възникнало на източнослав. почва.

Къшани, с. в обл. Овче поле, ЮИ Куманово (К 216; ЕК 287), **K'šanje** (IM 249). — От МИ **Къси* (дол, рът, валог) и под., стб. кѫсъ, сега в говора *ж*>*у* под сръбско влияние (ЕК 314). Може би името е с архаична или с възобновена българска фонетика.

Лажане, Лажене, вж. *Лъжене*.

Лазене 1) вр. при Неделище, СЗЗ 18 Сливница (БДим); 2) **Λάζαινα,** с. Ю$_{17}$И$_{9.5}$ Янина (Гр 1948, к 29), **Λαζιανά** (MV 38). — Според Фасмер от един произход със срхр. *lȁz* 'планинска нива; требеж; пътека', словен. *lâz* 'горска поляна; требеж', т е. от **Лазяне*, диал. *лаз* 'требеж' (Кичевско), *лазище* (ЮЗ говори), МИ *Лаз* при Ресен, Кюст., *Попов лаз* при Велиново, Трънско, *Асанови лазови* при Дражилово, Скопско, *Лазье* при Заногье, Своr., чеш. *Láz* 8п (Prof 2, 486). От бълг. думата е заета в гръцки говори в Епир под форма *λάζος, λαζιά, λάζικα*, вж. G. Meyer, Neugr. Studien II 38, така че има известна вероятност образуването на името да е станало и на гръцка почва. За непалатализирането *з*>*ж* срв. словаш. *Lazany*, често, срещу *Lažany*, Ю Savinov (L Kiss).

Lapani, с. в Ю Албания, С 22 Прємет (А 1918). — Може от МИ **(Х)лапи* (гроб, дол) и под., прил. от изч. ЛИ **(Х)лап*, от стб хлапъ 'служител, момче' (Супр.), рус. *холоп*, етим. у Vasmer, REW 3, 257, срв. СелИ *Лапчища*, Костурско (от ЛИ **Лапко, *Лапчо* и *-ищ-* от **-itj-*), *Лапевска махала* към Койно, Кюст., *Лапньов дол* при Златоград, и др., хърв. *Hlapići, Hlapčevići*, пол. *Chłopice, Chłopowo*.

Lăpuşani, с. в общ. Ретевоещ в обл. Питещ (Ind 278; TopRom 62). — От МИ **Лапуш, *Лапуши* (дол, рът) от *лапух=лопух* 'дъб сладун, Quercus conferta' (Царибр., Кюст. БотР 256) или прил. от него с *-jь*, срв. и *Lăpuşata, Lăpuşnea, Lăpuşnik*, и др.

Lebane, с. в Македония, само у Spal 72; ВТр дава **Либан,** Драмско, сега Скалоти. — Едва ли от **Хлѣбяне : хлѣбъ* по семантични причини, а по-скоро от изч. същ. *_хлебъ_, стб. хлѧбъ 'водопад' (Син. тр., Супр.), срхр. остар. _hljȅb_ 'водопад', сега 'склон', рус. _хляб_ 'отвор, склон, дълбочина, пропаст', струс. хлѩбъ 'водопад; порой'; по всяка вероятност тук спада и _Лебница_, пр Струма. Етим. у REW 3, 250.

Levani 1) с. С 25 Валона (итал 200), **Левани** (Б 1943); 2) с. Ю 26 Берат (А 1918). — Може от *_(Х)лѣвяне : хлѣвъ_ 'обор' (вж. _Хлевене_), със затвърдяло _в_, или от *_Левяне_ : *_лёва_, запазено в рус. диал. _лёва_ 'порой, поток, проливен дъжд' (Даль 2, 256), словен. _lę̑v_ 'изливане, отливане', от гл. _лёя_, срв. р. _Леевщица_ в Рила, _Левича_ при Скребатно, Гоцеделч., с. _Левочево_, Смолянско, и др.

Левен, с. Ю 2 Лъгадинското ез., И 16 Солун (К 169; ВТр 39), **Leveni** (А 1932), **Λέβεν** (ПТЕ 135), сега Василуди, Βασιλοῦδι (ВТр 39; ПТЕ 135). — С оглед на _Leveni_ от нач. *_Левяне_, вж. _Levani_, или с гр. _β_ от бълг. _б_, от *_(Х)лебяне_, вж. _Lebane_.

Λεπιανά, вж. _Липян_.

Lestanitika, с. в Пелопонес-Ахая, $С_{13}З_{7}$ Пиргос (Англ 1944). — Доразвито на гр. почва с _-ιτικα_ от *_Лештане_, вж. _Лещане_.

Lesteno, с. в Тесалия, СЗ 4 Трикала (А 1914), **Λέστενον,** сега Διπόταμος (ПТЕ 315). — От *_Лѣштане_, вж. _Лещане_.

Лешан, с. Ю 8 Елбасан (СелС 240; СелСк), **Лешани** (Б 1943), **Lešan** (А 1914), **Liešan** (HalK), **Lišani** 1431 (Hal 98). — Според Селищев едва ли от _леха_ 'отделная полоса земли', а по-скоро от ЛИ _Леш_, известно в Призренско през XIV в. С оглед на старата форма, където първата сричка е изписана добре с арабицата, трябва да се излезе от *_Лишане_, вж. _Лишани_. Новите форми са подведени по честото име _Лешане_, може би повлияни и от _леха_.

Лешане, с. в ок. Сува река, С 12 Призрен (РечнМ 91), **Lešana** (А 1914): село Стѹден'чани, а меѓꙗ мѹ оть Лѣшани, 1348 (Душан, Нов 688). — Сръбско или бълг. образуване от МИ *_Лѣсъ_, вж. _Лешани_.

Лешани 1) с. СИ 18 Струга (К 253), **Lešani** (А 1914; А 1918; IM 259): меѓꙗ ѡт Сопина и ѡт Лѣшани, 1348 (Душан, Гласник 15, 277); 2) **Lešani,** изч. село в обл. Павло Куртик, С р. Шкумба в Албания, 1431 (Hal 93); 3) **Λεσιανά,** с. в Тесалия, $Ю_{7}З_{13.5}$ Трикала (MV 93; ПТЕ 316), **Λεσιανά** (Гр 1948, к 135), **Lesiana** (Англ 1944); 4) **Λεσιανά,** с. в община Еликон, $Ю_{12}И_{8}$ Янина (MV 39), **Λεσσιανά**, сега Αὐγὸ (ПТЕ 149). — От МИ *_Лѣсь_, както обяснява Фасмер, изч. в нбълг., срв. стб. лѣсъ 'гора' (Син. тр., Супр.), запазено в МИ _Лесново_, Кратовско, _Пролёша_, Соф. (прил. с _-ja_ от *_Пролѣсьje_, т. е. местност тук-таме с гора, срв. _Прополенето_, Ботевгр.), срхр. _Lešane, Lješane_, словен. _Lešane_ (IM 259, 271), чеш. _Lešany_ Зп (Prof 2, 507 сл.), пол. _Za-leszany, Za-lesiany_ (Spal 66), в Саксония _Lesene_ 1378 (Registrum 207). Имената могат да се изведат и от _леха_ в диал. ѝ значение 'дълга нива', срв. МИ _Дългu лехи_ при Гюргево, Станкедим., _Лехата_ при Яворово и Бачково, Асеновгр., _Лехите_ при Петрѝч, Пирдопско, _Лешйе_ при Злогош, Кюст., често в Годечко, _Лешището_ при Калово, Малкотърн., с. _Лешец_, Корчанско, Лѣшева рѹдина 1348, вер. в Шар (Нов 688), а също и от _леса_ 'кошара, плет', срв. стлуж. _Lěska_ от _Lěš-ska_, t. e. _městnošć_ z lěchami („Ackerbeet"), avo z *_Leš-ska_, t. j. m. z leš-ami („Hürde, Pferch mit Flechtwerk und Stangengatter"), вж. E. Muka, Slavia Occid., 3—4, 39.

Лещан, доспатско село на Лещан чай или Лещанска река, която изв. СЗ 12 гранич. връх Арда Баши, СИ Драма (Б 1943), **Lištan** (А 1914; А 1932), **Лящен** (СбНУ 12, Науч. отд., 244), **Лещен** (К 200; ВТр 39), погрешно _Lišan_ (А 1940), **Λεστάν** (ПТЕ 89), сега Фарасинон, Φαρασινὸν (ПТЕ 89; ВТр 39). — Начално *_Лѣштане_, вж. _Лещане_.

Лещане 1) мах. към Фролош, ЮЗ 20 Ст. Димитров; 2) с. в обл. Гора, З Шар (СелП 407; Й. Иванов, Бълг. в Мак., LVI, бел. 2), **Лештане** (РечнМ 90), **Leštane** (IM 260); 3) **Λεστιανή,** изч. имение край Сяр: εἰς τὴν **Λεστιάνη** καθέδρα τοῦ Σαρακηνοῦ ἐκείνου, 1345 (Душан, Соловьев-Мошин 12_{71}; Guillou 129_{48-49}), ἔτι τε τὸ εἰς **Λεστιάνην** ζευγηλατεῖον 1352 (Душан, Соловьев-Мошин 180_{7}; Guillou 139_{5}; MV 215). — Фасмер с право свързва с бълг. _Лещен_, срхр. _Leštane_, от МИ *_Лѣска_, *(Крива, Равна, Суха) _лѣска_ и под., срв. и укр. _Лишчани_, чеш. _Lišt'any_ Зп, от _lìska_ 'леска' (Prof 2, 636), словаш. _Liešt'any_, пол. _Leszczana, Leszczany_ (Spal 66); 4) **'Αλέσταινα,** с. в Пелопонес-Ахая, $Ю_{11}З_{10}$ Калаврита (ПТЕ 77; МЕЕ 6, 372; ΕΕΛ 1, 771; MV 128), **Aléstaina** (Англ 1944). — Според Фасмер свързването с *_Елешьна_ от _ельха_ се натъква на фонетични пречки и затова го извежда от _Lěščьna_, от един произход с _Lestenitsa_. Началното _'A-_ според Фасмер е от гръцко сандхи. Свързването с начално *_Лѣштане_ е най-вероятно, понеже не среща пречки.

Лещен 1) склон при Брестовица, ЮЗ 12 Пловдив (Б 1914); 2) **Лещен,** с. СИ 10 Гоце Делчев (Кк), рядко **Лящен** (СбНУ 12, Науч. отд., 241), **Leštan** (А 1914), тур. **Лштан** 1671 (АПТЗ^1 142). — От _Лящане_, вж. _Лещáне_.

Лещени, лещак при Ловнѝ дол, ЮИИ 12 Севлиево (НКов). — Изпърво СелИ, нач. *_Лещяне_, вж. _Лещане_.

Лещянско, м. при Св. Спас, ЮЗ 12 Пловдив (РН 1, 433), **Лещенско** (КГъл 289). — Прил., по всяка вероятност от *_Лещяне_, вж. _Лещане_.

Libtoani, с. в Ю Албания, ЮИИ 9 Пръмет (А 1918). — По всяка вероятност от *_Любетовяне_, от МИ *_Любетово_=прил. от ЛИ *_Любета_, по-старо ***Любата,** от **Любо** и **-ата,** срв. ЛИ ***Трѣбата** в РечИ _Требетущица_ (< _Требетовщица_=МИ *_Требетово_ + _-ьск-ица)_, за наставката вж. Mikl., PN 12, § 9.

Ливàдчанье, Ливàче, мах. към Паралово, ЮЗ 3 Босилеград. — Вж. _Ливачене_.

Ливачене, Ливачанска падина, дол при Диманово, С Златоград (ГХр). — От МИ *_Ливадка_, *_Ливадки(те)_, умал. от _ливàда_ или от ВИ *_Ливача_=*_лива_ и топон. наст. _-ача_, запазено в рус. диал. _лива_ 'локва, разлив' (Даль 2, 291), срв. _Ливка_, р. в Кратовско, _Ливачки дол_ при Лиляч, Кюст.

Liveni 1) с. в ок. Съвени, СИ 60 Сучава; 2) **Livenii Vîrnav,** с. в ок. Дорохой, С 40 Сучава (Ind 283). — Може да се тълкува по два начина: а) от основа *_лива_ 'локва' (вж. второто предположение за _Ливачене_) и б) с редукция от *_(Х)левене: хляв_ 'обор', вж. _Хлевене_.

Λυκουβιάνη: εἰς τὴν **Λυκουβιάνην,** XIV в., изч. село, според Соловьев-Мошин 156_{48} вероятно в Тесалия. — Славянско образуване с основа на _-ово_, вероятно *_Луково_, осмислено с гр. _λύκος_ 'вълк', срв. _Λυκόβη_=бълг. _Луково_ в Халкидика, _Λυκοβίστα_=бълг. _Луковица_, Берско (MV 207), или от МИ *_Ликово_=прил. от ЛИ _Лùко_ от _Илùя_.

Λυνίσταινα, с. в Ю Пелопонес-Месиния, ок. Олимпия, ЮЗ 6 Андричена (ПТЕ 255), **Λινίστενο** (Гр 300, ок. 1960). — От *_Ленищане_: МИ *_Ленище_, срещано много често, произв. от _лен_, т. е. нива, дето е сеян лен, тук *_Линищена_, с редукция на неударено _е > и_.

Λίπαινον: καὶ τὸν ἐπίσκοπον **Λιπαινίου,** 1019 (грамота на Василий II за границите на Охридската епископия, БСМ 554), дн. _Липлян_ в Косово, т. е. с епентетично _л'_ на сръбска почва, по всяка вероятност през XIV в. при проникване на сръбското влияние в Македония. — Явно от *_Липяне_, вж. _Липян_; или пък името застъпва античното _Ulpiana_, с което го отъждествява още Miller, Itineraria romana..., 1916, кол. 557, от което може да се получи чрез отпадане на _U-_, схванато като предлог и метатеза _Lpiana > Lipana_, сближено вече с _липа_.

Лùпен, с. И 15 Михайловград, тур. **Либне** 1430, 1576 (РСт 426). — Според Миков 225, от раст. _липен_ 'лопен, Verbascum phlomoides' (БотР), но с оглед на старата форма на _-не_, трябва да се излезе от *_Липене_, по-старо *_Липяне_, вж. _Липян_.

Лùпена, м. между селата Крива бара, Василовци и Метковец, Ю 18 Лом (ИвДурид, Ломско 65). — Според Дуриданов, Ломско 147, от *_Липен_ (връх), т. е. нач. _Липьна_, обаче остава неясно запазването на _-е-_ от _ь_ в слаба позиция; то би трябвало да изчезне. Не би могло от _липа_ и топон. наст. _-ян_, понеже на това пречи ударението. От *_Лùпяне_, вж. _Липян_, като родът на _-а_ е повлиян вероятно от стб. **вьсь** 'село'.

Lipieni, с. в ок. Бузъу (TopRom 102). — Начално *_Липяне_, с преглас и редукция, вж. _Липян_.

Lipiianca, с. в ок. Бузъу (TopRom 102). — От *_Липяне_, вж. _Липян_, доразвито с _-ка_, както пол. _Lipianka_ 4п, _Lipianki_ 3п (SG 5, 252).

Lipoveni, с. в ок. Сучава (TopRom 103; Ind 282). — Начално *_Липовяне_, от МИ *_Липово_=прил. от _липа_, твърде често в МИ. Едва ли от _липовани_ 'руски староверци около Дунав' както по фонетични причини, така и поради географска отдалеченост.

Липян 1) изч. село между Челопеки и Лешница, ЮИ 20 Тетово, около което има много липи (ГП 455); 2) **Λιπιανά,** с. в Ю Епир, С$_{28}$И$_{9}$ Арта (MV 58; МЕЕ 5, 682), **Λεπιανά** (ПТЕ 52; Гр 1948); 3) **Λεπιανά, Λιπιανά,** с. в Евритания, Ю$_{6}$И$_{43}$ Арта (MV 83), **Λεπιανά** (ПТЕ 9; Гр 170, ок. 1960), **Lepiana** (Англ 1944). — Начално *_Липяне_, от МИ *_Липà(та)_, *_Липи(те)_ или прил. с _-jь_: *_Липи_ (валог, рът, дол) и под., срв. срхр. _Lipljani_, словен. _Lipljane Velike_ (IM 448), укр. _Липляни, Липяни_, чеш. _Lipany_ 3п (Prof 2, 620), словаш. _Lipany_, пол. _Lipiany_ (SG 5, 252; Spal 66), _Lipene_ 1334 в Саксония (Registrum 388), _Lipljani_ в Австрия (Schleinigg 11), срв. и _Σελιπιανά_.

Лисичани, с. СИ 8 Кичево (К 207), **Lisičani** (А 1914; А 1918; IM 263). — От МИ *_Лисичи_ (дол, валог), *_Лисича_ (падина, дупка) и под., или от МИ *_Лисица(та)_, срв. срхр. _Lisica, Lisice_ (IM 263).

Lisjana, успоредно име на _Lužani_, ЮИИ 32 Гребенà (А 1914). — Начално _Лишане_, вж. _Лишани_.

Ličeni Muriz, с. ССЗ 17 Берат (А 1918). — От МИ *_Лице(то)_, *(Горно, Долно) _лице_ от _лице_ 'припек, присое' (Врач., Берк., Ботевгр.), често в МИ на съответните места, срв. _Ἀλητζανῆ_.

Ličoliyani (?), 1431, изч. село в обл. Ъскарапар, ЮИ Берат (Hal 79). — Връзка с _лице_ 'припек' ?; срв. горното. Неясно.

Лишани, с. в СИ Албания, ЮЗ 12 Радомир (СелС 344), **Лишени** (Б 1943), **Lišan** (А 1914), **Lišani** 1431 (Hal 97; HalK). — От МИ *_Лиса_ (поляна, чука, могила) и под., срещани твърде често, прил. _лис_ 'необрасъл с гора, гол', срв. хърв. _Lišane Ostrovičke_ и _Tinjske_ (IM 263), чеш. _Lišany_ 2п, което според Prof 2, 630, е от *lisý* 'гол' или от ЛИ, което ми се струва по-малко вероятно. Срв. и *Лешан.*

Лишанска махала към Габрово, ЮЗ 20 Благоевград. — Прил. от СелИ **Лишане,* вж. *Лишани.*

Лишен, Лишян, с. СИ 23 Драма (К 199), **Лишан** (Б 1943), **Lišan** (А 1914; А 1932), **Лишян** (ВТр 39), **Λίσαν** (ПТЕ 89), **Λισάν** (MV 226), сега Πολυνέρι, Полинери (ПТЕ 89; ВТр 39). — Начално **Лишане*, вж. *Лишани.*

Ложани 1) с. СЗ 20 Корча (СелС 225, 293; СелСк), **Ložani** (А 1914); 2) **Ložani,** с. ЮЗ 17 Прилеп (А 1914; А 1918); 3) **Ložani,** с. в Стружко (IM 267). — Едва ли от МИ **Лоза* (поради мъчното палатализиране на *з* в *ж*) или от **Лѫжане,* както приема Селищев (СелС 293) (поради фонетични причини: стб. ѫ дава *о* само в Дебърско), а от МИ **Ложе, *Лог*, от изч. същ. **лог, *ложе*, срв. срхр. остар. *lôg* 'вдлъбнатина, корито (на река); легловище на звяр', рус. *лог* 'дол, падина', от гл. *лежа*, вж. Vasmer, REW 2, 51; Schütz 70; срв. срхр. *Ložane*; словен. *Ložane, Lože, Ložec* (IM 267) е може би от *log*= бълг. *лъг*; бълг. диал. *лог* 'месо, турено за стръв' (Геров), геогр. термини *раз-лог, пре-лог, с-лог*, МИ *Банчов лог, Войнов лог, Руй лог* при Кръстилци, Санданско, СелИ *Ложище*, Сярско (К 177), МИ *Ложища* при Градовци, Велешко, вероятно и *Λαγὸς* в СИ Крит (Гр 1948, к 112).

Λωζανά, с. Ю$_{12}$З$_{22.5}$ Янина (ПТЕ 154; MV 40), **Λοζανά** (Гр 1948, с 29). — Според Фасмер към срхр. *Lozan, Lozanj*, но с оглед на формата по-вероятно от **Лозяне, *Лозане* (вж. *Лозани*) или от **Ложане,* ако гр. *ζ*=бълг. *ж* (вж. *Лòжани*).

Лозани 1) с. ССИ 17 Берат (СелС 235; СелСк), **Lozani** (А 1914); 2) **Lozani,** с. И 4 Лерин (А 1914). — От МИ **Лоза*, *(Дива, Суха) *лоза*, където *з* не е палатализирано, за разлика от *Кожани* (вж.); срв. *Lozane*, Вранско.

Lozani, с. ЮИИ 32 Гребена (итал 200), **Lužani (Lisjana)** (А 1914). — Вероятно от **Ložane*, като *z* в първата форма се дължи на гръцката графика (вж. *Лòжани*), с редукция *о* > *у*. Успоредната форма *Lisjana* (вж.) е независима от другата.

Лозена, Лозна, с. във Валовишко, З до Бутковското езеро (К 194; ВТр 39), **Λοζίστα,** сега Μεσόλοφος, Месолофос (ПТЕ 304; ВТр 39). — Последната форма е друго образуване. Начално **Лозяне*, вж. *Лозани.*

Лознани, с. ССИ 20 Битоля (Б 1943; К 238, на картата *Ложени*), **Loznani** (IM 267), **Лознàни** между 1544—1548, **Лознèни** XVII—XVIII в. (СелК 63, 145). — От МИ **Лозен, *Лозен* (дол, рът) и под., прил. от *лоза*, срв. *Лòзен*, Соф.

Локвени, с. в Прилепско, ССИ 8 Крушово (К 245), **Lokveni** (А 1914; А 1918; IM 265), **Локъвни** XVI—XVII в. (СелК 66). — От МИ **Локва(та)*, *(Кална, Черна) *локва* и под.; старата форма от **локъва*, стб. **локꙑ, локъвє** (Син. тр.), срв. днес *лòкова* в Пирдопско.

Λοντζιάνη 1342, спорен имот между Зографския и Каракалския манастир, някъде по долна Струма, недалеч от Πρέβιστα (MV 207). — От МИ **Лѫка*, както Фасмер обяснява с право, стб. **лѫка,** тук със запазена носовка, срв. *Λόντζιανο,* срхр. *Lučani*, чеш. *Lučany*, пол. *Łączany*, словен. *Ločani* (MV 207; Spal 43).

Λόντζιανο, с. в Халкидика, С 24 Катерини, сега Παληάμπελα (MV 207; ПТЕ 139). — Вж. *Λοντζιάνη.*

Лончане, м. при Пирог, С 18 Гостивар (Mja 3, 118). — По всяка вероятност със запазена носовка (от чуждо, вероятно влашко население, срв. *Юндола*) от начално **Лѫчане : лѫка*, вж. горните.

Лопушане, Лопушани, с. в Скопска Църна гора (ГП 539): и дахь село Банꙗнє... и село Прѣбоуждоу и Лопоушанє и Глоусы, ок. 1308 (Урош II, Нов 477). — От МИ **Лопух* или **Лопуш* (може и прил. от тях с *-jь*) от раст. *лопух, лопуш*, REW 2, 59, укр. *Лопушаны* (Spal 74).

Лояне, с. С 10 Куманово (К 217; ГП 554), **Lojane** (IM 264): въ Лоꙗнє и сь селомь Лоꙗномь, 1332 (Душан, Нов 403). — От РечИ **Лой* от изч. значение на *лой* (срв. днес *лой* 'топена овча мас'), вероятно 'поток, порой', от гл. *лѐя*, срв. рус. *на-лой* 'проливен дъжд', *за-лой* 'наводнено място', МИ *Лоището* при Делвино, Благоевгр., сръб. *Lojanice*, словен. *Loje* (IM 264), стсръб. Лоиштє (Даничић 2, 20).

Λουζιανή, с. в Кожанско, сега Ἐλάτη (MV 184; ПТЕ 191): ȣ Лоужанєхь порєдь кьбломь порєдь граада (sic!=Лерин), 1335 (Душан, Гласник 13, 375). — От **Лѫжане*, както допуща и Фасмер, тук със сръбска фонетика, по всяка вероятност от XIV в., или повече вероятно редуцирано от **Ложане* (вж. по-горе *Лòжани*).

Lunceni, с. в ок. Бузъу, СИИ 70 Плоещ (Ind 286). — Рум. или бълг. образуване от стб. **лѫка,** заето в рум. *lunca*, срв. срхр. *Lučane* 2п, *Lučani* 4п (IM 184, 267), чеш. *Loučany* (Prof 2, 668).

Лупковен, м. при Отман ери, Ксантийско (пКир 14). — Вероятно изпърво СелИ, както се досеща с право патр. Кирил (там, бел. 5), т. е. от начално **Лубковене*, произв. от МИ **Лупково, *Лубково*, прил. от ЛИ *Лубко*, умал. от **Лубо* ≤ *Любо* със затвърдяло *л*, за което срв. *лу̀бим* < *лю̀бим*, *лу̀бне* < *лю̀бне*, *лубѐзница* < *любѐзница* 'любовница' (Благоевград, Панчев). Семантично и словотворно е мъчно да се излезе от диал. *луб* 'околище на сито или на воденичен камък'.

Лу̀чанье, мах. към Гор. Тлъмино, ЮЮЗ 16 Босилеград, с преселници от *Лукье*, Кривопаланско (СбНУ 32, 370). — От *лукье*, събир. от *лук* в говора.

Лучани, с. в Кумановско (Сп 1917, 28), **Лучени,** Прешовско (К 219). — Може от диал. *лука* (сръбско), стб. **лѫка,** вж. *Лѫжане*, или от *лук*, срв. МИ *Лу̀ко* при Г. Пасарел, Самок., *Лу̀кут* при Лесково, Мегленско (МПр 10, 159), често МИ *Луково, Луковица*, от *див лук* 'Allium schoenoprasum'.

Лъжене 1) с. И до Ботевград, сега Трудовец; 2) с. в Чепинското корито, сега слято с Каменица и Чепино под името Велинград, тур. **Лйжанй** 1576 (РСт 381; АПТЗ^1 116), **Лъжани** 1576 (РСт, сбРом 437). Миков 187, също ПДелир 2, 188, застъпват мнението, породено от нар. етимология, че в основата стои тур. *ılıca* 'топъл извор', срещано често като *Лъджа, Лъджите* и пр.; 3) **Лажане,** м. при Врапчища и Галате, С 8 Гостивар (Mja 3, 94). Начално **Лѫжане*, за стб. *ѫ* > *а* срв. там МИ *Мал пат, Дапче, Под лаг* и др.; 4) **Лъжене,** с. СИ 7 Пирдоп, сега Антон, тур. **Лижани** 1430, **Лижан** 1700 (РСт 368); 5) **Лъжени, Лъжани,** с. СИ 24 Ловеч, сега Чавдарци, тур. **Лизани** 1430 (РСт 474); 6) **Лъжени,** с. в Свищовско, С 6 Левски, сега Малчика, със старо население, половината католици павликяни, отдавна преселени от Тракия според Милетич (Старото бълг. нас. 189, 192); 7) **Лъжени,** с. С Струга (К 253), **Лъжан** между 1544—1548 (СелК 68); 8) **Лажани,** с. в Прилепско, ССИ 10 Крушово (К 247), **Lažani** (A 1914; A 1918): въ Бабѹнѣ... село Лъжени (sic!) преди 1277 (К. Тих, БСМ 584), **Лажан** XVI—XVII в., **Лажани** XVII—XVIII в. (СелК 66, 142); 9) **Льожани,** с. СЗ 20 Корча (Б 1943); 10) **Лажани,** с. С Тетово, общ. Дебреше (Сп 1917, 97), **Лажане** (РечнМ 213), **Лъжане** (СелП 116), тур. **Л(ъ)жан Голем** и **Мал** XV в. (СелП 107), близко до с. Галате, по всяка вероятност във връзка с *Лажане* N 3; 11) **Лажени,** с. ЮИ до Лерин (К 249), **Λάζενη** (MV 193; ПТЕ 340), сега Μεσονῆσι, Месониси (ПТЕ 340; ВТр 39); 12) **Лъжане** 1576, изч. село в Радомирско, споменато в тур. извор (Р. Стойков, Ист. прегл. 15 (1959), 6, стр. 85; вероятно е било до Радибош, З 8 Радомир, където сега се намира *Лаженски рид*); 13) **Lažani** 1431, изч. село в ЮЗ Албания, обл. Канина (Валона) (Hal 51). — От МИ **Лѫг*, стб. **лѫгъ** (Син. тр.), диал. *лаг*, срв. срхр. *Lužane* 2п, *Lužani* 8п (IM 270), чеш. *Lužany*, словен. *Ložane* (IM 267), пол. *Łężany* (Spal 43), словаш. *Podlužany* (L Kiss).

Ljazareni, с. ЮЗЗ 20 Елбасан, на д бряг на Шкумба (A 1914). — Алб. или бълг. образуване от МИ *(Свети) *Лазар*, оброк, с алб. *l* > *lj*.

(Л)ѣсковиꙗне преди 1277, изч. село в поречието на Велика=горно течение на Вардар: прѣко Великѫ рѣкѫ (Л)ѣсковиꙗне (К. Тих, БСМ 584), тур. **Lsqvjande** *(=Les$\tilde{o}$vjande)* 1445, Тетовско (СелП 108). — От МИ **Лѣсково*=прил. от *лѣска*, вж. *Лещани*, срв. следващите.

Лѣсковлѣне 1354, изч. село в Битолско, или идентично с дн. *Лесково*, СЗ 27 Битоля (К 240): што є приложила... храмоу пресветиє Богородице хиландарскиє село Лѣсковлѣне, 1354 (Душан, Нов 427).

Лѣсковлꙗни: село Лѣсковлꙗни... и оу Горнѥмь Полозѣ метохь Светы Илиꙗ, 1337 (Душан, Нов 658). — По всяка вероятност еднакво с (Л)ѣсковиꙗне, тук с епентетично *л* на сръбска почва.

Μαγοβλιανα, вж. *Могилѣне*.

Μάκραινα, Μακρυγιάννη, вж. *Мокрени*.

Малкочене, старо име на Малко Ченге, прекръстено Булчино, сега Карагеоргиево, СЗ 6 Айтос (ПДелир 1, 65), **Малкочене** 1887 (Сп 1921, 316). Най-старото име е *Ченге* 1576, *Дженге* 1731 (РСт 415): тур. *cenk yer(i)* 'полесражение'. — По всяка вероятност *Малкочене* е било успоредно име покрай *Ченге*, начално **Малкоч*, от тур. ЛИ *Малкоч*, срв. СелИ *Малкоч*, сега Селци, Толб., *Малкочево*, сега Буря, Габр., и др.

Малосѐлене, у по-стари хора и **Молосѐлене,** м. между Челопеч и Чавдар, Ю 6 Челопеч, З Пирдоп; според преданието там имало село, в което до Освобождението живеели и черкези. — От МИ **Мало̀ сѐло*; второто име с регресивна асимилация поради *Малд сѐло*, срв. там и *Розддл* от *Раздо̀л*, повлияно и от съседното МИ *Во̀здол*.

Maluşteni, с. в ок. Мурджени, И 20 Бърлад (Ind 293). — От МИ **Малущ-*=прил. от ЛИ **Малута* с *-jь*, т. е. *Малутов* (малко е вероятно изцяло от ЛИ *Малута*, както *Ма̀лорад*); за *-ут* в ЛИ срв. МИ *Драгу̀товец* при Драглища, Разложко, *Болу̀това нѝва* в Брезнишко, *Болу̀това колѝба* в Трънско, СелИ *Богутево*, Смолянско, стсръб. ЛИ Драгоуть, Драгоутинь, Милоуть (Даничиħ, 1, 303; 2, 68), също *Милутин* и др.

Малчани, с. в СЗ Епир, Ю 5 Поличан (СелСк), **Malčan,** Ю$_{17}$И$_{10}$ Делвино (Англ

1944). — От МИ **Малка* (поляна, долина), **Малко* (село) и под.

Маляна дереси, р., почва С Дойранското езеро, л Вардар, С Гевгели (Б 1935). — Турско образуване от СелИ **Маляне*, станало *Маляна* според тур. вокална хармония, от МИ **Мали* (връх, дол), **Мало* (село) и под.; срв. *Малянска река.*

Малянска река, д Струма при Пещера, ЮЗЗ 18 Радомир (Б 1935). — Прил. от изч. СелИ **Маляне*, вж. *Маляна дереси.*

Μαρίνιανη, изч. село в Халкидика, ок. Лозикин, 1327, **Μερίνιανη** 1339 (MV 207). — Фасмер допуща с право, че може да иде от МИ като **Марини, Марино* (село), но поради втората форма смята това за несигурно.

Maričani, с. в Ю Албания, СЗ 20 Малешево, на СИИ с. Мирица (А 1918). — По всяка вероятност във връзка с *Мирица*, повлияно от живи ЛИ като *Мара, Марин, Марко.* Произв. от ЛИ *Миро*, или прил. от него с *-jь*, т. е. *Миров, Мирово*, и *-ица.*

Марковени, с. Ю 10 Костур (К 268; ВТр 41), **Markoveni** (А 1914), **Μαρκόβιανη** (ПТЕ 333), сега Μαρκοχῶρι, Маркохори (ПТЕ 333; ВТр 41). — От МИ **Марково, *Марково* (село), **Марков* (дол) и под.

Marčeni, изч. село в обл. Клисура (Кълцюр) в Ю Албания, 1431 (Hal 32). — От МИ *(Свети) *Марко*, по име на оброк; малко е вероятно от МИ **Мар-ец, *Мар-ек* и под. Срв. *Mărceni* в ок. Пятра Нямц, Ю 45 Сучава (Ind 294), което може да е възникнало на рум. или на бълг. почва, хърв. *Marčan, Marčana, Marčani* (IM 282).

Mashqan, с. $С_{12}И_{26}$ Берат, **Maskilyani** 1431 (HalK; Hal 101). — Начално може би *Маскꙑлꙗнє, *Мѫжьскꙑлꙗнє.

Машчани, с. СИ 26 Берат (СелСк), **Maščani** (А 1914). — Може би във връзка с река *Мати* в Средна Албания; в такъв случай застъпването *tj > шч* е архаично.

Мбрещтани, вж. *Брещани.*

Меджутгоряни, с. в Ю Албания, $С_5З_8$ Малешево (СелС 217, 278), **Мезгорани** (Б 1943), **Mexhgoran** (Англ 1944), **Muždogoryani** 1431 (Hal 31). — От МИ **Междугорье, *Между гори(те)*; за втората част срв. *Горани*, а за промените в първата вж. Селищев, СелС 278. Срв. *Mežyhory, Mežyhôr, Mežyhôrči* в Галиция (Mikl., ON 246), пол. *Miedzygorzyce* 1470—1480 (Tasz, Rozprawy I 207), *Między Górami* (Karaś, Podgóra, Zalas 113).

Междени, мах. към Лесичарка, СИ 11 Габрово. — От **Межждене*, от МИ **Межда*, *(Горна, Долна) *межда: межда* 'граница между ниви или землища', срв. *Μεσδάνι*, както и МИ *Голяма межда* при Павелско, Асеновгр., при Дебелцово, Севл., *Межда* при Скравена, Ботевгр., при Ръковци, Дебърско, и при Бранковци, Босилегр., *Междата* при Бачково, Асеновгр., и при Смоличано и Цървարица, Кюст., *Йовче(в)и между* при Горенци, Дебърско, и др., словаш. *Medzany* (L Kiss), *Medene* в Саксония 1378 (Registrum 208).

Melani, с. в Ю Албания, ЮИИ 10 Пръмет (А 1918). — Вж. *Меляне.*

Меляне 1) с. ССЗ 16 Берковица, тур. **Меляни** 1607, **Милана** 1666 (РСт 432); 2) **Μελιανά,** с. в Епир, $С_{23}З_{17}$ Арта (ПТЕ 276), **Melianá** (Англ 1944); 3) **Μελιανά** с. $С_{10}И_{32}$ Арта (Гр 1944, к 14), **Μιλιανά** (МЕЕ 5, 682), **Μηλιανά** (ЕЕЛ 1, 590), **Миляна** (СелС 266). — Последното име Селищев свързва с ЛИ, което е много малко вероятно, като се имат пред вид и другите имена. Несъмнено от МИ **Мел, *Мелът* от *мел* 'ронлива скала', стб. **мѣлъ** 'варовик, вар' (Супр.), срв. СелИ *Бѐли Мел*, Михайловгр., Г. и Д. *Мѐлна*, Трънско, *Мѐлник*, МИ *Мелд, Меловѐте* в Пирин, срхр. *G.* и *D. Meljani* (IM 145, 184), словен. *Melane* (Spal 44). Според Миков 33, първото име трябва да се свърже с *хмел.* Това също е възможно, но така при останалите имена трябваше *Х-* да се запази. Фонетичните варианти на гръцките форми не позволяват да се излезе от *μύλος* 'воденица' или *μιλιά* 'ябълка', с което, изглежда, е сближено вторично *Μιλιανά.* За етим. вж. REW 2, 114.

Μεσδάνι, с. в Тесалия, ЮИ 10 Трикала (MV 94), **Mezdhani** (Handtke, XIX в.), **Μεσδάνιον,** сега Ἀγναντερὸν (ПТЕ 308). — Начално **Междане*, вж. *Междени.*

Мещян с. ЮЗ Правища, Кавалско, СИ 16 Орфано (Б 1943), **Мищена** (Кк), **Мощиян, Мищена** (К 201; ВТр 42), **Mustenja (Meštjan)** (А 1914; А 1932), сега Μουσδένη, Мустени (ПТЕ 165; ВТр 42). — Бездруго от **Мештане*, от РечИ *Мѐста*, т. е. по преселници от поречието на реката, или от МИ **Мѣсто*, *(Горно, Равно) *мѣсто* и под., срв. МИ *Нòвите местà* при Недан, Павликенско. За първия случай срв. *Вардаровци*, още *Меричлери*, Чирпанско, от тур. *Мерич = Марица*, също старинните племенни имена *Тимочане, Струмяне.*

Midžani, с. в Ю Албания, ССИ 20 Пръмет (А 1918). — От **Междане*, вж. *Междени*, тук с метатеза *жд > дж* на албанска почва, както при *Меджутгоряни* (вж.).

Mileni, с. в ок. Вънжу Маре, СЗЗ 80 Крайова (Ind 301). — Едва ли рум. мн. ч. от ЛИ *Мило, Мильо*, а от начално **Мелѝне*, вж. *Меляне*, с редукция.

Milcoveni, с. в ок. 1) Слатина, ЮЗ 60 Питещ; 2) Оравица, ЮЮИ 90 Тимишоара (Ind 300). — От МИ **Милково* = прил. от ЛИ *Мѝлко*, срещано често в МИ, срв. и чеш. *Milkov*, ЛИ *Milka* 1377 (Prof 2, 82), рум. *Milcovul*, което I. Iordan, TopRom

478, свързва погрешно с бълг. *милкав* 'миловиден, изящен'.

Mioveni, с. в ок. Раковица, СИ 10 Питещ (Ind 301). — Едва ли от МИ **Миховяне*, понеже *х* на рум. почва би се запазило, срв. *Mihoveni*, а от МИ **Мильовяне* > **Мильовени* : ЛИ *Мильо*, с рум. преход *л'* > *й*, т. е. през развоя **Miioveni* > *Mioveni*.

Мннꙁаны, изчезнало село по Долна Струма: сєлѧ по Строумѣ . . . Прьханншта, сєло Мннꙁаны н двѣ Градца, 1348 (Душан, Нов 432). — Едва ли от бълг. произход, понеже вероятно би гласяло **Мѧзаны, *Мѧжаны*. Неясно.

Мирдвяне, с. С 12 София, тур. **Мирувяни** 1576, **Мирувяна** 1728 (РСт 433). — От МИ **Мирдво* = прил. от ЛИ *Миро*, съкратено от *Славо-мир, Добро-мир* и др.

Mihalyani 1) изч. село в Албания, обл. Павло Куртик, С р. Шкумба, 1431 (Hal 87); 2) изч. село в Ю Албания, обл. Аргирокастро, 1431 (там, 7); 3) **Mihalyani** 1497 в С Албания, сега *Mixaj* (Шкриванич 81). — От МИ *(Свети) *Михал* < *Михаил*.

Mihoveni, с. в ок. Сучава в СИ Румъния (Ind 300). — От МИ **Михово, *Михово* (село, поле) и под., прил. от МИ *Михо* < *Миха(и)л*.

Mlăceni, с. в ок. 1) Ловиця, обл. Питещ (Ind 304); 2) Ръмникул Вълча, СЗ 50 Питещ (TopRom 54). — От МИ **Млака : млака* 'мочур, тресавище, блато'.

Могнлѣнн : сєлнштє поусто оу Могнлѣнєхь . . . , мєтохь оу. . . Прнлѣпѣ; сєлнштє Могылѣнн блнꙁь Роусєць, 1335 и 1337 (Душан, Нов 666,670), **Могилани** XVI—XVII в. — Роусєць е дн. *Рувци* (вж.), ЮЗЗ 15 Прилеп. Могнлѣнн е изчезнало през втората половина на XIX в. (СелК 142, 149); 2) **Μαγούλιανα**, с. в Пелопонес-И Аркадия, $С_{9.5}И_7$ Димичана (MV 155; ПТЕ 36; Гр 1948, к 23), сега Ἀργυρόκαστρον (ПТЕ 36), **Magouliána** (Англ 1944). — От **Могиляне*, както обяснява Фасмер, от МИ **Могила*, *(Висока, Равна) *могила* и под., срв. срхр. *Gomiljani* (Im 171), укр. *Мохыляны*, пол. *Mogilany* (Spal 88; SG 6,579).

Modreni, с. в ок. Бечени, СИ 80 Плоещ (Ind 305). — От МИ **Модра* (вода), **Модри* (връх) и под., срещано често в МИ и ВИ в западни български области, срв. и чеш. *Modřany* = lidí bydlících u Modré hory a p., *Modrá hora* 1410, сега *Modrý vrch*, също *Modřec* (Prof 3,121), пол. *Modrzany* (SG 6, 573).

Мокранн, Мокранє сєло 1377, дадено на руския ман. Св. Пантелеймон в Света гора, сега изчезнало, или неизвестно (Ив. Драгаш, Нов 513). Едва ли би могло да бъде *Мокрени* (вж.) във Велешко или Костурско, понеже са много далеч от Света гора.

Мокрен, с. ЮИ 22 Котел, **Мокрени**, *Кепекли* (Б 126), **Мокрени** (Иречек, Пътувания 735, 741), **τῆς Μοκρεάνους** τόν τόπον τῆς Πατζόβου, ок. 1305 (Мануил Фил, Лопарев 52; Иречек, ПСп 55—56, 259). Преди Освобождението турците са го наричали Кьопекли (Сп 1921, 333). — От **Мокряне*, както показва византийската форма, от МИ **Мокра, *Мокра* (поляна, река), **Мокро* (поле) и под., срв. срхр. *Mokranje* (Im 297), *Мократа река* при Клисура, Карловско, както и следващите имена. Поради старите форми името не би могло да бъде прил. от прил. *мокър*, както приема Дуриданов, Славистичен сб., 1958, 216, или да иде от **мокрен*, запазено в рус. диал. *мокрень* 'мокро място; кал; влажно време' (Даль 2, 339).

Мокрени 1) с. СИИ 18 Костур (К 267; ВТр 42), **Mokreni** (А 1914), **Μόκραινη** (MV 193; ПТЕ 334), сега Βαρυκό, Варико (ПТЕ 334; ВТр 42); 2) с. ЮЗ 24 Велес (К 158), **Мокрѐна** (Миков 182), **Мокрање** (РечнМ 220), **Mokreni** (А 1914; IM 296), 8 Соглє ѡбьємющє Соглє мокранскє мєгїє, 1335 (Душан, Гласник 13, 371), **Мокрѣни, Мокрени** XVII—XVIII в.; 3) **Μάκραινα**, с. в Ю Пелопонес-Месиния, СЗ 24 Месина (MV 163; ПТЕ 250), **Μάκρενα** (Гр 300, ок. 1960). — Вж. *Мокрен*, срв. укр. *Мокряне, Мокряни, Мокрянка*, пол. *Mokrany* (Spal 45), чеш. *Mokřany* 4п (Prof 2,126) стлуж. *Mockrehna, Mokrene, Makrene* (Eichler 369), също горе *Мокрен* и *Подмочани*; 4) **Μακρυγιάννη**, с. в СЗ Крит, обл. Редимнон, ок. Милопотамос (ПТЕ 280). — От **Мокряне*, като неудареното *о* е предадено с *а*, както обикновено в старинните български местни имена в Южна Гърция. Трудно е да се мисли за гр. *μακρός, μακρύς* 'голям', понеже името трябваше да гласи **Μακριανη*, а *υγια* = бълг. *я* показва, че името не е гръцко.

Мокрино 1) с. ЮИ 16 Струмица (Б 1943), **Mokrino** (А 1914); 2) **Mokrino**, с. СИ ок. 10 Щип, общ. Ново село, край Брегалница (Im, IM 296). — От **Мокряне*, вж. *Мокрени, Мокрен*; за формата на *-ино* в същата област вж. по-горе.

Мокрянското дере, Мокро дере при Червена вода, И 12 Русе (ЛКов). — Прил. от **Мокряне*, както показва първата форма. Може да се мисли, че *Мокро дере* с първата си част е основата, от която е образувано **Мокряне* и от него *Мокрянско дере*, както става често при водните имена.

Морани, с. ЮИ 14 Скопие (К 209), **Morani** (А 1914; IM 296; Im 297): н тоугнѥ оу Скопьскон областн дроуго сєло Тьморанн, 1309—1316 (Урош II, Нов 479), оу Скопскон странѣ въ мѣстѣ рекомѣмь Тморане, 1257—1259 (Урош I, Нов 387), цръковь света Петка Тморꙗны съ селомь, 1348 (Душан, Нов 422), εἰς τὴν **Τμόρανιν**, 1324 (Андроник III, Нов 484).—Дуриданов, Славистичен сб., 1958, 231, свързва с **Тьмъръ*, **Тьмъра* в диал. *темран* 'тъмен, мътен' (Берковско), от един произход с *Тъмрьш, Тъмреш* в Родопите. От друга страна може от изч. **тьм-ор*, от *тьма* и *-ор*, както *Драгор*, р. в Македония, от редкия диалектизъм *дра̀га* 'дол, ровина', *вис-ор* 'височина, чукара' в МИ *Висор* при Драгойчинци, Кюст., от *вис* 'чукара', често в МИ в западни области. Основата обаче може да бъде илирска, срв. пл. *Томор* < Τόμαρος (Страбон) в Албания, вж. А. Meyer, Die Sprache der alten Illyrier, 1957, 341.

Moroeni 1) с. в ок. Пучоаса, СЗЗ 45 Плоещ (Ind 307), **Moroieni** (TopRom 297); 2) **Valea Moroianului**, с. в ок. Бузъу (TopRom 297). — Според I. Iordan името е прякор на трансилванските румънци около Брашов. Това явление може би е вторично. Тук от **Моровяне*, от МИ **Морово* = прил. от ЛИ **Моро* в РИ *Мòров*, също *Моровѐнек(ов)* в Копривщица, особ. СелИ *Моровища*, Стружко, сръб. *Morović* (IM 296).

Морылени, изч. село, вероятно в Прилепско, споменато в Слепченски помeник между 1544—1548 (СелК 72). — Вероятно записано погрешно, вм. **Могылени*, срв. Могилѣне= Могылѣни.

Мочани 1) с. СЗ 28 Корча (СелС 226; СелСк), **Mučanj** (карта на Bourcart, СелС 275). Селищев поставя с право името в една семантична група с *Мокра, Мокрица, Мочорище*, но не обяснява за жалост формата; 2) **Μοτζιανά**, с. в СЗ Крит, обл. Ханя, ок. Селинон, общ. Племеняна (ПТЕ 357). — От **Μότζιανα, *Μότσιανα* с вторичен о̀тмет на ударението, както при *Κοτσιανά* (вж. *Кочани*); инак, ако ударението беше първично, трябваше да се очаква **Ματζιανά, *Ματσιανὰ*. — От МИ **Мокы*, стб. *мокꙑ, мокъве в рус. *мóква*, укр. *моквá* 'влажност; дъжд; кал', словаш. *mokva* 'влага, мокрота'; срв. *Подмочани*, както и словаш. *Močidl'any* (L Kiss).

Мощанец, с. Ю 6 Благоевград. — Доразвито с *-ец* от **Мощане* (вж. *Мощене*), от *мост*: селото е разположено под Благоевград на десния бряг на Струма.

Мощаница 1) равнище край рекичка между Бошуля и Величково, СЗЗ 15 Пазарджик; 2) Моштаница, изч. село в Кривопаланско: приложи . . . Псачю [дн. = Псача, ЮЗЗ 12 Крива Паланка] . . . а мегꙗ села того Моштаница како оупада оу рѣкоу Лоукавицоу, 1358 (Душан, Нов 435); 3) **Μοστενίτζα**, изч. село в Струмишко; τὰ δίκαια τῆς **Μοστενίτζης**: μετόχιον . . . τὸ ἐπανομαζόμενον **Μοστενίτζα**, XI в. (грамота за Велюшкия манастир в Струмишко, ИРАИК 6, 1900, 37, 38, 40), καὶ τῶν εἰς τὴν **Μοστένιτζαν** χωραφίων, XIV в. (Душан, Соловьев-Мошин 46$_{35}$), ὁμοίως καὶ τὰ εἰς τὴν Στρούμμιτζαν εἰς τὸ χωρίον τὴν **Μουστάνιτζαν** χωράφια αὐτῶν, 1311, . . . τῶν εἰς τὴν **Μοστενίτζαν** χωραφίων, 1357 (Dölger, SchK 108$_{61}$, 44$_{25}$). — По всяка вероятност доразвито с *-ица* от **Мощане* (вж. *Мощене*). По-мъчно е да се допусне от изч. същ. **мощеница* 'мост, бръв', запазено рядко в срхр. *moštànica* (AR), от *мост-ьн-ица*, с преход *ст* > *щ*, срв. и МИ *Moštanica, Moštanik, Moštáne*, Крагуйевацко.

Мощарани, изч. село между Чучер и Глу(хо)во в Скопска Черна гора (ГП 536). — Връзката с по-старо **Мощанани* < **Мощаняне*, от изч. **Мощан* (а то от **Мощане*, вж. *Мощене*) чрез албански ротацизъм *н* > *р*, изглежда доста вероятна.

Мòщене, м. край Струма под Кадин мост при Невестино, ЮИИ 12 Кюстендил. Според местното население на това място имало голям град. Когато придойде Струма, изхвърля късове от керемиди, глинени съдове и други предмети. Според Й. Иванов, Северна Македония 23, там е бил градът Първа Юстиниана, възстановен и благоустроен от император Юстиниан (527—565). — От МИ **Мост*, *(Камен) *мост* и под., срв. *Moşteni, Мощанец*, укр. *Мощаны*, пол. *Moszczany, Moszczanka* (Spal 88).

Moşteni 1) с. в ок. Александрия, ЮЗ 80 Букурещ; 2) с. в ок. Въртоапеле, ЮЗЗ 75 Букурещ; 3) с. в ок. Кредевия, З 30 Букурещ; 4) с. в ок. Слатина, ЮЮЗ 60 Питещ; 5) с. в ок. Бъбени-Бистрица, СЗЗ 50 Питещ; 6) с. в ок. Хорезу, СЗ 75 Питещ; 7) **Moşteni-Dobroteşti**, с. в ок. Видра, Ю 15 Букурещ; 8) **Moşteni Greci**, с. в ок. Тополовени, И 15 Питещ (Ind 307); 9) **Adunaţii-Moşteni**, с. в ок. Костещ, С 30 Питещ (TopRom 187). — При обяснението на имената може да се излезе от рум. *moştean*, мн. ч. *moşteni* 'средновековен селянин, който има земя; наследник', развито от *moşnean* според DLRM чрез стб. мошти (?), както приема и I. Iordan (TopRom 187). В случая семантичната страна остава неизяснена. За горните имена може да се излезе от начално **Мощане*, от *мост*, както *Мощене* (вж.).

Мраморани, Горно и Долно, села СЗ 8 Прилеп (К 245), **Ml. Mramorani** (A 1918), **Dl., Grn. Mramorani** (A 1914), **Malo Mramorani** (IM 280), въ малихъ Мраморанѣхъ, 1335 (Душан, Нов 666), **Мрамòрани, Мраморани, Мраморанї големѡ** (СелК 142). —

От МИ **Мрамор*, срв. с. *Мрамор*, Соф., *Мраморец*, Охр., сръб. *Mramor* 5п (IM 298), също *Мраморен*.

Мраморен, с. СИ 15 Враца, тур. **Мирамурна** 1617, **Мирамора** 1632 (РСг 435). — От **Мраморяне* > **Мраморене* > *Мраморен*, вж. *Мраморани*.

Mrštane, с. в Македония (само у Spal 67). — Спал съпоставя добре с чеш. *mrt'*, *от *mьrtь* 'нещо, гнило, гнилина', срв. още *mrt* 'мъртва част на нещо; сухи храсти; храст, шубрак', СелИ *Mrtník* 2п (Prof 3, 148), луж. *†Mortitz, Mörtitz* ? (Lětopis 11, 1964, 21), срв. и *Μουρστιάνον*. Може би тук спада и **Mrštane**, Лесковецко (в Сърбия) (IM 299; AR), срв. и *mȑt* 'мъртъв' (Истрия, AR), МИ *Mrta* в Далмация (AR), словен. *Mortovec*, хърв. и сръб. *Zamršten* (IM 299). Последното име може да бъде от **Zamrštene* и да бъде във връзка с *mȑska* 'бръчка на чело', рус. *морщина*, REW 2, 161.

Mukljani (Maklun), с. СИИ 16 Сяр (само в А 1932). — С редукция от по-старо **Мокляне*, от ВИ **Мокло, *Мокла : *мокло, мокла*, срв. от същата основа *Mokliště*, Белопаланско (IM 295), чеш. *Mokliny* от *moklina* 'мокра земя', от прил. *moklá*, прич. *mokl* от *moknúti* (Prof 3, 125), в етимологична връзка с *мокър*, REW 2, 147.

Μουλιανά, вж. *Амуляни*.

Мурено, с. З 25 Перник, тур. **Мурана** 1576 (РСт 435; сбРом 441). — От **Муряне*: МИ **Мура*, *(Черна, Бела) *мура* от *мỳра* 'дърво Pinus peuce, Pinus leucodermis', повлияно от рода на *село*.

Μουρστιάνον, с. в Етолия-Акарнания, СЗ 24 Месолонги, сега Λυσιμαχία (MV 73; ПТЕ 14). — Според Фасмер във връзка с *бръшлян*, срхр. *bȑšćan, bȑstan*, но има фонетични спънки. По всяка вероятност от **Мърщане* (вж. *Mrštane*) с обикновено застъпване на **ъ** с гр. *ου*.

Мучан 1) с. Ю 10 Тирана (Б 1943); 2) **Мучан**, с. Ю 11 Елбасан (Б 1943), **Mučan** (А 1918). — С редукция от **Мочан*, по-старо **Мочане*, вж. *Мочани*.

Мъдьовене, с. ЮЗ 12 Плевен, през 1898 прекръстено Кирилово (Сп 1921), сега Градина, тур. **Мидюван** 1430 (РСт 416). — От МИ **Мъдьово*, прил. от ЛИ **Мъдьо*, срв. МИ *Мъдилино* при Габрово, *Мъдилкиното* при Кмотовци, Габр., от по-старо ЛИ *Мъдрьо*, с изпадане на *р*, както при ЛИ *Гиго* от *Григо(р)* и др.; за основата срв. РИ *Мъдров*, стсръб. ЛИ Моудрє, чеш. *Mudrota* (Mikl., PN 80), мах. *Мъдрица* към Мухово, Ихтим.

Mîrşani, с. в ок. Гура Жулуи в обл. Крайова (Ind 304). — Изглежда от ЛИ, срв. стсръб. ЛИ Мрьша (Даничић 2,95), СелИ *Mršići*, словен. *Mrše* (IM 299), рум. *Mîrşa* край Букурещ (Ind 304).

Năvîrgeni, с. в ок. Слатина, ЮЗ 60 Питещ (Ind 312). — Начално **Навържане*, от МИ **На върга(та)*, за типа („Загора") срв. МИ *На Дàбо* при Лѐска, Кюст., *На Дрỳмо* при Жеравино, Кюст., *На Друма* при Д. Ябланово, Рус. (може би и от нач. **Над Дабо, *Над Друмо*, с *дд* > *д*), *На Кривото* при Делян, Брезн. Тук предлогът *на* вероятно е в старото си значение 'над', и *върга* 'изпъкналост, надебеленост на дърво; оток', поради прилика по форма, или в изч. значение 'могила, буца, изпъкналост', срв. МИ *Връгата* при Лѝсец, Кюст., *Въргата* при Спахиево, Хаск., *Въргите* при Дрен, Радом., *Віргул(ица)* при Гор. Брестница, Кюст., и *Вържица* при Ямборано, Кюст., *Връгица* при Ръждавица, Кюст.

Наречен, с. ЮЗ 18 Асеновград, на р. Чая, **Наречени** (Ж. Чанков, Геогр. речн., 1918, 208). — От по-старо **Наречане*, от *на* и *река*, вж. и Иречек, ПСп 11, 1884, 17; за предложния тип срв. *Năvîrgeni*.

Нарътене, м. при Д. Чифлик, ЮЮЗ 4 Белоградчик, слято с Г. Чифлик под името Чифлик. — Ново образуване от МИ **Нарът(ье)*, от *на*, вероятно 'над' и съб. от *рът*; за типа срв. горните имена, както и МИ *Наръке* при Белотинци. Белогр., *Наръкето* при Д. Бела Речка, Врач., *Нароке* при Г. Крушица, Петричко, където *тье* > *ке*, както в диал. *пъкь* от *пъть*, *девекь* от *деветь* и др., *Нàръш*, Солунско (от **Нàрътъ* + *-jь* > *Нàрътшь* > *Нàръш*), словен. *nárt* 'Fußrücken; der Rist' (Plet).

Небояни, с. С 14 Кочани (Сп 1917, 102), **Nebojani** (А 1914; Im 304; IM 302), **Небояно** (К 227). — От МИ **Небой*, съставено от *не* и **бой* (вж. *Бояни*); за първата част срв. *Небрегово*, Битолско, хърв. *Nebojan* (IM 302).

Неволен, с. З 13 Сяр (К 176; ВТр 43), **Неволян** (Б 1943), **Nevoljen** (А 1932), **Νεόλιανη** (ПТЕ 300; МЕЕ 6,603), **Νεβόλιανη** 1344, 1348 (MV 220; Соловьев-Мошин 142_{62}), εἰς τὴν **ʼΕβολιανήν**, 1346 (Виз. врем. 13,86), с контракция *ν—ν* > *νν* > *ν* на гръцка почва, сега Βαμβακιά, Вамвакя (ПТЕ 300; МЕЕ 6,603; ВТр 43). — Начално **Неволяне*, вж. *Неволяне*.

Неволяне, м. между Лобош и Жабляно, ЮЗ 16 Радомир. — Изпърво СелИ, от изч. същ. **неволя*, запазено в пол. рядко *wola* 'село, свободно от данъци', 'Freiland' (Mikl., ON 338), често в МИ, вж. SG 13, 774, сръб. *Nevoljane* (Im 305), словаш. *Nevol'né* (LKiss), чеш. *Nevolice* = ves lidí Nevolových (Prof 3,222); за значението срв. струс. *свобода* 'свободно селище' (Срезневский 3, 278), също *Своляни*.

Неволяни 1) **Горно Неволяни**, с. Ю до Лерин (К 249; ВТр 21), **ʼΑνω Νεβόλιανη** (MV 194; ПТЕ 341), **Grn. Nevolani** (А 1914), сега Σκοπιά, Скопя (ПТЕ 340; МЕЕ 6,601;

ВТр 21). **Долно Неволяни**, с. ЮИ 20 Лерин (К 251; ВТр 24). **Κάτω Νεβόλιανη** (MV 194; ПТЕ 341; МЕЕ 6,601), сега Βαλτόνερα, Валтонера (ПТЕ 341; ВТр 24), καὶ τὴν ἀλείαν τῶν Χουδηνῶν καὶ **τῆς Νεβόλιανης**, 1333 (Визант. врем. 13,71), εἰς τε **τὴν Ἐβόλιανην**, XIV в. (Душан, Соловьев-Мошин 68_{30}), за формата вж. при *Неволен*, ȣ Хлєринѣ . . . воденица ȣ Неволıанєхь, метохь ȣ Калиницѣ, 1335 (Душан, Гласник 13, 379); 2) **Nivoljani**, с. в Тесалия, СИ 28 Лариса (А 1914), **Νιβόλιανη** (MV 101; ПТЕ 220), сега Μεγαλόβρυσον (ПТЕ 220). — Вж. *Неволяне*.

Негожане, изч. село в Пиротско, срещано в тур. извор от 1576 (РСт, сбРом 444). — Вероятно от **Негошане* с озвучаване, или поради неточно записване или разчитане, от МИ **Негошјь* = прил. от ЛИ *Негошь* с *-јь*, развито от *Него* в *Негота*, *Негомир*, и под.

Neguşeni, с. в ок. Бакъу в СИ Румъния (Ind 314). — От МИ **Негуш-*, т. е. прил. с *-јь* от ЛИ *Негушь*, = *Негушев*, срв. *Негушѐво*, Елинпелинско.

Nežani, с. ЮИ 18 Елбасан (СелСк; А 1914). **Nižani** 1431 (Hal 100), **Нежани, Нежáни** XVI в., **село Нежани** XVI—XVII в. (СелК 73). — Вероятно от МИ **Нежи* (дол, рът) и под., прил. от ЛИ **Него*, от *Негота*, срв. *Негожане*.

Непрощено, с. СИ Тетово (К 210), **Neprošteno** (IM 303). — От **Непрощане*, от МИ **Непрост*, съставено от *не* (за него вж. *Небояни*) и **прост*, запазено в рус. диал. *просто* 'прав, пряк път' (Даль 3, 512), вж. повече при *Прощан*.

Nerašten, с. ССИ 5 Тетово (А 1914), **Нераще** (К 211), **Нераште** (РечнМ 222), **Nerašte** (Im 305). — С оглед на първата форма от начално **Неращане*, от МИ **Не(х)-раст(ье)*, т. е. местност, в която няма храсти (в противоположност на друга). За значението срв. *Негорци*, а за типа *Небояно*.

Несвиртене, изч. село в Софийско, турски извор от 1576 (РСт, сбРом 439). — Неясно. Може би формата не е сигурна, но във всеки случай е показателна, че през XVI в. вече *tj* не минава в *шт*.

Нефелени, м. при Ловий дол, ЮИИ 12 Севлиево (НКов). — Изпърво СелИ; може от Пр **Нефела(та)*, срв. *не фела* '(който) не струва, лош, негоден', за етим. вж. Младенов, ЕтР 356. Несигурно. Срв. СелИ *Нефеле*, Врачанско.

Нивани, с. в Ю Албания, ЮИ 10 Малешево (СелС 245, 302; СелСк), **Nivan** (HalK; Англ 1944), **Nivyani** 1431 (Hal 14). — От МИ **Нива(та)*.

Никищани, с. СЗ Скопие (К 208; Сп 1917, 93), **Nikištane** (Im 305; IM 304). — Изглежда от МИ **Никита*, или **Никищ-*, прил. с *-јь*, от оброк, по календарно име *Свети Никита Сярски*, 17 април (Синодален Именник 39), срв. МИ *Никита* при Черковна, Провад., *Nikit* в Ю Албания, С 26 Малешево (А 1918), още метох *Stavro Nikita* на п-ов Касандра (А 1940). Малко е вероятно от патронимично име **Никища*, **Никище*, от ЛИ *Нико < Никола*, понеже се очаква **Ничищ-*. Срв. *Nicovani*.

Никишян, с. в С поли на Пърнар даг, Ю 18 Драма (К 200; ВТр 45), **Никищан** (Кк), **Nikisjan** (А 1914; А 1932), **Νικήσιανη** (ПТЕ 166). — От МИ **Никиш*, **Никиша*, прил. от ЛИ **Никишь* с *јь*, т. е. *Никишов-*, развито от *Нико < Никола* с *-иш*, както *Стан-йш*, *Рад-йш* и др. Срв. *Nicovani*.

Nicovani, Valea Nicovani, с. ок. Плоещ (Ind 345, 440). — От **Никовяне*, от МИ **Никово*; ЛИ *Нико < Никола*, срв. *Ников дол* при Шишенци, Кулско, при Церецел, Свог., *Никовио бунар* при Трекляно, Кюст., *Никовото кладенче* при Първомай и др.

Nicoleni, с. в ок. Одорхей, ССЗ 80 Брашов (Ind 315). — Вж. *Никуляни*.

Никуляни, с. СИ 12 Куманово (К 217; ГП 557), **Nikuljane** (Im 306; IM 304), **Nikuljani** (А 1914). — От МИ *(Свети) *Никула < Никола*, срв. *Никулден*.

Novaniy, изч. село около Берат, 1431 (Hal 72). — От МИ **Ново* (село, градище), **Нов* (град) и под., срв. пол. *Nowa niwa*, *Nowa Osada*, *Nowa Wieś* и др. (SG 7,196).

Novasini, изч. село в обл. Канина (Валона), 1431 (Hal 33). — Изглежда от **Новачене*, с неточно предаване с арабица.

Novaslani, изч. село в Ю Албания, обл. Аргирокастро, 1431 (Hal 4). — Несъмнено от **Новоселяни*, вж. *Новоселани*, *Новоселяне*.

Новачани, с. С 6 Велес (Б 1943), **Новочани** (погрешно у Сп 1917, 89; К 157), също **Новочане** (РечнМ 224), **Novačani** (А 1914; Im 308; IM 306). — Вж. *Новачене*.

Новачене 1) с. ССЗ 9 Ботевград, тур. **Новаждани** 1430 (РСт 437); 2) с. Ю 18 Никопол, слято от *Вехто Новачене* и *Ново Новачѐне* след 1880 (Сп 1921, 75, 353), тур. **Новач** 1673, **Новадж** 1693, **Новаджан** XVIII в. (РСт 437). В Шишмановата грамота от 1382 се споменава Новачаны, което, както, предполага с право Ильинский, Граммоты болгарских царей 105, се отнася до ботевградското: и над люди село Новачаны иже сѧ находѧт въ градѣ ц(а)рс(т)ва ми Софи (БСМ 600). — От Пр **Новак : новак* 'новозаселен' или по-вероятно от ЛИ *Новак* (Геров), ЛИ Новак анагнос 1745 (Черепишки типик, Гошев, СЗН, 5, 13), срв. и P. Skok, ZONF 12,186, чеш. *Novákovice*, ЛИ *Petrus Nowak* 1384 (Prof 3, 232), словен. *Novačani*, словаш. *Nováčany* (L Kiss).

Новосѐлани, с. С 12 Прилеп (К 245, **Novoselani** (IM 309; А 1914), **Novoseljani**

(А 1918), **Новоселіан** XVI в., **Новоселани** XVII—XVIII в. (Селк 66, 142). — Вж. *Новоселяне.*

Новоселяне 1) с. СЗ 12 Станке Димитров; 2) с. И до Призрен (СелСк). — От МИ **Ново село*, срещано твърде често, срв. и *Νοβοσέλι* в Епир (MV 40), както и *Новоселци.*

Новоселяни 1) с. ЮЗ 17 Прилеп (К 238), **Novoselani** (Im 309; А 1914; А 1918); 2) с. в Леринско (ВТр 44), **Νοβοσέλι**, сега Νέα Κώμι, Ано и Като Неа Коми (ПТЕ 340; ВТр 44); 3) с. в Костурско (К 267), може би еднакво с № 2; 4) с. ЮИ 19 Куманово (К 215; ЕК 286; ГП 566), **Novoseljani** (А 1914), **Novoseljane** (Im 310; IM 309); 5) с. в Кукушко (К 165); 6) с. С Щип (К 231), **Novoselani** (Im 309), **Novoseljani** (IM 308). — С редукция от **Новосęляне*, вж. *Новоселяне*, срв. и хърв. *Novoseljani* (Im 310).

Нощо̀вен, м. З 4 Раздол, СЗЗ 24 Сандански (ВШар). — От **Нощо̀вяне*, от МИ **Нощови(те)* от *нощовй* 'корито, в което се меси хляб', тук вероятно изобщо 'корито', срв. честите МИ *Корито, Коритни дол, Коритник*, и др. За жалост думата не ми е известна в МИ.

Обиждѣне, изч. село, вероятно в Прилепско **вь селѣ Обижданѣхь поль водѣницꙋ**, 1337 (Душан, грамота за ман. Трескавец в Прилепско, Нов 669). — От МИ **Обиждь* (долъ, ръгъ), **Обижда* (вьсь) и под., прил. с *-jь*, *-ja* от изч. ЛИ **Обид*, **Обида*, по всяка вероятност от **Об-вид-*, срв. стсръб. СелИ **Обида** 1469 (Нов 684), с. *Обидим*, Мелнишко, стпол. ЛИ *Obidowo* (архив на PAN в Краков), СелИ *Obidowa, Obidowicze, Obidowice, Obidówka*, особено *Obidza* 2п (SG 7,325 сл.), също р. *Обидовка* в Днепърския басейн (Маштаков, Днепр, s. v.).

Обланско, м. при Кетенлик, СИ Ксанти (пКир 40). — По всяка вероятност от СелИ **Облане*, по-старо **Обляне*, от МИ **Облu* (камен), **Обла* (чука) и под., срв. *Облавци.*

Obrejeni 1) с. в ок. Търгу Жиу, ССЗ 95 Крайова (Ind 318; TopRom 33); 2) с. в ок. Пашкани, ЮЮИ 60 Сучава (TopRom 33). — От МИ **Обрѣгъ : *обрѣгъ = о(б)* и *брѣгъ*, срв. МИ *Обрег* при Еловица, Трънско, срхр. *ȍbrežak*, диал. *obrȅžak* 'чукарка, могилка', МИ *Ȍbrēž, ȍbrẽžje* 'поли на чукара', *ȍbrežina* 'местност около планина' (Schütz 25), СелИ *Obrijež*, словен. *Obrež, Obrežje* (IM 310, 311), пол. *Obrzyca, Obrzysko* (SG 7,354, 355), *Obreja* в ок. Крайова, Тимишоара, Хунедоара, *Obrejița* в ок. Плоещ (Ind 318), срв. рум. *obre(a)jă* 'неплодороден склон под връх; високо, неплодородно място' (TopRom 33). Вариантът *obreaja* показва, че заемката е от български. *Obrijeni* в ок. Яш.

Обрешене, Брешене, бълг. име на Исьорен, С Ксанти (РодСтар 3,13): „Се ме, Во̂льо, оставяш, / та викаш, Во̂льо, да зимаш / Панайоте от **Обрешене**“ (Габрово, Ксант., там 54). — От МИ **Обреш : обреш* 'местност около или под връх', известно в Свогенско, от *об-врьхјь*, много често в МИ в западни области, също с форма *Обършина*; срв. и следващите.

Обръшане, рид при Калугерски чифлик, ЮЗ 8 Радомир, от 1956 слято с Поцърненци (ст). — Изпърво СелИ, от **Обръш*, вж. *Обрешене.*

Обръшѐнье, м. в Радомирско (ИНЕМ 12,162). — Може би еднакво с *Обрѣшане.*

Обсирено, с. ССЗ 10 Лерин (К 236), **Обсирена** (ВТр 44), **Obsirina** (А 1914), **Ὀψίρινα** (MV 194; ПТЕ 339), сега Ἐθνικὸν, Етникон (ПТЕ 339; ВТр 44). — От **Обсиряне*, от **обсир*, съставено от *об-* и **сир* в рус. диал. *сырь* 'влага' (Даль 4, 374), т. е. 'място, около което има влага'; по-нататък вж. *Сиряни.*

Обършани, с. ЮЗ 16 Прилеп (К 237), **Obršani** (А 1918; IM 311), **Obršan** (А 1914): **до рѣчишта екрѣнскего и поутѣ обрьшаньскего; Обрьшани нива Ѳеодора главата**, 1337 (Душан, Нов 668), **вь монастыри глаголѥмѣмь Трѣскавьци . . . село Бѣлацрьква . . . водѣничые ꙋ Обрьшанехь; село Ѡбрьшани с нивиемь**, 1335 (Душан, Нов 664; Гласник 13, 372), **Обрѣшанѣ, Обрѣшан, Обрѣшани, Ѡбрѣшани** XVI в., **Ѡбрѣша̀ни** XVII—XVIII в. (СелК 64,145). — Вж. *Обрешене, Обрѣшане, Obîrșeni.*

Obîrșeni 1) с. в ок. Бърлад; 2) в ок. Васлуи, Ю 60 Яш; 3—5) **Obîrșeni-Clăcași, Obîrșeni-Lingurari, Obîrșeni-Răzești,** села в ок. Васлуи, Ю 60 Яш (Ind 317). — Начално **Обършане*, вж. горните имена. Рум. *obîrșie* е добило значение 'горен край на дол; долина с извор; мочурлив извор' (TopRom 77), развито от 'местност под връх'. Срв. *Obîrșia*, често СелИ в ок. Крайова, Брашов, Арад, Бакъу.

Odoleni, с. в ок. Амарадия, обл. Крайова (Ind 319). — От **Одоляне*, от МИ **Одолье*, съставено от *о* и *долье*, съб. от *дол*, срв. пол. *Odolany*, още *Odolin, Odolinek, Odolan* (SG 7,380 сл.), словен. *Odolina* (IM 311).

Одрено, с. С 7 Кратово (К 221), **Odren** (IM 311). — Начално **Одряне* > *Одрене*, от изч. значение на *одър*, срв. рус. диал. *одрина* 'говедарник' (Даль 2,256), срв. *Одричен*, както и *Одри*, Тетовско, МИ *Одерец* при Славяново, Никоп., *Одрове* при Табан, Годечко, *Одъреme* при Кости, Ахтополско, вр. *Одер* в Радешка пл. край Среден Вардар, пол., чеш. *Odra*, чеш. *Ȍdrovici*, горлуж. *Wódrjeńca, Odernicz* 1239, *Odernitz* 1753, *Oedernitz* в Изт. Саксония (Kühnel, Orts- und Flurnamen der Oberlausitz, Leipzig 1891, I, 31), хърв. *Odra* (IM 311), и др.

О̀дърне, с. в Плевенско, З 16 Левски. — Може би от **Од(ъ)ряне*, от МИ **Одър* (вж. *Одрено*), но мъчно е да се обясни изчезването на първата гласна в *-jане*. Може да се допусне турско влияние, т. е. от **Од(ъ)рянѐ* > *Одърнѐ*, сега с отметнато ударение *О̀дърне*, станало на бълг. почва и вторично вмъкнат ъ под влияние на *одър*.

Оздолени, с. СИ 22 Струга (К 253; Б 1943), **Ozdoleni** (А 1918; IM 321), **Ozdolen** (А 1914). — От **Воздоляне*: ВИ **Воздол*, срв. р. *Во̀здол* при Челопеч, Пирд., и при Скребатно, Гоцеделч., *Въздол* при Сухиндол, Павлик., род *Воздолци* в Соволяно, Кюст.; срхр. *Ùzdol, Uzdolje* (IM 443). Началното *В-* е изпаднало под влияние на живото наречие *оздоле*, или по-вероятно поради това, че е схванато като предлог: **В Оздоляне*. Не би могло да се мисли, че името е възникнало от нареч. *оздоле*, понеже такъв тип не е познат.

Okĕštani, с. $С_1З_3$ Дебър, наричано още *Zerqani* (СелК 73). — Вероятно от **Окъщане*: от МИ **Окътье*, от *кът*, стб. *кѫтъ или кѫшта (Супр.), от типа „За-гора".

Олани, мах. към Станчов хан, ЮИ 8 Трявна (Сп 1921, 360). — Изглежда от свръхстарателност сметнато за редуцирано, вм. **Улани*, начално **Уля̀не*, от **уль* 'кошер', вж. *Ulyani*.

Олевени, с. Ю 7 Битоля (К 236), **Oleveni** (А 1940; Im 314; IM 313), **Holeven** (А 1914).— Последната форма показва, че начално името трябва да е гласяло **Холевяне*, от МИ **Холево* = прил. от ЛИ **Холе*, вж. *Холюван*. По фонетични причини не би могло от изч. същ. **ул*, диал. *улище* 'кошер', вж. *Ulyani*.

Оморани, с. ЮЗ 21 Велес (К 158), **Omorani** (Im, IM 313), **Homoran (Moran)** (А 1914), на долноу клисоуроу хоморанскоу, ѡбьшьдь все правине хоморанске; оу Бабоунѣ селиште поусто Хоморани, 1335 (Душан, Гласник 13, 371; Нов 665), **Хоморани** XVII—XVIII в. (СелК 144). — От основа **Хомор-*, срв. укр. РечИ *Хомора, Хоморец*.

'Οπισϑιανή, вж. *Пещани*.

Ореш, с. ЮЗ 8 Свищов, тур. **Орешан-и павликян** (=павликянско Орешан) 1591 (РСт 440), **Orescye** 1640 (Петър Богдан, АППр II, 2, 199). — Начално **Орешане*, както показва старата форма, вж. *Орешани*.

Орешани, с. $Ю_{12}И_{15}$ Скопие (К 208), **Orešani** (IM 316; А 1914). — От МИ **Ореши* (дол, рид), **Ореша* (бара) и под., прил. от *орех* с *-jь*, *-ja* или *(Стар, Хралупат) *орех*, срв. *Орешене, Ореш* и словаш. *Orešany, Dolnie, Hornie Orešany* (Spal 67; LKiss).

Орешене, с. ЮЮЗ 14 Луковит, тур. **Орешан** 1430 (РСт 440; Истор. преглед 15, 1959, 5, 82). — Вж. *Орешани*.

Орнича̀не, мах. към Ново село, Ю 10 Кюстендил. — От МИ **Орница*: *орница* 'нива, оставена да почива, прелог; тревясала нива, пасище', много често в МИ.

Ὄσσιανη, с. в Ениджевардарско, вж. *Ошин*.

Осеканье, с. Ю 8 Берат (СелС 243; СелСк). — Изглежда ЖитИ, ново образуване поради липсата на палатализация *к* > *ч*, от изч. същ. *осек(а)* 'просек, теснина, клисура' от гл. *осека̀, осѝчам*, срв. от същата основа геогр. термини *про̀сек, за̀сек, пресѝка, о̀тсек* и др.; малко е вероятно от **осѧкъ* в срхр. *ȍсека* '(морски) отлив', рус. *сякнуть* '(за вода) пресеква, пресъхва', вж. REW 3, 63, срв. и Schütz 77; Селищев също поставя името в една семантична група с *Просека, Осечко*.

Острени, Големо и **Мало,** села ЮЮЗ 15 Дебър (К 262), **Острени** (Б 1943), **Ostreni (Vogl)** (А 1914) [= Малко Острени], **Ostreni** (А 1918; итал 200). — От МИ **Остри* (камен, връх), срв. словаш. *Ostrani* (Spal 51).

Ostroveni, с. в ок. 1) Гура Жулуи в обл. Крайова (Ind 324; TopRom 38); 2) Бъбени—Бистрица, З 45 Питещ (Ind 324); 3) Ръмнику Вълча, СЗ 45 Питещ (Ind 324; TopRom 38); 4—6) Агреш, Долж и Сегарча, Ю 20 Крайова (Ind 324). — От МИ **Остров(о)*, срв. пол. *Ostrowjani* = дн. *Osztro Pataka* (SG 8, 717), *Острово*, Воденско, срхр. *Ostrovo* (IM 319), чеш. *Ostrov*, често (Prof 3, 297).

Oteşani, с. СЗ 70 Питещ (Ind 325). — Според Weigand, JIRSpr 26—27, 1921, 76, от бълг. *отес* 'требеж, копанина, Rodung', срв. сръб. *Otes* (Im 321), с. *Tesovište*, Вранско (IM 428), като името означава „die auf einer Rodung Wohnenden", както и р. *Otăsău*, пр Бистрица в поречието на Олт, от бълг. **Отесово*. Срв. и следващото.

Отешански колиби към Осиковска Лакавица, СИИ 12 Ботевград. — Прил. от основа **Отешан-*, вж. *Oteşani*. Поради строежа по-мъчно от МИ **Отешань* = прил. с *-jь* от ЛИ **Отешанъ*, срв. сръб. ЛИ Оутѣша XII в. (Споменик IV 18).

Отишане, с. Ю 8 Дебър (К 262), **Otišane** (IM 320), **Отишани** (Б 1943). — От МИ **Отиш-*, от изч. същ. **отиш*, запазено в срхр. *otiš, otiša* 'тъмно, влажно, усойно място', от **otihjь, *otihja*, срв. и *otišak* 'място на река, където водата тече бавно' (AR), словен. *otîšje* 'отдалечено, отстранено място' (Plet.), рус. *отишье* 'затихване на вятър, тихо време' (Даль 2, 726), чеш. *otich* 'безветрие', сръб. СелИ *Otiš*, словен. *Otiški vrh* (Im 321).

Офшан, изч. село в Плевенско, края на XV в., турски извор (Ю. Трифонов, История на града Плевен, 1933, 362; Г. Гунчев, АППр I, 1938, 2, 42). — По всяка вероятност от *Овшане, *Овчане*, от МИ **Овча* (могила, поляна), **Овче* (поле), и под.

Охлюван, м. С Горско Сливово, З 18 Павликени. — Едва ли от *охлюв* и топон. наст. *-ан*, понеже обикновено тя се употребява при МИ, възникнали по прилика с предмет, напр. *Главан*, а от по-старо **Охлюване*, начално **Охлювяне*, от МИ **Охлюв-* или от основата на МИ като **Охлювец*, **Охлювица*, срв. *Охляново*. Или с премет от **Холюван*, срв. *Холюван*.

Охляново, м. СЗ Пъстрово, С 26 Чирпан. — Може би доразвито с наст. *-ово* от начално **Охляне*, произв. от МИ **Охли* (дол, рът) и под., срв. *Охлю дол* при Косово, Провад., дат. падеж от диал. *охлю* 'охлюв', срв. *Охлюван*.

Ошàне, с. СЗ 12 Белоградчик, **сел(о) Ошане, Ȏшане** XVI—XVIII в. (Зогр. поменик, БСМ 511). — Spal 68, свързва с право името с *оса* в *ос-ика* и го съпоставя с пол. *Osiczany* (от МИ **Osika* или **Osica*), изчезнало в бълг., но запазено в МИ като *Осището* при Бов, Свог., при Кестен, Девинско, *Осищата* при Мадан, срв. пол. диал. *osa*=*osina* 'Populus tremula', гор. и доллуж. *wosa*, вж. REW 2, 282. За *-ика* срв. имената на растения *метлà — метлѝка, блян— бленѝка*, също *перунѝка*, *трепетлѝка*.

Ошени, с. СЗЗ 18 Костур (К 267; ВТр 46), **Ошани** (Б 1943), **Ošani** (А Οἰυόη 1914), **῾Οσιανη** (MV 194; ПТЕ 336), сега Οἰνόη, Инои (ПТЕ 336; ВТр 46); може би то е споменато у Прокопий (VI в.) **Οὐσιανά** (Aed. IV 4) като крепост в Дардания (горе-долу в Скопската област). Russu 397, смята, че е романско образуване от ЛИ и допуща *Volusiana*, без обаче да обяснява основата. Вж. Вл. Георгиев, БЕз 8, 1958, 329. — Вж. *Ошàне*.

Ȍшин, с. в Мегленско, ЮЗ 24 Гевгели (К 152; ВТр 46), **Ošin (Hošan)** (А 1914), **Ošin** (А 1918), **῾Οσσιανη** (MV 200; ПТЕ 265), сега Ἀρχάγγελος, Архангелос (ПТЕ 265; ВТр 46). — Както обикновено, гръцката форма отразява по-старо състояние и насочва недвусмислено към **Ошане*, вж. *Ошàне*, а за формата на *-ин* вж. по-горе.

Ошляни, Ослян, с. ЮЮЗ Воден (К 149), **Ошляни** (ВТр 46), **Ošlan (Oslovo),** с. ЮИ 5 Воден (А 1914), **Oslan Rusilovo** (А 1914), **Oslan Rusilova**, с. Ю 6 Воден (А 1918), **Ошлян Русилова** (Б 1943), **῾Οσλιανη** (MV 200; ПТЕ 269), сега ῾Αγία Φωτεινή, Агия Фотини (ПТЕ 269; ВТр 46). — От **Ошляне*: МИ **Осли* (дол, рът), **Осля* (гърбина) и под., прил. от изч. същ. *осел*, стб. осьлъ 'магаре' (Супр.), запазено в МИ *Оселна*, мах. към Брусен, Тетев., и село до Зверинò, Врач., *Ȏслен*, р. при Смолян, *Ослен Криводол*, с. при Мездра, срв. сръб. *Ošljane* 2п (Im 321), словаш. *Oslany* (L Kiss), баварско *Öslau*, вероятно от **Osl'ane* (Eichler, 361, бел. 81). Формата *Ошляни* от **Осляни*, както в сръбски, се дължи на регресивното влияние на *-j*, срв. *решляне* 'жители на Ресен, Кюст.' от *ресняне* > *решняне* > *решляне*.

Pavani, изч. село около Берат, 1431 (Hal 63). — Може би чрез турско изместване *б* > *п* от **Бавани* < **Баевани* < **Баеване*, по МИ **Баево*, както по-горе *Баевени*, тук с контракция *ае* > *а* на чужда почва (албанска или турска).

Палàнчане, мах. към Горна Лисина, СЗ 11 Босилеград. — От СелИ **Паланка*, тук вероятно Крива *Паланка* или Бела *Паланка*.

Παλλικαριανά, вж. *Ķarjan*.

Паничари, с. И 20 Тетово (К 211), **Паничаре** (Б 1943), **Паничари** XVI в., **Паничан** XVI—XVII в.) (СелК 67). — От **Паничане*, от МИ **Паница(та)*: *паница* поради прилика по форма, срв. м. *Паничище* при Сапарево, Станкедим., тук с албански преход на междугласково *н* > *р*, както в *Гѐмбочар(и)*.

Παραπράσταινα, с. в Тесалия, С 14 Кардица (ПТЕ 312; Гр 1948, к 55). — Доразвито на гръцка почва от **Πρασταινά*, начално **Проштане*, вж. *Прощан*, с вторично ударение след прибавянето на *παρα-* и асимилация *а-а-о/а-а-а*, или с предаване неударено *о* с *а*.

Paštrani, с. ССИ 12 Берат (А 1914; А 1918). — Вероятно от **Пъстряне*: МИ **Пъстри* (дол, рид, камен), и под., с албански преход *ст* > *шт*, както в МИ *Штраза* от *Страза* (< ЛИ *Стрѣзо*), *Штразимир* от *Стрѣзимиръ*, *Штреза* от *Стрѣзо* и др. (вж. СелС, s. v.); за основата срв. *Пъстри дол* при Алмала, Ксант., също *Пестришино*.

Пекляни, с. ЮИИ 24 Кочани (К 226; Кк; ГП 637; СбНУ 12, Науч. отд., 310), **Pekljani** (IM 327; А 1914). — Изглежда от МИ **Пекло* от изч. значение на *пекло* 'припек, присое', от гл. *пека*, стб. пєкѫ, откъдето и МИ *Пеклище*, вр. в Суха гора, ЮЗ Скопие, Пєклништа... ȣ Полозѣ, 1345 (Душан, Гласник 13, 272—273), хърв. *Peklanica* (IM 327), срещу сръб. Пьклѣни XII в., словаш. *Pekl'any* и чеш. СелИ *Peklo* 9п, които Spal 68, и Prof 3, 336, свързват с *pekel* 'пъкъл, ад' и *pьklь* 'смола'. Или от **Петляне*: МИ **Петел*, **Петли* (дол), с *тл* > *кл*, както *запèклюем* < **запèтлюем* 'закопчавам', от *петèл(ка)*.

Першаньè, мах. към Горно Кобилье, СИ 8 Босилеград. — От МИ **Перша*: *перша* 'вид ябълка', в Троянско и Севлиевско *пèруша* (сближено с *круша*), много често в МИ в Кюстендилско, от романо-балк. *pirus* 'круша' > **пьрѣс*+*-ja* > **пер(ѣ)ша* > *перша*,

или с *-ша* по *круша*, срв. и рум. *păr, per, peri* от *pirus; perj* 'слива' се сравнява с унг. *perzsa* 'праскова' (DLRM).

Песочени, с. ССИ 18 Струга (К 254), **Песочен** (Кк), **Pesočan** (A 1914; A 1918), **Pesočani** (IM 328), **Песочен** XVI—XVII в. (СелК 68). — От МИ **Песок-: песок* 'пясък' в западни говори, срв. укр. *Пишчана, Пишчане, Пишчанка*, чеш. *Pisťany*, словаш. *Piesťany* (Spal 45).

Πεσσάνη, с. в общ. Дадиа, ЮЮЗ 10 Софлу (ПТЕ 97). — Не би могло от гр. *πεσσός* 'пионка, пешка; пул' по семантични причини, а от **Пѣшане*: МИ **Пѣсъ,* от изч. същ. **пѣсъ, пес* 'пясък', запазено в *пескà* 'песъклива скала' (Берк., Врач.), рус. диал. *су-пес* 'песъклива земя или глина', вж. REW 3, 47, чеш. *pisník* 'пясъчна яма', р. *Песòтница* в Ломско и др., вж. у мене, Слав. филология III, 1963, 303, 304. Двойното гр. *σσ* може да е повлияно и от *πεσσός*, но срв. и *᾿Οσσιανη* < бълг. **Ошане*, вж. *Ошин*.

Песчани, изч. село в Търновско, споменато в тур. извор от XV в. (Р. Стойков, Истор. пр. 15, 1959, 6, 82). — Начално **Пяс(ъ)чане*, от МИ **Пѣсъкъ,* вж. *Песочени*. За формата срв. РечИ *Песчаник*, л Марица.

Petrani 1) с. в Ю Албания, ЮИ 8 Пръмет (A 1918), **Petran** (Англ 1944; HalK), **Petrani** 1431 (Hal 32); 2) с. в ок. Бейуш, ЮИ 60 Орадея; 3) **Petreni,** с. в ок. Хунедоара; 4) **Petreni,** с. в ок. Одорхей, ССЗ 80 Брашов (Ind 333). — Начално **Петряне*, от МИ *(Свети) *Петър*, по име на оброк. Последните три имена не може да са рум. образувания от рум. *piatra* 'камък', понеже би се очаквало **Piatrani, *Pietreni*.

Пѐтревене, с. Ю 7 Луковит, между 1880 и 1900 е означавано само **Петрьовене** (Сп 1921, 378), тур. **Мирамор,** с друго име **Бетреве селе** 1430, **Бетре** 1585 (РСт 444). — От МИ **Петрево, *Петрьово*, както сочи турската форма, прил. от ЛИ *Петър*. Според турските форми жителската форма е възникнала след XV или XVI в. Срв. словаш. *Petroviany*, Ю Prešov (L Kiss). Несъстоятелно е мнението на Миков 73, че *Петревене* значи „каменица" и отговаря по значение на *Петрич* и е възникнало на гръцка почва (81, 215).

Петренски дол между Миланово (Осиково) и Дружево (Дупни връх), ЮЗ 16 Враца. — Прил., вероятно от изч. СелИ **Петрене*, вж. *Petrani*.

Petriceni, с. в ок. Търгу Съкуеск, С 90 Брашов (Ind 334). — От МИ **Петрич* или **Петрица*, прил. от ЛИ **Петрич* с *-jь*, с наст. *-ич*, както *Божѝч, Драгѝч, Радѝч*, и др., срв. сръб. СелИ *Petriča, Petričevac, Petričko selo* (IM 329), чеш. *Petříkov* 2п, *Petříkovice* 3п, от ЛИ *Petřík* (Prof 3, 349), може би и хърв. *Petrčane* (IM 142, 181).

Пещан, с. СЗЗ 27 Корча (СелС 217; СелСк), **Пещани** (Б 1943), **Peštan** (A 1914). — Начално **Пещане*, вж. *Пещани*.

Пещани 1) с. ЮИ 13 Прилеп (К 247; Й. Иванов, Бълг. в Макед. XXIX), **Peštani** (A 1914; A 1918; Im 330; IM 328), **Пещáни, Пещани** XVII—XVIII в. (СелК 144); 2) с. Ю 7 Охрид (К 252; Б 1943), **Пешчани** (Й. Иванов, Бълг. в Макед. XXIX), **Peštani** (Im 330; IM 328), **Peščani** (A 1914), **Пéщани,** средата на XVI в. (СелК 68). През XVI—XVII в. се споменава също **Пещани,** но не е ясно за кое от двете се отнася (там 71); 3) **Πέτσιανη, Πέστιανη, ᾿Οπισθιανή,** с. в ок. Филиатис, З Янина (MV 46). Фасмер пише с право, че в първата форма има метатеза на гр. *τσ* от *στ*, **Πέτσιανη** (ПТЕ 160); 4) **Πέστιανη, ᾿Οπισθιανή,** с. в СЗ Епир, $Ю_2И_6$ Игуменица (MV 64), **Πεστjανη** (СелС 217), **Πέστιανη** (Гр 1948, к 44), **Petsiani** (Англ 1944); 5) **Πέτσιανη,** с. ЮЗ 16 Анаселица (MV 186; ПТЕ 180), **Pečan** (A 1914; A 1918), сега *Τριάδα* (ПТЕ 180). Формата *Pečan* е взета от сръбски извори; 6) **Пещян,** с. в Ю Албания, З 10 Малешево (СелС 217; СелСк), **Peshtan** (Англ 1944); 7) **Пещян,** с. в ЮИ Албания, СЗ 10 Лясковик (СелС 217; СелСк; Б 1943), **Peshtan** (HalK), **Peštani** 1431 (Hal 31, 32); 8) **Πεστιανά,** с. $С_{13}И_7$ Арта (СелС 217), **Πιστιανά** (Гр 1948, к 14), **Πιστιανά, Πιστιενά** (MV 60), **Πιστιανά** (ПТЕ 53); 9) **Πιστιανά,** с. С 15·5 Арта (Гр 1948, к 14), **Πιστιανά** (MEE 5, 682), **Pistianá** (Англ 1944), **Πιστιενά** (ПТЕ 53); 10) **Peşteana,** с. в ок. Арджеш, ССЗ 30 Питещ; 11) с. в ок. Ръмникул Вълча, СЗ 35 Питещ (TopRom 38); 12) **Peşteana,** р. в поречието на Олт в Румъния. Според G. Weigand, JIRSpr 26—29, 76, от бълг. *peštiana* (rěka), т. е. от *пѣсъкъ* и *-jana*. С оглед на другите СелИ **Peşteana** в Румъния трябва да се приеме, че в случая речното име е вторично, получено от СелИ; 13) **Peşteana,** с. в ок. Бая де Арама, СЗ 120 Крайова; 14) **Peşteana,** с. в ок. Хацег, ЮИ 30 Хунедоара; 15—16) **Peşteana de Jos** и **Peşteana Jiu,** села в ок. Търгу Жиу, ССЗ 100 Крайова; 17) **Peşteana Vulcan,** с. в ок. Бая де Арама, СЗ 120 Крайова (Ind 332); 18) **Peşteanul,** с. в ок. Тулча (TopRom 38). Доразвито на рум. почва с член *-ul*, от **Peştean*, по-старо **Peşteane*; 19) **Пештани,** изч. село в Сърбия: ne zna se gdje su bili *Peštani* (sa *-št-* mjesto *-ć-*) (Stanojević hris. 186, по AR, s. v. *Pećani*). — С еднакпа вероятност имената могат да възникнат от *пещ*, стб. пєштъ 'пещера, пещ', срв. МИ *Пеща* в Чепинското корито, *Пещин дол* при Брезье, Свог., р. *Пеща* при Визица, Малкотърн., срхр. *Pećane* 2п, *Pećani* (IM 326), словаш. *Piešťany* (L Kiss), в Австрия *Orlova peč* = der Adlerfelsen, *Mala peč*, *Srednja peč* (Schleinigg 21—22) или от *пясък*, при което *-скj-* > *-шт-* като старо образуване.

Пещански дол при Осиковска Лакавица, СИИ 13 Ботевград. — Прил., вероятно от изч. СелИ **Пещане*, вж. *Пещани*, или от *пескà* 'песъклива скала' в говора, с наст. *-jaн-(ь)ски*. В такъв случай образуването трябва да е старо, иначе би дало **Песчан-*, както в р. *Песчаник*.

Пещанчица, м. при Мирово, З 8 Кюстендил. — Може би от **Пещане*, доразвито с *-ка* и нова продуктивна *-ица*, след като е престанала да се чувствува службата на старата *-ка*.

Пещене, Горно, Големо и **Мало,** села СИ 16, 20 и 22 Враца, тур. **Беште, Бештене,** с друго име *Джакуниджe* (= Цаконица, И 25 Враца) 1430 (РСт 389, 430, 473). — Начално **Пещане*, вж. *Пещани*.

Пещян, с. ЮИ 10 Берат (СелСк; Й. Иванов, Бълг. в Макед. XXIX), **Пещан** (Б 1943), **Peštjan** (А 1914). — Вж. *Пещани*.

Пещяни, Пещян, с. и м. С 20 Валона (СелС 211, 217; СелСк), **Пещани** (Б 1943), не далеч от м. *Пешчера* (СелС 211).

Pivniceni, с. в ок. Моинещ, ЮЗЗ 40 Бакъу (Ind 337). — От МИ **Пивница*, **Пивници(те)*, от диал. *пивница* 'изба, в която се държи вино на хлад' (Ломско; СЗ говори), МИ *Дашкова пивница* при Котѐновци, Ломско, *Пивница* при Ракитница, Вид., *Пивници* при Брусник, Зайчарско, при Косово, Вид., *Пивниците* при Ружинци, Белоградч., при Аспарухово, Ломско, хърв. *Pivnica*, сръб. *Pivnice* (IM 331), чеш. *Pivnisko* от *pivnice* 'кръчма, дюкян' (Prof 3, 364), пол. *Piwnice* 4п, *Piwniczna* (SG 8, 235).

Пиране, с. СЗ 10 Призрен (РечнМ 95), **Pirane** (Im 332), **Pirana** (А 1914), Село Пираны... мегꙗ моу оть Стоуденица поутемь, 1348—1353 (Душан, Нов 687). — Сръбско или бълг. образуване от МИ **Пирь*, прил. с *-jь* от *пиръ* 'пирей', срхр. *pȉr*, словен. *pîr*, REW 2, 473.

Пирсояни, вж. *Присояни*.

Πιστιανά, Πιστιενά, вж. *Пещани*.

Питранье, р., л Велика при Латово, Тетовско, в полите на Стърмол планина (Гудев 9). — Изпърво СелИ, начално **Петрянѐ*, със затвърдяло *р* и редукция на неударено *е* в *и*, от МИ *(Свети) *Петър*, име на оброк.

Пѝщане 1) с. ССЗ 10 Брезник, тур. **Пиштани** 1576 (РСт 444); 2) **Piştani,** изч. село в обл. Аргирокастро, 1431, ок. Берат (Hal 5). — Формата на последното име не е сигурна, а освен това не се знае и ударението му, затова то може да бъде от **Пещане*, от един произход с *Пещани* (вж.). Първото трябва да се изведе от МИ **Пищ-* в диал. *пищ* 'заприщено, заградено място на река' (Рила, вж. Панчев), срещано и *пиш* в МИ *На Пишо* при Говедарци, Самок., вероятно и в *Пишовица* при Главатар, Пловд., и *Пищорево* при Малево, Асеновградско, произв. от **пихтjа*, старо образуване с преход *tj* > *шт*, разширено от *пихам* 'пъхам' с *-т-*, както *пръхтѝ* срещу *пръхам*, *шумтѝ* срещу *шумѝ* и др. по-нови форми. От друга страна в основата може да стои **Пищи-* в МИ като *Пищѝмогѝла* при Главатар, Пловд., от каквато основа трябва да са срхр. *Pištane, Pištanica, Donja* и *Gornja Pištana* (IM 139, 178, 331). Вж. и *Пищеница*.

Пищеница, м. при Чепино, З 20 Перник. — Вероятно доразвито с *-ица* от **Пищене*, вж. *Пищане*.

Планяне, с. ЮИ 8 Призрен (СелП 410), **Плањане** (РечнМ 96), **Planjane** (А 1914; Im 334; IM 332). — От МИ **Плана*, сръбско или бълг. образуване, от изч. прил. **план, плана* 'равен', развито от **pol-ьnъ* в *поле*, чеш. *plana* 'неплодородна, пуста', също 'открита, широка' (Prof 3, 368), срв. *Плана*, пл. И София, често в бълг. МИ, хърв. *Planjane* (IM 332), чеш. *Plaňany*.

Плащене, изч. село до Разград, споменато в тур. извор от XVII в. (РСт, устно). — От МИ **Плат*, от изч. същ. **плат*, стб. платъ 'рът, бърдо': лѣтаѭштаꙗ же надъ платъми пътица, 1073 (Симеонов сб., Срезневский, s. v.), СелИ *Plat* в Далмация (AR), често в МИ в западни области, особ. в Ботевградско, Врачанско, Свогенско.

Плевенье 1) м. при Букойчани, С 12 Кичево (Mja 9, 53); 2) **Plevene,** с. ЮЗ 18 Велес (А 1914; Im 335), **Plevenje** (IM 334), **Плевен** (К 158). — От МИ **Плева(та)*, срв. *Плѐвен* = прил. от *плява*, както *Шу̀мен* от *шу̀ма*, *Слѝвен* от *слѝва* и др.

Μπλεμενιάνοι 1) с. в Пелопонес—Месиния, И 2 Кипарисия (MV 148; ПТЕ 262), **Μπλεμενιάνοι** (Гр 300, ок. 1960); 2) **Πλεμενιανά,** с. в ЮЗ Крит, Ю$_{0.5}$З$_{2.5}$ Кантанос (MV 175), **Πλεμενιανά** (ПТЕ 357; Гр 1948, к 125). — Фасмер възстановява с право **Племеняне*, като отбелязва, че основата *племѧ* не е срещал в МИ и съпоставя със срхр. *Plemenšćina, Plemenitaš, Plemenšćina* (IM 139, 178, 333), срв. и бълг. *Племища*, м. при Коджаджик, Дебърско.

Pleşani 1) с. в ок. Трушещ, СИИ 60 Сучава (Ind 340); 2) с. в ок. Ботошани, СИ 30 Сучава (TopRom 118). — От МИ **Плеш-*, срв. МИ *Плеш* при Калища, Радом., *Долен* и *Горен Плеш* при Жабляно, Радом., *Плешо* при Батулия, Свогенско, *Пляша* при Челопеч, Пирд., *Πλέσσια* в Лакония, *Πλέσια* в Янинско (MV 46, 172), словен. *Pleš*, чеш. *Pleš, Pleše* (Prof 3, 375) стб. *плѣшь 'голота, плешивост', сев. рус. *плешка* 'гол връх' (Подвысоцкий 123), заето в рум. *pleş* 'гол връх', МИ *Pleşa, Pleşca*.

Пло̀чанье, мах. към Гор. Лисина, СЗ 11 Босилеград. — От МИ **Пло̀ча, Пло̀чье*, чести в западни области.

Площан, с. в СИ Албания, С 5 Радомир (СелСк), **Ploshtani** (итал 200), **Plostan (Kalis)** (А 1914). — Начално **Площане*, от МИ **Площ : площ* 'равнище', срв. срхр. *plóšta* 'блато, мочур', словен. *plošča* 'равнище; слабо нагъната равнина', МИ *Площа̀* при Пирдоп, *Площѝвица* при Копривщица, както и *Площене*. От *плосък* + *-ja*.

Площен, изч. село в Южни Средни Родопи, вероятно в Ксантийско (тур. извор от началото на XVIII в., АПТЗ^2 202). — Вероятно от начално **Площане*, вж. *Площан, Площене*.

Площене, равнище до Яново, ЮИ 12 Мелник. — Изпърво СелИ, вж. *Площан*.

Подгоряни 1) с. ЮЗ Кавала, С 10 Орфано, в ЮЗ поли на Кушница планина (Б 1935; Б 1943), **Подохор, Будохор** (К 201), **Ποδογόργιανη** (MV 227; ПТЕ 166), **Ποδοχώριον** (Гр 1948, к 104), **Pezogori (Pudohor)** (А 1914), **Подохор** (ВТр ‹ 47), сега Ποδοχῶρι, Подохори (ПТЕ 166; ВТр 47). За изясняването *Подо-* от *Подъ-* срв. МИ *Подо колѝбата* при Петрѝч, Пирдопско. Втората част на *Подо-хор* е осмислена с гр. *χορίων* 'село', улеснено от изговора на гр. *γ* близко до *χ*. Изместването на *п* с *б* в *Будохор* се дължи на турско влияние; 2) **Подгоряни,** с. в Ю Албания, $\text{С}_{11}\text{З}_{2\cdot 5}$ Малешево (СелС 217, 302, 304; СелСк), **Подгорани** (Б 1943), **Potgoran** (Англ 1944); 3) **Подгоряни**, с. в С Епир, ЮЗ 30 Коница (СелС 217, 278), **Πουδόριανη, Ὑπεκδοριανή** (MV 47). **Πουδόργιαννης,** сега Παρακάλαμος (ПТЕ 148). — От МИ **Подгорье, *Подъ горье, *Под(ъ) гора(та)*, срв. МИ *Ποδογορὰ* в Акарнания (МЕЕ 6, 601), *Ποδογορᾶς* в Етолия-Акарнания, ок. Валтос ПТЕ 3), *Подгорица* в СИ Албания, Ю Радомир (СелС 217), срхр. и словен. *Podgora* 17п (IM 336), срхр. *Podgorani* 2п (Im 338), чеш. *Podhořany* 3п (Prof 3, 396 сл.), словаш. *Podhorany* (Spal 35), *Podhorjany*, СИ Mukačevo (L Kiss), укр. *Підхораны*, пол. *Podgorzany* (MV 47), също *Подгорци*.

Подкожан, с. в И Албания, З 13 Поградец, на Ю край на Охр. езеро (СелСк), **Подкожани** (Б 1943). — От **Под Кожане*, вж. *Кожани*.

Подлєшанє, изч. село в Кумановско, вероятно дн. *Подлешане*, пасище при Липково, З 8 Куманово (Пурковић 129): сєло Подлєшанє сь мєгѣмн, 1354 (Душан, грамота за ман. Архилевица в Кумановско, Нов 447, 739), поутємь кон грєдє ѡть Подьлєшань оу Стльпьчаны, XIV в.(Даничић 2, 176). — От МИ **Подъ лѣсъ*, срв. СелИ *Подлес*, Велешко, пол. *Podleszany* (Spal 66); за основата срв. *Лешани*.

Подмочани, с. ЮЮИ 7 Ресен, край Преспанското езеро (К 241), **Podmočani** (А 1914; Im 341), **Podmočane** (А 1918). — От *под* 'по-ниско от' и **Мочани* (вж. *Мочани*) или от МИ **Под мокы*, срв. чеш. *Podmoky* 4п, от *Podmokly* = lidí podmoklých, t. j. bydlících v podmoklé osadě, v podmoklých domech (Prof 3, 402).

Podoleni 1) с. в ок. Текуч, Ю 45 Бърлад; 2) с. СЗ 37 Бакъу (Ind 343; TopRom 280); 3—4) **Podolenii de Jos** и **Podolenii de Sus,** села в ок. Хуш, ЮЮИ 50 Яш (там). — От ВИ **Подол* от изч. същ. *подол*, запазено в м. *Подолище* при Лисец, Кюст., и при Церецел, Свог., рус. *подо́л, подо́лье* 'поли на планина; низина, лъка' (Даль 3, 192), срхр. *подолица* 'чукара', *по̀доље* 'долина', хърв. *Mali Podol, Podolci* (IM 339), словен. *podólje, podolíca* 'план. склон' (Badjura 194), СелИ *Podolica* (Im 341), чеш. *podolí*, СелИ *Podol, Podolí* 24п, *Podolec* 2п (Prof 3, 404 сл.), пол. *Podole*, често, *Podolina, Podoliniec* (SG 8, 441 сл.).

Подохор, Будохор, вж. *Подгоряни*.

Поду̀яне, квартал в И край на София, между Цариградското шосе, Перловската река и кв. Хаджи Димитър; до 1895 е било отделно село (Сп 1921, 383), тур. **Подуяни** 1453, **Подуяне** 1576, 1728 (РСт 446). — Вл. Георгиев, Въпроси на бълг. етим. 73, свързва с гл. *ду̀я се* 'надувам се; пъча се, гордея се' и съпоставя с *Δουΐανα*, крепост в Софийско, спомената у Прокопий (VI в.). Както личи от строежа на *Поду̀яне*, то не може да се отъждестви с *Δουΐανα* и не може да се излиза от глаголна основа. *Подуяне* е от МИ **Подуй*, прил. от същ. *под* с непродуктивната вече наст. *-уй*, която виждаме в същ. *волуй-ек* 'копа сено, която може да влачи вол' (Трънско), в СелИ *Конуй*, СЗ Кайляр, *Радуй*, Брезн., *Горуяне* (вж.), срхр. *vȍlūjskī* 'волски', *ȍvnūjskī* 'овнешки', от същата основа срв. МИ *Подуяк* при Кожинци и Мрамор, Трънско (от прил. **подуй* и *-ак*), особ. *подина* 'високо равнище' (Мелнишко), т. е. 'място, равно като под', МИ *Подина*, често в Мелнишко, Петричко, Станкедим. и Кюст., СелИ *Подино*, Битолско (от **Подина*, повлияно от рода на *село*), МИ *Подище* при Ключ и Самуил, Петричко; сръб. *Podujevo*, Прищинско, рус. диал. *подина* 'основа, днище на копа сено' (Вологда), 'замръзнала земя' (Архангелск, Даль 3, 218), белорус. *под* 'подножие на планина'.

Пожарани, с. в Горни Полог, ССЗ 8 Гостивар (ГП 455), **Пожарени** (К 213), **Пожаране** (СелП 107; Пурковић 129; Б 1943; Mja 3, 116), **Požarane** (Im 351; IM 348), **Požeran** (А 1914), Іѡсифъ Палефъ ѡт село **Пожаране** 1867 (СелП 391). — От МИ **Пожар-*, твърде често в бълг. топонимия, за места опожарени случайно, или нарочно при т. н. огнево земеделие. Сръб. *Požaranje* (IM 348).

Пойбрене, с. З 12 Панагюрище. — От МИ **Поибрие* от *Ибър* = Марица (от трак. произход, възприето у българите от траки или чрез арумънско или другоезично посредство, но не чрез гръцко заради *б* = гр. *β*; за етим. вж. Вл. Георгиев, Бълг. етим. и оном., 1960, 26), т. е. поречието на *Ибър*, образувано с *по-*, както при имената на големи реки, срв. м. *Помести* в Гоцеделч., XV в. (АПТЗ 104) от р. *Места*, също *Потисие, Подунавие*, диал. *Полдме(то)* (=поречието на *Лом* в Ломско), и др. Така тук става дума за *Ибър* = Марица, а не за горните планински притоци на Марица — Големи и Малки *Ибър*, вж. у мене, Панагюрище и Панагюрският край в миналото, 1961, 13. От имената на такива потоци не се образуват производни от горния тип и затова неточно е мнението на Миков 64 сл., че селото е основано от преселници откъм долината на *Ибър*, приток на Марица. Трябва да се приеме, че поибренци са се преселили от долината на Марица не по-късно от XII в., откогато реката става известна само с името *Марица*. По всяка вероятност това е станало през време на византийската власт в България или през време на кръстоносните походи, когато населението е било подлагано на нападения и грабежи. Иречек, БИБ IV, 4, 1932, 63, нарича с право пътя край Марица „път на кръстоносците“.

Polani, изч. село около Берат, 1431 (Hal 60). — От нач. **Поляне*, от МИ **Поле*, *(Горно, Долно) *поле*, вж. и *Поленье*.

Полежене, м. при Глоговица, Ю 6 Трън (БДим). — По строеж изпърво СелИ, от МИ **Полег-* : **полег* 'полегнала посев' (тук вероятно 'място, нива, дето посевите полягат от вятъра' или пък 'място, дето се поляга, почива'), срв. МИ *Полежина* при Гор. Мелна и *Полежище* при Кожинци, Трънско, срхр. *полег* 'полягане', чеш. остар. *poleh=položení* 'полежаване; просто легло'.

Поленье, м. при Таймища, ССЗ 20 Кичево (Mja 9, 53). — Според Б. Видоески (там) „збирна множина“ от стб. полѣно 'цепеница', което е малко вероятно от семантично гледище. От МИ **Полье*, срв. *Polani* и укр. *Полян, Поляна, Полянки, Поляни*, словен. *Poljane, Podpoljane*, словаш. *Pol'any*, пол. *Polany* (Spal 45).

Poličan, с. ЮИ 18 Берат (А 1914; А 1918). — Нач. **Поличане*, вж. *Поличани*.

Поличани 1) с. в Ю Албания, ЮИ 18 Малешево (СелСк; Б 1943), **Poličani** (А 1918), **Poliçan** (Англ 1944), **Boličani** 1431 (Hal 29); 2) **Πολιτσάνη,** м. в С Епир, ок. Погониу, $Ю_{27}И_{10}$ Аргирокастро (MV 47), **Поличан** (СелСк); 3) **Poličani (Oričan),** с. в Ю Албания, ЮЗ 14 Лясковик (А 1918), **Πολίτσανη** (ЕЕΛ 5, карта към ΕΛΛΑΣ); 4) **Поличани,** с. ССЗ 12 Берат (Б 1943), **Poljocani** (А 1914); 5) **Πολίτσιανα,** с. $С_{20}И_5$ Арта (Гр 1948, к 14). — От МИ **Полица(та)*: *полѝца* 'равнинка в склон', често в МИ, срв. и *Πουλίτσα* в обл. Коринт (ПТЕ 29), словен. *polica* 'eine niedere, ebene Fläche', чеш. *Poličany* 4п, *Police* от *police* (Prof 3, 426), словен. *Spodnje* и *Zgornje Poličane* (IM 479).

Положан, с. в СИ Албания, ЮЗ 10 Радомир (СелС 225, 293; СелСк). — Селищев свързва със стб. лѫгъ 'дребна гора, лъг' (вж. от него *Лъжене*), от какъвто произход е според него и името на областта *Полог*. Така фонетичната страна остава необяснена: стб. ѫ дава *о* само в дебърския говор. От МИ **Полог*. Ст. Романски, Мак. прегл. VII 4, 1932, 7 сл., обясни правилно *Полог* от нариц. *полог* 'стръмнина' (Геров), рус. *полог* 'склон' (Даль 3, 246), СелИ *Полог*, Битолско. Може би във връзка с преселници от обл. *Полог* в СЗ Македония.

Поляне, м. до Райково, ЮИ 4 Смолян (АПТЗ 172). — Изпърво СелИ, произв. от *поле*; не би могло да бъде мн. ч. от *поляна*, понеже името трябваше да гласи **Полени*. Срв. и *Поляни, Поленье*.

Поляни 1) с. ССЗ 12 Воден (К 150; ВТр 47), **Poljani** (А 1914), **Πόλιανη** (MV 200; ПТЕ 266), сега Πολυκάρπι, Поликарпи (ПТЕ 266; ВТр 47). Фасмер съобщава и за *Πολυανῆς ἐπίσκοπος* от XVI в., чието име може би е еднакво с *Πόλιανη*; 2) **Poljani,** с. в Тесалия, СИ 12 Еласон (А 1914); 3) **Polyani,** изч. село в Ю Албания, ок. Кълцюр (Клисура) 1431 (Hal 31). — Вж. *Поляне*.

Popoveni, с. в ок. Крайова (Ind 350; TopRom 173). — Вж. *Поповяне*.

Поповяне, с. СЗ 20 Самоков, тур. **Бобуяни** 1420, XV в., **Поповяне** 1576 (РСт 447). — От МИ **Попово*, прил. от *поп*, срещано много често в МИ, срв. укр. *Поповляны*, пол. *Popowlany* (Spal 105), сръб. *Popovljane*, Призренско (IM 346), срв. и *Поповяни*.

Поповяни, с. С 10 Кичево (К 255), **Popovjani** (А 1914). — Вж. *Поповяне*. В 1300 (Стефан Урош II, Нов 615) се споменава Поповлꙗни: село Здоуне и сь Поповлꙗни и сь Бльзньскомь и сь Мокросѣци, което Пурковић 130, смята, че означава колиби към Здуне, СЗ 10 Гостивар. Интересно е, че в грамоти от XIII и XIV в. поповꙗне се среща като нарицателно и означава нещо като 'посредници между светска и духовна власт', срв. напр. ни зла да нѣсть люд(о)мь с(вѧ)т(а)го Геѡргиꙗ поповом и поповниꙗном иже сѧ ѡбрѣтаѭть под ѡбластиѭ с(вѧ)таго Геѡргиꙗ, преди 1277 (К. Тих, БСМ 585), поповлꙗне кои се обрѣтають вь Скопии градѣ и вь селѣхь... да не метеха никои епископь, 1300 (Стефан Урош II, Нов 616).

Попължани, с. ЮЗЗ 10 Кичево (К 256), **Popolžani** (А 1914; IM 345), **Poplžani** (Im 348), **Поплъжени** XVI—XVII в. (СелК 71). — От МИ **Попълз,* съставено от *по* 'зад, отвъд' и диал. *пълз, плъз* 'стръмнина, по която спущат трупи' (Геров), МИ *Свещѝ плаз* при Златица, от *пълзя̀,* вж. Младенов, ЕтР 431; REW 2, 392, 396; срв. и *Попължени, Заполжани, Припължене.* Сръб. *Plažane,* Кюприйско (IM 333) е от *плаз.*

Попължени, с. СИ 5 Лерин (К 249), **Пополжани** (ВТр 47), **Попожани** (ГП 677), **Ποπόζιανη, Παπαζάνη** (MV 195), **Παπάζανη** (ПТЕ 340), сега Παπαγιάννης, Папаянис (ПТЕ 340; ВТр 47). — Вж. *Попължани.* Гръцките форми са сближени по народна етимология с *παπᾶς* 'поп'.

Πορατζάνος χωρίον, с. в С Епир, ок. Коница, 1612, сега Γεφύρι του Μπουραζάνι (MV 47). — Фасмер възстановява с право **Поръчане,* от **Поръчье,* както СелИ *Πορετζοῦ* в Пелопонес, ок. Лампѐя (там 144), срв. и сръб. *Poriječani* (IM 346), чеш. *Pořičany* (Prof 3, 439).

Ποριαν-, вж. *Борян-.*

Postenan, с. И 4 Томорица, И 22 Берат (А 1914). — Начално **Постеняне,* вж. *Постеняни.*

Постеняни, с. в ЮИ Албания, $C_4З_1$ Лясковик (СелСк), **Постенан** (Б 1943), **Postenan** (Англ 1944). — От МИ **По стена,* дето *по* 'зад' и диал. *стена* 'стръмна скала' (Геров), срв. *Червѐна стенà,* вр. при Севлиево, *Стенàта* при Устово, Смолянско, и др.

Поточан, м. при Сенокосе, С 13 Гостивар (Mja 3, 117). — По всяка вероятност от **Поточане* и във връзка с *Поточане* (вж.).

Поточане, м. при Градец, С 16 Гостивар (Mja 3, 117). — Изпърво СелИ, от МИ **Поток : поток,* срв. сръб. *Gornje* и *Donje Potočane* (IM 142, 181), укр. *Поточаны* (Spal 55).

Potoceni 1) **Potocenii de Jos,** с. в ок. Бузъу, СИИ 70 Плоещ (Ind 351); 2) **Potocenii de Sus** (пак там); 3) **Potoceanca,** с. около Букурещ (TopRom 180). — Начално **Поточане,* вж. *Поточане.*

Počan, с. С 40 Драма (А 1944), **Πότσανη Ρ(εῦμα)** (Гр 1948, к 28). — Начално **Почане,* от МИ **Почка : почка* 'знак от купчина пръст в ливада, който показва, че пашата е забранена' (Трявна, Пирдопско, Ботевград), МИ *Пòчката* при Пирдоп, *Висòката пòчка* при Габровница, Михайловгр., произв. от **потък-ја + -ка* от *по-тък-на,* т. е. 'нещо потъкнато, забито' (изпърво е било забивано колче). В случай, че началната форма е **Бочане,* трябва да се излезе от МИ **Бок : *бок,* вж. *Бучан, Бочан* = гр. *Πότσαν.*

Пояни, с. ССИ 12 Корча (Б 1943), **Pojani** (А 1914; А 1918), **Pojan** (А 1940). — От **Поляне,* с преход *л'* > *й* на албанска почва, произв. от *поле,* вж. *Поляни.* От друга страна може мн. ч. от *поляна,* със същия преход.

Prăvăleni, с. в ок. Брад, ССИ 45 Хунедоара, сега **Prevăleni** (Ind 352, 353). — Начално **Пръваляне,* с асимилация *Прав-* и с редукция *Пръв-,* от МИ **Пръвалъ : превал* 'планинско било' (Геров), често в МИ, срв. и *Превалец,* Велешко, срхр. *Prevalac, Prevale,* словен. *Prevalje* (IM 352).

Prăjeni 1) с. в ок. Хърлъу, СЗ 60 Яш (Ind 353; TopRom 24); 2) **Prăjani** и **Prăjanca,** с. в ок. Теляжен, С 30 Плоещ (TopRom 24). — Както подобните *Prajila, Praja, Prăjanul, Prăjoaia* (TopRom 24) I. Iordan извежда от *prăji* 'пържа, пека', от един произход с чеш. *Praha* (ZONF 4, 76). От друга страна, може да се мисли с повече вероятност за основа *праг,* рус. *пóрог* в бълг. МИ като *Прага* при Славовица, Плев., и при Ново село, Рус., *Праговете* при Горноселци, Ивайловгр., *Попразите* в Габровско (мн. ч. от *праг,* както старинно *врази* от *враг* и др.). Имената стоят във връзка с речни прагове или по-вероятно с вълнисти набраздявания на терена, прилични на прагове.

Праняни, с. във Воденско (К 149). — Начално **Праханяне,* от МИ **Прахан : прахан* 'гъба Polyporus fomentarius' (Геров) с изпадане на *-х-* и стягане *аа* в *а.*

Πρεβελιανά, с. в ЮИ Крит, обл. Хераклея, $C_{15}З_{11\cdot5}$ Пиргос (ПТЕ 118; Гр 1948, к 90). — От **Прѣ Бѣляне,* дето стб. прѣ 'пред, отсам' (Син. пс.), срхр. *pre,* т. е. „село отсам Бѣляне"; за втората част вж. *Βέλιανη* под *Белене,* а за *пре-* срв. СелИ *Прекръсте,* Сливнишко, вр. *Прерог,* З 20 Велес (Б 1943), словаш. *Preseľany* (L Kiss), словен. *Precetinci, Prepolje,* срхр. *Prebreza, Prebukovje, Prepolac, Prepolno, Prerovec, Prezid, Prevršac, Preslatinci* (IM 350 сл.), с. *Πρεβέντζα,* С Агринион (МЕЕ 6, 601): **Прѣ вѣн(ь)ца,* също следващото.

Πρεβέσαινα, XIV в., изч. село в Зъхненско според Соловьев-Мошин 38_{90}, **Τρεβίσηνα** 1357 (Dölger, SchK 45_{16}). — От **Прѣ Вьшане,* съставено от *прѣ* (вж. за него горното) и стб. вьсь 'село', като стб. ь е заступен в гръцки с *ε,* както обикновено.

Presani, изч. село в обл. Валона (Канина), 1431 (Hal 38). — Може би с турско изместване на съгласните от **Брешане,* произв. от МИ **Бресье,* съб. от *брес(т),* както то се среща в редица МИ в западни области.

Presiryani, изч. село в обл. Валона, 1431 (Hal 35). — Начално **Прѣсыряне* : за първата част вж. *Πρεβελιανά*, а за втората *Сиряни.*

Priboeni 1) с. в ок. Тополовени, И 15 Питещ (Ind 353); 2) с. в ок. Гъещ, ЮИИ 45 Питещ (TopRom 529). — Изглежда от МИ **Прибой : прибой* 'вир', но с оглед на образуването на рум. *Priboeşti* (което иде от ЛИ *Priboescu* : слав. *Прибо*, МИ *Прйбовица* в Средногорието) името може да бъде и румънско образуване от ЛИ *Pribo*, както мисли и I. Iordan.

Prigoreni, с. в ок. Търгу Фрумос, З 45 Яш (Ind 353), **Prigorenii Mari** и **Prigorenii Mici** (TopRom 38). — МИ **Пригор(ье) : пригор* 'връх, било' (Геров). срхр. *prigōrje* и *prigŏrje*, МИ *Prigorec, Prigorje*, словен. *prigôrje*, МИ *Prigorica*, рус. *пригорье*, чеш. *přihoří* 'предпланина', МИ *Přihořany* (Prof 3, 467).

Припечани, с. Ю 15 Кочани (К 226; СбНУ 12, Науч. отд. 310), **Припечене** (Б 1943), **Pripečani** (IM 355), обяснено добре от Гьорче Петров: „Разположено в края на Плачковица на голо място, изложено на припек на слънцето, откъдето и си получило названието" (ГП 631).

Припечене, с. СИ 7 Петрич (Кк; Б 1963), **Припечен** (СбНУ 11, Науч. отд. 218), **Припечено** (К 190). — Вж. *Припечани*, срв. и *Припечени* в Молдавия, което Сергиевский, ИОРЯ 5, 344, обяснява погрешно от рум. *a pripi* 'пека на огън'.

Припължене, с. ЮИ до Михайловград, тур. **Пирпържани** 1607, **Пирпържана** 1666 (РСт 469), сега Трифоново. — От МИ **При пълз*, вж. *Попължани.*

Присовяни, с. С 16 Струга (К 253), **Prisovjan** (А 1914), **Prisovjani** (IM 355). — Начално **Присояне*, с вмъкнато *в* между гласните, за да се избегне зевът. Вж. *Присояни.*

Присояни, с. в СЗ Епир, И 10 Лясковик (СелС 229; СелСк), **Prisojani** (А 1918), **Пирсояни** (Б 1943), **Πυρσόγιαννι** (ПТЕ 152). — От МИ **Присое : присое* 'припек', много често в МИ, съставено от *при* и степен *сой* в сиꙗти 'блестя'. Формите с *Пир-* са осмислени с гр. *πῦρ* 'огън'.

Προβιανή, вж. *Бръвяне, Βροβιανά.*

Просечен, Просочен, с. С$_{3}$З$_{14}$ Драма (К 198), **Просочен** (Кк), **Prosočani** (А 1914; А 1932), **Просочани** (ВТр 48), **Προσοτσάνη** (MV 228; Гр 1948, к 28), **Πρωσοτσάνη**, сега Πυρσόπολις (ПТЕ 91), Пирсополис (ВТр 48) — Начално **Просечане : просек* 'просечено място, теснина', срв. *Просек* по Среден Вардар, МИ *Просѐченец* при Д. Баня, Ихт., отглаг. образуване от *просекá*, стб. просѣкѫ. Формата *Просочен* е с асимилация *о-е*|*о-о*. Миков 210, смятайки изглежда, че *Просечен* е прил. от *просек*, пише, че *Просочен* е погрешна форма.

Проточани, с. ЮИ 15 Берат (СелС 228; СелСк). — От МИ **Проток : проток* 'морска теснина, пролив'. Може би населението е преселено откъм някой проток на Синьо море.

Прощан, с. СИ 30 Берат (СелСк), **Proštani** (А 1914), **Broštan** (карта на Louis, по СелС 275), **Broshtan** (HalK), **Proštani** 1431 (Hal 101). — Начално **Прощтане*, от изч. същ. *прост*, запазено в рус. диал. *просто* 'прав път' (Даль 3, 512), изч. село Простица, Прилепско, XIV в. (Даничић 2, 463), *Непрощено* (вж.), също *Πραστός* в Пелопонес—Аркадия, *Προστοβίτσα*, *Προστοβίτα* в Пелопонес—Ахая (MV 157, 137), които Фасмер възстановява с право **Простовица* и отбелязва, че не познава такива имена в южнославянската топонимия, срв. обаче *Проста*, село в Добруджа, край Черно море, края на XVI в. (АПТЗ^{2} 180), словен. РечИ *Prosca*, произв. от *próstec*, *prostica* 'Zaunpfahl, Zaunsäule', срхр. *prostac*, *proštac*, *prostica* 'valus, stipes, palus', вероятно от **prosthos* 'hervorstehend', REW 2, 444; Bezlaj 2, 124. Семантично срв. *Правец*, Ботевгр., при Ивени, Прилепско, често в Родопите и Свог., Тетев. и Благоевгр.

Pîrligeni, с. в ок. Филиаш, ССЗ 40 Крайова (Ind 338). — От **Пърлижане*, произв. от МИ **Пърлига : *пърлига* 'горяла гора', произв. от *пѐрля* 'горя', срв. честите МИ *Пърльевина*, Трънско, *Пърлицата*, Плевенско, *Пърлежа*, Търновско, Русенско, *Пърлежо*, Годечко, *Пърльотина*, *Пърляк*, Трънско, и др., срхр. *Prline* (IM 356).

Pîrşcoveni, с. в ок. Балш, И 20 Крайова (Ind 339). — От **Пършковяне* : МИ **Пършково*, прил. от ЛИ **Пършко*, умал. от *Първо*, срв. *Пръшин дол* до Босилеград, *Пръшина чука* при Божица, Босилегр., срхр. ЛИ *Pršić* (AR), от **Първ-шо*, срв. *Пършовци*, Тетовско.

'Ραβαινή 1) с. С$_{5\cdot5}$И$_{15}$ Филиати, З Янина (MV 48), **Ραβενή** (ПТЕ 160; Гр 1948, к 44); 2) **Ἄνω Ραβένια**, с. С$_{20}$З$_{21}$ Янина (Гр 1948, к 29); 3) **Κάτω Ραβένια**, с. С$_{27}$З$_{24}$ Янина (Гр 1948, к 29); 4) **Ραβένια**, с. Ю$_{20\cdot5}$И$_{6}$ Янина (Гр 1948, к 29), **Ravénia** (Англ 1944). — Фасмер възстановява първото име **Равьна*, като смята, както обикновено, че гр. *αι* застъпва бълг. *ь*, което в същност се предава с гр. *ι* и *ε*. Тук може от **Ровяне*, произв. от *ров*; за *о* > *а* вж. MV 267. От друга страна, може от МИ **Равь*, от изч. същ. **равь* 'равнище', от което е образувано прил. *рàвен*, стб равьнъ, същ. диал, *рàвен* м. и ж. р. 'равнище', запазено в МИ *Равен* при Белица, Разл., *Равента*, често, *Равеник* при Ракитница, Вид. (не би могло от прил. *равен*, понеже би гласяло **Равник*), р. *Равешница* в Шар (за наст. срв. *Върб-ешница, Град-ешница*), *Попов равен* при Баланци, Дебърско, *Долна равен* при Ръковци, Дебърско, още МИ *Раворът* при Косово, Пловд. (от **рав-ор* 'равнище', за *-ор* срв. МИ *Средора, Средорът, Средорете* в Ботевгр. и Белослат.), *Ravište*, изч. село в Албания, 1431 (Hal 85), от праслав. **orv-, *orves-*, срв. рус. *ровéсник* 'връстник', чеш. *rovesnik* също, сродно със стпрус. *arwis* 'верен, сигурен', авест. *ravah-* 'празнота, ширина', ирл. *róe, rói* 'равно поле', лат. *rūs, rūris* 'поле, поляна', вж. REW 2, 526. Особено са показателни *Равлен* с епентетично *л'*, *Раванье, Равяне* (вж.).

Равлен, бърдо С Плетена, СИ 18 Гоце Делчев. — Изпърво СелИ, от **Равляне*, произв. от МИ **Рав-*, с развито епентетично *л'*, вж. горното. Едва ли от **Равняне*, с *вн* > *вл*.

Раванье, Градски, м. при Осолница, Ю$_7$И$_3$ Дебър. — Изпърво СелИ, начално **Равяне*, вж. *Равлен*, срв. *Равяне*.

'Ραβνιάνους, стопанство при устието на Марица, 1152 (ИРАИК 13, 52). — От **Рав(ь)няне*: МИ **Рав(ь)на* (гора, поляна) и под., срхр. *Ravnjani*, словаш. *Rovňany* (Spal 96).

Равяне, м. при Вруток, ЮЗ 8 Гостивар (Mja 3,45). — Изпърво СелИ, от МИ **Рав*, вж. *Раванье, Равлен, 'Ραβαινή*.

Rădășeni, с. в ок. Фъртичени, Ю 20 Сучава в СИ Румъния (Ind 360). — Рум. мн. ч. от ЛИ *Радаш*, или произв. от СелИ **Радашјь* = прил. от ЛИ *Радашь* с *-јь*, т. е. *Радашов*, срв. ЛИ *Радашиновъ синъ* 1702 (Спространов, Опис на ръкоп. в Рилския ман. 36), сръб. ЛИ *Radašin* (Prof 3,511); за тоя тип срв. *Радишани*.

Радишани, с. С 8 Скопие (К 206), **Radišani** (IM 361), **Radišane** (А 1914), **Радишане, Радишани** XV в. (БСМ 131). — От МИ **Радишјь* = прил. от ЛИ *Радишь* с *-јь*, развито от *Рад-* с *-иш*, както *Стан-йш* и др.

Рàдовене, с. ЮЗ 18 Червен бряг, тур. **Радуван, Радувян** 1430, **Радуян-и бизюрг** [=Голямо Радовене] 1579 (РСт 451). — От **Радово* = прил. от ЛИ *Рад*, срв. *Рàдово*, Трънско, също *Рàдьовене*.

Рàдьовене, с. ЮЗЗ 6 Ловеч, тур. **Радовнене** 1430 (РСт 465), сега Стояново. — От МИ, СелИ **Радьово*, прил. от ЛИ *Радьо*, срв. *Радовене*.

Războeni, с. в ок. 1) Пятра Нямц, СЗ 60 Бакъу; 2) Хършова, СЗ 80 Кюстенджа; 3) Негрещ, Ю 40 Яш; 4) Търгу Фрумос, З 40 Яш; 5) **Războeni-Cetate,** с. в ок. Аюд, Ю 50 Клуж (Ind 362). — От МИ **Разбой*, стб. разбои 'грабеж, обир' (Син. тр., Супр.), срв. МИ *Разбой* при Цаконица, Врач., при Цар Крум, Пресл., при Д. Тлъмино, Босилегр., при Пирдоп и др., *Разбойна* при Котел, *Разбоище*, често в Кюстенд., сръб. *Razboj* 2п (IM 369), пол. *Rozbójna* (SG 9, 828). Рум. *război* е добило значение 'война'.

Ракищен, Ракища 1) с. ССЗ 40 Драма, на д бряг на Места, до границата (К 194), **Ракищен** (Б 1943; СбНУ 12, Науч. отд., 243), **Rakišten** (А 1914; А 1932), **Ракища** (ВТр 48), **'Ρακίστα** (MV 228), **Ρακίστα** (ПТЕ 93), сега **Κατάχλωρον**, Катахлорон (ПТЕ 93; ВТр 48), вероятно споменато в εἰς τὸ χωρίον τὴν **'Ρακιστιανίν** 1346 (Душан, Соловьев-Мошин 56$_{19}$; MV 221), тур. **Рак(и)щани** 1660, 1671 (АПТЗ^1 130, 143); 2) **'Ρεκίστιανα, 'Ρεικίστιανα,** с. в ок. Арта (MV 60). — От МИ **Ракита*: *ракита* 'върба, Salix, Salix purpurea', срв. чеш. и словаш. *Rokycany*, стлуж. *de Roichzan* (Eichler 359).

'Ρατίσανη, с. СИ 30 Драма (MV 228), **Radičan** (А 1914; А 1932). — Гръцката форма, която обикновено е меродавна, насочва към **Радишане* (вж. *Радишани*), а новите към **Радичане*, което може да иде от СелИ **Радичјь* = прил. с *-јь* от ЛИ *Радичь*, т. е. *Радичов*, или пък към СелИ **Радица*, развито от ЛИ *Рад* и *-ица*.

Răceni, с. в ок. 1) Мусчел, СИ 30 Питещ (Ind 359; TopRom 120); 2) Букурещ; 3) Чюк, И 30 Одорхей в Унг. Автон. обл.; 4) Ръмникул Сърат, З 75 Галац (TopRom 120). — Според I. Iordan, TopRom 120, от слав. *rěka* или от ЛИ *Racu*, обаче в първия случай се натъкваме на фонетични пречки. По-вероятно от ВИ **Рачи* (дол, вир), **Рача* (бара, река) и под., срв. р. *Рача*, пр Лепенец в Македония (Гудев 33), срхр. *Rača*, име на три реки (Maretić 12). Или от **Рътьчане*: МИ **Рътьць*, както *Ръчене* (вж.).

Рашани, алб. село в поречието на Черни Дрин, С$_1$З$_1$ Дебър (К 259; СелС 2), **Rešan** (А 1914), **Решан, Рашане, Rešan, Rešanẹ** (Русич, картата), **Рашани** XVII—XVIII в. (СелК 67). — По всичко изглежда от **Орѣшане*, вж. *Орешани*, със затвърдяло *р* и отпадане на началното *О-*, понеже е схванато като предлог, както в *Рѝхово*, Русенско, *Рѝховците*, Севл., също *Оряхово* = *Рахово* в миналото.

Рàщане, м. при Д. Мàлина, И 5 Елин Пелин. — Изпърво СелИ, от *раст* 'храст' или в диалектното му значение 'единичен голям дъб' (Вакарел, Ихт., Г. Гунчев, Вак 109). Миков 224 пише, че там е имало селище. Срв. *Рàщани, Фрàщане*. В турски извор от 1683—1684 е отбелязано в Софийско село *Харасаник* (П. Миятев, АППр II 1, 1939, 111), по всяка версятност днес *Рàсник*, Брезнишко. Старата форма показва, че докъм края на XVII в. звукът *х* още се е пазел.

Рàщани 1) с. СЗ 4 Битоля (К 239), **Raštani** (А 1914; А 1918; А 1940; Im 370; IM 367): вь области хоропаньскимь ... до поутѣ храштаньскєго, 1337 (Душан, Нов 668), **Хращáни** XVI—XVII в., **Хращани** XVII—XVIII в. (СелК 64, 145); 2) с. З 3 Велес

К 157), **Raštani** (А 1914; Im 370; IM 367), **Храштани,** XV в. (Mja 15, 161); 3) изч. с. в Дебърско: **Дебръ Хращани** XVI в. (СелК 67); 4) с. СЗ до Кичево (К 256; Б 1943), **Raštani** (Im 370; IM 367), сєло Храштаии... сєло Гари... сєло Млачицє, 1337 (Душан, Нов, 658), сєло Хтѣтова и Храштаии, Млачицє, 1348 (Душан, Нов 422), вь градѣ Охридѣ... сєло Храштаии, 1342 (Душан, Нов 673); вероятно еднакво и с Храштаии в следния текст: мєгꙗ моу сь Хтѣтовомь... а с Храштаии ѡт Сопотца оуз брьдо на Доупиии камы, 1348 (Душан, Гласник 15, 304); 5) с. в Албания, ЮЗ 25 Охрид (СелС 203, 233, 305; СелСк), **Raštan** (А 1914); 6) с. СЗ 35 Корча (СелС 203, 233, 305; СелСк); 7) **Raštani,** с. ССИ 18 Призрен (А 1914; Im 370; IM 367). — От **Храштане,* както личи от старите форми. Последното име може да е възникнало и на сръбска почва с преход *ст* > *шт,* а не от *tj*, което може да даде само *ć*, срв. и *Raštani, Raštelica* в Босна—Херцеговина, хърв. *Gornje* и *Donje Raštane* в ок. Задар (Im 370; IM 142, 181), чеш. *Chrášt'any* 11п (Prof 2, 57 сл.). словаш. *Male* и *Vel'ke Chrast'any* (L Kiss).

Ращени, м. при Водица, З 14 Попово. — Име на изчезнало село, начално **(Х)ращане,* вж. *Ращане,* тук с преглас и редукция.

Ревани, с. З 25 Костур (К 266; ВТр 49), **Revani** (А 1914), **Ρέβανη** (ПТЕ 334), сега Διποταμιά, Дипотамя (ПТЕ 334; ВТр 49). — По всяка вероятност от ВИ **Рев,* *(Див) *рев* и под., от *рев* 'силен шум' (от падане на вода или от зверове), срв. *Ревешки дол* при Поибрене, Панаг., прил. от **Ревек,* изпърво ВИ, произв. от *рев* и топон. наст. *-ек,* честа в Средногорието, р. *Ревуха* в Днестърския басейн (Мащаков 52). По-малко е вероятно от **Равани,* с *ра* > *ре* (вж. *Равяне*), но срв. подобно *Рещане.*

'Ρεγκόζενα, 'Ρογκόζαινα, с. в Пелопонес—Лакедемон (MV 172), **Ρογκόζαινα** (ПТЕ 215).— Според Фасмер от **Рогозьно,* но поради *-αι*, което не застъпва *ь*, а *-е-*, прегласено от *-я-*, би трябвало да се възстанови **Рогозена,* начално **Рогозяне* или **Рогожане,* вж. *Рòгозен, 'Ρηγόζανον.*

'Ρεκίστιανα, 'Ρεικίστιανα, вж. *Ракищен.*

Репляна, с. ЮЮИ 12 Белоградчик. — От МИ **Репа* от *репа* 'ряпа', срв. МИ *Репата* при Рожен, Мелнишко, *Репйето* при Прилепец, Прилепско, р. *Репница* във Влахина пл., р. *Репец* при Литаково, Ботевгр., тук с развито епентетично *л*, както в словен. *Replje* (Im 374), още укр. *Рипянка,* чеш. *Řepany* 1360 (Spal 75).

Ресуля, с. Ю 15 Костур (К 273), **Resula** (А 1914; А 1918), **Ресуляни** (ВТр 49), **'Ρεσούλιανη** (MV 187), **Ρεσούλιανη** (ПТЕ 182), сега Καλονέρι, Калонери (ПТЕ 182; ВТр 49). — Както показва гръцката форма, от начално **Ресуляне,* вж. *Ресуляни.*

Ресуляни, с. СИ 13 Валона (Б 1943). — От МИ **Ресул* : **ресул* 'вид трева', срв. *реса* 'вид трева в Охридското езеро'; за образуването срв. *ресулка* 'ресни по краищата на плат' (Геров); срв. *Ресуля, Решани,* а вероятно и *Рèсен.*

Речàнье, Голема река, мах. към Гор. Уйно ЮИ 9 Босилеград. — Вж. *Речани.*

Речани 1) с. ЮЗ 8 Гостивар (К 213), **Речане** (Б 1943; СелП 25), **Rečane** (Im 373; IM 370), **Rečani** (А 1914), **Турско Речане** (Mja 3, 44); 2) **Рабетинско Речани,** с. ЮИ 4 Кичево (К 257), **Rečani** (А 1918; Im 373), **Rečani, Čelopečko** (IM 370), **Rečani čiftl(ik),** ЮИИ 7 Кичево (А 1914); 3) с. С 8 Кочани (К 227; Сп 1917, 102); 4) с. ССЗ 8 Кичево (К 256; Б 1943), **Rečani** (Im 373), **Zajasko Rečani** (А 1914; IM 370), понеже е ЮЗ от с. Заяс; 5) с. в Тетовско, И с. Ортуше, на р. Мелце (ГП 471); 6) **Железно Речани,** с. в И край на Буковик планина, ЮЮИ 13 Гостивар (К 214; ГП 465), **Речане** (Б 1943); 7) мах. в Нераще, СИ 18 Тетово, преселени от с. *Реч* (между Долни Дебър и Призренско) (ГП 447, 452) (прил. от *река* с *-jь*, срв. сръб. СелИ *Reč* в Черна гора (Im 373), МИ *Влъч* при Гор. Лозен, Соф.); 8) с. СЗЗ 5 Елбасан (СелС 228, 296; СелСк), **Rečani** (А 1914); 9) **Rečaniy,** изч. село в ок. Валона, 1431 (Hal 34, 37); 10) **'Ρέτσανη,** с. в Тесалия, СИ 26 Лариса (MV 102), **Ρετσάνη,** сега Μέλισσαι (ПТЕ 220), **Rečani** (А 1914); 11) **'Ρετσιανά,** с. С$_{13\cdot5}$И$_{33\cdot5}$ Арта (MV 60; ПТЕ 51; Гр 1948, к 14); 12) **Ρέτσινα,** с. С 13 Месолонги в обл. Етолия—Акарнания (ПТЕ 14; Гр 250, ок. 1960), **'Ρέτσινα, 'Ρετσένα** (MV 75). Фасмер допуща от **Rěčьna,* т. е. прил. от *rěka*, но бележи с право, че от южнославянската област му е известно само бълг. *Речници* [мах. към Илаков рът, Еленско, в същност ново име на *Добрьовчани,* вж. Сп 1939, 26]. Най-вероятно от **Рѣчане,* с преглас *ча* > *че* и редукция *че* > *чи.* — От ВИ **Река,* *(Крива, Бяла) *река* и под., срв. сръб. *Riječani* 3п, словен. *Rečani*, чеш. *Řečany, Říčany* 1289 (Spal 52), словаш. *Podrečany* (L Kiss). В Призренско, ок. Сува река, има с. **Речане** (РечнМ 91; Im 373) и друго **Речане** в ок. Шарпланинска (РечнМ 95; СелП 410; Im 373), едно от които (според Пурковић 135, последното) е споменато в сєло Рѣчани, а мєгꙗ моу оть Лок'вицє; сєло Рѣчани, а мєгꙗ моу от Сопина Чрьни доль, 1348 (Душан, Нов 689, 688);

те може да са възникнали и на българска почва.

Решани, с. СИ 18 Бер (К 144; ВТр 49), **Rešan** (А 1914), **ʽΡέσιανη** (MV 211; ПТЕ 126), сега Βρυσάκι, Врисаки (ПТЕ 126; ВТр 49). — От МИ **Реса:реса* (вж. *Ресуляни*), или от **Орешане*, от *орех*, както *Рашани*, срв. *Орешани*.

Рещане 1) с. в Софийско, чиито жители, вероятно черкези или татари, се изселили в Турция през 1877 (Сп 1921, 409), може би = **Reštane** у MV 211; 2) **Рештане,** с. в ок. Сува река, Призренско (РечнМ 91). — С преглас *ра > ре* (срв. *Ревани*), от **Ращане*, вж. *Хрищèни*, *Ращане*. За второто име срв. *Ращани* 7.

Рештен, успоредна форма на Богьовци, СИИ 8 Сливница, споменато в турски извор от 1576: **Богдевиче,** с друго име **Рештен** (РСт 374). — Може би селото е било махала към Богьовци и да е еднакво с *Рещане I* (вж.) и да е просъществувало до 1878, когато се изселва.

Рибани, с. З 15 Берат (СелС 248, 302), **Рибан** (Б 1943), **Ribani** 1431 (Hal 60). — От ВИ **Риби* (вир), **Рибя* (бара), срв. словаш. *Rybany* (Spal 81), както и *Рибански чал*, *Рибен*.

Рибански чал, вр. И Осеново, ЮИ 24 Разлог. — Прил., по всяка вероятност от **Рибане*, вж. *Рибани*.

Рибен, с. С 14 Плевен, на десния бряг на Вит, по всяка вероятност еднакво с **Рибене,** споменато в тур. извор за Никополско от XV в. (Р. Стойков, Истор. прегл. 15, 1959, 6, 82). — Начално **Рибяне*, вж. *Рибани*. Миков 181, смята, че името е във връзка с малко езеро и е осмислен превод на римското *Ad Putea* от лат. *puteus* 'яма, ров; кладенец'. За жалост, старото име е известно от писмени извори и не е запазено по традиция (в случая трябваше да се препредаде чрез романизирано (влашко) население). Тук обаче може да има т. н. мним превод, т. е. възникване на имената независимо, по траен характерен признак.

ʽΡηγόζανον, ʽΡυγόζινον, ʽΡηγόζαινον, с. в ок. Фтиотида в обл. Фокида—Фтиотида (MV 107), **Ρηγόζιανον**, сега Καπτοχῶρι (ПТЕ 330).— Според Фасмер от **Рогозьнъ*, прил. от *рогозъ* 'тръстика', но с оглед на *ʽΡηγόζανον* и особено на *Ρηγόζιανον*, трябва да се приеме, че началната форма е **Рогозяне*, **Рогожане*, гр. **Ραγόζιανα* (с предаване неударено *о* с *а*), тук с преглас *ра > ре*, станал на бълг. почва, както при *Рещане*, вероятно и *Ревани* (вж.). Вж. *Рòгозен*.

ʽΡίπαινα, ʽΡύπαινα, с. в Пелопонес—Месиния, Ю$_7$И$_{4\cdot5}$ Пилос (MV 164), **Ρύπαινα** (ПТЕ 260), **Ρίπαινα** (Гр 1948, к 116). — Фасмер допуща от **Рыбьна*, но пише с право, че има фонетични пречки (наличие на гр. *π* вм. *β* или *μπ*). Все пак най-вероятно от **Рыбяне*, вж. горните.

Ριζανά 1) с. в Пелопонес—Месиния, И 14 Калами (Гр 1948, к 53); 2) **Ρόζιανη,** с. в СЗ Епир, С$_2$И$_7$ Игуменица (Гр 1948, к 44), **Riziani** (Англ 1944). — Изглежда от **Ръжане*, от МИ **Ръж*, срв. МИ *Ръжът* при Гарабина, Маданско, *Ръжето* при Ключ, Петричко, *Ръжèвете* при Рельово, Самок., тук с преход *ръж > раж*, преглас *ра > ре* и редукция *ре>ри*. Срв. по-долу *Режàнци*.

Рисювене, извор при Добралък, ЮЗ 12 Асеновград. — Изпърво СелИ, от МИ **Рисюво:рись* 'горски бозайник Felix linx', рус. *рысь*. Срв. *Рисов дол* при Перивол, Сововляно и Шишкòвци, Кюст., *Рисова могила* при Варвара, Пазардж., *Рисовица*, м. при Босилеград, *Риш*, село в Преславско и м. в Кюстендилско, сръб. *Risovac* (Im 377). Рисът у нас е изчезнал през I половина на XIX в. За рисови кости в пещерни находища вж. Р. Попов, Сб. Иширков, 1933, 295 сл.

Рòбовене = Рòбови нѝве, рид при Стрелча, И 10 Панагюрище. — От МИ **Рòбово* = прил. от изч. ЛИ *Роб(о)*, срещано в Душанова грамота от 1348 (Гласник 15, 290), запазено в РИ *Рòбев* в Битоля и Охрид, МИ *Рòбово ливàди* при Гъбене, Севл., *Рòбовец* при Каменица, Пирд., при Стакевци, Белоградч., и др.; за типа срв. *Мирòвяне*, *Рàдьовене*, *Рàдовене*, и др.

Рòвенето, м. при Девин (Родопа 2, 146), **Ровеньето** (ИНЕМ 8—9, 241). — Изпърво СелИ **Ровяне*, с преглас **Ровене* и членувано, произв. от МИ **Ров*, срв. МИ *Ровище* при Кунѝдево, Златогр., *Ровището* при Сопота, Маданско, *Димитрини ровища* при Лелинци, Кюст., *Ровни дол* и *Ровна нива* при Малево, Асеновгр. Връзката с *ровѝна* 'голям ров; урез по склон от порой' среща фонетични и акцентни пречки.

Rogojeni, с. в ок. 1) Джилорт, обл. Крайова; 2) Бужор, С 45 Галац (Ind 366). — От МИ **Рогоз*, вж. *Рòгозен*, с палатализация *з > ж*; срв. хърв. *Rogoža* (IM 375), рум. *Rogojeşti*, *Rogojina*, *Rogoz*, *Dealul Rogozei* (Ind 366; TopRom 383).

Рòгозен 1) с. СЗЗ 18 Бяла Слатина, **Рòгозене** у по-старото поколение (1952), тур. **Рагузна** 1666 (РСт 454); 2) **ʼΑραγόζενο,** с. в С Пелопонес—С Ахая, И 20 Патре (МЕЕ 6, 372), **ʼΑραγόζενα, ʼΑραγόζαινα** (МЕЕ 5, 315), **ʼΑραγόζενα** (MV 128), **Aragozena** (Англ 1944). Последното име Фасмер възстановява, както обикновено в такива случаи, **Rogozьno*, но гр. *αι* не застъпва *ь*, а е прегласено от бълг. *-я-*. От МИ **Рогоз:рогоз* 'тръстика', срв. *Rrogozhina*, ЮЗ Тирана (итал 200), *ʽΡογόζι* 1346 в Халкидика (MV 211), укр. *Рохожаны*, пол. *Rogożany*, както и тук *ʽΡεγκόζενα*, *ʽΡογκόζαινα*, *ʽΡηγόζανον*.

Рожден, с. Ю 27 Кавадарци (К 155; Й. Иванов, Бълг. в Макед. XXIX; Сп 1917, 101). — От **Рождане*: МИ **Рождь*=прил. с *-jь* от изч. ЛИ **Род*, запазено в МИ *Родови ниви* при Кърпелево, Санд., СелИ *Родец*, Тетовско, и развито с наставки: *Родиловъц* при Ракита, Брезн., *Роданска барчина* при Хвойна, Асеновгр., особ. стпол. ЛИ *Rod* de Balyn ... ipse *Rod* 1399, Present(e) Johanne *Rod* vicari(o) 1440, *Rod* cum Bogumilo 1399, dominus *Rodslaus* 1270 (архив на PAN, Краков), СелИ *Rodow* = *Rod* в Саксония (Registrum 208). Или от **Ружд̀ен̀е* (вж. *Руждене*) с *о* вм. *у* от свръхстарателност да се избегне редукцията.

Рòжен, с. И до Мелник. — От **Рожане*: МИ **Рог*, *(Долни, Горни) *рог*, от *рог* за роговидни места, кривули, срв. МИ *Зарог* при Драгойчинци и Бъзовица, Кюст., *Зарога* при Златарица, Еленско, *Зарогат* при Смолян и др.; срв. *Ружяни*, чеш. *Rožany*, горлуж. *Róžany*, пол. *Różana, Różanka*, укр. *Рожанка* (Spal 38).

Рожени, вж. *Ружяни.*

Ропените, м. при Брацигово, И до Пещера. — От СелИ **Ропяне*, от МИ **Ропа(та)*: *ропа* 'дупка, яма' в говора, често в МИ, срв. *Роплян.*

Роплян, м. при Полетинци, ССЗ 18 Кюстендил. — Изпърво СелИ, начално **Ропляне*, вж. *Ропените*, тук с епентетично *л*.

Рошани, с. ЮЗ 17 Корча (Б 1943). — От МИ **Роса(та)*: *роса*, т. е. място, дето често пада роса, срв. МИ *Росевица* при Крайници, Станкед., вероятно и *Росен* при Овчеполци, Пазардж., СелИ *Росен*, Леринско. Срв. обаче и *Ruşeni*.

Руждене, Гюреджик, с. СЗ 28 Драма (СбНУ 50, 121), **Гиреджик, Гюреджик** (К 198), **Гюреджик** (ВТр 22), **Γκιουρετζίκ,** сега Γρανίτης, Гранитис (ПТЕ 92; ВТр 22). — Както отбелязва Д. Петколичев, СбНУ 50, 121, *Руждене* е българското име на селото. От МИ **Руда*: *руда* 'метално изкопаемо', каквато според Петколичев (там, 122) се намира в изобилие около селото. Срв. МИ *Руда* при Витолища, Прилепско, *Ρούδαβα* край Струма, 1300 и 1328 (MV 211), пол. р. *Rudava*, пр Висла, р. *Rudava* в Чехия (Maretić 14).

Ружяни, с. С 20 Воден (ВТр 49), **Рожени** (К 148), **Ružjani (Ružina)** (А 1914; А 1918), **Ρούζινο,** сега Ριζοχῶρι, Ризохори (ПТЕ 266; ВТр 49). — Едва ли от МИ **Ружа*: *ружа* 'роза (дива)', срв. МИ *Ружа* при Пиперица, Мелн., *Ружица* при Коиловци, Плев., сближено вторично с *Ружа*, както чеш. *Rožany* = нем. *Rosenhein* 1495 (Spal 38). Формата *Рожени* е с *о* вероятно поради свръхстарателност, или е начална, т. е. от **Рожане*, произв. от *рог*, вж. *Рджен.*

Рупани, с. СЗ 25 Берат (СелС 217, 302; СелСк; Й. Иванов, Бълг. в Макед. XXIX), вероятно = **Rufeni** 1431, в обл. Валона (Hal 52). *Рупани* е ССИ 40 Валона. — Начално **Рупяне* от МИ **Рупа*: *рупа* 'дупка, яма', често в МИ в южни и западни области, срв. и хърв. *Rupeni* (Im 382).

Ruşeni, с. в ок. Сату Маре, СЗ 60 Бая Маре (Ind 371). — От МИ **Рỳша*: **рỳша* 'рушевина', отглаг. същ. от *рушà*, стб. роушѫ (Супр.), срв. доразвитото от него *рушàк* 'сипей, ронливо място' (Габровско), МИ *Рушака* при Междени, Габр., хърв. *Rušani* (IM 379), словен. *Rušani* (AR). Срв. обаче и *Рошани.*

Саденето, м. при Джулюница, И 16 Г. Оряховица. — Ново изч. село, от МИ **Сад*, вж. *Саждени.*

Sadoveni, с. в ок. Съвени, СИ 60 Сучава (Ind 372). — МИ **Садово*, прил. от *сад* 'новонасадено лозе' (Геров), срв. *Сàдово*, Котл., Пловд. и Мелнишко, м. при Право бърдо, Петричко, *Сàдовик*, Брезн., *Сàдовец*, Луков., срхр. *Sadovača* (IM 380), пол. *Sadowo, Sadów* (SG 15/2,570), чеш. *Sadova, Sadovice* (Prof-Svob 4,7).

Саждени, с. И 10 Берат (СелС 278; СелСк), **Saždani** (А 1914). — От МИ **Сад*, вж. *Sadoveni*, срв. МИ *Садове* при Делейна, Вид., *Садовете* при Михайловград, при Буково, Вид., при Плашивец, Белогр., при Стежерòв, Свищ., *Садовето* при Горна Сушица, Мелнишко, и др.

Сàжденик, с. ЮЮЗ 18 Кюстендил. — Доразвито с *-ик* от **Саждане* > **Сажден*е, вж. *Саждени.* Връзката със *сàжди* няма семантична опора и не среща успоредици в МИ. В основата на името може да стои изч. същ., първично прил. с *-jь*: **сажд*, както *гражд, огражд* 'кошара' от *град* и *-jь*, срв. *Саждово*, Прилепско.

Самоводени, с. ССЗ 6 Търново, тур. **Кючюк Самоводе, Орта Самоводе** 1618, **Самоводе-и зир** (=Долно Самоводе), **Бююк Самоводе** (= Голямо Самоводе) XVII в. (РСт 456), със старо население (Милетич, Старото бълг. нас. 184). — Ново образуване, след XVII в., както личи от старите форми, от ВИ **Сама вода*, срв. *сама вода* 'вода за поливане на градини, не изваждана с уред, т. е. която тече свободно по наклона си и полива' (Кесарево, Търн., архив ИБЕз); пол. *Samowodzie*.

Σανιάνη, м. в Струмската област, вероятно в Сярското поле, XIV в. (Душан, Соловьев-Мошин 144_{75}). — Може би гръцко образуване от *σάνο* 'сено', заето от бълг. диал. *сяно* в Беломорието, или бълг. образуване от същата основа, със затвърдяло *с* (може би под гръцко влияние); по семантични причини най-вероятно от бълг. МИ **Сѣнь*: стб. сѣнь 'сянка' (Клоц., Супр.), срв. МИ *Сенките* при Воден, Елх., и при Плочник, Пловд.

Σαρότσιανη, вж. *Σιρότσιανη.*

Свекяни 1) с. ЮИ 14 Велес (К 158), **Svećani** (А 1914; IM 413); 2) **Σφέστιανη** 1349, изч. село в Сярско (MV 222). — Последното име Фасмер извежда от _свещ_ и съпоставя със срхр. _Svećane_, словен. _Svečane_ и бълг. *_Свещани_, срв. _Свещѝ плаз_, вр. над Златица, _Свещника_ 2п в Пирин, вж. у мене, Пирдопско 251, тур. _Mum tepe_ от _mum_ 'свещ'; от друга страна, може от първата част на чести имена като *_Свети_ (Спас), *_Свети_ (Тодор) и под., срв. тук _Световрачане, Светомитрени, Σφεντιλιανά_, също пол. _Święciany_ 4п (Spal 95), _Suetschach_ в Австрия, което Schleinigg 5, свързва със стб. свѧтъ. В първото има сръбско влияние в _к'_ вм. _щ_, от _tj_, без оглед на произхода.

Световрȁчане, с. ССИ 10 София, тур. **Исфит увpадж** 1452, **Исвети варадж** 1576, **Сютурадж** 1728, 1732 (РСт 457), **Свети врач** [?] 1683 (П. Миятев, АППр II 1, 1939, 111). — От МИ *_Свети Врач_ по име на оброк или черква, както показват старите форми; новата жителска форма трябва да е възникнала след XVIII в.; срв. _Светѝ Врач_, сега Сандански, стсръб. Световрачанє XIV в. (Нов 650, 651).

Светомѝтрени, с. в Прилепско, ЮИ 6 Крушово (К 245), **Свето Митрани** (Сп 1917, 7), **Svetomitreni** (А 1914), **Sveto Mitrani** (Im 420), **С(ве)то Дмітрі** XVI в., **С(ве)то Дмитрани** XVI—XVII в. (СелК 66). — От МИ *_Свети Димитър_, по име на оброк или черква.

Свинянска река при Българене, ССЗ 10 Левски. — Прил. от основа _Свинян-_, вероятно от *_Свиняне_, от диал. _свин_ 'кочина'.

Сволян, Сувин, с. в Гребенско (К 276). — От *_(С)воляне_, вж. _Своляни_.

Своляни, с. в обл. Жупа, ЮЗ 20 Анаселица (К 273), **Svoljani** (А 1914; А 1918), **Σβόλιανη** (MV 187; ПТЕ 180), сега Ἁγία Σωτήρα (ПТЕ 180). — Фасмер смята правилно, че връзката с нач. *_Смоляне_ среща фонетични спънки. Той отбелязва, че _Σβόλιανη_ напомня на _Νεβόλιανη_, но не ги обяснява. Свързването с начално *_Соволяне_ има същата участ. С най-голяма вероятност както _Своляни_, така и _Σφελενός_ = _Σφολενός_, Сярско, и _Sfoliana_ в ок. Арта (вж.) са от начално *_Воляне_, срв. пол. _Wolany_ 4п и _Wola_ ок. 850п (SG 13, 775—820) чрез гр. _Σ-_ от _εἰς_ или _τῆς_, както при _Σπλάντζα_ край Парга в ок. Превеза, от *_План(и)ца_, срв. _плȁница_ 'ягода' или от *_план_ 'равен' (вж. _Планяне_), _Σφραντζένη_, още _Νεζερά, Νεζερίτικα, Νεζερός_ (MV 45, 101, 136). За основата *_воля_ 'свободна (от данъци) земя' вж. _Неволяне_.

Срачовене 1) м. при Джурилово, сега Нивянин, ЮЗ 14 Бяла Слатина; 2) м. при Добрени, ЮЮЗ 16 Луковит. — Изпърво СелИ, от МИ *_Сврачово_, срв. МИ _Сврачовец_ при Кален, Врач., от основа _сврач-_ от _сврака_, с палатализация под влияние на честите форми със _сврач-_ като _сврачка_, прил. _сврачи_, срв. и МИ _Сврачар_, Радом., _Сврачарник_, Своr., Кюст., _Сврачер_, Кулско, _Сврачица_, Годечко, РИ _Сврачков_, Своr., _Сврачкова махала_ към Искрец, Своr.

Секирани, с. ССЗ 9 Битоля (К 238), **Sekirani** (А 1914; А 1940; IM 382), **Секирѣни** XVI и XVI—XVII в., **Секы̀рени** XVI—XVII в. (СелК 64). — От МИ *_Секира_ : _секира_, срв. _Секирянѐ, Секирци_, Битолско, _Секирник_, Щипско, както и сръб. _Sekirača_, Нишко, хърв. _Sekirišće, Sekirovo_ (IM 382), чеш. _Sekyřany_ (Spal 68).

Секирянѐ, мах. към Лобош, ЮЗ 14 Радомир. — Може би от *_Секирнянѐ_ и във връзка с Г. и Д. _Секирна_, СЗ 24 Радомир, с дисимилаторно изчезване на първото _н_, или като _Секирани_. Запазено старинно ударение.

Селене, с. СЗ Петрич (К 188), **Селяне** (СбНУ 11, Науч. отд., 204). — Първото с преглас от *_Селяне_, вж. _Селяни_.

Σελιπιανά, с. в Тесалия, ок. Кардица (MV 96; ПТЕ 313). — Фасмер го възстановява с право *_Село Липяне_, вж. _Λιπιανά_, както _Σέλο Γκόλο_, Воденско.

Seliceni, с. в ок. 1) Чук, И 40 Одорхей в Унг. Автон. обл.; 2) Трей Скауне (TopRom 258). — От МИ *_Сельце_, като _ь_ е застъпен в рум. с _i_, както в _Elişeni, Ilişeni_ (вж.), в _Бȁниска_, Рус., от *_Баньско_ или *_Баньска_; срв _Селчани_.

Selişteni 1) с. в ок. Турну Северин, СЗ 100 Крайова; 2) **Silişteni**, с. в ок. Костещ, Ю 20 Питещ (Ind 384, 386; TopRom 257). — От МИ *_Селищє_, срещано твърде често и в Румъния. Второто име с редукция _е_ > _и_.

Селчани 1) с. СИ 30 Берат (СелС 262; СелСк), **Selčani** (А 1914), **Shelcan** (HalK), **Selčani** 1431 (Hal 98), **Селчани** XVI—XVII в. (СелК 73); 2) **Selčani**, с. в Ю Албания, $С_1И_7$ Кълцюр (Клисура), 1431 (Hal 31), погрешно **Seničan**? (HalK); 3) **Selcan** (вероятно грешка, вм. _Selčan_), с. ЮИ 11 Елбасан (А 1918); 4) Селчанн, изч. село в Тетовско, може би дн. _Селце_, споменато в жителската си форма: селомь Селчанн, а мегю Селчаномь како иде поуть изь Кроушовнице оу Врьбнчане, 1348 (Душан, Гласник 15, 302); 5) **Σέλσιανα**, с. З 24.5 Янина (MV 50), **Σέλτσιανα** (ПГЕ 142), **Σέλτσανα** (Гр 1948, к 29); 6) **Σελίτσανη**, с. в Тесалия, СИ 24 Лариса (MV 102), **Selicani** (А 1914) (погрешно, вм. _Seličani_), **Σελιτσάνη**, сега Ἀνατολή (ПТЕ 220). — От МИ, СелИ *_Сел(ь)це_, умал. от _село_. Във втората гръцка форма гр. _ι_ застъпва _ь_. Срв. СелИ _Селце, Селци, Селче_ в Албания, _Селце_ в Севл. и Казанл., _Σέλτσε_ в С Епир при Коница, _Σέλτσα_ в Етолия, _Σέλιτσα_ в Евритания, _Σελίτσα_ в

Лакония (MV s. v.), срхр. *Seoča, Seoci, Seoce*, често (IM 386), още *Селечка планина*, Ю Прилеп, прил. от *сельце*, а според Младенов, ZONF 2, 1926—1927, 54 сл., от ие. **sel-* 'тека' (от какъв език ? ; срв. и тур. *sel* 'порой'), от един строеж с МИ *Селъчко осое* при Пенкьовци, Трънско (дето *ь* > *ъ*) и СелИ *Selečka*, Ю 22 Берат (дето *ь* > *е*); хърв. *Seočani*, словен. *Selčane*, словаш. *Selčany* (L Kiss), чеш. *Selčany*, пол. *Sielczany*.

Селян, с. С 14 Кавала (К 203 ; Кк), **Seljan** (А 1914 ; А 1932), **Силян** (ВТр 52), **Селяни** (Б 1943), **Σέλιανα** (MV 228), **Σέλιανη** (ПТЕ 162), сега Μεσόρεμμα, Месорема (Филипи) (ПТЕ 162 ; ВТр 52). — Начално **Селяне*, вж. *Селяни*.

Селяна, с. в СИ Албания, СЗ 15 Дебър (СелС 262, 348, не отбелязано в картата под 2с), **Селянай** (Б 1943). — От **Селяне*, вж. *Селяни*. Крайното *й* в *Селянай* е от албански неопределителен член *i*.

Селяни 1) с. ЮИ 24 Берат (СелС 262 ; Миков 19), **Selan** (А 1914 ; А 1918), **Selyani**, 1431 (Hal 78); 2) **Selyani**, изч. село в ок. Аргирокастро, 1431 (Hal 26); 3) **Σέλλιανη**, с. в Янинско, С$_5$З$_1$ Парамитя (MV 50), **Σέλιανη** (ПТЕ 155 ; Гр 1948, к 108), **Seliani** (Англ 1944). **Σελιανή** 1361 (MV 50); 4) **Σέλιανη**, с. в Етолия (MV 75); 5) **Σέλιανη**, с. в Ю Тесалия, ЮИ 30 Карпенисион (MV 107 ; ПТЕ 330 ; ЕЕΛ 1,590), сега Μάρμαρα (ПТЕ 330); 6) **Σελλιάνα**, с. в С Пелопонес—Ахая, Ю$_{22}$И$_{23{\cdot}5}$ Егион (MV 138 ; ПТЕ 69), **Σελιάνα** (Гр 1948, к 4), **Selliána** (Англ 1944); 7) **Σελιανά**, изч. село в Сярско, 1287 (MV 221); 8) **Σελενιανή**, изч. село в Епир, 1361 (MV 50); 9) **Σελιανίτικα**, с. в С Пелопонес—С Ахая, С$_1$З$_5$ Егион (MV 138 ; ПТЕ 68 ; МЕЕ 6, 372 ; Гр 1948, к 4), **Selianitika** (Англ 1944). Гръцко доразвитие от СелИ **Σελλιάνα*, както с право пише Фасмер ; 10) **᾿Αγκουσελιανά**, с. в СЗ Крит, ок. Редимни—Хагиос Василиос (ПТЕ 276); 11) **᾿Αγκουσελιανά**, с. в Ю Среден Крит, С$_{2{\cdot}5}$З$_9$ Спилеон (Гр 1948, к 3). Двете последни имена са доразвити на гръцка почва от СелИ **Σελιανά* с гр. предлог **ἀγκοῦ-* 'при, до', стгр. *ἀγχοῦ*, срв. *ἀγκουσεύομαι* 'задъхвам се ; негодувам' (Δημητράκου, 1959, s. v.) от **ἀγκου-* и *σεύομαι* < *σεύω* 'ловувам, гоня ; дразня, подбуждам'. — От МИ, СелИ **Село* или по-вероятно от по-честото *(Ново, Старо, Горно, Долно) *село*, срв. сръб. *Seljane, Seljani* 4п (IM 385), словаш. *Sel'any* 1270, начално *Sedl'any* (Spal 89); за значението срв. по-долу *Вехчани*, както и *Селене, Селчани, Селян, Селяна*.

Σερβιανά, Σερβιάνοι, Σεργιανά, Serviana, вж. *Сърбяни*.

Сечански дол при Гигинци, ЮЗ 12 Брезник. — Прил. от основа *Сечан-*, вероятно от **Сечане* : МИ **Сеч* от *сеч* 'сечище, сечена гора', срв. МИ *Бальова сеч* при Лесков дол, Свог., чеш. река *Seč*, стсловаш. *Sěč* (Šmilauer, Vodopis 477).

Синичани, с. ЮЗ 7 Тетово (К 212 ; Б 1943), **Siničane** (Im 391 ; IM 387), **Siničan** (А 1914). — От МИ **Синица : синица* 'птица синигер, Parus coeruleus' (Геров), стб. синицѧ XIV в. (Манас. хр.), СелИ *Синица* 2п в Корчанско, *Син(и)ца*, Гребенско (К 277) = гр. *Σύνιτσα* (MV 188).

Сипачанска река, изв. от И поли на Якупица, Ю Скопие, л Голема = Тополка, д Вардар, Ю до Велес. — Прил. от основа *Сипачан-*, вероятно от **Сипачане* от *сипàк* 'сипей' (Ездѝмерци, Трънско), МИ *Сипаците* при Горановци, Кюст., още *Сипеяка* при Ябланица, Тетев., *Сипяка* при Камено поле, Луков., и др. ; семантично срв. *Sipeni*.

Sipeni с. в ок. Мурджени, И 30 Бърлад (Ind 387). — От МИ **Сип : сип* 'сипей', срв. МИ *Сип*, често в Брезнишко, Трънско, Белогр., *Бѐли сип*, *Сѝпа* в Пирд., сръб. *Sip, Sipić, Sipanje* (IM 388), словен. *Zasip* (IM 476).

Сирени, ливади и поище З 4 Сваленик, ЮЮИ 32 Русе. — Изпърво СелИ, начално **Сиряне*, вж. *Сиряни*.

Sireštani, с. ЮИ 10 Елбасан, 1431, сега **Sterstan** (Hal 98 ; HalK). — Явно от **Сирищане*, произв. от ВИ **Сирище : *сир* 'влага', вж. *Сиряни* ; за основата срв. р. *Сиришна* при Добърчин, Свог. (прил. от ВИ **Сирище*), СелИ *Сирищник*, Радом., а за наст. — *Водище* при Илинденци, Санд., и *Водищата* при Левочево, Смолянско.

Σιρότσιανη, с. в Анаселишко (Гребенско) (MV 188), **Σαρότσιανη**, сега Λεύκη (ПТЕ 181). — Т. е. **Широчане*, от МИ **Широки* (дол, рът), **Широка* (падина, бара), често в МИ и ВИ.

Sirčan ? с. С 33 Драма (А 1932). — Може би от **Широчане*, вж. горното.

Sirjana, с. Ю$_{11}$И$_{2{\cdot}5}$ Янина (Англ 1944). — От **Сиряне*, вж. *Сиряни*.

Сиряни, с. в ЮИ Албания, ЮЮЗ 10 Лясковик (СелС 246, 304 ; СелСк), **Sirjani** (А 1918), **Сирян** (Б 1943), **Serani** (Handtke, XIX в.). — Селищев (СелС 246) поставя името във връзка със скотовъдство, като вероятно излиза от **сир* 'сирене', което е отгл. същ. от *сѝря*, както *ядене* от *ям*, *пѝене* от *пѝя*, диал. *мà(х)ане* 'прежда' от *мàхам* 'предà' и др. Тук от ВИ **Сир : *сир* в рус. диал. *сырь* 'влага', *сырой* 'влажен', р. *Сирава* в Плачковица пл., И Щип (от **сир* и топон. наст. *-ава*), словен. р. *Sirotka*, което Bezlaj 2,184, свързва със *sirotka* 'Käsewasser, Molken, Blutwasser', но по-вероятно от първичното значение 'влага', със старинна наст. *-ot*. Срв. *Сирени, Обсирено, Presiryani*.

Сисани, с. в Костурско. — Погърчено от *Шишани* (вж.).

Συσίανα, вж. *Сушани*.

Σκλάβαινα, с. в Ю Епир, Ю$_{12}$И$_2$ Воница (MV 75), **Sklavaina** (Англ 1944). — Според

Фасмер вероятно гръцко новообразуване от *σκλάβος* 'славянин'. Не би било лесно тогава да се определи какво ще значи в случая „славянин" — към каква етнична група трябва да принадлежи той. Аз бих излязъл от МИ **Славь* = прил. с *-jь* от ЛИ *Славъ*, т. е. *Славов*, както при СелИ *Склаве*, Мелнишко, прил. **С(к)лав(j)е* (село), с гръцко *-к-*, както обикновено, тъй като през средновековието Мелник е бил седалище на гръцки епископи. Срв. *Sclaveni*.

Sclaveni, с. вок. Каракал, ЮИ 50 Крайова (Ind 391). — Името може да бъде рум. мн. ч. от ЛИ *Слав*, или от МИ **Славь*, както горното, или от архаизъм *sclaveni* '(български) славяни'.

Скливани, с. в Епир, ЮИ Янина, ЮЗ 17 Праманда (СелС 234, 307, 319), **Sklivani** (итал 200; Англ 1944), **Σκλήβανη** (ПТЕ 149). — От **Сливяне*, вж. *Сливени*, тук с *-к-*, което според Селищев, СелС 387, е от албански.

Σκλήβαινον, с. в Тесалия, ок. Трикала—Котонион (MV 97). — Фасмер и Хилфердинг възстановяват **Сливьно*, на което пречи застъпването на гр. *αι* за бълг. *ь*. Начално **Сливяне*, вж. *Сливени*.

Skrevjani, с. СЗ 10 Берат (А 1914; А 1918). — Формата едва ли е сигурна; може би от **Скровяне*, срв. *скровище* 'вир, дето зимуват риби; дупка, дето се завират змии' (Геров), рус. диал. *скров* 'хранилище, склад' (Даль 4, 211); семантично срв. стб. окръвєннє 'откриване, откровение' (Мар., Супр.), *Кръвенѝк*, Севл., *Скравѐна*, Ботевгр., и др.

Скриняно, с. С 4 Кюстендил, тур. **Искриняни** 1576 (РСт 459). — От **Скриняне*: МИ **Скриен* (кладенец, извор) и под., от прич. *скрѝен, скриена̀, скриено̀* 'скрит' в говора, срв. СелИ *Скрино̀*, ЮЗ Ст. Димитров (от **Скриено̀*); за значението срв. кл. *Скритенѐц* при Петрѝч, Пирдопско, р. *Скът(а)*, за което вж. у мене БългЕз. 9, 1959, 365.

Σλαναίνη, изч. село в Халкидика или по Долна Струма: *ὁ* Μιχ(αὴ)λ τῆς **Σλαναίνη** κατὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, 1409 (Dölger, SchK 114). — От **Сланяне*: ВИ **Слана* (бара река), от *слан* 'солен'.

Слапужане, с. в ок. Сува река, Призренско (РечнМ 91). — Сръбско или бълг. образуване от МИ **Слапуга* : **слапуга*, развито от *слап* 'вълна̀' (Геров; AR), срв. *преслап* 'превал на планина', срхр. и словен. *Slap* (Im 394), чеш. *Slapy* (Prof-Svob 4, 93); за *-уга* срв. *Калугене*.

Слащен, с. И 22 Гоце Делчев, тур. **Ислаштани** 1605 (РСт 460), **Слаштан** 1671 (АПТЗ^1 143). — Начално **Слащане*, от ВИ **Слат* (извор, дол), **Слата* (бара) и под. от изч. прил. **слат* 'солен', праслав. **soltъ* според Вл. Георгиев **saltъ*), чеш. *slat'*, словаш. *sliač* 'солен извор', рус. диал. *солоть* 'жидкое, стоячее болото на твердом основании, без топи', р. *Солотча* в обл. Рязан (Мурзаевы 206), словаш. *Sliačany* (Spal 54), словен. *Slatna*, *Slatnik*, сръб. *Slato* (IM 391), хърв. *Mali* и *Veliki Slatnik* (там 279, 450), срв. от него *сла̀тина* 'солен извор' (СЗ говори), често във ВИ.

Слѝвени, с. С$_2$З$_6$ Костур (К 265; ВТр 52), **Sliveni** (А 1914), **Σλίβενη** (MV 195; ПТЕ 335), Μονὴ Ἁγίου Νικολάου **Σλιβένης** (Гр 1948, к 58), сега Κορομηλιά, Коромиля (ПТЕ 335; ВТр 52). — От МИ **Слѝвье* : *слѝвье* съб. от *слѝва*, **Слива*, или по-вероятно **Сливье* (поле), **Сливя* (бара) и под., срв. *Сливи рид* 'при Плоски, Санд., *Слива могила* при Мирково, Пирд. (начално **Сливя*, подведено вторично по *слива* поради неразбиране вече на старата форма); срв. *Скливани* и *Συλίβαινα*, *Σκλήβαινον*.

Συλίβαινα, Σιλίβενα, Καλύβια Συλιβινιώτικα, с. в С Пелопонес—С Ахая, С$_2$И$_{12}$ Калаврита (MV 139), **Σιλιβενιώτικα** (Гр 1948, к 4), **Σιλίβαινα** (МЕЕ 6, 372). — Фасмер възстановява **Сливьна*, но гр *αι* не застъпва бълг. *ь*, а *е*, тук прегласено от *я*, т. е. от **Сливяне*, вж. *Сливени*.

Смѝловене, рид над Копривщица със следи от градежи от IX—X в. — Име на изч. селище, от МИ **Смилово* : *смил* 'раст. Helichrysum arenarium' или по-вероятно от ЛИ *Смил*, възникнало може би от него, срв. *Смилево градище* до Ветрен, Пазардж., *Смилева скала* до Гол. Белово, Пазардж. (тези имена, както и *Смиловене*, Миков 130 сл., свързва със *Смил, Смилец*, полунезависим владетел на крепостта Копсис през средните векове, чиито владения се простирали от Средна гора докъм Сливен), МИ *Смилец* в Герлово, *Смильовец* до Перник и до Плевен, *Смилева долина* до Цариброд, с. *Смилево*, Битолско, и изч. село между Върба и Д. Раковец, Кулско (Миков 131).

Смолани, с. И 16 Прилеп (К 246), **Smolani** (А 1914; IM 393), **Smoljani** (А 1918). — Вж. *Смолени*.

Смолени 1) с. в Охридско (К 253); 2) **Σμολιανά**, с. в Етолия, ок. Агринион (MV 75—76), **Σμολιανά** в ок. Трихонида (ПТЕ 22). — От МИ **Смола* или прил. от него с *-jь*, срв. извор и рекичка *Смоли*, л Вардар, Ю Гевгели, *Σμόλη*, с. в Кукушко (MV 212), също в основата на имена като р. *Смолица* при Коевци, Севл., *Смолика*, най-висок връх в Пинд (Ж. Чанков, Георг. р., 1918, 272), с. *Смолско*, Пирд.; пол. *Smolany*, *Smolanka*, укр. *Смоляны*, *Смолянка*, които Spal 69—70, свързва с право със *смола* 'смолисто дърво'.

Смо̀чан, с. С 8 Ловеч, тур. **Исмуджани** 1430, **Исмучан** 1700 (РСт 461). — Дуриданов, Славист. сб., 1958, 213, извежда от *смок* и *-ја̀н*, на което пречи както ударението (срв. имена с *-а̀н, -ян*: *Ръжда̀на, Смърда̀н, Пепеля̀на, Вода̀на* и др.), а така също и най-старата форма. Начално *_Смочане_, от МИ *_Смоча_ (дупка, бара), *_Смок_, *_Смоците_ и др., срв. МИ _Смоча дупка_ при Проход, Елх., _Смочата дупка_ при Петрйч, Пирд.

Совленец, равнище И 5 Плоски, С 8 Сандански. — Доразвито с _-ец_ от основа _Совлен-_, изглежда от *_Совлене_, начално *_Совляне_, от МИ *_Сова_ (вж. _Совяни_), с развито епентетично _л_.

Соволяно, с. С до Кюстендил, тур. **Сувляна** 1576, **Сухална** 1605 (РСт 462), **Соволяна** 1576 (РСт, сбРом 441). — Начално *_Соволяне_, от МИ *_Совол_ : *_совол_ = _сова_ птица Strix flamea' или 'Asio atus' и _-ол_, вероятно по _сокдл_, срв. от него _Соволска река_; чеш. _Sovolusky_ 6п, което Prof 4,142, обяснява като „село, чиито жители били ловци на сови". От друга страна може от *_Соболяне_ : _собол_, с което според зоолога Н. Боев е бил наричан може би някой вид златка или бялка, тук чрез гръцко влияние в прехода _б_ > _в_, от което следи се виждат в СелИ като _Ямбдрано, Паралово, Парамўн_ в същата област, останали изглежда от времето на византийската власт в България през XI—XII в. по административен път, понеже в Кюстендил и в околността не е имало гръцко население. Срв. от същата основа диал. _сдболёц_ 'лалугер' (Геров), за етим. вж. Vasmer, REW 2, 685.

Совяни, с. ССЗ 13 Корча (СелС 239, 302; СелСк; Б 1943), **Sovjani** (А 1914). — От МИ *_Сова_ : птица сова, както обяснява и Селищев; срв. вр. _Sova_ в С поли на Олимп (А 1918), също _Совленец_.

Софияна, мах. във Визенско (Изт. Тракия), където има с. _Софидес_, а към Цикнихор, Малкотърн. — с. _Софийка_ (Аянов 192). — Вероятно от *_Софияне_, от МИ *(Света) _София_, по име на оброк, както гр. _София_, по името на черква _(Света) София. Св. София_ е празник на 30 септември (Синодален Именник 48).

Сошани 1) с. ССЗ 28 Ресен (Сп 1917, 55), **Sošani** (А 1914; IM 396), **Сошани** XVI—XVII в. (СелК 74); 2) **Sošani**, с. в С Албания, „в Дяковской Мальции, у красничей" (СелК 74). — От МИ *_Соха_ : _соха_ 'разклонен прът', тук вероятно фигуративно за път или дол, който се раздвоява; срв. срхр. _Sošice_ (IM 400).

Сребрени, с. в Леринско (К 250; ВТр 53), **Στρέμπενον** (MV 196; ПТЕ 338), сега Ἀσπρόγεια, Аспроя (ВТр 53; ПТЕ 338). — От МИ *_Сребра_ (бара, река) от диал. _сребър_ 'сребърен'.

Старен, с. в обл. Чеч, ЮИ Гоце Делчев (СбНУ 12, Науч. отд., 241), тур. **Астараний** края на XV в. (АПТЗ^{1} 104). — Начално *_Старяне_, от МИ *_Старо_ (село), *_Стар_ (път) и под., срещани често.

Старичани 1) с. ЮЗ 12 Костур (К 268; СелСк). **Старичане** (ВТр 58), **Staričani** (А 1914), **Σταρίτσανη** (MV 196; ПТЕ 335), сега Λακκώματα, Лакомата (ПТЕ 335; ВТр 58); 2) с. в С Епир, СИ 10 Коница (СелС 348; СелСк), **Старичан** (Б 1943), **Staričani** (А 1914), **Σταρίτσιανη, Σταρίτζανη** (MV 52), **Σταρίτσιανη**, сега Πουρνιά (ПТЕ 152), **Σταρίτζανη** (Mikl., ON 320). А 1918 дава следните три селища **Staričani** в С Епир: а) ЮИ 13 Лясковик; б) ЮИИ 18 Лясковик; в) колиби ЮИИ 15 Лясковик, на д бряг на ляв приток на Сарандапор. — Фасмер отбелязва, че в основата може да стои _старица_ 'старо, пресъхнало речно корито', изчезнало в бълг. и запазено по горното поречие на Волга, също и в Архангелската област (Подвысоцкий 163), вероятно и в р. _Старица_ при Чупрене, Белогр., и в _Staritzen_ в Австрия (Pirchegger 73).

Stoiceni, с. в ок. 1) Лъпуш, ЮИ 30 Бая Маре; 2) Бъбени-Бистрица, СЗЗ 45 Питещ (Ind 399). — От *_Столичане_, с преглас и редукция *_Столичени_, от МИ *_Столица_ = _стол_. стб. столъ 'маса' и наст. (топон. ?) _-ица_, с рум. _л'_ > _й_, т. е. „местност равна като маса, равнище", срв. МИ _Горна Столица_ при Мирославци, Трънско, _Столицата_ при Опан, Старозаг.; сръб. _Stolica_; _Stolice_, често (AR), пол. _Stolica_ (SG 11, 361), срв. и по-долу _Столци_.

Stolniceni, с. в ок. 1) Ръмнику Вълча, СЗ 45 Питещ; 2) Трушещ, СИИ 60 Сучава; 3) **Stolniceni-Ghiţescu** и **Stolniceni-Prăjescu** в ок. Пашкани, З 70 Яш (Ind 399; TopRom 212). — От МИ *_Столник_ или *_Столница_, развито от стб. столъ (вж. _Stoiceni_) с _-ник_, _-ница_, както с. _Сливник_, Вслешко, и м. до Банкя, Трън., м. _Шумник_ при Чуковец, Радом., _Вочник_ при Бохова, Трънско, _Брусник_, с. в Брезн. и м. при Сумер, Берк., и при Чеканец, Годечко, особено с. _Столник_, Елинпел., м. _Столница_ при Босилеград; словен. _Stolnik_ (IM 406). В случая едва ли може да се излезе от стб. стольникъ 'придворен виночерпец', срв. Слав(ъ) стольник(ъ) царев(ъ) XIV в. в надпис по пръстен (Дуйчев, Старата бълг. книж., II, 291) по чисто семантични причини.

Stolojani, с. в ок. 1) Търгу Жиу, ССЗ 90 Крайова; 2) **Stolojani-Jiu** (Ind 399). — От МИ *_Сmолог_, което може да бъде от изч. същ. *_столог_, развито от _стол_ (вж. _Stoiceni_), с _-ог_, както в рус. _творог_ от _творить, тварь_, _пирог_ от _пир_, или от *_Столь логъ_, прил. от _столъ_ с _-jь_ и *_лог_ 'ниско място', срв. _лог_ 'стрък, турена за примамка' (Геров), вж. _Ложани_.

Storyani, изч. село в ок. Валона, 1431 (Hal 36, 52). — Може би от *_Просторяне_, от МИ **Простор*. За жалост липсват съответствия.

Străjeni, с. в ок. Бузъу, СИИ 70 Плоещ (Ind 399). — От МИ **Стража*, много често в МИ, срв. хърв. *Stražanac* (IM 407), също рум. *Straja, Străjescu, Strejeşti* (TopRom 258).

Страня, Странен, с. С 26 Драма, на д бряг на Места (К 196), **Истране** (ВТр 29), **Страня** (СбНУ 12, Науч. отд., 241 ; Б 1943), **Stranen** (А 1914 ; А 1932), **Ἰστράνε,** сега Πέρασμα, Перазма (ПТЕ 93 ; ВТр 29). — Гръцката форма, както и *Истране*, са възприети от турски поради началното *И-*, което се появява пред две начални съгласни. Въз основа на *Странен* от **Страняне*, вж. долното.

Страняни, с. ЮЮИ 12 Гостивар (ГП 465), **Страяни** (К 214 ; Mja 2, 233), **Strajane** (IM 406 ; Im 412). — От МИ **Страна : страна* 'склон над дол, стръмнина', много често в МИ, срв. срхр. *Donji* и *Gornji Stranjani* (IM 146, 185, 407), чеш. *Straňany*, словаш. *Stráňany* (Spal 39 ; L Kiss).

Страчани, с. в С Епир, $С_{13}И_3$ Коница (СелС 269 ; СелСк ; Б 1943), **Stračani** (А 1918), **Strátsani** (Англ 1944), **Στράτσανη** (ПТЕ 152), **Στράτσιανη** (MV 52 ; Гр 1948, к 65). — За Фасмер името е неясно, а според Хилфердинг то може да бъде гр. *Στρατειανή*. Явно от **Страчане* : МИ **Страчи* (дол, рът), **Страча* (бара, поляна), от *стра̀чи*, прил. от диал. *стра̀чка* 'сврака', както *мѐчи* от *мѐчка*, развито от *с(в)рачка* с поява на *т* между *с* и *р* (срв. *стрѐда* от *срѐда* в същите говори), или от МИ **Страч: страч* 'кучешка колиба край мандра' (Геров), тук вероятно изобщо 'колиба', МИ *Стра̀чо* при Осеновлак, Свог. ; срв. и по-долу *Страченци*.

Стрежаните, равнище при Писанец, ЮИ 24 Русе. — Изпърво СелИ, от МИ **Стреж* : диал. *стреж* 'стожер на гумно' (Геров), или от *страж(а)* с преглас *ра* > *ре* ; срв. *стрѐжи* 'за куче — пази, стои на щрек' (Кюст). Малко е вероятно от ЛИ *Стрезо*.

Стригичан, с. в СИ Албания, ЮЗ 10 Дебър (СелСк), **Strigičan** (А 1914). — От **стригъıка*, от *стриг-* 'стрижба, стригане' и *-ъıка*, както *влад-ъıка* ; може би значи 'коситба'.

Στρυγανιά, с. в Етолия—Акарнания, $С_{5.5}И_{19}$ Агринион (ПТЕ 22 ; Гр 1948, к 137). — Вероятно от по-старо **Ὀστρυγανά*, начално **Остряне*, вж. *Остренi* ; началното *О-* е изпаднало на гръцка почва, понеже е схванато за член, както при *Στρόλογγος* в Халкидика, от **Остра лѫка* (MV 273).

Στρωμίνιανη, Στρώμνιανη, с. в Етолия, ок. Офиония (MV 76), **Στρωμίνιανη** в ок. Навпакта, сега Καλλονή (ПТЕ 16). — Фасмер свързва със стб. *строумень 'поток, порой', пол. *strumień*, но също може и от **Стрьмъ*, за фонетичната страна срв. *Βροτόπι* : **Врьтопъ*, *Ζάβροκον* : **За врьхъ*, вж. MV 284.

Стръмен, с. СЗ до Бяла, тур. **Стръмена, Стърмена** XVII в. (РСт, устно). — От **Стрьмяне*, произв. от изч. **стрьмъ* 'стръмнина', срв. стб. стръмозѫбъ 'зъбат, зъбест' XIV в. (Ман. хр.), прил. *стрьм-ен* ; чеш. *Strzimany*, *Střimany* от *strmý* > **stьrm-* (Spal 39). Срв. от същата основа по-долу *Стръмци*, още *Стр(ъ)мец* при Турско Речане, Гостив., по-горе *Στρωμίνιανη*, срхр. *Strmac* 4п, *Strmec*, *Strmaševo* (Велешко), *Strmosten*, словен. *Podstrm*, *Podstrmec* (IM 408, 340).

Студенчане 1) с. ЮИ 12 Скопие (К 209), **Студеничане** (Б 1943), **Studeničani** (Im 415 ; IM 410), **Studeničari** (А 1914), с албански ротацизъм *-ani* > *-ari* ; 2) **Студеничане,** с. С 12 Призрен, ок. Сува река (РечпМ 91 ; IM 410): село Стоуден'чани, а мегꙗ моу оть Лѣштани и оть Трьниꙗ, 1348 (Душан, Нов 688). Името може да е възникнало и на сръбска почва. — С оглед на формите *Студеничане, Studeničani* не може да се излезе от *студенец* 'студен извор', запазено като архаизъм (Геров), стб. стоуденьць 'извор' (Мар., Асем.), а от *студеница* 'студена вода', срв. в нар. песен: „па сме пили во̀да снѐженица, / снѐженица во̀да, сту̀деница" (Суходол, Соф., СбНУ 43, 14), рус. диал. *студеница* 'студена вода', укр. *студениця* 'студен извор', словен. *studenice* 'стубла на кладенец' (Pleteršnik 2, 579), срв. *Студеница* при Добралък, Асеновгр., при Гайтаниново, Гоцеделч., при Стъргел, Пирд., при Прилеп, при Батулия, Свог., при Сопово, Станкедим., и при Милкьовци, Трънско, в Румъния *Studeniţa* в обл. Крайова (Ind 401), *Studinzcen* 1378 в Саксония (Registrum 408), стлуж. *Studincsen* (Eichler 360).

Стушан, с. в Дебърско (К 260). — Вероятно от **Пастушане*, от **Пастух* или **Пастушь*, прил. от *пастух* 'пастир ; жребец' (Геров), с *-jь*, срв. с. *Пастух*, Кюст., *Пастуша*, Пещерско, също по-долу *Τούσιανη*. Началното *Па-* е отпаднало вероятно поради това, че е било схванато като представка, срв. *па-свила, па-берки, па-губа*, и др.

Stîlpeni, с. ССИ 22 Питещ (Ind 398; TopRom 75). — От МИ **Стълп- : стълп* (поради практиката да се побива стълб като знак на землищна граница), срв. МИ *Гроздев стълб* при Гол. Извор, Тетев., *Стълпова воденица* при Крайници, Станкедим., *Стълб* в Молдова (вж. Г. Занетов, Бълг. население в средните векове 53), срхр. *Stuba, Stubica, Stub, Stupna, Stupni Do, Stupnica* (IM 140, 178), в Румъния *Stîlpu, Stîlpul*.

Stërstani, с. ЮИ 10 Елбасан, **Сръщан** XVI в., **Срьща̀нъ** XVI—XVII в. (СелК 73), **Стрстан** (СелСк). — Съдейки по старите форми, може да се излезе от **С(ъ)рът*, **С(у)-*

рът: **сърът*, **суръm* 'местност подобна на рът', съставено от *съ-* или *су-*, за непълнота на понятието, напр. *су-мрак*, *су-кървица* 'течност от кръв и гной в рана' (Родопите), МИ *Сурътът* при Троян, с. *Soritu* в обл. Питеш (Ind 395). Гласната в първата сричка ще да е изчезнала поради отдалеченост на ударението, срв. старата форма *Срыщàнѣ*, начално **Срыщàне* < **Сурыщане*.

Стършени, мах. в Кочани (ГП 622). — От основа **Стърш-*, срв. *стърш-ел* срещу диал. *стърш-ен* (Геров), т. е. от изч. **стърш*, **стрыш* 'стършел'.

Suduleni, село в ок. Търговище, З 40 Плоещ (Ind 402). — От МИ **Судул*: *суходол*, чрез прехода *sodol* < *soodol* < *sohodol* (вж. I. Iordan, TopRom 128), а то с асимилация от *суходол*: *у-о-о*|*о-о-о*. Често в МИ; срв. и рум. *Sodoleciul*, развито от бълг. **Суходолец*.

Суляни 1) с. СЗЗ 38 Берат (СелС 269; СелСк); 2) **Sugliani,** връх 554 м ЮИ 8 Бешик гьол, И Солун (А 1932). — Spal 46, обяснява словаш. *Sul'any* със стб. соулѣн 'по-добър' (Супр., Асем.), но липсата на успоредици и особено неизясняването на семантичната страна правят обяснението съмнително. Може би словашкото име произлиза от ЛИ, произв. от соулѣн. Малко помагат и рус. РечИ *Сула* 4п, които Фасмер, REW 3, 43, сравнява с гот. *bisauljan* 'изцапвам', норв. *soyla* 'кал, мочур', швед. *saula* 'кал'. Може би трябва да се обясни с първата част на ВИ като *Сулу гьол*, *Сулу дере* и под., дето тур. *sulu* 'воден' се среща често във ВИ.

Сушани 1) с. СИ 22 Струга (К 253), **Sušani** (А 1914); 2) **Συσίανα**, VI в., крепост в поречието на Долни Тимок (Прокопий, Aed IV 6). — От МИ **Суха* (бара, река), **Сухи* (дол, рът) и под., срв. укр. *Сушани*, чеш., словаш. *Sušani* (Spal 46); за второто име вж. и Вл. Георгиев, БЕз 8, 330.

Σφελενός. с. в Зъхненско (MV 222), **Σφελινός** (ПТЕ 297), **Свелинос**, **Шилинос** (К 182), **Σφολενός**, местност край Сяр, 1345 (MV 222), ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ **Σφολενοῦ** δένδρα, 1345, εἰς τὸ χωρίον τὸν **Σφολὸν**, 1339—1342 (Guillou 130$_{71}$, 117$_{50}$). За втората форма Guillou се пита с право дали не трябва да се поправи на **Σφολενόν**, СИ Зъхна. — Фасмер допуща от **Съволенъ*, **Изволенъ*, без да го обяснява. Несъмнено от **Своляне*, вж. *Своляни*; за *Σφ-* < *Св-* вж. *Σφεντιλιανά*.

Σφεντιλιανά, с. в СЗ Крит, обл. Ханя, ок. Кисамос (ПТЕ 352). — От начално **Свѧтꙑ Илиꙗне*: МИ *Свѧтꙑ Илиꙗ, със запазена носовка; за тоя вид двуосновни имена срв. *Световрачане*, *Светомитрени*, а за бълг. *св-* > гр. *σφ* срв. *Σφινάρι* в същата област (вж. MV 175 и особено Шишманов, Бълг. преглед IV 1897, 3, 90), също *Σφέστιανη* (вж. *Свекяни*), *Σφολενός* и ЛИ *Σφεντόπλικος*: *Свѧтоплъкъ във Vita S. Climentis, ed. Miklosich, стр. 14.

Sfoliana, Sin., с. Ю$_{18}$И$_{15}$ Арта (Англ 1944). — От **Своляне*, вж. *Своляни*.

Σχωρέτσανα, с. С$_{31}$И$_{8}$ Арта, ок. Агнанда (MV 61), **Σχωρετσάνων,** сега Καταρράκτης (ПТЕ 51). — Фасмер извежда убедително от **Сухорѣчане*, като *σχω-* от **σουχω-* е станало на гръцка почва, характерно за гръцкия народен език (MV 244).

Sîrbeni 1) с. в ок. Креведия, З 30 Букурещ; 2) **Sîrbenii de Jos** (Ind 390), още **Adunaţii-Sîrbeni** в обл. Виделе (TopRom 285). — При обяснението на имената трябва да се има предвид, че българското население около Букурещ и до сега нарича себе си „сърби". Това е отбелязал още Вайганд (вж. TopRom 205, 262). Вж. *Сърбяни*.

Сърбляница, старо име на Илица, З 14 Михайловград, слято със Соточинò под името Гаврил Геново, тур. **Усрабинче** 1576, **Усрабниче** 1607, **Усирбниче** 1666 (РСт 387). — Доразвито с *-ица* от **Сърбляне*, вж. *Сърбяни*, тук с развито епентетично *л*.

Сърбяни 1) с. ЮЮЗ 5 Кичево (К 257; Б 1943), **Srbjani** (А 1914; А 1918; IM 399); 2) **Σερβιανά,** с. Ю$_{12}$И$_{4\cdot5}$ Янина (MV 50), **Σερβιανά** (ПТЕ 143, 149; Гр 1948, к 29; Гр 170, ок. 1960), **Serviana** (А 1914), **Σερβιάνοι** 1321 (MV 50); 3) **Σερβιανά**, **Σεργιανά** XIV в., с. в Среден Пелопонес—Аркадия, вероятно в ок. Приница (MV 158); 4) **Συρμπάνι,** с. в С Пелопонес—С Ахая, Ю$_{13}$З$_{6}$ Калаврита, сега Πριόλιθος (ПТЕ 80), в ок. Калифония (MV 139); 5) **Ζερβιανά,** с. в СЗ Крит, З 3 Кастелион (Гр 1948, к 62). Вероятно от **Σερβιανά*. — От МИ **Сърби* (дол, рът) и под., прил. с *-jь* от ЛИ *Сърбин* (Миладинов сб. и Геров), в Търново XVI в. (архив ИБЕз), в Прилепско (СелК 238), РИ *Сърбов*, също *Сърбинов* в Свищовско 1637 (ИНЕМ I, 162), МИ *Сърбиново* при Граматиково, Малкотърн., *Сърбиново бърдце* при Гостун, Банско, *Сърбиновото* при Смолян, *Сърбинова кория* при Гор. Диканя, Радом., кл. *Сърбинец* при Бела вода, Пернишко, р. *Сърбиница* при Подлес, Велешко. Името е от етничното име *сърби*, срв. сръб. *Srbljani* в Босна—Херц. (IM 399), чеш. СелИ *Srbeč* = прил. от **Srbek*: *Srbek sartor* 1463, *Srbice* 3п = ves lidí Srbových; за ЛИ *Srb* вж. L. Niederle, Slov. Starožitnosti II 486, и други посочвания у Prof-Svob 4, 153.

Сѣножештани, изч. село, споменато в Душанова грамота за Призренския манастир от 1348, наред с Рѣчани, което е в Кичевско; може би е било в СИ Албания, в поречието на Средни Дрин: село Сѣножештани сь

всѣми мегѭми (Нов 689; Гласник 15, 280).— От МИ **Сѣножеть*, начално **Сѣножѧть*, от изч. същ. *сѣножѧть, съставено от сѣно и отглаг. същ. от жѧти 'жъна', букв. 'сенокос', образувано като жить 'живот' (Супр.), запазено в словен. *senóžet* 'ливада, която се коси един път' (Pleteršnik 2, 470; Bezlaj 2, 182), срхр. *sjenožet*, рус. диал. *сеножать* = *сеножатва* 'ливада' (Даль 4, 380), пол. *sianożęć*, чеш. *Senožaty* 3п, което ProfSvob 4, 46, тълкуват като 'kdo seno žnou', срхр. *Sjenožeta* (IM 388), словен. *Senožeče, Senožete* 2п, *Senožeti* 2п (Im 389 сл.).

Танушане, с. в Реканско (Дебърско) (К 264; Сп 1917, 98; РечнМ 244). — От СелИ **Танушь* = прил. от ЛИ *Танушъ* с *-jь*, т. е. *Танушов*, развито от *Тано* и *-уш*, както *Рад-уш, Ган-уш, Мил-уш* и др.

Татарени, успоредна (българска) форма на **Татар кьой,** турско-татарска махала към Карагеоргиево, СЗ 6 Айтос, чиито жители се изселили в Одринско и Мала Азия през 1893 г. (П. Делир 1, 65). — Бълг. образуване от *Татар* (кьой). Семантично срв. *Българени, Турчане.*

Теплен, мървашко село ЮИ 16 Гоце Делчев (СбНУ 12, Науч. отд., 243; К 194), **Teplen** (А 1914), тур. **Депляни** 1605 (РСт 466), село Папа Вълкан, с друго име **Теблани,** края на XV в. (АПТЗ¹ 103). — Според Дуриданов, Славист. сб., 1958, 216, прил. от прил. *теп(ъ)лъ* 'топъл', на което пречи както строежа (прил. от прил. без семантична отсянка), така и старите форми. От **Тепляне*: изч. прил. *теп(ъ)л*, стб. *теплъ, от него теплость 'топлина, топлота' (Супр.); вж. *Топляни.*

Тѐтевен, градец между Ботевград и Троян, у по-старото поколение и до сега още **Тѐтевене** и **Тѐтювене,** тур. **Тетеван** 1430 (РСт 468), близь сел(а) Тѣтовѣне, 1600 (Миков 192; Гошев, СЗН 5, 34), вь село Тетовлане 1761 (Гошев, СЗН 1, 368), сел(о) Тетовіан XVI—XVIII в. (Зогр. поменик, БСМ 496), **Теѳеоване** 1801, **Ѳетвени** 1823, **Ѳетовени** 1833, **Тетовени** 1837, **Тетıовени, Тетювини** 1840, **Тетевени** 1841 (Гложенски поменик, СбБАН 27, 1931, 72 сл.), **Тетевене** 1900, 1905, 1910 покрай **Тетевен** 1880, 1887, 1892 (Сп 1921, 473). — От **Тетовяне*: МИ **Тетово*, по всяка вероятност *Тетово* в Северозападна Македония, за което има и някои исторически податки: „При първото българско въстание в Прилепско през 1574 г. голяма част от населението в този край се преселва в Панагюрско и Тетевенско" (В. Миков, Разселвания на българите, в-к „Зора" от 21. 11. 1940 г.); за преселване на българи от югозападни български предели (откъм Албания) на североизток вж. ценната работа на Д. Яранов в Макед. прегл. 7, 2—3, 1932, 63 сл. За основата срв. МИ *Тетово бърдо* край Панагюрище (Миков 265), СелИ *Тетово*, Русенско, тур. *Таткува* 1430 (РСт 468); за *Тетово*, произв. от ЛИ **Хотьта*, вж. Ст. Романски, Макед. прегл. 7, 4, 1932, 1—10; за прехода *Тѐтово* > **Тѐтьово* срв. *Кра̀тьово* = *Кратово* (в Македония) в нар. песен от Долно Левски, Панагюрско (1959).

Τζεχλιάνες, вж. *Чехляне.*

Τζουρούγιανη, вж. *Чуруяне.*

Tigveni, с. в ок. 1) Куртя Арджеш, С 30 Питещ; 2) Тополовени, И 15 Питещ; 3) **Ticvaniu Mare** и **Ticvaniu Mic,** села в ок. Оравица, ЮЮИ 95 Тимишоара (Ind 416). — Начално **Тиквяне*, вж. *Тиквени.*

Тиквени, с. З до Костур (К 266; ВТр 54), **Tikveni** (А 1914), **Τίκβενι** (MV 196; ПТЕ 336), сега Κολοκυνθοῦ, Колокинту (ПТЕ 336; ВТр 54). — От МИ **Тиква(та), *Тикви* (дол), **Тиквье* (поле); за значението срв. кл. *Тиквенец* при Бърдо, Ихт., вр. *Тиквица* при Гор. Секирна, Брезн., обл. *Тиквеш* в Кавадарско, *Тиквина гарина* при Зелениград, Трънско.

Тихополяни, м. в обл. Курендо, ЮЗ 15 Янина (СелС 224), **Τιχοπολιανή, Χοπόλιανη** (MV 53). — Изпърво СелИ, от МИ **Тихо поле*, вж. MV и СелС (s. v.). Първата сричка във втората форма е изпаднала на гръцка почва. За значението срв. *Тихи дол* при Килифарево, Търн., *Тих лъг* при Борован, Белослат., *Тиха Рила* = р. *Рила* при вливането на Илиина в нея, и др.

Тла̀чене, с. ЮЮЗ 14 Бяла Слатина. — От МИ **Тлак*: *тлак* 'нанос, тиня', срв. МИ *Тла̀ко* при Краище, Разложко, също *На̀тлако* при Дрен, Радомирско, и при Доспей, Самок., *Натлачищата* при Сенокос, Разложко.

Тлъмино, Горно и **Долно,** села ЮЮЗ 16 Босилеград, **Tlamino (Tumino)** (А 1914), тур. **Тл(ъ)мне** 1612 (РСт, устно). — От **Тлъмяне*: МИ **Тлъма* от **тлъма*, отглаг. същ. от **тълмя* в рус. *толмить, тольмить* 'натрупвам; наливам (с фуния)', според Vasmer, REW 3, 116, сродно с *тълпа*. Тук вероятно в значение 'нещо, което се излива; излив; порой'; срв. *Тлѐменци, Тлѐминци.*

Тмѧни, изч. село в Западна Македония, XVI—XVII в. (СелК 74). — Селищев се колебае дали е сегашното *Темани* около Берат или *Тимяник* в обл. Тиквеш. — От **Тьмяне*: МИ **Тьма*, стб. тьма (Супр., Асем.), срв. *Тѐмуша*, мах. в Ботевградско, сръб. *Tmava, Tmuše.*

Товляни, Τόβλιανη, вж. *Топляни.*

Тодорани, мах. към Видима, ЮИ 17 Троян (Сп 1921, 372). — От МИ *(Свети) *Тодор*, по име на оброк. Срв. и следващото.

Thodoriána, с. С$_{27}$И$_{20}$ Арта (Handtke XIX в.), **Θεοδωριάνα** (ПТЕ 51), **Θεοδωριανά** (Гр 170, ок. 1960). — От **Тодоряне* (вж. *Тодорани*), което личи от старата форма, която ще да е възникнала от бълг. ЛИ *Тòдор* срещу *Θεοδωριάνα* по гр. ЛИ *Θεόδωρος*, срв. и *Θεοδωριανὰ* в СЗ Крит (ПТЕ 351).

Tožani, изч. село около Берат, 1431 (Hal 66). — Изглежда от **Стожане*, произв. от *стог* 'копа снопи или сено' (Геров), с изпадане на началното *С-*, вероятно поради това, че е схванато като представка, както в чеш. *Tožice*, през 1205 *Ztozitz* (Prof-Svob 4, 351), пл. *Стогово* в Зап. Македония, словен. *Stogovci* 2п, срхр. *Stožišta* (IM 406), пол. *Storzany* (SG 11, 378), чеш. *Stožec* (Prof-Svob 4, 176).

Толиян, Толен, с. Ю Правища, Драмско (К 201), **Толен** (Кк). — Вж. *Толяни*.

Толяни, мах. към Дуф, обл. Горни Полог, С Гостивар (ГП 470). — От МИ **Тольи* (дол), **Толье* (село), прил. с *-jь* от ЛИ *Толе*, от *Апос-толе*, зват.

Τόμπραινα, вж. *Добрани*.

Томѩне 1) изч. село в Дебърско, XVI в. (СелК 23, 67); 2) **Thumane,** с. С 30 Тирана, **Thumane** 1431 (Hal 117; HalK). — От МИ *(Свети) *Тома* или **Томи* (дол, рид), прил. с *-jь* от *Тома*, срв. МИ *Тома* при Добри дол, Кюст., вероятно по оброк (Свети) *Тома*.

Топлана, с. СИ 34 Шкодра (СелСк). — От **Топляне*, вж. *Топляни*.

Тòпленски колѝби към Гол. Желязна, СЗ 24 Троян. — Прил. от основа *Топлен-*, вероятно от **Топлене*, начално **Топляне*, вж. *Топляни*.

Topliceni 1) с. С до Ръмникул Сърат, СИ 100 Плоещ (Ind 421; TopRom 111); 2) **Odaia Topliceanului** в същата околия (TopRom 111). — От **Топличане : топлик, топлица* 'топъл извор', много често във ВИ, срв. и СелИ *Топлица*, Тетовско и Битолско, сръб. *Toplica, Topličane* 2п (IM 431).

Топляни 1) с. ЮЮЗ 8 Бер (ВТр 54; Б 1943), **Τόπλιανη** (MV 213; MEE 8, 311; ПТЕ 125), сега Γεωργιανοί, Георгиани (ПТЕ 125; MEE 8, 311; ВТр 54); 2) **Τόβλιανη**, с. Ю 4 Правища, З Кавала (MV 229), **Товляни** (Б 1943), **Tovljani (Dolja)** (А 1914; А 1940), **Ἐξοχὴ Τόβλιανη** (ПТЕ 165). — От ВИ **Топли* (дол), **Топла* (бара) и под. Не е ясно защо при второто име бълг. *п* е дало в гр. *β*; срв. *Топлана, Топленски колиби*, словен. *Topljane* (Spal 55).

Topoloveni 1) с. в ок. Гъещ, ЮИ 45 Питещ (Ind 421; TopRom 95); 2) **Topoloveanca,** с. в същата околия (TopRom 95). — От МИ **Тополово*, прил. от *топòла*, срещано твърде често. Второто доразвито с *-ка*.

Тополяни 1) с. СЗ 10 Дебър (К 260), **Топояни** (Б 1943), **Topojani** (А 1914). Последните две имена с албански преход *л' > й*, срв. *Топояни*; 2) **Тополяни,** с. ЮИИ до Сяр (ВТр 54; Б 1943), **Тополян** (К 177), **Topoljani** (А 1932), **Τοπολιάνη** (MV 222) **Τοπόλιανη** (ПТЕ 302), сега Χρυσός, Хрисос (ПТЕ 302; ВТр 54); 3) **Τοπόλιανα,** с. в СЗ Евритания, С$_{18}$З$_{29}$ Карпенисион (Гр 1948, к 36; MV 84; ПТЕ 11; Гр 250, ок. 1960), **Topoliana** (Англ 1944). — От МИ **Топола*, **Тополи* или **Тополи* (дол, лъг) = прил. от *топòла* с *-jь*, срв. *Топољане* в ок. Горска, Призренско, чеш. *Topolany*, словаш. *Topol'any*, пол. *Topolany* (Spal 70).

Топояна, с. в СИ Албания, ЮЮЗ 20 Радомир (СелС 232; СелСк). — Начално **Тополяне*, вж. *Тополяни*, срв. *Топояни*.

Топояни 1) с. в СИ Албания, С 17 Радомир (СелСк), **Топоян** (Б 1943); 2) с. С 17 Берат (СелСк), **Топоян** (Б 1943), **Topojan** (А 1914); 3) с. в Ю Албания, С$_{13}$И$_{9}$ Малешево (СелС 203, 232, 301; СелСк), **Topojan** (Англ 1944). — От **Тополяне*, с албанско *л' > й*, срв. *Гояни* от **Голяни*, *Юб* от **Люб(а)*, *Пустопоя* от **Пусто полье* и други в Албания (вж. СелС 301).

Toceni, с. в ок. Гура Жулуи в обл. Крайова (Ind 419). — Начално **Точане : ток* 'гумно', много често в МИ из цялата страна; сръб. *Gornje* и *Donje Točane*, словен. *Točane* (IM 142, 181, 430).

Tocileni, с. в ок. 1) Числау в обл. Плоещ; 2) Ботушани, СИ 30 Сучава (Ind 419). — От МИ **Точило : точило* 'уред за точене на сечива, каран от водна сила', срв. МИ *Стòйово точѝло* при Габрово, *Точѝлото* при Кладница, Перн., при Поленица, Санд. (там се намира камък за точене), *Точило* при Коэлуджа, Ксант.; срхр. *tòcilo* 'склон, по който свличат трупи, плаз', словен. *točílo* 'стругарски нож; преса', рус. *точило* 'преса за гроздов сок; точило за сечива', чеш. *točidlo*, пол. *toczydło* 'уред за точене', СелИ *Toczyłowo* (SG 12, 356).

[**Траканье,** с. С до Кочани (К 226), **Траканя** (ГП 628). — Едва ли ново образуване от МИ **Трак : трак* (вж. от него *Траклянски дол* и *Трекляно*), а от **тракан* 'областен управител у първобългарите', в изворите *ταρκάνος, τρακάνος* у К. Багренородни и в Наръшкия надпис в Солунско от 904 г., вж. V. Beševliev, Die protobulg. Inschriften, Berlin 1963, 216, 218, от тюркски произход, вж. подробно у G. Moravcsik, Byzantinoturcica II, Berlin 1958, 299 сл. (с богат книгопис), тук прил. с *-je* и *-ja*, т. е. **Тракaнов-*].

Траклянски дол при Василовци, ЮЗ 14 Лом. — Прил. от основа **Траклян-*, по всяка вероятност от **Трякляне*, произв. от **тракло* 'връзка, пояс, колан', развито от *трак* 'връзка, повезло' (Геров), стсръб. тракь (свилань) 'пояс, колан', рус. *торок* 'ремък на седло' (вж. REW 3, 125 под *торок* IV), с *-ло*, срв. словен. *trákel* 'кичур, пискюл; Stockband; изпъкнала греда в строеж' (Pleteršnik 2, 681), МИ *Траклево* при Кошарите, Радом., вероятно още *Трака̀н* при Чавдар, Пирд., семантично срв. МИ *Веригата, Вереница, Верила* (БЕз 11, 1961, 127), също *Трѐкляно*. Дали името не стои във връзка с отдавнашни преселници от Кюстендилско? Не малко селищни имена от Софийската област се повтарят в Западна Мизия.

Трапане, м. при Свети Спас, СЗ 4,5 Дебър (Русич 46). — Изпърво СелИ, от МИ **Трап : трап* 'дупка, яма', често в МИ.

Требино 1) с. в Кайлярско (ВТр 54), **Τρεμπένο** (ПТЕ 189), **Τρέμπενον** (MV 189), сега Καρδιά, Кардя (ПТЕ 189; ВТр 54); 2) помашко село в обл. Долно Пореče, И 20 Кичево (К 257), **Trebino** (IM 433). — Според Фасмер първото име е във връзка с корененето на горите. Той го сравнява със срхр. *Trebinja, Trebinje*, но за жалост не обяснява формата. Тук може да се излезе от **Трьбяне*, с преглас **Требене* и с редукция **Требине*, повлияно в завършека си от рода на *село*, както често, вж. по-горе имената на *-ино, -яно*.

Трѐкляно, с. ССЗ 28 Кюстендил, тур. **Теркляна** 1576 (РСт 469), **Теркляне** 1576 (РСт, сбРом 443). — От **Тракляне*, произв. от изч. същ. **тракло* (вж. *Траклянски дол*), тук с преход *ра > ре*, както в диал. *брезна̀* от *бразднà*, *рекѝта* от *ракѝта*, *подбрѐдник* от *подбра̀дник* (Асеновгр.), *Редешковци* от **Радешковци* (вж.).

Τριβένι, с. СЗ 6 Гребена (ПТЕ 187), **Triveni** (A 1914), **Τριβένι, Τριβούνι** (MV 189), **Тривещ, Тривиш** (К 276), сега Σύδενδρον (ПТЕ 187). — Според Хилфердинг към срхр. *Trebinje*, а според Фасмер от **Трьбънъ, *Трьбьнь*. Сръбската форма е събир. от *требина* 'требеж', а пък прил. *требен* от **треб(а)* или прич. *трѐбен* от *трѐбя*, доколкото ми е известно, не се срещат в МИ. Вероятно от **Трьбяне*: МИ **Трьб(а)* от **трьб(а)* 'требеж, копак', запазено в рус. диал. *тѐреб* (Даль 4, 400), в СелИ *Требѝч*, Соф., и в множество МИ като *Требенина, Требак*. По-малко е вероятно да се свърже с МИ **Трьва* или **Трьви* (рът) и под. поради редкостта на тоя семантичен тип. Срв. *Требино*. Втората част на *Τριβούνι* е повлияна от *βουνό(ν)* 'планина'.

Τρινόβιανα, pl., locus Epiri, 1361 (MV 54), εἰς τὰ **Τρινοβιάνα** (Соловьев — Мошин 232_{16}). — От МИ **Трьново*, често в бълг. топонимия, прил. от *трън*, както мисли и Фасмер, срв. чеш. *Trnovany* XI в. (Spal 70), стлуж. *Turnuwan* (Eichler 355), както и по-долу *Tîrnoveni*.

Трошани, с. ЮИ 25 Шкодра (СелСк). — От **Трошане*, произв. от МИ с основа **Трош-* или **Трох-*, вероятно в *троха* или същ. **тро̀ша* 'нещо натрошено, бучка, буца' от гл. *трошà*, или прил. с *-jь* от ЛИ *Трошан*, срв. *Трошан* в Драма и Разград XVI в. (архив ИБЕз), днес в Медвен, Котл., Енина, Казанл., и др. (Ст. Илчев).

Τρούλιανη. изч. село в Сярското поле: τὸ ἐν πλησίον τῆς **Τρουλιάνης**. 1333; ὧν τὸ μὲν ἓν εὑρίσκεται πλησίον τῆς **Τρουλιάνης**, 1333; πλησίον τῆς **Τρουλιάνης**, 1354 (Душан, Guillou 103_5, 183_4, 130_{70}). — От **Тръляне : тръло, търло* 'кошара', срхр. *tȑlo*, заето в рум. *tîrlă*, от там в рус. *тырло*, произв. от *трѝя*, рус. *терéть*, вж. REW 3, 161, срв. МИ *Петко(в)о търло* при Зелениково, Велешко, *Тръдището* при Тишаново, Кюст., *Търлище* при Длъхчево-Сабляр, Кюст., *Старо Трълище* при Църварица, Кюст., и др.

Тръножените, мах. към Лесичарка, СИ 11 Габрово, **Трънжите** 1880, 1887 (Сп 1921, 480), **Трънжиите (Трънжените)** (Сп 1939, 23). — Членувано от **Трънжане*, прегласено *Трънжене*, по всяка вероятност възникнало на рум. почва от рум. *trînji* 'цвете гнездица, Neottia nidus avis', *trînd, trînji* 'хемороиди; остатъци, отпадъци; плява', които DLRM сравнява със стб. **тр̥ждъ** 'дизентерия' (Асем., Мар.), **тр̥ждовитъ** 'болен' (Син. тр.), срв. нбълг. диал. *търдýха* 'задух; задушлива кашлица'. Тук изглежда от значение 'отпадъци; плява', срв. *Плевене*.

Трънѝчанье, Трънѝца, мах. към Паралово, ЮЗ 3 Босилеград. — Вж. *Търничени*.

Trštani (Trstenik), с. З 14 Неготино (A 1918). — От МИ **Тръст : тръст* 'тръстика', често в МИ; второто *Тръстеник*, също често, развито от него.

Τσαριτσάνη, с. в Тесалия, Ю$_1$И$_1$ Еласон при Лариса (MV 102, 263; ПТЕ 227), **Τσαρίτσανη** (Гр 1948, к 32), **Tsaritsani** (Англ 1944). — Фасмер смята, че не може да се излезе от МИ **Царица*, понеже в старо време името не е било познато. В такъв случай трябва да се приеме, че то е възникнало след X в., откогато българските владетели носят титла *цар, царица*. Независимо от това, семантичната страна остава не напълно изяснена: МИ **Цар, *Царица* не са ми известни. Фасмер приема, че началното гр. *Τσ-* се дължи на асимилация и излиза от първично **Зарьчане*, както чеш. *Zaříčany*, пол. *Zarzeczany*, без да изключва възможността да бъде от един произход с *Τσερίτσανη* (вж.). От друга страна може да се тълкува и от **Заричане*: МИ **За Ридец*, от *за, рид* и *-ец*.

Τσερίτσανη, Τσερίτσανα, вж. *Църничани*.

Τσερκούβιανα, вж. *Църковени*.

Τσιπιανά, вж. *Чипани*.

Τσουρουνιανά, вж. **Чуруняне*.

Turani 1) с. З до Корча (A 1918); 2) с. в Ю Албания, С$_6$З$_{16}$ Малешево (A 1918), **Turan** (Англ 1944). — От един произход с *Турян*.

Турчане, Големо = Бело(в)ище, Мало Турчане = Долно Турчане, селца ЮИ 3 Гостивар (Мја 2, 233), **Турчани** (Б 1943). — От МИ **Турци(те)*, срв. *Българени, Татарени*, също *Turceni*. От друга страна може и от МИ **Турек, *Турец*, развито от *тур* 'див бик', често в МИ, и *-ек, -ец*; срв. *Тỳрян.*

Turceni de Jos и **Turceni de Sus**, села в ок. Филиаш, ССЗ 40 Крайова (Ind 425; TopRom 289). — Вж. *Турчане*, в Румъния *Turceşti.*

Тỳрян, Тỳрен, с. Ю 6 Смолян. — Според Дуриданов, Славист. сб., 1958, 214, от *тур* 'див бик' и наст. *-я̀н*, но в такъв случай би било **Туря̀н* и нямаше да има причина за преглас на втората гласна. От МИ **Тур, *Туря* (бара, глава), срв. МИ *Тỳрек* при Рогозен, Орях., *Турица* в Рила, *Тỳряковци*, Трънско (вж.); сръб. *Turjane*, словен. *Turjanci* Im 446), чеш. *Tuřany*, словаш. *Turany*, пол. *Turzany* (Spal 81).

Τούσιανη, Τούσιν, с. в Мегленско, ок. Енотия, сега Ἀετοχῶρι (ПТЕ 266). — По всяка вероятност от **Пастушане* от МИ **Пастух, *Пастуш-*, вж. *Стушан*. Началното *Пас-* е отпаднало вероятно на гръцка почва поради свързване с *πᾶς* 'цял'.

Τουτ(τ)σιανά, крепост в Дардания (приблиз. Скопско), отбелязана у Прокопий, VI в. (Aed IV 4). — Вл. Георгиев, БЕз 8, 1958, 331, възстановява **Тоучьна*, на което пречи гр. *-ιανά*, което застъпва *-јана*, т. е. трябва да се излезе от **Тоучане*, от МИ **Тоуча* (поляна, лѫка), прил. с *-ја* от стб. **тоукъ** 'мазнина' (Син. пс.), прил. **тоучьнъ** 'тлъст, мазен' (Син. пс., Син. тр.), нбълг. диал. *тук* 'топена мас', *тỳчен* 'за трева — сочен, хранителен', р. *Тученица*, пр Вит, *тученица* 'раст. Portulaca oleracea', хърв. *Tučenik* (IM 438).

Търкашѐни, колиби към Елена (Сп 1939, 26). — Вероятно с метатеза от **Тръкашени* (срв. *върта̀* от *врата̀*, *гърдѝна* от *градѝна* в източните говори), от МИ **Тракаш*, произв. от *трак* 'пояс' (вж. *Траклянски дол, Трекляно*) и *-аш.*

Tîrnaveni, гр. ЮИ 75 Клуж (Ind 419; TopRom 102). — От МИ **Търнава*, произв. от *трън* и наст. *-ава*, изглежда **търна̀ва* е старинно същ. със значение 'трънлива местност, трънак', срв. р. *Търнава* в Гюмюрджинско (сега Фалиура), с. СЗ до Бяла Слатина, м. при Белица, Разл., рът в Нидже пл., изч. село ЮИ София, запазено в *Търнавска река* при Нови хан, Ю Елин Пелин, споменато като *Ternaua*, село Ю София (атлас на Montani от 1607 г.), село И Ямбол; р. *Tîrnava*, пр Муреш в Трансилвания, *Trnava* 3п в Югославия (Maretić 10), словен. *Trnava*, чеш. *Trnava* (Bezlaj 2, 274), пол. *Tarnawa*, често (SG 12, 176 сл.).

Търнене, с. ЮЗЗ 8 Плевен. — От МИ **Трън*, срв. гр. *Трън*, или от МИ **Трънù* (дол, валог) и под., срв. МИ *Трънù дол* при Гор. Камарци, Пирд., срхр. *Trnjane* 3п, *Trnjani* 2п (Im 442).

Търничени, с. И 11 Калофер, тур. **Хадър Елиас** XV в., **Хадър Елиаслъ** 1676 (РСт 470). — Днешното име трябва да е възникнало след XVII в. от МИ **Търница* от *търница* 'трънка, трънлив храст'; срв. *Трничанье.*

Tîrnoveni, с. в ок. Лугож, ЮИИ 50 Тимишоара (TopRom 102). — От МИ **Търново*, срв. *Τρινόβιανα.*

Търняне 1) с. ЮЮЗ 8 [illegible]дин; 2) с. ЮЮИ 5 Пирот (Сп 1917, 62), **Търняна** (Б 1943), **Trnjana** (IM 436); 3) **Търняни**, с. З 12 Неготин (Сп 1917, 40; Б 1943), **Trnjane** (IM 436). — Вж. *Търнене.*

Тя̀(х)овене, равнище З Пирдоп, където според местно предание имало селище, което се простирало до бърдото Бàкаджик; при оран се изравят остатъци от градежи. — От СелИ **Тя̀(х)ово*, прил. от ЛИ *Тяхо*, съкратено от ЛИ като *Тѣхо-мир, -слав*, срв. СелИ *Техово* във Велешко (= Тєховѡ 1335, Нов 665), и Воденско, *Утяховец*, мах. към Джурово, Тетев., *Tehomir* в ок. Крайова (Ind 414), чеш. *Těšany, Těšánky*, които Spal 106, свързва с право с ЛИ.

Уйовене, с. ЮЗ 20 Луковит, тур. **Хуюван** 1430, 1607 (РСт 473), през 1879 преименувано Хубавене от самото население (Сп 1921, 507, бел. 1). — От старите форми трябва да се възстанови **Хуйовяне*, от МИ **Хуйово*, с диалектно *л' > й* от по-старо **Хулйовяне*, развито от ЛИ **Хулйо* или **Хуль*, откъснато от *Тихул(ь)* = ЛИ *Тих(о)* и *-ул*, срещано често. Известно е, че във Врачанско и Плевенско преходът *л' > й* е познат, срв. напр. *ю̀то* от *лю̀то*, *ю̀лка* от *люлка*, *йѐмеш* от *лѐмеш* и др., вж. подробно у Ст. Стойков, ИИБЕз 1, 1952, 147—168. Срв. от същата основа МИ *Улевото* при Старцево, Маданско, прил. от ЛИ **Уле > Тихуле*, зват. форма от *Тихул*, както и *Холюван*. Или от един произход с *Ulyani* (вж.)?

Uleni, с. в ок. Куртя де Арджеш, С 30 Питещ (Ind 429). — Вж. *Ulyani.*

Ulyani, изч. с. в ок. Аргирокастро, 1431 (Hal 1). — От **Уляне*, произв. от МИ **Ул(ь)*, прил. от изч. *ул* 'кошер' с *-јь*, запазено в диал. *ỳлище = улей* 'пчелен кошер', *уля̀рник* 'пчелин' (Геров), рус. *улей* 'кошер', REW 3, 181, МИ *Улищица, Улишница* при Конаре, Новозаг., пол. *Ulany* (SG 12, 781), чеш. СелИ *Ulište : ulište* 'пчелин' (Prof-Svob 4, 444), срв. и *Олани.*

Умлена, с. З до Пехчево (ГП 642; Сп 1917, 104), **Умлено** (К 228), **Умляно** (Б 1943), **Умлено, Умлена** (J. Павловић, Малешево и Малешевци, Београд 1929, 35), **Umljeno** (А 1914), **Umlena** (IM 442). — Начално **(Х)умляне : хума*, често в МИ, срв.

с. *Хума*, Гевгел., *(Х)умово*, Скопско, тук с развито епент. *л* след лабиала *м*. Несъстоятелно е обяснението на Павловић, че *Умляно* „постало од назива *хумъ — хумълень*", т. е.. от сърбизма *хум*, бълг. *хълм*. Групата *ъл* в говора дава *ъ*: „макя го люто *къне*ш*е*" (Истевник, Пиянечко, ИНЕМ 6, 123), „ни по ветар, ни по *сънце*; с по-*дъгите* ортоми" (Ратово, ПСп 39, 457, 458).

Οὐρβρίανα, вж. *Върбени*.

Ỳровене, с. ЮИИ 16 Михайловград. — Поради ударението едва ли от раст. *урдв* 'фий, Ervum ervilia' и 'грахор, Vicia sativa', срв. сръб. *Urovci, Urovica* (IM 442), а от МИ **Урова* : **ỳрова* 'урва', стб. *оурꙑ, оуръве, с изясняване *ъ* > *о*, както в *лдкова* 'локва' в Пирдопско, стб. локꙑ, локъве (Син. тр.), срв. *Ỳров дол* = *Ỳровски дол* до Стоките, Севл., *Уровй колйби* при Батулия, Своr., или от МИ **У ров(ье)*, както честите МИ *У дол, У доло, У реку* в Брезнишко и Кюст.

Ушàните, колиби към Трявна. — Едва ли от Пр **Ушан* за човек с големи уши, а от МИ **Уши*, **Уштe*, често фигуративно име за две съседни еднакво високи чуки, или с редукция от **Ошаните*, от един произход с *Ошàне* (вж.).

Οὔτσανα, с. СИ 10 Кайляр, сега Κομνηνὸν (ПТЕ 189), **Узана** (Б 1943), **Udzana** (А 1918), **Уджана, Учини**, сега Комнинон (К 270; ВТр 55). — По всяка вероятност от **Очане*, гр. **Ὀτσανά*, с редукция **Οὐτσανά* и с вторично ударение *Οὔτσανα*, от ВИ **Око* от изч. значение на *око* 'извор', запазено във ВИ *Окото*, ез. в Пирин под вр. Вихрен, също езеро в Рила, СИ Калинин връх, срхр. *ȍко* 'извор', словен. ВИ *Očik* (Bezlaj 2, 59), от един произход с *око* 'орган на зрението', сродно с лит. *ãkas, akà* 'дупка в лед', латв. *aka* 'извор', вж. Fraenkel, LEW I, 5, вероятно още *Ἄκοβα* в Аргос, което Фасмер, MV 126, свързва с тур. *ak ova* 'бяло поле', а *Ἄκοβος* в Месиния — със срхр. *ȍko* (там 160 сл.), но го смущава липсата на южнослав. МИ **Оков-*, както рус. *Оковьскый лѣсъ* (срв. обаче бълг. *Окдщица* при Буново, Пирд., *Окошка река* при Панагюрище, вероятно от **Оковщица*, а то от МИ **Оково*, срв. *Оков рид* при Койнско, Гевгел., произв. от *око*; обаче тези имена могат да бъдат и от ЛИ **Око*, съкратено от **Окослав*, срв. МИ *Окослав* при Типченица, Врач.); семантично срв. тур. *göz* 'око' и 'извор': извор *Баш гьоз* при Девин, перс. *чàшм, чешм* 'око; извор, кладенец' (Миллер, Персидско-русский словарь, 1953, 163—164). За *око* като воден термин вж. у Исаченко, Езиков. изсл. в чест на акад. Ст. Младенов, 1957, 313 сл.; срв. и Schütz 66.

Фитивяни, с. $С_7И_{33}$ Кожани, на д бряг на Пиндска Бистрица (Б 1943), **Vitovjani** (Кк), **Vitivjani** (А 1918), **Φυτίβιανη**, сега Πολύφυτον (ПТЕ 193). — От начално **Витювяне*: МИ **Витюво* = прил. от ЛИ **Витю, Витьо*, съкратено от ЛИ като *Вито-мир, -слав*, срв. *Витьов дол* при Ябланица, Тетев., с. *Витово*, Драмско, мах. *Витьовци*, Еленско, и др. Формите с *Ф-* са повлияни и осмисляни с гр. *φυτόν* 'растение', откъдето е подведено и новото му гръцко име.

Φώσταινα, с. в С Пелопонес — С Ахая, $Ю_{19}З_{12}$ Патре (MV 140; ПТЕ 87; Гр 300, ок. 1960; Гр 1948, к 111; МЕЕ 6, 372), lo castello della **Fustena**, 1364 (MV 140). — Фасмер приема възстановяването на Хилфердинг **Хвостьна* и изключва *Fustena* да бъде славянско, толкова повече че **Chvoščьna* не се срещало в южнослав. топонимия. Тук трябва да се излезе от **Хвоштане* > **Фоштане*: МИ **Хвошт*, **Хвошти* (дол) и под., от *хвощ* 'раст. Equisetum arvense', като групата *хв-* е преминала във *ф-*, както в цялата бълг. езикова област, срв. *фàщам* от *хвàщам*, *фàля* от *хвàля*, също тук *Фращане*, вж. още *Фустаня, Фущани*.

Φράσταvα, с. ЮИ 8 Янина (MV 55; ПТЕ 147), **Frastana** (А 1914), **Φρεάσταvα** 1321, **Φρεάστονα** 1319 (MV 55), сега Κυπαρίσσια (ПТЕ 147). — Фасмер възстановява **Chvrastьno*, като се позовава на срхр. *Hrastno, Hrastnik* (срв. и бълг. *Рàсник*, Брезн.), обаче звуковата страна остава неясна: *ь* не може да се застъпва с гр. *α*. От начално **Хвраштане*, вж. *Фращан*, срв. *Ращане*.

Фращан, Горно и **Долно**, села С 12 Сяр (К 176; Кк), **Горно** и **Долно Фращане** (ВТр 21, 25), **Fraštani Grn.** и **Dl.** (А 1932), **Ἄνω Φράσταινα** и **Κάτω Φράσταινα** (MV 223; ПТЕ 301), **Ἄνω** и **Κάτω Φραστιάνη** (MV 223), сега Ἄνω Ὀρεινὴ и Ὀρεινή, Ано Орини и Орини (ПТЕ 301; ВТр 21, 25). — Фасмер възстановява **Ch(v)rastěnъ*, но *ѣ* не може да предизвика промяната *х(в)растъ*>*х(в)рашт-*, а това може само *j*, срв. стб. *водѣница, стсръб. водѣница, водѣничие, водѣничиште (Нов, s. v.), но не *вожданица. Тук трябва да се излезе от **Хвраштане* : *х(в)раст*, стб. хврастъ : хврастъ иже въ оградѣ, 1047 (Срезневский, s. v.), рус. *хворость*, с обичайната замяна *хв-* > *ф-*; срв. *Фращане, Ращане*.

Фрàщане, рекичка, долно течение на Раковец, л Искър при Горубляне, И 11 София. Миков 137, дава МИ **Фращàне** на Витоша, което е може би еднакво с горното, но разликата в ударенията показва, че може би е различно. Последното име той обяснява като „братски" (?). — Вж. *Фращан, Рàщане*.

Фращени, с. в СЗ Епир, И 6 Вощина (Погониу) (Б 1943), **Frashtan** (Англ 1944), **Fraštana** (HalK), **Φραστανά** (MV 55), **Φραστανά**, сега Κάτω Μερόπη (ПТЕ 156), **Frastani** 1431 (Hal 2, 3). — Фасмер обяснява името както по-горе *Φράστανα*. От един произход с *Фращан, Ращане*.

Фретене, м. при Гол. Желязна, СЗ 22 Троян, **Фритени** (Миков 77). — Вероятно изпърво СелИ, ново образуване, инак би било **Фрещене*. Неясно. Миков 77 пише, че е от романски произход, но по-долу (269) го дава с форма *Фритеня* и го причислява към неясните.

Фустаня, с. ЮИИ 11 Гоце Делчев (К 195), **Хвостяне** (Б 1943), погрешно **Festane** (А 1914), вм. **Fustane.** — Начално **Хвощане*, вж. *Фущани*. Промяната *-шт-* > *-ст-* се дължи на гръцко влияние, срв. там *Невро-кдп* (сега Гоце Делчев), *Церопол* (сега Господинци) от гръцки произход.

Φουσιανά, с. в СЗ Евритания, С$_{28}$З$_{25}$ Карпенисион (ПТЕ 11; Гр 1948, к 36). — Може би от **Фошане : фош* < *хвошт*, вж. *Фущани*, а за производни от думи с изпаднало крайно *-т* срв. честото МИ *Бресье* в Трънско, Брезнишко, Кюстендилско, съб. от *брес(т)*, вм. *Брестье*.

Фущани 1) с. в Мегленско, ССИ 25 Воден (К 147; Кк; ВТр 56), **Fuštani** (А 1914; А 1918), **Φούστανη,** сега Εὔρωπον, Европон (ПТЕ 265; ВТр 56): ...ἐν τῷ θέματ(ι) τῶν Μογλέν(ων) διακείμενον χωρ(ίον) [τὴν] **Χοστιάν(ην)** ...ἐν τῷ θέματ(ι) τῶν Μογλέν(ων) χωρ(ίον) τὴν **Χοσ(τι)άν(ην)**... 1086 (Dölger, SchK 29$_{6, 13-14}$; срв. и Acta Athon 3, 29$_{19}$); 2) **Fuštani**, с. Ю$_{15}$З$_{2}$ Гюмюрджина (А 1907; А 1940). — От **Х(в)ощане : х(в)ощ* в старите форми, а новата с *хв-* > *ф-* и редукция на неударено *о* > *у*, срв. от същия произход *Фустаня* и *Φώσταινα*.

Хлевене, с. Ю 5 Ловеч, тур. **Хилеван** 1430 (РСт 473). — От МИ **Хляв*: диал. *хляв* 'обор', стб. хлѣвъ (Супр.), често в МИ, особено в Родопите, срв. словаш. *Chlievany*, укр. *Хливчаны* (Spal 85), стлуж. *Clieben* (Eichler 355).

Χλεμβοτσάρι, с. в Атика, И 18 Тива (МЕЕ 6, 152). — От **Хлѧбочане*: стб. *хлѧбокъ, развито от хлѧбъ 'водопад' (Син. тр.), запазено в *Χλεμπίνα*: μεταξὺ Φιλίππων καὶ 'Αμφιπόλεως περί τι χωρίον *Χλεμπίναν* καλούμενον, XII в. (Ана Комнина, I 34$_{12}$), т. е. **Хлѧбина*: *хлѧбина, увелич. от хлѧбъ, и по всяка вероятност в р. *Лѐбница* в Осогово и в Огражден (вж. Вл. Георгиев, БЕО 59—60; Й. Заимов, БЕз 11, 116; Ив. Дуриданов, Слав. фил. III 203); преходът *-ани* > *-ари* се дължи на албанско влияние, за което в тази област вж. у MV 121. Наст. *-окъ* в *хлѧбокъ може да се дължи и на влияние на *дълб-окъ*, стб. глѫб-окъ.

Хлявенски дол при Бози рог, С Златоград. — Прил. от основа *Хлявен-*, вероятно от **Хлявене*, вж. *Хлевене*.

Холюван, с. в обл. Чеч, С$_{20}$И$_{35}$ Драма СбНУ 12, Науч. отд., 241), **Холеван** (Б 1943), **Хѐлван (Халван)** (К 199), **Халван** (ВТр), **Χόλεβαν**, сега 'Αμισινόν, Амисинон (ПТЕ 89; ВТр 56). — Вероятно от **Холювяне*: МИ **Холюво*: ЛИ **Холю*, съкратено от *Тихол*, срв. от него СелИ *Олища*, Костурско, гр. *Χόλιστα* (К 265; MV 197), ЛИ *Холе* XVII в. в тур. извори (Пороище, Разгр.), РИ *Олев* в Благоевград, срхр. СелИ *Holjevci, Olići* (Im 198, 314), МИ *Ольовата махала* и *Ольовско ливаде* при Каси лаг, Радом., *Олюв рът* при Ябланица, Тетев., ЛИ *Олка* в Скопско, РИ *Олчев* и др.; срв. от същата основа *Олевени, Уйовене*.

Homčan, с. СЗ 40 Корча (А 1918). — Може би от МИ **Хомек* или прил. **Хомчи-* от изч. същ. *хомек* 'вид лалугер, Crecetus vulgaris', рус. *хомяк*, пол. *chomik*, вж. REW 3, 259 сл.

Χόσιανα, с. Ю$_{3.5}$И$_{10}$ Арта (Гр 1948, к 14; МЕЕ 5, 682), **Χωσιανά** (ПТЕ 51). — Вероятно от **Хошане : *хош* от *хвошт*, както *храс(т)* от хврастъ, *Брешанце : бресье* (вж.), срв. *Φουσιανά*, също *Φούστανη* = *Χοστιάνη* XI в., все от *х(в)ощ*.

Хотищено, с. Ю$_{3}$З$_{6}$ Велес (К 157), **Отиштена** (РечнМ 226), **Отиштино** (Сп 1917, 90), **Otištine** (IM 320), **Otištino** (IM 322), **Hotištino** (А 1914). — Начално **Хотищане*, произв. от патронимично име **Хотище* = ЛИ **Хото, *Хоте* и *-ишт-* от **-itj-*, срв. СелИ *Хотище*, Корчанско, *Отовища*, Велешко, ЛИ *Хотушко* XVII в. в тур. извор (Ловешко), чеш. *Chotěvice* (Prof 2, 41); срв. от същия произход *Тетевен*.

Хрищѐни, с. СИ 6 Ст. Загора. — По всяка вероятност от **Хращане* (вж. *Ращане, Фращане*), с преглас *-ра-* > *-ре-*, за който вж. *Рещане, Трекляно*, и редукция *-ре-* > *-ри-* и *-не* > *-ни* в неударено положение. От друга страна може да се изведе от МИ **Хрит* < *хрид*, като крайното *-т* се дължи или на обеззвучаване (в такъв случай трябва да се приеме, че името е възникнало след XII—XIII в., когато крайните ерове престават да се изговарят и отчасти пишат), или на кръстосване между *хрид* и *рът* като близки по значение. Според местно предание, което почива на интелигентско внушаване, името е свързано с *християни*, понеже населението било приело християнството преди покръстването при княз Борис в 885 г. (ПДелир 1, 297).

Χουδαλιανά, с. в СЗ Крит, ок. Кисамос, общ. Вургаро (ПТЕ 349; МЕЕ 7, 709). — От **Тиходоляне*: МИ **Тихи дол*, с изпадане на първата сричка на гръцка почва, както в *Τιχοπολιανή* = *Χοπόλιανη* (вж.) и предаване на неударено *о* с *а*.

Хӱйвен, старото име на Ивановци, ЮЗ до Преслав (до 1902), тур. **Хуювян** 1573, 1676 (РСт 409—410). — Начално **Хуйовяне*: МИ **Хуйово*, в явна връзка с *Уйовене*. Може би името е пренесено от преселници.

В такъв случай селището трябва да е възникнало преди XV в., когато румънското интервокално *l* минава в *j* или изчезва (вж. H. Mihăescu в рец. за Местните имена в Пирдопско, в Revue des études sud-est européennes, I 1963, № 3—4, 583). От друга страна по-мъчно е да се приеме, че промяната **Хулйовян-* > **Хуйовян-* е станала в Преславско, където не е налице това румънско влияние, както във Врачанско.

Hîrşoveni, с. в ок. Васлуи, Ю 60 Яш (Ind 263; TopRom 89). — От СелИ, МИ **Хършово*, от ЛИ **Хърш*, развито от *Хърс* на румънска почва според Constantinescu 74, но без да обяснява причината за палатализацията *s* > *ş*. Изглежда *Hîrş* е възникнало от случаи като горния, при които за румънското население основната форма е *Hîrş* и от там СелИ *Hîrşova* при Кюстенджа и Яш. Освен това Constantinescu извежда името от *Hristostom* [?], когато то е явно от бълг. *Хърс*, заето от гр., срв. гр. *χρύσος* 'злато', срв. и *Хрис* в Добромир *Хрис*, XIII в., гр. *Χρύσος*.

Τσαλιανά, с. в ЮЗ Крит, $Ю_8З_8$ Кантанос (Гр 1948, к 135). — От **Цѣляне*, по всяка вероятност от МИ **Цѣль* = прил. с *-jь* от ЛИ **Цѣл-*, срв. ЛИ *Целе* в Милад. сб., *Цело* в Русенско, Ломско, Врач., кл. *Ца̀левец* при Гор. Лисина, Босилегр., *Целева поляна* при Каяджик, Софлийско, струс. *Цѣловичь* 1444 (Тупиков 870), *Целова чешма* при Конско, Гевгел., м. *Целавижда* при Сливница (Б 40) = *Цаловижда* (Б 50) (прил. с *-ja* от МИ **Цѣловидъ*), стчеш. ЛИ *Цѣлодрагъ*, струс. *Цѣлѣгость* (вж. Морошкин 204), *Κελάγαστος*, име на ант от VI в., *Caeladragus*, IX в. (Słownik staroż. słowiańskych I, 1964, 217); срв. **Целковяне* от същия произход.

Царищано, р., изв. СЗ Царища, ЮЗ Костур, л Белица, д Пиндска Бистрица (Б 200).— По всяка вероятност изпърво СелИ, произв. от *Царища* = *цар* и патроним. наст. *-ищт-* от **-itj-*, вж. Фасмер, MV 189. Срв. от тоя тип основа още *Хотищено*, както и *Царищене*.

Царищене, Царна, Круша, голяма пещера ЮИ 2 Гълъбово, З 12 Асеновград (ПДел 1, 272). — Изпърво СелИ, от МИ **Царище*, вж. *Царищано*.

Царковиян, Царовчан, с. ЮЗ 15 Бер (К 145), **Carkovčan** (Кк), **Черковяни** (ВТр 59), **Τσερκόβιανη** (МЕЕ 8, 311), сега Μικρὴ Σάντα (МЕЕ 8, 311; ПТЕ 125), Микри Санда (ВТр 59). — Завършекът на първата форма е повлиян от гръцкото писане. Начално **Църковяне*, от МИ **Църкова*, *(Петрова, Илиина) *църкова* и под., от диал. *църкова*, което застъпва косвената стб. форма цр̥къв-, както *локова* в Пирдопско и **урова* (вж. *У̀ровене*), с изясняване ъ > *о*. *Царовчан* не е в етимологична връзка с *Царковиян*, а е възникнала вероятно по народна етимология във връзка с *цар*, МИ **Царовец* (срв. честото *Царевец*) или от **Царово* с наст. *-чан-*.

Cajani, вр. 834 м в ЮИ поли на Олимп (А 1918). — Вероятно взето от гръцки извор с форма **Τσάιανη*, метатизирано от **Στάιανη*: МИ **Стая* от изч. значение на *ста̀я* в бълг.: срхр. *stȁja* 'обор, кошара', словен. *stája* 'овчарска колиба', рус. *ста́я* 'обор, кошара; няколко помещения под един покрив', струс. стаꙗ 'обор, колиба, навес', чеш. *stáj* и *stáje* 'обор', начално значение 'обор', произв. от гл. *ста̀на, стоя̀*, вж. REW 3, 16; срв. сръб. СелИ *Stajišta, Stajna*, хърв. *Stajnica*, словен. *Staje* (Im 406). За гр. *στ* > *τσ* срв. в наставки *-ιστα* > *-ιτσα* и обратно.

***Целковяне: Τσελκοβιάνε,** мах. в Бобощица, Ю 5 Корча (ръкопис от XIX в., у А. Мазон, Париж). — От МИ **Целково*, прил. от ЛИ **Целко* = умал. от *Цело*, от стб. цѣлъ 'здрав, цял', вж. *Τσαλιανά*.

Τσερίτσιανα, вж. *Църничани*.

Церо̀вене 1) **До̀лно Церо̀вене,** с. С 19 Михайловград, тур. **Черувляни** 1591, **Черувяне-и зир** (= *Долно Церовяне*) 1666 (РСт 401); 2) **Го̀рно Церо̀вене,** с. З 8 Михайловград, тур. **Черувене-и баля** 1576, **Черувяна-и баля** (= *Горно Церовяне*) 1666 (РСт 393; РСт, сбРом 445). — От МИ **Церово* = прил. от *цер* 'вид дъб, Quercus cerris', срв. с. *Церо̀во*, Свог., *Церово дере* при Сестримо, Пазардж., *Церовото кладенче* при Тагарево, Грудовско, и мн. други, сръб. *Cerovljani*, хърв. *Donji* и *Gornji Cerovljani* (IM 143, 182). Турските форми показват, че епентетичното *л'* е изпаднало между XVI и втората половина на XVII в.

Τσέργιαννη, с. З 12 Янина (ПТЕ 150; ЕЕΛ 12, 344), **Τσέργιανη** (Гр 1948, к 29). — От МИ **Цер, *Церье*, съб. от *цер* или **Цери* (дол, рът) = прил. с *-jь*, срв. МИ *Цера* при Карган, Бург., при Петри̇̀ч, Пирдопско, *Цѐро* при Осиково, Врач., *Цѐрън* при Козарска река и *Цѐрът* при Върлино, Златогр.; *Церия връх* при Кубадин, Груд., *Церо дабе* при Койно, Кюст., *Цѐрье(то)*, често; срв. и *Церянска махала*.

Τσερένι, с. в Аркадия, ок. Кинурия (ПТЕ 41; МЕЕ 5, 938). — От **Церяне*, вж. горните.

Церянска махала към Бобешино, $С_4З_{22}$ Кюстендил. — Прил. от основа *Церян-*, по всяка вероятност от СелИ **Церяне*, вж. горните.

Цръквенец, м. с оброк при Г. Драгодан, Ю 20 Станке Димитров. — Може би доразвито с *-ец* от СелИ **Цръквене*, от **Цръквяне*, от МИ **Цѣрква*, вж. *Царковиян*.

Цуцуляно, м. при Гърляно, ЮЗЗ 11 Кюстендил (БДим). — По всяка вероятност изпърво СелИ **Цуцуляне*, развито в *-яно*, както повечето ЖитИ в Кюстендилско, от МИ **Цуцул : цуцул* 'щурец' (Геров), срв. *Цуцульов дол* при Ахтопол, *Цуцуле* до Маково, Прилепско, *Цуцулница* при Гор. Лисина, Босилегр., *Цуцулино*, вр. Ю Прилеп, ЛИ *Цуцуль* в нар. песен (Разложко, вероятно изпърво прякор).

Цървеняне, мах. към Церово, С до Своге.— От МИ **Цървени* (дол, рид) и под., от западно диал. *цървен* 'червен'; срв. *Цървеняно.*

Цървѐняно, с. СИ 10—12 Кюстендил. — Начално **Цървеняне*, срв. *Цървеняне*, в завършека подведено по рода на *село.*

Църковен, м. при Горна Рибница, СЗ 22 Сандански. — Вероятно от **Църковене* < **Църковяне*, изпърво СелИ, срв. *Църковени.*

Църковени 1) още **Черковян,** с. СИ до Воден (К 149), **Черковян** (ВТр 59), **Čerkovjan** (А 1914), **Τσερκόβιανη** (MV 201; ПТЕ 268), сега Κλησοχῶρι, Клисохори (ПТЕ 268; ВТр 59); 2) **Церкувяна**, с. в ок. Превеза в Ю Епир (СелС 255), **Τσερκούβιανα** (MV 65), може би **Τσερκούβjανα** в Ep(irus) у Миклошич, ON aus App. 234, се отнася за същото село; 3) **Църковян,** м. при Баница, Тетовско (ГП 468). — От МИ **Църкова*, вж. *Царковиян*, срв. *Църковен.* Селищев пише погрешно, че името *Церкувяна* значело „прежнее владение церкви".

Църничани 1) с. СИ 18 Битоля (К 247), **Crničani** (А 1914; А 1918; Im 112), **Црьничани, Цръничани, Чрьничани** XVII—XVIII в. (СелК 143); 2) **Църничени,** с. СЗ до Дойран (К 162), **Черничане** (Б 1943), **Црничено** (РечнМ 249), **Crničane** (А 1940), **Crničani** (Im 112); 3) **Τσερίτσανη, Τσερίτζανα,** с. в Ю Епир, ок. Превеза, $Ю_{19}З_9$ Парамитя (MV 55), **Τσερίτσανα** (Гр 1948, к 29), **Τσερίτσιανα** (ПТЕ 150), **Tseritsiana** (Англ 1944). — Фасмер приема, че в последното име групата *рн* е дала *р* под албанско влияние. Инак от МИ **Церика церика* 'отделно дърво цер' (вж. *Цердвене*) или от **Церица = цер* и *-ица.* — От МИ **Църница : църница* 'дърво Morus', по-малко вероятно от *църн* и *-ица* поради редките образувания с това прил., за разлика от *бял — Белица.*

Čajlane, с. ЮЗЗ 12 Скопие (А 1914; IM 116; Im 115), **Чалане, Чаланы** XVI в. (СелК 21). — От МИ **Чал : чал* 'голям гол заоблен връх', от тур. *çal* също, често в МИ, особено в Рила и в Родопите. **Чал* може да е възникнало на турска или на българска почва чрез заемка. Тук с премет на мекостта **Чалjане* > *Чаjлане* в по-предна позиция, обратно в *мàкjа* от *мàjка.*

Чараплана, с. в С Епир, ЮИИ 38 Аргирокастро (Б 1943), **Τσαραπλανά** (ПТЕ 156), **Τσαραπλανά** (МЕЕ 6, 791), **Čirapnapa** 1431 (Hal 3). — Въз основа на старата форма трябва да се възстанови **Черепьняне* или **Чирèпьняне*, от *чѐреп, чѝреп*, с дисимилация *пн* > *пл*, както в народното *плевмония* от *пневмония*; за значението, както и за другите фонетични промени, срв. *Череплен*, гр. *Τσερέπλιανη.*

Чаяни, мах. към Чайле, Тетовско, преселена откъм с. Чае по билото на Шар планина (ГП 458, 470). — От СелИ *Чае*, което по всяка вероятност е от **Чалье*, съб. от *чал* (вж. *Čajlane*) с албански преход *л* > *j*: **Чалjе* > *Чае.*

Чебрен, м. до Маково, СИ 25 Битоля (Миков 270; К 339), от него **Чебрански манастир** (К 288). — Според Миков името е неясно. Производното *Чебран-* насочва към начално **Чебране, *Чебряне*, от МИ **Чебър*, срв. мах. *Чѐбъра* към Петрйч, Пирдопско, от *чебър* 'каче, качка', за етимологията вж. REW 3, 285, под *цебарь, цебер.*

Чеграни, с. в Г. Полог, СИ 6 Гостивар, в полите на Суха гора (ГП 457; К 214), **Чегране** (СелП 26; Мjа 2, 232). — Може би от **Чегоряне : *чегора*, вероятно 'гора, която тук-там е изсечена', съставено от *че-* в *чеплѐзя се* срещу *плѐзя се, че-пѐря се* срещу *пѐря се* и мн. други; от същия строеж срв. *Чеплетен.* Или от *че-* и *гран* 'клон'.

Челопѐчане, с. СИИ 12 София, тур. **Чалапични** 1420, **Джелопидж** 1576, **Джелопич** 1728 (РСт 475), вероятно = Чєлωпѧчанє в подправената Калиманова грамота от XVI в.: дадωх им въ Софіа и сєл(о) Чєлωпѧчанє (БСМ 606), **се(ло) Челопечан**, XVI – XVIII в. (Зогр. поменик, БСМ 516), **Чѡлопечане** XVI—XVIII в. (Гошев, СЗН 3, 25—26), **Челопечане . . . Сеславци** XVIII в. (там 3, 7). — От МИ **Челопек, *Челопеч : *челопек*, което е запазено в сръб. *челопек* 'припек, присое' (Вук), срв. СелИ *Челопек*, Врач., и МИ при Полска Скакавица, Ръждавица и Стенско, Кюст., *Челопѐч*, Пирд., както и по-долу *Причелци.*

Čepan, с. $С_{14}И_6$ Клисура в Ю Албания (HalK), **Çepan** (Англ 1944), **Čepane** 1431 (Hal 78). — От МИ **Чеп-* от *чеп* 'клон, стъбло, съчка; чвор, сък на дърво' (Геров), диал. *чяпе* в нар. песен: „Ворше му ньебо стигаше,/ *чяпе* му море прикриват" (Забърдо, Асеновгр., СбНУ 39/1,154), тук вероятно в изчезнало значèние 'дребна бодлива гора, храсталак', срв. *Чепенѝца*, чепата габрова гора при Габрово (НКов), *Чепенка* при Станчево, Силистр., с отглас в словен. *čȍplja* 'качулата птица', *čop* 'кичур, китка '(от косми или пера)', рус. *чоп* 'лозова пръчка; чеп на бъчва' (Даль 4, 610), етим. у Vasmer REW 3, 347. От друга страна може да се потърси връзка със срхр. *čepa* 'раст. кърлеж; раст. Alosa vulgaris', вероятно от един произход с *čèpati* 'настъпвам, тъпча' (AR), срв. рус. *чепать* 'хващам се, залавям се', което според Фасмер, REW 3, 316, е сродно вероятно с *ча́пать* 'вземам, хващам'. Вероятно от същия произход са пл. *Чѐпън* в Сливнишко (прил. от *чеп* с наст. *-ьнъ* > *-ънъ* в говора), словаш. *Čepen*, ЮИ Trnava (L Kiss), пол. *Czepin* (SG 1, 794, 887; 5, 874), *czepa* 'плавей, поплавок', словен. *Čepinci*, хърв. *Čepin* (Im 118). Срв. следващите имена, както и по-долу *Чепинци*.

Чепени, изч. село в Разградско, XVII в., споменато в турски извор (РСт, устно). — Явно от **Чепяне*, вж. *Čepan*.

Чеперьовлен, м. при село Шахин, $С_{16}И_9$ Ксанти (пКир 14, бел. 5). — Според патр. Кирил име на *-ене*, т. е. от **Чеперьовляне*, от МИ **Чеперьово* = прил. от **чеперь*, срв. словен. *čepêr* 'животно кърлеж', срхр. *čepa* 'животно и раст. кърлеж' (AR) от гл. *čěpiti* 'чупя, троша, чекна, цепя'. Началното значение според AR ще да е 'нещо остро, с бодли, със шипове'. В случая е по-вероятно от значение 'раст. кърлеж'.

Чепин, с. в Ю Албания, З 32 Малешево (СелСк). — По всяка вероятност от **Чепине* < **Чепино*, начално **Чепяне*, вж. *Чѐпино*.

Чепино 1) планинска котловина и село в Западни Родопи, слято с Лъжене и Каменица под името Велинград, **Τζέπαινη, Τζέπαινα** XII в. (Георги Акрополит, Breviarium, изд. Heisenberg, 246, 260), **ἀπὸ Τζεπένης** 1220 (Алексий Слав, Дуйчев, Старата бълг. книж. II 30), Στενιμάχου καὶ **Τζεπαίνης** προσαγορευομένη, XIV в. (Кантакузен, Иречек, Пътувания 390); 2) с. СЗ 16 Радомир; 3) връх над пролом до Ослен Криводол, ЮИ 22 Враца (Миков 208). — Миков свързва имената изглежда с *цеп* 'верига', понеже ги поставя в семантична връзка с такива имена. Фонетиката обаче остава необяснена. Не е ясно защо наши автори пишат старото Родопско име *Цепина*, когато то не е известно от славянски извори: гръцкото *Τζ-* не застъпва само бълг. *ц*, но и *ч*, срв. *Τζουμέρκα*, *Τζεμερνίκου* : **Чемерьникъ* (MV 53, 55). Името трябва да е от **Чепяне* : *чеп*, както *Čepan* (вж.), тук с редукция *е* > *и* в неударено положение и свързване с рода на *село* (вж. по-горе имената на *-ино* от *-jане*). Не е изключено Радомирското *Чепино* да е възникнало от преселници от Родопското, и то през XVII в., когато започва помохамеданчването на чепинските българи и името да е пренесено със същата форма, както става обикновено. Врачанското *Чепино* трябва да е било изпърво СелИ, също пренесено от Родопите. Основание за това ми дава живото предание в Осиково (сега Миланово), Врач., според което населението е преселено от с. Осиково, Асеновгр., откъдето е избягало поради помохамеданчване.

Чеплетен, мах. към Смилян (Смилѐн), ЮЮИ 10 Смолян. — Може би ново образуване (поради липса на преход *тј* > *шт*) от МИ **Чеплет* : **чеплет*, вероятно 'разграден плет', съставено от представка *че-* (срв. *Чегране*) и *плет*; за основата срв. *Оплѐтня*, Врач., *Плетници*, Кратовско.

Череплен, с. ЮИИ 16 Зъхна, Ю Драма (К 182; Кк), **Черепляни** (Б 1943), **Čerepljani** (А 1914; А 1932), **Цереплиани** (ВТр 58), **Τσερέπλιανη** (MV 223; ПТЕ 297), сега Илиокомис (ВТр 58). — Начално **Черепляне*, от МИ **Череп* : *череп* 'строшен глинен съд, чиреп', срв. с. *Черепища*, Нигритско, *Черепѝш*, Врач., също тук *Черепян*. Не е изключено *л* да се явява в резултат на дисимилация от *н* след *п*, както при *Чараплана* (вж.), и да не е епентетично, както изглежда на пръв поглед, срв. хърв. *Crepljani* (IM 112). Основата *череп* може да е възникнала от изч. значение 'високо място, могила', запазено в руски (Даль 4, 592), с което Ященко, 71, обяснява убедително рус. *Череповец* в Новгородска обл., като го свързва с местоположението на селището. Изглежда фигуративно от *череп* (на глава), срв. *Глава*, често име на чуки.

Черепян, Черепнище, с. ЮЗЗ 11 Анаселица, Гребенско, **Черепяни** (Б 1935), **Čerepjani** (А 1914; А 1918), **Τσαραπιανή**, сега Γλυκοκερασιὰ (ПТЕ 182). — От **Черепяне*, вж. *Череплен*. Второто име от прил. *черепен*, от което е образувано *Чараплана* (вж.).

Черешѐне, чука с диви череши при Клисура, З 16 Благоевград. — Изпърво СелИ, от МИ **Череша(та)*, **Череши(те)*, или от прил. с *-jь*: **Череши* (рид, дол) и под., срв. *Cireşeni*, *Cireşeanca*.

Черковян, вж. *Църковени*.

Черковяни, вж. *Царковиян*.

Чернене, още **Черъян**, с. в СИ Албания, Ю 20 Радомир (СелС 300, 308, 309; СелСк). — От МИ **Черни* (връх, рът), **Черна* (река, бара) и под., срещани често, срв. словаш. *Čereňany* от **Čьrňany*, вероятно укр. *Черланы* и пол. *Zaczerlany* с дисимилация *ň* > *l* (Spal 41). Втората форма *Черъян* Селищев (СелС 300) обяснява сполучливо от *Черн'ан(и)* с албански преход *рн* > *р*, за което срв. по-горе *Τσερίτσανα* при *Църничани*.

Черненик чешме при Долно Елевци $Ю_{11}И_6$ Дебър (РусичБ 83). — Изглежда доразвито от СелИ **Чернене* (вж. *Чернене*) с топон. наст. *-ик*, както *Са̀жденик* (вж.).

Чертанье, склон при Бръшлян, СЗ 11 М. Търново. — Вероятно ново име, от МИ **Черт-*: диал. *черт* 'дявол', срв. МИ *Черти град* в Девинско, също ново образуване (инак се очакваше **Черщ-*), или с наст. *-ьjь*, не *-jь*.

Cerşani, с. в ок. Костещ, Ю 20 Питещ (Ind 177). — От **Черешане*, вж. *Черешѐне*, срв. *Cireşeni*.

Τζεχλίανε, владение на манастира Лавра в Атон, което е било в Халкидика или по

Долна Струма: καὶ ἡ **Τζεχλίανες** γένοναν εὐθὺς ὑπὸ τὸν δημόσιον; τό τε τῶν δύο προαστίων τέλος τῶν Περιστερῶν δηλαδὴ καὶ τῶν **Τζεχλιάνων**, 1109 [= „и Чехляне беше причислено към държавен данък; общият данък на двете имения Перистер и Чехляне“] (Алексий I Комнен, Actes de Lavra 147, 148). — От **Чехляне*, по всяка вероятност от МИ **Чехли* (дол), *Чехля* (бара), т. е. прил. с *-jь* от изч. ЛИ **Чехльо*, развито от ЛИ **Чехо* с *-льо*, по името на чехите, както ЛИ *Сърбо*, *Влахо*, старо *Персиян* = *Пресиян*, нем. *Frank* и др., срв. МИ *Старо Чехльово* при Грашово, Чепинско, *Чехльовци*, мах. към Габрово, струс. ЛИ *Чехловъ* 1633, *Чехловичъ* 1552, *Чехланов* 1610 (Тупиков 880), чеш. СелИ *Čechtice* = ves lidí Čechtových, от ЛИ **Čechota* (Prof 1, 272).

Чипани 1) с. ЮИ 13 Корча (Б 1943); 2) **Τσιπιανά**, с. в СЗ Пелопонес-Елида, $С_{22}И_{28}$ Пиргос (Гр 1948, к 38), **Τσιπιανά** (MV 145; ПТЕ 77), **Tsipianá** (Англ 1944); 3) **Τσιπιανά**, гр. в Пелопонес-Аркадия, СИ 15 Триполис, сега Νεστάνη (MV 159; ПТЕ 46). — Фасмер съпоставя с бълг. *Чепино*, словен. *Čeplje*, но не обяснява формите. Ако се приеме, че ударението е падало първично на втората сричка, тогава първата гласна е могла да се редуцира от *е* в *и* и **Чепяне* да бъде от един произход с *Чепино*, *Čepan* (вж.). Твърде подхожда по значение и форма рус. диал. *чипа* 'влажна падина', което според Фасмер, REW 3, 340, е от неясен произход. Най-вероятно от **чип-* в *чипо̀к* 'гъста непроходима гора' (Маданско), от което ще да са образувани и МИ *Чипан* при Раяновци, Белогр., *Чипаница* при Топли дол, Босилегр., и *Чипина* при Добралък, Асеновгр. Малко е вероятно да се излезе от МИ **Чипи* (връх, камък) и под. от диал. *чип* 'който е с отчупен край, окърнен, крън' (за етим. вж. Младенов, ЕтР 686), което не ми е известно в южнославянската топонимия.

Cireşeni, с. в ок. Одорхей, С 80 Брашов (Ind 185; TopRom 64). — От **Черешане*, с преглас и редукция, вж. *Черешене*, *Cireşeanca*.

Cireşeanca, с. в ок. 1) Бузъу, СИ 70 Плоещ; 2) Мизил, И 30 Плоещ; 3) Теляжен, С 45 Плоещ (TopRom 64). — От МИ **Чиряша*, бълг. диал. *чиряша*, заето и в рум. *cireaşa* и *cireş*, срв. в Румъния *Cireaşov(ul)*, *Cereşul*, *Cireşa*, вж. *Черешѐне*, *Cireşeni*.

Ciocoveni, с. в ок. Видра, Ю 15 Букурещ (Ind 184; TopRom 475). — Според I. Iordan, TopRom 475, от *cioaca*, *ceuca* 'птица Corvus monedula' или от *cioc* 'човка', което среща пречки в строежа. Тук трябва да се излезе от основа **Чоков-* или по-вероятно **Чуков-* в РИ *Чуков* в Клисура, *Чуковата махала* при Димча, Павлик., *Чуков(и)о требеж* при Лакатник, Своr., *Чуков дол*, *Чуково шибе*, *Чуково леще* и мн. др. из цялата страна, срхр. *Čukov lug*, *Čukovac*, *Čukovići*, *Čukovska planina* (AR), развито по всяка вероятност от *Чу-* в ЛИ *Чудо* (вж. *Чу̀динци*), ЛИ *Чудомир*. За варианта *Чок-* с лабиализация *Чу-* срв. *чешма*: диал. *чошма* и *чушма*, *Челопеч* = *Чолопеч*, Пирд., *Чолопечене* при *Челопечане* (вж.).

Cioceni, с. в ок. Криков в обл. Плоещ (Ind 184). — Начално **Чучане*, вж. *Чуча̀н*, срв. рум. *cioca* = *ciuca* от бълг. *чу̀ка*.

Чочовени, Голямо и **Малко**, села З 14 и 8 Сливен, **Малко** и **Голямо Чочовен** (Б 126), **Голямо** и **Малко Чочовени** 1884, 1887, от тогава до сега само **Голямо** и **Малко Чочовени** (Сп 1921, 101, 316), тур. **Бююк Джешлу** 1609, **Джешли-и кебир** (=*Голямо Чешли*) 1666, **Кючюк Джешли** 1609, **Джешли-и сагир** (= *Малко Чешли*) 1666 (PCт 390, 430). Ако локализацията на Р. Стойков е вярна, името *Чочовени* е възникнало след XVII в. Формите *Чочовен* са явно вторични, понеже прил. *Голямо* и *Малко* показват, че се отнасят до име, формално от ср. род: *Чочовене*. — От МИ, СелИ **Чочово*, прил. от ЛИ *Чочо* от *Цветан* или *Стоян*, широко известно в Източна България, срв. РИ *Чочов* в Смолян и в Трънчовица, Никоп., МИ *Чочовица* при Радуил, Самок., *Чочова чешма* при Младеново, Лом., *Чочов трап* при Осеновлак, Своr., ЛИ *Чоч*оман XVII в. в Сломер, Крушуна и Д. Студена, Павлик., също по-долу *Чочовци*. Според Ив. Гълъбов, Проблемът за члена в български и румънски език, 1962, 15 сл., името е от рум. *ţuţueni* „група неуседнали пастири от района на Сибиу“ [на СЗ от Брашов в Румъния], като се позовава на факта, че в Сп 1921, 316, в графата „Други, разни и непоказани“ за 1892 г. са посочени само за Малко Чочовени 101 човек с бележка „вероятно румъни“. От 1880 до 1910 други румънци не са показани. Освен фонетичните пречки (замяна на *ц* > *ч* и наличие на *в*, когато в такава позиция в съответните говори то обикновено изчезва или става билабиално), за сега няма данни за отсядане на такива влашки пастири по тия места.

Чрѣшwвенoi, сега Црешово, Црешево, СИ 10 Скопие: на бръдѣ Вир'гинѣ прѣмо Скопии надь Серавж... сь Чрѣшwвенoi, преди 1277 (К. Тих, БСМ 582), греде поуть царски оу Чрѣшевлıане ... село Чрешевлıани ... дарова ... Чрешевлıане ...до поути кои греде и(сь) Слатине оу Чрѣшево, 1300 (Ст. Урош, Нов 611 сл.). — От МИ **Чрѣшово*, както се среща в последния извор, което показва, че жителската форма не е била укрепнала, вероятно е била възникнала скоро и по-късно, та и до днес, не се среща. Епентетичното *л* в сръбския извор трябва да се дължи на сръбско влияние (в българския на К. Тих то липсва). Старите форми показват още, че през XIII в. в Скопско групата *чр-* още се е пазела, и по-късно, вероятно под сръбско влияние, тя е преминала в *цр-*.

Чуленье, м. при Мали Върбовник, З 10 Станке Димитров. — Изпърво СелИ от МИ **Чули* (дол, рът) и под., прил. с *-jь* от **чул* 'бухал', срв. у Геров *чю̀ле* 'бухал' (=чуле), от *чухал*, у него *чю̀хал*, срв. МИ *Чуле* при Габер, Сливн., *Чухльова дрѣмка* при Уровене, Михайловгр.

Чупрѐне, с. Ю 12 Белоградчик, на горното течение на Лом. — Като се има пред вид, че реката край селото се нарича *Чупрѝя* (от диал. *чуприя* 'мост', тур. *köprü*), най-вероятно е да се излезе от **Чуприѐне* с контракция *ие* > *е*.

Чурен, с. ЮИ 20 Пещера, тур. **Чу̀рян** 1576 (АПТЗ^1 119). — Иречек, ПСп 11, 1884, 17, пише с право, че името е съкратено от **Чуряне*, т. е. от МИ **Чур* или от прил. **Чури* (дол) от диал. *чур* 'дим, пушек', срещано често за места, дето са добивали дървени въглища, срв. *Чурек*, Ботевгр., *Чурекcourse*, Девинско, *Чуриле* при Хвойна, Асеновгр., и др.

Τζουροὐγιανη, изч. село в ок. Трикала: [εὐεργέτησε] τὴν ἁγίαν Παρασκευὴν τοῦ **Τζουροὐγιανη**, 1366 (Соловьев-Мошин 256$_{79}$; Нов 736). — От **Чуруяне*: МИ **Чуруй*, от **чуруй* = прил. от *чур* 'дим, пушек' и наст. *-уй*, за която вж. при *Поду̀яне*; семантично срв. *Dymjani* в Горна Лужица (Spal 108), пол. *Czurowice*, *Czury*, *Czuryłow* (SG 1, 882). От друга страна може от **Чуруляне*: МИ **Чурул*, срв. *чуру̀л* 'оток от удар по тялото' и МИ *Чуру̀лец* при Разлог (КПоп), р. *Чуру̀лец* при Цветино, Чепинско, вероятно 'нещо изпъкнало, върга, буца, могила', тук с изпадане на *j* (или по-точно преход на *л* > *j*) на албанска или арумънска почва. Второто предположение е по-малко вероятно, понеже *л* > *j* в румънски минава към XV в. (срв. за това *Уйовене*).

Τσουρουνιανά, с. в СЗ Крит, Ю$_{7.5}$И$_3$ Кастелион (Гр 1948, к 62; ПТЕ 363; МЕЕ s. v.). — Начално **Чуруняне*, произв. от МИ **Чурун*, развито от диал. *чур* 'дим' и *-ун*. Семантично срв. *Τζουρούγιανη*.

Чуча̀н, с. И 16 Лом, сега слято с Лабец под името Станево. — Според Дуриданов, Ломско 169, името е неясно. То може да бъде от по-старо **Чуча̀не*: МИ **Чука(та)*: *чука*, често в МИ, срв. с. *Чука*, Костурско, както и *Чуча̀на*.

Чуча̀на, м. при Червен, Ю 24 Русе (ЛКов). — Вероятно изпърво СелИ **Чучане*, със завършек от рода на стб. вьсь 'село', вж. *Чуча̀н*.

Шипковѐнете, мах. към Васильово, ЮИ 8—10 Тетевен. — От МИ, СелИ **Шипково*, по всяка вероятност от преселници от *Шипково*, И Васильово.

Шипковя̀нското, м. при Троян. — Прил. от **Шипковя̀не*, вж. *Шипковѐнете*.

Шипо̀чане, с. И 4 Самоков, тур. **Сипудж** 1576, 1702 (РСт 478). — От МИ **Шипок*: *шипок* 'шипка' в западни говори, често и в МИ. Срв. следващите.

Шипо̀чано, с. ССИ 9 Кюстендил, тур. **Шибушна** 1576 (РСт 478), **Шипочана** 1576 (РСт, сбРом 441). — От **Шипочане*, вж. *Шипо̀чане*, тук повлияно от рода на *село*, както повечето ЖитИ в Кюстендилско.

Шипо̀чен, ливади СИ с. Рила, Ю 14 Станке Димитров, вероятно споменато в следния текст: и планина срѣднѣа ѡт где Рыла истичет . . . Ц(а)ревь врьх, та на Шипочен, на метох монастирскы, 1378 (Ив. Шишман, БСМ 598); „В монастиря Рила, в гората **Шипочане**, Дупнишка нахия; . . . в местността **Шипочан**", превод от турски извор от 1832 (Д. Ихчиев, Турски документи в Рилския монастир 1910, 117, 146). — Изпърво СелИ **Шипочане*, вж. *Шипочане*. Ако името беше прил. от *шипок*, през XIV в. би гласяло *Шипочьнъ.

Шипочин, м. при Гаганица, С 10 Берковица. — Може би изпърво СелИ **Шипочане*; вж. по-горе имената на *-ин*, *-ино* от *-jane*.

Шипчените, мах. към 1) Кози рог, ССЗ 11 Габрово; 2) Лесичарка, ССИ 8 Габрово, сега Балиновци. — От СелИ *Ши̂пка*, Казанлъшко, откъдето е преселено населението, вж. Г. Гунчев, Габрово и Габровско 102; Л. Динев, Изв. на геогр. д-во, 10, 290.

Шиша̀ни, Сиса̀ни, с. ЮИ 18 Костур (К 101, 103, 269), **Sisani** (А 1914; Handtke XIX в.), **Σισάνιον** (ПТЕ 183). — Начално **Сеша̀не*, с редукция **Сиша̀ни* и с асимилация *Шиша̀ни*, от МИ **Сеха* от диал. *сеха̀* 'навес, кошара' (Пирдопско), МИ *Ла̀кова сеха̀* при Пирдоп.

Шувене, м. при Драгаш войвода, ЮИ 4 Никопол. — Изпърво СелИ **Шувяне*, от МИ **Шув-*, може би **Шумене*?

Шумнене, мах. към Ябланица, СЗ 20 Тетевен, тур. **Долна** и **Гюрне Джумниджe** 1430 (РСт 478). — Старата форма трябва да гласи **Шумница*, от прил. *шумен* (< *шумьнъ*) : *шу̀ма* 'дребна гора, шумак', от каквато основа е образувано *Шумнене*, срв. *Шумни дол* при Г. Бела речка, Берк., и при Желен, Свог., укр. *Шумляни* (чието *л* Spal 55, обяснява като дисимилация от *мн* > *мл*, но то може да бъде и епентетично, срв. рус. *стремлéние* от *стремúться*). Неубедително е обяснението на Миков 264, че името иде от *шум* и че първите заселници, дошли към XVII в., са превели името от *Глджене* (според него от **гложи* 'шуми, бучи'). Според стария извор селото е възникнало преди XV в.

Шумненски дол, л Хандъшка река при Кметовци, СИ 6 Габрово. — Прил. от основа *Шумнен-*, по всяка вероятност от **Шумнене*, начално **Шумняне*, вж. *Шумнене*.

Щърмени, с. около Елбасан, алб. **Stërmeni** (СелС 250), **Стръмен, Щрьмен, Щърмѣни** XVI в., **Щрьмен** XVI—XVII в. (СелК 73). — От **Стърмене* от **Стърмяне*, вж. *Стръмен*. Формите с *Шт-*, *St-* = *шт* са под албанско влияние.

Ъглѐн, с. И 12 Луковит, тур. **Ъглина** 1430, **Аглан** 1617, 1639 (РСт 478). — От начално **(В)ѫгляне*, от МИ **(В)ѫгль*, **(В)ѫглье*, стб. ѫгль 'въглен' (Супр.), като обичайното протетично *в-* пред *ѫ* е изпаднало, понеже е било схванато като предлог, както при *Оздолени* (вж.), срв. хърв. *Ugljane* (Im 447).

Ърбино, с. С 26 Охрид (К 253; Сп 1917, 55), **Arbino** (А 1914; А 1918), **Арбина** (РечнМ 171), **Арбиново** (Б 1943), **Arbinovo** (IM 66). — По всяка вероятност от **Върбяне*, при все че на СЗ от него се намира *Върбяни* (ЮЗ 15 Кичево). Началното *В-* ще да е изпаднало, понеже е било схванато като предлог. Така случаят остава изолиран, още повече че и думата *върба* е жива в говора. Срв. обаче *Оздолени* в същата област, от **Воздоляне*, с изпадане на началното *В-* по същите причини, при все че и предлогът *воз* е жив в говора. Вариантите с наставката *-ино*, *-ина*, както и доразвиването с по-жива продуктивна наставка е типично за *-яне*.

Ържано, с. С 20 Струга (К 253). — Вероятно от **Ържане*, от МИ **Ърж : ърж* 'ръж' в говора, или от прил. от него с *-jь*. От друга страна, името може да е прил. от *ърж* с наст. -ѩнъ, срв. *ръжен*, *ръжена* (питка), *ръжено* (хлебче).

'Υλασιάνα, вж. *Елшани*.

'Υπεκδοριανή, вж. *Подгоряни*.

Яворени 1) с. Ю до Воден (К 148; ВТр 61), **Яворян** (Б 200), **Javorjan** (А 1914), **Γιαβόργιαννη** (МЕЕ 8, 335; MV 198; ПТЕ 269), сега Πλατάνη, Платани (ПТЕ 269; ВТр 61); 2) **'Αβοράνη, 'Αβόρανη, 'Αβώρανη**, с. в Ю Етолия, ок. Клепаис (MV 66), **'Αβώρανη** (ЕЕΔ 1, 54), **'Αβώρανη** в ок. Навпакта (ПТЕ 15); 3) **Νέα 'Αβόρανη**, с. в Етолия-Акарнания, Ю$_2$И$_3$ Агринион (Гр 1948, к 137), **Νέα 'Αβώρανη** (ПТЕ 21), **Ν. 'Αβόριανη** (Гр 250, ок. 1960). — От МИ **Явор : явор* или прил. от него с *-jь*, последните две от **Аворъ*, **Аворь*, стб. *аворъ, аворовъ (Супр.), срв. сръб. *Javorani*, хърв. *Donji* и *Gornji Javorani* (Im 211; IM 144, 185).

Яжинчани, мах. към Теарце, СИ Тетово, преселени от близкото село Яжинци (ГП 437). — От СелИ *Яжинци* (вж.).

Ямборано, с. С 10 Кюстендил, тур. **Анбурана** 1576 (РСт 402). — От МИ **Ямбор*, по всяка вероятност от изч. заемка *ямбор* 'тържище, пазар' от гр. ἐμπόριον, срв. от същия произход *Боря*, *Mborja*, *Емборија*, Корчанско (Archiv für slav. Phil. 15,43), *Емборе*, *Ембори*, Леринско, *ІЕборіе* XIV в., по-късно *Амбор(е)* (СелС 324). Трябва да се приеме, че началната форма е била нейотирана, т. е. **Амборяне*, като началното *А-* застъпва гр. *Е-*, както в диал. *аргáт(ин)* от гр. ἐργάτη; и тепърва след XVI в. (като се съди по турската форма) то е било прейотирано, срв. тук *Ярджиловци* от **Арджиловци* < **Аргировци* : ЛИ *Аргир*.

Ямен, мах. към Четирци, ЮИИ 16 Кюстендил. — Едва ли прил. от *яма*, а поскоро от **Ямяне*, вж. *Емен*, както и тук *Ямлянске падине*. Според Й. Иванов, Северна Македония 30, от гр. ἰαμεναί 'мочур, низина', като отбелязва, че при селото има наистина топлици и под тях мочур. В подкрепа на това твърдение срв. *Совдляно*, чието *в* е вероятно настанало под гръцко влияние от *б*. Името едва ли е възникнало на гръцка почва, освен това в български не е имало заемка **ямен*, а в Кюстендилско не е живяло гръцко население.

Ямла, с. ЮЗ 14 Преслав, тур. **Ябна** 1573, **Ямна** 1676 (РСт 448), от 1934 Преселец. — Може би от **Ямняне*, с дисимилация *мн* > *мл*, вж. *Емен*.

Ямлянске падине, м. при Кожинци, Ю 10 Трън. — Прил. от основа **Ямлян-*, по всяка вероятност от изч. СелИ **Ямляне*, от *яма*, вж. *Емен*, тук с епентетично *л*, или получено от *мн* > *мл*, от **Ямняне*.

Яновени, с. З 33 Костур (К 267; ВТр 61), **Janoveni** (А 1914), **Γιαννοβαίνη** (MV 190; ПТЕ 334; МЕЕ 8, 352) сега Γιάννοχωρι, Янохори (ПТЕ 334; МЕЕ 8, 352; ВТр 61). — От МИ **Яново*, прил. от ЛИ **Ян(о)*.

Ясовенец, м. при Гор. Церовене, З 8 Михайловград. — Развито с *-ец* от основа *Ясовен-*, по всяка вероятност от **Ясовене*, постаро **Ясовяне*, от МИ **Ясово*, прил. от **яса* > *ясйка*, образувано като *осика* от *оса* (вж. *Ошдне*), произв. от него както *осен*/*ясен*, срв. *Ясовица* при Милчина лъка, Кулско.

2. Имена, образувани от основа с топонимична наставка, тип „Горичане“

Avoritschani, с. в СЗ Епир, З Коница (Handtke XIX в.), по всяка вероятност днес то е изчезнало (не се среща в ПТЕ и MV). — Начално **Аворичане*, от МИ **Аворица*, **Аворик(а)*, развито от старинно *авор* 'явор' (вж. *Яворени*) с *-ица*, *-ик*, срв. р. *Яворица*, пр Вардар при Демир капия и м. при Глоговица и Горочевци, Трънско. От друга страна може от **Аворика : аворика* 'отделно дърво явор', както МИ *Яворикатa* при Яворница, Петричко, *Яворичe*, Трънско, от *явор* и *-ика*, както *блен-ика*, *ос-ика* и др.

'Ανδρίτσαινα 1) градец в СЗ Пелопонес-Елида, СЗЗ 20 Мегалополис (Гр 1948, к 102); 2) с. в ЮЗ Пелопонес-Месиния, ок. Олимпия (ПТЕ 254; МЕЕ 4, 638). — От МИ **Андрица*, което е гръцко или българско образуване от ЛИ *Андро*, съкратено от *Андрей*, гр. *'Ανδρέας*, срв. р. *Андровица* при Чипровци, Михайловгр., *Андровъц* при Ездимирци, Трънско, *Андринотo* до Брезье, Своr.

'Αρτζιάνη, изч. село около Иверон в средния източен край на п-ов Света гора: μονῇ τοῦ 'Ιβήρου περὶ τοῦ τόπου **'Αρτζιάνη** λεγομένου; ὁ τόπος αὐτὸς **'Αρτζιάνη**, 1809 (Dölger, SchK $257_{3,5}$). — От **Ърчане*, произв. от МИ **Ъртец*, начално **Рътец*, вж. от същия произход по-долу *Ръчене*, тук с премет, станал вероятно на гръцка почва, или на българска както *ърж* от *ръж* в западни говори (вж. *Ържано*).

Balzanë, с. $Ю_6И_{28}$ Валона в ЮЗ Албания (Англ 1944). — Едва ли от МИ **Бѣльць: бѣлъ* и *-ьць* поради наличието на *z*, въпреки МИ *Белец* при Девин, а по-скоро от **Балжане*, произв. от стб. ***балгъ > благъ** 'сладък', срв. честото ВИ *Блага(та) вода*, *Благ извор*, *Благ кладенец* и др. В Южна Албания се срещат също неметатизирани форми като *Гардики*.

Ба̀ничан, с. С 4 Гоце Делчев. — От начално **Баничане* : ВИ **Баница = баня* 'минерален извор' и *-ица*, срещано много често.

Барешани, с. Ю 9 Битоля (К 236), **Barešani** (А 1914; Im 71). — От ВИ **Бареш : бара* и *-еш*, може би тук не топонимична, срв. *барешник* 'речно корито' (Ботевград, СбБАН 34, 309), срещу *Мокреш*, Кулско, *Градешница*, Битолско, *Блатешница*, Врач.

Βελβίτσαινα, с. в Етолия-Акарнания, $С_{10}И_3$ Навпакта (ПТЕ 17; MV 67; ЕЕΛ 1,590), сега Παληόπυργος (ПТЕ 17). — Фасмер възстановява с право **Върбичане*, произв. от **Върбица*, срещано често, срв. *Врбичане*, пол. *Wierzbiczany*, чеш. *Vrbičany* (Spal 71).

Βελίτσαινα, с. в Тесалийската околия Трикала, ЮЗЗ 28 Каламбака, арум. **Vilitsani** (MV 86), **Velicena** (А 1914), **Βελιτσένα** (МЕЕ 5, 858), **Βελίτσενα**, сега Καλλιρρόη (ПТЕ 305). — Weigand, JIRSpr. 21, 63, извежда от **Veličane*, произв. от МИ **Велик-*, с което Фасмер не би се съгласил, ако не беше арумънската форма, а би го извел от **Величьна* поради гр. *-αινα*, понеже той го възстановява неправилно *-ьна*, вместо *-ена* от по-старо *-яна* < *-яне*. Понеже прил. *велик* не е тъй често в бълг. топонимия, за разлика от сърбохърватската, срв. срхр. *Veličani*, словен. *Veličane* (IM 446), аз бих излязъл от **Бѣличане*, произв. от честото МИ, ВИ *Белица*.

Бѝстричанье, мах. към Ранинци, ЮЗЗ 14 Кюстендил, край р. Бѝстрица.

Блатчен, с. ССЗ Драма, СИ 11 Зърново (К 194; СбНУ 12, Науч. отд. 243), **Блатчан** (Б 1943), **Блачен** (Кк), **Blačen** (А 1914; А 1940), **Μπλάτσεν** (MV 227; МЕЕ 6,395), тур. **Плачанй** края на XV в. (АПТЗ 101), с изместване *б* > *п* на турска почва. — Начално **Блат(ь)чане*, от МИ, ВИ, **Блатьць = блато* и *-ьць*, срв. с. *Блатец*, Корчанско, **Блатьць** 1348 в Призренско (Нов 692), или от ВИ **Блатце*, мн. ч. **Блатца* от *блатце* 'малко блато', срв. с. *Блаца*, Визенско (в Изт. Тракия), *Βλάτσα* в Янинско (МЕЕ 6, 407), *Βάλτσα* в Ахая (там 594).

Бобешино, с. З 22 Кюстендил. — По всяка вероятност от **Бобешане*, от МИ **Бобеш : боб* и *-еш*, както *Падеш*, *Голеш*, *Мокреш*, *Барешани* и др.; за промяната на *-яне* > *-ино* срв. *Ръженичино = Ръженичани*, *Нагоричино = Нагоричани*, *Ошин = 'Οσσιανη*, също по-горе имената на *-ино*.

Божичен, с. Ю 14 Русе, тур. **Бозуджна** 1430, **Бозичне** 1694, **Бозиджене** 1734 (РСт 374). — Начално **Божичане*, от МИ **Божица* : ЛИ **Божо* и *-ица*, срв. с. *Бджица*, Босилегр., м. *Божѝца* при Искрец, Своr., *Божичка река*, пр Преспанското езеро (прил. от изч. СелИ **Божица*).

Боровичене, мах. към Игуменец, СЗЗ 16 Петрич, тур. **Боровичани** XV в., 1664 (РСт 375). — От МИ **Боровица*, **Боровик*, **Борович*, прил. от *бор* 'дърво Pinus' и *-ица*, *-ик* или *-ич*, срв. м. *Боровец* при Г. Тлъмино, Босилегр., *Боровица*, често, *Боровико* при Крушица, Петричко.

Брачани 1) с. ЮЮИ 18 Корча (Б 1943), **Bračan** (А 1914), **Braçan** (А 1940); 2) **Bračani**, с. СИ 20 Кичево (А 1914). — От МИ **Братец* или **Брадец*, **Брадек*, развити от *брат* или ЛИ *Брат*, *брада*; срв. МИ *Братци* при Д. Собри, Дойранско.

Brădiceni, с. в ок. Търгу Жиу, ССЗ 96 Крайова (Ind 155). — От **Бръдичане* : МИ **Бръдица*, развито от *брьдо* и *-ица*, срв. МИ *Бърдица* при Доспей, Самок., *Бр(ъ)дица*, село Ю Шкодра, словен. *Brdice pri Kožbani* и *Brdice pri Nevlem* (Im 93).

Βριζιατσάνον, с. в Янинската ок. Загорион (MV 26). — Фасмер възстановява **Βϱιαζιτσάνον*, т. е. с премет от **Брѣзичане* : МИ **Брѣзица = бреза* и *-ица*, срв. р. *Брезица* при Габровник, Прилепско, срхр. *Brezičani* Зп (Im 96).

Бръдчане, мах. към Мирово, З 7 Кюстендил. — От **Бърдец, *Бърдце* + *-яне* или от **Бърдо* + *-чане* ; срв. *Dobîrceni, Забърчани*.

Букòйчани, с. С 12 Кичево (К 255 ; А 1943), **Bukovčan** (A 1914). — Според местно предание селото е заселено от преселници из *Бỳко(в)ик*, Тетовско (Б. Видоески, Mja 9, 46), развито от *бỳков* и *-ик*.

Варадинчане, мах. към Слокощица, Ю 4 Кюстендил. — От МИ **Варадинец* от ЛИ *Варадин* и *-ец*, често в западни области.

Varvásaina, с. в С Пелопонес-Ахая, И 3 Пиргос (Англ 1944), **Βαρβάσαινα** (ПТЕ 70), и **Paliovarvasaina**, с. пак там, И 5 Пиргос (Англ 1944), **Παλαιοβαρβάσαινα** (ПТЕ 75). — От **Върбашане* : МИ **Върбаш = върба* и *-аш*, срв. *Βαϱβάσιον* на о-в Хиос (ПТЕ 359), където според Фасмер няма славянска топонимия, както и сръб. *Vrbaška* (Im 470).

Велешань, с. СЗЗ 20 Берат (СелС 227, 322). — Имена като *Велеша, Велешеса, Велешань, Велешна, Велша* и др. Селищев 227, извежда от корен *vel-* „с значением влажности, болотистости". В основата обаче трябва да се види не корен, а жива дума. Тук би могло да се излезе от МИ **Велеш*, развито от диал. *вел(и)* 'голям' и *-еш*, както образуваните от прилагателни основи чести МИ *Гòлеш, Мòкреш, Бèлеш* и др. По строеж името може да стои във връзка и с *Велес* на Вардара, но за сега не ми е известно преселване на българи от тоя град към Южна Албания. Срв. по-горе *Велешана*. Или с асимилация от **Волѣшане* : МИ **Во лѣсъ* или по-вероятно от **Въ Ельшане* > **В Елешан(е)*, т. е. от тип „Загора".

Велешанската гора при Рашка Гращица, ЮИ 10 Кюстендил. — Развито от основа **Велешан-*, по всяка вероятност от **Велешане*, от СелИ **Велеш*, вж. *Велешань*.

Вепърчани, с. ЮИ 16 Прилеп (К 247), **Veprčani** (A 1914 ; A 1918 ; IM 451), **Вепрьчáни, Вепръчани, В'рпачани, Връпачани** XVII—XVIII в. (СелК 143). — От МИ **Вепърец : вепър* 'дива свиня', срв. от него *Вепърчка река*, семантично срв. рус. РечИ *Веприца, Вепрь, Вепринка* (Vasmer, WRG 1, 284), чеш. *Vepřek, Vepři, Vepřîkov, Vepřova* (Prof-Svob 4,500), *Vipperowsche Wasser* 1330, *Vipperowesche Water* в Мекленбург (Bilek, Lêtopis 4, 1956—1957, 64).

Веселчани, с. ЮЗ 11 Прилеп (К 247), **Veselčani** (A 1914 ; Im 458 ; IM 452), **Veselčane** (A 1918), **Веселчанї, Весел'чани** XVII—XVIII в. (СелК 66, 141). — От МИ **Веселец* : ЛИ *Весел* и *-ец*, срв. МИ *Весельц* при Круша, Годечко, а за основата *Веселица* при Каси лаг, Радом., *Горна Веселица* при Варвара, Пазардж. От друга страна може от **Вес-ел-ец*, съставено от **вес* 'село' (вж. *Вехчани*) и *-ел*, допълнена с нова *-ец*, когато е престанала да се чувствува службата на старата наставка, както става обикновено. Не би могло да се мисли за **Вес село* и *-ец* или **Вес селце* поради липса на синтактична връзка между двата еднозначни компонента. Примамна е връзката с едно изч. същ. **вес(с)ело* от типа на *весград* 'панаир' (Геров); при това местоимето *вес* в Прилепско гласи *се*, а не *все, вес*.

Вехчани 1) с. ССЗ 7 Струга (К 254 ; Б 1943), **Vehčani** (A 1914), **Vehçani** (итал 200), **Vevčani** (Im 458 ; IM 452), „½ St(unde) südlich **Wetschiani** mit 200 christl. bulg. Häusern" (J. G. v. Hahn, Reise . . . 1863,45—46 ; Иширков 59): вь градѣ Охрндѣ . . . Вєшчанн, 1342 (Душан, Нов 673); 2) още **Вехчан, Вечан**, с. И 30 Елбасан (СелС 305; СелСк), **Vehčan** (A 1914). — От **Вьс(ь)чане*, МИ **Вьсьць* от изч. в новобълг. вьсь 'село' и -ьць, запазено в Дльга вьсь XIV в. (Нов 669), *Долгавец* XVII—XVIII в. (СелК 141), днес *Долгаец*, Прилепско, също в *Malavec*, с. СИ 4 Корча (A 1914 ; A 1918), *Staravec*, ЮЮЗ 30 Берат (A 1918), *Староец*, с. Ю Кичево (К 257), *Staroec* (IM 405), *Starovec* (A 1914 ; A 1918), с преход *-ес* > *-ец* под влияние на продуктивната топон. наст. *-ец*, както в рус. *Череповец*, през XV в. *Череповьць* (Ященко 71), *Белевехчево*, с. И до Сандански, от **Бѣловьсьчево* МИ, СелИ *Бѣла вьсь, с преход на *сч* > *хч*, както в ЛИ *Домухчѝев* от *Домусчѝев* (Петрѝч, Пирдопско), диал. *нохче* от *ношче, ножче* и др. ; хърв. *Stara ves*, словен. *Stara vas* Зп, *Nova vas*, сръб. *Nova ves* (Im 307, 408), за етим. вж. Vasmer, REW 1, 193, s. v. *весь*.

Виничани, с. ЮИ 14 Велес (К 158), **Viničani** (A 1914 ; Im 460 ; IM 454). — От МИ **Виница, *Виник, *Винич* от *вино* и *-ица, -ик* или *-ич*, срв. с. *Виница*, Щипско, сръб., хърв. и словен. *Vinica*, словен. *Vinice*, хърв. *Vinica-Breg* (Im 460), *Виник*, вр. С Ниш.

Влахчени, с. СЗ 8 Велес (К 157), **Влахчани** (Кк), **Vlahčani** (A 1914). — От МИ **Влашец : влах* и *-ец*, или много по-вероятно от МИ **Влашки* (дол, кладенец) и под., срещани много често ; за образуването срв. р. *Влашченица*, която извира от м. *Влашки коптори* при Млечево, Севл. ; за фонетичните промени *шч* > *хч* вж. при *Вехчани*.

Βοστιτζανούς, старо име на Егион в Пелопонес-Ахая (MV 131). — Изпърво СелИ, от река **Βόστιτσα, Βοστίτζα** 1674, **Vostica** 1492, наричана сега Σελινοῦς. — Фасмер излиза с право от *овошть* 'плод' и *-ица*, като отбелязва, че долината е плодородна. Така началната форма ще е **(О)вошичане*.

Врбичане, с. И 5 Призрен (СелСк; РечнМ 95), **Vrbičane** (А 1914; Im 470; IM 463): за село Врьбичаны дахь замѣноу єпископии призрѣнскои, 1348—1353 (Душан, Нов 683), . . . селомь . . . Селчани (вероятно днес *Селце*, Тетовско), а мегꙗ Селчаномь како иде поуть изь Кроушовице оу Врьбичане, 1348 (Душан, Гласник 15, 302). За локализацията вж. Пурковиђ 75. — От МИ *Върбица*, вж. *Βελβίτσαινα*.

Гарочане, м. в Кюстендилско (ИНЕМ 12, 159). — Изпърво СелИ, развито от МИ **Гароча*: *гар* 'млада гора' и *-оча*, рус. диал. *гарь* 'опожарена гора', *гари* 'млада гора, покарала на мястото на изгоряла гора' (Даль 1, 384), р. *Гарь* (WRG 1, 424), срхр. *gȃr* 'сажди; пепел от слама', от гл. *горя̀*, срв. у нас МИ *Срѐдня гар*, *Крàдня гар* при Горочевци, Трънско, *Пандрова гар* при Дълга лука, Трънско, *Гàрица* при Груинци, Босилегр., существ. *гарѝна* 'млада гора' (Байлово, Елинпел.; Шишманово, Самок.). За *-оча* срв. *Водоча*, р. и с. в Струмишко.

Гарочàно 1) м. при Шипочано, С 5 Кюстендил (КюК 210); 2) **Гарòчано**, м. при Буново, ССИ 12 Кюстендил. — От един произход с *Гарочане*.

Голишани, с. във Воденско, СИ до Негуш (К 149; ВТр 20), **Γκολεσιάνη** (MV 198; ПТЕ 269), **Gališan** (А 1914; А 1918), сега Λευκάδι, Левкади (ПТЕ 269; ВТр 20). — От **Голешане*: МИ **Голеш* от *гол* 'необрасъл с гора' и *-еш*, често в МИ. Формите с *Голиш-* са с редукция.

Горанчани, мах. в Чучер, $С_{11}З_6$ Скопие, преселени от *Горанце*, Качанишко (ГП 536). — От ЖитИ *Горанце*, нач. *Горанци*: ЛИ *Горан*, вж. тип „Душанци".

Горàчино, с. ЮИ 12 Щип (Б 1943), **Gorаčino** (Im 171; IM 172), **Goračin** (А 1914). — От **Горачане*: МИ **Горàча*, от гора и *-ача*, както в *Косàча*, Радом., *Кривàча* при Трън, *Твърдàча* при Извор, Кюст., *Вратдàча* при Ресен, Кюст., и при Млекоминци, Босилегр., *Длъгàча* при Бистрица, Кюст., също ЛИ *Драгача* в Полог, XIII—XIV в. (СелП 101).

Горичани 1) две села в Албания, СЗ 15 и СЗ 30 Берат (СелС 269; СелСк), **Горичани**, СЗ 15 (Б 1943), **Goričan**, СЗ 15 (HalK), **Қoričani** 1431 и друго **Görceni** 1431 (Hal 62), **Горичаны** XVI—XVII в. в обл. Люшня (СелК 74), неизвестно за кое от двете се отнася; 2) **Γκορίτζανα**, с. в обл. Арта (MV 57). — От МИ **Горица*: *гора* и *-ица*, срещано много често, срв. сръб. *Goričani* 2п, словен. *Goričane*, хърв. *Goričan* (Im 173), *Goričani* в Австрия (Schleinigg 10).

Горочàн, м. при Буново, ССИ 12 Кюстендил. — Вероятно изпърво СелИ **Горочане*, от МИ **Гороча* = *гора* и *-оча*. Срв. *Горочано*.

Горочано, м. при Ръждавица, С 12 Кюстендил. — Вероятно начално **Горочане*, вж. *Горочàн*.

Gorošjani, с. в ЮИ Албания, СИ 18 Пръмет (А 1918). — От МИ **Горош* = *гора* и *-ош*, срв. честото МИ *Голош*, СелИ *Стърмош*, Кумановско, *Требош*, Тетовско, *Мозгош*, Царибродско, *Дървош*, Струмишко, и мн. др.

Грачан, Грачани, с. СЗ 10 Елбасан (СелСк), **Граценн** (Б 1943), **Gartsen (Gračan)** (А 1914), **Gračani** 1431 (Hal 89). — От **Градьчане*, вж. *Грачани*.

Грачани 1) **Gračane**, с. СЗ 14 Скопие (А 1914; Im 187), **Грачане** (РечнМ 190), **Gračani** (IM 188); 2) още **Градчани**, с. ЮЗЗ 10 Берат (СелСк), **Грацан** (Б 1943), **Gračani** 1431 (Hal 72); 3) **Γρατσανά, Γρατζανά**, с. ЮЗ 18 Янина (MV 30), **Γρατσανά**, сега Ἀσπροχώριον (МЕЕ 5, 860), **Γρατσανόν**, сега Ἀσπροχώρι (ПТЕ 141); 4) **Παλαιογράτσανον**, с. И 7 Серфидже, ЮИИ Кожани (MV 186; Гр 1948, к 63), **Παληογράτσανον** (ПТЕ 192), **Paljogracjani** (А 1914; А 1918); 5) **Gracjani**, с. ССИ 6 Серфидже край Пиндска Бистрица, на СЗ 6 от Paljogracjani (А 1914; А 1918). — От **Град(ь)чане* > *Градчане* *град* и *-ьць* > *-ец*, срещано много често, срв. сръб. и хърв. *Gračane* (IM 188), чеш. *Hradčany*.

Грачен, с. ЮЗЗ 12 Драма (К 182; Кк), **Грачани** (ВТр 21), **Gračen** (А 1914; А 1918), **Γράτσιανη** (MV 215; ПТЕ 296), сега Ἁγιοχώριον, Агиохорион (ПТЕ 296; ВТр 21). — От **Град(ь)чане*, вж. *Грачани*.

Гребешань, с. Ю 17 Берат (СелС 274). — Селищев (СелС 221) го дава към имената от географски термини, но за жалост не го обяснява нито откъм строеж, нито откъм значение. От **Гребешане*: МИ **Гребеш*, от **греб* (вж. *Grebene*, *Grebena*) и *-еш*, срв. МИ *Гòлеш*, *Гàбреш*, *Гърбеш*, *Глàвеш*, *Пàдеш*, и др.

Γριμπιλιανά, с. в СЗ Крит, обл. Ханя, $С_5И_{11.5}$ Кастелион (ПТЕ 351; Гр 1948, к 62). — От **Грибъљане*: МИ **Грибъль* = *гриб* 'гъба' (вж. *Грибяни*) и *-ъль* > *-ил*, срв. МИ *Курѝл* при Поибрене, Панаг., *Шутѝл* при Добрòславци, Соф., *Ресѝл* при Лесичово, Пазардж., *Бранѝл* при Реброво, Свог., *Дранѝл* при Дълбоки, Старозаг., *Брезил* при Цървеняно, Кюст., *Брезиловец* при Бабино, Станкедим.

Гробчени, чука при Върлино, С Златоград (ГХр). — Изпърво СелИ, от МИ **Гробец* = *гроб* и *-ец* или *грòбчек* = умал. от *гроб* в говора.

Γουμενιτσιάνικα с. в С Пелопонес-Ахая, ок. Патре, общ. Роитика (ПТЕ 86). — Доразвито с гр. *-ικα* (вероятно от близкото *Ροΐτικα*), от **Гоумьничане* : МИ **Гоумьница* = стб. гоумьно 'гумно' (Зогр., Мар. и др.) и *-ица* ; за доразвиването срв. *Γουναριάνικα*, а за основата *Γουμενίτσα* в Янинско (MV 29), в Ахая (MV 132, възстановено **Gumьnьnica*, вместо **Gumьnica* = гоумьно и *-ица*), в ок. Воден, известно като *Гумендже* (от тур.).

Гърчанско, равнище при Момино село, ССИ 20 Пловдив (Б 50). — Доразвито от основа *Гърчан-*, по всяка вероятност от **Гърчане*, начално **Град(ъ)чане* (вж. *Грачани*), с премет от типа *гардѝна* от *градѝна*, *вартà* от *вратà*, известни в говора, и с редукция : срв. *Загръчани* = *Заградчани*.

Δεβλιτζηνός, изч. село в Халкидика или по Долна Струма : κῦρ Δημήτριος ὁ **Δεβλιτζηνὸς** . . . ὁ ῥηθεὶς **Δεβλιτζηνὸς**, 1349 (Dölger, SchK 47$_{1,13}$), τοῦ σε(βαστοῦ) τοῦ **Δεβλιτζηνοῦ** ἐκείνου ν(όμ.), 1317 (там, 200$_{595}$), <τοῦ> σε(βαστοῦ) τοῦ **Δεβλιτζηνοῦ**, 1320 (там, 203$_{582}$), κῦρ Μανουὴλ τὸν **Δοβελτζηνόν** (ὑπ.), 1301 (там, 196$_{453}$). — Различните стари форми позволяват името да се възстанови по два начина: **Δεβ(ε)λιτζηνοί*, т. е. **Дебельчене* : МИ **Дебельць* = *дебел* 'за почва — плодороден', често в бълг. топонимия, и от друга страна **Δοβελ(ι)τζηνοί*, т. е. **До Бѣличане*, вж. *Βελίτσαινα*.

Derwidziana, с. С$_{28}$З$_{17}$ Арта, XIX в. (Handtke), сега **Dervizianá** (Англ 1944), **Derviçani** (итал 200). — По всяка вероятност от **Дебричане* : МИ **Дебрица* = *дебър* и *-ица*, тук с премет и гръцка замяна на *б* с *в* ; срв. *Derviçan*, както и р. *Дебърщица* в Рила, по с. Дебрь 1378 (БСМ 597), *Дебрещица* при Осиковица, Ботевгр., *Дебришор* при Илия, Кюст., гр. *Дебър*, още *Дебрене*.

Derviçan, с. в Ю Албания, Ю$_4$И$_1$ Аргирокастро (Англ 1944), **Дервишани** (Б 1943), **Divriceni** 1431 (Hal 12). — От един произход с горното. Втората форма е сближена с *дервѝш* 'мохамедански калугер' като по-позната дума.

Δερμιτζιανά, с. в общ. Βουργάρω в СЗ Крит (ΜΕΕ 7, 709). — По всяка вероятност от **Дьрмичане*, развито от *дьрмъ* и *-ица: дръм, дрѐмка* 'дребен храст', МИ *Дрѐмката* при Бов, Свог., при Пали-лула, Михайловгр., при Цаконица, Врач., при Обнова, Плев., *Рѐдката дрѐмка* при Буковец и Габаре, Белослат., *Дръмски връх* при Драгоман.

Dichişeni, с. в ок. Слатина, ЮЗ 60 Питещ (Ind 217). — От **Дикишане*, от МИ **Дикиш* = рядкото диал. *дик* 'див' (Геров) и *-ѝш* от *-ъшь*, за което срв. МИ *Белѝш* до Троян, до Мурговица и Забел, Трънско, също село ЮЗ Елбасан, *Суриш* до Галово, Орях., *Мекиш*, Търновско, и Прокупленско (в Сърбия), стсръб. СелИ Топлишь (Даничић 3, 300), а за основата р. *Διτζίνα*, X в. в Изт. България (Конст. Багренородни, De adm. imp. 9, 79) от **Дичина* (вж. Дуриданов, Слав. фил., III 1963, 195), сръб. *Дѝчина*, още *Дичина* в Карп. Украйна, чеш. *Jičina* от *Dičina* (Prof 2, 145).

Dobriceni, с. в ок. 1) Балш, СИ 20 Крайова ; 2) Ръмнику Вълча, СЗ 45 Питещ (Ind 220) ; 3) Хорезу, СЗ 75 Питещ (TopRom 110). — От МИ **Добрица*, срв. *Dobriţa* в обл. Крайова (Ind 220), сръб. *Dobrica* 2п (Im 129), чеш. *Dobřičany* = ves Dobřičanů, t. j. obyvatelů Dobříče, nebo lidí z Dobříče (Prof 1, 357). Или направо от ЛИ *Добрика* или *Добрица*, срв. ЛИ *Δόμπρικας* 1316 (Дуйчев, ИИБЕз 8, 206), *Дòбричева махала* в Стайчовци, Трънско.

Добръчан, Доброчани, с. СЗЗ 32 Корча (СелС 223, 325), **Dobrčani** (А 1914), **Dobranj** (HalK), **Dobratini** [?] 1431 (Hal 77). — От **Добръд(ь)чане* : МИ **До Брьдьць* = *брьдо* и *-ьць*, или **До бръд(ь)це*, срв. тук *Dobîrceni*.

Добрювчани, мах. към Илаков рът, ЮИ 6 Елена. — От МИ **Добрювец* : ЛИ *Добрю*, прил. *Добрюв* и *-ец*. По-малко вероятно от **Добрюво* и *-чани*.

Dobîrceni, с. в ок. 1) Васлуи, Ю 60 Яш ; 2) Трушещ, СИ 60 Сучава (Ind 219). — От МИ **Добърдец* = **До бърдо* и *-ец* или **До брѣдце*, сръб. *Dobrčane* (Im 129) ; срв. *Брѣдчане, Добръчан*.

Dolniceni, с. в ок. 1) Ботошани, СИ 30 Сучава ; 2) Пашкани, ЮИ 60 Сучава (TopRom 48). — От МИ **Долник : дòлен* и *-ик*, често име на извори и кладенци в долния край на землище, срв. *Дòлник* при Цаконица, Врач., до Вълчи трън, Плев., при Козичино, Помор., при Преслав, *Дòлника* при Вишовград, Павлик., и мн. др., срещани така често, както и *Гòрник*.

Dričan, вж. *Одричен*.

Дупновичене, стръмнина при Бов, С 8 Своге (СтИлч). — Изпърво СелИ, от **Дупновица* или **Дупновик*, произв. от **дупа*, вж. *Дупячани* ; за образуването срв. честите МИ *Буковик, Дъбовик*, също *Буковица, Дъбовица*.

Дупячани, Горно и **Долно**, села ССЗ 8 Прилеп (К 246), **Dupjačani** (Im 156), **Dubijačani Grn., Dl.** (А 1914 ; А 1918) : метохь оу Прилѣпѣ... село Доупиꙗчаниѥ ; храсть подь Доупьꙗчани, 1335 (Душан, Нов 665 ; Гласник 13, 370), Дꙋпьꙗчани, Дꙋпꙗчани, Горно Дꙋпꙗчани, Горно Дꙋпiачани, селѡ Дꙋпѧчани гѡрно, Долно Дꙋпꙗчани, XVII—XVIII в. (СелК 142). — От МИ **Дупяк* от **дупа* 'дупка' и *-як*, срв. с. *Дупяк* в СИ

Албания, Ю до Радомир и друго Ю до Костур; за основата срв. *Дупени.*

Dîmboviceanca, с. в ок. Мизил, И 30 Плоещ (TopRom 70). — Доразвито с *-ка* от **Дъмбовичан(е)*, от *дъмбов*, стб. дѫбовъ и *-ица*, срв. долното, както и *Dîmbovana.*

Dîmboviceanul, с. в ок. Слобозия, И 100 Букурещ (TopRom 70). — Доразвито с член *-ul* от **Dîmbovicean*, начално **Dîmboviceane*, **Дѫбовичане* по МИ **Дѫбовица, *Дѫбовик.*

Жерàвичене, мах. към Кòстрошовци, ЮЗ 18 Трън (БДим). — От **Жерàвица*, от *жерав* и *-ица*, срв. *Жеравица* при Малорад, Белослат., до Меткòвец, Ломско, до Черни Осъм, Троянско, при Живовци, Мих., пол. *Żurawica, Żurawice* (SG 14, 857 сл.), сръб. *Žeravice* (Im 493); от друга страна може да се мисли за изч. същ. или прил. **жерав*, срв. срхр. *žȅrâv* 'разпалени въглища', струс. жєравъ 'който гори, разпален', словен. *žerâvica* 'горещо усещане в гърлото, горуха', произв. от *горя̀*, вж. Vasmer, REW 1, 419.

Забърчани, с. ССЗ 9 Прилеп (Б 100; Сп 1917, 8), **Zabrčani** (А 1914; Im 477; IM 470), **Запърчени** (К 246), **Забрьчани, Запрьчани**, XVII—XVIII в. (СелК 142).—От МИ **Забърдец : бърдо* и *-ец*, или много по-вероятно от МИ **Забърдце = за* и нариц. *бърдце*, умал. от *бърдо*, срв. честото МИ *Забърдо, Забърге.* Формата *Запърчени, Запрьчани* е осмислена с по-познатата *пръч* още в XVII—XVIII в., понеже основата вероятно е била изчезнала още тогава.

Загоричани 1) с. СИ 14 Костур (К 265), **Zagoričani** (А 1914), **Ζαγοριτσάνη** (MV 191; ПТЕ 334), сега Βασιλειάς, Василиас (ПТЕ 334; ВТр 28); 2) **Загорчани,** с. С 28 Корча (СелС 217, 325; СелСк), **Загоричани** (Б 1943; Б 200). — От МИ **Загорица : загора, загорье* и *-ица.* Реката при Костурското село се нарича *Загоричка река.* На изток от второто село е пл. Мали патъ, зад която се намира с. *Горица*, чието име вероятно стои във връзка със *Загоричани.* Срв. *Ζαγόριτσα* в Янинско (MV 33), сръб. и много често словен. *Zagorica* (Im 479), сръб. *Zagoričani* (IM 472).

Заградчани, алб. село З до Струга (СелС 261), **Заграчани** (Б 200), **Загръчани** (К 254), **Загърчан** (Кк), **Заграчане** (Б 1943), **Zagračani** (А 1914; IM 472), „³/₄ St(unde) südlich davon **Çagradschan** mit 40 ganz mucham. alban. Häusern. 1 St(unde) südlich davon Radolischt mit 50 mucham. alban. und 1 bulg. Hause“ (Hahn, Reise... 45—46, 1863; Иширков 59): ... въ градѣ Охридѣ... оу Заградчанехъ, 1342—1345 (Душан, Нов 672, 673). — От МИ **Заградец = за* и МИ **Градец*, срв. *Грачани.* Селищев (СелС 259) тълкува неправилно името, като смята, че то означава „когда огороженные места“.

Зойчене, мах. към Игуменец, СЗЗ 16 Петрич. — От МИ **Зоица* = ЛИ *Зоя* и *-ица*, от гр. ЛИ *Ζωή*, от *ζωή* 'живот', срв. *Зоина могила* при Радуил, Самок., *Зойница* при Расник, Брезн., от по-старо **Зоиница.* Според Spal 190, името е неясно.

Izbiceni, с. в ок. Корабия, ЮИ 80 Крайова (Ind 272). — От МИ **Избица = изба* 'зимник' и *-ица*, срв. с. *Избища*, Ресенско, и м. при Млекоминци, Босилегр., сръб. *Izbica, Izbice, Izbičanj* (IM 206), чеш. *Jizbice* Зп: стчеш. *jistba* 'стая; стълб, колона; свод на мост' (Prof 2, 170).

Cădişeni, с. към Одорхей, С 80 Брашов (Ind 169). — От МИ **Кадиш* = диал. *кад* 'дим, пушек' или *када* 'каца' (Геров).

Казѝчане, с. ЮИИ 12 София, тур. **Газиджани** 1548, **Казиджани** 1576, **Казичане** 1728 (РСт 413), **Casidscham** 1553 у немския пътешественик Бусбек и 1573—1578 у Ст. Герлах (Иречек, ПСп 7, 1884, 117). — От МИ **Казица*, от рум. *casă* 'къща' и *-ица*, която може да бъде и българска. Както се вижда от случая, в балканския латински междугласково *s* минава в *z*, т. е. имаме лат. *casa* > балк. лат. *caza*. Тук трябва да спадат и имената: *Виноказ*, изч. село около Берат, 1431 (Hal 62, 66, 77), вероятно от лат. **Vinocasa : *vinocasa*, съставено от *vino-* 'вино' и *casa* 'къща', т. е. 'изба, дето се държи вино, домашен винен склад', още *Неоказu* в Дебърско и Леринско, чиято първа част показва, че в случая има гръцко посредство. За основата срв. *Кажани.* Името е ново, т. е. възникнало след XIII—XIV век, както личи от запазването на румънското неударено *a* (не преминало в *o*, което е показателно за ранните романски и гръцки заемки в български: *оцет, олтар*, и др.). От такъв тип е и *Вакарел*, Ихтим., за разлика от *Кокàляне* (вж.). От това се вижда, че е неоснователно мнението на Игн. Пенков, АППр II, 1, 125, че селото е възникнало най-късно в края на XVI в. и „името е получено от вариацията на думата *газичане*, понеже за да се стигне до селото, трябва да се газят дълбоки блата“ (същият, АППр, I, 4, 25). Самият факт, че през средата на XVI в. селото съществува и е вписано в турските данъчни регистри, показва, че то е възникнало по-рано.

Καλίτσενα, с. в Южен Пелопонес-СЗ Месиния, С$_{14.5}$И$_{18.5}$ Кипарисия (MV 147), **Καλίτσαινα** (Гр 1948, к 136). — Фасмер го възстановява **Каличьна* и сравнява със срхр. *Kalica*, от *кал.* При това обяснение се натъкваме на две пречки — производно с *-ьнъ* от име с топон. наставка и застъпване на *ь* с гр. *ε* и *αι* (второто е неизвестно на Фасмер). Би трябвало да се излезе от **Кали-*

чане > **Каличене*, от МИ **Калица* = *кал* и *-ица*.

Каменчанска махала към Очуша, ЮЗ 12 Ихтиман.— Прил. от основа **Каменчан-*, по всяка вероятност от **Каменчане*, или нариц. **каменчане*, от МИ **Каменец* = *камен* 'камък' или 'каменен' и *-ец*, срв. МИ *Каменец* при Тепава, Ловешко, при Коевци, Крамолин и Драгиевци, Севл., и мн. др. Срв. *Камичани*.

Камичани, с. ЮИ 25 Елбасан (СелСк), **Kamičan** (А 1914), **Kamišan** (HalK). **Kaminčani** 1431 (Hal 100). — С оглед на старата форма трябва да се възстанови **Каменьчане*, от МИ **Каменьць* = *камень* или *камень* и *-ьць* > *-ец*, срв. *Каменчанска махала*. Съгласната *н* е изчезнала пред *ч* на албанска почва.

Карабичани, с. ССИ Куманово (ГП 546, 557), **Karabičane** (IM 222). — От МИ **Карабица*. В Куманово има *Карабска махала*, чиито жители са преселени от Карабичани. Срв. Пр *Карабите* в Каменица, Пирд., вероятно от *кара аба* 'черна аба' по характерна особеност на облеклото.

Кациляне, с. З 6 Елин Пелин, тур. **Качилани** 1453, 1607 (РСт 416). — Според Дуриданов, Изследвания в чест на акад. Д. Дечев, 1958, 164, от арум. ЛИ *Cațil* [?]. По-вероятно ми се струва от МИ или ВИ **Кацил*, развито от *ка̀ца* и топон. наст. *-ѝл*, за която срв. МИ *Брезѝловец* при Бабино, Станкедим., *Курѝл* при Поибрене, Панаг., *Шутѝл, Шутѝлица* при Добро̀славци, Соф., *Шутѝла* при Пирдоп, и др. Срв. ВИ *Ка̀цата, Ка̀ците*, често име на кладенци в Севлиевско.

Кѝтовчанье, мах. към Лѐска, З 12 Кюстендил. — От МИ **Кѝтовец* и *-яне* или **Кѝтово* и *-чане*, от ЛИ *Кѝто*, срв. *Кито̀ви ло̀зя* при Пол. Скакавица, Кюст., *Кѝтова кладенец* при Дол. Камарци, Пирд.

Klinceni, с. в ок. Михъилещ, ЮЗ 15 Букурещ (Ind 191). — От МИ **Клинец* : *клин* 'клинесто, ъглесто място', често в МИ, срв. р. *Клинец* в Пирин, чеш. *Klinec* от нариц. *klinec* 'къс, участък земя', умал. от *klín* 'клинесто парче земя' (Prof 2, 244), *Klinec* в Австрия (Schleinigg 18).

Количани, Куличани, Горно и **Долно,** села Ю$_{15}$И$_{3}$ Скопие, в поречието на Маркова река (ГП 521 сл., 557; К 209), **Dolno** и **Gorno Količani** (Im 135, 174; IM 135, 175), **Grn.** и **Dl. Količane** (А 1914), **Количане, Колıчанı, сел(о) долни Колıчан,** XVI в. (СелК 21). — От МИ **Колица*, от *коло* 'колело', още 'воденично колело' (СЗ говори, СбНУ 18/2, 179; Благоевгр., СбНУ 20/1, 21), срв. *жъто коло* 'вид трева' (обл. Каменица, Кюст., СбНУ 40, 238), от ЛИ *Ко̀ла, Ко̀ле*, съкр. от *Ни-ко̀ла* или от *кол*, т. е. „място, оградено с колове".

Комарьчѣне, изч. село в Прилепско, което може би е било близко до сегашния връх *Комарчан*, 926 м, Ю Прилеп: одь Доубницоу [= днес с. *Да̀бница*, С 2 Прилеп] половинноу … селиште Комарьчѣне … метохь оу Прѣспѣ, 1337 (Душан, Нов 670; Гласник 13, 372), **Комар'чани** XVI—XVII в. (СелК 66). — От МИ **Комарьць* : *кома̀р* 'колиба на бач, на мандраджия' (Кюст.), от него *кома̀рник* 'колиба при кошара или колиба на полски пазач' (план. села по Искър в Ст. планина, СпБАН 34, 284), МИ Комаревьскыи врьхь в Рила, 1378 (БСМ 598), *Комаров баир* при Ахтопол, *Комаров камък* при Чурен, Пловд., вр. *Комарна* при Триград, Девинско, *Комарево* при Смолян, с. в Плев., *Комаревица* при Лъки, Гоцеделч., и др. По-малко е вероятно от *комар* 'насекомо Culex, Anopheles', тъй като примерите показват, че обектите се срещат в планински или полупланински области, където насекомото не живее. Думата е от романски произход, минала в български вероятно чрез гръцки. Среща се в латински надписи от Балканските земи под формите *camara, camera* (вж. Mihăescu, 62).

Костелчаните, мах. към Бойковци при Константин, И 16 Елена. — От МИ **Костелец* : диал. *костѐл, костъ̀л* 'камена чука, обрасла с дребна гора' (Брезнишко), възникнало от съответни имена на местности от лат. *castellum* 'градище, крепост', тъй като обикн. римските градища са били по камени чуки. Срв. МИ *Костеля* при Големаново, Кулско, *Костъ̀л* при Садовик, Ребро, Кривонос, Озърновци и Повали-ръж, Брезн. (ВВ), *Костел* при Горско Сливово, Павлик., и др. Името е старинно поради прехода на неударено *а* в *о*, за разлика от СелИ *Кастѐл*, Севл., запазено непроменено под влашко влияние, а не от рум. *castel* 'замък' по културно исторически съображения (срещу Н. Ковачев, Севлиевско 97).

Крапчене, с. ЮИ 6 Михайловград, тур. **Карапчене** 1666 (РСт 422). — От МИ **Крапец*, срв. рид *Крапец* при Охрид, СИ Михайловград, с. *Крапец*, И Враца, с. *Крепча*, старо *Крапец*, СЗ Попово, с. *Крапѐц*, Пернишко (заляно от язовир през 1953) и др., от изч. старинна метатизирана заемка **крап(а)* 'камък, скала' от алб. *karpë* също; иначе у Селищев, СелС 216 сл. Името би могло да се обясни с *Крапец*, Врач., чрез преселници и да е във връзка с диал. *крап* 'не дълъг, къс', стб. **кръпъ** (вж. от него *Кърпена*), понеже тая част на Врачанско спада в обсега на *а*-говори (стб. ѫ > *а*), докато Михайловградско спада към *ъ*-говори (стб. ж > ъ). Чрез заемката трябва да се обясни и р. *Крапец* при Острец, Троянско, и с. в Толбухинско, с. *Крапица*, Драмско (К 198), с. *Крапеш* в обл. Девол в Албания (К 28), м. *Крапаците* при Бърдо, Ихтим. (от **крапак* 'скала, голям камък'). Поради вида на обектите, означени с *Крап-* (предимно селища в безводни места и върхове), в случая не би могло да се излезе от *крап* 'шаран', рус. *короп*, етим. у Vasmer, REW 1, 632, р. *Коропец, Короп*, сръб. р. *Krapina*, пр Сава (Dickenmann, Studien 191; Maretić 11), пол. *Karpicko, Karpidołek, Karpistaw*, и др.

Κρυφτσανοῦ, разрушен манастир в ок. Колонидон в Пелопонес-Месиния (MV 163).— Фасмер допуща връзка с *Κριβίτσα* в същата област, но в такъв случай трябваше да имаме **Κριβιτσανοῦ*, затова трябва да се излезе от МИ **Кривьць = кривъ* и *-ьць*, т. е. „крива местност“, срв. *Крѝвец*, извор при Бара, Севл., рус. р. *Krzywec* (Маштаков 9), или от нариц. *кривец* 'северен вятър' (Софийско, Панчев), също 'крив път' (Пирдопско) и МИ *Кривеца* при Смолско, Пирд., срв. *правец* 'прав път' (Родопите).

Кръшлян, м. СИ Кривина, И 18 Свищов. — Може би от **Кръшляне*, име на изч. селище, от МИ **Кръшел : кръш* 'стръмно място' (Геров) и *-ел* от *-ьлъ*, срв. МИ *Кръшель* при Горно Тлъмино, Босилегр. (за *-ел* вж. у мене, Onomastica VII 1961, 205), или от изч. нариц. **кръшило* 'стръмнина', срв. бърдо *Кръшлата* при Клепало, Петричко.

Куличани, вж. *Количани*.

Кучичино, с. ЮЗ 13 Кочани (К 226; Б 1943), **Kučičino** (А 1914; Im, IM 250). — От **Кучичане*: МИ **Кучица = кука* и *-ица* (за основата вж. *Злокучане*), срв. с. *Кучица*, Ю 18 Кочани (изглежда във връзка с *Кучичино*), сръб. *Kučice* (IM 249). В Щипско и Кочанско *-яне* минава често в *-ино*, вж. по-горе имената на *-ино*.

Лафчани 1) с. З 10 Кичево (Мја 7, 33), **Lavčani** (Im 256; IM 257), **Лахчани** (К 256), **Lahčani** (А 1914); 2) **Лафчане**, м. при Градовци, СЗ 22 Велес, където е имало село, чиито жители се изселили в Турция и Велес между 1912—1928 г. (J. Трифуноски, Поречието на Кадина река, 1952, 95, бел. 76). — От МИ **Лазьць = лаз* (вж. *Лазене*) и *-ец*, т. е- **Лазчане*, изговаряно *Ласчане* и от тук *Лахчане, Лафчане* и *Лавчане* според вариантите на групата *сч* в говора, както при *Вехчани* (вж.); срв. *Лахци* от същия произход.

Лехча̀нски коша̀ри, м. при Гюешево, ЮЗЗ 18 Кюстендил (БДим). — Прил от *Лехчан-*, в която може да има различни основи: **Лехча̀не* от МИ **Лѣсьць*: стб. лѣсъ 'гора', т. е. **Лѣс(ь)чане > Лехчане*, както *Домухчиев* от *Домусчиев (Домузчиев)* в Пирдопско; от *леха* 'дълга тясна нива' (Свог.), МИ *Лехчевец* при Коприва, Кюст., и *Лехчевица* при Лакатник, Свог.; от МИ **Хлѣвьць : хлѣвъ* 'обор' (вж. от него *Хлевене*), и най-после от **лех, *лях*, заето от сръб. *лѐх* 'поляк', срв. *лех-яхуди* 'немски или полски евреин' (Панчев); Миков 104, смята, че *Лешкò*, Благоевгр., *Лехово*, Санд., и *Ляхово*, Паз., са във връзка с името на поляците. Вероятно тук се имат пред вид южнонемски или полски рудари, които са рудували у нас през XVI—XVII в.

Лешничан, с. в И Албания, ЮЗ 13 Дебър (СелСк), **Lejšničan** (А 1914). — От **Лешничане*, а то от **Елешничане*: МИ **Елешница*, развито от **(Й)ельшьница* или *(Й)ельхьница : (ь)ельша* или *(й)ельха* 'вид широколистен храст по водни места, Alnus glutinosa', срв. с. *Елешница*, Разложко, през XV в. *Лешниче*, а през 1625 *Елешнидже* в тур. извори, също *Елешница*, Пловд., през 1576 *Лешник* (?) (РСт 406), *Лешница*, често. От друга страна може да се излезе от *леха + -ьн + -ица*.

Лѝпчанье, мах. към Гложье, З 6 Босилеград. — От МИ **Липец*, развито от *липа* и *-ец*, срв. р. *Липец* при Нови хан, Елинпел., и село в Кочанско, а вероятно и *Λείψι* в Гребенско, според Фасмер (MV 184) от **Липьць*.

Lucăceni, с. в ок. Карей, З 80 Бая Маре (Ind 284). — От **Лукачане*: МИ **Лукач(а) = лук* (вероятно вид див лук) и *-ач(а)*, срв. р. *Лукач* при Александрово, Ловешко, при Горско Сливово, Павлик., при Градище, Севл., МИ при Садово, Котл., *Лукача* до Провадия, хърв. *Požeški Lukač, Lukačka Ada* и *Lukački Zrin*.

Μελιντζιάνη, изч. село по Долна Струма, вероятно в Сярското поле: τὸ προάστει(ον) ἡ Δοβροβίκεια· τὸ προ(άσ)τ(ειον) ἡ **Μελιντζιάνη**..., 1079 (Dölger, SchK 102_{61-62}), ἐν τῷ κατεπανικίῳ Στρυμμόνος χωρίον **Μελίντζιανη**, 1301 (там, 194_{4}), το προάστειον ἡ **Μελιντζιάνη**, 1311 (там, 107_{81}), καὶ ἔχει οὕτως· ἐν τῷ κατεπανικίῳ Στρυμμόνος εἰς τὸ χωρίον τὴν **Μελίντζιανιν**, 1317 (там, 199_{7}), εἰς τὴν **Μελίντζιανιν**, 1317 (там, 201_{618}), **Μελίντζιανη** 1327 (MV 207), μετόχιον εἰς τὴν **Μελέντζιανιν**, 1357 (Dölger, SchK 40_{29}), μετόχιον εἰς τὴν **Μελινζιάνιν**, XIV в. (Соловьев-Мошин 46_{49}), περὶ τὸν Στρυμμόνα εἰς τὸ χωρίον τὴν **Μελίντζιανιν**, 1341 (Dölger, SchK 204_{4}), **Μελίτζιανη** 1318 (MV 207). — Според Фасмер вероятно жителско име **Мельничане* от **мельникъ* или **мельница*, т. е. от **Μελινιτζιάνη*. Може би името стои във връзка с преселници от недалечния *Мѐлник < *Мельникъ*, произв. от *мел* (вж. *Мелничани*), но не от *мельница* = воденица, понеже не е народна дума.

Мелничани, Горно и **Долно,** села И 5 Дебър (К 263), **Мелничани** (СбНУ 30/3, 17), **Мелничане** (Б 1943), **Gorno** и **Dolno Melničane** (Im 135, 174; IM 136, 175). — От МИ **Мел(ь)ник* или **Мел(ь)ница* : *мел* 'вид ронлива скала' (вж. от него *Меляне*) или *хмел*, което е по-малко вероятно, понеже не се среща така често като *мел* в МИ. Срв. *Μελιντζιάνη*.

Мелчани, с. СЗ 6 Корча (СелС 288; СелСк), **Melčan** (А 1914). — Според Селищев може да бъде от **Мелничани* > **Мелнчани* > **Мелчани*, с *лн* > *л* на албанска почва. В такъв случай би трябвало да се очаква **Меличани*. От МИ **Мелец* = *мел* или *хмел* (вж. *Мелничани*).

Modărceni, с. в ок. Хорезу, СЗ 75 Питещ (Ind 305). — От МИ **Модрец* = диал. *модър* 'син (цвят)' и *-ец*, срв. сръб. *Modrac* (IM 295); еровата гласна ще да е възникнала вторично, за да се избегне натрупването на съгласни; срв. *Modreni*.

Молчани, с. в СИ Албания, СЗ 17 Радомир, по долното течение на Черни Дрин (СелС 287; СелСк). — Според Селищев от група *tl̥t-*, но за жалост той не го обяснява. Връзката с *мълк-* в гл. *мълча* не намира семантична подкрепа. Не би могло да се мисли и за връзка с **молка* > *млака* 'мочур', понеже в Северна Албания това явление не се среща (независимо от това, че според Вл. Георгиев най-старата форма трябва да е **малка*). Тук от МИ **Молка*, развито от **мол* в *под-мол* или от **Молец* от **мол* и *-ец*, вж. *Амуляни*.

Нагоричано, Старо и **Младо,** алб. села И 4 и И 6 Куманово (К 217), **Staro** и **Mlado Nagoričane** (Im 295, 410), **Горно** и **Старо Нагоричани** (Сп 1917, 31, 32), **Ста̀ро** и **Мла̀до Нагори̇чи̇но** (ЕК 287), **Старо Нагоричино** (Й. Иванов, Сев. Макед. 107, 240), **Staro** и **Mlado Nagoričino** (А 1914): написа се сїа книга. ꙋ Нагоричинꙋ младωм... въ лѣт(о) ѕцѯе [= 1456] (Влад. Граматик, БСМ 135), ва лето афме [= 1745] писах азъ ереи Стойко ѡт **Нагоричино** (БСМ 139; Цонев, Опис 1923, 85), таѧ година беше зла ѡт тꙋрци 1832. л. Пописа Павꙋнъ ѡт **Старо Нагоричино** иереи (БСМ 138), сие записа азъ пѡп Паунъ ѡт **Старо Нагоричино** сене 1843 (СелП 125). — Начално **Нагоричане*, от МИ **Нагорица*, от която е образувано прил. Нагоричьскъ от XIV в.: въ мѣстѣ рекомѣмь Нагоричьскаго... идѣже лежить тѣло сего цара бльгарскаго Михаила (БСМ 133), стпол. *Nagorzyce* 1419 (Tasz 207), *Nagorice, Aggoritsch, Aggoritschach* в Каринтия (Mikl., ON 245), от МИ **Нагора* = 'над гора', както *Nahŏrjany, Nahŏrjanka* в Галиция (Mikl., ON 246), пол. *Nagórzany*, по-старо *Nagórzanie* (Tasz 208). Старата форма от XV в. показва, че още тогава имаме *-ино* от *-яне*, като *-ино* може да се обясни с влияние на наст. *-ино* (праслав. *-ino*) и не толкова с редукция от *-ено* < *-яно* < *-яне*.

Негочани, с. С 12 Лерин (К 236; ВТр 43), **Negočani** (А 1914), **Νεγοτσάνη** (MV 194; ПТЕ 340), **Негочани** XVI в. (СелК 63), сега Νίκη, Ники (ПТЕ 340; ВТр 43). — От МИ **Неготец* : ЛИ *Негота*, старо Нѣгота и *-ец*; за основата срв. *Неготино*, Тетовско и Велешко, сръб. *Negotin, Negotinac* (Im 304).

Нивичани, с. СЗ 5 Кочани (К 226; Кк; ГП 629), **Nivičani** (А 1914; Im 306; IM 305), погрешно **Новичани** (РечнМ 223). — От **Нивичане* : МИ **Нивица*, срв. с. *Нивица*, Прилепско, и 2п в Малешевско в Ю Албания и при Преспанското езеро; срв. и *Нивичено*.

Нивичено, с. ССИ 20 Струмица (К 161; Кк), **Нивичани** (Б 50), **Nivičani** (Im 306), **Nivičino** (А 1914; IM 305). — Начално **Нивичане*, вж. горното.

Odričan 1) с. в Ю Албания, С 12 Пръмет (Англ 1944), **Одричен** (Б 1943), **Dričan** (А 1918); 2) **Odričani,** изч. село около Берат, 1431 (Hal 59); 3) **Odričani,** изч. село около Канина (Валона), 1431 (Hal 41). — От МИ **Одрик* или **Одрица* = *одър* (от него вж. *Одрено*). В *Dričan* нач. *О-* е било схванато като предлог или представка и затова е изпаднало, за разлика от старите форми, понеже тогава е била още жива връзката с *одър* в **Одрица*.

Осѝнчане, с. ЮЮЗ 14 Скопие (Сп 1917, 92), **Усинчани** (К 209), **Osinčani** (Im 319; IM 317), **Usinčani** (А 1914). — Начално **Осин(ь)чане* : МИ **Осиньць* > **Осинец* = изч. същ. *осина* 'дърво осика', развито от *оса* и *-ина*, срв. сръб. *Osinja* (IM 317), прил. от **osina*, запазено в руски, чешки, полски и горлуж., вж. Vasmer, REW 2, 282, бълг. с. *Осина*, З Доспат. Не би могло от МИ **Осенец* = *осен* и *-ица*, с редукция *Осинец*, **Осиниц*, понеже в западните бълг. говори се среща предимно с форма *ясен* 'Fraxinus', срв. вр. *Ясенова глава* в Бабуна, СИ Прилеп, м. *Ясеница*, често в Трънско, Брезн., Ломско, и др.

Осничани, с. ЮЗ 20 Костур (К 268; ВТр 45; Б 1943), **Ὀσνίτσανη** (MV 194; ПТЕ 335), сега Καστανόφυτον, Кастанофитон (ПТЕ 335; ВТр 45), Ѡсинчѧ 1734 (Стоянов-Кодов, Опис 299). — Едва ли с премет от **Осинчане* (вж. *Осинчане*), а от **Осеничане* = МИ **Осеница* и *-jане*, развито от *осен* 'дърво ясен, Fraxinus' и *-ица*, срв. р. *Осеница* при Врачеш, Ботевгр., дол при Болярово, Елх., при Жеравна, Котл., при Телец, Ямб., с. *Осеница*, Драмско, словен. СелИ и ВИ *Osenica* (Im 319; Bezlaj 2, 65).

Осо̀йчани, мах. към Тишаново, ЮЮИ 22 Кюстендил. — Начално **Осоичани*, от МИ **Осоица* = *осое* + *-ица*, срв. *Осоица*, Елин-пел.

Παλαιογράτσανον, Παληογράτσανον, вж. *Грачани.*

Пестришино, селце в Овче поле, СЗ Щип (К 232). — Вероятно от **Пестришане*, от МИ **Пестриш*, от бълг. *пьстър*, стб. пьстръ, с арумънско *ь* > е, и *-иш*. Срв. рум. СелИ *Pestra, Pestriţa, Pestriţul* покрай *Păstrăva, Păstrăvul* (TopRom 131, 392), срв. *Paštrani.*

Пѐщичене, гориста стръмнина ЮЗ Люти брод, ЮЮИ Враца. — Изпърво ЖитИ, произв. от СелИ **Пещ-ица* и по-малко вероятно от **Пещ-ик : пещ* 'пещера, отвор, дупка', срв. словен. *Pečice*, често.

Peştişani, с. в ок. Търгу Жиу, ССЗ 90 Крайова (Ind 332). — От МИ **Пещиш* = *пещ* (вж. от него *Пещани*) и *-иш*, срв. СелИ *Peştiş* 2п, *Peştişu Mare, Peştişu Mic* в Румъния, а за *-иш: Мъглѝш, Черепѝш, Кременѝш* във Врач., *Белѝш* и *Мурѝш* в Троянско, и мн. др., също долното.

Пилишѐни, мах. към Тодювци, ЮЮЗ 12 Елена. — От МИ **Пилиш*, произв. от *пиле* 'птица' и *-иш*, за която срв. *Peştişani*, или с *-еш* и редукция, както честите МИ *Го̀леш, Па̀деш, Мо̀креш*, и др.

Plaviceanca, с. в ок. Каракал, ЮИ 45 Крайова (Ind 340). — Доразвито с *-ка* от **Плавичане*, вж. *Plăviceni*.

Plăviceni, с. в ок. 1) Каракал, ЮИ 45 Крайова; 2) Дръгънещ, ЮИИ 75 Букурещ (Ind 340). — От МИ **Плавица* = диал. *плав* 'блед, синкав, жълтеникав' и *-ица* поради цвета на почвата, срв. р. *Пла̀ва* при Михалково, Девинско, *Пла̀ва кру̀ша* при Злогош, Кюст., *Пла̀вете нѝве* при Трекляно, Кюст., особено вр. *Плавица*, Ю Кратово (според Младенов, ZONF 2, 1926—1927, 51, не от *плав* 'weiß', а от ие. **pleu̯-* 'плувам, тека' в бълг. *пла̀вам, пла̀вя*, т. е. 'място, дето е плавено злато'), или от изч. същ. **плав, *плава* в чеш. *plav* 'свличане на дървета по вода', СелИ *Plav, Plavy* „místo plavení dřívi" (Prof 3, 372 сл.), словен. р. *Plava* (Bezlaj 2, 94), бълг. *Плавец*, бряг над вир при Мързян, Златогр., често име на вирове *Плавѝло, Плавѝлото* от *плавѝло* 'вир, дето къпят овце преди стрижба' (Родопите, Панчев).

Ponticarë, с. ЮИ 18 Корча (А 1940). — С албански или румънски ротацизъм от **Пѫтьчане*: МИ **Пѫтьць*, което може да идва от стб. пѫть 'път' и пѫтъ 'верига'. Носовката е запазена на румънска (влашка) почва, както в *Юндола*: стб. *ѫдолъ, ѫдолъ (Ман. хр.), пол. *wądoł*, словен. *odol*, рус. *удол* (вж. Младенов, ЕтР 699; Вл. Георгиев, БЕз 11, 1961, 42—43), срв. МИ *Патѐчки дол* при Граница, Кюст., от МИ **Патец* или *патека* (в говора *ѫ* = *а*).

Popoviceni, с. в ок. 1) Гура Жулуи, обл. Крайова (Ind 350); 2) Сегарча, Ю 20 Крайова (TopRom 243). — От МИ **Поповица*, много често в МИ, срв. и сръб. *Popovica* (IM 316).

Порочани Сипърме, Порочани Пощъм и **Порочани-и-зи,** три села в Албания, З 20 По̀градец (при южния край на Охридското езеро) (Б 1943), **Poročani pošterml** и **Poročani siperme** (А 1918), **Poročan-i posth** (HalK), **Poročani A(şagı)** и **Poročani Y(ukarı),** 1431 (Hal 100). — От **Поротьчане*: МИ **По Ротьць*, дето *по* = 'зад, след', срв. недалечното *По̀градец*, и диал. *рот* 'рът, ратлина', срв. от същия произход *Ръ̀чене*, а за основата диал. *рот* 'свинска муцуна, рило' (Леринско), рус. *рот* 'уста', етим. у Vasmer, REW 2, 539, МИ *Рот* при Щика, Корчанско, *Рото*, връх 1477 при Бабчор, С Костур, *Ротѐц* между Лешко̀ и Па̀деш, Благоевгр., при Гюешево, Каменичка Скакавица и Пресолница, Кюст.

Райчани, с. в обл. Овче поле, СЗЗ 11 Кочани (К 222; ЕК 286), **Rajčani** (А 1914). — От МИ **Раица* = ЛИ *Ра̀йо* или *Ра̀я* и *-ица*, с преход *аи* > *ай*, както в *Ра̀йна чешма̀* от *Ра̀ина чешма̀* в Копривщица; срв. словаш. *Rajčany*, С Chynorany (LKiss).

Rapsáni, с. СЗ Лариса в Тесалия, Ю$_{2}$И$_{31}$ Еласон (Англ 1944), **Ραψάνη** (ПТЕ 232). — От **Рабьчане*: МИ **Рабьць* = ЛИ *Раб* и *-ьць* или ЛИ *Роб*, като неудареното *о* е предадено с *а*, както обикновено в Средна и Южна Гърция, срв. МИ *Рабов дол* при Цървеняно, Кюст., също при Долистово, Станкедим., *Рабово усое* при Рельово, Самок., ЛИ *Рабчо* в Ломско и Толбух.; за ЛИ *Роб* вж. *Ро̀бовене*. За бълг. *б(ь)ч* > гр. *ψ* срв. *Ραψίστα*: **Рабьчишта* в Янинско, Превезко и Трикалско в Гърция (ПТЕ 148, 276, 318); срв. и *Робчен.*

Реканчанье, мах. към Кленовик, Ю 14 Радомир. — Може от **Реканец* = *река* и *-ан* и вторична продуктивна *-ец*, или от **Рекан* и *-чане*, което е по-малко вероятно поради редкостта на тоя тип. Срв. *Река̀нци.*

Рекичени, мах. към Батошево, Ю 12 Севлиево. — Малко вероятно от ВИ **Рекичка*, а от **Рекитец*: изч. в говора, вероятно е било привнесено в миналото *рекита*, сега *ракита* 'Salix', вж. *Ракищен.*

Робчен, Ропчен, склон при Винограде, Ю 3 Мелник (ВШар). — От МИ **Робец*: ЛИ *Роб* (вж. *Ро̀бовене*) или от **Ропец*: диал. *ро̀па* 'яма, дупка' в говора, често в МИ в родопските и тракийските говори.

Ръжаничани, с. Ю$_{7}$И$_{17}$ Скопие (Сп 1917, 93), **Ръженичино** (К 207), **Ržaničani** (Im 383), **R'žaničani** (IM 379), **Arženičani** (А

1914). — От МИ **Ръжаник* или **Ръжаница* = прил. *ръжан, ръжен* и *-ик* или *-ица*, за прил. срв. *Ръжани дол* до Г. Мелна, Трънско, *Ръжен дол* при Павелско, Асеновгр., а за основата *Ръжаников дол*, приток на Черни Искър, *Ръженика* при Абланица, Гоцеделч., вр. *Ръжаник* при Пеклене, Кочанско, *Ръженица* при Лесичери, Павлик., *Ръженичка бара* при Еловица, Берк., и др.

Ръчанската река, пр Охридското езеро (СбНУ 4, 53). — Прил. от основа *Ръчан-*, по всяка вероятност от **Ръчане*, вж. *Ръчене*.

Ръчене, рекичка при Камено поле, З 20 Луковит, л Искър (КПоп). — Изпърво СелИ, от **Рътец* = *рът* и *-ец*, срв. сръб. МИ Рьтьць 1379 (Нов 196; Даничић 3, 67), *Rtac* (Schütz 81); срв. от същия произход *Ръчанската река*, *'Αρτζιάνη* и *Порочани*. Неправилно е обяснението на Миков 180, че името иде от стб. рждъ, ржчены 'ручей' [?].

Селничанье, Яневци, мах. към Пелатиково, ЮЮИ 14 Кюстендил. — От МИ **Селник* или **Селница*, от *село*, срв. *Селник*, ч. при Таваличево, И Кюст., с. *Селница*, Ю Корча, *Селничка река* в обл. Пиянец, МИ *Селнишко огнище* при Раково, Ю Кюст., рус. р. *Сельница* (Маштаков, Днестр 35); за основата срв. *селнина* 'място, дето някой се е поселил' (Ломница, Трънско, БДим).

Сеничани, с. в Ю Албания, СИ 15 Малешево (СелС 229, 296; СелСк), **Seniçan** (Англ 1944). HalK го идентифицира неправилно със *Selçani*, И Кълцюр, вж. *Селчани*.— Вероятно във връзка със с. *Сеница*, ЮЗ Малешево, от стб. сѣнь 'сянка' или сѣно 'сено', словен. ВИ *Senica* (Bezlaj 2, 180 сл., със същите възможности за обяснение), МИ *Сеницето* до Крушица, Петричко, дето струпвали сено за зимата (ВШар), *Сенница*, сенчеста гора при Дреново, Санд., *Сеновец* при Друмохар., Кюст., *Сеновище* при Зелениград, Трънско, пол. ВИ *Şiennica, Siennianka* (SG 10, 562, 563).

Сиричино, с. И 8 Тетово, край Вардар (ГП 454; К 211; РечнМ 239), **Siričino** (Im 392), **Siričinovo** (А 1914). — По всяка вероятност от **Сиричане*: МИ **Сирица*, от **сир* 'влага' и *-ица*, вж. *Сиряни*, както и имената на *-ино* от *-яне*.

Скутлен, изч. село, вероятно в Източна Тракия: „Денка йотиде, йотиде / на Лофчер на панагира, / на **Скутлен** на манастира" (Лозенградско, Стоин, Нар. песни от Изт. и Зап. Тракия, 1939, 395). — Може от **Скутляне*: МИ **Скутел : скут* 'поли (на склон, на планина)' и *-ел*, срв. срхр. *skût* 'област, пространство': *u skut pustjeh gora, u skutu od planine* (AR), МИ *Скутдча* при Ямборано, Кюст.

Слупчане, алб. село СЗ 5 Куманово (К 217), **Слъбчани** (ЕК 287), **Slupčane** (А 1914) поутемь кон греде ѡть Подлешань оу Стльпьчаны, XIV в. (Даничић 2, 176). — От МИ **Стльпьць*, стб. стльпь 'стълба; кула' (Кормчия, Остром. ев.), сега диал. *слуп* (под сръбско влияние); семантично срв. м. *Стлѣбица* в Тетевенската пл., *Климдш* в Етрополския проход и др. Името може да стои във връзка с побиване на стълбове като знаци за межди на селски землища.

Смолйчано, с. ЮИ 18 Кюстендил, тур. **Исмуличне** 1576, 1605 (РСт 461). — Начално **Смоличане*: МИ **Смолица* = **смола* 'смолиста земя', срв. от него *смолнѝца* също (вж. *Смолани*, особено *Смолйчанье*), тук с крайка, повлияна от рода на *село*, както повечето ЖитИ в Кюстендилско.

Смолйчанье, мах. към Рашка Гращица, ЮИ 10 Кюстендил, с преселници от *Смолйчано* (вж.). — Тук е запазена началната жителска форма, за разлика от *Смоличано* (вж.), което е вторично с крайката си.

Srčen, с. ЮЮЗ 9 Доспат (А 1914). — От **Сърътьчане*, от МИ **Сърътьць* = **сърът* 'местност, прилична на рът'; за втората част срв. *Ръчене*, а за представката *Stërstani*.

Станичени, с. СЗ 7 Пирот (Сп 1917, 62; Б 1943), **Staničenje** (Im 407), тур. **Истанчане** 1576 (РСт, сбРом 444). — От МИ **Станица*, от *стан* или от ЛИ *Стан, Стана* и *-ица*, срв. *Staniţa* в обл. Яш (Ind 396), *Нdстан*, Девинско (от *на* 'над' и *стан*).

Σφραντζένη, изч. село в Халкидика като по Долна Струма: σίγ(νον) Εἰρήν(ης) τ(ῆς) **Σφραντζεν(ῆς)**, 1374, с вариант **Σφραντζαινῆς** (Dölger, SchK 309_{17}). — С развито начално гр. *Σ-* от предлога *εἰς* или члена *τῆς*, от **Вран(ь)чане*: МИ **Врdнец*, **Врdнек* = *врана* и *-ец*, *-ек*. За това сандхи срв. *Свдляни*, а за бълг. *Св-* > гр. *Σφ-* срв. *Σφεντιλιανά* и *Σφρεντζῆ*; за основата срв. с. *Врdняк*, Белослат., м. *Врdнека* до Брацигово, Пещерско, с. *Вранче*, Битолско; сръб. *Vranci* (Im 468).

Сърдчан, с. в обл. Чеч, С 34 Драма (К 196), **Sirčan ?** (А 1914). — На пръв поглед от МИ **Сърдце*, срв. МИ *Сърцѐ, Сърцѐто*, много често в Свогенско (СтИлч), но изглежда, че първата форма е записана престарателно, свързана със *сърдце*, затова по-убедително от **Сърътьчане*, МИ **Сърътьць*: **сърът* (вж. *Srčen*); за строежа срв. МИ *Сѐдоля* при Настан, Девинско, стб. *сждолъ.

Тележене, католишко село в Ловешко, изчезнало през XVII в. (Миков 52, 198), срв. с. *Telexar*, С Ловеч (атлас на Schalbacher от 1800). — По всяка вероятност озвучено от **Телешене*, начално **Телешане*, от МИ **Телеш* = *теле* и *-еш*. За озвучаването срв. м. *Кременйжа*, Бот., от **Кременйш-а*, срещу *Кременйш* в Белосл. и Врач. От друга страна може от **Телъга* = *теле*:

и *-ѧга* в МИ *Бунеговото* при Свидня, Свог., *Войнѐговци*, Соф. (вж.) и *Войня̀гово*, Карл., а също от **Телѧга* = *теле* и *-ѧга*, в пол. ЛИ *Dołęga* от *dola* 'съдба, участ', *Bjałęga*, нариц. *włoczęga* 'скитане' от *włoczyć* 'влача', *niedołęga* 'несръчен човек' от *dola*, *ostręga* 'къпина' от *ostry* 'остър' и др.

Тодарѝчене, м. СИ 4 Пирдоп. — Изпърво СелИ, от МИ **Тодарица*, с акане в говора от *Тодорица* = ЛИ *Тодор* и *-ица*. Иречек, Пътувания 304, отбелязва, че според местното население там имало манастир Свети Тодор.

Тодорѝчене, с. Ю 4 Луковит, тур. **Тодоридже** 1430, **Тодоричан** XVIII в. (РСт 468): Мл(а)денъ ѡт село Тодоричене (късна приписка в псалтир от 1559) (Цонев, Опис 1923, 8). В картата на Хр. Данов от 1870 е означено **Тодорица,** както в най-стария извор, т. е. с началната форма; вж. *Тодарѝчене*.

Topoliceni 1) с. в ок. Чехлъу, ЮЮЗ 80 Сучава (Ind 421; TopRom 95); 2) **Topolicenii de Sus** и **Topolicenii de Jos,** села в ок. Пятра Нямц, СЗ 60 Бакъу (TopRom 95). — От МИ **Тополица* = *топола* и *-ица*, често в МИ, срв. *Topolița* в ок. Търгу Нямц (Top Rom 95), или от МИ **Тополик* = *топòла* и *-ик*, срв. хърв. *Topolik* (IM 431).

Тополчани, с. ЮЗ 14 Прилеп (К 247), **Topolčane** (А 1918), **Topolčani** (А 1914; IM 431), погрешно **Тополяни** (Кк), **Топлъчани** XVI—XVII в., **Топльча̀ни, Тополчани,** XVII—XVIII в. (СелК 66, 143). — От ВИ **Топльць* = *топъл* и *-ьц*. Сегашната форма *Тополчани* е повлияна от *тòпол* 'топъл' в говора, а също така и от *топола*; срв. ВИ *Топлец* при Нов Дойран, при Ра̀дилово, Пещерско, при Ловнѝ дол, Севл., и др.

Требичано, с. ЮИ 14 Радовиш (К 160; Б 1943), **Требичане** (Б 50), **Trebičani** (Im 440), **Tribičino** (А 1914), **Trebičino** (IM 433). — Начално **Требичане*: МИ **Требич* или **Требица*, от изч. същ. **треб(а)* и *-ич* или *-ица*, запазено в северни руски говори *тѐреб* 'изтребена гора, требеж' (Даль 4,400), *теребá* 'блатисто място сред гора' в Архангелск (Подвысоцкий 172), срв. СелИ *Требѝч*, Соф. Името може да е свързано и с чистене на ниви от камъни и корени, срв. напр. „*треби се камен и сади винова лоза*" (Дебърско, СелС 245).

Цръвѝличанье, Пицанковци, мах. към Гор. Уйно, ЮИ 9 Босилеград. — От МИ *Цръвѝлица* край селото (БДим), срв. *Цървилички дол* при Луково, Свогенско, от **цървило* 'червена земя', от което има множество МИ в Трънско, Радомирско и Кюстендилско.

Черквичен, с. СИ 24 Драма (СбНУ 12, Науч. отд., 241), **Čerkočan (Čerkovica)** (А 1914), **Τσερκιτσέν** (MV 229), **Τσερκιτσέν**, сега Συκίδια (ПТЕ 92). — Според Фасмер от **Црькъвичьнъ*, прил. от *црькъвица*, но на това пречи формата **Čerkočan** (от **Черковчан*), а също и това, че е необичайно да се прибавя наставка *-ен* към име с топон. наст., т. е. от начално **Црькъвичане*: МИ **Црькъвица* = *црькъва*, *чѐркова* и *-ица*; срв. СелИ *Чѐрквица*, Никоп.

Чурѝчени, с. СЗ 9 Петрич, тур. **Чуричани** XV в. (РСт 477). — От МИ **Чурица*, **Чурич*, от диал. *чур* 'дим, пушек' и *-ица* или *-ич*. Срв. *Чурен*.

Ꙗблашчани, изч. село в Охридско: въ градѣ Охридѣ... село Ꙗблашчани, 1342 (Душан. Нов 673). — От МИ **Яблашьць*, от изч. същ. **яблашь* 'ябълкова градина' и *-ец*, развито от **ябло* 'ябълка', срв. *ябъл* в нар. песен „изтекло ми тенко дръвце, / че завърза до два *ябла*, / до два *ябла*, тратьом дулки" (Русе, СбНУ 13, 5), чеш. остар. *jablo* 'ябълка', а за наст. *-аш* срв. *букàш* 'букова гора', *малинàш* 'малинова градина', *ракитàш* 'ракитова гора', и др., МИ *Храсташкото* до Троян.

Γιαννιτσάνικα, с. в Пелопонес—Месиния, ок. Каламата (МЕЕ 8, 350; ПТЕ 288). — Доразвито с гр. *-ικα* от СелИ **Γιαννιτσάνη*, което може да е възникнало на гръцка или българска почва от ЛИ *Γιάννης* или *Ян(о)* и *-ιτσα* или *-ица*, срв. СелИ *Γιάννιτσα* в същата околия, вероятно във връзка с името; от същия произход *Яничанското*, още СелИ *Γιαννιτσάτικα* на о-в Корфу (ПТЕ 172), доразвито с гр. *-άτικα* от **Γιάννιτσα*. От друга страна може да се мисли, че в основата стои ВИ **Яница*, от изч. същ. **яна* 'река, поток', срещано в речни имена във всички славянски страни, вж. J. Rozwadowski, Studia nad nazwamy wód słowiańskych, 1948, 118 сл., срв. *Луда Яна* в Средна гора, р. *Яница* в Тревненската планина, СелИ *Яница*, ЮЗ Берат, а според Миков 79, *Яница* е било и старото име на Нова Загора, пол. р. *Janica* (SG 3, 400); срв. и *Γιαννίτσι*.

Яничанското, м. при Луково, ЮЮИ 8 Своге (СтИлч). — Прил. от основа *Яничан-*, по всяка вероятност от **Яничане*: МИ **Яница*, за което вж. горното (второто предположение).

3. Селищни имена със сложни наставки. Селищни имена с наставка *-янци*, тип „Върблянци“

Бȁзенци, мах. към Лакатник, С 13 Своге.— От МИ **Баз, *Базье*, от *бъз* в говора.

Балдовенци, с. И 16 Битоля (Б 1943), **Baldovenci** (Im 68; IM 70; A 1918), **Балдуенци** (РечнМ 172), **Балдоенци** (Сп 1917, 3), **Балденци** (К 237), **Baldęnci** (A 1914).— От **Балдовянци*: СелИ **Балдово* = прил. от ЛИ **Балдо* от *Балдуин*, срв. с. *Бȁлдьово*, Мелнишко, МИ *Бȁлдина* при Ветренци, Търн., *Бȁлдин вѐртоп* при Круша, Годечко. Формата *Балденци* е вторична, получена чрез контракция на *о(в)е* в *е* след изпадане на *-в-*; срв. *Балдевци*.

Бѐленци, 1) кол. към Бичкиня (сега Палаузово), ЮИ до Габрово; 2) **Valenitzi,** изч. село в Тесалия, З Еласон, ЮИ Кожани (Handtke, XIX в.); 3) **Βελεντζικόν,** с. в Ю Епир, С$_{5\cdot5}$И$_{22}$ Арта (Гр 1948, к 14), **Βελεντζικόν** (ΕΕΛ 1, 590; ΜΕΕ 5, 682), **Βελεντσικόν** (ΕΕΛ 5, картата); 4) Μικροχώρι τέως **Βελλιαντζίκι,** с. в сбл. Атика, ок. Маратон (ΜΕΕ 6, 154). — От МИ **Бѣла*, вж. от него *Бѐлене*, срв. и *Белѐнци* и *Бяленце*.

Белѐнци, с. ЮЗ 12 Луковит, тур. **Белендже** 1430, 1659, **Беленче** XVIII в. (РСт 371). — Вж. *Бѐленци*.

Бистренци, с. ЮИ 8 Неготино, И Кавадарци (К 155), **Bistrenci** (Im 81; A 1914).— От ВИ **Бистра* (вода, река), често.

Болянци, склон при Хвойна, ЮЗ 22 Асеновград (Б 25). — Изпърво СелИ, от МИ **Боли* (връх), **Болье* (село) и под., от рядкото диал. *боли* 'голям', стб. болии, повече в МИ, вж. по-горе *Болан*.

Бранченци, рид Ю Бойница, С 8 Кула (Б 25), **Бранчовец** (Б 40). — Може от МИ **Бранчо*, по-старо **Бранчо(в)о*, прил. от ЛИ *Бранчо*, от което е развита (с *-ец*) втората форма, след като първата е станала неясна по строеж. Или от **Бранчинци* < ЛИ *Бранка* (от тип „Белȍтинци“, вж. по-долу), записано *Бранченци* от свръхстарателност, понеже *-и-* е схванато за редукций от *-е-*.

Брешанце, мах. към Нишор, общ. Семетище в ок. Сува река, СИ Призрен (РечнМ 91). — От МИ **Брѐсье : брѐсье* = съб. от *брест*, начално *брестье*, срв. МИ *Бресье*, много често в Годечко, Босилегр. и Кюст., *Хóсıава : х(в)ош < хвошт* (вж.), сръб. *Bresje* Зп (Im 94). Името би могло да възникне и на сръбска почва, но с оглед на близкото *Семетище* (патронимично име, от ЛИ **Семет*, старо **Семѧтъ*, пол. *Siemęta*, с *-ишт-* от **-itj-*, срещу сръб. *-ić*) еднакво е вероятно да се е появило и на бълг. почва.

Бȕковичинци, мах. към Трекляно, СИИ 12 Босилеград. — С асимилация от **Буковиченци*: МИ **Буковица, *Буковик* и *-янци*, срв. по-горе *Букойчани*, или от **Буковица* и *-инци*, но това изглежда малко вероятно, тъй като няма такъв тип, т. е. имена с топонимични наставки не се доразвиват с *-инци* (тип „Белотинци“ и „Попинци“).

Бяленце, м. при Павелско, ЮЗ 20 Асеновград (РН 1, 155). — Вероятно от **Въ Бѣленцѣхъ*, местен падеж от изч. СелИ **Бѣлıаньци*, вж. *Бѐленци*.

Веленци, мах. към Трявна. — От МИ **Вели* (връх), **Веля* (глава) и под., от изч. *вели*, стб. вєлии 'голям', срг. *Вели връх* при Жеравица, Кюст., *Вели ридар* при Метохия, Кюст., *Веля глава* при Долни Лом, Белогр. Не е изключено от начално **Велинци* < ЛИ *Вела*, срв. *Бранченци*.

Владиченци, с. Ю 24 Видин. — От МИ **Владича* (ливада, бара), **Владичи* (дол, рът) и под., прил. с *-jь*, или от МИ **Владика*.

Воднянци, с. СИ 16 Белоградчик. — От МИ, ВИ **Водни* (дол), **Водна* (бара), срв. с. *Водна*, Кулско, и там *Воднянски дол* (= прил. от *водняне* „жители на Водна“).

Върблянци, изч. село в Северна или Западна Македония: „Ойдоа село **Върблянци** / да тражат Здраве **Върблянче**“ / . . . / „Хайде бре, Здраве, със мене / селата да ги одеме / низ тая каза Охридска“ (Кратово, ПСп 16, 157). — От МИ **Върба, *Върбье* (съб. от *върба*), с развито епентетично *л*.

Гавалянци, с. в Кукушко, ЮИ 18 Гевгели (К 166; ВТр 19), **Galvalanci** (A 1914), **Γκαβαλιάνοι** (ПТЕ 131), сега Βαλτοῦδι, Валтуди (ПТЕ 131; ВТр 19). — Изглежда от МИ **Гавал-*: диал. *гавал* 'кавал', както *каваз(ин)* = *гаваз(ин)*, от тур., срв. МИ *Кавала* при Градина, Първом., *Кавал тепе* при Доспат. Още може да се мисли за връзка с *Кавала* на Бяло море поради преселване, с турско *к/г*. От друга страна, *Galvalanci* насочва към **Главаланци*, с метатеза *галва* от *глава*, начално **Главананци*, от МИ **Главан* = *глава* и *-ан*, с асимилация *л-н/л-л*.

Гайранци, с. С 18 Щип (К 232; ЕК 286), **Gajranci** (A 1914; Im 164). — От **Горянци*: МИ **Гора*, *(Черна, Средна) *гора* и под. (вж. *Горяни*), тук с премет на мекостта (срв. *Гойран*) и *о* > *а* под албанско влияние (за албанци в Щипско вж. К21, 96).

Гȍленци 1) с. ЮИ до Лом, слято с града през 1956, среща се и **Гȍлинци** поради редукция и свързване с *голинȁ*; 2) **Golenţi,** с. в обл. Крайова (Ind 251). — От МИ **Голи* (рид), **Гола* (могила) и др. (срв. *Golani*). Миков 203, извежда първото име от стб. голѣнь 'по-плитка впадина' (?); в същност голѣнь е 'пищял, бедро' (Супр.), рус. *голень*, етим. у Vasmer, REW 1, 285. Дуриданов, Ломско 127, дава само *Гȍлинци* и свързва с *голинá*, стб. голинѧ 'гола необработена земя', но в такъв случай би се очаквало **Голѝнци.*

Горанци, с. СЗ 22 Скопие (К 211; Б 1943; Сп 1917, 91), **Горанце** (ГП 447; РечнМ 187), **Горянци** (Кк). — Според Гьорче Петров селото било наречено така от близките полянци, понеже се намирало в планината. От **Гора*, срв. *Гайранци* и *Горенци.*

Горенци 1) с. в усойните склонове на пл. Стогово, ЮИ 4 Дебър (К 261; Б 1943; Русич Б 54; СбНУ 30/3, 9), **Gorenci** (А 1914; Im, IM 171), **Гѡренци** XVI—XVII в. (СелК 66); 2) **Горенци,** с. в Зъхненско, З 20 Драма (К 182; Кк; Б 1943), **Горница** (ВТр 20), **Γκόρνιτσα** (MV 215; ПТЕ 89), сега Καλὴ Βρύσις, Кали Врисис (ПТЕ 89; ВТр 20); в извор от 1319 е известно **Γορεαντζή**, стопанство край Долна Струма (MV 215), което Фасмер възстановява **Горяньци, *Горяница,* но по строеж то отговаря само на **Горяньци* и вероятно е дн. *Горенци*; 3) **Gorenci,** с. И 7 Струга (А 1914; А 1918); 4) **Горенци,** чука в Плана планина (Миков 247). Изпърво СелИ; 5) **Горенци,** с. И 9 Костур (К 265; ВТр 20; Б 1943), **Gorenci** (А 1914), **Γκορέντση** (ПТЕ 335), **Горѣнци, Горѣнцй** XVI—XVII в. (СелК 68), сега Κορησός, Корисос (ПТЕ 335; ВТр 20); 6) **Горенци,** с. в Леринско (ВТр 20; К 250), **Γκόρισκον** (ПТЕ 338; MV 191), сега Ἀγραπιδιὲς, Аграпидиес (ПТЕ 338; ВТр 20). Втората форма Фасмер обяснява сполучливо като **Горьско,* прил. от *гора*; 7) **Горенци,** с. в Охридско (К 252), **Gorenci** (IM 172); може би еднакво с N 3; 8) **Гренци,** с. ЮЗЗ 15 Костур (Б 1943), **Γκρέντση** (MV 191; ПТЕ 337), **Гръче** (ВТр 21) (?), сега Φτελιά, Фтеля (ВТр 21; ПТЕ 337). От **Горѐнци* с изпадане на неударено *о*; 9) **Кало Горанци,** с. Ю 7 Аргирокастро (Б 1943), **Goranxhi** (Англ 1944), **Aşağı Korancí** и **Yukarı Gorancí** 1431 (Hal 1, 2; HalK). — От МИ **Гора*, срв. *Горанци*, срхр. *Gorance, Goranci* (IM 172).

Gornenţi, с. в ок. Турну Северин, СЗ 100 Крайова (Ind 252). — От МИ **Горни* (рид), **Горно* (село) и под., срв. *Горняни, Горнените.*

Граменци, с. в Зъхненско (К 181), **Граменица** (ВТр 21), **Γραμέντζα**, сега Γραμμένη (ПТЕ 90). — Вероятно от **Гръменци : грѣм* 'храст', срв. *Grameni, Γράμαινα.*

Гъбенци, м. при Перивол, С 10 Кюстендил. — От МИ **Гъба, *Гъбѝ* (дол) + *-янци* или **Гъбене + -ци.*

Гъбенците, мах. към Столът, ЮЗ 14 Севлиево. — Вероятно във връзка с преселване от *Гъбене*, ЮИ Севлиево (вж.).

Дѐвенци, с. С 12 Луковит. — От МИ **Дева*, вж. от него по-горе *Девене.*

Довезенци, с. СЗЗ 23 Кратово (ГП 565; ЕК 287; К 216), **Dovezence** (А 1914): писа асъ Петко ѡт село **Довезенци** ȣ сих книга ѡт манастиръ Лесковски (бележка от 1844 ?, СелП 125). — От МИ **До вез : до* и изч. същ. *вез* 'бряст', запазено в другите слав. езици, а у нас в МИ: *Везово дере* при Цветино, Чепинско, *Вѐзовица* при Кърпелево, Санд., *Вездòвица* при Згурово, Кюст., и при Габров дол, Радом., с. *Везник*, Сярско (К 177) = гр. *Βεζνῖκον* (Според Фасмер **Бъзьникъ : бъз,* но така гр. *ε* от *ъ* остава необяснено, а така също и българската му форма); за строежа срв. МИ *До ливади* при Лисец, Кюст., *До село* при Ясен, Вид., с. *Добърце*, Тетовско, *Додрум* при Мракетинци, Трънско, *Доминовец* при Боженица, Ботевгр., също *Довезци, Довезовци.*

Дòленци 1) с. в Битолско, И 12 Ресен (К 239), **Dolenci** (А 1914; А 1940; IM 133); 2) с. в Прилепско, ЮЗЗ 15 Крушово (К 240), **Dolenci** (А 1914; А 1918; IM 133), **Долѣн'ци** 1544—1548 и XVII в. (СелК 63); 3) **Бигор Доленци,** с. ЮИ 4 Кичево (ГП 482; Б 1943), **Bigor Dolenci** (А 1914; А 1918), **Горно и Долно Белостен Доленци** (К 257); 4) **Манастирско Доленци** = **Манастир Доленци,** с. ЮЗ 4 Кичево (К 256), **Srbjan Dolenci** (А 1914; А 1918), понеже е до с. *Srbjan*; 5) **Яголско Доленци**, с. ССИ 10 Кичево (К 255), **Dolenci Jagolsko** (А 1914), **Аголско Доленце,** нач. на XIX в. (БСМ 128). — От МИ **Дол*, *(Сухи, Равни, Водни) *дол* и под., срв. хърв. и словен. *Dolenci*, хърв. *Doljanci* (IM 134, 157); подобно срв. *Горенци.*

Ζαβέντζη, изч. село в Халкидика или в Солунското поле: τὸ ἐν εἰς τὸν Γαλικὸν εἰς **τοῦ Ζαβέντζη,** 1392 (Dölger, SchK 311$_{11}$). — От **Жабенци*: ВИ **Жабя* (бара, локва), **Жаби* (дол) и под., срв. *Жабани, Жабляно.* От друга страна би могло и от **За Вѣньци*, но по-малко вероятно.

Илѝенци, извор при Факия, ЮЮЗ 18 Грудово. — Изпърво СелИ, вж. *Илиянци.*

Илѝянци, с. СЗ до София, тур. **Илиянча** 1576, 1728 (РСт 412), **селѡ Иліанци** 1754 (Гошев, СЗН 5, 8), **Ilianchium** 1718 (пътепис на Г. К. Дриш, Милетич, СбНУ 6, Науч. отд., 125). — От МИ *(Свети) *Илия*, по името на селската черква *Свети Илия*; срв. цялостното име *Σφεντιλιανά.*

Καλέντζι 1) с. на о-в Евбея, С$_{38}$З$_{28}$ Каристос (ПТЕ 102; MV 111), **Καλέτζι** (MV 111), **Καλέντζιον** (Гр 1948, к 57); 2) с. в Пелопонес—Ю Ахая, С$_{4}$И$_{1}$ Простовица (MV 134; MEE 6, 372), **Καλέντζιον** (Гр 1948, к 111); 3) с. в Епир, Ю$_{20}$И$_{11}$ Янина (ПТЕ 144; MV 36), **Καλέντζιον** (Гр 1948, к 29); 4) **Μάνινα Βλυζανῶν ἢ Καλέντζι,** с. в Етолия—Акарнания, ок. Ксеромеро, З 30 Агринион, сега Στρογγυλοβοῦνι (ПТЕ 5); 5) с. в СИ Пелопонес—С Арголида, $Ю_7З_{14}$ Коринт (ПТЕ 25), **Καλέντζιον** (Гр 1948, к 66); 6) с. в обл. Атика, общ. Маратон, сега Βόδωνας (ПТЕ 57), **Βόδωνας τέως Καλέντζι** (МЕЕ 6, 154); 7) **Καλέτζι**, изч. село в Халкидика или в Солунско: Νικηφό(ρος) (μονα)χ(ὸς) ὁ **Καλετζῆς**, 1080 (Dölger, SchK 278_{40}); 8) **Καλέντζιον**, с. в СЗ Пелопонес—Елида, $С_3З_5$ Андричена (Гр 1948, к 102); 9) **Καλέντζης (Ρεῦμα)**, р. в Тесалия, изв. Ю 15 Кардица, тече на С, д Пиндска Бистрица (Гр 1948, к 55). — Според Фасмер (MV 111) местен падеж от **Каленьць*; той смята, че така може да се обясни защо изчезва *ь* в слаба позиция (имайки предвид първото име). Трябва да се отбележи, че местен падеж от тоя тип имена се среща предимно в Родопите, и то в множ. число от типа **Ивановце(х), *Върбовце(х)*. Тук от **Каля̀ньци*: МИ **Кал*; вж. *Каля̀нци*.

Каля̀нци, равнище при Гърло, СЗ 6 Брезник (ВВ). — Изпърво СелИ, вж. горното.

Карàнци, с. ЮЮЗ 8 Бяла, тур. **Кара Мустафа** XVII в. (РСт 415). — От *Кара* (Мустафа), със затвърдяло *р* от **Карянци*.

Кàчанци, мах. към Тишаново, ЮЮИ 22 Кюстендил. — От ВИ **Каца(та)*, често име на извори, на които е турена каца, за да не се мърси водата.

Кашенци, мах. към Трявна. — По всяка вероятност от **Каракашенци*, МИ **Каракаш(ите)*: Пр *Каракаш*, тур. *karakaş* 'черновежд'. Не би могло от МИ **Каш-*, тур. *kaş* 'вежда', срещано в МИ за ритове, извити като вежда (също бълг. МИ *Вежда*, *Веждата*), понеже в Тревненско не е имало турско население. Връзката с *каша* не намира семантична опора; ЛИ *Кашев* в Габрово е вероятно от прякор.

Лехчàнци, мах. към Ранинци, ЮЗЗ 14 Кюстендил, с преселници от съседното село *Лѐска*.

Меранци, Мѣран'ци, изч. село в Македония, между 1544—1547 (СелК 71). — Може би от МИ **Мера(та)*: *мера* 'пасище, поляна', от тур. *mera* също. Втората форма писана с *ѣ* поради осмисляне с *мѣря*, *мѣрка*.

Орланци 1) с. И 4 Кичево (К 257), **Orlanci** (А 1914; Im 318; IM 316); 2) с. СИИ 12 Скопие (К 208), **Orlanci** (Im 318; IM 316), **Orlance** (А 1914). — От МИ **Орли* (връх, дол, камен), **Орля* (бара, чука) и под., със затвърдяло *л*, както в *луге*, *постела*, *клуч*, *недела* и др. в говора. Срв. *Orljane*, Нишко, *Orljani* в Босна—Херцеговина и със затвърдяло *л*: *Orlane* в Косово—Метохия (IM 316).

Павлешенци, с. И 24 Куманово (К 215, ЕК 287), **Palmeš (Pavlešenci)** (А 1914), **Pavlešenci** (Im 327; IM 325), **Павлешеньци** 1666 (БСМ 154). — От МИ **Павлешь* = прил. с *-jь* от ЛИ *Павлешь*, развито от *Павелъ* и *-ешь*. Формата *Павлищенци* у ГП 565, е записана вероятно погрешно.

Плешанци, с. ЮЮЗ 11 Кратово (К 222), **Плешенци** (ЕК 286), **Plešinci** (А 1914), **Plešanci** (Im 335; IM 333). — От МИ **Плѣшь*, стб., срус. плѣшь, рус. *плешь* 'голо място', срв. МИ *Пля̀ша* при Челопеч, Пирд., *Плѐшки връх* в Пирин, *Плешѝвец* при Наречен, Асеновгр., *Плешàк* при Михалково, Девинско.

Поцърненци, с. ЮЗ 8 Радомир, тур. **Бочернинче** 1576 (РСт 448). — От **По Църненци*: МИ, ВИ **Църна*, **Църна* (бара, гора), **Църни* (връх).

Πρωτοκνέντζη, изч. село в Сярско: καὶ τοῦ παλαιοχωρίου τοῦ λεγομένου **Πρωτοκνέντζη**, καὶ τοῦ Βελιδόλου, 1345 (Душан, ман. Продром, Guillou 130_{81-82}; MV 221). — Според Фасмер от **Кънѧжьje* = прил. от стб. кънѧзь с *-jь*, както *Кнежà*, Белослат., *Кнѐже*, Кочанско, и др. Това обяснение от семантично гледище е много сполучливо, но формата би трябвало да гласи **Πρωτο-κνένζη* (без *τ*), срв. по-долу *Σφρεντζῆ*; крайното *η* насочва към **К(ъ)нѧжи*; доколкото ми е известно, в Сярско не са запазени имена с носовки и най-после съмнително е дали еровата гласна (ъ) е изчезнала по рано от пазализма в който и да е български говор Би могло от МИ **Протокън(ъ)*, развито от *протокъ* с член *-нъ*, който сега е характерен за съседните родопски говори, съдба, която има и другата членна форма *-съ*, *-са*, *-со*, която, както е известно, е била твърде широко застъпена в началните Кирилометодиеви паметници от Солунско. С други думи, от начално **Протокъняньци*, с преглас **Протокъненьци* и най-после **Протокненци* с редовно изпадане на еровете в слабо положение, което започва още от Х в. насам (вж. К. Мирчев, Историческа граматика на бълг. език, 1958, 112 сл.). Това образуване би могло дà стане, когато членът е бил така здраво сраснал с основата, че сѐ е схващал като нейна част. Семантично срв. по-горе *Проточани*. За члена *-н* срв. МИ като *Бýкън*, *Ѝзворан*, *Лàмон*, *Дъбън*, *Врѝсен*, *Гребен'òн* в Родопите. За образуване на местни имена от членувани форми срв. *Сливитовска река* в Казанлъшко, от СелИ *Слѝвито*, редуцирано от *Слѝв(ь)ето* = събир. от *слѝва*, още *Дабòнов врис* при Добрева черква, Маданско, от МИ **Дабòн* = *даб* и член *-н(ъ)*.

Рекàнци, мах. С Горочевци, Ю 14 Трън (БДим). — Ново образуване от ВИ **Река(та)*, *(Бела, Черна, Крива) *река*, или от ВИ **Рекан* = *река* и топон. наст. *-ан*; срв. *реканци* = хора от обл. *Река* в Западна Македония.

Свѝдненци, мах. към Церецел, ЮЗ 6 Своге. — Може би във връзка със с. *Свѝдня* (С 5—6 Церецел), или от *свиден*, прил. от изч. същ. *свид*, вж. REW 2, 592, запазено в МИ *Свидево* при Настан, Девинско, при Черни Вит, Тетев., при Мекиш, Търн., *Свидова* при Тетевен, и др.

Скаченци, с. Ю 12 Велес (К 158), **Скачинци** (Сп 1917, 90; Б 100; Б 1943), **Skačinci** (Im 393; IM 388), **Skačanci** (A 1914). — От МИ или ВИ **Скачък*, срв. *ска̀чък* 'скакалец' (Брезнишко), *Ска̀чък*, дол при Бегуновци, Брезн., *Скача̀к*, рекичка при Дивотино, Пернишко, *Скачков дол* при Раненци, Кюст., РИ *Скачев* във Вътково, Санд., *Скаков* в Славеино, Смол., срв. рус. *ска̀чка* 'скачане, тичане', срхр. *skačac* 'скакалец'; от същия строеж срв. словаш. СелИ *Skačany* (L K i s s). Останалите форми са с преглас *я* > *е* и по-късно с редукция *е* > *и*.

Страченци, с. СИ 9 Скопие (К 206), **Страчинци** (Сп 1917, 92), **Stračinci** (Im 412; IM 406), **Stračince** (A 1914). — От **Страчанци*: МИ **Страч-*: *страч* 'кучешка колиба край мандра' (Г е р о в) или от МИ **Страчи* (дол), т. е. прил. от *страчка* 'сврака' в говора; срв. по-горе *Страчани*.

Стубленце, мах. към Сакулица, ЮЗ 10 Кратово, близко до мах. Стубол (ГП 581). — От СелИ *Стубол* = *стубол* 'стубе́л, извор', често във ВИ.

Уланци, с. ЮЗ 17 Щип (К 231; ГП 661), **Ulanci** (A 1914; IM 441). — Със затвърдяло *л* от **Улянци*: МИ **Ул* от изч. същ. *ул* 'пчелен кошер', вж. *Ulyani*.

У̀щеренци, мах. СЗ Габрешевци, С 26 Кюстендил (БДим). — От *у* и **Щеренци*, начално **Щерянци*, от изч. същ. **щер-* в рус. *щера́* 'плочест камък' в северни говори, което според Ф а с м е р, REW 3, 444, е от гл. *щери́ть* 'озъбвам се, показвам си зъбите'.

Цръквенци, м. при Слокощица, Ю 3 Кюстендил (БДим). — Изпърво СелИ, от МИ **Църква*, *(Петрова) *Църква*, срв. *Църковен*, *Църковени*.

Чешля̀нци, с. ССЗ 34 Кюстендил. — От МИ **Чешел*: диал. *чешел* 'гребен', тук като геогр. термин 'планински гребен, бѝло, рътлина' и под.

Чивянци, мах. към Долна Врабча, З 18 Радомир. — От основа **Чив-* или пък **Чивян-*? Неясно.

4. Селищни имена с наставка *-чане*, тип „Спротивчане“

Бо̀рчанье, мах. към Църнощица, ЮЗЗ 9 Босилеград. — От МИ **Бор*, **Борье*, срв. сръб. *Borčane*, *Borčani* (Im 88).

Велимбъровчанье, Велимирова махала, към Метохия, С 9 Босилеград. — Първото от МИ **Велим Бърово*, от ЛИ *Велим*, съкр. от *Велимир*, както показва второто име.

Гра̀овчанье, мах. към Гор. Кобилье, СИ 8 Босилеград. — От МИ **Гра(х)ово*, прил. от *грах*, срв. област *Гра̀дво* в Брезнишко, както и по-горе *Гра̀вене*, Кюст., от **Граховене*.

Догановчанье, мах. към Топли дол, СЗ 14 Босилеград, с преселници от Доганица в същата околия. — От МИ **Доганово*, по всяка вероятност успоредно име към *Доганица*.

Долѝнчанье, мах. към Гор. Ръжана, СЗЗ 17 Босилеград. — От *Долѝна*.

Долномаалчанье, Долна махала, към Метохия, С 9 Босилеград. — От *Долна махала*.

Долномалчане, мах. в Радомирско. — От *Долнома(х)алчане*, вж. горното.

Дъбля̀рчанье, мах. към Паралово, ЮЗ 3 Босилеград. — По всичко изглежда от МИ **Дъбляр*, развито от *дъбл-* = прил. от *дъб* с *-jь* и *-ар*, но образуването с *-(j)ар* от прилагателни основи остава изолирано, срв. подолу *Дъбярци*.

Капѝнчанье, мах. към Рибарци, ЮЮИ 8 Босилеград. — От МИ **Капина*, **Ка̀пиньи* (дол) и под. и *-чане*, или от **Капинец* и *-яне*, за което срв. хърв. *Kupinečki Kraljevec* (Im 252).

Коша̀рчанье, мах. към Църнощица, ЮЗЗ 9 Босилеград. — От **Кошара* и *-чане* или от **Кошарец* или **Кошарка* и *-яне*, срв. с. *Кошарка*, Велешко.

Па̀динчанье, мах. към 1) Паралово, ЮЗ 3 Босилеград; 2) Рибарци, ЮЮИ 6 Босилеград. — От МИ **Па̀дина* и *-чане* или от **Падинка*, **Падинки* и *-яне* и двете чести в МИ.

Пепелѝвчанье, мах. към Рибарци, ЮЮИ 6 Босилеград. — От МИ **Пепелѝва* (падина, поляна) и под., или от МИ **Пепеливец* и *-яне*.

Спротѝвчане, мах. в западната част на Велес, на десния бряг на Вардар. — От МИ *Спротива*: *спротива* 'отсрещна страна', често в МИ в Самоковско, Радомирско, Кюстендилско, Трънско и др.; чеш. *Protivany* (S p a l 37).

Цо̀манчанье, мах. към Лѐска, З 12 Кюстендил. — Може би във връзка с МИ *Цоман* при съседното село Ръсово, изцяло от ЛИ **Цоман*, откъснато от *Цоцоман*, а то от *Цоцо* (произв. от *Стоян*) с наст. *-ом-ан*, за която вж. при *Градманци*, срв. РИ *Цоцома̀нов* в Търновско, Пр *Цуцума̀нци* в Берсин, Кюст.

Янчо̀вчанье, мах. в м. Янчово гумно при Гложье, З 6 Босилеград. — От МИ *Янчово* (гумно) и *-чанье*, прил. от ЛИ *Янчо*, умал. от *Яно*, *Яне*.

Б. ИМЕНА НА *-ЦИ*

1. Селищни имена, образувани от съществителни, от исконни прилагателни и от производни прилагателни на *-ен* и *-ин*, тип „Новоселци, Стръмци, Ветренци, Бучинци“

Алакинци, с. в обл. Овче поле, ЮЮИ 25 Куманово (К 215; Сп 1917, 31; Б 1943), **Alakinci** (А 1914; Im 62), **Лакѝнци** (ЕК 288). — Поради ударението в *Лакѝнци* от МИ **Ала екѝн*, тур. *ala* 'пъстър, шарен' и *ekin* 'посев' във връзка с цвета на почвата или скалите, срв. МИ *Ала екин* при Осенец, Разгр., затова по-малко вероятно от Пр *Алайка : алайка* 'слугиня' (Геров), тур. *halayık* също; срв. *Alakince*, Вранско (Im 62).

Арбасанци, с. в Щипско, И Свети Никола (Сп 1917, 105; ЕК 286), **Arbasanci** (Im 64). — От МИ **Арбасан*, вероятно с премет от **Арбанас : арбанас(ин)* 'албанец', срв. *Арбанàси* до Търново, *Г.* и *Д. Арбанàс*, Асеновгр., *Арбанàс* до Банкя, Соф., и др. С този премет обаче името остава изолирано. Може би от тур. *yar* 'вир, водовъртеж; дол' и *basan* = сег. прич. от *basmak* 'натискам, притискам; троша', като вероятно е имало и трети член *yel* 'вятър', т. е. 'вятър, който натиска, духа в дол, край вир', срв. МИ *Аръш басан дере*, Лозенгр.

Атларци, мах. към Буйновци, Ю 6 Елена, сега Конярци (Сп 1921, 16). — От МИ **Атлар* : тур. *atlar* 'коне', срв. с. *Атлари*, Новозаг., сега Жребчево.

Баждарцѝ, мах. към Назърица, ЮЗ Босилеград. — МИ *Баждар* при Габрово, от **баждар* 'митничар'.

Балванците, мах. към Дряново. — От МИ **Балван : балван* 'голям камък; пън, дънер', вж. за него у мене, Пирдопско 124, под *Булувàн*.

Βαλτέτσι, с. в Среден Пелопонес-Аркадия, Ю$_4$З$_6$ Триполис (MV 150; MEE 5, 535). — Според Фасмер от **Болтьце* > **Блатьце*, но с оглед на крайното *ι*, по-вероятно от **Балтьци* : МИ **Балта* > *блато*.

Μπαλτζῆ 1) с. СИ 15 Лариса в Тесалия, сега Κυφελοχώριον (Гр 1948, к 74), **Μπαλτσί** (MV 101), **Μπαλτζί** (ПТЕ 229), **Balci** (А 1914), до него **Neon Balci** (А); 2) **Μπαλτσί**, с. в ок. Волос в Тесалия (MV 101). — Според Фасмер името е албанско и застъпва **Bal'tesí* от **bal'tesí* 'мочурище', образувано както *mal'esí* 'планинска местност', но така би се очаквало гр. **Μπαλτεσί*, а не *Μπαλτσί*. Би трябвало да се излезе от МИ **Балта*, от старинно бълг. **балта* > *блато* и от него **Балтьци*. С оглед на това, че в Тесалия са сравнително малко неметатизираните имена, по-вероятно е да се излезе от МИ **Бѣла* (земя), **Бѣла* (рѣка), т. е. **Бѣл(ь)ци*, със затвърдяло *б*, както в *Баланци, Балинци*, и др.

Баринци 1) мах. към Елов дол, СЗ 20 Радомир; 2) мах. в Трън. — От ВИ **Барина* : изч. същ. **барина* 'голяма бара', запазено в сръб. *bȁrina* също.

Μπάρτσι 1) с. в Епир, ок. Янина, сега Ἐπισκοπικὸν (ПТЕ 146); 2) **Μπάρτζι, Ρογγούζη**, с. в ЮЗ Пелопонес-Месиния, ок. Олимпия, сега Δαφνοῦλα (ПТЕ 254). — От **Барьци* : ВИ **Бара* от *бара* 'рекичка, вада'.

Беловòдци, мах. към Тишаново, ЮЮИ 22 Кюстендил. — От ВИ **Бела вода*.

Близанци, с. ЮИ до Кратово (К 223), **Блѝзънци** (ЕК 286), **Blizanci** (Im 84), **Blizanci (Bližnica)** (А 1914), **Билизенци** (ГП 584), сь Близньском сь Мокросѣки, 1277 (К. Тих, БСМ 582), село Близньско, село Гребень, 1381 (Нов 454). — Старата форма е прил. от **Близьнъ* (долъ, хридъ), а новата от **Близан*, посърбена от *Близьнь* (с *а* от стб. ь); в *Билизенци* *ь* е застъпен с *е*, а в *Близънци* с *ъ* на българска почва.

Брегарцѝ, мах. към Дукът, ЮЗЗ Босилеград. — От **брегар* 'голям бряг, стръмнина'.

Будинарци, с. З 7 Пехчево (К 228; Кк), **Бурдинарци** (ГП 643), **Budinarci** (А 1914). — Неясно.

Букарцѝ, мах. към Злогош, ЮИИ 14 Босилеград. — От *букàр* 'букова гора' в западни говори.

Букодолци, мах. към Дренòво, З 12 Благоевград. — От МИ **Буков дол*, като *в* е изпаднало вероятно под влияние на честия тип *суходол*.

Бусарцѝ, мах. към Габрешевци, С 24 Кюстендил (БДим). — От МИ **Бусар : *бусар* 'място с много бусове'; за образуването срв. *букàр, липàр* и др. или по-вероятно 'който живее в колиба, покрита с бусье'.

Бучинци, с. СИИ 14 Скопие (К 206), **Bučinci** (А 1914; IM 103). — От МИ **Бучин* (дол, проход), прил. от *бỳка* 'отделно дърво бук', срв. *Голѐмо* и *Мàло Бỳчино, Бỳчин прòход*, Соф., *Бỳчин*, Битолско, срхр. *Bučinci* (IM 103).

Бързарци, м. при Арчар, З 26 Лом. — Изпърво СелИ, а то вероятно от ВИ, произв. от *бърз* и *-ар* за персонификация, срв. р. *Бързарица*, пр Долна Цибрица, или във връзка с основата на името ѝ *Бързар-*.

Βελβίτσι, с. в обл. Ахая-Плидос, ок. Патре в С Пелопонес (ПТЕ 81). — Начално **Върбьци* : МИ **Върба*, срещано често; за *р*|*л* срв. по-горе *Βελβίτσαινα* : **Върбичане*.

Велѝндренци, м. при Гинци, ССИ 8 Годеч. — Изпърво СелИ, произв. от МИ **Велѝн дрен*, прил. с *-jь* от ЛИ *Велѝн*, т. е. *Велинов.*

Ветренци, мах. към Ново село, Ю 10 Кюстендил. — От МИ **Ветрен,* често.

Вешалци, мах. към Теарце, ССИ 9 Тетово (ГП 437). — От МИ **Вешало*: диал. *вешало* 'бесилка', срв. м. *Вешело* при Горочевци, Трънско, с. *Вешал,* СЗЗ Тетово, т. е. места, където се е обесил човек.

Винци, с. ЮЮИ 18 Куманово (К 215; ЕК 287), **Винце** (ГП 567), **Vinci** (А 1914), **Vince** (Im 460), εἰς αὐτὰ τὰ Σκόπια καὶ τὸν **Βινέτζην**, 1019 (БСМ 554), което според Й. Иванов може да бъде *Виниче*, Скопско или *Винци*, Кумановско. С оглед на фонетиката на името, по-вероятно е второто предположение. — Начално **Виньци*: МИ **Вино,* срв. сръб. *Vinci*, МИ *Винища* при Любовка, Санд., *Виница* при Югово, Асеновгр., също *Винена могила* при Дамяново, Севл., и при Власатица, Врач. В старата форма гр. *ε* застъпва бълг. *ь,* което също се среща покрай *ι*.

Вѝшурци, мах. към Чешлянци, СИ 8 Босилеград (БДим). — От МИ **Вишор*, **Вишур*: **виш* 'височина, връх', от *вис* 'връх', често в МИ, и *jь*, срв. *вишàнка* 'горен край на нива, отдето почва височина' (Бобешино, Кюст., БДим), словен. *višáva* 'връх' (Badjura 117), развито с *-ор* в МИ *Вишòрица* при Г. Уйно, Кюст., *Дългорѝца* при Кърланово, Мелн., *Седлорец* при Лозица, Никоп., *Бусорица* при Осиковица, Бот., *Радишорица* при Панагюрище и др., от рум. *-oara*.

Власодолци, мах. към Илия, ЮЮИ 24 Кюстендил. — От МИ **Власи дол,* дат. пад. от ЛИ *Власа,* срв. *Власин кладенец* при Брезье, Свог., *Власин връх* при Куклен, Асеновгр.

Vlahci, с. ЮЗ 7 Струга (А 1918), **Ml. Vlahci** (А 1914). — От **Влашьци: влах,* срв. *Влах бунар* при Клисура и при Пещерско, Айтоско, с. *Влахи,* Санданско; тук с преход *-ш(ь)ци* > *-х(ь)ци,* според особеностите на говора, срв. по-горе *Вехчани.*

Вранци, с. С Сандански (К 189; СбНУ 11, Науч. отд., 218). — От МИ **Вран* (дол, рът) и под., от *вран* 'черен' или от МИ **Врана*: птица *врана*, МИ *Вран кáмик* при Петрѝч, Пирдопско. От друга страна може и от ЛИ **Вран, Врано* с наст. *-jь,* от типа „Душанци“ (вж.), срв. Σφρεντζῆ.

Вучоглавци, мах. към Койно, ЮИ 24 Кюстендил. — От МИ **Вуча глава.*

Гарванодолци, мах. към Д. село, З 15 Кюстендил. — От МИ *Гарван(ь) дол* при селото, т. е. прил. с *-jь* от същ. *гарван.* Срв. *Гарван дол* при Преколница и Цървени дол, Кюст., при Бежаново и Драшан, Луковитско, тук с *-о-* по типа *суходол.*

Голозинци, с. ЮЗ 10 Велес (К 157), **Golozinci** (Im 170; IM 171), **Goloznica** (**Golozinci**) (А 1914). — От **Галѫзиньци*: **галѫзина*, произв. от праслав. **galǫzь* 'клон; храст' + *-ина* в чещ., словаш. *haluz*, МИ *Haluzice,* горлуж. *hałoza, haluza, hałza*, доллуж. *gałuz(ka)*, пол. *gałąz*, МИ *Gałązki*, произв. от **galь* в укр. *h'il'a* 'клон', *h'il'ka* 'Zweiglein', с отглас *галуза*, рус. *голя́* 'клон', *гольё* 'храст', особено МИ *Галузинцы*, сродно с арм. *kołr* 'клон, вейка', вж. Berneker, SEW 1, 291 сл., 326; Vasmer, REW 1, 289 сл. Бълг. *Голозинци* е сближено по народна етимология с *гол,* както словен. *gǫl* 'клон без листа' и пол. *golina* също, които може и да са производни от *гол.*

Гороцветци, мах. към Църварица, ЮЮИ 25 Кюстендил. — От МИ **Гороцвет*: *гороцвет* 'раст. салеп, иглика', от **горъ* 'горчивина' в *горък, горчив*, срв. МИ *Гороцвят* при Леси дрен, Тетевенско.

Градошорци, с. С 4 Струмица (Б 1943), **Gradošorci** (А 1940; IM 191), **Градошор** (К 160). — От МИ **Градошор*, вероятно **Градушор*, възникнало на румънска почва чрез заемка *град* и *-uşor*, срв. рум. *şipuşor* от *şip, rîuşor* от *rîu* и др., вж. Pascu 166.

Губерци, Гръчка махала към Лешкò, ЮЗ 14 Благоевград. — От МИ **Губер*, от диал. *губер* 'вид власата постеля или завивка', възникнало поради прилика по форма във връзка с дребна растителност, срв. *Строшàт* при Буново, Пирд., прил. от диал. *строша* 'китеник, губер' (Геров), *Губерàница* при Крайни дол, Станкедим., *Губерàча* при Сухи дол, Царибродско, или от диал. *гỳба* 'гъба', привнесено от *у*-говорна област, както *Угля̀рци* в Радомирско (вж.), с топон. наст. *-ер*, което е по-малко вероятно.

Гущерци, мах. към Долно село, З 15 Кюстендил. — От МИ **Гущер-*.

Гъбавци, с. СЗ 3 Охрид (К 252), **Gabavci** (А 1914). — Едва ли от прил. *гъбав,* а по-скоро от МИ **Гъбава*, развито от *гъба* в говора и топон. наст. *-ава*, срв. сръб. *Gubavce, Gubavac, Gubavica* (IM 195).

Гърмодолци, мах. към Тишаново, ЮЮИ 22 Кюстендил. — От ВИ **Гърми дол,* често в западни области, от типа *стърчиопашка.*

Гърци 1) с. ССЗ 10 Видин, сега Градец; 2) с. в Пловдивско, чиито жители се преселили в Стряма през 1892 г. (Сп 1921, 127); 3) падина при Гор. Романци, С 5 Брезник (ВВ). Изпърво СелИ. — От **Градьцѝ*, за ударението срв. *Бусарцѝ*, от МИ **Град*: *град* 'крепост, градище', с редукция **Гръдьцѝ* и премет **Гърдьцѝ* > *Гърци*, при това осмислено и с *гърци* като по-позната дума, след като не се чувствувал строежът на името. Срв. и *Гръцкѝ дол* в Котленско, от **Градскѝ дол,* МИ *Гръцкà ливàда* при м. *Градѝщето* при Чибаовци, Свог.

Гърците 1) още **Градците,** мах. ЮЮЗ 6 Габрово, сега *Малуша*; 2) мах. към Паничарка, Габр.; 3) мах. към Селска река, Тревненско; 4) още **Градците,** мах. към Войнежа, И 13 Трявна (Сп 1921, 127); 5) м. СИ Гиген, З 32 Никопол. — Вж. *Гърци.*

Гювелци, с. Ю 17 Нигрита, Ю Сяр (Б 1943). — От МИ **Гювел,* срв. тур. диал. *gövel* 'вид главеста патица' (SDD 665).

Дворци 1) с. ЮИИ 10 Кичево (К 257; Сп 1917, 97; Б 1943), **Dvorci** (Im, IM 157), εἰς τοὺς **Δβόρτζος**, средновековен надпис от Охрид (В. Марковић, Историски часопис, 3, 1952, 253); 2) **Dvorce,** с. Ю Скопие, общ. Гьорче Петров (IM 157). — От МИ **Двор : двор,* вж. *Дворани,* срв. словен. *Dvorce* (Im 157).

Дебарце, с. ЮИИ 10 Тетово (ГП 451). — От МИ **Дебър,* може би във връзка с преселници от *Дебър.*

Длъгоридци, мах. към Кадровица, ЮЮИ 10 Кюстендил. — От МИ **Длъги рид,* срв. от тоя тип *Дългоделци, Криворидци.*

Довезци, изч. село в Кратовско: знано бȣди кога беше даскалъ ȣ село Довезци ѡт Кратовско ѡт село Приковци, года 1843 (Гошев, СЗН 3, 19). — От МИ **До Вез*: изч. същ. *вез* 'бряст', вж. *Довезенци.*

Дойрѐнци, с. СИ 12 Ловеч, тур. **Терстеник,** с друго име **Дойран обасъ,** 1430 (РСт 399). — От **Дойранци* с преглас *ра/ре*, за който срв. по-горе *Трѐкляно,* от МИ **Дойран*: тур. **doyran*, диал. *toyran* 'ветровито място' (SDD 1349), срв. *Дойранци,* Преславско, по-старо *Дойранлар,* през 1573 *Тойранлар* (РСт 399). *Дойран* в Южна Македония, у Хаджи Калфа (XVII в) *Тойран, Туйран, Туйлан* (АППр I 3, 1938, 57), дори през XIX в. *Toiran* (Handtke), още *Timari Toyran* 1431, СИ Берат (Hal 102), *Дойран гьолджу* при Крумово, Варн., *Дойрана* при Ветрен, Казанл., с. *Дойран,* Кавалско, и др. Според Миков 60, *Дойренци* застъпва античното *Doriones*, отбелязано в Певтингеровата карта, но то според В. Тъпкова-Заимова и В. Велков, Латински извори за бълг. история, I, 1958, 25, се е намирало западно от Слатина, С Ловеч, а *Дойренци* е източно от Слатина. Независимо от местоположението, старите форми на *Дойрѐнци,* явно от турски произход (срещу българското му име *Тръстеник*), дадени в началото на XV в., както и фонетиката на името, не позволяват то да се отъждестви с античното *Doriones.*

Долѝнци, мах. към Гор. Лисина, СЗ 11 Босилеград. — От МИ **Долина,* *(Равна, Дълга, Къса) *долина* и под.

Δρανίτσι 1) с. в Костурско, още **Ἰδρανίτσι, Ἰδρανίτσα** (MV 191); 2) с. в Правишко, З Кавала (ПТЕ 165; MV 225), **Дренич** (К 200), сега Ἀντιφίλιπποι (ПТЕ 165). — От **Дрѣньци*: МИ **Дрѣнъ* или прил. от него с *-jь*, или **Дрѣнье,* съб. от *дрѣнъ,* със затвърдяло *р.* Втората и третата форма от Костурско са с начално *И-*, появило се на турска почва, а втората от тях доразвита с *-ица* на бълг. почва, когато строежът на името е станал неясен за населението.

Дреновдѝлци, мах. към Долно село, З 15 Кюстендил. — От МИ **Дренов дол.*

Дунавци, мах. към Въгльовци, З 18 Елена. — От ВИ *Дунав,* вероятно поради преселване откъм поречието на реката.

Дъбя̀рци, мах. към Брестница, Ю 6 Босилеград. — От МИ **Дъбяр : *дъбяр* 'голям дъб', произв. от съб. *дъбье,* срв. *Лещ̀арци*; за образуването срв. МИ *Вит̀анов лип̀ар, Авр̀амов лип̀ар* при Иваново, Русенско, *Смрик̀аро* при Горановци, Кюст., *Оцик̀ар* при Бакьово, Свог., *Ясик̀ар* при Коприва, Кюст., и др.

Дългоделци 1) м. ЮИ Враца. Изпърво СелИ; 2) с. Ю 24 Лом, тур. **Дългуделидже** 1607, **Дългаделче-и зир** (=Долни Дългоделци) 1666 (РСт 406). — От МИ **Дълги дел,* срв. от него по-горе *Делѐн, Deleni.*

Дървенци, мах. Фролош, ЮЗ 20 Станке Димитров. — От МИ **Дървен*: диал. *дървѐн ≤ дервен(т)* 'проход, теснина', осмислено с *дърво,* както в МИ *Дървѐнски дол* при Орешак, Троянско, по м. *Дървѐна.* Освен това, ако се излезе от *дърво,* би се очаквало **Дръвенци, *Дръвянци,* а вероятно и **Дръвлянци* според особеностите на МИ в тази област.

Едеклерци, с. в Щипско (К 231), **Edeklerci** (IM 160). — От МИ **Едеклер,* възникнало на турска почва, срв. тур. *yedek* 'зап̀асен, допълнителен кон', тук може би по прякор, срв. МИ *Едека* при Козаново, Асеновгр., *Еделжика* при Караново, Айтоско, *Едеча* при Кошава, Видинско.

Езерци, мах. към Страдалово, Ю 18 Кюст. — От ВИ **Езеро,* срв. *Зазерци.*

Еленците, мах. към Дряново. — От МИ **Елен, *Елена,* може би по преселници от гр. *Елена.*

Єленѣжьци, изч. село в Прилепско: село Єленѣжьци... метохь Светии Димитрїе оу Прилѣпѣ, 1335 (Душан, Нов 666), село Єленѣщи... и оу нимь баштина Моуртина; нива Ѳеодохова ȣ Єленѣщехь; ѡть поути Боукова дола ȣ Єленѣщє и до Мрамора (също, Гласник, 13, 371). — От МИ **Еленѣга*: изч. същ. **еленѣга,* развито от *елѐн* и *-ѣга*, както в ЛИ **Войнѣга,* от което вж. *Войнѐговци* по-долу, срв. и р. *Воронега* в обл. Ленинград (WRG I 374), *Воронеж* = прил. с *-jь.*

Ѧзȣлцы: сел(о) Ѧизȣлцы, XVII в., сега **Jezullija** в подпрефектурата Zerqani, наричано още **Okëštani** в Дебърската област Малесия (СелК 73), т. е. дн. *Йезолия*, $\text{С}_1\text{З}_3$ Дебър. — Може би във връзка със стб. ѩзѧ 'болест, страдание' (Зогр. и др.), със запазена носовка и доразвито с топон. наст. *-ил*, т. е. село, пострадало от болест, срв. *Чумово*, Прилепско.

Ерделци, мах. към Селище, З 4 Благоевград. — Може с дисимилация *л-л* / *р-л* от **Ельдѣльци* : МИ **Ель дѣлъ*, където **Ель*= прил. с *-jь* от *ела*, срв. *Ело бърдо* при Абланица, Гоцеделч. Би могло и от **Ел дере*, тур. *yel dere(si)* 'ветрен дол', но в областта не е имало турско влияние в топонимията.

Жигянци, с. ЮЗЗ 14 Кочани (Б 400), **Žiganci** (Im 493), **Жегнянци** (СбНУ 12, Науч. отд., 310; К 226), **Жеглянци** (Б 1943), **Жèгянци** (ЕК 286). — Изглежда от **Жиганци*: МИ **Жигана* (гора), от прич. *жиган* 'горял, изгорен', рус. *жигáть* 'паля, горя', словен. *Žigana vas* (Im 494), МИ *Жиганèвец* до Осеновлак, Свог. Формата *Жегнянци*, както и *Жеглянци* изглежда са вторични, подведени по прич. *жег(ъ)л*, от което е *Жегляно* (вж.); срв. и *Жегняни*, Кумановско.

Жужелци, с. ЮЗ 18 Костур (К 268; ВТр 28); **Žuželci** (А 1918), **Ζούζιλτσι** (MV 192), **Ζούζιλτσα** (ПТЕ 336), сега *Σπήλαια*, Спилеа (ПТЕ 336; ВТр 28). — От МИ **Жужел* : диал. *жу̀жел* 'насекомо жетвар, Cicada orni', също 'охлюв', срв. с. *Жу̀жел*, Костурско.

Загорци, с. ЮЗ 15 Радовиш (К 235; Б 1943; ГП 673; Сп 1917, 104), **Zagorci** (IM 472). — От МИ **Загора*, **Загорье*, срещани често, срв. по-горе *Загорани*, *Загоричани*, словен. *Zagorci* (IM 472).

Заерци, Саръ гьол, езерце в котловината Рудник, ССЗ 15 Кайляр (КОр 59). — Изпърво СелИ, начално **За езерьци* : МИ **За езеро* (има се пред вид Рудникското езеро), където *за* 'зад, отвъд', срв. словен. *Zazer*, *Zajzera* (Badjura 255), рус. *Заерское*, *Заерицкое*, *Заерье* (WRG 2, 49 сл.), както и по-горе *Езерци*.

Зарапинци, с. ССЗ 22 Щип (К 232; ЕК 286; Б 1943), **Zarapinci** (Im 483: IM 475), **Зарабинци** (Сп 1917, 105), вероятно споменато в следния текст: и село катоунь влахъ именемь Зар'вин'це, 1371 (Ив. Углеш, Нов 446), което Пурковић 95, отъждествява с дн. *Зарбинце*, Вранско. Звуковите съответствия между старото и новото име не са ясни. Старото е може би **За ръвиньце*, дето *за* 'зад' и **ръвина* от **ръвъ* в стб. *ръвати, струс. ръвати, нбълг. *ръвам*, рус. *рвать*, вж. REW 2, 499, развито с *-ина*, както *дол-ѝна*, *пад-ѝна* и др. геогр. термини, т. е. „изровено място, ровина".

Ζαρίτζι Όρμ., заливче в Арголидския залив в Пелопонес-И Аркадия, $\text{Ю}_{26}\text{И}_{44}$ Триполис (MEE 5, 535). — Изпърво ЖитИ **Заридьци* : МИ **Заридъ*, дето *за* 'зад' и *ридъ* 'бърдо', срв. р. *Заровец*, Кочанско, също в Разложко (ако не е от ЛИ *Заро* < *Захари*), доллуж. *Zarow*, *Zarov* (Muka, SZS 82). Връзката с начално **За рътъ* е по-малко вероятна, понеже за *ъ* се очаква *ου*, освен ако името не е по-ново и тогава *ръ* да се предава с *ρι*, както в *Κριμπαβίτσα* = *Гърбавица*, *κριμπός* <*гръб(ъ)* (MV 283).

Зерявци, рид С Брацигово, И 6 Пещера (Б 25). — Изпърво СелИ. Неясно.

Кавàдарци, Кафàдарци, гр. в обл. Тиквеш, ЮЮИ 35 Велес, **Кавадарци** XVII—XVII в. (СелК 144). — От МИ **Кавадар* : заемка *кавадар* 'другар, съмишленик', от тур. *kafadar* също, тук вероятно по прякор, срв. м. *Кафадарското* при Стоките, Севл., сръб. *Кавадар*, Ягодинско (Гласник 61, 84; IM 224).

Каваларци, с. СИ Солун (К 169; Кк), **Кавалар,** сега *Кавалари* (ВТр 30), **Καβαλάρι** (Καβαλλάρ) (ПТЕ 135). — Може от тур. мн. ч. от СелИ *Кавала*, евент. **Кавала-лар* с аглутинация на *-ла-*, или от **Kafalar* = мн. ч. от диал. *kafa* 'ловно чакало, ловджийска колиба' (SDD 809).

Калоферците, мах. към Столът, ЮЗ 13 Севлиево. — Вероятно по преселници от *Калофер* или *Калоферско*, което според Миков 227, е от цвете *калофер* 'Tanacetum balsamita', но по-вероятно от ЛИ **Калофер*.

Камарци, три села в Пирдопско: 1) **Горно и Долно Камарци,** З 26 и 29 Пирдоп, тур. **Камарлъ** 1700 (РСт 392, 401), у населението, особено у старото поколение **Горни и Долни Камарци.** Изглежда до края на XVI в. селото е било едно и след това се е разселило, като по всяка вероятност от *Камарци* се е отделило *Горно* и по-късно *Келаво Камарци*; 2) **Келаво Камарци,** ЮЗ 14 Пирдоп, от 1907 Бенковски, у населението още Бенкòво, което до Освобождението било турски чифлик с ратаи българи от Долно Камарци. — От МИ **Камара* : *камара* 'купчина, грамада', вероятно дърва или дървени въглища, произвеждани за рударски цели.

Камитци, мах. Ю Благоевград (Б 40). — От МИ **Камит*, **Камити* (рид, дол) и под., от изч. прил. **камит* 'каменит, камен', от стб. камꙑ 'камък' и *-ит*; срв. от същата основа *Камищани*, Бератско.

Канатларци, с. ЮЮЗ 15 Прилеп (К 246), **Kanatlarci** (А 1914; А 1918; Im 220; IM 221). — От МИ **Канатлар*, тур. мн. ч. от *kanat* 'крило'. Вероятно се имат предвид склонове, които се издигат стръмно и отвесно.

Карапòлци, с. ЮИ 10 Елин Пелин, тур. **Кара булад** 1420 (РСт 416). — По всяка вероятност турската форма е преосмислена от **Край поле*, срв. МИ *Край село* при

Ясен, Вид., и при Баячево, Търг., като първата част е разширена, за да се избегне натрупването на две съгласни в началото на името, както обикновено в турски. По-късно българите са възприели полупотурчената форма по административен път. От друга страна, невероятно е около 40 години след падането на София (1382) в Софийското поле да възникне турско селище с турско име. От трета страна, с по-голяма вероятност може да се излезе от МИ **Карье поле*, където първата част е прил. с *-jь* от **кара* 'каране, свада, спор' (вж. по-горе *Ḳarjan*), т. е. „спорно поле, спорен имот". След XV в. името е повлияно от тур. *kara* 'черен'.

Катунци 1) с. ЮЮИ 8 Мелник (К 185; Б 1943); 2) мах. към Ат кория, Ю 16 Кюстендил; 3) успоредно име на с. **Вапа**, $Ю_6И_3$ Дебър (Русич Б 64). Вероятно е било махала към Вапа, понеже *Вапа* се споменава в Битолския (Кичевския) триод от XII в. с форма Вѫпа (БСМ 454). — От МИ **Катун : катун* 'стан на чергари', често в МИ: с. *Катуница*, Пловд., *Катунец*, Лов., *Катунище*.

Качулци, мах. към Тросково, ЮЮЗ 18 Благоевград (ВШ). — От Пр или МИ **Качул*, срв. МИ *Качул* при Граматиково, Малкотърн., *Качулковец* при Говедарци, Самок., *Качуля* при Джулюница, Горнорях., вероятно от *качул* 'качулка, гугла' поради прилика по форма, РИ *Качỳлев* в Ямбол.

Кесебирци, мах. към Очуша, ЮЗ 8 Ихтиман. — От основа **Кесебир*, вероятно тур., срв. *кесебѝр* 'видра' (Харманлийско, Кърджалийско).

Кованци, с. ССЗ 11 Гевгели (Сп 1917, 95; Б 1943), **Kovanci** (Im, IM 239), **Кованец** (К 152). — От МИ **Кован*, от заемка *кован* 'пчелин' или на турска почва от *koğan*, *kovan* също, срв. *Ковàн йолỳ* при Антон, Пирдопско, *Кованлъ̀ка*, често.

Кокорци, мах. З Мадан (ГХр). — От МИ **Кокор : кокор* 'габър' в говора или 'трънлив припек' (Смолянско), развито вторично на топонимична почва; от същата основа срв. *Кокоренски дол.*

Колỳнци, две мах. към Гложье, З 6 Босилеград. — От МИ **Колун*, срв. тур. *kolun* 'млад кон', рум. *colun* 'магаре', често в МИ в западни говори, срв. повече у мене, Пирдопско 189, под *Колỳнска лòкова.*

Копанце, с. СИИ 15 Тетово (ГП 453), **Ḳopance** (Im 232; IM 233), **Копаница** (К 211; Б 1943). — От МИ **Копан*, което може да бъде от диал. *кòпан* 'пън на отсечено дърво' (Геров) или от *кòпан*, прич. от *кòпам* 'требя гора' или същ. от него, *кòпань* 'требене на гора, копаене', срв. МИ *Кòпана могѝла* при Гор. Пещене, Врач., *Копàната могѝла* при Черна гора, Чирп., *Кòпана цъ̀рква* при Добърско, Разл., *Кòпанина*, често в западни области.

Копанци 1) м. при Белица, СИ 10 Разлог. Изпърво СелИ; 2) **Ḳopanci,** с. Ю 4 Скопие (А 1914). — От МИ **Копан*, срв. *Копанце.*

Κοπρεντζί, **Κουπρεντζί**, с. в Тесалия, обл. Кардица, ок. Кирион (MV 92), **Κοπρεντζή** (ПТЕ 310). — Фасмер предполага, че е местен падеж от **Копрьньць*, произв. от *копър*, но тъй като тоя тип не се среща в тия краища, трябва да се излезе от МИ **Копрьнъ*, прил. от *копър* с *-ьнъ*, т. е. от **Копрьньци*, като гр. *ε* тук застъпва *ь*.

Костинци, с. $С_{14}З_{10}$ Прилеп (К 244; Б 1943; Сп 1917, 8), **Ḳostinci** (Im 236; IM 237; А 1914; А 1918), **Кѡстінци, Костенци, Костѝнци** XVII—XVIII в. (СелК 66, 141); може би споменато в следния текст: селиштє Бѣла водица [дн. *Беловодица*, И 12 Прилеп] селиштє Костино, 1337 (Душан, Нов 670; Гласник 13, 372), въ ѡбласти прилєп'ской. . ѡт сел(о) Костиници, 1616 (Гошев, СЗН 3, 6). — От МИ *Костино* = прил. от ЛИ *Коста*, срв. по-долу *Костовци.*

Костуринци 1) с. З 15 Перник, тур. **Костуринче** 1576 (РСт 420); 2) с. ЮЮЗ 10 Трън, тур. **Костуринджe** 1453, **Костравджа** 1576 (РСт 421). — От МИ **Костурина : *костурина = костура* и *-ина*; по-нататък вж. при *Костурци.*

Костурци, мах. към 1) Селище, З 7 Благоевград; 2) Лѝсец, З 10 Кюстендил. — От основа **Костур-*. Селищев, СелС 221, тълкувайки СелИ *Костур, Костури* в Албания, пише, че името е свързано с *кость* и означава „местност със скали (остри като кости)". Освен *Костур* в Южна Македония с *Костур* са известни села в Кривопал. и в Пиротско, МИ *Костỳрица* при Горановци, Кюст. Поради географското разпространение на имената явно е, че не може да се излезе от гръцка основа, каквато Фасмер (MV 192) приема за гр. *Костур*. Обяснението на Младенов-Попвасилев, Граматика на бълг. език 163, от диал. *костур* 'скелет' среща семантични пречки, но основата е същата.

Кòтарци, мах. към Назърица, ЮЗ 12 Босилеград. — От МИ **Котара*, вж. от същата основа *Которанска махала* и *Cotorani.*

Котелци, с. ЮЗ 33 Костур (К 267; ВТр 36; СелС 219, 285; СелСк), **Ḳotelci** (А 1914), **Κοτέλτσι** (MV 192; ПТЕ 335), сега Κοτύλη, Котили (ПТЕ 335; ВТр 36). — От МИ **Котел : котел*, поради прилика по форма. Често в МИ.

Кощилявци, камениста местност при Лобош, ЮЗ 12 Радомир. — Изпърво СелИ, от МИ **Кощилява* (земя), **Кощиляв* (рът) и под., от диал. *коцилляв* 'за почва — каменлив'. Или мн. ч. от **коцилявец* 'камениста земя, каменлива местност'?

Kragalci, с. ЮИ Рикачевци, Ю 20 Кюстендил (А 1914). — От МИ **Крагал-*, диал. *краг* 'лопата, с която се мята хляб в пещ' поради прилика по форма, и топон. наст. *-ал* (?), срв. честите МИ *Лопатна, Лопатница, Лопатни дол* и др.

Крагуйци, Крагуй, мах. към Згурово, ЮИ 10 Кюстендил.

Крагѹнци, изч. село в Битолско, може би дн. *Крагуево*, СЗ Битоля (К 238): **водѣница въ Крагѹнцехъ,** ок. 1337 (Душан, Нов 669), **водѣница ѹ Крагѹнцехъ,** 1335 (Гласник 13, 374). — От МИ *Крагоун от **крагоун** 'вид сокол', или прил. от него с *-jь*, нбълг. *крагуй*, сръб. *Kragujevac*, хърв. *Kraguj* (IM 241). Етим. у Vasmer, REW 1, 653.

Криворидци, мах. към Сажденик, ЮЮЗ 18 Кюстендил. — От МИ **Криви рид.*

Кривошийци, мах. към Ранинци, ЮЗЗ 14 Кюстендил. — От МИ **Крива шия* или от Пр *Кривошиите* (т. е. от тип „Брусарци").

Кривци 1) с. СЗ 22 Гребена (К 275), **Krivci** (А 1914), **Κρίφτσι. Κρύβτζι** (MV 183), **Κρίφτσι,** сега Κιβωτός (ПТЕ 185); 2) с. С 2 Дебър (К 259; Б 1943; БРус 37—39), **Krivci** (А 1914; Im 244; IM 245), **Кривцы** 1863 (СпБАН 16, 29), може би **Кривчин** XVI—XVII в. (СелК 67). — От МИ **Крива* (бара, рътлина), **Криви* (дол, рът) и под.; срв. от същата основа *Кривене, Кривени*, също *Κρυφτσανοῦ.*

Крондирци (Колендир), с. ССЗ 15 Кукуш (К 165), **Килиндир** (Б 1943; ВТр 34), **Κιλιντίρ** (ПТЕ 134), сега Καλίνδρια, Калиндриа (ПТЕ 134; ВТр 34). — Първото от МИ **Крондир: крондир = крондил* 'вид съд за вино и ракия; бъклица' (Младенов, БТР 1094), вероятно изпърво име на извор, от който са наливали вода с такъв съд, срв. *Крондил дол* при Лакатник, Свог., МИ *Крондирко* при Ярлово, Самок.

Κουβέλτσι, с. в Тесалия, обл. Трикала, ок. Каламбака, сега Θεόπετρα (MV 92; ПТЕ 305). — Според Фасмер от **Късел* и *-ец*, но така би дало **Кѫблець*. От начално **Кѫбельци*: МИ **Кѫбел* от *кѫбел* 'ведро', срв. с. *Кѫбел*, Плев. (изселено през 1901, вж. Сп 1921, 289), сега име на чешма при Къртожабене, ЮЗ Плевен, МИ *Кѫблич* при Църнощица, Босилегр.; заето в гр. *κούβελος, κουβέλι* (MV 282); за етим. вж. Vasmer, REW 1, 582.

Κουμανίτσι, с. в общ. Топляни, ЮЮЗ 8 Бер (ПТЕ 125; МЕЕ 8, 311). — От **Куманьци*, от МИ **Куман*, или прил. от него с *-jь* във връзка с името на *куманите* или от ЛИ *Куман*, също от него (в последния случай от тип „Душанци").

Κουμαρίτσι, с. в обл. Фтиотида-Фокида, ок. Фтиотида (ПТЕ 331). — От **Комарьци*: МИ **Комар* или прил. от него с *-jь*, от една основа с *Комарника* и Комарьчѣнѥ по-горе (вж.).

Кутлинци, мах. към Дукът, ЮЗЗ 12 Босилеград. — От МИ **Кутлина: кутлина* 'голям кутел', срещано често в МИ: *Кутлината* при Кръстилци, Мелнишко, *Кутленето* в Благоевгр. и Разложко.

Кутурци, мах. към Буйновци, Ю 6 Елена (Сп 1921, 55). — Редуцирано от **Которци, *Котурци*: МИ **Котора, *Котура*: диал. *котура* 'кочина' (Младенов, БТР 1077); срв. *Cotorani.*

Лахци 1) още **Лафци,** с. ЮЗ до Битоля (К 238), **Lavci** (А 1940; IM 257), **Лашци** XVI в. (СелК 65); 2) с. ЮЗ 6 Ресен (К 241), **Lahci** (А 1914), **Lavci** (А 1940; IM 257); 3) **Лахце,** с. СЗ 4 Тетово (К 210), **Lavce** (Im, IM 256), **Lahce** (А 1914). — От **Лазьци*: МИ **Лазъ*, *(Горни, Долни) *лаз* и под., от диал. *лаз* 'требеж', мах. *Лаз* към Ресен, Босилегр.; вж. от него *Лазене, Лахчани.*

Лепопелци, с. З 16 Кочани (К 226; Б 1943; СбНУ 12, Науч. отд., 310; ЕК 286), **Lepopelci** (Im, IM 258). — От МИ **Лепопел-*. Съблазнително е да се допусне от МИ **Лепи дел*, но има звуково мъчна асимилация *п-д | п-п.*

Лещарци, мах. към Ярешник, ЮЗ 13 Босилеград. — От МИ **Лещар: *лещар* 'голяма леска, т. е. лещак', образувано от събир. *лещье*, както *Дъбярци* (вж.).

Лещарци, мах. към Сушица, И 13 Босилеград. — Вж. горното.

Лугонци, Лунци, с. ЮЗЗ 18 Гевгели (К 152), **Лугунци** (Б 1943). — Неясно.

Лугунци, с. С 12 Велес (К 156; Б 1943), **Lugunci** (Im 268). — Неясно.

Лъбинци 1) мах. към Перивол, С 10 Кюстендил; 2) рекичка, л Бистрица в Кюстендил. Изпърво СелИ. — От МИ **Лъбина: *лъбина* в рус. диал, *лбина* 'заоблена височина' (Даль 2, 261), *лоб* 'стръмнина', бълг. диал. *лъб* 'череп (на глава)' (Геров), срв. с. Льбиница 1336—46, вероятно в Прилепско (AR), а от основата — МИ *Лъбовец* при Реброво, Свог., *Лъбка* при Кози рог, Габр.

Люрци, мах. към Чайле, И 3 Гостивар, с преселници от *Люра* в Миридитско (ГП 458). — От МИ *Люра*, вероятно албанско.

Макринци, м. при Злогош, ССЗ 18 Кюстендил (БДим). — Изпърво СелИ, от ВИ **Макрина: *макрина* 'мокрота, влага', развито от **макър* 'мокър' и *-ина* в *мàк-ам* 'топя, мокря', *мàк-ало* 'чорба' (Ресен), с *-р*, както стб. мок-ръ, ВИ *Макра* при Расник, Г. Рòманци, Рòсоман и Гургулят, Брезн., при Зелениград, Трънско, с. *Ма̀креш*, Кулско, Кумановско, Светиниколско, и др.

Манастѝрци 1) с. СИ до Бяла. **Горно Манастирци** 1880, 1887 (Сп 1921, 111), след това *Горна Манастирица*, тур. **Манастир-и сагър** (=*Малък Манастир*) 1734 (РСт 391); **Долньо Манастирци** 1880, **Долно Манастирци** 1887 (Сп 1921, 156), сега *Долна Манастирица*; 2) с. ССЗ 8 Кавадарци (Б 1943), **Manastirci** (А 1940), вероятно = *Манастирец* в обл. Тиквеш у К 153; 3) мах. към Згурово, ЮИ 10 Кюстендил. — От МИ **Манастир*, често.

Μαραβίντζη, изч. село в Халкидика или в Солунско: μέχρι τοῦ λιθίνου συνόρου τοῦ διαχωρίζοντος τὰ δίκαια **τοῦ Μαραβίντζη**, 1301 (Dölger, SchK 195_{91}). — От **Моравиньци*: МИ **Моравина*: **моравина* < *морава* и *-ина*, т. е. „голяма морава".

Ма(х)алци, с. И ок. 10 Скопие (К 208). — От МИ **Махала*: *махала*, често.

Мегленци, с. СИИ 14 Битоля (К 247; Сп 1917, 5), **Мъгленци** (Б 1943), **Meglenci** (Im 288; IM 287), **Мегленци** XVII—XVIII в. (СелК 142). — От името на областта *Меглен*, прил. от диал. *мегла*, стб. *мьгла, струс. мьгла.

Мора̀вци, мах. към Койно, ЮИ 24 Кюстендил. — Вж. *Морарци*.

Морарци, с. С 15 Кукуш (К 168), **Морафца** (Б 1943), **Морафча** (ВТр 42), **Μοράφτσα** (MV 208; ПТЕ 131), сега 'Αντιγόνεια, Антигония (ПТЕ 131; ВТр 42). — От МИ **Морава*: *морава* 'поляна, обикн. росна', по-старо *мурава*, етим. у Vasmer, REW 2, 174. Формите на *-фца* и *-фча* са променени под влашко и турско влияние. У К стои погрешно *Морарци*, вместо *Моравци*, а *Моравци* (стр. 188) стои погрешно вм. *Моравска*, Санданско.

Мравинци, с. в Дойранско, ЮЗ 7 Валандово (К 164), **Мъравинци** (Б 1943), **Marvinci** (Im 285; IM 284). — От МИ **Мравин* (рид, храст), **Мравино* (поле) и под., прил. от диал. *мрава* 'мравка', срв. с. *Мравино*, Скопско, МИ *Мравинска орница* при Жилинци, Кюст., хърв. *Mravince, Mravinca* (Im 299).

Музоерци, с. в обл. Овче поле, Щипско (ЕК 286). — Неясно.

Муринци, мах. към Беланица, Ю 6 Радомир. — По-старо *Муренци* = преселници от *Мурено*, З 25 Перник (вж.).

Мъгленци, с. в обл. Козяк, СИ 24 Куманово (К 219; Б 1943), **Мъглинци** (ЕК 287), **Maglence** (Im 274), **M'glence** (IM 288). — От МИ **Мъглен*, прил. от *мъгла*, срв. *Мегленци*.

Неварци, м. в Радомирско (ИНЕМ 12, 162). — Изпърво СелИ, от МИ **Невар*, по всичко изглежда от *не* и стб. варь 'гореща вода; варовита скала, вар', т. е. „местност с не варовити скали или с не гореща вода" за разлика от околната; за строежа срв. *Неворци, Негорци*.

Неворци, мах. към Д. Секирна, ЮЗ 16 Брезник (ВВ). — От ВИ **Невор*, съставено от *не* и **вор* в *из-вор*: **невор* 'слаб извор', срв. с. *Невор*, Ениджевард., м. *Неворщица* при Парамун, Брезн., срхр. *pȍd-vorak* 'малък извор край голяма река', *ȕ-vor* 'устие на поток', вж. Schütz 66, 75, също р. *Неврелица* при Лакатник, Свог., *Неврелов дол* при Желен, Свог., рус. р. *Нетеча*, още тук *Неварци* и *Негорци*.

Негорци, с. С до Гевгели (К 152; Кк; Б 1943), **Negorci** (А 1914; Im 304). — От МИ **Негора*, **Негорье*, съставено от *не* и *гора*, вероятно 'планина'; за строежа срв. м. *Небрег* при Долна Бела речка, Берк., с. *Небрегово*, Битолско, както и *Неворци*, *Неварци*.

Новоселци 1) градец И 22 София, от 1950 Елин Пелин, тур. **Нувасел** XV в., 1576, **Нувасил** 1671, **Нувасел** 1728 (РСт 406), **Новоселци** XVI—XVII в. (Гошев, СЗН 2, 6), тур. **Новосел** 1683 (П. Миятев, АППр II 1, 111); 2) мах. към Градево, ЮЮИ 14 Благоевград; 3) мах. към Сухострел, ЮЮЗ 23 Благоевград; 4) с. З 3 Видин; 5) с. ССИ 24 Воден (К 148; ВТр 44; Б 1943), **Novoselci** (А 1914; А 1918), **Νοβοσέλτσι** (MV 199; ПТЕ 266), сега Νερόμυλοι, Нeромили (ПТЕ 266; ВТр 44); 6) изч. село в Плевенско, споменато в завещанието на Гаази Али бей (Г. Гунчев, АППр I, 1938, 2, 42); 7) мах. към Еремия, ЮИИ 15 Кюстендил. — От СелИ **Ново село*, много често в слав. топонимия.

Облавци, с. И 15 Куманово (К 216; ГП 582; ЕК 287), **Oblavce** (Im 311; IM 310). — От МИ **Облава*, развито от *объл* 'валчест, топчест' и топон. наст. *-ава*; срв. от същата основа *Облешово*, Кочанско, МИ Обла глава 1348, вероятно в Призренско (Нов 693), р. *Обла* в Неготинско, изпърво МИ. Или от **облава* в пол. *obława* 'пясъчен насип' от *ob-* и *ława*, REW 2, 2.

Огорѐлинци, мах. към 1) Гложье, З 6 Босилеград; 2) Дукът, ЮЗЗ 12 Босилеград. — От МИ *Огорелина(та)*, често в западни области за опожарявани места.

Оловци, Горно и Долно, равнище при Петрово, ЮИ 12 Мелник (ВШ; Б 25). — Изкусителна е връзката с МИ **Олово*: *олово*, срхр. *Olovci, Olovo* (AR отбелязва, че се намира край оловни залежи), *Olovske luke, Olovija* (AR). С оглед обаче на факта, че в мелнишкия говор началното *в-* често минава в билабиално и изчезва, може да се предположи с по-голяма увереност, че в основата стои тук МИ **Волово*, прил. от *вол*, с много примери от бълг. топонимия.

Оснорѝдци, Осморѝдци, мах. към Н. село, Ю 10 Кюстендил. — От МИ **Ос(е)нѝ рид*, т. е. прил. от *осен* 'дърво ясен' с *-јь*, със старинно ударение, поради което е изпаднала гласната *-е-*. Второто име с дисимилация *сн* > *см* поради осмисляне с *осем*. В случая не би могло да се мисли за един произход с *Осма Калугерово* (сега Асеневци) и *Осма Градище* (сега Градище) от двете страни на р. Осъм, СИ Ловеч, тъй като първата им част стои във връзка с р. *Осъм*.

Острилци, с. в Прилепско, Ю 3 Крушово (К 244 ; Сп 1917, 7 ; Б 1943), **Ostrilci** (Im 320), **Ostriljci** (IM 319) **Ѡстрил’ци** между 1544 и 1548 и през XVII—XVIII в. (СелК 64). — От МИ **Острило*, **Острила*, от диал. *острило* 'остра част на сечиво' (Г е р о в) или 'брус' (Брезнишко, Трънско), развито по фигуративен път, срхр. *ostrilo* = *oštrilo, oštrila, oštrilica* 'брус за точене ; някаква остра част в плуг' (AR), МИ *Острило* при Арзан, Г. и Д. Ро̀манци, Гърло и Братушково, Брезн., *Острила* при Садовик, Брезн., *Малка Острила* при Завала, Брезн., *Острилото* при Житуша и Пчелинци, Радом., при Велюшец, Петричко, *Острилата* в Кюст. и при Кленовик, Радом., *Острилище* при Гигинци, Брезн., *Острилско присое* при Хубавене, Врач., *Острилски дол* до Черни Вит, Тетев., от МИ *Остриля*.

Палага̀нци, склон ЮЗ до Ботевград (Ст Илч). Изпърво СелИ. — Като се вземе предвид, че в ботевградския говор има, макар и рядко, акане, напр. в *Нава̀чене* < *Нова̀чене* и др., би могло от МИ **Палаган*, начално **Пологан*, развито от *полог* и топон. наст. *-а̀н*, т. е. „място прилично по форма на полог“, както МИ *Сипѝ по̀лаг* при Челопеч, Пирд., дето първата част е прил. от *сип* 'сипей', а втората *по̀лог*, с акане *по̀лаг* в говора.

Палака̀рци, мах. към Кленовик, Ю 14 Радомир. – Преселници от областта *Палакарѝята* в Самоковско, в поречието на *Палакарѝя* (според И р е ч е к, Пътувания 664, от гр. *παλαιοκαρύα* 'стар орех'). Името се среща и при Сапарева баня, Станкедим., при Д. Секирна, Брезн., и др.

Паланцѝ, мах. към Гор. Лисина, СЗ 11 Босилеград. — Вероятно от (Крива) *Паланка*, срв. *Паланчане* ; за изпадането на крайката срв. *Тавaличанци* от *Тавалич-ево*, Кюст.

Палюрци, с. И Гевгели (К 151 ; Сп 1917, 95). — От МИ **Палюр(и)*, възникнало на гръцка почва от *παλιοῦρι* 'драки, тръни', срв. *Παλιοῦρα*, още *Παλιοῦρι* 4п в Гърция (ПТЕ, s. v.), МИ *Палуря* при Приморско, Бург., от *па̀лур* 'място, където се залага рибарски талян' в говора.

Пѝщинци, мах. към Бъзовица, СИ 11 Босилеград. — По всяка вероятност от **пищина* 'заприщено място', развито от *пищ* (вж. *Пѝщане*), срв. *Пѝщина*, дол при Слишовци, Трънско, но и РИ *Пѝщин* (пак там).

Плавци 1) изч. село в Охридско: въ градѣ Охридѣ... Оуборо и Плавци, 1342—1345 (Душан, Нов 673); 2) м. при Бохова, ЮЗ 14 Трън (БДим). — От МИ **Пла̀ва* (могѝла), **Пла̀во* (бърдо) и под., дето *плав* 'светлосин, синкав, блед, све́тъл', МИ *Пла̀ва кру̀ша* при Злогош, Кюст., *Пла̀вете нѝве* при Трекляно, Кюст., или от **плав* 'плавей, плавок, носен от река', МИ *Пла̀вът* при Забърдо, Девинско, *Пла̀вец*, речен бряг при Гор. Мързян, Златогр., по-нататък *Плава̀ко* при Тишаново, Кюст., от *плава̀к* също.

Подгорци, с. ССЗ 12 Струга (К 254 ; Б 1943), **Podgorci** (А 1914 ; А 1918 ; Im 339 ; IM 336), „1 St(unde) westlich davon Ljabunisch mit 120 halb alban., halb bulg. Häusern... davon 1/2 St(unde) südlich **Podgoriza** mit 60 halb alban., halb. bulg. Häusern“ (H a h n, Reise... 1868, 45 ; И ш и р к о в 59). — От МИ **Подгора*, **Подгорье*, мн. често в слав. МИ, срв. напр. сръб. *Podgorce*, хърв., словен. *Podgorci* (IM 336), пол. *Podgóra*.

Poleganci, мах. З Ново село, Ю 9 Кюстендил (А 1914). — От основа **Полеган-*, вероятно от **По Леган*, където *по* 'зад, отвъд, след', а втората част ще да е от изч. същ. **леган*, срв. срхр. *lêganj* 'мързеливец, лежак', от *lèžati*, или *lèganj* 'птица Caprimulgus europaeus; бекас, Scolopax' (AR).

Предѐлци, мах. към Ат кория, Ю 16 Кюстендил. — От МИ **Предел*, често в МИ.

Преода̀рци, мах. към Кресна, Ю 26 Благоевград. — От МИ **Пре(х)одар* : **пре(х)одар* = *преход* 'превал на планина' и *-ар*, т. е. 'голям преход'; за *-ар* срв. *Рекарци*.

Припутинци, изворче при Владѝмир, ЮИ 18 Радомир. — Изпърво СелИ, произв. от МИ **При путина*, от **путина* 'голям път', привнесено от *у*-говорна област, вероятно от рудари, срв. *Угля̀рци*, а за основата МИ *Моропутинье* при Брусник, Брезн., *Моропутина* при Табан, Сливн. (все в *у*-говорни области), сръб. *Putinci*, хърв. *Putinji*.

Причелци, пасище при Църварица, ЮЮИ 26 Кюстендил (БДим). — Изпърво СелИ, произв. от МИ **Причел*, срв. МИ *Причѐл* при Ямборано, С Кюстендил, от изч. прил. **причел* 'възправен като чело', т. е. 'стръмен', срв. от втората част по-горе *Челопечане*.

Пуздерци, с. С 22 Щип (К 232 ; Б 1943; Сп 1917, 105; РечнМ 232), **Puzderci** (Im 362). — От МИ **Пуздер(и)*, **Пуздерье* от **пуздер* 'пъздер', срв. *пуздерки* 'пъздери, кълчища': *кошуля от пуздерки* (Г е р о в), редуцирано от *поздер*, архаизъм, както укр. *поздир-*, вж. М л а д е н о в ЕтР 407 ; Vasmer, REW 2, 301; МИ *Пъздерковица* при Гуцал, Самок., и р. при Момина църква, Грудовско, особено *Пуздерица* при Берсин и Граница, Кюст.

Пчелинци, с. З 8 Радомир. — От МИ **Пчелин*: *пчелин* 'пчелно стопанство'.

Рапалци, вж. *Ропарци.*

Ратирци, с. СЗ ок. 15 Кукуш (К 164). — От МИ **Ратир-*, може би гр., срв. гр. *παράθυρο(ν)* 'прозорец'.

Режанци 1) **Режанци,** с. ЮЗ до Брезник; 2) **Рѐжанци,** с. в Тетовско (ГП 448). — От **Ръжанци*, с асимилация **Ражанци* и с преход *ра*|*ре* *Режанци*, произв. от МИ **Ръжан(а)*, прил. от *ръж* с наст. ***-ѣнъ*** или ***-јанъ***, както *брашнян, сиренян* и др., срв. хърв. *Režanci* (Im 375), още *Ръжаничани.*

Рекалерци, мах. Ю 6 Влахи, С 18 Сандански (ВШ). — От МИ **Рекалер*, турско образуване от ВИ **Река* с *-ler*, т. е. „които живеят край река".

Рекалийци, р. изв. от вр. Лисец при Нежилово, СИ Кратово (Б 50). — Изпърво СелИ, произв. от МИ **Рекалии*, срв. *рекалии* „които живеят край река" (Влахи, Санд.), *Рекалийската чешма* при Смоличано, Кюст.

Рѐкалци, мах. към Гюешево, ЮЗЗ 18 Кюстендил. — От **Рекарци* (вж. долното) с дисимилация *р-р* | *р-л.*

Рекарци, мах. към 1) Габрово, ЮЗ 18 Благоевград; 2) Покровник, ЮЗ 5 Благоевград. — От МИ **Рекар*: **рекàр* 'голяма река', от ***река*** и ***-àр***, както в МИ *Висàр* при Дълга лука, Трън., *Сложàр* при Велиново, Трън. (от *слòжье*, съб. от *слог*). *Седлàр* при Кожинци, Трън. (от *седлò* 'седловина'), *Рекàрска махалà* при Лешко, Благоевградско.

Рѐсенци, м. И Егълница, ЮЗ 12 Радомир. — От СелИ *Рѐсен*, Кюст., понеже там били имотите на преселници от *Ресен*. Изпърво СелИ.

Ридарцѝ, мах. към 1) Доганица, ЮЗ 16 Босилеград; 2) Гюешево, ЮЗЗ 18 Кюстендил. — От *ридар* 'голям рид'.

Ропарци, алб. село ЮЗЗ 6 Куманово (К 217), **Ропалци** (ГП 554), **Ропальци** (ЕК 287), **Ропалци** (Сп 1917, 31), **Ropaljce** (IM 375; Im 379), **Ropalce (Rupanci)** (А 1914). — От **Ропарьци*; МИ **Ропар*, от изч. същ. ***ропар*** 'голяма рона, яма' или от ***рона*** + ***-ал***, срв. *мочал* срещу *моч-ур*, срв. р. *Ропàлица* в Рила; 'Ροπαλαία 1317, в Халкидика (Dölger, SchK 41$_{68}$); за основата срв. МИ *Ропѝна* при Синиково, Ксант., *Рòпова дол* при Лесково, Девинско, *Рòпов клàденец* при Цалапица, Пловд., *Рòпката* при Хвойна, Асеновгр., *Рòпките* при Мъглица, Маданско, *Рòплеко* при Търновлак, Кюст., *рòпка* 'дупка, бърлога на звяр' (Солунско, Małecki, Słownik 98), сръб. *Ropica*, словен. *Ropoča* (IM 375), с топон. наст. *-oča*, пол. р. *Ropa, Ropka* в поречието на Висла (SG 9, 740, 745).

Рỳпци 1) с. З 5 Видин; 2) с. С 7 Луковит, тур. **Рубджа** 1430, **Рубча** 1632, XVIII в. (РСт 445). — От МИ **Рупа*: диал. ***рупа*** 'яма, дупка', срв. *рупци* „име, с което странджанското население нарича себе си" (Аянов 201), вж. и *Ропарци.*

Ръжинци, с. СЗ 16 Кюстендил. — От МИ **Ръжина(та)*: изч. същ. ****ръжина***, вероятно 'ръжена слама', за образуването срв. *бобина* 'бобова слама', ***мекѝна*** 'дребна слама', рус. диал. ***ржина*** 'зимно жито' (Даль 4, 101).

Σακαρέτσι. с. в Етолия-Акарнания, Ю$_{12}$И$_{90}$ Арта (ΕΕΔ 1, 590). — Може от **Сакарьци*: МИ **Сакар* от тур. *sakar* 'който е с бяло петно, белезникав', срв. *Сакар Балкан*, честото МИ *Сакарджа* и др., или от **Сокарьци*: изч. същ. **сокарь* 'готвач', произв. от стб. сокъ (Супр.), нбълг. *сок*, тук с предаване на неудареното бълг. *о* с гр. *α* и *ь* с *ε*, както обикновено.

Сгорополци, с. ЮЮИ 8 Велес (К 159), **Згорополци** (А 1943; Сп 1917, 90), **Zgropolci** (IM 480), **Згрополци** (Б 1943), **Zgropolci** (Im 488). — От МИ **Сгори-поле*, от типа *стърчи-опашка*, както *Сгориград* до Враца, тук повлияно от двуосновни думи като *търно-коп, сухо-дол* и др.

Сдфалци, с. Ю 3 Костурското езеро (Б 1943), **Zdralca** (А 1914), **Зрелца** (К 267), **Σδράλτση** (MV 195). — От **Ж(д)рѣльци*, от ВИ **Ж(д)рѣло*: *ж(д)рѣло* 'извор', често в МИ в западни области, тук със затвърдяла *рѣ* > *ра*: както е известно, в Костурско до средата на XVI в. с запазен ятов изговор, срв. напр. *τζερεάβα* черѣва, черѣво, *χλιάπο, βιάτρο* = хлѣбъ, вѣдро, *βριατένο* = врѣтено, *ποβιάσμο* = повѣсмо и др., вж. C. Giannelli, Un lexique macédonien du XVIe siècle, Paris 1958, стр. 23, 34, 35, 39.

Седларци 1) с. в Кривопаланско (ЕК 287); 2) **Sedlarci,** с. ССЗ 6 Струмица (Im 386; А 1914; А 1940); 3) **Горно и Долно Седларци,** села Ю 7 и Ю 4 Тетово (К 212; Б 1943), **Gorno и Dolno Sedlarce** (Im 135, 175; IM 136, 175). — От МИ **Седлар*: **седлар* 'голяма седловина', срв. с. *Седлар*, Кумановско, МИ *Седлàр* при Бусинци и Кожинци, Трънско, при Драготинци, Годечко, *Седларево*, Тетовско, срхр. *Sedlare, Sedlari, Sedlarica* (Im 386).

Секирци, с. в Прилепско, СИ 15 Крушово (К 246; Б 1943), **Sekirci** (А 1914; А 1918; IM 382), **Секиръци** 1544—1548, **Секирци** XVII—XVIII в. (СелК 66, 143). — От МИ **Секира*: *секира*, вероятно във връзка със сечене на гора, срв. Г. и Д. *Секѝрна*, Брезн., *Секѝрник*, Радом., р. *Секирица* при Петачинци, Царибр., м. *Секѝрица* при Старчево, Петричко, и при Филиповци, Трънско, *Секѝрски дол* при Бутроинци, Трънско, *Секѝрище* при Врабча, Трънско, пол. РечИ *Siekierna, Siekierka* (SG 10, 520, 521).

Селдурци, вж. *Сурдулци.*

Селци 1) с. в ЮИ Албания, И 11 Лясковик (СелС 262; СелСк), **Selci** (А 1918), **Селица** (Б 1943); 2) с. Ю$_{25}$И$_{7}$ Берат (СелС 262), **Селцка** (Б 1943); 3) с. ЮИ Дебър (К 260). — От МИ **Село* *(Ново, Старо, Горно) *село* и др., срв. *Новоселци, Староселци.*

Сивокобѝлци, мах. към Раково, Ю 22 Кюстендил. — От МИ *Сива кобила* при селото.

Сичкодолци, мах. към Дръмша, З 12 Своге (СтИлч). — Може би от МИ **(Ле)сички дол,* прил. от *лесица* с *-ьскъ,* но отпадането на началната сричка остава неясно.

Скандалци, с. Ю 17 Щип (К 231), **Skandalci** (Im 393; IM 389). — От МИ **Скандало*: изч. същ. **скандало,* по всяка вероятност 'спорен имот', от гр. *σκάνδαλο(ν)* 'раздор, карба, вражда', срв. РИ *Ска̀ндаловци* във Вакарел — Полиовци, мах. *Ска̀ндалото* при Троян, а семантично срв. честите МИ *Кавгалѝя, Кавгалѝйското, Кавгалъ̀ка, Враждѐбна,* Соф., и по-горе *Karjan, Karjani.*

Скапово̀дци, Скапово̀дска махала̀, към Н. Село, Ю 10 Кюстендил. — От ВИ *Ска̀пата во̀да* при селото, срв. *Скапа вода,* кл. при Търсино, Ю Кюст., т. е. оскъдна или много лечебна вода.

Смаинци, мах. към Дръмша, З 12 Своге (СтИлч). — От ВИ **Сма̀йна* (бара, река), от изч. прил. **сма̀ен, сма̀йна* в словен. *smajen, smajna* 'съвсем сух', *smânja* 'голяма суша', рус. диал. *сма́га* 'горещина, пек; жажда', срхр. *smàgnuti* 'потъмнявам от обгаряне', чеш. *smahlý* 'изсушен', пол. *smaga* 'жажда', вж. Vasmer, REW 2, 669. Срв. *Сма̀йна река* при Стакевци, Белоградч., МИ *Сма̀йница* при Беренде, Радом.

Стамбо̀лци, мах. към Топлеш—Зелено дърво, ЮЗ 10 Габрово. — От СелИ *Стамбол* = Цариград, вероятно поради преселване или по прякор.

Старопадалци, мах. към Чокльово (сега Байкалско), ЮЗ 18 Радомир. — От МИ **Старо падало,* дето *падало* 'място, където стануват пътници', често в МИ; за строежа срв. сръб. *Staropoljance* в Косово (IM 404).

Староселци, с. СЗ 30 Плевен, тур. Ени Хисар, с друго име **Истаруселе** 1430. **Истарусел** 1673 (РСт 464). — От СелИ **Старо село,* много често.

Столци, падина в Чепинското корито (СбНУ 3, 362). — Име на изчезнало селище, произв. от МИ **Стол(а)*: стб. столъ 'маса', т. е. „място, равно като маса, равнище", често в МИ като *Сто̀лът,* Севл., *Сто̀лово;* срв. от него *Stoiceni, Stolniceni.*

Среднорѝдци, мах. към Тишаново, ЮЮИ 22 Кюстендил. — От МИ *Средни рид,* често в МИ.

Стругарци, мах. към Раници, ЮЗЗ 14 Кюстендил. — Би могло от *стругар,* от което е произв. *стругарница* 'дъскорезница', (т. е. от тип „Брусарци"), но по-вероятно изглежда от **стругар* 'голяма струга' в рус. *струга* 'суходол', чеш. *strouha* 'капчук; ров', словаш. *struga* 'поток, течение', словен. *strúga* 'течение; речен ръкав; вир'; за наличието му в бълг. може да се съди по гр. *στρουγκά* bulgarica lingua 'fossae, stagna, vivaria', според Du Cange, вж. **Младенов,** СпБАН 10, 1915, 63. Срв. СелИ *Струга* в Охридско, МИ *Стругар* при Раници и Гърляно, Кюст., *Стругаря* при М. Търново, *Стругарка* при Борован и Оходен, Белослат., и др.

Стръмци, мах. към Белица, ЮИИ 8 Трявна. — Според Weigand, Rumänen und Arumunen in Bulgarien, 1907, 46, от рум. *strîmtu* 'тесен'. Формата позволява името да се изведе от МИ **Стръм*: изч. същ. **стръмь* 'стръмнина', или прил. *стръм* 'стръмен', както срхр. *stȓm,* словен. *stŕm,* чеш., словаш. *strmy* 'стръмен', **стръмол(ь)* 'стръмнина' в МИ *Стръмоль* при Косово, *Стръмольо* при Ваксево, *Стръмоло* при Пелатиково и *Стърмоль* при Гърбино, Кюст.; срв. по-горе *Стръмен.*

Сту̀белци, м. при Д. Кортен, ССЗ 22 Кюстендил (БДим). — Изпърво СелИ, от ВИ **Стубел: стубел* 'извор', срв. по-горе *Стубленце.*

Сукалинци, мах. към Габрово, ЮЗ 18 Благоевград. — От МИ **Сукалина*: изч. същ. **сукалина* 'възкално място', съставено от *кал* и *су-* в *су-мрак, су-кървица, сугорье* в *Сого̀рска долѝна* при Стайчовци, Трънско (срхр. *sugorje,* словен. *sogǫ̂rje,* рус. *сугорок* 'чукара'), рус. *сукален* 'птица Scolopax totanus', вж. Vasmer, REW 3, 42. Втората част е доразвита с *-ина,* както геогр. термини *дол-ина, ров-ина.* Срв. *Сукалъчка бара* и *Сукалъц* при Парамун, Трънско, от **сукал* 'възкално място'.

Сурдулци, с. Ю 7 Радовиш (Сп 1917, 104), **Surdulci** (Im 417), **Сулдурци** (ГП 670), **Surdurci** (IM 411), **Селдурци** (К 234). — Начално **Сурдульци*: МИ **Сурдул,* възникнало на румънска почва от *surd-ul* 'глух', срв. МИ *Сурда* при Г. Диканя, Радом., при Ярлово, Самок., и в Бабуна, С Прилеп, *Сурдулача* при Велиново, Трънско (доразвито на бълг. почва с *-ача*). Може и от ЛИ *Сурдул,* срв. ЛИ Соурьдоуль 1348 в Призренско (Гласник 15, 270; Даничић 3, 204), от същия произход, изпърво прякор. Във втория случай името е от типа „Душанци".

Сфилци, още **Сфилта,** с. Ю 19 Кожани (К 280; ВТр 53), **Сфилци** „в Венцском окр., Янинской обл." (СелС 249), **Sfilci** (А 1914), **Σφίλται** (MV 189; ПТЕ 188), сега Χρώμιον, Хромион (ПТЕ 188; ВТр 53). — От **Биль-*

ци: МИ **Било* от *било* 'планински гребен' (срв. с. *Било*, Царибродско), станало **Вилци* на гръцка почва, като е прибавено и протетично *Σ-*, от предлог εἰς или член τῆς, както при *Своляни* (вж.) в същата област.

Σφρατζῆ, Σφραντζῆ, изч. село в Халкидика или в поречието на Долна Струма: σίγ(νον) 'Ιω(άννου) **τοῦ Σφρατζῆ**. 1374, с вариант **Σφραντζῆ** (Dölger, SchK 309_{17}). — Начално **Враньци*, вж. *Вранци*.

Σφρεντζῆ, изч. село в Халкидика край манастира Пантелеймон: τοῦ ἁγίου Παντελεήμονο(ς) **τοῦ Σφρεντζῆ**, 1044 или 1059 (Dölger, SchK $178_{8, 20}$). — От **Враньци*: МИ **Вран* (камък, дол), **Врана* (бара, река) и под., от *вран* 'черен', често в МИ, или от ЛИ *Вран* или прил. от него с *-jь*, от типа „Душанци". И в двата случая с протетично гръцко *Σ-* от сандхи, с типично гр. *Σφ-* от бълг. *Св-* (вж. *Σφραντζένη*), още с преглас на *ра* / *ре*, срв. *Σφρα(ν)τζῆ*, *Вранци*.

Талишма̀нци, с. СЗ 5 Кратово (К 221; ЕК 286), **Талашманци** (Б 1943), **Talašmance** (Im 433; IM 427). — От МИ **Талишман*, *Талашман*, от тур. диал. *talışman* 'щурец' (SDD 1307), с. *Талашманлии* (Ген. Тошев), Ямболско.

Тарайнци, с. ССИ 8 Щип (К 230), **Тараинци** (Б 420), **Таринци** (Сп 1917, 106; Б 1943), **Taraínci** (А 1914; Im 433), одь Тарахиньць поутемь до Радан'ске мегіє, 1335 (Душан, Нов 428). — От МИ **Тара(х)ин*, срв. сръб. СелИ *Tarahin Do* (Im 433); едва ли от гр. *ταραχή* 'шум, бъркотия'.

Тепавци, с. ЮИИ 18 Битоля (К 237; Б 1943), **Tepavci** (А 1914; А 1940; Im 434; IM 428). — От МИ **Тепава*: *тепава* в *тепавица* 'валявица', срв. с. *Тепава*, Ловешко, основа *теп-* в *тепам* 'бия'.

Теранци, с. ЮЮЗ 8 Кочани (К 226; ГП 631; Сп 1917, 102; Б 1943), **Teranci** (Im 434). — Срв. словен. СелИ *Ter* (Im 434).

Тестемелци, с. З 8 Щип (К 231; Б 1943; Сп 1917, 106), **Testemelci** (Im 434). — От МИ или по-скоро прякор **Тестемел*: *тестемел* 'кърпа, забрадка; везана кърпа' (Геров), вероятно по характерна особеност на облеклото, както *Гайтанци* (вж.).

Тиганци, мах. към Елена. — От МИ **Тиган*: *тиган* 'разлат домакински съд с околище' поради прилика по форма, срв. МИ *Тига̀нь* при Велиново, Трънско, *Тига̀ньо* при Осиково, Врач., *Тиганица* при Загражден, Смол., *Тиганчето*, вир при Лиляче, Врач., и др.; семантично срв. *Котелци*.

Тлъминци, с. З 10 Крива Паланка (ЕК 286), **Тлъменци** (К 225), **Tlamince** (Im 235), **T'lminče** (IM 429), **Тлъмници** (Сп 1917, 29).— По всяка вероятност във връзка в Г. и Д. *Тлъмино*, С 15 Крива Паланка (вж.).

Топотанци, с. в Радовишко (ГП 673). — Вероятно от ВИ **Топотан*, развито от **топот* 'тъп шум', рус. *топот* 'тропот (от копита, крака)', срхр. *tȍpôt*, словен. *topòt* също.

Тридавци, дол Ю Мечкуевци, С 20 Щип (Б 50). — Изпърво СелИ, от МИ **Тридав-*, може би тракийско, срв. трак. *δάβα, δέβα* 'град', вж. D. Detschew, Die thrak. Sprachreste 121 сл., и **τρι* 'три', срв. гр. *τρεῖς* от **treįes*. Според Вл. Георгиев (устно) може би от начално **Тръждава*: стб. трѫдъ 'гъба' и *-ава*, осмислено по-късно с *три*. За първия случай срв. *Трѝград*, Девинско, гр. *Τρίπολις*.

Трипотанци, с. З 16 Кочани (К 222; ЕК 286; Б 1943), **Tripotanci** (Im, IM 440). — Вероятно с редукция от **Трепотанци*, от МИ **Трепотан*: изч. сущ. **трепот* 'топола', срв. укр. *трепе́та* 'топола', бълг. *трепетлика*.

Тро̀енци, мах. към 1) Стълът, ЮЗ 14 Севлиево; 2) Кръвеник, Ю 20 Севлиево. — От гр. *Троян*, с преглас, поради преселване, Ковачев, Севлиевско 99.

Тънкорътѝнци, мах. към Доганица, ЮЗ 16 Босилеград. — От МИ *Тънка рътина* до махалата.

Фарафу̀нци, мах. към Дръмша, З 12 Своге (СтИлч). — От МИ, ВИ **Фарафу̀н*, възникнало на румънска почва от *fărăfund* 'бездънен', от *fără* 'без' и *fund* 'дъно', срв. *Фарафун*, дол при Грамада, Кулско. Семантично срв. р. *Безданица* при Големаново, Кулско, стб. бєздънъ 'безводен' (Зогр., Мар.), м. *Безденица* при Чеканец, Кюст., *Безденик* при Царевец, Врач., с. *Бездѐн*, Сливн., с. *Μπεσδούνι* в Епир (MV 42).

Цървивци, с. С 8 Кичево (К 256), **Crvivci** (IM 114), погрешно **Crnovci** (Im 113). — От МИ **Цървив* (орех), **Цървиво* (дърво), прил. от диал. *църв* 'червей', срв. МИ *Черви̇̀вата ка̀ца* при Идилево, Севл., *Цървище* Станкедимитр.

Църковци, с. ССИ 8 Щип (К 230; ЕК 286; Сп 1917, 106) **Crkovci** (А 1914). — От МИ **Църкова(та)*, често в МИ.

Църноглавци, мах. към Мечкул, З 24 Банско. — От МИ **Църна глава*, **Църноглав*, често, където *глава* 'главеста местност, чукара', срв. тур. *Карабашлъ* (Черноглавци), Преславско.

Чепинци 1) с. СИ 10 София, тур. **Чепиндже** 1420, **Гюрне Чепиндже** (=*Горно Чепинци*) 1576 (РСт 475); 2) изч. село в Плевенско (Г. Гунчев, АППр I 2, 1938, 43). — Първото вероятно във връзка с *Чепино* в Западните Родопи, поради преселване, може би през XVII век, когато започва помохамеданчването на българите в тоя край. От един произход с *Чепени*, *Чепино* (вж.). Срв. и словен. *Čepinci*, хърв. *Čepin* (IM 118).

Чепърлинци, с. З 11 Годеч. — От МИ **Чепърлина*: **чепърлина* или **чепърнина*, срв. МИ *Чепърна* при Заножене, Берк.; мъчно е да се свърже с рус. *чепурник* 'гъст храст', за което Фасмер, REW 3, 317, допуща връзка с *чепáть* 'хващам, залавям', т. е. „бодлив храст, драка". От друга страна може от представка **че-* и **пърлина* 'горяло, пърлено място', от гл. *пъ̀рля*, срв. честите МИ *Пърлевина, Пърлица, Пърлежа, Пърлежо, Пърленица, Пърленото = Горелото, Пърлището*, и др., или от **чепърлина* в срхр. *čepȑlina* 'раст. ребрика, Gladiolus communis' (AR), вероятно във връзка с гл. *čepȑljati* 'драскам, стържа', *čèprlja* 'раст. бърдун, Asphodelus albus'. Б. Симеонов, БЕз, 14, 1964, 387, дава погрешна форма *Чепърлянци*, което се опитва да обясни от **чепърък* срещу *чѐпор* 'чвор' и *чепѐряк* 'нещо зацепено; нещо в страни' в говора (от него би се получило **Чепъркнянци*), или от рум. *cepar, cepir* 'лукар' и *-л'а-нци* (от което също не може да се получи *Чепърлинци*).

Четирци 1) с. ССИ 7 Куманово (К 217; ЕК 287; Б 1943), **Četirce** (А 1914; Im 119); 2) с. ЮИИ 16 Кюстендил, тур. **Четирче** 1576, 1605 (РСт 477). — От МИ **Четири* (камъка, рида) и под., срв. МИ *Четири буки* в Дренска планина, И Прилеп, *Четири польени* при Тетевен, *Четирите дърва* при Челопеч, Пирд.; Миков 259, свързва името правилно с *четири*, но го съпоставя погрешно със съседното СелИ *Катрище*, което извежда от лат. *quatuor* 'четири'; за него вж. Rospond 87.

Чу̀каринци, мах. към Гложье, З 6 Босилеград. — От *чукарина* 'голяма чукара'.

Чука̀рци, мах. към 1) Българчево, З 5 Благоевград; 2) Лечевци, СИ 10 Босилеград. — От МИ *Чукара*, често.

Шапранци, с. в Прешовско (К 220; Сп 1917, 28), **Šaprance** (Im 422), **Шапранци** 1345 (Прилози 7, 112). — От МИ **Шапрань* = прил. от *шапран* 'раст. Carthamus tinctoria, Crocus sativus', срещано и *шафран*, рус. *шафран*, вж. Vasmer, REW 3, 380, тук с диалектна замяна *ф* > *п*, както в ЛИ *Степан* от *Стефан* (Кюст.), МИ *Степа̀ница* до Клисура, Карловско.

Шелеверци, с. ЮЮЗ 12 Прилеп (К 244; Сп 1917, 9; Б 1943), **Šeleverci** (А 1918; Im 424; IM 418), **Шелеверци, Шѐлеверцѝ** XVII—XVIII в. (СелК 143). — Вероятно с премет от **Шевелерци*: МИ **Шевелер*, тур. **şeveler*, мн. ч. от **şeve*, срв. *şev* 'нанадолнище, склон', начално **şevler*, вероятно разширена на турска почва поради натрупване на съгласни (?). Морфологично по-правилно от *şive* 'говор; изящност, изисканост', може би по прякор или диал. *şive* 'сплитка на коса' (SDD 1294), *şiv* 'вършини, съчки' (там), *şeve* 'стъклена гривна', *şelevre* 'сноп' (там 1280, 1282). Във всеки случай срв. подобните стсръб. СелИ Шелевренаць, също име на река в Срем, СелИ *Šelevrenci* в Босна (AR).

Шльопинци, с. Ю 5 Гевгели (К 152; ВТр 60), **Шлопинци** (Кк; Б 420), **Šlop (Šlopnica)** (А 1914), **Слопница** (Б 1943, повлияно от гръцката форма), **Σλόπνιτσα** (MV 201), **Σλώπνιτσα**, сега Δογάνη, Догани (ПТЕ 138; ВТр 60). — От МИ **Шльопина, *Шлопина* от *шльопина*, увелич. от **шльопа, *шлопа* (срв. МИ *Шлопа* при Чешлянци, Кюст.), в диал. *шлюпка* 'зелена орехова черупка; листа около царевичен плод' (Геров); за образуването срв. *боб-ина, мамул-ина, рогоз-ина* и др.

Шукалци, мах. към Койно, ЮИ 24 Кюстендил. — От МИ **Шукал*: **шукал*, срв. срхр. диал. *šȕkālj, šukan* 'безрог козел или овен', *šȕka* 'шута овца' (AR).

Яболци, с. ЮЗ 11 Скопие (К 209; Б 1943), **Јаболци** (РечнМ 203), **Jabolci** (Im 206; IM 207), **Ябълци** (Сп 1917, 92), погрешно **Javolci** (А 1914). — От МИ **Яболь* = прил. от **яболъ* 'ябълка' с *-jь*, т. е. 'ябълков', срв. от него *ябол-ка, ябол ко, ябъл-ка*, също по-горе Ꙗблашчани. От друга страна може от **ябол*, стб. *жбєлъ, нбълг. *въбел*, с вариант *-ел*/*-ол*, както в *стубел*: *стубол* в диалектите; от същата основа срв. *Ἀμπλιανη*.

Ямурларци, с. З 12 Щип (К 231; Б 1943), **Jamularci** (Im 208; IM 209). — От МИ **Ямурлар*, от тур. *yağmurlar* 'дъждове', срв. с. *Ямурла̀р*, сега Дъждовница, Кърджалийско. Втората форма с асимилация *р-л*/*л-л* и контракция *л-л*/*л*. Семантично срв. *Дождѐвица*, Кюст., р. *Досница* в Костурско и *Дошница* в Кожух планина. Първото с гръцка фонетика, и двете от диал. *дош* ≤ *дъжд*.

Γιαννίτσι 1) с. на о-в Евбея, ок. Каристос, общ. Мармари (ПТЕ 102; МЕЕ 8, 350); 2) с. в Крит, обл. Ласити, ок. Йерапетра, общ. Ливадия (ПТЕ 235; МЕЕ 8, 350). — От **Яньци*, от ВИ **Яна*: изч. същ. **яна* 'река, поток', често във водни имена във всички славянски земи; вж. от същата основа по-горе *Γιαννιτσάνικα*. Началното **Яньци* обаче може да произлиза от ЛИ **Яне, *Яно* и името да бъде от типа „Душанци" (вж.)

2. Имена, образувани от деятелни имена и от прякори, тип „Брусарци"

Агларци, Горно и **Долно,** села СИ 11 Битоля (К 237; Б 1943), **Aglarci** (А 1914; Im 134; IM 135, 175). — Вероятно от **Агаларци*: МИ **Агалар*, от тур. *ağalar* 'аги, господари'.

Аджамзалци, с. ЮЗ 10 Щип (К 231),

Хаджи Хамзлари (Сп 1917, 106; Б 1943), **Хаџи-Хамзлари** (РечнМ 248), **Hadži Hamzali** (IM 197), **Hadži Amzali** (Im 196). — От МИ *Хаджи Хамзали*, тур. прил. от ЛИ *Hacı Hamza*.

Арама̀нци, мах. към Долно село, З 15 Кюстендил. — От Пр **Араман*, МИ *Арамаица* при Мирково, Пирд., тур. диал. *hıra* 'дебел, тежък човек' (Пирдопско 107) с тур. наст. *-ман*, за която вж. Atalay 205 сл.

Бакалцѝ, мах. към Грунцаи, С 5 Босилеград.

Бакийци, мах. към Гол. Белово, З 28 Пазарджик. — Изглежда от Пр **Бакиите*: *бакии* 'неплатени дългове', тур. *bakıye*.

Балабанци, мах. към Драговци, ЮИ Вакарел, **Balabon** (карта на Hochstetter 1870; Г. Гунчев, Вакарел 101, 104), с главен род *Балабанци*. — От Пр *Балабан*: *балабан* 'едър грамаден (човек)', тур. *balaban* също.

Барбарци, с. СИ Прешово (К 218). — От Пр **Барбар*, от рум. *barbă* 'брада' и *-ар*, т. е. „брадат човек".

Белопо̀пци, с. И 12 Елин Пелин, тур. **Ак данишмендлу** 1576, 1633, **Ак данишменд** 1728 (РСт 372). — От Пр **Белия поп*, вероятно иронично във връзка с белодрешковците. Турското име трябва да е преведено от българското (тур. *ak* 'бял' и диал. *danışman* 'почтен, просветен, законоведец' (SDD 401), понеже в областта не е имало турци).

Билярцѝ, мах. в Егълница, ЮЗ 12 Радомир. — От *биляр* 'билкар', срв. Пр *Билярци* в Лиляч, Кюст.

Болерци, Горни и **Долни,** мах. към Шилковци, З 8 Елена. — От диал. *болери* 'богати хора' или поради заселване на болярибегълци след падането на страната под турците през 1396 г.; срв. МИ *Боля̀рски рът* до Търговище, Белогр., *Боля̀рска лива̀да* при Димовци, Новозаг., *Болярка* при Парамун, Брезн., при Ярловци, Трън., и при Айдемир, Силист., *Μπουλιάρη*, с. в Аркадия (Гр 1948, к 23), *Μπουλαριοὶ Ἄνω* и *Κάτω*, села в Лакония (там, к 101), срв. и *Βουλλαριτζούς*.

Брусарци, с. ЮЮЗ 22 Лом. — От рядкото диал. *брусар* 'който прави брусове', вж. Младенов, СпБАН 43, 109; МИ *Брусарец* при Росоман, Брезн., и Пр *Брусарците* в Рашка Гращица, Кюст.

Βουλλαριτζούς, изч. село в Сярско, 1309 (MV 215). — Фасмер смята с право, че името е във вин. п., мн. ч., произв. от стб. болꙗринъ, но неправилно го свързва с умал. *болꙗрниць, понеже в такъв случай бихме очаквали **Βουλλαριστούς*. Тук трябва да се възстанови *Болꙗрьци, т. е. **Βουλλαριτζι*, **Βουλλαριτζη*; срв. *Болерци*.

Бръда̀рците, Митрѐвци, мах. към Лисец, З 10 Кюстендил. — От *бръдар* 'който прави бърда (за тъкашки станове)' или от **бръдар* 'голямо бърдо, могила'.

Бърнарци, с. И 8 Скопие (Сп 1917, 92; Б 1943; К 206), **Brnjarci** (Im 99), **Brnjarce** (А 1914). — От **бърнар*, **бърняр* 'който бърка кал (за тухли), калджия', от стб. брьниѥ; срв. особено СелИ *Бърняри*, Прешовско (К 218), с. *Бърник*, Прилепско, извор *Забърника* при Стъргел, Пирд., вж. подробно у мене, Пирдопско 167.

Везирци, мах. към Крумово, ССЗ 9 Благоевград. — От Пр **Везири(те)*.

Велмевци, с. Ю 17 Кичево (К 240; Сп 1917, 5), **Velmevci** (А 1914; Im 457; IM 451), **Велмешци** 1544—1548, XVII—XVIII в., **Велмехци, Влъмехи** XVII—XVIII в. (СелК 62). — От Пр **Вел(и) мѣхъ*, т. е. „голям корем" > **Вел(и) мешци* > *Велмехци* > *Велмевци*.

Воденича̀рците, мах. към Лисец, З 10 Кюстендил.

Возарци, с. З 7 Кавадарци (К 154; Сп 1917, 101; Б 1943), **Vozarci** (Im 468; IM 461; А 1914; А 1918), приложихь ꙋ Тиквешꙋ Пештерꙋ. Грьбав(є)ць, село Возарци, 1378 (Ив. Драгаш, Нов 514). — От **возар* 'който прави возове (коли или возилници)'. Срв. м. *Возинко* при Чеканец и Раково, Кюст., особено *Коларци*.

Вукарцѝ, мах. към Лисец, З 10 Кюстендил. — От *вука̀р* 'ловец на вълци'.

Гайта̀нци 1) с. Ю 18 Видин; 2) с. ЮЗ 24 Лом, слято с *Луковица* под името Смирненски, тур. **Гайтанча** 1472, **Гайтанине** 1631 (РСт 461). — От Пр **Гайтана*, **Гайтаните* във връзка с характерна особеност на облеклото на старите жители, както обяснява Дуриданов, Ломско 127; срв. мах. *Гайта̀ните*, Габр., *Гайтанѐво*, Елинпел., тур. *Гайтанова* 1420 (РСт 387). Семантично срв. хърв. *Suknovci* (IM 411).

Геракарци, с. Ю 5 Гумендже (С Ениджевардар) (К 147; Б 1943; ВТр 20), наричано още *Доганджии* (К), **Γερακάρτσι,** сега Γερακῶνας, Гераконас (ПТЕ 138; МЕЕ 8, 211, 213; ВТр 20), **Геракарци** при Солꙋнъ, XVI—XVIII в. (БСМ 497). — От *геракари* 'ловци на гераци, ястреби', по всяка вероятност във връзка с привилегии на населението, каквито са имали доганджии, соколари, шахинджии, които са опитомявали съответните птици за ловуване още през средните векове.

Герекарци, с. СЗ 23 Крива Паланка (К 219; Сп 1917, 30), **Gjerekarci** (А 1914). — Вж. горното; тук с преглас *ра*/*ре*, срещан често.

Говеда̀рци, с. ЮЮЗ 8 Самоков, тур. **Говадар,** с друго име **Йениджe** 1576 (РСт 389), „В турско време се именувало **Гове-**

дар махла, а рядко **Голе́мо село,** в последствие — **Говедарци“** (Сп 1921, 101). Според местно предание старото име на селото било *Мацокурово*, по име на говедар. — От *говедари* 'пастири на говеда'.

Говедарцѝ, мах. към Драгойчинци, С 13 Босилеград.

Гологлавци, мах. към Топлеш, ЮЗ 9 Габрово. — От Пр *Голите глави,* или от МИ **Гола глава*, т. е „гола чука“.

Гомотарци, с. ССИ 12 Видин. — От Пр **Гомотар*, срв. рум. *gomot* 'голям шум, врява'.

Грънчарци, мах. към Лешко, ЮЗ 14 Благоевград. — От *грънчари*, срв. МИ *Грънчар* до Луковит.

Гузумелци, с. ССИ 12 Велес (К 157; ЕК 286), **Гюзюмелци** (Б 1943) **Guzemelci** (Im 195). — Може би от **гюзюмел* 'който мели гюзюм (джоджан)' (?).

Гуменци, рид ЮИ Плоски, С 8 Сандански. — Изпърво СелИ, изглежда от **Егуменьци*, Пр *Егумените*, или по-вероятно от *гум(ь)но* > *гумно*, разширено поради струпване на съгласни.

Дедебелаци, с. СИ 12 Битоля (К 237; Б 1943; Сп 1917, 5), **Dedebalci** (Im 125; А 1914). — От Пр (?) **Дедебал*, срв. тур. *dede* 'дядо' и *bal* 'мед'.

Δογαντζῆ, с. в ок. Халкидика, сега Ἅγιος Ἀντώνιος (ПТЕ 344). — От **Доганджии*: тур. *doğancı* 'соколар' или **Доганьци* от Пр *Доганите*.

Дропарцѝ, Дроньо̀вци, мах. към Д. Ко̀ритен, И 10 Босилеград. — Неясно.

Дунгерци, мах. към Топли дол, СЗ 14 Босилеград. — От диал. *дунгер* < *дюлгер* 'зидар'.

Зидарци, с. СЗ 6 Перник. — От *зидари*, срв. *Дюлгер махле*, сега Зидари, Омуртажко.

Кавалци, мах. към Бърдо, С Ихтиман (Гунчев, Вакарел 103). — От Пр *Кавалите: кавал*, за свирци (?).

Каменя̀рци, мах. към 1) Косово, СИ 13 Босилеград; 2) Сушица, И 13 Босилеград. — От Пр *Каменяр: каменяр* 'каменар'.

Капитанци, мах. към Дебочица, ССИ 12 Пехчево. — Сравнително ново име, от Пр *Капитани(те)*, срв. *Капитановци*.

Кацарци, мах. към Градево, ЮЮИ 14 Благоевград.

Качарцѝ, мах. към 1) Зли дол, Ю 8 Босилеград; 2) Трекляно, СИИ 12 Босилеград. — От Пр *Качар: *качар* 'който прави качета', срв. *Кача̀рска махала̀* при Брестница, Босилегр., и сръб. *Kačarevo* (Im 216).

Ковчега̀рци, мах. към Блатец, СЗ 7 Кюстендил. — От диал. *ковчегар* 'който прави ковчези = ракли, сандъци за дрехи'.

Койна̀рци 1) мах. Ю 3 Мадан; 2) мах. СИ 4 Рудозем, З 8 Мадан (ГХр). — От *койна̀р* ≤ *коня̀р*, с премет на мекостта, сега изчезнало в говора, запазено в МИ *Койна̀ревото, Койна̀рска махала̀, Койна̀рското, Койна̀рчето, Койна̀рчо(в)ска осо̀йка*, СелИ *Койна̀ре*, Белослат., Кумановско, *Ко̀йнари*, Скопско, *Голя̀мо Кона̀ре*, Пловд., и *Ма̀ло Кона̀ре*, Пазардж., *Ко̀нари*, Прилепско, и др.

Кокошка̀рци, мах. към Долно село, З 15 Кюстендил. — Срв. сръб. *Kokošari* (Im 230).

Коларци, мах. към Ковачевци, З 11 Радомир. — От *колари*, срв. мах. *Арабаджии* към Беброво, Еленско, особено *Возарци*.

Коларцѝ, Да̀дарци, мах. към Брестница, Ю 6 Босилеград.

Кориарцѝ, мах. към 1) Д. Врабча, З 20 Радомир; 2) Злогош, ЮИИ 14 Босилеград. — От **кориа̀р* 'горски работник', от *кория* 'гора' или от **кориа̀р* 'голяма гора', както *липа̀р, бука̀р*. В последния случай от тип „Новоселци“, „Рупци“. Обаче Пр *Кория̀рци* в Горна Мелна, Трънско, говори в полза на първото предположение.

Кория̀рци, мах. към Жеравино, З 24 Кюстендил.

Крамарци, мах. към Фролош, СЗ 18 Благоевград. — От скоро изч. същ. *крамар* 'водач на група работници, които от Благоевградско отивали да берат памук в Драмско, Кавалско, Сярско и другаде; водач на керван, който кара желязо от Самоков за Цариград' (Панчев), запазено и в нар. песни: „Дане, бане, болярине / и ти, Петре, *крамарине*“ (Ботунец, Соф., Илиев сб., 90—91), срхр. *krāmār* 'превозвач на стока' (AR), заето от немски, вж. Vasmer, REW 1, 655, срв. и м. *Крамарица* при Радибош, Радомирско, още *Крамашница* при Равно поле, Елинпелинско, *Крами дол* при Сапарево, Станкедемитр.

Кукуда̀рци, мах. към Друмохар, ЮИИ 16 Кюстендил. — Може би от **Кукудар* 'който прави кукуди = 'топузи, кияци за кантари'?; срв. обаче и *Кукудин гроб* при Гранѝца, Кюст.

Кутрахци, мах. към Вакарел, ССЗ 16 Ихтиман. — Може би от **Которашьцѝ : *которашь*. от диал. *котора* 'кошара', тук вероятно **котораш* 'овчар, козар', с изпадане на втората гласна поради крайното начално ударение **Которашьцѝ*. За образуването срв. *колиба̀ш* 'колибар'. От друга страна може да се мисли за начално **Кутрашьци* от Пр **Кутраш* от диал. *ку̀три* 'клет, злочест' (Младенов, БТР 1112) и *-а̀ш*, или по-вероятно от семантично гледище от Пр **Кутраш*, произв. от *ку̀тре* 'най-малкият пръст на ръката; малко куче', за дребен нисък на ръст човек

Кутугерци, с. СЗЗ 18 Кюстендил. — Според Иречек, Пътувания 570, и Йорд. Иванов, Сев. Македония 320; Богомилски книги и легенди 36, несъмнено от *кутугери* 'богомили', гр. *κουνδούγεροι, κυδούγεροι*; босненските патарени са се наричали κουνδούγεροι. Вероятно от гр. κοντός 'не дълъг, къс' и γέρος 'старец'. За втората част срв. стб. **дѣдьць** 'богомилски владика' (XIII в.). Може би фонетично думата е повлияна от стб. ***котѹга**, струс. **котꙋга**, стб. **котъıга** 'плащ, наметало' (Симеонов сб. 1073; Златоструй), срхр. *кȍтика*, заети от среднолат. *cotuca : cotta* 'туника', вж. Vasmer, REW 1, 647. Срв. още СелИ *Котугери*, Воденско.

Кьосерелци, м. при Девин (ИНЕМ 8—9, 241). — Изпърво СелИ **Кьоселерци* от тур. Пр *Köseler* 'кьосета, безбради мъже', тук с премет на *л-р|р-л*. Срв. СелИ *Кьоселер* в Крумовгр., Кърдж., Момчилгр. и Преславско.

Лаутавци, изч. село в Македония, между 1544—1548 (Слепченски поменик, СелК 71). — От **Лауташьци : *лауташ* 'свирач на лаута'; за *-аш* вж. *Кутрахци*; срв. хърв. *Lautari* (Im 256). Балканска дума: рум. *lăută*, тур. *lauta*, нгр. λαοῦτα. Според Lokotsch, 166, от араб. *'ud* 'дърво'.

Лукарци, с. СИ 15 Прешово (К 219; Сп 1917, 27; Б 1943), **Lukarce** (Im 269; IM 268). — От *лукàри* 'производители на лук', срв. МИ *Лукàрка* при Драгошиново, Самок., *Лукàрски клàденец* до Перник, *Лукàрска махалà* към Лобош, Радом., *Лукàрскио алчàк* при Шишманово, Самок., *Лукàрева полàна* при Батак и др.; стсръб. ЛИ **Лѹкарь** (Даничић 2, 24), от Пр.

Маджѝрци, мах. към Жеравино, З 24 Кюстендил. — От Пр *Маджѝри(те)* от *маджѝр* 'преселник', от тур. *muhacir*.

Мазгарцѝ, мах. към 1) Гор. Кòритен, И 8 Босилеград; 2) Лечевци, СИ 10 Босилеград. — Вероятно от начално **Мъзгар* и във връзка с *мъзга* 'сок под кората на дърво'; срв. стб. **брѣзенъ** XII в. 'април' от **брѣза**, понеже през месеца са събирали брезов сок за пиене, вж. повече у мене, ИИБЕз 3, 1954, 116 сл.

Масларци, мах. към Градево, ЮЮИ 14 Благоевград. — От *маслари* 'производители на масло', срв. МИ *Масларица* при Пол. Скакавѝца, Кюст., *Масларе* при Добърско, Разл., *Масларèвото* при Банско и особ. *Масларски андак* при Градево, от РИ *Масларски*.

Механджийци, мах. към Лешница, ЮЗЗ 16 Благоевград.—От *механджии* 'кръчмари'.

Мечкарцѝ, мах. към 1) Ранинци, ЮЗЗ 14 Кюстендил; 2) Тишаново, ЮЮИ 22 Кюстендил; 3) Брежане, З 22 Разлог.

Млекоминци, с. ЮЮИ 4 Босилеград. — По всяка вероятност от Пр **Млекомин-*, от *млèко* и гл. *мѝна* 'поминувам, прекарвам', от типа *месояд, вълкодав*, както чеш. *Mlékojady, Mlékosrby, Mlékovidy* (Prof 3, 104—105).

Мушанци, с. С 15 Кавадарци (К 231; Сп 1917, 107), **Мужанци** (Б 1943). — Изглежда от Пр **Мушан : муха* и *-jan*, срв. РИ *Мушàнов* в Дряново, а за наст. Пр *Делян* в Копривщица.

Овчарци, с. И 8 Станке Димитров, тур. **Уфджар** 1576, **Уфчар** 1605 (РСт 439). — От *овчари*; жителската форма е възникнала след XVII в. Начално СелИ **Овчарь* = прил. от *овчарь* с *-jь*.

Оризарци, с. И 10 Гуменджe (К 147; Кк; ВТр 45; Б 1943), **Ὀρύζαρτση** (MV 199; ПТЕ 139), **Ὀρυζάρτση** (МЕЕ 6, 602), още *Челтик* (К), сега Ρίζια, Ризия (ПТЕ 139; ВТр 45), Ριζιῶν (МЕЕ 6, 602). — От *оризари* 'производители на ориз', турското име от тур. *çeltik* 'оризище'. Срв. СелИ *Оризари*, Воденско, Горно и Долно *Оризари*, Велешко.

Острокапци, с. С 18 Белоградчик. — От Пр *Остра капа*, т. е. за хора с остри, шилести калпаци.

Паничàрци, м. при Мазарачево, ССЗ 8 Кюстендил. — Вж. *Паничерци*.

Паничерци, мах. към Логодаш, З 12 Благоевград. — От *паничаре* 'производители на паници, грънчари', срв. *Паничàрци* и *Паничери*, Пловд., *Паничарèво*, Станкедимитр., *Панчарèво*, Соф., тур. *Чанакчи*, Кърдж., *Чанакчии*, Новопаз., Новозаг. и Казанл., от тур. *çanakçı* 'паничар'.

Писарци, мах. към Яковци, З 4 Елена, 1880, 1892, след това **Писараци** (Сп 1921, 380). — От *писари* 'грамотни хора, граматици'; срв. тур. *Язъджи*, сега Писарево, Новопаз., от тур. *yazıcı* 'писар'.

Пищѝлци, мах. към Долно село, З 15 Кюстендил. — Може от Пр **Пищило* от гл. *пищя*, срв. *Пищилов дол* при Редина, Свог., *Пищилица* при Црешньово, Кюст., и *Пищилска локма* при Коприва, Кюст.

Пореванци, мах. И до Вакарел, ССЗ 15 Ихтиман, изселена в Мучкуевци между 1906 и 1910 г. (Г. Гунчев, Вакарел 100 сл.; П. Делир. 2, 338). — Вероятно от **По Praванци*, дето *по* 'след, зад' и *Реван* = Пр **Реван* от гл. *ревà*, срв. РИ *Рèвов* в Копривщица, Пр *Плàчко* в *Плàчковци* (вж.).

Поятарцѝ, мах. към Гърло, СЗ 6 Брезник. — От **поятари*, произв. от *пoята* 'кошара' в говора, тук вероятно 'овчар, пастир' или преносно 'прост човек, колибар', срв. по-горе *Кутрахци*.

Празноглàвци 1) с. СЗЗ 14 Радомир, тур. **Биразнуглафча** 1572, **Пиразнуглафча** 1576, **Биразноглавиче** 1590 (РСт 457), от 1934 Светля; 2) мах. СИ 5 Брежане, ЮЮИ 18 Благоевград (ВШ). — От Пр *Празноглавите*, за глупави хора.

Пседерци, с. ЮИ 7 Кула, сега Костаперчово. — От Пр *Пседери(те) : *пседер* 'който дере кучета', вероятно 'скъперник'.

Пърдейци, с. С 6 Гевгели (К 152; Б 1943), **Prdejci** (А 1914; Im 352; IM 350),

Пърденица (Кк). — Изглежда от Пр **Първдеи : *пърдей* 'пръдльо', срв. *Прьдльовица*, мах. към Мухово, Ихтим., *Пърдилово*, старо име (до 1897) на Николаево, Плев.

. **Пъртинци** 1) мах. Ю Егълница, ЮЗ 12 Радомир; 2) **Прътинци,** мах. към Трекляно, СИИ 12 Босилеград. — Семантично едва ли би могло от *пъртѝна* 'пътека в сняг', а от диал. *пъртѝна* 'стари дрехи, стара покъщнина', по прякор за хора с „пъртини".

Рибарци 1) с. И 10 Битоля (К 237; Сп 1917, 5; Б 1943). **Ribarci** (А 1914; А 1918; Im 376; IM 372); 2) с. ЮЮИ 10 Босилеград (Б 1943). **Ribarci** (Im 376; IM 372); 3) с. ЮЗ 23 Щип (К 154; Сп 1917, 103; РечнМ 236), **Ribarci** (Im 376; IM 372; А 1914); 4) м. в Кюстендилско (КюК 103). — От *рибари(те)*, срв. тур. *Балъкчилар*, сега Рибари, Ардинско.

Свинарци, м. при Богослов, Ю 3 Кюстендил.

Сливарци, мах. към Ясенов дол, Царибродско (БДим). — От *сливари* 'производители на сливи' или 'хора, в чието землище има много сливи', срв. МИ *Сливàрица* при Преколница и *Сливарѝца* при Ръсово, Кюст.

Соколарци, с. З 10 Кочани (К 226; СбНУ 12, НО, 310; ГП 630; Сп 1917, 102), **Sokolarci** (Im 399). — От *соколари*, срв. по-горе *Геракарци*.

Спанци, с. ЮИ 18 Лерин (К 250; ВТр 52), **Spanca** (А 1914). **Σπάντσα** (ПТЕ 338), сега Φανός, Фанос (ПТЕ 338; ВТр 52). — От Пр **Спан : *спан* 'който много спи', срв. *спàнко* също (Ресен, Сим. Радев), схр. *spanljiv* 'сънлив, поспанко' (AR). Срв. МИ: мах. *Спаньево* към Караш, Врач., с. *Спанчево* в Гевгел., Прешовско и Кочанско, *Г.* и *Д. Спанчево*, Валовишко, *Спанска махала*, Троянско, *Спанъц* при Брусник, Брезн., *Спаневица* при Голешево, Мелн., Радь Спаннчєвь сь братомь, 1347, вероятно в Скопско (Гласник 27, 292), сръб. ЛИ *Спанчевићь* XV—XVII в., СелИ *Spanci*. ЛИ *Spančić* 1408, м. *Spanički kamen* (AR); срв. *Спанчевци*, също тук *Спанцѝте*.

Спанцѝте, мах. към 1) Станчев хан, ЮИ 8 Трявна; 2) към Кози рог, ССЗ 10 Габрово. — Вж. *Спанци*.

Танатарци, с. З 15 Радовиш (Б 1943). **Tanatarci** (Im 433; IM 427), **Тонатарци** (К 233; Сп 1917, 106). — От **Танатар*, **Тонатар*, вероятно от тур., за втората част срв. *байрак-тар*, *хазна-тар*, още *чоха-дар* и др. заповедна форма от гл. *dęşten* 'държа'.

Терзийци, мах. към Българчево, З 4 Благоевград. — От *терзии* 'шивачи'.

Тесларцѝ, мах. към Гюешево, ЮЗЗ 18 Кюстендил. — От **теслар* 'който прави тесли'.

Топалци, мах. към Пàдеш, ЮЗ 10 Благоевград (ВШ). — От Пр *Топалите*, от *топал* 'куц', от тур. *topal* също.

Трогярци, Горно и Долно, села С 11 Щип (К 230), **Трòгерци Г. и Д.** (ГП 660; Сп 1917, 106; Б 1943; ЕК 286), **Trogerci** (А 1914), **Gorno и Dolno Trogerci** (Im 135, 175; IM 136, 175). — Вероятно от Пр **Тр(х)огяр*, **Тро(х)огер* 'събирач на трохи; просяк', съставено от *троха* и наст. *-гяр*, *-гер* в *левогяр* 'левак, левичар' (Габаре, Белослат.), *лесугер* 'мъжка лисица' и др.

Търнярцѝ, мах. към Трекляно, ССЗ 28 Кюстендил. — От Пр *търнярѐ* 'които чистят тръни из нивите си', срв. *Търнярска махала* към Долно село, Кюст.

Углярци 1) с Ю 18 Радомир и едноимен връх, ЮЗ от съседното село Житуша (Б 25); 2) с. $\text{С}_{16}\text{И}_8$ Щип, на Злетовщица (ГП 660; Сп 1917, 106), **Улярци** (К 233; ЕК 286). **Ularci** (А 1914; Im 448; IM 441). — Първото от *угляр* 'въглищар при рударска пещ', привнесено от у-говорна област вероятно заедно със занаята, срв. с. *Кюмюрджии*, сега Въглярово, Хаск. Второто име е *Улярци* (*Углярци* е погрешно) от изч. *улѝр* 'пчелар', срв. *улярник* 'пчелин' (Геров), вж. *Олевени*. Вероятно то е споменато в следния текст: и оу Кроупнштєхь [дн. *Крупище*, ЮЗ Улярци] село Оулıарн и селнштє Боутков(є)ць [дн. изч., срв. *Будковец*, връх Ю Вепърчани, Прилепско], ок. 1378 (Ив. Драгаш, Нов 513).

Учкувци, мах. към Игуменец, СЗЗ 8 Петрич. — Тур. *üçkün* 'искра' едва ли би подхождало по значение. Вероятно редуцирано от **Очкунци*: Пр **Очкун*, произв. с наст. *-ун* от *òчко* 'човек с изпъкнали очи', срв. Пр *Òчката* в Габрово.

Чекишàрци, мах. към Дукът, ЮЗЗ 13 Босилеград. — Неясно.

Чутуранци, мах. към Слокощица, Ю 2 Кюстендил. — От Пр *Чутуран : чутура*.

Шаламàнци, мах. към Д. село, З 15 Кюстендил. — От Пр *Шаламан*, от тур. *şalaman* 'лицемер'.

Шаткарци, мах. към Църварица, ЮЮИ 25 Кюстендил. — От *шаткар* 'ловец на шатки = диви патици'.

Широканци, м. ЮИ Бистрица, СИ 6 Благоевград. — От Пр *Широкан*, вероятно за човек с широки плещи, гърди, или който обича да живее на широко.

Щитàрци, м. при Шишкòвци, С 4 Кюстендил. — Срв. СелИ *Щитарци*, Нишко, схр. *Štitar, Štitarac, Štitare, Štitari* (Im 430). *štitar* 'който прави щитове' и 'който носи щит' (AR).

3. Селищни имена, образувани от прилагателни с -*jь* от лични имена, тип „Душанци“

Авра̀мци, мах. към Д. Кобилье, СИ 7 Босилеград.

Адемци, мах. към Стеврек, СИИ 24 Елена. — ЛИ *Адем*, тур. *Adem* < араб. *'Adem* < евр. *Adam*, срв. *Адемска чука* при Рилци, Благоевгр.

Адлинци, вж. *Алданци*.

Алданци 1) с. в Прилепско, И 4 Крушово (К 245; Сп 1917, 6; Б 1943), **Aldanci** (А 1918), **Aldinci** (Im 62; IM 64); 2) **Алданци, Алдинци,** с. Ю 22 Скопие (К 209), **Aldince (Dince)** (А 1914), **Aldinci** (Im 62; IM 64), **Алдинци** (ГП 523). — ЛИ *Алдан, Алдин*, развито от *Алдо*, срещано в Сярско, XVI в. (архив ИБЕз), с *-ан, -ин*, вероятно откъснато от *Алдомир*, срв. *Алдо̀мировци*, Сливн., от тюркски, срв. тур. *el* 'ръка' и *demir* 'желязо', вж. Младенов, ИБАИ 3, 1925, 241 сл. Сега ЛИ *Алдин* в СЗ области (СтИлч).

Ангелци 1) с. С 4 Струмица (К 160; Кк; Б 1943), **Angelci** (IM 65; Im 63; А 1940); 2) **'Αγγελίτζη:** ἕτερον χωράφιον ἀπὸ προσενέξεως τοῦ 'Αραβάντα εἰς τὸν **'Αγγελίτζην** μοδίων ις΄; καὶ εἰς τὸν **'Αγγελίτζην** ἕτερον χωράφιον, 1339—1342 (Guillou 116_{20-21}, 118_{70}), изч. село в Сярско; според Guillou (116, бел.) местност до Сяр. — Начално **Ангельци*: ЛИ *Ангел*.

Багренци, с. И 6 Кюстендил, **Bagren** XIX в. (Handtke). От ЛИ *Багрен*, срв. *Багренови ливади* до Кранце, Разл., РИ *Багря̀нов* в Разград, от същата основа ЛИ *Багрѝло* в МИ *Багрѝловото* в Първом. Поради старата форма, която е може би прил. с -*jь*, може да се допусне и от диал. *багрен* 'акация, салкъм' (Гургулят, Брезн.), т. е. от типа „Новосѐлци“.

Бакойци, Горни и **Долни,** мах. към Габрово (Сп 1921, 112, 157). — ЛИ **Бакой* *Бако* (от *Батко*) и *-ой*, срв. *Бàкево дерѐ* при Цар Асен, Панаг., *Бàкина ливàда* при Превала, Михайловгр.

Баланци, Горно и **Долно,** села ЮЮИ 5 Дебър (К 261; Сп 1917, 53; Б 1943), **Balanci** (А 1914). — От ЛИ *Балан* (Геров), начално *Бѣланъ*, със затвърдяло *б*, срв. ЛИ Баланъ 1348 (Душан, Гласник 15, 289), м. *Баланов дел* в западния край на Средна Ст. планина (Ж. Чанков, Речник, 1918, 15), *Баланова ъгъл* при Ефрем, Ивайловгр., ч. *Балан* при Луковит, мах. към Калотина, Годечко, *Баланец* при Пелатиково, Кюст., *Баланица*, р. в Берковско, м. при Врабча, Трънско, при Мирово, Кюст., и др.

Баланците, мах. към Етърът, Ю 6 Габрово. — От Пр *Баланите*, изпърво ЛИ, вж. *Баланци*.

Балинци 1) с. в Дойранско, ЮЗ 3 Валандово (К 163; Сп 1917, 96; Б 1943), **Balinci** (А 1914; Im 68; IM 70); 2) мах. към Тетевен. — От ЛИ *Балин*, начално **Бѣлинъ*: Βεάλην, 1152, Струмишко (БСМ 177), много често в МИ; за основата срв. *Баланци, Баланците*.

Бангейци, мах. към Пърша, Тревненско, **Бангей** 1880 (Сп 1921, 25). — От ЛИ *Бангей*, което според К. Костов, БЕз 10, 1960, 433, е от зват. форма *бангейа* на циг. *банго* 'куц, хром', РИ *Бангиев, Бангѐев*; срв. по-долу *Бангевци*.

Баскалци, мах. към Игуменец, СЗЗ 16 Петрич. — Вероятно от **Паскалци*: ЛИ *Паскал*, с тур. *п* > *б*. По-вероятно от начално **Блъскалци*: ЛИ **Блъскал*, развито от *Блъско* (вж. *Блъсковци*) и *-ал*, срв. сръб. ЛИ *Vukalj, Živalj, Novalj, Radalj* (Mikl., PN 9), с диалектно *ъл* > *ъ* > *а*.

Батинци, с. ЮЮИ 9 Скопие (К 209; Б 1943), **Batinci** (А 1914; Im 73; IM 75). — От ЛИ *Батин*, срв. *Батинов* в Пловдив, *Батинко* в Пилашево, Първом., *Батинков* в Пловдив, МИ *Батиница* и *Батинове падинье* при Вишан, Годечко, с. *Батин*, Беленско.

***Батолинци,** изч. село в Софийско, тур. **Батwлйнч,** края на XV в. (РСт, устно). — От ЛИ **Батолин*, **Батулин*, срв. *Батулинова лака* при Батулия, Своr., от ЛИ *Батул* и *-ин*, срв. и *Батулци*; за образуването срв. МИ *Драголѝн* при Панагюрище.

Бàтолци, Бàтулци, с. ЮЗ 16 Луковит. — От ЛИ *Бàтол, Бàтул*, срв. ЛИ *Батул* в Лъжене, Свищ., 1637 (ИНЕМ 1, 161), *Батолов, Батолев* във Варна (СтИлч), МИ *Батоловец* при Тръстеник, Плев., *Батолово*, Девинско, *Батула* до Стубел, Михайловгр., и др.

Белотѝнци, с. $С_{21}З_{16}$ Драма (К 194; Кк; ВТр 16; Б 1943), **Belotinci** (А 1914; А 1932), **Μπελοτίντσα** (MV 226; ПТЕ 93), тур. **Белотинча (Блwтнча)** от края на XV в. и от 1660 (АПТЗ 109, 129), сега Λευκόγεια, Левкоя (ПТЕ 93, ВТр 16). Гръцката форма застъпва турската *Белотинча*. — Поради ударението трябва да се излезе от ЛИ **Белотѝн*, развито от *Бѐлдта* (вж. от него по-долу *Белдтинци*) с наст. *-ѝн*, както в МИ *Драготѝнец* при Бресте, Луков., и при Дебелцово, Севл., *Драготѝница* при Свидня, Своr., от ЛИ *Драготѝн*, известно в Койнаре, Белослат.

Беранци, с. С 13 Битоля (К 238; Б 1943; Сп 1917, 4). **Berancі** (Im 77; IM 79), **Berančе** (А 1914; А 1918), **Беранци** XVI—XVIII в. (СелК 62, 144). — От ЛИ **Беран*: ЛИ *Беро*, често, и *-ан*, срв. по-долу *Бераинци*, хърв. *Beran selo* (Im 77), чеш. *Beranov* (Mikl., ON 130).

Бериславци (Борислав), с. в Гевгелийско (К 153): сь селомь што моу ѥ дала црьква Бериславци конь Вележа, 1348 (Душан, Нов 700). — ЛИ *Берислав*, сръб. *Berislavci*, хърв. *Berislavec* (Im 77).

Биралци, с. С 5 Кайляр (К 270; ВТр 17; Б 1943), **Nalbant köj (Biralci)** (А 1914), **Берил'ци** между 1544—1548 (СелК 69), Ναλπὰν-κιόϊ, сега Πέρδικα (ПТЕ 189). — Старото име от ЛИ **Берил(о)*, срв. по-долу *Бериловци*, също *Бериловъц* в Пиротско, а новото от *Beралци* с редукция, но връзката с *Берил'ци* остава неясна. Може би записано погрешно?

Бирймирци, с. включено в СИ край на София, тур. **Бирѝмирчи** 1420, **Биримовдже** 1576 (РСт 372), **село Беримирци** 1704 (Гошев, СЗН 5, 15). — Сегашната форма с регресивна асимилация от *Беримирци*, от ЛИ *Беримир*; за ударението срв. *Владймир*, Радом., *Владйславци*, Сливнишко.

Богданци, с. З 12 Дойран (К 151; Кк; Сп 1917, 95; Б 1943), **Bogdanci** (А 1914; Im 85; IM 87). — От ЛИ *Богдан*.

Богойци, с. С 13 Струга (Сп 1917, 56), **Богојци** (РечнМ 176), **Bogojca** (Im 86; IM 87), **Богоица** (Б 1943), **Боговица** (К 253). — Първите две от ЛИ *Богой* или прил. с *-jь*; останалите, изглежда, са вторични, подведени по честия тип имена на *-овица*, от ЛИ *Бого*, често в МИ.

Божѐнци, с. И 7 Габрово. — С преглас от *Божàнци*: ЛИ *Божàн*, срв. там *Божàнска рекà*.

Болеварци, м. И Балван, З 16 Търново. — Изпърво СелИ, от изч. ЛИ **Болевар*, съставено от *Боле-* в *Боле-слав, Боле-мир* (от стб. болии 'по-голям, велик') и *-вар* в ЛИ **Гости-вар*, СелИ *Гдстивар*, ЮЗ Скопие, чеш. *Hosti-vař*, което Prof 1, 640, обяснява от *vařiti* 'варя, готвя' или от *varovati* 'пазя, охранявам'. Тук най-вероятно от *-вар* в стб. варити 'идвам напред, изпреварвам, избързвам'. Така името ще да значи „много бърз, енергичен“, както ЛИ *Бързил, Бързота, Бързан* и др.

Будйлци, с. СЗ 18 Сандански. — От ЛИ *Будил* = *Будьо* и *-ил*, срв. МИ *Будиловец* при Козарево, Петришко.

Будимерци, с. И 32 Битоля (К 247), **Будимирци** (Сп 1917, 5; Б 1943), **Budimirci** (Im 103; IM 104), **Budimirce** (А 1914). — От ЛИ *Будимер*, по-ново *Будимир*, хърв. СелИ *Budimir* (IM 104).

Бȣкȣрци, с. в Скопско, на десния бряг на Долна Треска, изчезнало през втората половина на XIX в. (СелК 27): двѣ селѣм Бȣкȣрци и Повилно вь замѣнение цркви Сȣшичкои зговоромь и дахомь за Момково и за Икане, 1389 (СелК 27; ГСНД 3, 52). — От ЛИ *Бȣкȣр*, срв. от него по-долу *Букуровци*.

Бусилци, с. ЮЗ 10 Велес (Сп 1917, 90; Б 1943), **Busilci** (Im 106; IM 107), **Бусилца** (К 159). — Редуцирано от *Босил*, срп. *Босил-ко*, с. *Босилево*, Щипско, хърв. *Bosiljevo* (IM 91).

Бу̀сманци, с. И 10 София, тур. **Бусманджа** 1430, **Бушманидже** 1576, **Бусманиче** 1671, **Бусманча** 1728 (РСт 378), **Бȣсманци, Бȣсманцы** XVI—XVIII в. (Гошев, СЗН 3, 25).— От изч. ЛИ *Бусман*, според Миков от куманско-печенежки произход (стр. 81, 89). С оглед на *Градманци* (вж.) от по-старо **Град-ом-анци*, би могло да се предположи от по-старо **Бусом-ан-ци*: ЛИ **Бус-ом-ан*, като *у* застъпва по-старо *лъ*, т. е. начално **Блъс-ом-анъ*, както в западни говори *вук, вуна, сунце* и др., повлияни от сръбски. Срв. по-долу *Бусинци*.

Ваклйнци, мах. З Клисура, З 16 Благоевград. — От ЛИ *Ваклйн* от *вàкъл*.

Βασιλίτσι, с. в ЮЗ Пелопонес-Месиния, ок. Пилос (ПТЕ 257). — По всичко изглежда от **Васильци*: ЛИ *Васил*, заето от гр. *Βασίλειος*.

Вашанци, вж. *Войшанци*.

Веселйнци, Горно и Долно, мах. СЗ 6 Лисия, СЗ 14 Благоевград. — От ЛИ *Веселйн*.

Витанци, с. ЮЮЗ 8 Велес (К 158; Сп 1917, 90; Б 1943), **Vitanci** (А 1914; IM 456). — От ЛИ *Витан*, от *Вито* с *-ан*, съкратено от *Витомир*, срв. сръб. *Vitance*, словен. *Vitan* (IM 456).

Владйславци, с. СЗ 14 Сливница. — ЛИ *Владйслав*. За ударението срв. *Бирймирци*; хърв. *Vladislavci* (IM 457).

Воиславци, с. Ю 4 Радовиш (К 234; Кк; ГП 670; Сп 1917, 104; Б 1943), **Voislavci** (Im 466; IM 459), **Vojslavci** (А 1914). — От ЛИ *Воислав*; за първата част срв. *Войшанци*.

Войшанци, с. в обл. Тиквеш, ЮИ 5 Неготино (Б 1943), **Војшанци** (РечнМ 183), **Войшан (Войчинци)** (Б 200), **Vojšanci** (Im 466; IM 460; А 1940), **Vojšan (Vojčinci)** (А 1914), погрешно **Вайшанци** (К 155), **Воишанци** между 1544 и 1548 (СелК 70), Пелагониꙗ блъгар'ска землꙗ... Тиквеш, Воиш̀анци, град Прилеп и Велес, XVII в. (Й. Иванов, Бълг. в Македония 60). — От изч. ЛИ *Воишан*, от *Войо* и *-иш-ан*, както *Герг-иш-ан* и др.

Вратиславци, с. в Кочанско, СЗ 10 Царево село (Делчево) (К 229; Сп 1917, 105; Б 1943), **Vratislavci** (А 1914; IM 462). — От изч. ЛИ *Вратислав*, срв. сега ЛИ *Върто* в Ботевград (СтИлч), стпол. ЛИ *Wroto, Wrotek, Wrotsław(a)* (Tasz 132).

Връкадàнци, м. при Бистрица, СИ 6 Благоевград (УчилПр 22, 204). — Изпърво СелИ, от изч. ЛИ **Връкадан*, развито от ЛИ **Връко* в сръб. СелИ *Vrkašić* (IM 466), патронимично име от ЛИ *Vrkaš и *-ić* от *-itj-*, и наст. *-ад-ан*; за първата наст. срв. ЛИ *Мил-ад-ин, Вълк-ад-ин*, още *Кол-ад-ин* XVII в. в Изворово, Търговишко, *Ган-ад* XVII в. в Разград (тур. извори).

Гѐрманци, мах. Ю Ощава, С 24 Сандански (ВШ). — От РИ *Гѐрманци* в махалата, от ЛИ *Герман.*

Гинци 1) с. СИ 8 Годеч, тур. **Гинджe** 1453, 1728, **Гинче** 1576, 1607 (РСт 388); 2) р., пр Злидолски извор (Гудев 12). Изпърво СелИ. — От ЛИ **Гин, *Гино*, от *Гер-гин*, или от албански произход, срв. РИ *Гѝновски* в Дебърско. Според Б. Симеонов, БЕз 14, 1964, 377, *Гѝнци* иде от ЛИ *Гѝна*, от него **Гѝнинци* > *Гинци* чрез хаплология (?) на сричката *-ни-*. Неубедително, понеже типът „Бело̀тинци“ (вж.) е жив в говора.

Gogošnica (Gogošinci), с. СЗ 18 Куманово (А 1914), **Гошинци** (К 217; Б 1943), **Gošince** (Im 186; IM 187). — От **Гогошинци*, от ЛИ **Гогошин*, от *Гого* (произв. от *Георги*), срещано често, с наст. *-ош-ин*, както *Митр-ош-ин*, старинни *Добр-ош-ин, Драг-ош-ин* и др. Формата *Гошинци* ще да е вторична, получена чрез отпадане на първото *Го-* поради отдалеченост на ударението (: **Гогошѝнцѝ*), а успоредната *Гогошница* е повлияна от старинния тип имена на *-ош-ница*, напр. *Клад-ошница* в Леринско.

Градманци, с. С 22 Велес (К 207; Сп 1917, 93; Б 1943), **Градоманци** (Миков 91), **Градманце** (РечнМ 189), **Gradmanci** (Im 189; IM 191). — От изч. ЛИ **Градман*, начално **Градоман*, развито от ЛИ *Градо* (съкратено от ЛИ като *Градомир, Градослав* или *Градимир, Градислав*) с наст. *-ом-ан*, срв. СелИ *Градома̀н*, Соф., и ВИ в Рила, стсрьб. ЛИ Градо, Радомань (Споменик 3, 179), ЛИ *Братоман* XVII в. в Търново, *Радоман* XVII в. в Разград (тур. извори), МИ *Джурома̀нъц* при Ракита, Брезн., *Цоцома̀нското* при Троян, *Тотома̀ница* при Бахалин, Годечко, *Тотома̀нската корѝя* до Д. Камарци, Пирд., СелИ *Драгома̀н*, Сливн., ЛИ Драгомань в XIV в.: селиште Комарьчѣне што придаде Драгомань кастрофилакь, вероятно в Прилепско (Душан, Нов 670, грамота за ман. Трескавец), *Драгоманци*, Кумановско (вж.), мах. *Драгома̀ните* към Лесичарка, Габр., стсрьб. ЛИ Драгомань, много често (AR). За изпадането на *-о-* срв. стсрьб. ЛИ Драгмань, Радмань (AR), СелИ *Radmanci* в Черна гора, *Radmani, Radmanovac* в Хърватско, *Radmaniči* в Босна—Херцеговина, *Radmanovo* в Сърбия (IM 361), бълг. ЛИ *Илван*: „заспал *Илван* в зелено ливаге“ (Станкедим., СбНУ 42, 229), от *Ило* < *Илия*, + *-ован*, МИ *Дра̀жман* при Дреново, Свог. (от *Дражо, Драже* и *-ом-ан*). Неправилно пише Миков 22 и 91, че *Градоман* е от тюркски.

Грудайци, м. при Гор. Баница, Ю 5 Гостивар (Мја 2, 234). — Изпърво СелИ, от ЛИ **Грудай*, развито от *Груди, Груде* и *-ай*; срв. там *Парайци* (вж.).

Гуля̀нци, с. ЮЗЗ 16 Никопол, тур. **Гюлян** 1673, 1693 (РСт 395), **Гуланци** XVIII в. (Цонев, Опис. 1923, 22). — От ЛИ **Гулян*, развито от **Гульо* и *-ан*, а то откъснато от ЛИ като *Дра-гул, Ня-гул*, както РИ *Голюбов* от *Драголюбов* (СтИлч), срв. *Гу̀льов дол* при Конак, Бург., *Гу̀льово* при Бръшлян, Малкотърн., още *Гу̀лчов дол* при Хвойна, Асеновгр., *Гу̀лина ба̀ня* при Баня, Разл., ЛИ *Гульо* в Тетевен, *Гуле* в Петокладенци, Свищ., 1637 (ИНЕМ 1, 158) и др.; с. *Gulianca*, ок. Галац (Ind 256).

Гуша̀нци, с. СИ 10 Берковица, тур. **Гушаниче** 1607, 1666 (РСт 408), сега Замфирово. — Едва ли от Пр **Гушан*: *гуша*, или редуцирано от **Гошан*, а от ЛИ **Гушан*, съкратено от ЛИ като **Драгушан, *Благушан*, както *Ган-* < *Драган.*

Гюгянци, Горно и **Долно,** села ЮЗ 22 Кратово (К 222; Сп 1917, 105), **Горно** и **Долно Гугянци** (Б 1943), **Г.** и **Д. Глогянци** (ЕК 286, вероятно грешка, вм. *Гюгянци*), **Gorno** и **Dolno Gugancі** (Im 135, 174), **Gjugjinci, Gr., Dln.** (А 1914), **Gorno** и **Dolno Đuđance** (IM 135, 175), **Доње Ђуранце** и **Горње Ђуринце** (РечнМ 187, 194). — Изглежда първична е формата *Гюгянци*: ЛИ **Гюгян* от *Гюргян*, развито от *Гюрго* и *-ян*; за изпадането на *р*, срв. ЛИ *Гого* от *Г(е)орго* < *Георги.*

Дамя̀нци, мах. към Ветрен, Ю 25 Кюстендил.

Девилци, мах. ЮЗ Бучино, СЗ 8 Благоевград (ВШ). — От изч. ЛИ **Девил*, срв. МИ *Девилица* при Гор. Сушица, Благоевгр., ЛИ *Девка* в Прилеп, в Белослат. и в гр. Левски, *Девков* в гр. Левски. От *дѣва*; семантично срв. ЛИ *Момо, Мома.*

Дели Юсинци, с. З 15 Щип (К 232), **Делисинци** (Б 1943; ЕК 286; РечнМ 192), **Delisinci** (Im 125), **Делисенци** (Сп 1917, 105). — От ЛИ *Дели Юсин*, тур. *deli* 'буен' и ЛИ *Hüsein.*

Деляндровци, с. И 18 Скопие (Сп 1917, 32), **Делядровци** (Б 1943), **Deljadrovci** (Im 125; IM 127), **Дељадровце** (РечнМ 192), **Deli Derlica (Deli Hazirli)** (А 1914). — Може би от ЛИ *Дели Андро* (за *дели* вж. *Дели Юсинци*); в *Делядровци -н-* е изпаднало вероятно поради сближаване с ЛИ **Адро* пряко *Ядро* от *Андро* < *Андрей.* В такъв случай ще трябва да се приеме, че ЛИ *Адро* е твърде старинно, понеже носовката *ан* е подведена по стб. ѫ (и е дало *а*), както в *йъдре* 'месец декември' (Охрид, СбНУ 16—17, 37) от празника *Андреевден*. Връзката с *Deli Derlica* не е ясна; може би е преосмислена на турска почва.

Демирци, мах. към Жеравино, З 24 Кюстендил. — От ЛИ *Демир*, тур. *Demir* от *demir* 'желязо'.

Дерма̀нци, с. ЮИ 11 Луковит, тур. **Дерманча** 1430, 1639, **Дирманиче** 1617 (РСт 397). — От ЛИ *Дерман*, срв. тур. *derman* 'сила; цяр', по-долу *Дърма̀нци* и *Дермановци*, също *Драмановец* при Буново, Пирд.

Деянци, с. СЗ 27 Крива Паланка (Сп 1917, 30; Б 1943), **Дејанце** (РечнМ 192), **Dejance** (Im 125; IM 126). — От ЛИ *Деян*.

Джокашцѝ, мах. към Гор. Уйно, ЮИ 9 Босилеград. — От изч. ЛИ **Джока̀ш*, развито от *Джоко* с *-аш*, както *Вълк-аш-ин*, сръб. *Добрашин*, *Милашин*, *Хоташ*, пол. *Dobrasz* (Mikl., PN 17), срв. там МИ *Джокашица*, още *Джоканов дол* при Стакевци, Белогр., *Джокански дол* при Гърло, Брезн., както и по-долу *Джокинци*.

Джорджа̀нци, мах. към Ранинци, ЮЗЗ 14 Кюстендил. — ЛИ *Джорджан* от *Георги*; МИ *Джорджа̀ница* в Кюст.

Димирци, с. С 7 Неготино (Кк), **Джидимирци** (Сп 1917, 103; Б 1943), **Хаджи Димирци** (К 231), **Džidimirci** (Im 159; IM 158). — На пръв поглед от **Хаджи Димирци*: ЛИ *Димир*, но с оглед на *Жидимирци* = *Джидимирци* (вж.), по-вероятно от **Жидимирци*, подведено по-късно по тур. *хаджи*.

Димойци, м. при Волковия, СИ 12 Гостивар (Mja 2, 232). — Изпърво СелИ, от изч. ЛИ **Димой* = *Димо* и *-ой*.

Димонци 1) с. в общ. Страцин = И 22 Куманово (К 221; ГП 579; Сп 1917, 29), **Dimonce** (Im 127; IM 128); 2) с. И 8 Дойран (К 164; Б 1943), **Диманци** (СбНУ 4 НО 286), вероятно сгрешено; 3) **Димонце,** с. в Скопско, ок. Качаник, СЗ Скопие (РечнМ 192). — От ЛИ *Димон* = *Димо* и *-он* от ЛИ като *Андон*, *Симон*, *Трифон*, *Пантелеймон*, *Мирон*, *Радион* и др.

Димци 1) с. ССЗ 17 Скопие, на р. Лепенец (Б 1943); 2) с. в общ. Брусник, З 3 Битоля (РечнМ 192). — От ЛИ *Димо* < *Димитър*.

Dimjanci, мах. Ю Рикачевци, Ю 20 Кюстендил (А 1914). — От ЛИ *Димян* < *Демян* < *Дамян*, с редукция и преглас.

Доброда̀нци, мах. към Тетевен. — От ЛИ *Доброда̀н*; срв. с. *Доброда̀н*, Троянско, може би поради преселване от него.

Добро̀славци, с. С 14 София, тур. **Доброслафча** 1576, 1728 (РСт 399). — От ЛИ *Доброслав*; срв. РИ *Доброславци* в Клепало, Санданско.

Доброшинци, с. ССИ 10 Струмица (Б 1943), **Dobrošinci** (А 1914), **Добрешенци** (К 161; Кк), **Dobrešinci** (Im 129; IM 130). — От ЛИ *Доброшин*, срв. МИ *Доброши̍н* при Гиген, Никоп., *Доброшиново* при Д. Рибница, Маданско, *Доброшинец* при Добрич, Димитровгр., кобиле да пасѹ власи Доброшинци, 1348 (Душан, Нов 699); за наст, срв. *Драгошинов кръст* при Заселье, Своr., *Драгоши̍нов ка̀мик* при Челопеч, Пирд., и по-долу *Митрошинци*.

Ορ. Τίτανος (Δοβροῦτσι), връх 693 м, ЮЗЗ 30 Лариса (Гр 500 от 1954). — Изпърво СелИ **Добрутьци* от ЛИ *Добрут* = ЛИ *Добро* или *добро* и *-ут*, за която срв. тук Добрѹтовьци.

Драганци, с. в С Албания, ЮЗ 35 Радомир (СелС 52, 268). — От ЛИ *Драган*.

Драгийци, мах. към Елена (Сп 1921 165). — От ЛИ *Драги̍я*, м, известно в Източна и Средна България.

Драгойци, Горни, мах. към Пърша (Игнатовци), Тревненско, 1892 (Сп 1921, 113), след това *Горни Драгойча*, както съседното *Долни Драгойча* (там 158). — От ЛИ *Драгой*. Може би *Драгойча* е подведено по честия тип ЛИ в род.-вин. форма като *Ми̍ндя*, *Гѐня*, *Соти̍ря* и др., особено чести в Тревненско, Дряновско, Еленско и Котленско.

Драгоманци 1) с. С 8 Воден (К 150; ВТр 25; Б 1943), **Dragomanci (Drama)** (А 1914). **Δραγομάνιτσα** (ПТЕ 265), сега Ἄψαλος, Апсалос (ПТЕ 265; ВТр 25); 2) с. СИ 15 Куманово (К 216; Сп 1917, 30; Б 1943; ГП 559). — От ЛИ *Драгоман*, срв. ἀπὸ προσενέξεως Ἰωάννου τοῦ *Δραγουμάνου*, 1317 в Халкидика или в Солунско (Dölger, SchK 40_{31}), с. *Δραγουμάνου* в Пелопонес-Месиния, сега Κοτύλιον (ПТЕ 255), често стсръб. ЛИ Драгомань (AR); повече вж. при *Градманци*. Миков 91 и 135, смята погрешно *Драгоманци* за куманско, а *Драгоман* „от явен първобългарски или печенежко-кумански произход".

Драгомирци, с. З 17 Куку̍ш (К 165; Кк), **Драгомир** (ВТр 25; Б 1943), **Δραγομίρ** (MV 204), **Δραγομίρ,** сега Βαφειοχώρι (ПТЕ 131). — Първото от ЛИ *Драгомир*, а другото *Драгомир* = прил. с *-јь*, т. е. *Драгомиров*.

Дражанци, с. СИ 7 Радовиш (К 234; Кк), **Държанци** (Б 1943), **Dražanci** (А 1914), **Držanci** (Im 152; IM 153). — От изч. ЛИ *Държан* от гл. *държа̀* и *-а̀н*, както *Стоя̀н* от *стоя̀*, срв. *Дръжанов рът* при Осеновлак, Своr., *Държанското* при Дишлийци, Маданско, *Държаница* при Добравица, Своr., и село във Видинско, *Държанов дол* при Лакатник, Своr., *Дръжан* при Алдомировци, Сливн., *Držanovac*, Нишко, стпол. ЛИ *Dzierżan* (архив на PAN в Краков).

Duvci, с. ЮЗ 9 Гостивар (А 1914), **Дух,** Гостиварско̀, в Горни Полог (К 213), **Дуф** (РечнМ 198), **Duf** (Im 154; IM 155). — От

ЛИ *Дух(о)*, срв. МИ *Духова могила* при Перущица, *Духова лъка* при Аламовци, Златогр., *Duchova* в обл. Хуцулшчизна (Hrabec 109), или от МИ *(Свети) *Дух*, срв. МИ *Свети Дух* при Пирдоп, при Петрич, Пирдопско, в Скакавишкия дял на Средна Рила, при Широка лъка, Дев., при Момчиловци, Смол., и мн. др.

Душа̀нци, с. И 6 Пирдоп, тур. **Душанджа** 1430 (РСт 404). — От вече изч. ЛИ *Душа̀н*, сега често *Ду̀шко* в съседната Копривщица. МИ *Душаница* при Кресна, Благоевгр , *Душанец* при Оплетня, Врач., сръб. *Dušanovac, Dušanovo* (IM 157).

Дърма̀нци 1) мах. З Ваксево, ЮИ 20 Кюстендил (Б 25); 2) с. Ю 2 Мездра. — От ЛИ **Дърма̀н < Церма̀н* (вж. *Церма̀нци*), повлияно от *дърма, дърм* 'храст', срв. *Дърмански дол* при Гложене, Тетевенско, *Дърманска Дърманова махала* при Ваксево, Кюст.

Едоарци, с. СИ 5 Тетово (К 210), **Едуарце** (ГП 433), **Едоарце** (Сп 1917, 100), **Едварце** (Б 1943), **Jedovarci** (А 1914), **Jedoarce** (Im 211; IM 212): и вь Ꙗдоварцехь црьковь Светы Николаѥ што приложи кралѥвьство ми Светои Богородици Хтѣтовьскои, 1348 Душан, Н 422), Ꙗдоар(ци), XIX в. (Цонев, Опис, 1923, 510). — От изч. ЛИ *Ядовар*, изпърво Пр, от изч. същ. *яд* 'храна, ядиво' и отглаг. същ. от *варя̀*, както чеш. СелИ *Jedovary*, което според сполучливото обяснение на Prof 2, 115, значи „ves jedovarů, t. j, lidi kteři jed vařili; за образуването срв. чеш. *Mydlovary, Hrdlořezy, Koněpasy*, бълг. *Вари-боб* в Албания и често в Гърция.

Ездѝмерци, с. ЮИ 4 Трън, тур. **Йездимирджи** 1453, **Яздимировджа** 1576 (РСт 405). — От изч. ЛИ **Ездимер, *Яздимер*, нач. значение „велик по езда", срв. сръб. МИ *Јездимиров ров*, Ягодинско.

Jeledinți, с. в ок. Оръщие, СИИ 45 Хунедоара (Ind 275). — От **Желадиньци* : ЛИ **Желадин*, с асимилация *Желездин*, от ЛИ *Жело, Жельо* (съкратено от *Жели-мир, -слав* или от *Желяз*, както в източни области) с наст. *-ад-ин*, както старинните ЛИ *Мил-ад-ин, Вълк-ад-ин, Сто-яд-ин* и др.

Жидимирци, с. във Велешко, СЗЗ 10 Свети Никола (К 208), **Джидимирци** (Б 1943), **Джемидирци** (Сп 1917, 93), **Džidimirci** (Im 159; IM 158), **Жемирьци** XVI в. (СелК 21). — От **Жадимир*, тук с преглас и редукция, от гл. *жадати* 'искам, желая' в сръбски извор от XIV в. и в български от XVI в. (Milk., LexPalSlov., 191); за образуването срв. *Хоти-миръ* от *хотѣти*. Срв. *Димирци = Джидимирци*.

Жилѐнци, с. З 4 Кюстендил. — От изч. ЛИ **Жилѐн = Жильо* и *-ѐн*, срв. МИ *Жиленя* при Златарица, Еленско, и от същата основа *Жилин дел* при Босилеград, *Жилин рид* при Малевци, Босилегр., *Жилков алчак* при Момково, Свиленгр., *Жилковец* при Вишовград, Павлик., при Струпен, Луков., и при Еница, Белосл., *Жилковите брястове* при Славовица, Плев., и *Жилковите брестове* при Раяновци, Годечко, и др.

Zlatanci, мах. ЮЗ 2 Сажденик, ЮЮЗ 14 Кюстендил (А 1914), **Златанцѝ** (СбНУ 45, 255). — От ЛИ *Златан*, често.

Зубетѝнци, м. между Врабча и Бутроинци, И 8 Трън (БДим). — От отдавна изч. ЛИ **Зубетѝн*, произв. от **Зубета*, по-старо **Зѫбѧта*, с *-и̇н*, пожелателно име „да бъде здрав като зъб", с наст. -ѧтѧ, срв. *Зубовци*.

Ивайнци, м. при Ново село — Папрадско, ЮЮЗ 13 Гостивар (Мја 3, 44). — Явно от СелИ **Ивань* = прил. от ЛИ *Иванъ* с *-јь*, тук с премет на *ј*, срв. словен. *Ivanjci Gornji* и *Spodnji* (IM 183, 398) срещу срхр. и словен. *Ivanci* (IM 205), както и тук *Йованцѝ*.

Изпо̀рци, мах. към Койно, ЮИ 24 Кюстендил. — Вж. по-долу *Изпорковци*.

Йованцѝ, мах. С до Беланица, Ю 6 Радомир. — От ЛИ *Йован*, със старинно ударение.

Календѐрци, мах. към 1) Дреново, З 12 Благоевград; 2) Д. село, З 15 Кюстендил. — От изч. Пр **Календер*, срв. РИ *Календерски* в Батак (1876), МИ *Календерица* при Сирищник, Радом., при Говедарци, Самок., при Яворец, Кичевско (ГП 482). От тур. *kalender* 'отшелник, философ; странствуващ дервиш', от перс. (Ст. Илчев).

Калиманци 1) с. СИИ 16 Кочани (К 229; Кк; СбНУ 12 НО 310; Б 1943; Сп 1917, 105), **Kalimanci** (А 1914; Im 218; IM 219); 2) с. ЮИ 10 Мелник; 3) **Клмндже** (= *Калиманци* ?), село при Хотница, СЗ 10 Търново, XVII в., изчезнало през Освободителната война (АПТЗ 160; РСт, устно). — От ЛИ *Калиман*, вероятно от тюркски произход, често срещано в средновековна България, вж. G. Moravcsik, Byzantinoturcica II, 73, 147; срв. *Kalimance*, Вранско (IM 218).

Камбѐрцѝ, две мах. към Гор. Лисина, СЗ 11 Босилеград. — От ЛИ *Камбер*, тур. *Kanber* от араб. *Qanber*.

Караиванци, мах. към 1) Тодювци, ЮЮЗ 8 Елена; 2) Влахи, С 18 Сандански; 3) Трявна, 1887, 1892 (Сп 1921, 233), след това *Караиванца* (от *Караиваница*; за промяната на стария тип срв. *Драгойци*). — От ЛИ *Караиван*, дето *кара* от тур. *kara* 'черен, мургав'.

Карамфѝлци, мах. към Пелатиково, ЮЮИ 14 Кюстендил. — От ЛИ *Карамфил* по цвете *карамфил*, срв. до-долу *Каранфилинци*.

Карасинанци, с. Ю 4 Гевгели (Б 1943; ВТр 32), **Карасинан** (К 152), **Karasinanci**

(А 1914), **Καρασινάν,** сега Πλάγια, Плагя (ПТЕ 138; ВТр 32). — От ЛИ *Кара Синан,* тур. *kara* 'черен' и ЛИ *Sinan.*

Конджаферци, мах. към Жеравино, З 24 Кюстендил. — Може би от **Конджа Джаферци,* начално **Канджа Джафгрци,* с дисимилаторно изпадане на първото *Джа-* и с преход на неударено *а > о,* както в други турски заемки, срв. напр. диал. *тован* от *таван.* Първата част от тур. *kanca* 'кука' и от него бълг. диал. *канджа* 'закачлив човек'. Тур. ЛИ *Джафер : Cafer.*

Костѐнци 1) С 5 Берковица, тур **Кюстидже** 1607, **Кюстендже** 1666 (РСт 420); 2) **Κωστενέτσι,** с. СЗ 16 Костур (MV 193; ПТЕ 334), **Костенец** (Б 1943), **Косинец** (ВТр 35; К 266), сега Ἱεροπηγή, Йеропиги (ПТЕ 334; ВТр 35). Гръцката форма може да се възстанови **Костеньци* и **Костеньць.* Освен това може да стои във връзка с *костен* 'кестен' в костурския говор. — От ЛИ *Костѐн,* развито от *Кòста* и *-ѐн,* срв. по-долу *Костѐнковци.*

Кръстѝлци, с. ЮЗЗ 6 Сандански. — От ЛИ *Кръстѝл,* развито от *Крѐстьо* и *-ѝл* като *Бож-ѝл, Момч-ѝл* и др.; срв. РИ *Кръстѝлов* в Гоце Делчев и в Пловдив (СтИлч), МИ *Крстиловица,* Вранско (Миличевић 1884, 276), *Кръстил енде* при Опака, Поповско.

Κουμανίτσι с. СИ 35 Сяр (ПТЕ 93), **Куманич** (К 194; ВТр 36; Б 1943), сега Δασωτόν, Дасотон (ПТЕ 93; ВТр 36). — Гръцката форма трябва да се възстанови **Куманьци* или **Куманьць,* от ЛИ *Куман,* а *Куманич* ще да е повлияно от турския изговор, който обаче може да насочва и към начално **Куманица.* Името може да бъде от един строеж и произход с *Κουμανίτσι* в Берско (вж.).

Лàзарци, с. Ю 5 Елена.

Ласкарци 1) м. Ю Чуковец, ЮЮИ 14 Радомир. Изпърво СелИ; 2) **Ласкарце,** с. Ю$_2$З$_{17}$ Скопие (К 211), **Ласкарци** (Б 1943), **Laskarci** (Im 254; IM 256). — От ЛИ *Ласкар,* от гр. *Λάσκαρης, Λάσκαρι(ς),* срв. ЛИ *Ласкаpïна* 1684 в Копривщица (СбБАН 27, 61), РИ *Ласкарски* в Дупница 1879 (СтИлч).

Лелѝнци, с. ЮИ 6 Кюстендил. — От изч. ЛИ *Лелѝн* = ЛИ *Лѐльо* и *-ѝн,* срв. ЛИ *Леля* в Дойран, МИ *Лельовец, Лельов дол* до Челопеч, Пирд., *Лельовица* при Чуричене, Петричко; РИ *Лелов* в Пловдив, *Леловски* в Шумен (СтИлч), с. *Лельово,* Кукушко, *Λέλοβα* в областта Превеза (MV 63), от *леля* 'бащина или майчина сестра'; стсръб. ЛИ Лѣлько 1404, Лѣловь зєть 1293 (AR), *Lelim See* в Мекленбург (Bilek, Lêtopis 4, 1956/1957, 72).

Любанци, с. С 10 Скопие (К 206; ГП 538—539; Сп 1917, 93; Б 1943), **Ljubanci** (Im, IM 271): поменікъ храм гл(агол)емін Вȣнешь въ пωдкрнан Чрънїє гωры вышє сѐла Любан'цін, XV в. (БСМ 130). — От ЛИ *Любан,* срв. РИ *Любанов* във Варна, сръб. *Ljubanje* (IM 271), с. *Любаница,* Охридско (патронимично име, от ЛИ *Любан* и *-ищт-* от **itj-*).

Маранци, м. ЮЗ Вишовград, Ю 8 Павликени. — От ЛИ **Маран < Мариян* (с контракция *ия* в *я* и затвърдяване на *р*), срещано в бълг. католишко население в тази област.

Марѐнци, Горни и **Долни,** мах. към Енчовци (Плачковци), Ю 4 Трявна (Сп 1921, 114, 159). — От ЛИ **Марен,* от *Маро* (съкратено от *Марин* или *Марко* или мъжко ЛИ от *Мара < Мария*) и *-ѐн* като *Млаð-ѐн, Мил-ѐн,* срв. *Маренчини блата* при Бачево, Разл. (от ЛИ *Марен-ка*), сръб. СелИ *Marenić* 2п (AR), *Marenići* (IM 282), *Marenovo,* Крушевацко (там), чеш. ЛИ *Марен, Марена* 1186 (Морошкин 119).

Мартулци, с. ЮЮЗ 15 Велес (К 158; Сп 1917, 90; Б 1943), **Martolci** (Im 285; IM 284). — От ЛИ *Мартул, Мартол = Марто,* вероятно мъжко от *Мàрта,* и *-ул, -ол,* срв. РИ *Мартỳлков.*

Миленци, мах. към Габрово, ЮЗ 18 Благоевград. — От ЛИ *Милѐн,* често.

Милославци, с. З 9 Трън, тур. **Милославидже** 1453, **Миласлофча** 1576, **Милослафча** 1624 (РСт 433). — От изч. вече ЛИ *Мил*$_{о}$*слав,* стпол. *Miłosław, Miłosława* (Tasz 109), сръб. СелИ *Milosavci* (Im 282).

Милутинци, с. З 15 Крива Паланка (К 224; Сп 1917, 29; Б 1943; РечнМ 219), **Милотѝнци** (ЕК 287), **Milutince** (Im 292; IM 291). — От ЛИ *Милутин,* от ЛИ *Мило* и *-ут-ин,* срв. *Milutinovac,* Зайчарско.

Мирослàвци 1) мах. към Елена; 2) **Мирославци,** с. ЮЗЗ 36 Костур (СелК 268; ВТр 42), **Мирославци, Мирослав** (К 267), **Мирославица** (Б 1943), **Miroslavci** (А 1914), **Μυροσλάβιστα** (MV 194; ПТЕ 335), **Мирославци** между 1544—1548, **Мирославица** XVI—XVII в. (СелК 68). — От ЛИ *Мирослав,* стпол. ЛИ *Mirosław, Mirosława* (Tasz 109 сл.), чеш. СелИ *Miroslav* 2п (Prof 3, 92), сръб. СелИ *Mirosavci, Miroslavlje* (Im 294). Гръцката форма стои вместо **Μυροσλάβιτσι*: наст. *-ιτσα* и *-ιστα* често се смесват; иначе може *Μυροσλάβιστα* да е от **Мирославищта,* т. е. патронимично име на *-ищт-* от **-itj-,* често в тази област.

Митарска махала, Митарци, към Н. село, Ю 10 Кюстендил. — От ЛИ *Митар < Митър < Димитър.*

Митрошинци 1) м. с ниви при Ново село, Ю 10 Кюстендил (СбНУ 45, 263). Изпърво СелИ; 2) с. СЗЗ 10 Пехчево (К 228; Б 1943), **Mitrošinci** (А 1914), **Митрашинци** (ГП 643; Сп 1917, 103; РечнМ 220), **Mitrašinci** (Im 295; IM 294). Вероятно изпърво *Митрошинци,* а вторично *Митрашинци,* повлияно от ЛИ като *Драг-àш, Рад-àш* и др. — От ЛИ *Митрошѝн*, често в западни области, от *Мѝтър* (< *Ди-мѝтър*) с *-ош-ин*, срв. *Gogošnica (Gogošinci)*.

Михàлци 1) с. ЮИ 6 Павликени, тур. **Михал Орудж** 1430, **Михалидже-и кюджюк** XV в., **Михалидж** XVII в. (РСт 433). Има старо население „ерлии" (Милетич, Старото бълг. нас. 184). Според Миков 135, името е във връзка с Михаил беговци (гръцка фамилия от Мала Азия, която е била на турска служба в края на XIV в. при завладяването на страната ни, обаче няма данни за това, при все че Михаил беговци са имали големи вакъфи в Северна България. Орудж е турско лично име; то вероятно е турското име на селището, дадено след завладяването му, но не си е пробило път по-нататък. Такива хибридни имена се срещат често); 2) **Μιχαλῆτσι**, с. в ок. Превеза (ПТЕ 273); 3) **Μιχαλίτσι, с.** в Янинско (ПТЕ 147). — От *Михальци*: ЛИ *Михал*, народна форма на *Михаил*, от гр. *Μιχαήλ*.

Михилци, с. Ю 12 Карлово, **Михалци** (ПДелир 2, 150), тур. **Михайллу** 1576 (РСт 433). — От ЛИ *Мих(а)ил* или *Михал* според втората форма.

Миянци, р., изв. от Плачковица планина в Северна Македония, - пр Осойница - пр Брегалница. — Изпърво СелИ, от ЛИ **Миян*, развито от *Мийо (Михо)* и *-ан*, съкр. от *Миха(и)л*.

Момчинци, падина З Ракиловци, З 12 Радомир. — Изпърво СелИ, от ЛИ **Момчѝн*, от *Мòмчо* и *-ѝн*, както *Дойчѝн* от *Дòйчо, Райчѝн* от *Рàйчо* и др.

Моянци 1) с. ЮЮЗ 5 Кочани (К 226; ГП 631; Сп 1917, 102; Б 1943), **Mojanci** (Im 296; IM 295); 2) с. СИ 10 Скопие (К 96; Сп 1917, 92; Б 1943), **Mojanci** (Im 296; IM 295). **Mojance** (А 1914). — От ЛИ *Моян*, известно днес в Ловешко (Ст. Илчев), развито от **Мойо* и *-ан*, от притеж. местоиме *мой*, срв. по-долу *Моинци*, също МИ *Моянùца* при Ощава, Санд., ЛИ *Мойо* в нар. пес. от Троян (Стоин, Нар. песни от Средна Сев. България, 345), сръб. СелИ *Mojanovići* (IM 295), а от основата СелИ *Мойно*, Битолско, сръб. *Mojkovac, Mojković* (IM 295), чеш. ЛИ *Mojek, Mojmír*, рус. *Мойслав* (Mikl., PN 77), пол. *Mojek, Mojko, Mojmir, Mojkowic* (Tasz 89, 110).

Мръзенци, с. С 2 Гевгели (Сп 1917, 95), **Мързенци** (К 152; Кк), **Mrzenci** (Im 300; А 1914). — От изч. ЛИ **Мързен = Мързо* и *-ен*, срв. РИ *Мързев*, още МИ *Мързèнов дел* при Филиповци, Трънско, *Мързенов дол* при Габрово, кл. *Мързенец* при Равна, Провад., р. *Мързеница* при Градево, Благоевградско, СелИ *Мързово*, Ахтоп., ЛИ *Мързо*, Казанлък 1876, *Мързянков дол* при Стражица, Горноорях.

Нàдарци, мах. към Смолян. — От ЛИ *Надар*, тур. *Надър*.

Нàйденци, мах. към 1) Салаш, З 12 Белоградчик; 2) Тишаново, ЮЮИ 22 Кюстендил. — От ЛИ *Найден*.

Накарци, мах. към Мазарачево, ССЗ 8 Кюстендил. — С оглед на *-ар* в *Стрезарци* и *Филипарци* (вж.) би могло от ЛИ **Накар*, от *Нако* < *Найден*.

Негèнците, мах. към Бичкиня (сега Палаузово), слято с Габрово. — От ЛИ **Неген* = **Него* и *-èн*, съкратено от *Него-мир, Него-слав, Него-ван* и др.; срв. с. *Нягослав*, Сярско, и по-долу *Неготинци*. Ново образуване (поне след XVI—XVII в.), иначе би дало ЛИ **Нежèн*.

Негованци, с. Ю 10 Радомир, тур. **Никованджа** 1420, **Негованджа** 1572 (РСт 436). — От изч. ЛИ *Негован* от гл. *неговати* с наст. *-ан*, както *Милован* от *миловати, Радован* от *радовати*, вторично *Братован* и др., срв. *Негован*, връх в Пирин и село в Леринско, Лъгадинско и Софийско, срхр. ЛИ *Negovanović* (AR), както и по-долу *Неговци, Негованoвци*.

Негрулци, изч. село в Разложко: Разло́гь Блъгар'ска землѧ̀ село̀ Негрꙋл'ци, XVI—XVIII в. (БСМ 511). — От изч. ЛИ *Негрул* от рум. *Negrul*, от *negru* 'черен', срв. рум. *Negrulești* (Ind 314), *Негриновци* (вж.), *Негрево*, Пехчевско.

Неманци 1) още **Чомлек,** с. в Кукушко (К 165), **Неманци (Чомлекчи),** сега Дипотамон (ВТр 43), **Τσουμλεκτσῆ,** сега Διπόταμον (ПТЕ 134); 2) с. в Щипско, И до Свети Никола (ГП 661), **Неманици** (ЕК 286; К 233), **Nemanjici** (Im 304). — От ЛИ или Пр **Неман*, срв. срхр. *neman* 'чудовище, изверг, изрод, дявол', ЛИ *Némańa* (AR).

Νικολίτσι 1) с. в Янинско, ок. Парамитя (ПТЕ 155; ЕЕΛ 9, 817); 2) с. в обл. Превеза, ок. Филипиас, СЗ Арта (ПТЕ 276; ЕЕΛ 9, 817); 3) с. в окр. Фтиотида—Омилия (ЕЕΛ 9, 817). — От **Никольци*: ЛИ *Никòла*, гр. *Νικόλαος*.

Огнянци, с. ЮИ 12 Скопие (К 207; Б 1943; Сп 1917, 93), **Ognjanci** (Im 313; IM 312). — От ЛИ *Огнян*.

Олтоманци, м. в Кюстендилско (ИНЕМ 12, 160). — Изпърво СелИ. Очевидно от ЛИ **Олтоман*, вероятно турско или тюркско (в последния случай предадено чрез чуждо население, инак би гласило **Латоманци*), срв. МИ *Олтомански градини* до Г. Уйно, Кюст., вероятно във връзка с *Олтоманци*.

Парайци, м. при Горна Баница, Ю 5 Гостивар (Mja 2, 234). — Изпърво СелИ, от изч. ЛИ **Парай = Паро* (съкр. от *Парашкев*) и *-ай*; за наст. срв. *Грудайци* при същото село, също РИ *Рашайков*, Соф., *Драгой* в нар. пес.: „разбулял са й Драгае"

(**Нови** Пазар, СбНУ 47, 366), също по-долу *Милайковци*.

Пашунци, с. Ю Трън (Weigand, Rumänen und Arumunen in Bulgarien 44). — Според Вайганд от рум. *păşüne* 'пасище', т. е. от МИ **Пашун*, от типа „Новоселци", но би могло още от ЛИ **Пашун*, известно в Самоковско и Радомирско, развито от *Пàшо* (произв. от *Павел* или *Парашкев*) и *-ỳн* в ЛИ като *Спас-ỳн, Добр-ỳн, Благ-ỳн*, МИ *Белỳнова дỳпка* при Поповци, СЗ Габрово, и др.

Пелинци, с. СИ 18 Куманово (К 216; ГП 559; Сп 1917, 31), **Пѐлинци** (ЕК 287), **Pelince** (Im 328; IM 327). — От ЛИ **Пелин*, развито от *Пѐло*, което според Ст. Илчев (устно) е от *Петър, Петко*, с *-ин*, срещано в Оряховско, Белослатинско, срв. сръб. СелИ *Pelinovo, Pelinovići* (IM 327). Би могло и от раст. *пелѝн* 'Artemisia absinthium', но имена от него се срещат твърде малко, срв. р. *Пелѝница* в Ботевгр.

Пешлѐнци, мах. към Дръмша, З 10 Своге (СтИлч). — Може би от ЛИ **Пешлен* = **Пешло* (развито от *Пешо* + *-ло*, както *Драг-ло, Рад-ло* и др.) и *-ен* като *Млад-ен, Мил-ен*.

Пеянци, мах. към Фролош, СЗ 18 Благоевград. — От ЛИ *Пеян* = *Пейо* и *-ан*.

Пингюрци, мах. към Страцин, И 22 Куманово (ГП 562). — Изглежда от ЛИ **Пингюр(о)*, срв. *Пинджуров* в западни области, Пр *Пинджекът* в Копривщица, МИ *Пинговица* при Щербаново, Петричко, но морфологичната страна остава неясна спрямо *Пин-* и ЛИ *Гюро*. Може би от **Пино Гюр(ов)*.

Полетѝнци, с. ССЗ 16 Кюстендил. — От изч. ЛИ **Полетин*, срв. струс. ЛИ *Полетай* (Тупиков 367), по-долу *Полетковци, Летевци*; ЛИ *Летѝн* в Жеравна, Котл.

Пòпшинци, мах. към Трекляно, СИИ 12 Босилеград. — От **Поп Шина*, дето *Шина* е род.-вин. форма от ЛИ *Шин(о)*, òткъсно име от *Доброшин, Митрошин, Драгошин*, МИ *Шиновите дерета, Шинов валог, Шиневото, Шиновец, Шиница, Шинова ела, Шинова кукла*, и др.

Портитовци, с. СИ 44 Михайловград, тур. **Поскритинуфча** 1576, **Похортитофча** 1666 (РСт 448). — От историческите форми поблизка до днешната е *Похортитуфча*, която ще да застъпва **Похор Титовци*, т. е. от ЛИ **Похор*, срв. словен. *Pohořje* (Im 344), но изглежда тук има начално **Прохорь Титовьци*, от изч. ЛИ *Прохор*, от гр. *Πρόχορος*, с дисимилаторно изчезване на първата плавна. Срв. ЛИ *Прохора* (м.) в Пордим, Плев., XVI в. в тур. извори (от В. Мутафчиева). За строежа срв. *Калопетровци*.

Прибилци, с. в Прилепско, ЮЮЗ 12 Крушово (К 239; Сп 1917, 7; Б 1943), **Pribilci** (А 1914; А 1918; Im 356; IM 353), **Прибилци, Прбилци** между 1544 и 1548 и през XVI—XVII в. (СелК 65). От изч. ЛИ *Прибил*, по-старо *Прибылъ*, стсръб. Прибиль (Споменик, 4, 6), СелИ *Pribilovići* (Im 356), от него ЛИ Прибе, Прибо, Прибоје (Гласник 15, 289, 302), МИ *Прибовица* при Смолско и Стъргел, Пирд., при Арзан, Брезн., *Pribileşti* в обл. Бая Маре (Ind 363), от стб. прибꙑти (Син. пс., Супр.); от същата основа стпол. ЛИ *Przyby-czest, -gniew -mir, -sław* (Tasz 49).

Първце, алб. село СИ 17 Тетово (К 211; ГП 439; Сп 1917, 99), **Пръвце** (Б 1943), **Првце** (РечнМ 231), **Prvce** (IM 357). — От ЛИ *Първе, Първо*, от *пръв* 'primus', срв. *Пъ̀рвов герàн* при Полско Косово, Беленско, *Пъ̀рвовското* при Батошево, Севл., ЛИ *Първе* XVI в. в Драмско (тур. извор, ИБЕз), от него ЛИ *Първан*, още *Първол* в МИ *Пръвол* при Сребрѝново, Паз., ЛИ *Пръвчо* в Провад., РИ *Пръвчев* в Грозден, Карноб., *Пръ̀вчова чешмà* при П. Славейково, Севл., *Пръ̀вчев копàк* при Кози рог, Габр., *Прѣвко* в МИ *Прѣвков дел* при Боровица, Белогр., и др.

Раборци, с. ЮЗ 4 Струмица (К 160; Кк; Б 1943), **Raborci** (А 1914; А 1940; IM 359). — От изч. ЛИ *(Х)рабор*, с изясняване от *Храбър*, срв. СелИ *Раброво*, Видинско и Велешко. сръб. *Rabrovac, Rabrovo* (Im 362).

Радàнци, мах. към Трявна. — От ЛИ *Радан*, често.

Радомѝрци 1) с. ССИ 5 Луковит, тур. **Радумирдже** 1590, **Радумирна** 1632, **Радумирча** 1639 (РСт 452), съписа сїи слꙋжбꙋ... в лѣто з҃ро [=1662] къ село Радомирци;... и вь то врѣме повѣхь [=попувахъ?] азь на Радомирци (Цонев, Опис, 1923, 113); 2) мах. към Ранинци, ЮЗЗ 14 Кюстендил. — От ЛИ *Радомир*, често.

Радунците, с. СИИ 22 Казанлък (Сп 1921, 439). — От ЛИ *Радун* = *Рад*+*-ун*.

Раенци, с. в общ. Злево, ЮИ 13 Радовиш (К 161), **Рaјанци** (РечнМ 234). — От ЛИ *Раен, Раян*, от *Райо* и *-ан*, срв. *Раянци, Раяновци* по-долу.

Ралѝнци, мах. към Д. Кобилье, СИ 7 Босилеград. — Вж. по-долу *Ралѝновци*.

Раменци, с. в Сярско (К 182). — От изч. ЛИ **Рамен*, от *Рам(о)* и *-ен*, вероятно от *Ав-рам*, срв. ЛИ *Рам* в Жеравна, *Рамко* в Пещерско, *Рамо* в Кулско, *Рамчов* в Рогозен, Орях., особ. *Rameništе*, Негушко, патрон. име.

Раниславци, м. при Дръмша, З 12 Своге (СтИлч). — Изпърво СелИ от ЛИ *Ранислав*, от гл. *хранити* 'пазя' или от *ранити* 'ставам рано'. Срв. *Рониславци*.

Ранци, Франкоч, с. И 15 Кайляр (К 270), **Ранци (Франковица)** (ВТр 48), **Frankovi-**

са (Frangoča) (А 1918), **Франкоч** (Б 1943), **Φραγκότς**, сега 'Ερμακιά, Ермакя (ПТЕ 188; ВТр). — От **Раньци* : ЛИ *Рано* от *Храно*, срв. *Раниславци ; Франковица* от ЛИ *Франко* или по-вероятно от **В Ранковица* : ЛИ *Ранко ; Франкоч* ще да е турска форма на **В Ранковица* > **Ф Ранковица*.

Раянци, с. З 24 Радомир, тур. **Раянча** 1576 (РСт 463). — Вж. *Раенци*.

Релѝнци, мах. към Илия, Ю 24 Кюстендил. — От *Ралѝн* > *Релѝн* с *ра* > *ре* или *(Х)релѝн* от *(Х)рѐльо*+*-ѝн*.

Романци 1) **Горни** и **Долни Рòманци,** с. С 3 Брезник ; 2) **Ромàнци,** м. в Кюстендилско (ИНЕМ 12, 160). — От ЛИ *Роман*, известно в Разград и Костур през XVI в. (тур. извори, Архив ИБЕз), стсрьб. **Романь** 1365 (Даничић 3, 56), СелИ *Рòман*, Врач., р. при Огоя, Своr., м. при Гинци, Годечко, изч. село при Джюлюница, Горноорях. (Миков 226, според когото от раст. *роман* 'равнец, Matricaria'), *Романец*, мах. към Церецел, Своr., м. *Романица* при Таваличево, Кюст., и при Димча, Павлик., *Романова могила* до Сливница, чеш. СелИ *Romanov* от ЛИ *Roman*, а то от *romanus* 'римлянин' (Prof 3, 584), у нас пряко от гр. *'Ρωμανός*.

Рониславци, с. в Мегленско, С 22 Воден (К 147), **Ранислав** (Б 1943; ВТр 48), **Ranislav** (А 1914; А 1918), **'Ρανίσλαβ** (MV 200), **Ρανισλàβ** (ПТЕ 265), сега 'Αγάθη, Агати (ПТЕ 265; ВТр 48). — Бездруго формата у К е сгрешена, вместо *Ранисдавци* : ЛИ *Ранислав*, вж. *Раниславци*.

Русенци, мах. З Оцава, С 24 Сандански (ВШ). — От ЛИ *Русен* = *Руси*+*-ен*, срв. *Русенова река* при Длъгнево, Димитровгр., ч. *Русенец* при Сухиндол, Павлик., при Велчево, Търн., м. при Брестница, Луков., кл. *Русеница* при Калугеров чифлик, Радом., РИ *Русенов* в Мало Конаре, Паз.

Русце, с. СЗ 30 Крива Паланка (К 220; Б 1943; РечнМ 237), **Русци** (Сп 1917, 11), **Rusce** (Im 383; IM 379). — Начално *Русьци*, от ЛИ *Русе, Руси*, вж. *Руфци*.

Руфци 1) **Пашино Руфци,** с. ЮЗЗ 15 Прилеп (К 237), **Рувци** (Сп 1917, 6; Б 1943; РечнМ 236), **Paša Ruvce** (А 1914), **Pašino Ruvce** (А 1918), селище Могылѣни близь Роусєць... село Жоурче [=днес Журче, З 10 Рувци], 1337 (Душан, Нов 670; Гласник 13, 374); 2) **Мало Руфци,** с. ЮЮЗ 8 Прилеп (К 246), **Мало Рувце** (Б 1943), **Рувци** (Сп 1917, 9; РечнМ 237), **Ruvci** (А 1914), **Рȣсци** XVI—XVII в., **Рȣсци, Рухцѝ, Рȣхци, Рȣхсци, Рухци голèмо, Мали Рȣсци** XVII—XVIII в. (СелК 66, 143). Някои от старите посочвания се отнасят до първото село. — От ЛИ *Русе, Руси*, т. е. от начално *Роусьци*, с промени, характерни за говора. Формата Роусєць от XIV в. е в род. п., мн. ч. и се отнася до двете села, които са съседни.

Сараванци, м. СИ Склаве, З 5 Мелник (ВШ). — Изпърво СелИ, по всяка вероятност от *Сарьванци* : ЛИ **Сарь Ваньо*, дето *Сарь* от тур *sarı* 'жълт'.

Саракинци, с. И 5 Тетово (ГП 452; К 211; Б 1943), **Саракинце** (Сп 1917, 100), **Сараћинце** (РечнМ 237), **Sarakino** (Im 385), **Saraćino** (Im 381). — От ЛИ *Саракин*, срв. ЛИ *Саракина* в Милад. сб., *Саракин* XVI—XVII в. в Битолско (СелК 121), Саракинь 1348 (Душан, Гласник 15, 210), МИ *Суракин* до Елешница, Разл., с. *Саракин*, Гребенско, и планина в Ю Албания, с. *Саракиново*, Воденско, у нас заето от гр., срв. ЛИ *Σαρακηνός*, ок. 1318, *Σαρακηνόπουλος*, ок. 1378, вж. Moravcsik, Byzantinoturcica II 1958, 268. С това име византийците са наричали главно арабите, а също така и селджушките и османски турци от XI до XVI в., както посочва Моравчик. Думата е била известна и през Възраждането, както се вижда от сравнението : „турчин — змия, българин — бик, сърбин — вълк, *саракин* — вепър“ (сп. Български книжици, 1859, 269 сл.). Не би могло да се приеме обяснението на Вайганд, Имената 57, че името е от *Сиракиня : сирак*.

Свиланци, вж. *Цвиланци*.

Свиланците, мах. към Столът, ЮЗ 14 Севлиево. — От ЛИ *Свилан*, от *свила* 'коприна' и *-ан*, срв. СелИ *Свиланово*, Кочанско, ЛИ *Свѝлен*, Радомирско, както и подолу *Цвиланци*.

Севтѐрци, мах. към Раницци, ЮЗЗ Кюстендил (ИНЕМ 12, 160; СбНУ 40, 362). — От ЛИ **Севтер* (?), срв. МИ *Севтерѝца* и *Севтѐрска махалà* при Ранинци, Кюст. (БДим; СбНУ 40, 361).

Селѝмци, мах. към Дебочица, ЮЗ 20 Благоевград. — От ЛИ *Селим*, тур.

Сѐславци, с. СИ 18 София, тур. **Сиславча** 1576, **Сеслафча** 1728 (РСт 458), **Сеславци** XVI—XVIII в. (Гошев, СЗН 2, 6; 3, 7). — От изч. ЛИ *Сеслав*, начално *Всеслав*, за първата част срв. рус. ЛИ *Все-волод*, струс. *Сеславинъ* (Тупиков 800), стчеш. *Zvezlaus* 1224, *Zveslav* 1226, *Seslav* (Морошкин 173, 177), *Sezla* 1238, *Sesslava* 1406, СелИ *Sesl*á*vky* (Prof-Svob 4, 47), рус. СелИ *Сеславль* в обл. Смоленск (SG 10,459).

Сеферците, мах. към Рашка Грацица, ЮИ 10 Кюстендил. — Срв. тур. ЛИ *Сефер* XVI в. в Солун и Драма (архив ИБЕз).

Синанци, с. в Търновско, чиито жители се изселили в Турция през 1880 г. (Сп 1921, 493). — От ЛИ *Синан*, тур.; срв. СелИ *Синан*, Беленско.

Славци, Славската река, рекичка С Пирдоп. — В Пирдопско 255, обясних името от *славци*, мн. ч. от *славец* 'славей' (Геров), неизвестно сега в говора. Обаче имена от тоя тип са много редки. По-вероятно да е изпърво СелИ, произв. от ЛИ *Слав*, срв. *Славови дупки* при Пирдоп.

Слънчѝлци, мах. към Градево, ЮЮИ 14 Благоевград. — От изч. ЛИ **Слънчил*, развито от ЛИ **Слънчо* и *-ил*, срв. РИ *Слънчев* в Котел (СтИлч).

Смилянци, с. СИ 12 Радовиш (ГП 643, 673; К 234; Кк; Сп 1917, 104; Б 1943), **Smiljanci** (А 1914), **Smilanci** (IM 393). — От ЛИ *Смилян*, срв. МИ *Смилянин дол* при Добри дол., Кюст., *Смиляница* при Кадровица, Кюст., още *Смиленова чешма* при Илия, Кюст., *Смиленов кладенец* при М. Конаре, Паз., *Смиленово* при Стоилово, Малкотърн., и др.

Ставерци, с. СЗ 32 Плевен, тур. **Иставриче** 1673 (РСт 463), **Староверци** 1870 (карта на Хр. Данов). — От ЛИ *Ставер*, известно във Враца, и в нар. песен: „със Ганчога от Берковица, / чорбаджи *Ставер* Крушовски" (Видин, СбНУ 4, 73), Ставерь XIV в. в Призренско (Гласник 15, 297; Споменик 4, 8; Даничић 3, 157). Късната форма *Староверци* трябва да е породена от народна етимология.

Станѝнци, мах. З Габрово, ЮЗ 18 Благоевград (ВШ). — От ЛИ *Станѝн* = *Стàн(о)* и *-ѝн*.

Стѐпанци 1) с. СИ 20 Куманово (К 216; Сп 1917, 30; Б 1943), **Степанце** (ГП 560), **Stepance** (Im 410; IM 405); 2) с. ССИ 18 Прилеп (К 247; Сп 1917, 9; Б 1943), **Stepanci** (IM 405); 3) с. Ю 12 Щип (К 231; Сп 1917, 107; Б 1943), **Stepanci** (IM 405). — От ЛИ *Стѐпан*, известно в М. Борисово, Чирп. (СтИлч), МИ *Степàница* при Клисура, *Степанец* при Яздирастовци към Вакарел, в Скопска Църна гора и до Елешница, Разл., *Стѐпанова корѝя* при Помощник, Харм., *Стѐпанов байр* при Кладара, Малкотърн., *Степаново*, често в Кюст., срв. и подолу *Степановци*. От гр. *Στέφανος*, с типична замяна на гр. *φ* с бълг. *п*.

Стоимирци, мах. към Лешко, ЮЗ 14 Благоевград. — От изч. ЛИ *Стоимир*, срв. *Стоимѝров* в Г. Баня, Соф., *Стоймирово*, Пехчевско, хърв. *Stojmerić* (IM 406).

Стрезарцѝ, мах. към Гор. Лисина, СЗ 11 Босилеград. — От ЛИ **Стрезар (?) < Стрезо + -ар*, срв. *Накàрци*.

Стрисовци, Строисовци, с. ЮЗ 14 Кратово (К 222), **Строисовци** (Б 1943), **Струйсовци** (СбНУ 4 НО 286), **Стрисовци** (ГП 584), **Strisovce** (Im 413; IM 408), **Strisavci** (А 1914), и оу Кроупиштехь село Оулїꙗри... и село Строиславци... и оу Штипоу в стасникь, 1378 (Ив. Драгаш, Нов 513). — От *Строиславьци*: ЛИ *Строиславъ*, с втора част *-сав* под сръбско влияние, по-късно подведена по честите СелИ на *-овци*. За първата част срв. *Строилци* и особено *Строиманци*; чеш. *Stroišovice*, пол. РИ *Strojszow* (Prof 4, 212).

Стройлци, м. при Долно Кобилье, ССИ 6 Босилеград. — Изпърво СелИ от изч. ЛИ **Строил*, срв. МИ *Строилица* при Девин, от ЛИ *Стройо* и *-ил*, срв. стсръб. ЛИ Строѥ жѹпань 1114 (Даничић 3, 186), СелИ *Stroe Beloescu, Stroeşti* 12п в Румъния (Ind 401). Срв. и *Стрисовци*.

Строиманци, с. ЮЗ 19 Кратово (К 222; Сп 1917, 105; Б 1943), **Strojmanci** (А 1914; Im 414; IM 408). — От изч. ЛИ **Строиман*, от **Стройоман*, от ЛИ *Стройо* (вж. *Строилци*) и *-ом-ан*, за която вж. при *Градманци*.

Сърбинци, мах. към Страцин, И 25 Куманово (ГП 562). — От изч. ЛИ *Сърбин* по етнично име, срв. с. *Сърбиново*, Гостиварско и Благоевградско, ЛИ *Сърбин* XVI в., Търново (в тур. извори, Архив ИБЕз), пол. ЛИ *Zarbinovitz* 1136, чеш. *Srb* 1454 (Морошкин 172, 177), *Srbce* (Prof-Svob 4, 150), *Сърбинов дол* при Душинци, Брезн., при Оплетня, Врач., при Ичера, Сливенско, при Гложене, Тетев., при Трън, *Сърбиново бърдце* при Гостун, Банско, *Сърбиновото* при Смолян, *Сърбинов камик* при Зелениград, Трънско, *Сърбиновец* при Ваксево, Кюст., и др.

Сърбци 1) с. С 15 Битоля (К 238), **Сръпци** (Б 1943), **Паша Сръбци** (Сп 1917, 4), **Srpci** (IM 406; IM 401), **Stari Srpci** (А 1914; А 1918), **Сръб'ци** между 1544 и 1548, **Сръпци, село над градъ Сръпцѝ** XVI в. (СелК 64); 2) с. СЗ 10 Битоля (Сп 1917, 5), **Сръпци** (Б 1943), **Srpci** (А 1914; А 1918; А 1940; Im 406; IM 401). — От ЛИ *Сърб(о)*, от етнично име, срв. *Сърбинци*, както и *Сърбова горà* при Ряхово, Русенско, *Сърбевица* при Кондофрей, Радом., РИ *Сърбов*.

Тѐарце, с. ССИ 9 Тетово (Б 1943), **Теарци** (К 210; Сп 1917, 100), **Tearce** (IM 427), **Tearca** (А 1914), тур. **Техарче** 1461 или 1467 (СелП 108, 117), **Теарце** XIX в. (БСМ 123). — От ЛИ *Те(о)хар*, от гр. *Θεοχάρης*, РИ *Теохаров* в Петрич (от Сярско, ВШ), словен. *Teharje* (Im 433), с което Prof-Svob 4, 318, съпоставят чеш. *Těchařovice*. В българската форма дифтонгът *ео* се е стегнал в *е* поради ударението *Тѐарце*, за разлика при *Тодор*, *Тофил* (от *Теофил*) от гр. *Θεόδωρος*, *Θεόφιλος*.

Тодорци, с. в Мегленско, СИ 20 Воден (К 148; ВТр 54; Б 1943), **Tudorče (Todorica)** (А 1914; А 1918), **Τούδορτσι** (MV 201; ПТЕ 265), сега Θεοδωράκι, Теодораки (ПТЕ 265; ВТр 54). — От ЛИ *Тодор*, *Тудор*, срв. Тоудорци. Формата *Tudorče* застъпва турския изговор, а *Todorica* ще да е вторично, подновено под влияние на честите имена на *-ица*, след като населението не разбира строежа на старото име.

Трайнци, мах. към Пелатиково, ЮЮИ 14 Кюстендил.

Τζίντζη, изч. село в Сярското поле, вероятно около манастира Продром, който е СИ Сяр: ἕτερον εἰς τὸν Ἐλαιῶνα ἀπὸ προσενέξεως τοῦ **Τζίντζη**, 1339—1342 (Guillou 116_{21}). Според Guillou Ἐλαιῶνα се е намирало СЗ от манастира. — По всяка вероятност от **Чиньци*: ЛИ **Чино*, откъснато от ЛИ като *Дой-чӥн, Рай-чӥн, Бой-чӥн* и др., срв. МИ *Чиневото* при Старцево, Златогр., *Чиньдвица* при Равна, Берк., *Чиновска бара* при Правец, Ботевгр., РИ *Чиновски* в Палат, Санданско, м. *Чиновец* при Витолишча, Прилепско, *Чинков дол* при Лопян, Тетев., *Чинчдвец* при Плоски, Санданско, и др.

Ту̏денце, с. СИИ 12 Тетово (К 211; Сп 1917, 100; РечнМ 246), **Tudence** (Im 444; IM 438), **Туденци** (ГП 454; Б 1943). — От ЛИ **Туден*, развито от *Ту̏де, Ту̏до* от *Ту̏дор*, както *То̀де* от *То̀дор*, срв. ЛИ *Ту̏да* в Брезн. и Врач., стсръб. ЛИ *Туде* XIII в. (Морошкин 195), СелИ *Туден*, Годечко, МИ *Туденица* до Ялботина, Сливнишко. За *Туден* вж. Б. Симеонов, БЕз 14, 1964, 386, който го извежда от нар. рум. *tudină* 'пропаст', което според него дава стб. *тѹдьнъ, а в същност би дало *тѹдина. На края авторът заключава, че „славянският произход не е невероятен" (стр. 388).

Тѹдорци, изч. село в Кумановско: село Тѹдорци, село Дрѹгошевьци, 1348 (Нов 447, грамота за черквата в Архилевица = дн. Алинци, Кумановско). — От ЛИ *Тоудорь* ≤ *Тодор*, срв. *Тодорци* = *Τούδορτσι*.

Филипа̀рци, мах. към Дръмша, З 12 Своге, заселена с преселници от Филипово. — Тук от прякор *Филипаре*, на подбив, повлиян от деятелни имена на *-ар*. Едва ли тук *-ар* е успоредно на алб. *-ar* при жителски имена като *mokrar* от *Mokrë, grabovar* от *Grabovë, kosovar* от *Kosovë* (вж. A. Xhuvani — E. Çabej, Prapashtesat e gjuhës shqipe, 1962, 18), понеже няма етнически причини за това, а по-скоро е запазен като единичен (?) архаизъм слав. *-ар* в рус. *волгари* от *Волга, вагары* от *Вагы, окари* от *Ок* и др.

Цвета̀нци, мах. към 1) Българчево, З 4 Благоевград (ВШ); 2) Страдалово, Ю 18 Кюстендил. — От ЛИ *Цветан.*

Цвиланци, с. СИИ 20 Куманово (ГП 561; Сп 1917, 30; Б 1943), **Цвиланци (Свиланци)** (К 216), **Cvilance** (Im 114; IM 115). — От ЛИ **Цвилан*, вероятно от *Свилан*, но звуковата страна остава неясна.

Чавдарцӣ, мах. към 1) Гложье, З 6 Босилеград; 2) Гор. Кобилье, СИ 8 Босилеград. — Вж. *Чавдаровци* по-долу.

Чугунци, с. ЮИИ 18 Гевгели (К 164; ВТр 60; Б 1943), **Čugunci** (А 1914), **Τσιγοῦντα,** сега Μεγάλη Στέρνα, Мегали Стерна (ПТЕ 134; ВТр 60). — Неясно.

Чуку̏нци, мах. към Гюешево, ЮЗЗ 18 Кюстендил. — От изч. ЛИ **Чукун* от *Чуко* и *-ун*, а то от *Чу-до* в *Чудо-мир*, срв. *Чудинци* и *Чуколовци.*

Шаба̀нци, мах. към Дреново, З 12 Благоевград (ВШ). — От ЛИ *Шабан*, тур.

Шербанцӣ, Камберци, Петревци, мах. към Сушица, И 13 Босилеград. — От ЛИ *Шербан*, рум. *Şerban* от *şerb* 'роб', срв. рум. СелИ *Şerbeni, Şerbeşti* (TopRom 204); семантично срв. тук *Ро̀бовене.*

Язирци, с. С 9 Скопие (ГП 541; К 206; Сп 1917, 93), **Jazirce** (А 1914), погрешно *Јазарце* (РечнМ 203). — От ЛИ **Язир, Азир*, или **Язър, Азър*, тур.

Ялденци, връх ЮЗ Чипровци, З 28 Михайловград (Б 40). — Изпърво СелИ, от ЛИ **Ялден*, начално **Алден*, с прейотация, както *Ялботина*, Сливн.: **Алботa* в рум. *alb-* 'бял'; тук от *Алдо* + *-ен* в *Алдомир*, вж. *Алдо̀мировци*, срв. *Алдинци.*

Янӣнци, мах. Ю Лешко, ЮЗ 14 Благоевград (ВШ). — От ЛИ **Янӣн* = *Яно, Яне* и *-ӣн.*

Яросла̀вци, с. СЗ 10 Брезник. — От ЛИ *Ярослав*, срв. МИ *Ярослав* при Церово, Свог., *Яросла̀вска падӣна* при Бѐгуновци, ЮЗ Брезник.

Яру̏нци, рид И 3 Брезница, ССЗ 23 Сандански (Б 25). — Изпърво СелИ, от изч. ЛИ *Ярун*, развито от *Яро* в *Ярослав* (вж. *Яросла̀вци*), *Яромир*, срв. МИ *Яруново* в Чепинското корито; за основата срв. *Яро̀вьц*, извор до Брезник, *Ярове̏ц*, м. при Скравена, Ботевгр., *Яров рът* при Заножене, Берк., и др.

4. Селищни имена, образувани от нарицателни прилагателни на *-ов, -ев*, тип „Кремиковци"

Атовци, мах. към 1) Буново, СИ 14 Кюстендил; 2) Длъхчево-Сабляр, ЮЮИ 14 Кюстендил. — От МИ **Атово*, прил. от заемка *ат*, тур. *at* 'кон, обикн. хубав'; срв. МИ *Атовец* при Срем, Елх., а семантично тук *Коньовци.*

Баздо̀вци, мах. към Търновлак, И 8 Кюстендил. — От МИ **Баздово* или́ от основата на МИ като **Баздов-ец*, срв. *Бȧздовица* при Длъхчево-Сабляр, Кюст., и при Гор. Сушица, Благгр., *Бѐздо* при Смоличано, Илия и Невестино, Кюст., от диал. *базд* 'бъз', срв. *Бозовци*.

Бакрѐвци, м. в Радомирско (ИНЕМ 12, 161). — Изпърво СелИ, от **Бакъревци* : МИ **Бак(ъ)рево* от *бакър* 'метал мед'.

Бардовце 1) м. СИ Форино, СИ 3 Гостивар (Мја 2, 232; РечнМ 173). Изпърво СелИ; 2) с. ССЗ 3 Скопие (К 248; Б 1943), **Bardovci** (Im 71; IM 73), **Bardovce** (А 1914). — От МИ **Бардово*, прил. от изчезнала заемка **барда*, срв. рум. *bardă* 'брадва'. Или от **Бърдовци : бърдо ?*

Бобов'ци, по всяка вероятност махала *Бобово* към Долна Секирна, ЮЗ 16 Брезник: еже сѫтъ въ Срѣдци и селище Бѣлица [=днес Белица, ЮИ 10 Сливница] до междѫ Костина брода и селище Бобов'ци..., 1347 (Ив. Александър, БСМ 592). — Край махалата, спомената в извора с жителското си име, има средновековно градище и останки от римско селище (В. Велев, Местните имена в Брезнишко, ръкопис). От МИ **Бобово*, прил. от *боб*, срв. МИ *Бобово* в Радомирско (ИНЕМ 12, 161), *Бобовски рид* до Бадино, Станкедим. — Й. Иванов, БСМ 616, отъждествява Бобов'ци с *Богьовци*, на 10 км от Белица (обаче звуково двете имена не се покриват); Ильинский, Граммоты болг. царей 106, смята, че е *Бобов дол*, Станкедим., а Дуйчев, Старата бълг. книжнина II 375, допуща, че е старото име на *Бов*, Свогенско, което също не може да се приеме както по фонетични, така и по географски причини.

Бодиловци, м. до Пудрия, ССЗ 16 Враца (Миков 135). — Изпърво СелИ, от МИ **Бодилово*, прил. от *бодил* 'трън Carduus и други видове', срв. МИ *Бодѝловец* при Коларево, Петричко, при Драчево, Грудовско, при Сотиря, Слив.; срв. и *Бодликовци*.

Бодликовци, м. З Смядово, ЮИ 18 Преслав (ст). — От МИ **Бодликово : бодлика* 'раст. съсерка, Marrubium peregrinum' (Пещерско, БотР 206), срхр. *bodljika* 'трън; някаква бодлива трева' (AR), МИ *Бодликата* при Гаганица и Боровци, Берк.

Бозовци, с. в Долни Полог, СЗЗ 12 Тетово (К 213; Сп 1917, 100; СелС 234, 284), **Бозовце** (РечнМ 176), **Bozovce** (Im 90; IM 92), неточно **Бозовец** (Б 1943), мегю Єлен'цоу съ Бозовци, 1348 (Душан, Нов 695), **Бзовци** XVI—XVIII в. (СелК 67). — От МИ **Бозово*, прил. от диал. *боз ≤ бъз*, срв. с. *Боз* по Горни Девол, *Бозаник* в Ю Албания (СелК 284), *Μπόζοβον*, *Μπουζοβά* в Епир (MV 42, 43).

Борòвци, с. ССИ 10 Берковица, тур. **Боруфча** 1666 (РСт 376). — От МИ **Борово*, прил. от *бор*, често.

Брагоровци, село в Берковско, изчезнало през Чипровското въстание в 1688 г. „селото Слявник, Берковска нахия, заимското село **Брагоровци,** находяще се в същата нахия и същия окръг Нишки, което също е празно..." (В. Шанов и Й. Захариев, АППр I 2, 1938, 61). — Начално **Брѣгоровьци*, прил. от стб. брѣгоръ 'славей' (Ман. хр.), сега диал. *прегорѝйка*, запазено и в р. *Блягорница*, Казанл., за която вж. у мене, БЕз 10, 1960, 421, МИ *Брегория* при Соволяно, Кюст. Произв. от *брѣгъ* и *-оръ*.

Браздовци, Оджовци, мах. към Баланци, ЮЮИ 5 Дебър (Русич Б 100). — От МИ **Браздово*, прил. от *бразда*, срв. с. *Бразда*, Скопско.

Brostovitsi, с. в Пелопонес-Ахая, Ю 35 Патре (Англ 1944). — Начално **Брѣстовьци* : МИ **Брѣстово*; за формата срв. *Βροστιάνι*.

Буковци, мах. към Д. Село, З 15 Кюстендил. — От МИ **Буково*, или от основата на МИ като **Буков-ец, -ица, -ик*.

Вардаровци, с. СИ Енидже-Вардар, на р. Вардар, ЮИ 16 Гумендже (К 166; ВТр 18), **Vardarovci** (А 1914), **Βαρβαρόφτσα** (ПТЕ 131; МЕЕ 6, 688), неточно **Βαρβαρόφτσα** (MV 202), сега 'Αξιοχώριον, Аксиохорион (ПТЕ 131; ВТр 18). — От **Вардарово*, от р. *Вардар*.

Вировци, мах. към 1) Бистър, Ю Босилеград; 2) Д. село, З 15 Кюстендил. — От МИ **Виров-*, прил. от *вир*, срв. *Вирово* при Цапарево и Никодим, Петричко, и при Югово, Асеновгр., *Вировица* при Хотово, Мелнишко, с. *Вировско*, Врач., или от **Вирове*, мн. ч., за което срв. *Вировска река* при *Вирове*, Михайловгр.

Врабчовци, мах. към Батулци, ЮЗ 18 Луковит. — От МИ **Врабчово*, прил. от *врабец* или от *врабче, врабчо*, срв. МИ *Врабчѐвица* при Бистрица, Кюст.

Враголомовци, мах. към Цървеняно, СИ 10 Кюстендил. — Вероятно от МИ **Враголом* и *-овци*, дето *враг* диал. 'дол със стръмни брегове' и *лом* 'преграда, яз'. Липсват успоредици.

Вракуповци, с. СЗ 18 Сандански (СбНУ 11 НО 204), **Вракуповица** (К 188; Сп 1939, 44). — Формата не е сигурна. МИ **Вракупово ?*

Врачевци, с. СИ 17 Куманово (ЕК 287; К 216; Б 1943), **Врачовци** (Сп 1917, 30), **Врачевце** (РечнМ 184), **Vračevce** (IM 461), селище Враче, 1354 (Душан, Нов 739). — От **Врачове* = мн. ч. от *врач*, която се е появила след XIV в., когато Враче (евент. *Врачи) не се е схващала като дуална форма. Срв. обаче *Светò Врачи*, Кичевско, срещу *Врачове* при Смолско, Пирд., *Свети Врач*, сега Сандански.

Врачовци, мах. към Колибето, И Троян. — Вж. *Врачевци*.

Върбаковци, мах. към Видраре-Драгоица, СЗЗ 20 Тетевен. — От МИ **Върбаково*, прил. от *върбак* 'върбова горичка', често в МИ.

Върбовци, **Върбо(в)ец,** с. в Прилепско, ЮИ 4 Крушово (К 245), **Върбовци** (Сп 1917; 6), **Врбовци** (РечнМ 184), **Vrbovce** (А 1914; А 1918), **Върбовец** (Б 1943), **Vrboec** (IM 471; IM 464). — От МИ **Върбово* или *Върбовец*, както гласи успоредната форма, чрез отпадане на топонимичната наставка *-ец*, както става често при производните, срв. напр. *горнооряховски* от *Горна Орях-ов-ица*, и др.

Габревци, с. ЮЗ 10 Радовиш (К 234; Сп 1917, 104; Б 1943), **Gabrevci** (Im 162; IM 164), **Габровци** (ГП 673). — Първата форма от **Габрево* = прил. от *габрье*, съб. от *габър*, а втората, вероятно неточна, от **Габрово*, срв. *Габрово* в Изт. България, с. в Пехчевско, Ксантийско, Благоевгр., и др.

Га̀брешевци, с. С 25 Кюстендил, тур. **Габрешувча** 1576 (РСт 386). — От МИ **Габрешево* = прил. от **Габреш*, от *габър* и топон. наст. *-еш*, срв. с. *Габреш*, Куман. и Костурско, м. *Габрешевка* при Трекляно, Кюст.

Га̀бровци 1) с. в Мегленско, С 18 Воден (К 147; Б 1943), **Gabrovci** (А 1914), **Γάβριστα** (MV 198; ПТЕ 265), **Гаврища** (ВТр 19), сега Δωροθέα, Доротея (ПТЕ 265; ВТр 19); 2) мах. към Тишаново, ЮЮИ 22 Кюстендил; 3) мах. към Трявна (Сп 1921, 92). — От МИ **Габрово*. Гръцката форма на първото име насочва към *Габрища* = *габър* и *-ища*, може би вторична.

Гледжевци, м. в Радомирско (ИНЕМ 12, 161). Изпърво СелИ. — Неясно.

Глибовци, с. във Валовишко, ЮЗЗ 25 Петрич (К 185; ВТр 20), **Глабовца** (Б 1943), **Глобощица** (Б карта 1/420), **Γκλαμπόφτσα** (MV 215; ПТЕ 303), сега Καλὸ Χωριὸ, Кало хорио (ПТЕ 303; ВТр 20). — Фасмер свързва с право гръцката форма със стб. *глѫбь в глѫбокъ 'дълбок'. Изхождайки от нея, трябва да се възстанови **Глѫбовьци*: МИ **Глѫбово* прил. от **глѫбь* 'глъбина, пропаст', рус. *глубь*, чеш. *hloub*, пол. *głęb*, *głąb*. Носовката е запазена на гръцка почва чрез традиционна форма без връзка с бълг. *Глибовци*, което застъпва диал. *глиб-* в *глибок*. Формата *Глобощица* не отговаря на строежа на другите форми.

Глоговци, м. З Ветринци, З 16 Търново (ст.). — Изпърво СелИ, от МИ **Глогово*, прил. от *глог*, срв. *Глогово* при Орехово, Асеновгр., *Глоговото* при Полатен, Тетев., честото *Глоговец*, *Глоговица*.

Голочевци, с. СЗ 27 Крива Паланка (К 219; Сп 1917, 30; Б 1943), **Голочевце** (РечнМ 186), **Goločevac** (Im 170; IM 171).— От МИ **Голочево*, прил. от *голоча* 'голота' (Трънско), тук вероятно 'голо място', или от МИ **Голоча* = *гол* и топон. наст. *-оча*, за която срв. *Горочевци*, р. *Водоча* в Струмишко, и др.

Горочевци, с. ЮЮЗ 14 Трън, тур. **Гирчуфча** [?] 1576 (РСт 393). — От МИ **Горочево*: МИ **Гороча* = *гора* и топон. наст. *-оча*, срв. по-горе *Гарочане*, както и тук *Голочевци*. При мах. Малък Ридар в Трънско се намира местност *Горочевци* (Б 40), изпърво СелИ.

Грезиловци, с. ЮЗ 7 Кратово (Сп 1917, 28), **Гризиловци** (Б 1943; РечнМ 190), **Гризилевци** (К 222; ЕК 286), **Grizilevci** (Im, IM 193), неточно **Grižilovce** (А 1914).— Съблазнително е да се излезе от Пр в стсръб. *Grizilo* XV в. (AR) от гл. *гриза*, стпол. ЛИ *Grizina* (Морошкин 64), но по-убедително ми се струва от МИ **Гризилово* = прил. от **гризило*, редуцирано от **грезило*, произв. от изч. в новобълг. *грез*, стб. грѧзь 'кал', запазено във ВИ *Гризно̀ бла̀то* в Котл., р. *Грезни̇̀ца* в Белослат. (вж. за тях у мене, Сб. Слав. филология 3 (1963) 302; ZfSl VI 2, 51), образувано като *каліло* 'калпа локва, дето се излежават биволи', често в МИ.

Гръстовци, мах. към Зла река, ЮИ 16 Троян. — От **Гръстово*, прил. от диал. *гръст(и)* 'коноп'.

Дреновци 1) с. З 12 Петрич; 2) с. С 12 Прилеп (К 247; Б 1943; Сп 1917, 8), погрешно **Дреновац** (РечнМ 197), **Drenovci** (А 1914), сєлиштє поусто Дрѣновьци, 1335 (Душан, Нов 667), поуть кои грєдє ѡть Д(оу)шьникь прѣко рѣкоу до цоура...щє Дрѣновци, 1335 (Душан, Гласник 13, 371), **Дренѡвци, Дрѣновьци, Дреновци, Дрѐновци** XVIII в. (СелК 142). — От МИ **Дрѣново*, често, срв. сръб. и хърв. *Drenovci*, сръб. *Drenovce* (IM 151).

Дрянковци, м. при Манастир, $С_{10}И_{35}$ Гюмюрджина (Аянов 24). — От **Дрянково*, прил. от *дря̀нка* 'плод на дрян', срв. МИ *Дрянковец* при Дъбен, Луковитско.

Егуновци, с. СИ 16 Тетово (ГП 453; Сп 1917, 100; Б 1943), **Јегуновце** (РечнМ 204), **Егуновце** (К 211), **Jegunovce** (А 1914; Im 211; IM 212). — От **Егуменовьци*: МИ **Егуменово*, прил. от *егумен*; за формата срв. *Егунската воденица* при Петри̇̀ч, Пирдопско (дето наблизу е имало стар манастир), сръб. *Jegunov Lug* (IM 212).

Ежовци, мах. към Вакарел, ССЗ 16 Ихтиман, изчезнала към 1885—1888 г., чието селище сега се нарича *Ежовите заселища* (Гунчев, Вакарел 100, 101, 107; същият, АППр II 3—4, 155; ПДел 2, 538). — От МИ **Ежово*, прил. от *еж* 'таралеж', срв. *Ежево*, Сярско, хърв. *Ježevo* (AR).

Елевци 1) с. в обл. Жупа, ЮИ 12 Дебър (Б 1943), **Горно Елевци** (К 260), **Дол-**

но Елевци (К 261), **Elevci** (Im 159; IM 161), **Eljevci (Elehci)** (А 1914; А 1918), **Елевци, Горни Елевци,** у местни помаци още **Елесци,** през 1863 **Горно Елевцы** (Русич Б 80, 84), още **Коджаджик Елевци**; 2) с. в обл. Поле, И 1,5 Дебър: **Татар Елевци** (Б 1943; РечнМ 244), **Tatar Elevci** (IM 427), **Град Елевци** (К 259), **Елевци, Град Елевци, Татар Елевци** (Б Русич 36); **3) Долни Елевци** или **Евла,** с. $Ю_{11}И_{6}$ Дебър, напуснато през 1952 г. (Б Русич 80, 84). — Според Русич „зацело је прозвано по личном имену *Елез*" (Б Русич 36). В подкрепа Русич посочва производните *елешани* и *елешки*. Тези форми не са от значение в случая, понеже те могат да възникнат и при друг произход на *Елевци*, именно от прил. **Ельха* от *ельха* 'дърво Alnus'. Решително значение в случая има формата *Евла* от диал. *евла* ≤ *ехла*, а тя от *ельха*, срв. *ѐвла* 'Alnus, Alnus glutinosa' (Битолско), *ѐфла* (Папрадища, Велешко), *ехла* (Бояна, Соф.). Следователно от МИ **Ельха* и *-ьци* = *Ельшьци* > *Елешьци*, което по нататък ще даде *Елевци, Елехци* според застъпването на групата *шц* в говора. Срв. от същия произход *Elişeni, Елшани*.

Еловци, Горно и **Долно,** две села в Полог, З 10 и З 6 Гостивар (К 213; Б 1943; Сп 1917, 99), **Горно Јеловце, Долно Јеловце** (Мја 3, 45), **Горно** и **Долно Еловце** (СелП; СелПк), **Gorno** и **Dolno Jelovce** Im, IM 135, 174; 135, 175), погрешно *Dl.* и *Grn. Jalovce* (А 1914). — От МИ **Елово*, прил. от *ела* 'Abies alba' или 'Alnus'. Често в МИ.

Зеленйковци, мах. към Раково, Ю 22 Кюстендил. — От раст. *зеленйка*, срв. р. *Зеленйковщица* в Севлиевско.

Змиовци, мах. към Габрово, ЮЗ 18 Благоевград. — От **Змиово* < **Змийово*. За образуването срв. *Змиовец* = *Змейовец* при Расник, Брезн., *Змиов дол* = *Змийов дол* при Таваличево, Кюст., *Змиовец* при Дълги дел, Берк., *Змиовъц* при Долни Лом, Белогр., *Змиов кладънъц* при Видрица, Брезн., също *Змийово кладенче* при Горска поляна, Елх., *Змийова дупка* в Смърдеш пл., Ю Радовиш, *Змийовец* при Колибите, Санд., и др.

Зърновци, с. Ю 8 Кочани (К 226; ГП 631; Б 1943), **Zrnovci** (Im 490). — От МИ **Зърново*, прил. от *зърно*, т. е. място, дето се ражда много зърно, плодородно място, срв. с. *Зърново*, Драмско, и м. при Ра̀киловци, Радом., *Зърновско*, Битолско, както и подолу *Озърновци*; рус. РечИ *Зерна, Зерновка, Зерное* (WRG 2, 87).

Кастревци, мах. към Фролош, СЗ 18 Благоевград. — Изглежда от МИ **Кастрево*, прил. от МИ **Кастрье*, възникнало на романска почва от лат. *castrum* 'крепост, градище', срв. р. *Кастровац*, Неготинско, вероятно и *Кестрич*, Варн., сега Виница, от нач. **Кастрица*, с турска фонетика.

Кладевци, м. З Ветринци, З 18 Търново (ст). — Изпърво СелИ, от **Кладье, *Клади : клада* 'отсечено дърво', срв. МИ *Кладевица* при Косово, Пловд., *Кладовит лом* при Гор. Рибница, Санд.

Кобалевци, с. СЗ 12 Битоля (К 238), **Кабалавци** (РечнМ 205), **Kabalavci** (А 1914; А 1918), **Габаловци** (Б 1943), **Gabalavci** (А 1940; IM 163). Неясно. — Връзката с диал. *кобел* и *къбел* в струс. **къбьлъ** 'ведро, кофа', заето от стб. (Срезневский, s. v.), се натъква на фонетични пречки.

Коиловци, с. СИ 14 Плевен. — От МИ **Коилово : коил* 'трева Stipa pennata', също *ковил*, рус. *ковыл*, етим. у Vasmer, REW 2, 587, често в МИ: *Коилица*, мах. към Перивол, *Коилов рид* при Ямборино, Кюст., вр *Ковил* при Струпино, Воденско, често в Соф.

Коньовци, мах. към Искрец, СЗ 8 Своге. — От **Коньово*, прил. от *конь*, срв. с. *Коньово*, Кюст., *Ко̀ньовица*, кв. в София и мах. към Петрйч, Пирд.

Копиловци 1) с. СЗ 20 Берковица, тур. **Копилуфча** 1666 (РСт 419), **Copilovaz** 1640 (П. Богдан, АППр II 2, 205); 2) с. СИ 6 Кюстендил, тур. **Кобилуфджа** 1576 (РСт 419). — По всяка вероятност от МИ **Копилово*, от изч. същ. **копил-*, срв. срхр. *kopila* 'купчина земя и камъни близко до къщата', произв. от *копа*, СелИ *Kopilo, Kopilovi, Kopilje* (Im 233), *Kopila* (AR), *Ко̀пилов дол* при Горановци, ССЗ 12 Кюст. Възможно е от семантично гледище да се обясни и с *копил* 'момче, дете; незаконно родено дете', сръб. *kopile*, алб. *kopil* 'момче', рум. *copil* 'дете', гр. *κόπελος*, за етим. вж. G. Meyer, Alb etym. Wörterbuch 198, с което Rospond 87, свързва срхр. СелИ *Kopiliće*, семантично срв. *Лапчовци*. Миков 149, свързва погрешно с лат. *caupa, capo* 'кръчмарка'.

Корийковци, изселена мах. към Стеврек, СИИ 24 Елена. — Ако се излезе от **Корийково*, прил. от *корийка* 'млада кория, горичка', образуването остава изолирано.

Косиревци, мах. към Лешко, ЮЗ 14 Благоевград. — От **Косирево : *косир*, срв. рус. *косырь* 'косер, крив нож', произв. от *коса̀* с *-ы́рь*.

Косовци, мах. към Плачковци, Ю 5 Трявна. — Не би могло от ЛИ **Косо*, понеже в говора то гласи *Косьо*, а от МИ **Косово*, прил. от *кос* 'птица Turdus merula', срв. *Косо̀в град* при Дорково, Чеп., *Косово* при Павелско, Асеновгр., при Ветринци, Търн., в С Албания, често в Сърбия, и др.

Кострошовци, с. ЮЗ 17 Трън (Сп 1921, 270), **Кострошевци** (Б 1943), **Kostroševci** (Im 237). — От МИ **Кострошово, *Кострошево*, прил. от **кострош, *костреш*, срв. *костреж* 'риба Perca fluviatilis' (СЗ говори, СбНУ 11, 194), срхр. *Kostroša* (Im 237), от *кост*, както рус. *кострец* 'кръстна кост на тялото', чеш. *kostřec* 'опашна кост', вж. Vasmer, REW 1, 642.

Кошановци, рид ЮЗ Тияновци, СЗ 14 Видин (Б 25). — Изпърво СелИ, от **Кошаново*, от ЛИ **Кош ан* (вж. *Coşoveni*) или от *кош* и топон. наст. *-(j)an*.

Кремѝковци, с. СИ 16 София, тур. **Киремикофча** 1576, **Киремикуфча** 1728 (РСт 422), **мо(на)с(тиръ) Кремиков** XVI—XVIII в. (БСМ 498), **Кремиков'ци** 1727, **Крѣмиковци,** вероятно от началото на XVII в., **Кремиковци** 1819 (Гошев, СЗН 2, 6; 3, 71). — От МИ **Кремѝково*, прил. от *крѐмик* 'кремък', срв. МИ *Кремиково* при Радичевци, Босилегр., и при Босилеград, *Кремиковица* при Дълга лука, Трън., и др. С оглед обаче на прил. *кремѝчки* (срещано в МИ около селото), което насочва към изходно СелИ **Кремик(о)*, **Кремици(те)*, вместо *Кремиковци* трябва да се изведе от основната форма и готова наст. *-овци* (вж. по-горе образуването на тоя тип).

Крушовци, мах. към Вакарел, ССЗ 16 Ихтиман. — От *Крушово*, срв. по-горе *Крушовене*.

Кьосовци, мах. към Батулци, ЮЗ 18 Луковит. — От **Кьосово*: *кьос* 'птица кос', вж. *Косовци*.

Лагошевци, с. ЮИ 24 Кула. — От **Лагошево*: МИ **Лагош* от *лъг*, < стб. **лѫгъ,** според стб. ѫ > ъ в областта, вж. Цв. Тодоров, Бълг. преглед, I 1929, 2, 242. Гласната в първата сричка е вторична.

Лешниковци, с. ЮЗ 11 Трън. — От МИ **Лешниково*: *лешник*.

Лясковци 1) м. С Смядово, ЮИ 20 Преслав. Изпърво СелИ; 2) **Λιασκοβέτσι, Λιασκοβέτζι, Leaskovits,** с. в Янинско (MV 39). — Хилфердинг възстановява **Лѣсковьци*, което Фасмер смята без право за невъзможно и предлага **Лѣсковьць*. В първия случай гр. *ε* застъпва бълг. *ь*, а крайното *ι* — *и*. Ако Фасмеровото възстановяване беше по-правилно, бихме очаквали еднакви застъпници на двата *ь*, както напр. в *Λεσκοβίτσι*, Леринско, = бълг. *Лесковец* (ПТЕ 339; К 250; ВТр 39).

Мазарачѐвци, мах. към Згурово, ЮИ 10 Кюстендил. — От основа *Мазарач*, срв. МИ *Мазарач* при Лиляч, И Кюст., с. *Мазарачево*, С Кюст., старъб. ЛИ Стѣко Мазаракь (Даничић 2, 42), към чиято основа ще да спада и МИ *Мазарица* при Поповяне, Самок.

Меляковци, мах. към Фролош, СЗ 18 Благоевград. — От МИ **Меляково*, прил. от **меляк*, от *мел* 'ронлива скала' или от **хмеляк* 'място с много хмел', образувано както *бурен-як*, *тревул-як*; за строежа срв. *Туряковци*.

Метежевци, мах. към Доганица, ЮЗ 16 Босилеград, с преселници от *Метежево*, Кривопаланско (СбНУ 32, 364).

Насалевци, с. З 12 Трън, тур. **Насeлуфча** 1624 (РСт 436). — Турската форма насочва към **Населовци*, от МИ **Населово*, т. е. *на* 'над' и прил. от *село*, както словен. СелИ *Selovec*, а вероятно и *Selova*, Куршумлийско (което може да бъде и тур. *sel* 'порой' и *ova* 'поле'); за строежа на двете части срв. пол. *Nasielna, Nasielany, Nasielsk* (SG 6, 924), чеш. *Násedlnice* (Prof 3, 179), срхр. *Naseoci* (Im 303), бълг. *Анаселица*, Костурско, от протетично гр. *'Α-*, вероятно от *τα*, от **Населица*.

Одоровци 1) с. ЮИИ 22 Белоградчик, тур. **Идвиришта-и дербенд** 1576 (РСт 439), едва ли се отнася до *Одоровци*, а до **Дворище*; 2) с. С 12 Трън (Сп 1921, 359, № 3472; Сп 1939, 45_{29}; Б 1943); 3) с. С 10 Цариброд (Сп 1921, 359, № 3473; Сп 1939, 46_{15}; Б 1943), **Odorovci** (Im 313; IM 311). — От МИ **Одорово*: **одор*, запазено в срхр. *òdor* 'обир, грабеж; разбойник', от *òdirati* 'одирам; върша грабеж, обирам', заето и в рум. *odor* 'съкровище, имане' (DLRM). Съблазнителна е връзката с ЛИ **Одор*, изглежда от *Теѝдор*, от което е може би СелИ *Odorovići* в Босна-Херцеговина (Im 313), но липсата му в бълг. антропонимия ме въздържа да го поставя за основа на *Одоровци*.

О̀зърновци, с. С 8 Брезник. — От **Озърново*, съставено от предлог *о* и **Зърново* (за него вж. по-горе *Зърновци*), а за строежа срв. МИ *Обрег* при Еловица, Трън., СелИ *Обоки*, Дебърско, *Охрид*.

Оряховци, мах. към Граматиково, СИ 14 М. Търново. — От **Оряхово*, често, срв. по-долу и *Ра̀ховци, Ря̀ховците*.

Паприкьовци, мах. към Кладара, И 10 М. Търново (Аянов 187; Б 25). — От МИ **Паприкьово*, редуцирано от **Папрекьово*, а то от **Папретьово* с преход *т'* > *к'*, както в говора, получено от *папрат* с преглас *ра* > *ре*, срв. *Папратевица* в Маданско и Златогр., *Папратевото* в Маданско.

Пилевци, мах. към Сухострел, СИ 10 Пехчево. — От МИ **Пилево*, прил. от *пиле* 'птица', срв. МИ *Пѝлевица* при Гюешево, Кюст.

Плаковци, мах. към Фролош, СЗ 18 Благоевград. — От МИ **Плаково*, прил. от *плака* 'плоча', от гр. *πλάκα*, срв. р. *Пла̀ково* при Тича, С Котел, с. *Пла̀ково*, Ю Търново, с. *Пла̀ке*, Охридско, често МИ *Пла̀ката, Пла̀ките*.

Плановци, м. в Радомирско (ИНЕМ 12, 162). — От МИ **Плана*, вероятно от *Плана* (планина), вж. по-горе *Планяне*.

Разловци, с. СЗ 12 Пехчево (ГП 645; К 228; Кк; Сп 1917, 106; Б 1943), **Razlovci** (А 1914; Im 373; IM 369). — Начално **Разложьци*: МИ **Разлог* от изч. същ. *разлог*, чрез промените **Разложьци* >

**Разлошци* > **Разлохци* > *Разловци*, за които срв. по-горе *Велмевци* от **Велмешьци*, срв. рус. *разло́г* 'речен остров; дълбок дол, теснина' (в северни говори, Даль 4, 32), словен. *razlòg* 'der Grund' (Plet. 2, 391), срхр. *rȁzlog* 'простор, място' (AR), запазено в МИ *Разлог* в Пирин, *Разлого* при Самуил, Петричко, *Разлоците* при Д. Сушица, Благоевгр., *Разлозите* при Бързия, Берк., *Разложка* при Граматиково, Малкотърн., и др. — По-малко вероятно от **Разлоевци : *разлой* 'раздол, долина', от гл. *раз-лея*, струс. разлон 'долина' (Срезневский, s. v.), МИ *Разлювец* при Енина, Казанл. (от **Разлоевец* със смекчено *л* под влияние на *разльйвам, разльѐя : *Разльовец* и с редукция *Разлювец*).

Раковци 1) с. СЗЗ 11 Куманово (К 220), **Rakovce** (А 1914), **Раковац** (РечнМ 234); 2) с. ЮЮЗ 8 Тетово (Б 1943), **Rakovec** (Im 368; IM 365), **Раковац** (РечнМ 234). — От **Раково*, прил. от *рак*, срв. с. *Раково*, Битолско, Кюст. и Котл.; хърв. и словен. *Rakovci* (IM 365).

Ра̀ховци, мах. към Лесичарка, ССИ 8 Габрово. — От **Орѣховьци*, от МИ **Орѣхово*, с изпадане на *О-*, понеже вероятно е схванато като представка или предлог и със затвърдяване на *р*, както в *Рахово* = *Оряхово* на Дунав, *Ряхово*, Русенско, и др.; срв. и *Ряховците*.

Ребро̀вците, мах. към Чибаовци, ЮЗЗ 9 Своге, заселена отдавна с преселници из *Ребро̀во* (СтИлч). Срв. *Рѐбрьовци*.

Рѐбрьовци, мах. към Шилковци, З 8 Елена. — От МИ **Ребрьово*, прил. от *ребрье*, съб. от *ребро* в изч. значение, срв. словен. *rebrje, rebri* 'склон, стръмнина' (Badjura 54), МИ *Ребрата* при Цървени дол, Кюст., *Реброто* при Четирци, Кюст., *Ребрѐко* при Драгошиново, Самок.; срхр. *Rebrovac* (Im 373), както и *Ребро̀вците*.

Режановци, с. СЗ 4 Куманово (ГП 553; К 217), **Ръжановци** (Сп 1917, 31; Б 1943), **Režanovce** (А 1914; Im 375; IM 372). — От МИ **Режаново*, по-старо **Ръжаново*, от *ръж* с *-(j)ан-ово*. Срв. по-горе *Режанци*.

Ря̀ховците, с. З 6 Севлиево. — От *(О)ряхово*, срв. *Раховци, Оряховци*.

Сгу̀ровци, изч. село над Любанци, С 12 Скопие (ГП 540). — От МИ **Сгурово*, срв. *Сгурово*, Кюст., от *сгур* 'сгурия', тук от топене на руда, зaето като рударски термин от гр. *σκουριά* 'ръжда'; МИ *Сгурия* при Горни Лом, Белогр. Миков 141, пресилено свързва направо с лат. *scaurea* 'сгурия'.

Сла̀ковци, с. Ю 6 Брезник. — От **Слаково*, прил. от изч. **слак*, срв. срхр. *slâk*, словен. *slâk*, чеш., стчеш. *svlak* 'раст. повет, Convolvulus', бълг. диал. *слачка, слачец* (умал. от **слак*), от *с(ъ)-влак*, срхр. *Slakovci, Slakovce, Slakovec*, словен. *Slake* (Im 394).

Соповци, мах. към Сливито, И 20 Казанлък. — От МИ **Сопово*, от *соп* 'дървен улей на чешма, чучур' (Геров), срв. с. *Сопово*, Станкедим., м. при Гореме, Санд., *Сопо*, често в Соф., Кюст., Самок., *Сопѝца*, Брезн., *Сопица*, Скопско, *Сопково* в СИ Албания, и др.

Сухолоевци, мах. към Царева ливада, Ю 5 Дряново. — По нар. етимология свързано със *сух*; от начално **Сулоевци*, от ВИ **Сулоево* : от изч. същ. **сулой* в рус. *сулой* 'водовъртеж' в северни говори, съставено от *су-* (вж. по-горе *Сукалинци*) и *лой* от *лѐя*; срв. от същата основа *Разловци* (първото обяснение).

Табановци, с. С 6 Куманово (ГП 556; ЕК 287; К 217; Б 1943), **Tabanovce** (А 1914; Im 432; IM 426). — Гьорче Петров (ГП 556) пише, че името иде от *табан* 'камен стълб', какъвто бил побит край селото. От **Табаново : табан*; в западни говори *табан* значи още 'насип пред мост', срв. с. *Таба̀н*, Сливнишко, м. *Таба̀но* при Иваняне, Соф., и др.

Тръ̀новци, мах. към Бистър, Ю 14 Босилеград, с преселници от *Трьново*, Кривопаланско (СбНУ 32, 376).

Ту̀ряковци, с. З 3 Трън, тур. **Турякофча** 1453, 1576, 1624 (РСт 470). — От **Туряково*, прил. от МИ *Туряк* = *тур* 'див бик' и топон. наст. *-як*, срв. МИ *Турек* в Белослат., *Τούροβο* в Епир (MV 54), особено *Turjak* в Словенско и Зп в Сърбия (Im 445 сл.). Според Б. Димитров (устно) местният изговор е *Ту̀роковци*, което насочва към МИ **Ту̀роково*, а то от **турок* 'бик', както диал. *мага̀рок* 'магаре' (Геров), с наст. *-ок* (може би придава известна увеличителност), срв. и *Слокощица*, Кюст., от **Осьлок-ов-ь-щица* : основа **осьлокъ*, развито от *осьлъ* 'магаре' и *-окъ*, още *Турочица*, Подуевско (Сп 1917, 78).

Търновци, с. ЮЗ 20 Прилеп (К 238; Сп 1917, 4; Б 1943; АПТЗ 72, от 1802), **Trnovci** (Im 441; IM 435), **Trnovce** (А 1914; А 1940): и приложи... село Трьновьци... метохь оу Прилѣпѣ, 1335 (Душан, Нов 665), **Трьновци** XVI—XVIII в. (СелК 64). — От МИ **Търново*, прил. от *трън*, много често в славянската топонимия; срхр. *Trnovci*, *Mali* и *Veliki Trnovci*, словен. *Trnóvci* (IM 279, 435, 450).

Црѐпиновци, мах. към Дукът, ЮЗЗ 13 Босилеград. — От **црепина* 'голям цреп, череп' + *-овци* или **Црепиново* + *-ци*.

Черговци, мах. СЗ Млащица в Осогово, СИ 20 Кочани (Б 40), **Čergovci** (А 1914). — От МИ **Чергово : черга*, тук изглежда 'циганска шатра, палатка, катун', както в срхр.; за основата срв. м. *Чергарица* при Соволяно, Кюст., *Чергаровец* при Елешница, Пловд.

Черноковци, мах. към Острец, ЮИ 20 Троян. — От МИ **Черноково*, от *чернок* 'черен бор', срв. *белок* 'бял бор', често в МИ в Родопите.

Чоплаковци, бърдо ЮЗ Мичурин (Б 25). — Изпърво СелИ, от **Чоплаково*, от *чоплак*, заето от тур. диал. *çoplak* 'падина между два дола' (SDD 370), МИ *Чоплак* и *Чоплак тепе* при Васково, Свиленгр., *Чоплак тепе* при Лесово и Гранитово, Елховско.

Чоповци, мах. към Зла река, ЮИ 16 Троян. — От МИ **Чопово*, от изч. същ. **чопа*, срв. срхр. *čopa* 'див пелин, Artemisia vulgaris' (AR), СелИ *Čopice* в Босна (AR), словен. *čop* 'кичур, качул', рус. *чоп* 'лоза, лозова главина', бълг. *чеп, чепка*, за етим. вж. Vasmer, REW 3, 347. МИ *Чопеница* при Гюешево, Кюст. Според Ст. Илчев (устно) във връзка с РИ *Чопов*, което е може би от рум. *şchiop* 'кьопав, куц'.

5. Селищни имена, образувани от прилагателни на *-ов, -ев* от лични имена, тип „Драгановци"

Абра̀йковци, Бра̀йковци, равнище Ю Смядово, ЮИ 19 Преслав (ст). — Начално *Брайковци* : ЛИ *Брайко* (вж. *Брайковци*), а първото в протетично *А-*, появило се на турска почва, за да се избегне натрупването на съгласни.

Авра̀мовци, мах. към Мадан.

Айватовци, с. И 10 Скопие (К 206; Б 1943), **Ajvatovci** (Im 62; IM 64), **Айватово** (Сп 1917, 92), **Ајватовац** (РечнМ 171), **Aidovce (Ajovahli)** (А 1914). — От ЛИ **Айват*, тур., срв. *Айватово*, Солунско, през XVI—XVIII в. *Хаиватово* (БСМ 505), р. *Айватица* при Ярлово, Самок., *Айват дере* при Чаталджа в И Тракия, сръб. СелИ *Ajvatovići* (Im 62), обаче тур. диал. *ayvat* 'празно място; стая за измиване преди молитва' (SDD 1620) едва ли може да служи за основа, понеже ще трябва да се приеме, че **айват* е било заето в български, което е съмнително.

Айковци, мах. СИ Ораново, Ю 14 Благоевград (ВШ). — От ЛИ *Айк(о)*, вероятно арменско *Хаик*, инак срв. РИ *Хайков* в Симитли, Благоевгр., и в Сливен (СтИлч).

Ак Асановци, мах. към Лесково, СЗ 18 Ардино. — От ЛИ *Ак (Х)асан*, тур.

Аламо̀вци, мах. СЗ Златоград (ГХр). — От ЛИ *Алам*, начално *Ялъм*, от тур., срв. *yalım* 'пламък, почит, сериозност', с дейотация на бълг. почва, срв. РИ *Ялъ̀мов*, често.

Алашевци, с. СЗЗ 9 Куманово (К 217; Сп 1917, 31; Б 1943), **Alaševce** (А 1914; Im 62; IM 64): надь Халашевцє, 1355 (Даничић 3, 407). — От ЛИ *(Х)алаш* (?), срв. РИ *Алашки* в Чифлика, Троянско (СтИлч).

Алдо̀мировци, с. З 4 Сливница, тур. **Алдомирофча** 1576 (РСт 367), **Алдомировци** XVI—XVIII в. (Гошев, СЗН 3, 25). — От изч. ЛИ *Алдомир*, начално *Алдемир*, повлияно по-късно от ЛИ като *Витомир, Добромир* и др., от тюркски произход (вж. погоре *Алданци*), срв. и *Алтѝмир*, Орях., *Айдемир*, Силистр., и др., както и *Елтимир*, брат на Георги Тертер, владетел на крепостта Крън в Казанлъшко (вж. Миков 131).

Ангелковци, мах. към Брестнѝца, Ю 6 Босилеград.

Ангеловци, мах. към Кладара, сега Сливарово, И 12 М. Търново.

Андровци, мах. към Васильово, ЮИ 5 Тетевен. — От ЛИ *Андро* < *Андрей*, срв. р. *Андровица* при Чипровци, Мих., м. *Андровъц* при Ездимерци, Трънско.

Антовци, мах. към 1) Фролош, СЗ 18 Благоевград; 2) Гор. Уйно, ЮИ 9 Босилеград; 3) Трекляно, СИИ 12 Босилеград; 4) Гюешево, ЮЗЗ 18 Кюстендил. — От ЛИ *Анто* < *Антон*.

Анчовци, мах. към Кирилово, сега Градина, ЮЗ 12 Плевен.

Армянковци, мах. към Белица, ЮИ 7 Трявна. — От ЛИ *Армянко*, по етнично име, както *Армените*, мах. към Поповци, Габр., с. *Арменско, Ерменско*, Леринско; от тоя тип срв. *Сърбинци, Сърбци*.

Аспровци, мах. в И край на Поцърненци, ЮЗ 8 Радомир (ст.). — От изч. вече ЛИ *Аспро*, срв. там МИ *Аспровото*, от гр., срв. ἄσπρος 'бял'.

Аязовци, Аязо(в)о, мах. към Житинани, ЮИ 5 Дебър, отнесена от порой през 1926 (Русич Б 65). — От ЛИ *Ай(в)аз*, изпърво прякор, от тур. *ayvaz* 'слуга', срв. РИ *Айвазов, Вазов* и др. Тук с изпадане на интервокално *в* според особеностите на говора.

Багашовци, мах. СИ Палеш, ЮЗ 13 Благоевград (ВШ). — Може би с асимилация от *Богаш-*, от ЛИ *Бого-* и *-аш*, както ЛИ *Ган-аш, Дак-аш, Димитр-аш, Петк-аш* и др. (СтИлч), МИ *Багашко землище* до Логодаш, Благоевгр.

Багрьовци, рид ЮИ Граматиково, СИ 14 М. Търново (Б 25). — Изпърво СелИ, от ЛИ *Багрьо* от *багра*, срв. по-горе *Багрѐнци*.

Бадьовци, мах. към Средни колиби, З 10 Елена. — От ЛИ *Бадьо*, срв. ЛИ *Бадо* в Покрайна, Вид., *Бадул, Бадулев* във Варна, *Бадулски* в Пловдив, *Бадинов* в Карлово (СтИлч), *Баде* 1437, *Бадѣ* 1642, *Бадюл* 1639 във влахо-бълг. грамоти (Морошкин 6). Мъчно е да се свърже с прилепското ЛИ *Ба̀де, Ба̀дев*, което ще да е от стб. бѫд- в СелИ *Пребъдища* = *Пребъдица*, Воденско, стпол. *Nieprzebąd, Wszebąd, Zbąd, Zdziebąd* (Tasz 92). Може би от *бад* 'нещо остро', срв. *бадли* 'пера на птица', от гл. *бода̀*, семантично срв. ЛИ *Острьо, Острьов* в Пирдопско, както и тук *Острьовци*, МИ *Бадьница* при Габров дол и Кошарево, Брезн., р. *Бадинац* в Крагуевацко, с. *Бадинци*, Нишко, и др.

Байковци, мах. към Стара река, З 20 Котел (ст). — От ЛИ *Байко.*

Байловци, с. СИИ 24 Куманово (ГП 560; К 216; ЕК 287; Сп 1917, 30; Б 1943), **Bajlovce** (IM 70). — От ЛИ *Байло*, от *Байо* (вж. *Байовци*) и *-ло*, както *Рад-ло, Драг-ло* и др. или от ЛИ *Баило* = *Байо* и *-ил(о)*, с преход *аи* > *ай*, както в РИ *Миха̀йлов* от ЛИ *Михаил, Ра̀йна чешма̀* в Копривщица от *Ра̀ина* и др.

Байовци, мах. към 1) Хаджи Цонев мост, сега Смирненски, Ю 5 Габрово; 2) Шилковци, З 8 Елена; 3) Ат Кория, Ю 16 Кюстендил. — От ЛИ *Байо* от *байо* 'по-голям брат'.

Байрамовци, мах. към Баланци, ЮЮИ 5 Дебър (К 261; Русич Б 100). — От помашко име *Байрам*, тур. *Bayram.*

Баковци, мах. към Батулци, ЮЗ 18 Луковит.

Балдевци 1) с. Ю 1 Струмица (К 160), **Baldevci** (А 1914), **Baldovci** (Im 68; IM 70); 2) **Staro Baldovci**, с. в общ. Босилево, СИ 5 Струмица (Im 409; IM 404). — От изч. ЛИ *Балдьо*, от *Балдуин*, вж. *Балдовенци.* В случая не би могло да се мисли, че *Балдьо* е развито от ЛИ *Бальо*, произв. от *бѣлъ*, с вмъкнато *-дьо*, както в *Миндо, Гандьо, Гендьо* и др., образувани съответно от *Мино (Мина), Ганьо, Геньо*, понеже това образуване е характерно за източните, а не за западните български говори.

Балѐвци, мах. ЮИ Дреново, З 12 Благоевград. — От ЛИ *Бале* в говора, от *бѣлъ*, срв. *Баланци, Балешовци*, и др.

Балешовци, мах. към Селище, З 7 Благоевград. — От ЛИ **Балеш* = *Бало* и *-еш*, както *Рад-еш*, вж. *Редешковци.*

Ба̀лтовци, мах. към Ветрен, Ю 25 Кюстендил. — От ЛИ **Балто*, от *Бало* (вж. *Балевци, Бальовци*) с *-то* от етимологично *-то* в ЛИ като *Ми-то* от *Ди-митър, Ме-то* от *Мет-оди* и др., срв. *Ге-то* от *Георги*, РИ *Балтов* в Клисура, МИ *Балтова ливада* при Петрѝч, Пирд.

Бальо̀вци, мах. СЗ Вакарел, ССЗ 16 Ихтиман.

Бангѐвци, мах. Ю Лешко, ЮЗ 14 Благоевград. — Вж. *Бангейци.*

Ба̀нковци, мах. към 1) Кози рог, ССЗ 10 Габрово; 2) Златна Панега, Ю 12 Луковит. — От ЛИ *Ба̀нко.*

Банчовци, най-малката махала към Вакарел, ССЗ 16 Ихтиман, **Pancova** 1870 (карта на Hochstetter, вж. Гунчев, Вакарел 100, 101).

Βασταβέτσι, Ταξιαρχῶν, с. в Янинско, сега Πετροβοῦνι (ПТЕ 148), **Βασταβέτσι** (MV 22). — Фасмер съпоставя с *Бащовци*, Кривопаланско, и смята, че е образувано както срхр. *Vrševo : Vrševac.* Строежът показва, че начално е **Бащовьци*, от ЛИ *Бацо* (вж. *Бацовци*), с предаване на неударено *о* с гр. α, както обикновено.

Ба̀тановци, с. З 9 Перник, тур. **Батануфча** XV в. и през 1728 (РСт 467): внше село Батеновци близь реце Строуме, XVI в. (Спространов, Опис на ръкоп. в Рилския ман., 3). — От изч. ЛИ *Батан* = ЛИ *Бато* (вж. *Батковци*) и *-ан*, тук с асимилация от *-ен*, както показва формата от XVI в. Тур. диал. *batan* '(планински) проход' (SDD 174) не може да служи за основа с МИ **Батаново* (което трябва да е развито от заемка **батан*, каквато не е имало), понеже в Пернишко не е имало уседнало турско население; от тая основа са МИ *Батанлъ̀ тарла̀* при Мандра, Хаск., *Батански рът* при Траноклово, Ямб. Миков 135, също свързва името с ЛИ *Батан*, но го смята за печенежко. Според Й. Иванов, Северна Македония 43, по *Батан*, главатар на печенежкото племе „шопи". Известно е обаче, че през времето на Константин Багренородни (X в.) отсам Дунава няма печенежки племена. Константин Багренородни посочва изрично, че по това време печенегите живеят отвъд Дунава, срещу Силистра: Ἀπὸ δὲ κάτωθεν τῶν μερῶν Δανούβεως ποταμοῦ τῆς Δίστρας ἀντίπερα ἡ Πατζινακία παρέρχεται, X в. (De administrando imperio, 182, издание на Gy. Moravcsik, Budapest 1949). В такъв случай думите на К. Багренородни: εἰς δὲ τὸ θέμα Τζοπὸν τὸν Βατᾶν (там 166) = „в областта Цопон (вожд е) Батан" не могат в никакъв случай да се отнасят до сегашно Шопско и Βατᾶν да се свързва с *Батановци.* За о̀тмета на ударението *Батѐновци* > *Ба̀тановци*, твърде характерно за СелИ, произв. от ЛИ, срв. недалечното *Ра̀киловци* > **Ра̀йкыловьци* (вж.), от ЛИ **Ра̀йкылъ*, както *Добры̀лъ, Рады̀лъ* и др., също *Ра̀домир* от ЛИ *Радомѝр*, мах. *Шѝшман* към Поибрене, Панаг., от ЛИ *Шишма̀н, Ра̀дилово*, Пещ., от ЛИ *Радѝл* > *Рады̀лъ*, дори и нови имена като *Дра̀гомир*, Пазардж., до 1933 Яхларе.

Батковци, с. ССЗ 18 София, тур. **Баткуфджа** 1420 и XV в., **Баткуфча** 1728, **Батковиче** 1732 (РСт 370). — От ЛИ *Батко* = *Бато, Батьо* и *-ко*, често.

Бахльовци, мах. към Видима, ЮИ 17 Троян (Сп 1921, 372). — От ЛИ *Бахльо*, срв. ЛИ *Бахньо*, широко известно в Източна България.

Бачѐвци, мах. към 1) Гор. Уйно, ЮИ 9 Босилеград; 2) Долно село, З 15 Кюстендил.

Бачовци, мах. към 1) Дол. Кòритен, И 10 Босилеград; 2) Смоличано, ЮЮИ 18 Кюстендил. — От ЛИ *Бачо* < *Батчо*.

Бащовци, м. З Ветринци, З 17 Търново (ст). — Име на изч. селище, от изч. ЛИ *Бащо, Баща,* от *баща,* срв. *Бащевица,* ч. при Радомир, с. *Бащево,*Кривопал., р. *Бащица* при Губислав, Врач., с. *Бащова,* Корчанско, както и по-горе *Βασταβέτσι.*

Бѐгуновци, с. ЮЗ 7 Брезник, **Бегȣновци** 1821 (Гошев, СЗН 3, 14). — От изч. ЛИ *Бегун* < *Бѣгоунъ,* стпол. *Biegan, Biegosz* (Tasz 92); за òтмета на ударението срв. *Бàтановци.*

Бежановци, Бежаново, Бежан, Бежановà, м. при Д. Елевци, $Ю_{11}И_{6}$ Дебър (Русич Б 85). — От ЛИ *Бежан,* срв. *Бежанов дол* при Църварица, Кюст., *Бежановец* при Петрѝч, Пирд.

Бежовци, м. при Церово, Ю 10 Гостивар (Mja 3, 44). — От ЛИ *Бежо,* от *Бего* в МИ *Беговище* при Сухиндол, Павлик., и при Сушица, Гостиварско; срв. *Бѐгуновци.*

Бѐйковци, мах. към Тодьовци, ЮЗ 7 Елена. — От ЛИ *Бейко,* от *Бейо,* а то от *Бельо : бял.*

Бекировци 1) мах. към Искрец, СЗ 8 Своге, старо име на Краен требеж; 2) с. Ю 5 Мадан, сега Батинци. — От ЛИ *Бекир,* тур.

Белановци, бълг. и алб. село СЗ 12 Куманово (ЕК 287; Б 1943), **Belanovce** (A 1914; Im 75). — От ЛИ *Белан,* срв. с. *Belanovce* в Лесковацко и Вранско (Im 75).

Белковци, мах. към 1) Беброво, И 10 Елена; 2) Реброво, Ю 7 Своге; 3) Мадан; 4) М. Търново. — От ЛИ *Белко,* срв. Бѣл'ковъ торъ 1273, вероятно в Тетовско (БСМ 583), *Белкова ливада* в Девинско и др.

Беловци, мах. към Лесичарка-Костенковци, ССИ 8 Габрово. — Срв. *Беловците.*

Беловците, връх при Лисия, СЗ 14 Благоевград. — Изпърво СелИ, от ЛИ *Бело,* срв. *Белово,* Паз., *Белов дол* при Габровница, Ихт., *Белови бучища* при Брезовица, Пловд., *Белова долчина* при Дреновец, Ломско, и др.

Белушковци, мах. към Батулци, ЮЗ 18 Луковит. — От ЛИ *Белушко,* ЛИ *Белушка* 1921 в Пловдив (СтИлч), вр. *Белушка* в Скопска Църна гора.

Белчовци, мах. към 1) Искрец, СЗ 8 Своге; 2) **Бялчовци,** към Белица, ЮИ 6 Трявна.

Бѐнчовци, мах. към Кирилово, сега Стояново, ЮЗ 15 Луковит. — От ЛИ *Бенчо,* РИ *Бѐнчев* в Петревене, Луков.

Бериловци, с. И 4 Пирот (Сп 1917, 61; Б 1943), погрешно **Berilovac** (Im 77; IM IM 79). — От ЛИ *Берил(о),* от *Беро,* срв. *Беровци,* с *-ил(о),* както стсръб. Бѹнило, Братило (Споменик 4, 8).

Бѐрковци, мах. към 1) Босилеград; 2) Горна Ръжана, СЗЗ 17 Босилеград; 3) Горно Уйно, ЮИ 9 Босилеград; 4) Средни колиби, З 11 Елена. — От ЛИ *Бѐрко* от *Бѐро.*

Бѐровци 1) мах. към Блъсничево, Ю 8 Луковит; 2) с. ЮЗ 6 Прилеп (К 246; Сп 1917, 8; Б 1943), **Berovce** (A 1914), **Berovci** (Im 78; IM 79), **Беров'ци, Беровци** XVII—XVIII в. (СелК 141); 3) **Berovce,** с. С 24 Тетово (A 1914). — От ЛИ *Беро,* съкратено от *Бери-мир, Бери-слав,* вж. *Биримирци.*

Бѝжовци, мах. към 1) Райковци, ЮИ 10 Трявна; 2) Трявна; 3) Чибаовци, З 8 Своге (СтИлч), дето има род *Бижовци.* — От ЛИ *Бижо,* по-старо *Дабижо,* пожелателно име „да би жив (бил)", срв. *дабѝжив, дабижѝвка* 'болно дете' (Трънско), *Дабѝжов дол* при Петрич, Пирд.; повече у мене, Пирдопско 149.

Биковци, мах. към 1) Гърляно, ЮЗЗ 12 Кюстендил; 2) Батулци, ЮЗ 18 Луковит; 3) Чибаовци, З 8 Своге (СтИлч). — От ЛИ *Бико,* срв. РИ *Биков* в Пернишко, Пещерско, Асеновград и Пловдив (СтИлч), също в Невестино, Кюстендилско.

Биляновци, с. СИ 4 Куманово (К 215; Сп 1917, 32; Б 1943; ЕК 287), **Biljanovce (Bilanci)** (A 1914), **Biljanovce** (Im 80; IM 82). — От ЛИ *Билян,* срв. ЛИ *Биляна* в нар. песни от Зап. Македония, МИ *Биляновото* при Петров дол, Маданско, *Билянци,* мах. и род в Бориново, Маданско, вероятно и *Билян дол* при Кюлевча, Новопаз., сръб. *Biljanovac* (IM 82).

Бинзьòвци, мах. ЮИ Углярци, Ю 18 Радомир (ст). — От ЛИ *Бинзьò* ?

Бирòвци, мах. към Градево, ЮЮИ 12 Благоевград. — От изч. ЛИ *Биро,* вероятно от *Биримир* (вж. *Биримирци*), срв. РИ *Биров* в Пещера и Пазарджик.

Благòньовци, мах. Ю Калища, ЮЗ 12 Радомир (ст). — От ЛИ **Благоньо,* от *Благòйно* с премет на мекостта; за образуването срв. ЛИ *Радòйно, Милòйно* и др.

Блъ̀сковци 1) мах. към Елена; 2) мах. към Черни Вит, ЮЗ 6 Тетевен. — От ЛИ *Блъско,* често в Източна и особено в Североизт. България, от изч. същ. **блъсък* 'светлина, блясък', диал. *блъска се* 'святка се', *блъскàвица* 'светкавица', сродно с *бля̀сък, блещя̀, блестя̀.* Срв. *Бу̀синци, Бу̀сманци.*

Бòбьовци, мах. към Кози рог, ССЗ 10 Габрово. — От ЛИ *Бобьо,* често.

Бòгдановци, мах. към 1) Гàбрешевци, И 13 Босилеград; 2) Горни Кòритен, И 8 Босилеград; 3) Киселица, СИ 5 Босилеград; 4) Полетинци, ЮИ 15 Босилеград; 5) Вакарел, ССЗ 16 Ихтиман.

Бòгданчовци, мах. към Бичкиня, сега Палаузово, слято с Габрово.

Богойовци = Стоименовци, мах. към Аткория, Ю 16 Кюстендил.

Богославовци, мах. към Сушица, И 13 Босилеград.

Богьо̀вци, с. СИИ 8 Сливница, тур. **Богдевиче** (= Богдевци) с друго име **Рештен,** 1576, **Богугафча** 1633 (РСт 374). — От *Богдьовци, Богдевци*, както насочва старата форма, от ЛИ *Богдьо, Богде*, явно от *Богдан*. Миков 135, пише, че през XIV в. селото се наричало *Боговци*, но за жалост не посочва извора. Може би го смесва с *Бобовци* (вж.).

Божѝловци, мах. към Горно Уйно, ЮИ 9 Босилеград.

Божкевци, с. СИ Прешово (К 218). — От ЛИ *Божке* от *Божко*. Ново име.

Божковци, мах. към 1) Горна Лисина, СЗ 11 Босилеград; 2) Трявна.

Бо̀жовци, мах. към Батулци, ЮЗ 18 Луковит. — ЛИ *Божо* от *Божи-дар*.

Бонковци, вж. *Буйковци*.

Бо̀йковци, две махали към Горно Уйно, ЮИ 9 Босилеград. — От ЛИ *Бойко*.

Бо̀йновци, мах. към Габрово. — От ЛИ *Бойно* от *Бонйо* с премет на мекостта, от *Боян*, срв. *Бойнов* в Троянско (СтИлч).

Бо̀йовци, мах. към 1) Плачковци, ЮЗ 6 Трявна; 2) Елена; 3) **Бойо̀вци,** мах. към Буново, СИ 14 Кюстендил.

Бо̀йчевци, мах. към Белица, ЮИ 6 Трявна.

Бойчѝновци 1) мах. към Белица, СИ 10 Ихтиман; 2) с. СИ 10 Михайловград. — От ЛИ *Бойчѝн*, развито от *Бо̀йко* или *Бо̀йчо* и *-ѝн*.

Бо̀йчовци, мах. към 1) Райковци, ЮИ 10 Трявна; 2) Килифарево, Ю 8 Търново.

Бо̀киловци, с. СИ 6 Берковица, тур. **Бойкюларуфча** 1607 (РСт 375). — От *Бойкиловци* < **Бойкъıловьци*, от ЛИ *Бойкъıлъ* = *Бойко* и *-ъıл*. Йотацията е изчезнала след XVII в., както в *Ра̀киловци* (вж.). В тур. форма имаме *-лар* за мн. ч.

Бо̀лчовци, мах. към Поибрене, З 13 Панагюрище. — От изч. ЛИ *Болчо*, умал. от *Бо̀ло, Боле*, съкратено от ЛИ като *Болемир, -слав*, стб. болии 'по-голям', вж. погоре *Болан*.

Боновци, м. при Осиковска Лакавица, СИИ 12 Ботевград (СтИлч). — Изпърво СелИ, от ЛИ *Боно* от *Боян* или *Богдан*.

Бончевци, м. при Троян. — Изпърво СелИ, от ЛИ *Бончо*, срв. *Боновци*.

Бончовци, мах. към Бичкиня, сега Палаузово, слято с Габрово.

Боньовци (Джамбазите), мах. към Столът, ЮЗ 12 Севлиево. — ЛИ *Боньо*.

Боревци, връх в Кале Балкан, между Бели и Черни Вит (Ж. Чанков, Геогр. р., 1918, 32). — Изпърво СелИ, от ЛИ *Боре, Борьо*: *Борис* или *Борислав*.

Бориловци, с. в Щипско, И 10 Свети Никола (Б 1943; РечнМ 177), **Burilovci** (Im, IM 106), **Буриловци** (ЕК 286; Сп 1917, 105). — Вероятно начално *Бориловьци*: ЛИ *Борил* = *Боре* и *-ил*, срв. *Боревци*.

Босьовци, мах. към Беброво, И 10 Елена. — От ЛИ *Босьо*, вероятно съкратено от *Босилко*, или от старинно *Босота*.

Бо̀тевци, мах. към Лисичарка-Мичковци, ССИ 8 Габрово. — ЛИ *Ботьо*, произв. от *Богдан* или *Боян*, често в Източна България.

Бочковци, мах. към Райковци, ЮИ 10 Трявна. — От ЛИ *Бочко*, умал. от *Бочо*, произв. от *Бо̀гдан, Боя̀н*.

Бочовци, мах. към Видраре-Драгоица, СЗЗ 20 Тетевен.

Бо̀шковци 1) м. при Житинани, ЮИ 5 Дебър, дето е имало селище (Русич Б 64); 2) м. при Мала Папраница, ЮЮИ 6 Дебър, със следи от гробове и надгробни плочи (Русич Б 95); 3) мах. към Орешак, И 4 Троян. — Вероятно от начално *Божковци*: ЛИ *Божко*, срв. *Божковци* и *Божовци* или *Бошковци*, от ЛИ *Бошко*, от *Бошо*, срв. *Бошовци*.

Бошовци, с. в Кайлярско (К 270; ВТр 17), сега Мавропиги (ВТр). — От ЛИ *Бошо*, от *Богдан, Боян*, както *То-шо* от *То-дор*, *Пе-шо* от *Пе-тър*.

Бояновци 1) с. ЮИ Прешово (К 218); 2) мах. към Въгльовци, З 18 Елена.

Брайковци 1) с. в Дойранско, ЮЗ 4 Валандово (К 164; Сп 1917, 96; Б 1943), **Брајковци** (РечнМ 177), **Brajkovci** (А 1914; А 1940; Im 91; IM 93); 2) изч. село в Софийско, 1683/1684, тур. извор, П. Миятев, АППр II 1, 1939, 111); 3) мах. към Ябланица-Пали-лула, СЗ 18 Тетевен (Сп 1921, 371); 4) с. СИ 12 Цариброд (Сп 1921, 60; Б 1943), погрешно **Bračevci** (Im 91; IM 92). — От ЛИ *Брайко*, често в западни говори.

Бракевци, с. С 20 Кула. — От ЛИ *Бракье*, по-старо *Брайкье*, с отпадане на йотацията, както в *Стакевци* (вж.); сръб. *Brakovci* (Im 91).

Бракьовци, с. СИ 7 Годеч, от 1892 насам, **Брайковци** 1880, 1887 (Сп 1921, 50, № 486), тур. **Биратюфче** 1453, **Бирайкюфче** 1576, 1607, 1728 (РСт 376). — От начално **Братьовци*, от ЛИ *Братьо*, както показва най-старата турска форма, по-късно *Брайкьовци, Брайковци*, с преход *т'* > *к'* (Б. Симеонов, БЕз 14, 1964, 372). За фонетичната промяна срв. *братя* > *бракя* и *брайкя*, типично за западни говори.

Бракьовци, Сухо, с. СЗ Своге, възникнало през XVII в. (вж. Л. Динев, Селищната област по Искърския пролом 131). — Във връзка с *Бракьовци*.

Бранковци 1) с. З 15 Босилеград; има смътно предание, че край селото е станала последната борба с турците на сръбския деспот Георги Бранкович през XIV в. (Й. Иванов, Сев. Македония 219); 2) мах. към Въгльовци, З 18 Елена (Сп 1921, 50); 3) с. ЮЮИ 6 Кула; 4) мах. към Филиповци, ЮИИ 6 Трън. — От ЛИ *Бранко*, често в западни области.

Братевци, м. СЗ Балван, З 17 Търново (ст). — Изпърво СелИ, от ЛИ *Брате, Братьо*, от *брат*, срв. патронимичното име *Братище* ЮЗЗ Пирот, МИ *Братевец* при Ябланица, Тетев., *Братевица* при Милкьовци, Трънско, с. *Братиславци*, Щипско, сръб. *Bratići, Bratač, Bratislavci* (Im 92).

Братковци, м. при Цацуровци, З 17 Сливница (ГСУ 19, 163). — Изпърво СелИ, от ЛИ *Братко*, срв. РИ *Братков*, МИ *Братковец* при Бяла река, Павлик., хърв. *Bratkovec* (Im 92).

Браяновци, мах. в Странджа (Аянов 185; ст). — От ЛИ *Браян = Брайо* и *-ан*, от ЛИ *Брат-*, срв. *Братковци*, хърв. *Brajani* (Im 91), бълг. *Браяново*, мах. към Кладара, И 10 М. Търново, вероятно във връзка с *Браяновци*.

Буйковци, с. И 14 Скопие (К 207), **Бујковци** (РечнМ 179), **Bujkovci** (Im 104; IM 105), **Буйково** (Сп 1917, 92), **Буковци** (Б 1943), **Bukovce (Bujukli)** (А 1914), Боиковци село, 1354 (Душан, Нов 739). — От ЛИ *Боико > Бойко*. Късните варианти са под влияние на честото МИ *Буково*, както и на тур. *buyıklı* 'мустакат', осмислено с *büyük* 'голям'. Начално ударение **Боико̀выцй*, с редукция *о > у* в първата сричка. Тука имаме указание, че изтегленото сега напред ударение в западните български говори е вторично.

Бу̀йновци, с. Ю 6 Елена. — От ЛИ *Буйно: буен*, срв. ЛИ *Буйна* XVI в. в Свищовско (ИНЕМ 1, 154), или от ЛИ *Буньо* с премет на мекостта.

Бу̀коровци, с. ЮЗЗ 6 Годеч. — От ЛИ *Букор, Букур*, от рум., вж. Weigand, Rumänen und Arumunen in Bulgarien 42; срв. по-горе Бȣкȣрци и особено ЛИ *Букорь* 1222, *Букура* ж, *Букуръ*, известни в южнославянски извори и във влахобълг. грамоти (Морошкин 30), сръб. СелИ *Bukor, Bukorevac, Bukorovac, Bukurovac* и особено патронимичното име *Bukorići* (IM 105, 106), МИ *Букурин трап* при Тича, Котл., *Бу̀ковица* при Ръсово, Кюст., *Букоров дол* при Бежаново, Луков., и при Г. Драглища, Разл., *Букоровски дол* при Крушево, Севл., заето по всяка вероятност от румънски, срв. рум. *bukurós* 'весел, радостен', също алб. *bukur* 'хубав, прекрасен', наследено от дакомизийския субстрат. Както трябва и да се очаква, СелИ и МИ с основа *Bucur-* са извънредно чести в Румъния, срв. напр. *București, Muntele-Reghina lui Bucur, Movila lui Bucuri* и много други. Лични имена от такава семантична основа се срещат във всички езици. — Мнението на Б. Симеонов, БЕз 14, 1964, 379, в съгласие с народната местна етимология, че името иде от *буко̀р* 'букова гора; сечище в букова гора', без да обяснява отмета на ударението, не е съобразено със строежа на името.

Букьовци, с. ЮЗ 8 Оряхово. — От ЛИ *Букьо*, вероятно с премет на мекостта от *Буйко*, срв. МИ *Буйковица* при Широка поляна, Хаск., сръб. *Bujkovac, Bujkoviće* (Im 104). Според Ст. Илчев (устно) от *Бутьо* с преход *т' > к'*.

Ва̀ксевци, мах. към Рашка Грашица, ЮИ 10 Кюст. — Срв. с. *Ваксево*, Кюст.

Валевци, мах. към Стоките-Угорелец, Ю 18 Севлиево. — От ЛИ *Вале*, вероятно от *Васил* (Вайганд, Имената 20).

Ванковци, Свидово-Ванковци, мах. към Черни Вит, ЮЗ 6 Тетевен.

Ва̀рчовци, мах. към Етърът, Ю 8 Габрово. — От ЛИ *Ва̀рчо*, често в Габровско, от *Вар-адин* (за наст. срв. *Мил-адин, Вълк-адин* и др.), или от изч. ЛИ като *Гости-вар, Ядо-вар* (вж. *Едоарци*).

Васѝловци 1) мах. към Бучин проход, ЮИ 9 Годеч; 2) с. ЮЮЗ 12 Лом.

Везенковци, мах. към Ощава, ЮЗ 22 Разлог. — От ЛИ *Везенко*, срв. РИ *Везѐнков* и Пирдоп, Самоков, Благоевград, Гоце Делчев и Дебър (СтИлч). Пр *Везенци* и МИ *Везѐнковица* при Жилинци, Кюст., МИ *Везенков рид* в Кюст., *Везѐнковите алчѝци* при Пирдоп; от *вез* 'бряст', вж. от него *Довезенци, Довезци*.

Вѐлевци, мах. към Дъбрава, С 2 Благоевград.

Великовци, мах. към Българи, СИ 20 М. Търново (Аянов 188).

Величковци, мах. към 1) Назърица, ЮЗ 12 Босилеград; 2) Добърчин, СЗ 5 Своге.

Велковци 1) мах. СЗ Лисия, СЗ 14 Благоевград; 2) мах. към Логодаш, З 12 Благоевград; 3) с. ЮЮИ 8 Брезник, тур. **Велкуфчъ** 1453, **Велковиче** 1576, **Велкуфча** 1607 (РСт 381); 4) мах. към Илаков рът, ЮИ 6 Елена; 5) мах. към Гюешево, ЮЗЗ 18 Кюстендил; 6) Трекляно, ССЗ 28 Кюстендил; 7) Искрец, СЗ 8 Своге.

Велкьовци, мах. към Лесичарка, ССИ 8 Габрово.

Велчовци, мах. към 1) Габрово; 2) Рашка Грашица, ЮИ 10 Кюстендил; 3) Станчов хан, ЮЗ 8 Трявна; 4) Зла река, ЮИИ 15 Троян.

Вельовци, мах. към 1) Елена; 2) Фролош, СЗ 18 Благоевград.

Венковци, мах. към Етърът, Ю 8 Габрово.

Весковци, склон СЗ 2 Кресна, С 24 Сандански (ВШ). — ЛИ *Веско* от *Веселин*.

Виделовци, мах. и род към Вакарел-Драгиовци, ССИ 16 Ихтиман.

Витановци 1) мах. към Долни Ко̀ритен, И 10 Босилеград; 2) с. СЗ 6 Перник, тур. **Витанофча** 1576, 1728 (РСт 383).

Витко̀вци, мах. към 1) Сенокос, З 20 Банско; 2) Стояново, ЮЗ 16 Луковит.

Вѝтьовци, мах. към 1) Илаков рът, ЮИ 6 Елена; 2) Шилковци, З 8 Елена.

Vladevci, вж. *Ладовци*.

Владѝловци, с. Ю 20 Велес (Б 1943), **Владилово, Владиловци** (К 158), **Vladilovci** (А 1914; Im 464; IM 457), **Владиловце** (РечнМ 182), **Владилов'ци** XVII—XVIII в. (СелК 144). — От изч. ЛИ *Владил(о)*, срв. *Ладѝловци, Вранѝловци, Иванѝловци*.

Владовци 1) вж. *Ладовци*; 2) мах. към Дряново.

Влайковци, мах. към Трявна, изселена през 1884 (Сп 1921, 78). — Срв. сърб. *Vlajkovci* (IM 458).

Влайчовци, мах. към Кози рог, ССЗ 10 Габрово.

Власовци, мах. към Етърът, Ю 8 Габрово, **Власьовци** 1880 (Сп 1921, 79). — От ЛИ *Власи*, от етнично име *власи, влах*, срв. *Влаховци*.

Влаховци 1) мах. към Кметовци, СИ 6 Габрово; 2) с. ЮИИ 3 Дебър; 3) м. при Филиповци, И 6 Трън (ст). Изпърво СелИ. — От ЛИ *Влах, Влахо*, от *влах* 'румънец', срв. МИ *Влахови ниви* при Продром, Мегленско, *Влахово* при Седелец, Петричко, при М. Търново, *Влаховско* при Еница, Белослат., *Влаховското* при Устово, Смол., и др.

Влачѝтовци, м. в Радомирско (ИНЕМ 12, 161). — От **Влъчитовци*: ЛИ **Влъчит*, от *Влъко, Влъчо* и *-ит*, за която срв. сръб. ЛИ *Милит*, струс. *Борит* 1188, пол. *Borita* 1108, чеш. *Buzita, Kalita, Vilita* (Морошкин, s. v.; Beneš 88, 115).

Войнѐговци с. ССИ 12 София, тур. **Войнугафча** 1420, **Войнукуфча** 1453, **Войнугуфча** 1576 (РСт 384). — От изч. ЛИ *Войнего*, срв. с. *Войнегово*, СЗ Цариброд, *Войня̀гово*, Карловско, *Войнежа*, Габр., от ЛИ *Воин* и *-ьга*, за която срв. рус. *Воронега*, р. в обл. на Ленинград, Єленѣжьци, Прилепско (вж. по-горе). Неправилно е обяснението на Младенов, СпБАН 43, 109, че имената стоят във връзка с привилегировани българи войници през турското владичество в България.

Войновци, мах. към 1) Еремия, ЮИИ 15 Кюстендил; 2) Малки Самоков, ЮИ 28 М. Търново (Аянов 188). — От ЛИ *Войно*, срв. *Во̀йнове въ̀рбе* при Конска, Брезн., *Во̀йново* при Ранинци, Кюст., *Войновица* при Лешки, Кочанско, и при Бела българка, Врач.

Войчовци 1) мах. към Беброво, И 10 Елена; 2) чукара, И 6 Влахи, С 18 Сандански (ВШ). — От ЛИ *Войчо*, срв. и сръб. *Vojkovci* (IM 459).

Враневци, с. И 14 Битоля (Б 1943; Кк), **Врањевци,** (РечнМ 183), **Vranevci** (А 1918; Im 469), **Vranjevci** (IM 462), **Vranovci** (А 1914), погрешно **Вранавци** (К 237). — От ЛИ *Вран', Вране*: *вран* 'черен', срв. честото патронимично СелИ *Враница* в югозападни области, което отговаря на срхр. *Vranići*.

Вранѝловци, мах. към Поповци, СЗ 8 Габрово. — От изч. ЛИ *Вранѝл(о)*; за *-ил* срв. *Владѝловци*.

Врановце, алб. село в Г. Полог, СЗ 8 Гостивар (СелПк; Мја 3, 93).

Врановци 1) мах. към Сухострел, СИ 10 Пехчево; 2) **Врановци, Горно** и **Долно,** с. З 14 Велес (К 157; Сп 1917, 89, 90), **Gorno** и **Dolno Vranovci** (Im 135, 175; IM 136, 175), **Grn. Vranovci,** погрешно **Dl. Varanovce** (А 1914), **Врановци** XVII—XVIII в. (СелК 143). — Срв. *Враневци*, както и хърв. *Vranovci* (Im 468).

Враньовци, с. в Г. Полог, СЗ 6 Гостивар (К 213; Сп 1917, 99), **Врановце** (СелП 25), **Vranovci** (Im 469; А 1914). — От ЛИ *Враньо*, срв. горните.

Връбчовци, мах. СИ Калугерово, СИ 12 Ботевград. — От ЛИ *Връбчо*.

Връговци, мах. към Раково, Ю 22 Кюстендил. — ЛИ *Връго*, от диал. *връгам*, стб. врьгѫ 'хвърлям', т. е. за подхвърлено дете, срв. от същата основа тук *Върльовци* и *Фърговци*.

Вуйовци, мах. към 1) Габрово, сега Вълков дол; 2) Младо Нагоричино, И 8 Куманово (ГП 558). — От ЛИ *Вуйо*, често, особено в западни области.

Вукадѝновци, мах. към Ломница, ССЗ 6 Трън. — От ЛИ *Вукадѝн*.

Вуковци, мах. към Сакулици, ЮЗЗ 9 Кратово (ГП 581). — От ЛИ *Вук(о)*, от диал. *вук* ≤ *вълк*, срв. сръб. и словен. СелИ *Vukovci* (IM 469).

Вульовци, мах. към Батулци, ЮЗ 18 Луковит.

Вунѐвци, мах. към Мусу̀л, З 16 Босилеград.

Вутешковци, мах. С Осик. Лакавица, СИИ 12 Ботевград. — От ЛИ *Вутешко* = *Вуто* и *-еш-ко*, както *Андр-еш-ко, Рад-еш-ко, Мил-еш-ко* и др., срв. там МИ *Вутешков дол*.

Вучковци, мах. към Влахи, С 20 Сандански. — ЛИ *Вучко*, умал. от *Вучо, Вуко*.

Въгльовци, с. З 18 Елена. — От ЛИ **Въгльо*: *въгле* 'въглен', т. е. „черен като въглен", РИ *Въглев* в Плевен (СтИлч).

Вълковце, с. в Тетовско (К 212).

Вълковци 1) мах. към Кметовци, СИ 6 Габрово; 2) изч. село в Софийско, споменато в тур. извор от 1683/1685 (П. Миятев, АППр II, 1, 1939, 111); 3) мах. към Ново село, ЮИИ 16 Троян; 4) мах. към Трявна. — Срв. *Вуковци*.

Вълчѝновци, мах. към Батулци, ЮЗ 18 Луковит. — От ЛИ *Вълчѝн*.

Вълчовци, мах. към 1) Шилковци, З 8 Елена; 2) Кладара, И 11 М. Търново. — От ЛИ *Вълчо*, срв. хърв. *Vučevci* (IM 468).

Вльовци, мах. към Ново село - Черни връх, ЮИИ 16 Троян.

Върба̀новци, мах. към Дряново.

Върдоловци, с. З 9 Годеч, тур. **Вирлюфче** 1576 (РСт 386). — Име от типа *За-гора*, съставено от предлог *вър* 'върху' и **Доловци*, произв. от ЛИ *Доло* (вж. по-долу *Долѐвци*); за строежа срв. МИ *Върдолец* при Широки дол, Самок., сръб. *Vrdolje* (Im 471), още МИ *Вър говедарник* при Върдоловци, *Вър маала* при Ка̀леновци, Годечко, *Вър Дубрава* и *Вър Стърма* при Вишан, Годечко, *Вър локва* при Хераково, Сливн., *Вър лювада* при Белене, Свищ. (Б. Симеонов, БЕз 14, 382, който при обяснението на името излиза от *Вър дол* и смята, че *-овци* е прибавено по аналогия на съседни селищни имена). От тоя тип са още рус. *Верходол* в обл. Саратов (WRG 1, 298), сръб. *Vrhbarje, Vrhpolje*, словен. *Vrhtrebnje* (Im 472 сл.).

Върльовци, мах. към Елена. — От ЛИ *Върльо*, произв. от гл. *(х)върлям*, за подхвърлено дете, срв. семантично РИ *Хвъргов* в Карлово и тук *Връговци, Фърговци*.

Въчковци, мах. към 1) Кресна, Ю 24 Благоевград; 2) Илия, ЮЮИ 24 Кюстендил; 3) И 3 Влахи, С 18 Сандански (ВШ), дето има РИ *Въчков(ци)*. — От ЛИ *Въчко*, произв. от *вък* 'вълк' в говора, срв. по-долу *Въканинци*.

Га̀дьовци, мах. в Троянско (СпБАН 17, 36). — От ЛИ *Гадьо*, вероятно от *Гаврил* (СтИлч).

Га̀ньовци, мах. към Елена. — От ЛИ *Ганьо*, съкр. от *Драган*.

Га̀рьовци, мах. към Лесичарка, ССИ 8 Габрово. — От ЛИ *Гарьо* от *гар-* в *гар-ест* 'възчерен', от *горя̀*, срв. МИ *Гар, Гарище*, често, особено в Трънско, Кюст., също срхр. *Gornji* и *Donji Garevci* (IM 144, 183).

Га̀човци, мах. към Габрово. — От ЛИ *Гачо* от *Гаврил*.

Гѐлковци, мах. към Гор. Уйно, ЮИ 9 Босилеград. — От ЛИ *Гѐлко* от *Ан-гелко*.

Гѐльовци, мах. към Житинани, ЮИ 5 Дебър (Русич Б 65). — ЛИ *Гельо* от *Ангел*.

Гѐновци, мах. към 1) Етърът, Ю 6 Габрово; 2) **Горни** и **Долни,** към Елена.

Гѐнчовци, мах. към 1) Габрово; 2) Бичкиня, сега Палаузово, слято с Габрово; 3) Пали-лула (Ябланица), СЗ 16 Тетевен; 4) Трявна.

Гѐньовци 1) още **Глоговица,** мах. към Ново село-Черни връх, ЮИИ 16 Троян; 2) мах. към Трявна, 1880, след това *Гѐня* (Сп 1921, 96). Второто име от по-старо **На Гѐня*, **При Гѐня* и под., както *Мѝндя*, *Сотѝря* и други в тази област. — От ЛИ *Гѐньо*, от *Георги*.

Гергановци, мах. към Троян.

Гергевци, мах. към Ягодина, Ю 12 Девин. — От ЛИ *Герги* от *Георги*.

Гергьовци, мах. към Лесичарка-Мичковци, С 6 Габрово.

Геровци, мах. към 1) Гор. Уйно, ЮИ 9 Босилеград; 2) Невестино, И 14 Кюст.; 3) Чибаовци, З 8 Своге. — От ЛИ *Геро: Герги* от *Георги*.

Гечовци, мах. към Острец, ЮИИ 20 Троян. — От ЛИ *Гечо* от *Георги*

Гилѐвци, мах. към Долни Ко̀ритен, И 10 Босилеград. — От ЛИ *Гилѐ*, вероятно от *Аргил* < *Аргир*, срв. ЛИ *Гилю* в Новозаг., *Гила* в Соф., МИ *Гилов кладенец* при Ма̀поле, Пловд., *Гилине падине* при Проданча, Трънско.

Гиновци, с. С 10 Кратово (К 224; ЕК 287; Сп 1917, 29; Б 1943; РечнМ 185). — От ЛИ *Гин(о)*, срв. по-горе *Гѝнци*, както и сръб. *Ђиновце*, Призр. (РечнМ 91), с. *Гине(в)ец*, Кичевско.

Гирчевци, с. Ю 3 Кюстендил, тур. **Гиркуфча** 1576, **Гиркувче** 1605 (РСт 388). — От ЛИ *Гирко, Гирчо*, умал. от *Гир(о)*, вероятно от *Ар-гир*, срв. ЛИ *Гира* в нар. песен от Кешанско.

Главовци, с. ССИ 13 Кочани (Б 40), **Glavovci** (А 1914), **Главовица** (Сп 1917, 106; К 229), **Glavovica** (Im, IM 167). — Начално *Главовци*, а вторично *Главовица*, подведено по честия тип имена на *-ица*, след като не се чувствува строежът на старата форма, срв. РИ *Главов* в Борово, Асеновгр., *Гла(в)ювата чука* при Аламо̀вци, Златогр., *Главѐво дерѐ* при Злокучене, Самок., *Главѐви лива̀ди* при Перивол, Кюст., РИ *Главѐв* и МИ *Главѐвица* при Г. Пасарел, Самок., а вероятно и патронимичното име *'Αγλαβίστα* във Фокида (Гр 1948), с протетично гр. *'Α-*, струс. ЛИ *Голова, Головин*, сръб. *Главеш* (Mikl., PN 48).

Гоговци, мах. към Сухострел, СИ 10 Пехчево. — От ЛИ *Гого* < *Георги*.

Гойновци, с. С 17 Щип (К 232), **Гуйновци** (Б 1943; Сп 1917, 105), **Gojnovci** (А 1914), **Gunjevci** (Im 195), **Гујиновце** (РечнМ 191). — Изричното отбелязване на ударението у К показва, че начално трябва да е *Гойновци*, от ЛИ *Гойн*, от *Го̀йо* и *-йн*, а то откъснато от ЛИ като *Бла-гой(о), Дра-гой(о), Бо-гой(о), Не-гой* и др., срв. *Gojin dol* в Царибродско, *Gojinovac*, Нишко (IM 170), *Гоин дел* при Брестница, Босилегр., *Гоина глава* при Черкаски, Берк. Неправилно Вайганд, Имената 24, смята, че *Гойо* значи „мирен, тих".

Голѐвци, мах. към Соволяно, С 6 Кюстендил, дето има род *Голевци* (БДим). — От ЛИ *Голе* от *Ня-гол, Дра-гол* (СтИлч), както *Голюбов* от *Дра̄голюбов*, МИ *Голѐвица* при Метохия, Кюст., *Го̀льова шу̀ма* при Тагарево, Грудовско, *Го̀льо(в)ското корѝто* до Ситово, Пловд. Според Mikl., PN

50, слав. ЛИ от основа *гол-* в чеш. *holek, holec* 'puer', *holka, holice* 'puella' (срв. бълг. диал. *голчо* 'голо дете') или от *golъ* 'nudus', които са от един произход, вж. Machek, Etym. sl. 137.

Го̀ловци, изч. мах. към М. Търново (Аянов 187). — От ЛИ *Голо*, срв. *Голевци*, както и МИ *Головата чука* при Ерма река, Маданско, *Головица*, р. при Бачево, Разл., и ез. край Черно море, С Кюстенджа, *Головец* до Вракуповци, Санд., и при Марулево, Благоевгр., *Голювица* при Бабек, Разл.

Голя̀новци, с. ССЗ 16 София, тур. **Килин офча** XV в., **Голануфча** 1576, 1728 (РСт 390). — От ЛИ *Голя̀н*, вж. *Гуленовци*, срв. *Гулянци.*

Гора̀новци, мах. към 1) Липница, С 14 Ботевград; 2) Райковци, ЮИ 12 Трявна; 3) с. ССЗ 12 Кюстендил. — От ЛИ *Гора̀н*, от *гора* — пожелателно име, т. е. носителят му да бъде млад и зелен като гора.

Го̀стьовци, мах. към Топлеш, ЮЗ 8 Габрово. — От ЛИ *Гостьо : гост*, срещано често в МИ, срв. и старинното *Гостѝмерица* при Чибаовци, Свог.

Гошѐвци, мах. към Ваксево, ЮИ 20 Кюстендил.

Гра̀довци, с. СЗ 22 Велес (К 208; Б 1943; РечнМ 189), **Gradovci** (А 1914; Im 190; IM 191). — От ЛИ *Градо*, срв. ЛИ *Гра̀ди* в Плевен и Русе, МИ *Гра̀дова падѝна* в Трънско, *Гра̀дов дол* при Хъньовци, Елен., ЛИ *Градо* в Комарево, Плев., XVI в. (тур. извори, В. Мутафчиева), патронимичното име *Градовище* при Широка поляна, Ксант. (пКир 27), вж. и *Градманци, Градьовци*, също сръб. *Gradojević, Gradojevići* (Im 190): ЛИ *Градой.*

Гра̀дьовци, мах. към 1) Шилковци, З 8 Елена; 2) Малки Самоков, ЮИ 28 М. Търново, в И Тракия (Аянов 188). — От ЛИ *Градьо*, срв. *Гра̀довци*, както и *Гра̀дьова ма(х)ала̀* в Челопеч, Пирдопско, *Гра̀дево*, Благоевгр.

Гроздановци, мах. към Мечкул, З 24 Банско. — От ЛИ *Гроздан*, често.

Гроздьовци, мах. към Белица, СИ 10 Ихтиман.

Грознатовци, с. З 25 Трън (Сп 1921, 123; Б 1943), **Groznatovci** (IM 194). — От изч. ЛИ *Грознат*, развито от *Грозно* и *-а̀т*, а то вероятно от стб. грозьнъ 'страшен' (Син. тр.), срв. заетото в рум. *groznáv* 'страшен, ужасен', семантично срв. *Страши-мир, Страхил*, тук с наст. *-а̀т*, за която срв. МИ *Грознатовец* при Скравена, Бот., както и Г. и Д. *Любата*, Босилегр., *Милатица* при Чеканец, Трън., *Болатица* при Вукан, Трън., сръб. *Milatovac, Milatovići* (Im 291), стпол. ЛИ *Musz-at, Rad-at, Miłoch-at* и др. (архив на PAN в Краков).

Грозьовци, мах. към Кастел-Батошево, Ю 12 Севлиево. — От ЛИ *Грозьо*, по-старо *Гроздьо*, от *Гроздан : грозд.*

Грубевци, с. СИ 7 Енидже Вардар (К 147; Кк), **Gurbeš (Grubevci)** (А 1914), **Гурбеш** (Б 1943). — От ЛИ *Грубе*, вероятно със сръбско влияние от стб. грѫбъ, срв. РИ *Гру̀пчев* в Охрид, сръб. СелИ *Grubojevići* (Im 194), вероятно МИ *Грубаница* при Гърло, Брезн., от ЛИ *Грубан* (?). Не е ясна връзката на втората форма с *Грубевци.*

Груевци 1) мах. към Чеканец, Ю 20 Кюстендил; 2) склон при Кърналово, С 9 Петрич, дето имало махала (ВШ). — От ЛИ *Груйо*, вж. *Груйовци.*

Груйовци, мах. към Буново, СИ 14 Кюстендил. — От ЛИ *Гру̀йо* от по-старо *Гру̀дьо*, от *груда* 'буца пръст, кораво парче', пожелателно име за твърдост, здравина, срв. МИ *Груйовица* при Луково, Свог.

Гръдовци, с. Ю 3 Кочани (К 226), **Гърдовци** (Б 1943), **Grdovci** (А 1914; Im 191; IM 192): село Морозвиздь и сь засел'ци Роковци и Грьдовци, 1381 (К. Деянович, Нов 454), Спасе ѡт **Гърдовци**, XIX в. (Цонев, Опис, 1923, 402). — От изч. ЛИ *Гърдо* от диал. *гърд* 'грозен, страшен', стб. гръдъ 'буен, свадлив, надменен, страшен', рус. *го̀рдий*, МИ *Гръдовец* при Леска, Кюст., срхр. *Grdovac, Grdovići, Grdovo* (IM 192). Вж. и *Гърдьовци.*

Гръковци, мах. към Българи, СИ 20 М. Търново (Аянов 188). — От ЛИ *Гърко*, начално **Гърдко*, умал. от *Гърдо, Грьдо*, вж. *Грьдовци*, срв. патроним. име *Гърчище*, Дойранско, *Гъркова гидик* при Югово, Асеновгр., *Гъркова могила* при Правец, Ботевгр., *Гъ̀ркова шу̀ма* при Витолища, Прил., *Гъ̀рков байр* при Гол. Дервент, Елх., *Гърков чукар* при Доспей, Самок., *Гъ̀рково лицѐ* при Драгоил, Годечко, и др. От друга страна, може да се мисли, че ЛИ *Гърко* е във връзка с етнично име *гърк, грък*, както *Сърб(ин)* и др.

Грънчо̀вци, мах. към Долно село З 15 Кюстендил. — От ЛИ *Грьнчо*, срв. *Гърньовци.*

Гуйновци, с. ССИ 20 Щип, вж. *Гойновци.*

Гръчѝновци, м. при Соволяно, С 5 Кюстендил. — Срв. *Грънчо̀вци.*

Гуленовци, с. ССИ 10 Цариброд (Сп 1921, 124; Б 1943), **Gulenovci** (Im, IM 195). — От ЛИ **Гулен*, от *Гульо* и *-ен*, откъснато от ЛИ като *Дра-гул, Ня-гул* и др.; срв. от тоя тип *Голяновци*, вж. *Гу̀линци.*

Гурбановци, с. СЗЗ 20 Кюстендил. — От ЛИ *Гурбан*, известно сега в Елена (СтИлч), срв. *Gurbaneşti* в Румъния (Ind 258), от *Грубан* (вж. *Грубевци*) с премет. Според Ст. Илчев (устно) от тур. диал.

Гурбан от *Курбан: kurban*, т. е. „отдаден, обречен“.

Гургушиновци, мах. към Цървеняно, СИ 10 Кюстендил. — От ЛИ *Гургушѝн*, развито от *Гурго* (вероятно от *гургулица*) и *-ош-ѝн, -уш-ѝн*, както *Драгошѝн, Доброшѝн, Митрошѝн* и др., ЛИ *Гургуш* в нар. пес.: „Гургуш на чардак седеше“ (Габрово, СбНУ 25, 105; Търново, там, 38, 85).

Гушевци, мах. към Стоките, Ю 18 Севлиево. — От ЛИ *Гушо*, което в Ботевградско е от *Георги*, но би могло и от *Бла-гуш, Не-гуш* (срв. с. *Негушѐво*, Елинпел.) и др. о̀ткъсни имена.

Гълъбовци, книж. 1) мах. към Градево, ЮИ 15 Благоевград; 2) **Гъ̀лабовци,** към Тишаново, ЮЮИ 22 Кюстендил, **Golubovci** (А 1914); 3) с. ЮЮЗ 4 Сливница, тур. **Голубофча** 1576 (РСт 396). — От ЛИ *Гълъб*, често в Софийско.

Гърдьовци, мах. към 1) Шилковци, З 8 Елена; 2) към Ново село, ЮЮИ 16 Троян. — От ЛИ *Гъ̀рдьо*, вж. *Гърдовци*, срв. МИ *Гръ̀ддва падѝна* при Пол. Скакавица, Кюст.

Гърковци, мах. към Сакулица, ЮЗ 10 Кратово (ГП 531). — Рж. *Гръ̀ковци.*

Гърньовци, мах. към Въгльовци, З 18 Елена. — От ЛИ *Гъ̀рньо*, срв. мах. *Гъ̀рня*, Дряновско (косвена форма от ЛИ **Гъ̀рньо*), по-старо **Гъ̀рдньо* от *Гъ̀рдьо*, вж. *Гърдьовци.*

Гъровци, мах. към Дебеляново, СЗ 16 Ардино. — От ЛИ **Гъ̀ро*, вероятно от *Геòрги*, срв. *Пѐшо* от *Пѐтър* в Плевенско; РИ *Гъ̀ров* в Пловдив и в Церецел, Свог., *Гъ̀рев* в Калояново, Пловд. (СтИлч).

Гьошѐвци, мах. към Рашка Гращица, ЮИ 10 Кюстендил. — От ЛИ *Гьошѐ < Георги.*

Давѝдковци, мах. към Батулци, ЮЗ 18 Луковит.

Дàйновци, мах. към Беброво, И 10 Елена. — От ЛИ *Дайно = Дайо* и *-но*, срв. *Дайовци.*

Дàйовци, мах. към Трявна. — От ЛИ *Дàйо* от *Давѝд* или *Дàньо.*

Дàйчовци, мах. към Драгойчинци, С 13 Босилеград.

Далевци, мах. към Лисия, СЗ 14 Благоевград. — ЛИ *Дàле*, срв. *Дайовци.*

Дамя̀новци, мах. към 1) Белица, ЮИ 8 Трявна; 2) Станчов хан, ЮЮИ 8 Трявна.

Дàновци, мах. към Велчево, И 8 Троян.

Данчевци 1) мах. към Батошево, Ю 12 Севлиево; 2) м. при Егълница, ЮЗ 12 Радомир (ст).

Данчòвци, мах. към 1) Градево, ЮИИ 12 Благоевград; 2) **Дàнчовци,** към Ощава, С 24 Сандански (ВШ).

Дàшовци, мах. към Свидня, З 5 Своге. — От ЛИ *Дàшо*, срв. РИ *Дàшин* в Самоков; за *-шо* в ЛИ вж. Г. Тагамлицка, ИИБЕз 8, 1962, 221 сл.

Дейловци, с. СЗЗ 25 Крива Паланка (К 216; ГП 561; Сп 1917, 32; ЕК 287; Б 1943), **Дејловце** (РечнМ 192), **Dejlovce** (Im 125). — От ЛИ *Дѐйло* от *Делйо* с премет на мекостта или от *Дейо* и *-ло*, както *Рàд-ло, Дрàг-ло* в *Дрàглища*, Разл., *Требло* в СелИ *Треблова* в Албания, и др.

Декòвци, мах. към Сенокос, З 20 Банско. — От ЛИ *Дѐко* от *Дея̀н, Десимѝр*, или от *Дейко* с изпадане на йотацията.

Делѝ Гьòргьовци, мах. към Резово, ЮЮИ 15 Ахтопол (Аянов 188).

Делѝ Никòловци, мах. към Блаца, Визенско, в Изт. Тракия (Аянов 188).

Демѝровци, мах. към Вакарел-Семковци, ССЗ 16 Ихтиман (Гунчев, Вакарел 101). — От ЛИ *Демир*, тур. *Demir*, от *demir* 'желязо'.

Демяновци, мах. към Гор. Уйно, ЮИ 9 Босилеград.

Денòвци, м. до Пол. Скакавица, С 14 Кюст.

Деньòвци, мах. в Кюстендилско.

Дермàновци, рекичка при Чичил, И 5 Кула (Б 40). — Изпърво СелИ, от ЛИ *Дермàн*, вж. *Дермàнци.*

Дѐсподовци, гори при Мазарачево, С 8 Кюстендил. — От ЛИ *Деспод < Деспот.*

Дѐчковци, мах. към Въгльовци, З 18 Елена. — От ЛИ *Дѐчко*, умал. от *Дѐчо*, което може да бъде от *Недя̀лко* или *Десимѝр, Дея̀н* и др.

Дея̀новци 1) м. при Извор, СИ 4 Босилеград; 2) м. при Ресен, ЮИ 8 Босилеград (СбНУ 32, 246). — Изпърво СелИ, от ЛИ *Дея̀н*, често в западни области.

Джàновци, мах. към Стоките, Ю 17 Севлиево. — От ЛИ *Джано*, което според Вайганд, Имената 27, е от *Иван*, а според Ст. Илчев (устно) е озвучено от *Чано*, което е откъснато от *Вл-чан.*

Джанчѐвци, мах. към Буново, СИ 12 Кюстендил. — ЛИ *Джанчо*, вж. *Джановци.*

Джѝнчовци, с. ЮЗЗ 14 Трън. — От ЛИ *Джѝнчо*, умал. от *Джино*, от *Гино*, тъй като в говора *г' > дж*, срв. *Джу̀ро* от *Гю̀ро*. За основата вж. по-горе *Гѝнци.*

Джòрковци, Рътлàците, мах. към М. Брестница, С 16 Тетевен. — От ЛИ *Джòрко*, умал. от *Джòро*, привнесено от западни говори, произв. от *Гьоро* с преход *г' > дж*, както при *Джѝнчовци, Джу̀ровци.*

Джулѝновци, мах. към Лечевци, СИ 10 Кюстендил.

Джу̀ровци, мах. към 1) Царева ливада (Върбаново), ЮЮЗ 5 Дряново; 2) Трявна. — От ЛИ *Джуро*, от западни говори, срв. *Джѝнчовци*, както и с. *Джурово*, Тетев., *Джурково*, Асеновгр. Вж. и *Джу̀ринци.*

Дѝковци, мах. към Блаца, Визенско, в Изт. Тракия (Аянов 188).

Дѝлковци, мах. към Липница, С 15 Ботевград. — ЛИ *Дѝлко*, умал. от *Дѝло*, произв. от *Дѝко* (от *Костадѝн*) или *Димѝтър.*

Дима̀новци, мах. към Въгльовци, З 18 Елена. — ЛИ *Дима̀н* = *Ди̇мо* и *-а̀н*.

Димѝевци, мах. към Белица, ЮИ 6 Трявна (Сп 1921, 147). — От ЛИ **Димия* от *Димитрия*, срв. *Димиев хан*, мах. към Селска река, Тревненско. Или от Пр **Димиите* за хора с *димѝи* 'потури', срв. подолу *Гащьовци*, *Гу̀гльовци*.

Димѝтковци, мах. към Мазарачево, С 8 Кюстендил. — От *Димит(ър)* + *-ко*.

Димѝтровци, мах. към 1) Калугерово, СИ 12 Ботевград; 2) Килифарево, Ю 10 Търново.

Дѝмковци, мах. към Граматиково, СИ 14 М. Търново.

Дѝмовци, мах. към 1) Сливито, СЗ 30 Н. Загора; 2) Сухострел, СИ 12 Пехчево; 3) Нова махала, ССИ 12 Ст. Загора. Турците са го наричали **Димо махле** (Сп 1921, 148); 4) Дебнево, СИ 12 Троян; 5) Райковци, ЮИ 10 Трявна.

Диха̀новци, изч. мах. към М. Търново (Аянов 178). — От ЛИ *Диха̀н* = *Ди̇хо* и *-а̀н*, за основата срв. МИ *Ди̇овски коза̀рник* при Клисура, Карл., дето има ЛИ *Ди(й)о*, р. *Диовица* при Кладница, Перн.

Добрановци 1) рид при Конска, З 4 Брезник; 2) м. при Баба (сега Неделково), СЗ 12 Брезник. — И двете изпърво СелИ, от ЛИ *Добра̀н*, от ЛИ *Добро* и *-ан*, както *Злат-а̀н*, *Мил-а̀н* и мн. др.

До̀бревци 1) мах. към Тодьовци, ЮЗ 10 Елена; 2) с. СЗ 22 Тетевен, тур. **Добрудж** 1430 (РСт 398), ѡт селѡ̀ Добрѣвци (късна(?) приписка от 1595 (Стоянов-Кодов, Опис 49); 3) мах. към Трявна.

Добрꙋтовьци, изч. колиби към Лояне, С 10 Куманово: и сь селомь Лоꙗномь. . . и сь заселькы Добрꙋтовьци и Градиште, 1332 (Душан, Нов 403). — От изч. ЛИ *Добрут* = *Добро* и *-ут*, за което срв. *Δοβροῦτοι* при тип „Душанци“, с. *Богу̀тево*, Смол., *Болу̀това нѝва* до Ноевци, Брезн., *Болутова колиба* при Милославци, Трън., стсръб. ЛИ Драгꙋть, Милꙋть (Даничић 2, 68), рус. р. *Володут* = *Володутка* в обл. Минск (WRG 1, 352), чеш. ЛИ *Božut*, СелИ *Dobrut*, *Dobruč* от **Dobrúc*: ЛИ *Dobrút* (Prof 1, 366), пол. ЛИ *Zołut*, *Radołut*, *Strzełut* (архив на PAN в Краков), нариц. *пи-у̀тка* 'пиявица' (Геров), *белутцѝ* 'кварц' и др.

До̀йновци 1) мах. към Райковци, ЮИ 10 Трявна; 2) м. при Елена. — От ЛИ *До̀йно* от *Ра-до̀йно* (СтИлч.).

До̀йчиновци 1) изч. село в Софийско, края на XV в., тур. **Дwйчйнwфчх** (РСт, устно); 2) мах. към Гор. Кобилье, СИ 8 Босилеград. — От ЛИ *Дойчѝн*, често в западни говори.

Докьовци, с. Ю 20 Трън, тур. **Дойкуфча** 1576 (РСт 399). — Начално *Дойков(ь)ци*, от ЛИ *До̀йко* от *Ра-до̀йко*, срв. *До̀йновци*.

Долѐвци, мах. З 4 Ощава, С 24 Сандански (ВШ). — От ЛИ *Доле*, срв. *Върдоловци* и *Dolovjani*.

До̀нковци, мах. към 1) Етърът, Ю 6 Габрово; 2) Шилковци, З 8 Елена.

До̀нчовци, мах. към Трявна.

До̀шевци, мах. към Вакарел, ССЗ 16 Ихтиман, изселена между 1900 и 1905 г. (Гунчев, Вакарел 100 сл.). — От ЛИ *Доше*, *Дошо*, вероятно от *Ра-дош*.

Драгалѐвци, с. Ю 8 София, тур. **Дирагулевче** 1420, **Дирагалефче** 1576 (РСт 402), сел(о) **Драгалевц(и)**, монас(тирь) **Драгалевскы**, XVI—XVIII в. (БСМ 498, 516). — Изглежда от начално *Драголев(ь)ци*, както насочва най-старата турска форма (вж. *Дра̀голевци*), дето *у* заступва *о*, тъй като с арабица то е писано с „ваф“, по-късно с прогресивна асимилация *а—о/а—а*, която е настанала между XV и XVI в.

Драга̀новци 1) с. СЗ 12 Габрово, още **Драганчовци,** в миналото наричано и *Нова махала*; 2) мах. към Илаков рът, ЮИ 6 Елена; 3) мах. към Тодьовци, ЮЗ 10 Елена; 4) м. при Зла река, ЮИИ 20 Троян.

Драганосковци, мах. към Шилковци, З 8 Елена. — От ЛИ **Драган Ос(е)ков* = *Драган* и Пр **Осек*, от *оса*, срв. Пр *О̀слек* (от *осел*), *Дрѐхлек*, *Бе̇дрек* и мн. други в Средногорието.

Драга̀нчевци, мах. към Зелено дърво, Ю 7 Габрово.

Драганчѐвци, мах. към Ораново, Ю 14 Благоевград.

Драгѝевци, с. СЗ 13 Габрово. — От ЛИ *Драгѝя*, често в балканските говори, от *Дра̀го* и *-ѝя* от ЛИ като *Димитрия*, *Харалампия* и др.

Драгѝовци, мах. към Вакарел, ССЗ 16 Ихтиман, **Dragia** 1870 (карта на Hochstetter, вж. Гунчев, Вакарел 101; АППр II, 3—4, 137).

Дра̀гньовци, мах. към 1) Плачковци, Ю 5 Трявна; 2) Илаков рът, ЮИ 6 Елена. — От ЛИ *Драгньо* = *Драго* и *-ньо*.

Δραγοβέται, с. в Янинско, сега Ἔλαφος (ПТЕ 143; MV 32). — Според Фасмер най-близко стои сръб. *Dragovac* от *Драговьць*, но по-нататък (стр. 306) го дава като образуване на *-овьци*, т. е. нач. **Драговьци*.

Дра̀говци, мах. З 6 Ощава, С 24 Сандански (ВШ). — ЛИ *Драго*, вж. горното.

Драгоевци, мах. към 1) Илаков рът, ЮИ 6 Елена; 2) Котеновци, ЮЮИ 20 Лом, изчезнало през XIX в. (Дуриданов, Ломско 58).

Драгойчевци, мах. към Ораново, Ю 14 Благоевград.

Дра̀голевци, с. СИ 8 Босилеград, слято със Средорек, тур. **Дирагулефче** 1576 (РСт

402). — От ЛИ *Драгол* = *Драго* и *-ол*, срв. *Драгалевци*, както и кашуб. *Dargolewo*, пол. *Gargolizi* 1193 (Onomastica 5, 1959, 37).

Дралѐвци, мах. към Койно, ЮИ 24 Кюстендил. — Срв. по-долу *Драинци.*

Драмановци, склон С 2 Медешевци, И 9 Кула (Б 25), **Дърмановци, Дръмановци** (ст). — От ЛИ *Драман*, вж. от същия произход *Дерманци.*

Драшовци, мах. към Вакарел, ССИ 16 Ихтиман. — От ЛИ *Драшо*, скъсено от *Драшко*, а то от *Дражко* (Iveković-Broz 1, 258), МИ *Драшан* при Добри лаки, Санд., *Драшан дере* при Обидим, Банско (тур. образуване).

Дроугошєвьци, изч. село СЗ Куманово (споменато у Душан от 1354 и Евдокия от 1381, Нов 739, 447), по повод на ман. в Архилевица, днес Алинци, Кумановско. — От ЛИ *Дроугошь* = *Дроугъ* и *-ошь*, срв. с. *Дру̀гово*, Кичевско, сръб. *Drugovac, Drugovići* (Im 152).

Дръчковци, м. при Пелатиково, ЮЮИ 13 Кюстендил. — Изпърво СелИ, от ЛИ *Дръ̀чко* в МИ *Дръ̀чкови нѝви* при съседното село Згурово, срв. срхр. РИ *Dȑča*, което според AR е вероятно от гл. *dȑčati* < *tȑčati* 'тичам'.

Ду̀йовци, мах. към Гумощник, СИИ 11 Троян (Сп 1921, 124). — От ЛИ *Ду̀йо*, от *Ра-дуй*, срв. *Ду̀йчо* от *Ра-ду̀йчо* (Врачанско).

Дуковци, мах. към Тодьовци, ЮЗ 10 Елена. — От ЛИ *Дуко*, вероятно от ЛИ *Ду-хо*, т. е. кръстен на Свети Дух или роден около празника Св. Дух.

Думановци, с. СЗ 15 Куманово (К 217; ГП 553; Б 1943; Сп 1917, 31), **Dumanovce** (А 1914; Im 155): село Глажнѧ [сега *Глажня*, Ю до Думановци], село Домановьци, село Злокоукıанє, 1381 (Евдокия, Нов 447). — Сегашната форма е с редукция на неударено *о* в *у*, от *Домановьци*, от ЛИ **Доман* = *Домо* и *-ан*, съкратено от *Домослав, Домамир*, срв. РИ *Доманов* в нар. песен: „Велику Люцкануучиту / и Петър *Думануфчиту*“ (Северна Добруджа, СбНУ 35, 195), както и *Домославец*, извор при Буковец, Белослат, вж. подробно у мене, БЕз 10, 1960, 422 сл.

Ду̀ньовци, мах. към Видима, ЮИ 16 Троян. — От ЛИ *Ду̀ньо*, вероятно от *Ра-ду̀н, Сла-ду̀н* и др.

Дурмишовци, м. при Житинани, ЮИ 5 Дебър (Русич Б 65). — От ЛИ *Дурмиш*, тур. *Durmuş*, от гл. *dur-mak* 'стоя', семантично срв. *Стоя̀н.*

Духльовци, мах. към Илаков рът, ЮИ 6 Елена. — От изч. ЛИ *Духльо* = *Духо* и *-льо* (срв. *Дуковци*), МИ *Ду̀хлековата сая̀*, РИ *Ду̀хлеков* (Копривщица), още РИ *Духлев* в Трявна, Ст. Загора и Шумен (СтИлч).

Дългошѐвци, с. Ю 3 Лом, тур. **Дулгашуфча** 1591 (РСт 408), сега Замфирово. — Според Дуриданов, Ломско 128, от Пр *Дългош* = *дълъг* и *-ош*, но с оглед на стпол. ЛИ *Długosz*, с *-osz*, както ЛИ *Witosz* (архив на PAN в Краков) от ЛИ **Дългош*, за което е особено показателно патронимичното име *Дългѝвище* при Чеканец, Сливнишко, също *Длъ̀гня*, Дряновско (начално **На Длъгня, При Длъгня*) от ЛИ *Длъгньо*, чеш. СелИ *Dlouhonovice* 'ves lidí Dlúhoňovych', *Dluhonice* от ЛИ *Dluhomil, Dluhoslav* и др. (Prof 1, 347), *Dluhovici*, пол. СелИ *Długoszyn* (Mikl., PN 55).

Дяковци, мах. към Сенокос, З 20 Банско. — От ЛИ *Дяко*, според Ст. Илчев (устно) от *Деян* или от Пр *Дяк*: остар. *дяк* 'ученик, чирак', срв. с. *Дя̀ково*, Станкедим., РИ *Дя̀ков, Дя̀чин, Дя̀кович* и др.

Дянковци, мах. към Топлеш, ЮЗ 8 Габрово.

Едриевци, изч. село над Любанци, С 10 Скопие (ГП 540). — От изч. ЛИ *Едрия* = *Едрьо* и *-ия*, както *Драгия* (вж. *Драгиевци* по-горе), от стб. ꙗдръ 'бърз', семантично срв. *Ѐдровци*, както и ЛИ *Бързьо, Бърза̀т, Бърза̀н* и др. ЛИ.

Едровци, мах. към Малки Самоков, ЮИ 28 М. Търново (Аянов 188). — От ЛИ *Едро*, срв. ЛИ *Едрьо*, често в Тракия, вж. и *Едриевци.*

Елѐнковци, старо име на Горна Лисина, СЗ 11 Босилеград. — От ЛИ *Елѐнко.*

Енчовци, мах. към 1) Плачковци, Ю 4 Трявна; 2) Блъсковци до Елена, след 1880 слята с Блъсковци (Сп 1921, 191); 3) Гумощник, СИ 11 Троян; 4) Острец, ЮИ 20 Троян. — От ЛИ *Енчо*, умал. от *Еньо*, а то с преглас от *Яньо, Яне.*

Ерековци, с. ЮЮЗ 15 Прилеп (К 246; Сп 1917, 9; Б 1943), **Erekovci (Erekler)** (А 1914; А 1918), **Erekovci** (Im 160; IM 161). — От ЛИ **Ерек*, от *Ере*, прегласено от *Яре*, произв. от *Яро-мир, -слав*, с *-ек*, срв. хърв. *Erkovčići* (IM 161), *Jerčinovci*, за прегласа словен. *Jereslavec.*

Ериновци, в общ. Премка, Кичевско (Сп 1917, 6), **Јериновци** (РечнМ 204). — От ЛИ **Ерин*, прегласено от *Ярин* = *Яро* и *-ин*, от един произход с *Ерековци.*

Живковци, мах. към Правец, И 10 Ботевград (СтИлч). — ЛИ *Жѝвко*, срв. сръб. *Živkovci* (IM 487).

Живовци, с. ЮЗ 5 Михайловград, тур. **Живуфча** 1576, 1607 (РСт 407). — От ЛИ *Жѝво*, запазено в Шумен и Самоков, срв. РИ *Жѝвов* в Пловдивско и в Ракитово, Пещ., СелИ *Жѝвово*, Битолско.

Жульовци, мах. към Зла река, ЮЮИ 14 Троян. — От ЛИ *Жу̀льо*, срв. МИ *Жу̀льово* при Троян, *Жу̀лево бла̀то*, при Панагюрище, *Жу̀льов дол* при Каменица, Пирд., вр. *Жу̀лево*, при Златоград, *Жу̀льов кла̀денец* при Войсил, Пловд.

Завѝдовци, с. З 14 Своге, според Л. Динев, Селищната област по Искърския пролом 114, основано през XVII в. от преселници из Летница, Царибродско. — От изч. ЛИ *Завѝд,* запазено в МИ *Завѝдова нѝва* при Луково, Своr., *Завѝдов рът* при Бакьово, Своr., *Завѝдица* при Златарица, Еленско, стпол. ЛИ *Zawid* (архив на PAN в Краков), стчеш. *Zavid* 1052, СелИ *Zavidovice, Zavidkovice* (Prof-Svob 4, 739).

За(х)овци 1) м. при Кочища, Ю$_7$И$_5$ Дебър (Русич Б 69); 2) м. при Житинани, Ю$_0$И$_4$ Дебър (Русич Б 64). — Изпърво СелИ (и на двете места има следи от стари градежи), от ЛИ *За(х)о* от *Захари.*

Звънковци, мах. към Дряново, слята с Терзийовци през 1887 г. (Сп 1921, 199). — От ЛИ **Звънко,* умал. от *Звъно,* съкратено от ЛИ като *Звъни-мир, -слав,* срв. стпол. ЛИ *Zwnisław* от основата на стб. звьнѣти 'звъня, шумя' (Tasz 54), СелИ *Zwonowice, Zwonkówka* (SG 14, 702).

Здра̀вковци, мах. към Паралово, ЮЗ 3 Босилеград.

Здравчѐвци, дъбова гора Ю Сенокос, З 20 Банско. — Изпърво СелИ, от ЛИ *Здравчѐ,* умал. от *Здравко.*

Злата̀новци 1) мах. към Златна Панега, Ю 12 Луковит; 2) мах. към Ощава, С 24 Сандански.

Зла̀тевци, мах. към Черни Вит, ЮЗ 6 Тетевен.

Златѐвци, мах. към Страдалово, ЮИ 18 Кюстендил.

Зла̀тковци, мах. към 1) Ранинци, З 14 Кюст.; 2) Тишаново, Ю 22 Кюст.

Зла̀товци, мах. към Калугерово, СИ 12 Ботевград.

Зла̀тьовци, мах. към 1) Поповци, СЗ 5 Габрово: 2) Пърша, Ю 3 Дряново; 3) Острец, ЮИ 20 Троян.

Зубовци 1) с. С 4 Гостивар (К 213), **Зубовце** (СелП 25; Мја 3, 94), **Zubovce** (Im 490; IM 483); 2) шопско село ЮИ 14 Куманово (ЕК 288; Б 1943), **Zubovce** (A 1914; Im 490; IM 483), неточно *Збовци* (К 215; Сп 1917, 31): сєло Макриѥво . . .сєло Зоубовцє. . . сєло Борисово, 1377 (Ив. Драгаш, Нов 511), сıє книга ѿ Марковь манастирь ѡва дєтє що п(о)тьписа бєшє ѿ Зꙋбо(в)цє, 1802 (БСМ 125). — Със сръбска фонетика още от XIV в., от ЛИ *Зѫбъ,* пожелателно име, т. е́. „да е здрав, як като зъб", срв. РИ *Зубов* в Пирот, по-горе *Зубетѝнци,* срхр. СелИ *Zubovac, Zubovići* 5п (Im 490), СелИ *Ζόμπος* в Етолия (MV 71).

Иваньевци, с. ЮЗ 21 Прилеп (К 238), **Иваневци** (Сп 1917, 4; Б 1943), **Ivanjevci** (Im 206; IM 204), **Ivanovci** (A 1918), погрешно *Ivanovca* (A 1914), **Иваневци** XVI—XVII в., **Иваневци, Иванеаци** (sic) XVII—XVIII в. (СелК 63, 145). — От ЛИ *Ивань,* смекчено от *Иванъ,* или *Иване,* начално звателна форма.

Иванивановци, мах. към Беброво, И 10 Елена. — От ЛИ *Иван Иванов*; за двуосновния строеж срв. *Иван Димов,* мах. към Дряново.

Иванѝловци, мах. към Кози рог, ССЗ 10 Габрово. — От изч. ЛИ *Иванѝл = Иван* и *-ѝл,* както *Владиловци, Враниловци.*

Иванковци 1) **Горни** и **Долни Иванковци,** мах. към Кметовци, СИ 6 Габрово; 2) с. ССИ 15 Велес (К 157; Сп 1917, 89); Б 1943), **Ivankovci** (Im 204; IM 205); 3) мах. към Одрено, С 7 Кратово (К 221; ЕК 286); 4) мах. към Паралово, ЮЗ 3 Босилеград. — От ЛИ *Иванко,* срв. сръб. *Ivankovac,* хърв. *Ivankovo,* словен. *Ivanjkovci* (IM 205).

Ивановци 1) с. ЮЮЗ 16 Видин; 2) мах. към Райковци, ЮИ 10 Трявна; 3) с. СЗ 16 Кюстендил, тур. **Йованкуфча** 1576 (РСт 410). Начално *Йовановци,* по-късно *Ивановци,* вероятно под книжовно влияние, понеже в говора ЛИ *Йован* се среща; 4) мах. към Тишаново, ЮЮИ 22 Кюстендил. — От ЛИ *Иван,* срхр. и словен. *Ivanovci* (IM 205).

Иванчовци, мах. към Столът, ЮЗ 14 Севлиево.

Ѝвковци, мах. към 1) Соволяно, С 5 Кюстендил; 2) Цървена ябука, ЮЮЗ 16 Кюстендил. — От ЛИ *Ивко,* умал. от *Иво,* което е съкр. от *Иван.*

Игнатовци 1) м. Ю Хърсово, И 6 Благоевград; 2) мах. към Дряново; 3) мах. към Илаков рът, ЮИ 6 Елена; 4) мах. към Столът, ЮЗ 14 Севлиево.

Ѝгнятовци, мах. към 1) Гор. Уйно, ЮИ 9 Босилеград; 2) Драголевци, СИ 10 Босилеград. — От ЛИ *Игнят,* диал. от *Игнат.*

Изатовци, с. СИ 12 Цариброд (Б 1943), **Izatovci** (Im 205; IM 206; AR). — От ЛИ *Изат,* тур. *Izat,* начално *Izzet,* от араб. *'izze* 'величие, слава' (Škaljić 384), РИ *Изатовски* в Берковица, *Изетов* в Провадия и Силистра (СтИлч).

Изпорковци, мах. към Габрово, ЮЗ 14 Благоевград. — От ЛИ **Изпорко,* умал. от *Изпор, Испор,* срв. Испорь царь, XI в. във Видение Исаево (Дуйчев, СБК 1, 154). Под това име според изследвачите вероятно се разбира Аспарух (там 238). Писането на името с *Из-* е под влияние на предлога *из-*. Може би тук е запазена народната форма на *Аспарух* (?) от XI в. Името срещаме още и в *Изпорци* (вж.) и в *Изпорска махала* към Койно, СЗ 20 Благоевград, която може да е във връзка с *Изпорковци.*

Илевци, изч. село при Баланци, ЮЮИ 3

Дебър (Русич Б 101). — От ЛИ *Иле* от *Илия*, срв. *Илиевци*.

Илѝевци, мах. към 1) Бичкиня, слято с Габрово; 2) Средни колиби, З 10 Елена; 3) Блъсничево (Румянцево), Ю 8 Луковит; 4) М. Брестница, С 16 Тетевен.

Илѝйковци, мах. към Селска река, Дряновско (Сп 1921, 209).

Илийовце, мах. към Брощица, ЮИ 10 Дебър (Русич Б 59).

Ѝлковци, мах. към Свидня, З 4 Своге (СтИлч).

Иловци, мах. към Дебочица, ЮЗ 16 Благоевград. — Словен. *Ilovci* (IM 204).

Ѝльовци, мах. към 1) Жълтеш, ЮИ 6 Габрово; 2) Войнежа, И 12 Трявна. — РИ *Ильов* в Невестино, Кюст.

Имеровци, м. при Житипани, ЮИ 5 Дебър (Русич Б 65). — Изпърво СелИ, от ЛИ *Имер*, тур. *Ömer*.

Ингелѝнковци, мах. към Кози рог, ССЗ 10 Габрово. — С редукция от **Енгелинковци*, а то с преглас от **Янгелинковци*, което е прейотувано от **Ангелинковци*, от ЛИ *Ангелин*, м. от *Ангелѝна*, често.

Искровци, с. С 7 Трън (Б 1943), **Iskrovci** (Im 203; IM 205). — От ЛИ *Искро*, срв. РИ *Искрьо*, МИ *Искрьовица* в Пирдопско.

Исьовци, мах. към Арда, ЮЮЗ 14 Смолян. — От ЛИ *Исьо*, помашко име, тур. *Isa*, араб. *ʿIsā*, (Škaljić 375).

Йовановци, мах. към 1) Побиен камик, С 10 Босилеград; 2) Полетинци, ЮИ 15 Босилеград; 3) Житуша, Ю 14 Радомир (ст). — Срв. *Ивановци*.

Йо̀вковци, мах. към Шилковци, З 8 Елена.

Йо̀вовци, мах. към Плачковци, Ю 4 Трявна.

Йо̀вчовци, мах. към 1) Бичкиня, сега Палаузово, слято с Габрово; 2) Белица, ЮИ 6 Трявна; 3) **Йовчо̀вци,** мах. към Койно, СЗ 20 Благоевград; 3) Кленовик, ЮЮЗ 14 Радомир.

Йо̀ковци, мах. към Велчево, И 8 Троян. — ЛИ *Йоко*, вероятно от *Йовко*, РИ *Йо̀ков* във Вълчедръм, Ломско, *Йо̀ков кла̀денец* при Зимница, Ямболско, *Йо̀кова чешма̀* при Свобода, Панаг., *Йо̀кин брод* при Репляна, Белогр., *Йо̀коолу чешмѐ* при Овчага, Провад., и др. Срв. и *Йочѐвци*.

Йо̀рговци, мах. към Велчево, И 8 Троян. — ЛИ *Йорго*, от рум.

Йордановци, мах. към Искрец, СЗ 8 Своге.

Йо̀тковци, мах. към Батулци, ЮЗ 18 Луковит. — От ЛИ *Йотко*, умал. от *Йото*, съкратено от *Панайот*, гр. *Παναγιώτης*.

Йо̀товци, мах. към Зла река, ЮИ 15 Троян. — Срв. *Йотковци*.

Йочѐвци, мах. към Фролош, СЗ 18 Благоевград. — От ЛИ *Йоче*, умал. от *Йоко*, срв. *Йоковци*, както и РИ *Йочѐвци* в Гюргево, Станкедим.

Йо̀човци, мах. към Ново село, ЮИ 20 Троян. — От ЛИ *Йочо*, срв. *Йочѐвци*.

Йошиновци, мах. към Батулци, ЮЗ 18 Луковит. — От ЛИ *Йошин*, развито от *Йошо* и *-ин*, вероятно от *Йосиф*, име на католици българи от Мизия, или от *Йо-шо*, развито от *Йо-то*, *Йо-ко*, за което срв. горните.

Кайовци, мах. към Райково, И 3 Смолян (АПТЗ 171). — От ЛИ *Кайо*, вероятно съкр. от *Никола*, както в Разград.

Ķakovci, с. С до Дебър (А 1914). — От ЛИ **Како*, вероятно от *Акаки*.

Каленѝчковци, мах. към Тишаново, Ю 22 Кюстендил. — От ЛИ *Кален Ничков*.

Ка̀леновци, с. ЮЗЗ 7 Годеч. — От ЛИ *Кален*, старото Калѣнъ, развито от *Кало* и *-ен*, срв. РИ *Ка̀ленов* в Пещера (СтИлч), „допадна̀л *Калѐн* чорбаджѝ“ (Девин, СбНУ 39, 104).

Калѝновци, мах. към Елена, турците са я наричали **Кукуда** (Сп 1921, 282).

***Калѝновци,** изч. село в Софийско, споменато в турски извор от края на XV в. (РСт, устно): **Ѣлйнаwфчх.** — От *Калиновци*.

Ка̀ловци, мах. към 1) Назърица, ЮЗ 12 Босилеград; 2) Ивановци, СЗ 16 Кюстендил.

Калопетровци, с. ЮИИ 10 Щип (К 230; Сп 1917, 107), **Кала Петровци** (Б 1943), **Ķalapetrovci** (А 1914; Im 217; IM 218): село Калопетровци сь мегьами. . . и оу Штипоу цр'квь, 1381 (К. Деянович, Нов 455). — От ЛИ *Кало Петър*, дето *Кало* от гр. *καλός* 'хубав, красив, добър', РИ *Калипетровски* в Провадия и София (СтИлч).

Ка̀лчовци, мах. към Кметовци, СИ 6 Габрово. — От ЛИ *Калчо*, умал. от *Кало*, *Кальо*, от гр., срв. първата част на *Калопетровци*.

Ка̀мовци, мах. към Стеврек, СИИ 24 Елена. — От ЛИ *Камо*, известно в Пловдив, РИ *Ка̀мов* в Русе (СтИлч), вероятно от *Ка̀мен*.

Карабекировци, с. в Долни Полог (Тетовско) (ГП 437). — ЛИ *Кара Бекир*, тур.

Каралиовци, мах. към Кресна, Ю 24 Благоевград. — От *Караилиовци*: ЛИ *Кара Илия*, срв. *Каралийчев* от *Кара Илийчев*, *Каралиев* в Лясковец, Горноор., и в Провадия.

Карамурадовци, мах. към Лъджа, СЗ 12 Ардино. — ЛИ *Кара Мурад*, тур.

Карловци, с. СИ 16 Куманово (К 216; Сп 1917, 30; Б 1943), **Karlovce** (Im 222; IM 223). — От ЛИ *Карло* < *Каро* (вж. *Каровци*) и *-ло*, срв. *Радловци*; РИ *Карлов*, сръб. и хърв. *Ķarlovac*, хърв. *Ķarlovići*, словен. *Ķarlovica* (IM 223).

Каровци, мах. към Фролош, СЗ 18 Благоевград. — От ЛИ *Каро*, често *Каров* в

Родопите, което може да бъде от ЛИ *Карба* (вж. по-долу *Карбинци*), *Каровска махала* при Ветрен, Кюст., РИ *Карчов* в Шишковци, Кюст. и МИ *Карчòвица* при Нови чифлик, Кюст.

Картушевци, мах. към Влахи, С 18 Сандански. — Вероятно от ЛИ **Картуш*, развито от **Карто*, а то от *Каро* (вж. *Каровци*) (?).

Карчовци, мах. към Кресна, Ю 24 Благоевград. — Вж. *Каровци*.

Карьовци, Начевска махала, мах. към Ново село, ЮИ 16 Троян. — От ЛИ *Кàрьо*, вж. *Кàровци*.

Кàчовци, мах. към Троян. — От ЛИ **Качо*, вероятно от *Камен, Кальо*.

Кѝпоровци, лозя при Станево, И 16 Лом; в близкото село Ковачица се нарича *Чѝпровци* (вж.).

Кѝрьовци, мах. към Тодьовци, ЮЗ 10 Елена.

Китановци, мах. към 1) Дебочица, ЮЗ 20 Благоевград; 2) Назърица, ЮЗ 12 Босилеград.

Клечовци 1) мах. към Мусул, З 16 Босилеград; 2) с. ЮИИ 18 Куманово, при сливането на Крива и Пчиня, населено с българи, турци и цигани (ЕК 288; К 215; Сп 1917, 31), **Клечевци** (ГП 544, 565; Б 1943), **Klečevci** (Im, IM 226), **Klečovce (Čauškej)** (А 1914). — От ЛИ *Клечо*, вероятно изпърво Пр, начално *Клет(ь)чо* от *клет* 'злочест', МИ *Клечòва рудинà* при Църварица, Кюст., *Клѐчкова падѝна* при Сливница, *Клѐчков рид* при Ябланица, Гоцеделч., *Клѐчковец* и РИ *Клечковци* при Д. Камарци, Пирд., и др.; сръб. *Klečkovac* в Сараевско (IM 226).

Клѝновци, мах. към Гумощник, СИИ 10 Троян. — От ЛИ *Клин(о)*, съкр. от *Ваклин*, срв. ЛИ *Клин-ко, Клин-чо* в МИ *Клѝнкови бачѝи* при Поповяне, Самок., *Клинчов вир* при Чепинци, Соф., *Клинчев рид* при Белчин, Самок., *Клинчѐвица* при Цървени дол, Кюст., *Клинчòвица* при Габрово, Благоевгр., и при Преколница, Кюст., патронимично име *Клинчище* при Гор. Сушица, Мелнишко, съответно на сръб. *Klinčići* (IM 227), с. *Клиново*, Велешко.

Кòжльовци, мах. към Илаков рът, ЮИ 6 Елена. — По всяка вероятност от изч. ЛИ **Кòжльо*, развито от ЛИ **Кожа* (вж. *Кòжинци*) и *-льо*.

Кòйовци 1) мах. към Белица, ЮИ 6 Трявна; 2) мах. към Велчево, И 8 Троян; 3) с. ЮЗ 12 Павликени, тур. **Койофджа** 1430, **Коюфча** 1607, 1618 (РСт 417). — От ЛИ *Кòйо*, произв. от *Кòльо* < *Никòла*.

Кòйчовци, мах. към 1) Караш, ЮЗ 22 Луковит; 2) Трявна.

Кокобевци, мах. към Кресна, Ю 24 Благоевград. — От **Кокобеевци*, от ЛИ **Коко* и *бей* от тур. *beğ*?

Колѐвци, мах. И Враня стена, З 18 Радомир.

Колѝшовци, мах. към Лесичарка, СИ 8 Габрово. — От *Кол-ѝш*, срв. *Стан-ѝш*.

Кòлчевци, мах. към Острец, ЮИ 20 Троян. — От ЛИ *Колчо* от *Николчо*.

Кòрчовци, мах. към Раково, Ю 22 Кюстендил. — От ЛИ *Корчо*, срв. РИ *Корчовци* в Друмохар, Кюст., умал. от *Коро*, с отглас от *Каро*, вж. *Каровци*.

Костадѝнчовци, мах. към Елена.

Костѐнковци, мах. към Лесичарка, СИ 8 Габрово. — От ЛИ *Костѐнко*, от *Кòста* и *-ѐнко*, както *Рад-ѐнко, Мил-ѐнко, Рал-ѐнко*, РИ *Костенков* XIX в. в Исмаил (Бесарабия) (СтИлч).

Костѝчовци, с. СИ 12 Белоградчик. — Може от ЛИ **Костич*, от *Коста* и *-ич*, както *Рад-ич*, още от ЛИ *Костич* = сръб. *Kostić*. Малко е вероятно от МИ **Костичево* = прил. от **Костич*, което да е от рум. *coastă* 'страна, склон' и бълг. топон. наст. *-ич*.

Кòстовци, мах. към 1) Еремия, ЮИИ Кюстендил; 2) Станчов хан, ЮИ 7 Трявна.

Кòсьовци, мах. към 1) Торбалъжите до Габрово; 2) Тодьовци, ЮЗ 10 Елена.

Котѐновци 1) с. СЗ 6 Берковица, **Котеновци** 1847 (Стоянов-Кодов, Опис 137, 166); 2) с. ЮЮИ 20 Лом, слято с Войници и Погорелец под името Якимово, тур. **Котуфча-и зир** 1576, **Котенуфча-и зир** 1666 (РСт 479). — От ЛИ *Котен* (Дуриданов, Ломско 172), развито от *Коте*, произв. от *Костадин*, срв. РИ *Кòтков* в Кремиковци, Соф., ЛИ *Коте* в Благоевград, Ст. Дим., Кюст. и Брезн., и *Котовците*.

Кòтовците, мах. към Етърът, Ю 6 Габрово. — Вж. *Котѐновци*.

Крадиновци, мах. към Младо Нагоричино, И 7 Куманово (ГП 558). — От изч. ЛИ **Крадин*, от **Крадьо* и *-ин*, изпърво Пр, срв. ЛИ *Крадлев* в Клисура, МИ *Краднево* при Драгоман. Фонетично мъчно от *Карадиновци*.

Крайневци, с. в общ. Троол, С 17 Щип (Сп 1917, 105), **Креньевци** (К 230). — От ЛИ *Крайне*, от *Крайо* и *-не*, както в *Рàд-не, Дрàг-не, Мѝх-не, Бàх-не*; втората форма с контракция *ай* > *а* и след това с преглас *ра* > *ре*; за основата срв. РИ *Краев* в Средногорието, *Крайовци*, срхр. СелИ *Krajmirovce, Krajinoviće* (IM 241).

Крайовци, мах. към Поповци, СЗ 4 Габрово. — От ЛИ *Крайо*, срз. *Крайневци*.

Kratelevci, с. И до Дебър (А 1914). — От ЛИ **Крател* = *Крато* и *-ел*, но едва ли от рядкото *Поли-крат*, а от *крат-* в *крат-ък*, както ЛИ *Късьо, Мальо, Малчо*, срв. ЛИ *Крато* XVII в. в Хърсово, Разгр., *Кратю* XVI в. (Търново, тур. извори), МИ *Кратов дол* при Трекляно, Кюст., *Кратово* в Сев. Македония и връх в Западни Родопи (Ж. Чанков, Геогр. р., 1918, 164); за

-ел срв. сръб. ЛИ *Bratelj, Matelj, Budelja, Vukelja* (Mikl., PN 7), чеш. *Horel, Kurel, Semel, Sobel* и др. (Mareš 101).

Крѝльовци, мах. към Илаков рът, ЮИ 6 Елена. — От изч. ЛИ *Крѝльо* от *крилò*, срв. РИ *Крилчев* в Благоевград (СтИлч), особено сръб. СелИ *Kriljevo* (Im 244), *Рельо Крилатица* в нар. пес. от Соф. (СбНУ 42, 121).

Крѝнковци, мах. към Елена. — От изч. ЛИ *Кринко*, умал. от *Крино*, вероятно от цвете *крин* 'Lilia', от гр. *κρίνον*; ЛИ *Кринчо*, често в Сливен и Ловеч (СтИлч).

Крòтьовци, мах. към Поповци-Мрахорите, СЗ 4 Габрово. — От изч. ЛИ *Кротьо : крот-ък*, срв. РИ *Кротев* в Гор. Драглища, Разл.

Кръльòвци, мах. към Гор. Уйно, ЮИ 9 Босилеград. — От ЛИ *Кръльо*, произв. от *Кръстьо*, срв. *Кръльова падина* при Церецел, Свог., *Кръльэво арчаг* при Батулия, Свог., *Кръльовица* при Гинци, Годечко, *Крълевица* при Добри дол, Кюст., и др.

Кръстòвци = Кръстинци, мах. към Кръшалево, СЗ 12 Кюстендил.

Крѐстьовци, мах. към 1) Шилковци, З 8 Елена; 2) Васильов, ЮИ 8 Тетевен; 3) Зла река, ЮИ 16 Троян.

Кỳзьовци, мах. към Зла река, ЮИ 16 Троян. — От ЛИ *Кỳзьо* от *Кỳзман*.

Кỳйовци, мах. към 1) Острец, ЮИИ 20 Троян; 2) М. Търново, изч. (Аянов 187). — От ЛИ *Кỳйо* от *Никỳла*, срв. *Кòйо* от *Никòла*; срхр. *Kujevčiće, Kujevci, Kujevo* 5п (IM 225).

Куковци, мах. към Кривци, С 2 Дебър (БРус 38). — По едноимен род.

Кỳлевци, мах. към Ощава, С 24 Сандански. — ЛИ *Кỳле* от *Никỳла*.

Кумановци, мах. към Царева ливада (Върбаново), Ю 4 Дряново. — От ЛИ *Куман*, често в МИ в западни области, по името на куманите.

Кỳнчовци, мах. към 1) Лъжене (Трудовец), И 3 Ботевград; 2) Ябланица - Пали-Лула, СЗ 18 Тетевен. — От ЛИ *Кунчо* < *Куно*, от *Ник-кула* или от *Пе-кун, Це-кун*, срв. хърв. *Kunovci, Kunovica* (Im 251).

Кỳньовци, мах. към М. Търново. — От ЛИ *Куньо*, вж. *Куновци*.

Кỳпловци, мах. към Граматиково, СИ 14 М. Търново (Аянов 188). — От ЛИ **Кỳпло = Кỳпо, Кỳпьо* и *-ло*, от ЛИ *Кỳпен*, известно във Варна, а там от Лозенградско, от прич. *кỳпен*, т. е. „купено дете", срв. РИ *Кỳпенков* от Бесарабия, както и *Кỳпчовци*, род в мах. Селянин към Вакарел.

Кỳртовци, мах. към Трявна. — От ЛИ *Курто*, от тур. *Kurt : kurt* 'вълк'.

Кỳтлевци, мах. към Граматиково, СИ 14 М. Търново. — От ЛИ *Кỳтле, Кỳтльо*, срв. РИ *Кỳтлев* в Златоград и МИ *Кỳтлеви колѝби* и *Кỳтлевото* (там), *Кỳтльовска махала, Кỳтльовски копàк* при Берисво, Севл., *Кутлев дол* при Тишаново, Кюст., развито от *Куто, Кутьо*, с *-ло*, вероятно от *Никула*, срв. *Кỳтев герàн* при Сваленик, Рус., РИ *Кỳтев* в Якоруда, *Кỳтов* в Клисура, *Кỳтов чукàр* при Разлог, *Кỳтовица* в Кожух пл., *Кутьòво* при Шахин, Ксант., и др.

Куцаровци, мах. към 1) Салаш, З 11 Белоградчик; 2) Килифарево, Ю 8 Търново. — От ЛИ *Куцар*, често в Новопазарско, Христо *Куцар* 1852 (СтИлч).

Кушѐвци, мах. към Горно Уйно, ЮИ 9 Босилеград.

Кънчовци, мах към Кметовци-Черньовци, СИ 5 Габрово.

Къньовци, мах. към 1) Топлеш - Зелено дърво, ЮЗ 8 Габрово; 2) Ново село ЮИ 12 Троян. — От ЛИ *Късьо*, произв. от *Крѐстьо*, често.

Кърньовци, с. С 14 Щип (ЕК 286), **Крњевци** (РечнМ 211), **Krnjevci** (A 1914). — От ЛИ *Кърньо*, според Ст. Илчев, БЕз 13, 477, от *Кръстьо*, срв. с. *Кърньово*, Кавадарско, МИ *Кърнев дол* при Забел, Трънско, *Кѐрнева чỳка* при Докьовци, Трънско, *Кѐрньовец* при Малорад, Белослат., и Гор. Гнойница, Ломско, *Кѐрньовица* при Вълчи трън, Плев., и др.

Къщимеровци (Кащ-), мах. към Кресна, Ю 24 Благоевград. — По всяка вероятност от ЛИ **Къщимер*, съставено от *къща* и *-мер* във *Влади-мер, Вито-мер* и др. старинни ЛИ; за първата част срв. стпол. ЛИ *Domamir* (Tasz 99), вж. *Думановци*.

Кю̀рдовци, м. при Стара река, З 20 Котел (ст). — Изпърво СелИ, от изч. ЛИ *Кюрдо*, по всяка вероятност от иранско племенно име *кюрди*, както ЛИ *Влах(о), Сврб(ин), Гърко* и др., срв. МИ *Кюрдово* при Бела, Белоградч., *Кюрдовица* при Пелатиково, Кюст., сръб. МИ *Ćurdina greda* (AR).

Кючỳк Исỳфовци, мах. към Костел, ЮИ 10 Елена (Сп 1921, 262). — От ЛИ *Кючук Исуф*, тур. *küçük* 'малък' и ЛИ *Yusuf*, от евр. *Йосиф*.

Ладѝловци, м. при Радловци, СЗ 5 Кюстендил. — От ЛИ *Ладил* < *Влад-ил*, срв. *Владѝловци*.

Лàдовци, с. ЮИ 18 Радовиш (К 160; Кк), **Владовци** (Б 1943), **Vladevci** (IM 457), **Vladevci (Ladovca)** (A 1914). — От ЛИ *(В)ладо, (В)ладе*, срв. *Ладѐв дол* при Буново, Кюст., *Лàдов дол* при Горталово, Плев., при Добравица, Свог., и при Докьовци, Трън., *Ладимѝрски конярник* при Друган, Радом., срхр. *Ladovac, Ladovica, Ladimirevci, Ladislav* (Im 254).

Лàзаровци 1) с. до Кичево (К 255; Сп 1917, 6; РечнМ 213), **Lazarevci** (Im 257); 2) мах. към Добърчин, СЗ 4 Своге; 3) мах. към М. Търново; 4) мах. към Назърица, ЮЗ 12 Босилеград; 5) мах. към Горно Кобилье, СИ 8 Босилеград.

Ланжовци, мах. към Кметовци, СИ 5 Габрово. — От ЛИ **Ланжо?*, срв. РИ *Ланжов* в Панагюрище, както и *Ланзовци*.

Ла̀нзовци, мах. към Егълница, ЮЗ 12 Радомир (ст). — Срв. *Ланжовци*.

Лапчовци, мах. към Граматиково, СИ 14 М. Търново. — От изч. ЛИ *Лапчо*, начално *Хлапчо* < *Хлап(о)*, от стб. хлапъ 'момче, слуга', срв. *Лапевска махала* към Койно, Кюст., *Лапньов дол* при Златоград, с. *Лапчища*, Костурско, патронимично име с *-ишт-* от **-itj-*, *Лапкин дол* при Кичево, стсръб. Хлапова полꙗна (Нов 519), ЛИ Обрадь Хлапомирићь 1419 (там, 326), СелИ *Lipčići* (Im 255), чеш. СелИ *Chlapovice* (Mikl., PN 109), струс. ЛИ *Холопов, Холопцов* (Тупиков 863).

Лариновце, м. при Врапчища, С 8 Гостивар (Mja 3, 94). — От **Ралиновце*, с разместване на плавните, от ЛИ *Ралин*, срв. *Ралиновци*.

Левтеровци, мах. към Блаца, Визенско, в Изт. Тракия (Аянов 188). — От ЛИ *Левтер*, често в Родопите и в Тракия, от гр. ЛИ *Λεύτερος*, книж. *ἐλεύθερος* 'свободен'.

Лѐнковци, мах. към Искрец, СЗ 8 Своге. — От ЛИ *Лѐнко*, съкр. от *Елѐнко* или *Милѐнко*; РИ *Ленков* в Дреново, З Своге.

Летевци, с. ССЗ 15 Велес (К 207; ГП 514; Сп 1917, 93; РечнМ 214), **Letevci** (Im 260). — От ЛИ **Лете*, срв. срхр. СелИ *Letevci, Letovica, Letinac* (Im 260), вероятно от **Летован* в хърв. СелИ *Letovanci, Letovanić*, изглежда от гл. **лѣтовати* 'живея дълго, годинувам', образувано както *Радован* от *радовати*, *Милован* от *миловати* и др. под.; срв. ЛИ *Лето* във Врач., *Летко* в Русе (СтИлч), стпол. *Latek* (Tasz 106), както и по-горе *Полетѝнци*.

Лечѐвци, с. СИ 11 Босилеград, слято със Средорек, тур. **Легчевча** 1576 (РСт 426). — От ЛИ *Лечо*, от *Алеко*, или от МИ **Лечево* = прил. от *лѐча* 'леща' или събир. *лечье* в говора.

Λυκοβίτσι, планина в Акарнания (MV 72).— Според Фасмер от **Лъıковецъ*, произв. от *лъıко* 'лико', обаче семантичната връзка не е ясна и, доколкото ми е известно, в бълг. топонимия не се срещат имена от *лико*. Вероятно от **Ликовьци*: ЛИ *Лико* от *Илия*, или **Луковьци*: СелИ **Луково* = прил. от *лу̀к* или от ЛИ *Луко*; за гр. υ от бъл. *у* срв. *Λυκόβη* = бълг. *Луково* в Халкидика, *Λυκοβίστα* = бълг. *Луковица*, Берско (MV 207).

Лилашковци, мах. към Добърчин, СЗ 5 Своге. — От изч. ЛИ *Лилашко*, умал. от *Лило* (от *Илия*) с *-аш*, както *Драг-аш, Люб-аш*, МИ *Миташица* при Белчин, Самок., *Гюрашица* при Трекляно, Кюст., стпол. ЛИ *Rad-asz, Rab-asz, Pietr-asz* (архив на PAN в Краков).

Лилѐвци, мах. към Трекляно, СИИ 12 Босилеград. — От ЛИ *Лилѐ* < *Илѝя*.

Лѝловци, мах. към 1) Стояновци, ЮЗ 15 Луковит; 2) Шумнене, СЗ 18 Тетевен. — От ЛИ *Лѝло* от *Илѝя*.

Лиляновци, с. до Стубол, ЮЮЗ 12 Кратово (ГП 581). — От ЛИ *Лилян*, м. от *Лиляна*, или от МИ **Лилянoво*, от диал. *лилян* 'люляк' (тогава от тип „Кремиковци").

Любеновци, мах. към Кресна, Ю 26 Благоевград.

Любовци, с. ЮЗЗ 8 Кратово (ГП 579; Кк), **Любевци** (К 222).

Ляловци, мах. към Нераще, СИ 18 Тетово, преселени от с. Реч между Долни Дебър и Призренско (ГП 447, 452). — От ЛИ *Ляльо*, според Ст. Илчев (устно) от *Лазар*, срв. *Лялев* в Петрич, с. *Лялево*, Гоцеделчевско, както и по-долу *Ля̀линци*.

Ляовци, мах. И Вакарел, ССЗ 16 Ихтиман, изч. към 1870 (Гунчев, Вакарел 101, 106, 117; същият, АППр 2, 3—4, 155; ПДел 2, 335). — Вероятно от **Лятьовци* (вж. *Ляловци*), с преход на *л* > *й* в говора.

Лятовци, мах. в Егълница, ЮЗ 12 Радомир (ст). — От ЛИ *Лято*, вероятно от един произход с *Ляловци, Ляовци*; МИ *Лято̀вица* при селото.

Маджо̀вци, мах. към 1) Трекляно-Кьосина, СИИ 12 Босилеград; 2) Цървена ябука, ЮЮЗ 16 Кюстендил. — От ЛИ *Маджо*, по-старо *Младжо* от *Млад-ен*.

Ма̀лашевци, с. СИ до София, слято вече с града. — С асимилация *а-е | а-а* от *Малешевци*, вж. *Малешевци*.

Малешевци, мах. към 1) Лешко̀, ЮЗ 14 Благоевград; 2) Логодаш, З 12 Благоевград.— От изч. ЛИ **Малеш = Мало, Мальо* и *-еш* (срв. и *Малешковци*), от *мал* 'малък', много често в славянската топонимия: срхр. *Maleševci* 2п, *Malešević, Maleševo, Malešić, Malešići* (IM 277), чеш. СелИ *Maleš, Malešin, Malešov, Malešice, Malešici, Malešovice*, пол. *Maleszowa* (Mikl., ON 160), с. *Малешево* в Ю Албания, и др.

Малешковци, мах. към Елена. — От ЛИ *Малешко*, развито от ЛИ *Ма̀ло, Ма̀льо* и *-ѐшко*, както *Бел-ѐшко, Андр-ѐшко, Добр-ѐшко, Обр-ѐшко, Митр-ѐшко, Лазар-ѐшко, Рал-ѐшко* и др., срв. *Малешевци*.

Малиновци, мах. към Гюешево, ЮЗЗ 18 Кюстендил.

Маловци 1) с. СЗ 14 Кукуш (К 165; ВТр 40; Б 1943), **Μαλάφτσα** (MV 207; ПТЕ 132), сега Ἡλιόλουστον, Илиолустон (ПТЕ 132; ВТр 40); 2) мах. към Дръмша, З 10 Своге. — От ЛИ *Мало*, срв. *Голѐмо* и *Ма̀ло Ма̀лово*, Сливн., *Ма̀лов а̀ндак* при Мелник, *Малов дол* при Метохия, Кюст., по-нататък с. *Малотино*, Куман., *Ма̀лорад*, Орях.

Ма̀лчовци, мах. към 1) Станчов хан, ЮИ 8 Трявна; 2) Килифарево, Ю 9 Търново. — От ЛИ *Ма̀лчо*, срв. *Малчо̀вци*.

Малчо̀вци, мах. към 1) Брежане, ЮЮИ 18 Благоевград; 2) Кресна Ю 26 Благоевград. — От ЛИ *Малчо̀*, срв. *Ма̀лчовци*.

Мано̀вци, мах. към 1) Га̀брешевци, И 13 Босилеград; 2) Клисура, З 16 Благоевград (ВШ). — ЛИ *Мано* < *Е̥мануил*.

Манойловци, мах. към Вакарел-Драгиовци, ССЗ 16 Ихтиман (Гунчев, Вакарел 104).

Манчо̀вци, мах. към 1) Д. Ко̀ритен, И 10 Босилеград; 2) Полетѝнци, ЮИ 15 Босилеград; 3) Длъхчево-Сабляр, ЮЮИ 14 Кюстендил; 4) Рашка Гращица, ЮИ 10 Кюстендил.

Ма̀нчовци, склон С 2 Влахи, С 18 Сандански (ВШ).

Ма̀ньовци, мах. към 1) Резово, ЮЮИ 14 Ахтопол (Аянов 188); 2) Белица, ЮИ 6 Трявна.

Ма̀рговци, мах. към Въгльовци, З 18 Елена. — От ЛИ *Ма̀рго*, м. от *Ма̀рга*.

Марѝнковци, мах. към Койно, ЮИ 24 Кюстендил.

Марѝновци, мах. към 1) Илаков рът, ЮИ 6 Елена; 2) Столът, ЮЗ 14 Севлиево.

Ма̀рковци, мах. към 1) Дреново, З 12 Благоевград; 2) Слокощица, Ю 3 Кюстендил; 3) Кладара (Сливарово), И 10 М. Търново; 4) Ощава, С 24 Сандански; 5) Чибаовци, З 8 Своге; 6) Ябланица-Шумнене, СЗ 18 Тетевен; 7) м. при Букойчани, С 12 Кичево (Mja 9, 52). Изпърво СелИ. — Срв. словен. *Markovci* (Im 283).

Мароцековци, мах. към Плачковци, Ю 4 Трявна. — От ЛИ *Маро Цеков*.

Мартѝнковци, мах. към Шилковци, З 8 Елена. — Хърв. *Martinkovec* (Im 284).

Мартѝновци 1) с. в пл. Козяк, И 25 Прешово (Б 1943); 2) мах. към Железноречани, ЮЮИ 13 Гостивар (ГП 466).

Ма̀рчевци, м. при Костел, ЮИ 10 Елена (ст). — Изпърво СелИ, от *Марчо: Марко*.

Маршевци, с. И 15 Скопие (?) (К 207). — От ЛИ *Маршо* = *Маро* и *-шо*, срв. срхр. *Maršić* 2п, словен. *Maršići* 2п (Im 284).

Маслѝнковци, мах. към Резово, ЮЮИ 14 Ахтопол (Аянов 188). — От ЛИ *Маслинко: маслина*, сръб. *Maslinovići* (Im 285).

Матѐшовци, мах. към Трявна, **Матеевци** 1887, **Матейовци** 1892 (Сп 1921, 322). — От ЛИ *Мат-еш*, от *Мато* < *Матей*, за наст. срв. *Мѝлешовци*.

Ма̀чковци, мах. към Велчево, И 8 Троян. — От ЛИ *Мачко: Мат-чо* и *-ко*, от *Матей*, срв. *Мачков дол* при Сушица, Кюст., *Ма̀чковото кла̀денче* при Петрѝч, Пирдопско, *Ма̀чкова лива̀да* при Стоките, Севл., *Ма̀чковъц* при Трън; словен. *Mačkovci*, срхр. *Mačkovac*, хърв. и словен. *Mačkovec* (Im 273).

Медешевци, с. И 8 Кула, тур. **Мидушвидже** 1472 (РСт 431). — С асимилация от *Медошевци*, както показва старата форма, от ЛИ **Медош*, произв. от ЛИ *Медо: мед* (за ядене) и *-ош*, срв. СелИ *Medošević, Medoševac* (Mikl., PN 73), *Medoševići, Medovci* (Im 287), ЛИ *Med, Medoje, Medan(ić)*, чеш. *Medek* (Mikl., пак там), МИ *Медошица* при Неделково, Трън., ч. *Медошица* при Билинци, Брезн., *Медовица* при Тополница, Станкедим., при Четирци, Кюст. Според Дуриданов, Ломско 234, от МИ **Медеш* = *мед* (за ядене) и топон. наст. *-еш*, но с оглед на ЛИ *Медош* в южнослав. топонимия, както и на старата форма, по-вероятно е горното обяснение.

Мерѝлковци, мах. към Беброво, И 10 Елена. — По всяка вероятност от *Мирилковци* (писано *Мер-*, понеже *-и-* се схваща за редуцирано от *е*), умал. с наст. *-ко* от ЛИ *Мир-ил(о)* = *Миро, Мирьо* и *-ил(о)*, сръб. *Мирилово* (Сп 1917, 35), *Mirilo, Mirilovac, Mirilović, Mirilovići* (AR).

Мехмедовци 1) с. СИ 11 Белоградчик, сега *Попниколаево*, слято вече с Карбинци; 2) **Ме(х)медовце,** м. при Врапчище, С 8 Гостивар (Mja 3, 94).

Мечковци, мах. към Вакарел-Богдановци, ССЗ 16 Ихтиман. — От ЛИ *Мечко*, умал. от *Мечо*, срв. *Мечовци*.

Мечовци, мах. към Белица, ЮИ 6 Трявна. — От ЛИ *Мечо*, вероятно от *Мет-чо* < *Методи* или *Мед-чо* (срв. *Медешевци*).

Мийковци, мах. към Илаков рът, ЮИ 6 Елена. — От ЛИ *Мийо* < *Михо* < *Михаил*.

Миладѝновци, мах. към Божѝца, ССЗ 14 Босилеград.

Милайковци, мах. към Мечкул, ЮЮИ 22 Благоевград. — От ЛИ *Милайко*, умал. от *Милай* = *Мило* и *-ай* в РИ *Милаев* в Бойчиновци, Мих., *Братаец*, кл. при Белица, Ихт., други примери у мене, ИИБЕз 8, 1962, 191, срв. и *Грудайци, Парайци*.

Милановци, мах. към М. Търново̀. — От ЛИ *Милан* = *Мило* и *-ан*.

Миланчовци, мах. З Ощава, С 24 Сандански.

Мила̀чковци, мах. към Трекляно, СИИ 12 Босилеград.

Милевци 1) мах. С 4 Босилеград; 2) мах. към Дреново, З 12 Благоевград.

Milenkovci, мах. към 1) Ваксево, ЮЮИ 16 Кюстендил (А 1914); **Милѐнковци** 2) Долно село, З 15 Кюстендил; 3) Сухострел, СИ 10 Пехчево. — ЛИ *Миленко*, често в западни области.

Мѝлешовци, мах. И Житуша, Ю 14 Радомир (ст). — От ЛИ *Милеш* = *Мило* и *-еш*, срв. РИ *Милешки* в Пловд., МИ *Милешка могила* до Враца, *Милешево* до Габрово, Благоевгр., срхр. *Mileševo, Milešići* (Im 291).

Мѝлковци, мах. към 1) Поповци, СЗ 5 Габрово; 2) Елена.

Милкьо̀вци, мах. към Филиповци, И 5 Трън, тур. **Милнуфча** 1453, **Милкюфче** 1576 (РСт 432—433). — От ЛИ *Милкьо.*

Milovci 1) мах. ЮИ Чеканец, Ю 20 Кюстендил (А 1914); 2) **Миловци,** м. З Смилец, ЮИ 18 Панагюрище. Изпърво СелИ. — От ЛИ *Мило,* срв. МИ *Милов дол* при Метохия, Кюст., при Студено буче, Мих., и при Ракиловци, Рад., *Мѝлов ка̀мик* при Долни Лом, Белогр., *Милов лин* при Баткун, Паз., с. *Милово,* ЮИ Берат и др.

Милчаковци, мах. към Буново, СИ 14 Кюстендил. — Вероятно от ЛИ **Милчак,* развито от *Милчо* и *-ак,* както сръб. ЛИ *Milak* в СелИ *Milakovac Milakovići, Milakovci* (Im 291). По-добре от **Милчо Аков* или *Яков?*

Милчовци, мах. към Длъхчево-Сабляр, ЮИ 14 Кюстендил.

Мильовци, мах. към Трявна.

Миля̀нковци, мах. към Трекляно, СИИ 12 Босилеград. — Едва ли от ЛИ *Милян=Мило, Миле* и *-ян-ко,* а по-скоро от *Миле Янков.*

Минковци, мах. към Острец, ЮИ 20 Троян.

Миновци, мах. към Железноречани, ЮЮИ 13 Гостивар (ГП 466).

Мѝнчовци, мах. към Поповци, СЗ 5 Габрово.

Мѝньовци, мах. към 1) Лесичарка, ССИ 7 Габрово; 2) Беброво, И 10 Елена.

Миратовци, алб. село Ю 6 Прешово (ЕК 287; К 219; ГП 543; Б 1943), **Miratovce** (А 1914; Im 293). — От ЛИ **Мират,* от *Миро* и *-ат,* срв. *Грознатовци.*

Мирковци 1) село в Берковско, разрушено през Чипровското въстание (1688), споменато във ферман: „... и в селата **Мирковци** и Словик от Видинския хас, намиращи се във Видински окръг, които села поради настъплението на кяфирите [=поради въстанието на българите] са празни и разрушени" (В. Шанов и Й. Захариев, АППр I, 1938, 2, 61); 2) с. С$_{19}$З$_{7}$ Пирот (Б 1943), **Mirkovci** (Im 294; IM 293); 3) с. С 9 Скопие (К 206; ГП 537; Б 1943), **Mirkovci** (Im 294; IM 293), **Mirkovce** (А 1914). — От ЛИ *Мирко,* срв. хърв. *Mirkovci* (IM 293).

Мировци (Мировче) 1) с. в Струмишко, З 8 Валандово (К 152), **Мировци (Кк), Миравци** (Б 1943; Сп 1917, 95, с бележка, че към селото спада гара **Мировче), Miravci** (А 1914; Im 293; IM 292). Начално *Мировци*: ЛИ *Миро.* Формата *Мировче* е турска, а *Миравци* вероятно е сгрешено; 2) мах. към Троян.

Мѝрчовци, мах. към Тодьовци, ЮЗ 10 Елена.

Митковци, мах. към Градево, ЮЮИ 14 Благоевград.

Митовци, мах. към 1) Ново село, Ю 10 Кюстендил, **Mitrevci** (А 1914); 2) Кленовик, Ю 14 Радомир; 3) Троян.

Митрѐвци, мах. към 1) Згурово, ЮИ 10 Кюстендил; 2) Лисец, З 10 Кюстендил.

Митровци, с. З 24 Михайловград, тур. **Митрефче** 1666 (РСт 433). — Може би турската форма с *-е-* във втората сричка се дължи на турска вокална хармония, а може старото име да е било *Митревьци,* по-късно повлияно от нови имена на *-овци.*

Миха̀йловци, мах. към Поповци, СЗ 5 Габрово.

Миха̀лковци, мах. към М. Търново. — От ЛИ *Михалко,* умал. от *Миха̀л,* срв. *Миха̀лково,* Девинско.

Миха̀ловци, мах. към Габрово, ЮЗ 18 Благоевград.

Мѝховци, мах. към 1) Белица, ЮИ 6 Трявна; 2) Видима, ЮИ 18 Троян.

Мѝчковци, мах. към Лесичарка, ССИ 8 Габрово. — ЛИ *Мичко,* умал. от *Мичо,* което в Габровско е от *Димитър.*

Мичовци, мах. И Ощава, С 24 Сандански.

Мишаковци, мах. към Гор. Лисина, СЗ 11 Босилеград. — Вероятно от **Мише Янковци.*

Мишѐвци, мах. към Слокощица, Ю 3 Кюстендил. — От ЛИ *Мише,* вероятно от *Михо,* срв. ЛИ *Мише* от *Димитър* в Горубляне, Соф.

Мишковци, мах. към 1) Дреново, З 12 Благоевград; 2) Джурово, СЗЗ 16 Тетевен. — От ЛИ *Мишко,* умал. от *Мишо,* срв. *Мишѐвци*; сръб. *Miškovci* в Босна.

Мишо̀вци, мах. към 1) Градево, ЮЮИ 14 Благоевград; 2) Ивановци, СЗ 16 Кюстендил.

Младенчѐвци, мах. към Кресна, Ю 26 Благоевград (ВШ), **Младенчовци** (Сп 1939, 43).

Мла̀джовци, мах. към Вакарел.

Момчѝловци, мах. към 1) Гор. Уйно, ЮИ 9 Босилеград; 2) Дол. Кобилье, СИ 7 Босилеград.

Мо̀ньовци, мах. към Габрово. — ЛИ *Моньо* от *Симон<Симеон.*

Моровци, с. ССЗ 20 Сандански (СбНУ 11 НО 205), **Моравци** (К 188), **Мораска** (Б 1943), **Моравска** (Сп 1960). — Формата не е сигурна. Може би начално *Моровци*: ЛИ *Моро* в *Моровища,* Стружко, сръб. *Morović.*

Му̀рговци 1) мах. към Зла река, ЮИИ 16 Троян; 2) **Големи** и **Малки М.,** м. З Балван, З 17 Търново. Изпърво СелИ. — От ЛИ *Мурго* от рум. *Murg(u), murg* 'възчерен, мургав', СелИ *Murgeşti* 4п (Ind 310). Срв. и *Мурговци.*

Мурговци, мах. към Дебочица, ЮЗ 20 Благоевград. — От ЛИ *Мурджо* от по-старо *Мурджо,* а то от *Мургьо* с преход *г'>дж* в говора, срв. *Мурговци.*

Mutovci, с. ЮИ 20 Гевгели (А 1914). — От ЛИ *Муто<*тур. *Махмут.*

Мърдѐвци, мах. към Цървеняно, СИ 10 Кюстендил. — От изч. ЛИ *Мърде* от гл. *мърдам,* т. е. „жив, пъргав човек", срв. патронимичното име *Мъ̀рдища* при Бобошево, ЮЗ Станке Дим., което отговаря на чеш.

СелИ *Mrdice*, Пр *Mrdal* 1402 (Prof 3, 145), пс-натлтък МИ *Мърдина падѝна* при Слишовци, Трънско, словен. РечИ *Mrdava*, срхр. *Mrda* и др. (Bezlaj 2, 40).

Назѐвци, мах. към Извор, ЮЮЗ 14 Радомир. — От ЛИ **Назе*, срв. тур. ЛИ *Nazif* от араб. *nazif* 'чист', ЛИ *Nâzim* от *nazim* 'който везе', прен. 'певец', вж. Škaljić 567.

Найденовци, мах. към Караш, ЮЗ 22 Луковит.

Нàковци, мах. към Стояново, ЮЗ 15 Луковит. — ЛИ *Нако* от *Найден*; в Сливенско *Нако* е от *Атанас* (СтИлч.).

Нанковце, с. в С Албания, С 20 Радомир (СелС 268; СелСк). — От ЛИ *Нанко,* което с право Селищев свързва с *Найден.*

Нàнковци, мах. към Осиковска Лакавица, СИИ 14 Ботевград.

Нановци, Вакъф, с. З 10 Кратово (ГП 582; К 221), **Вакъф** (Б 1943), **Vakuf** (IM 444), **Вакъв** (Сп 1917, 29), погрешно *Nenovce* (А 1914).

Нанчовци, мах. към Граматиково, СИ 14 М. Търново.

Натовци, мах. към Еремия, ЮИИ 15 Кюстендил. — От ЛИ *Нато* от *Найден* или *Атанас.*

Нацѐвци, мах. към Извор, ЮЮЗ 14 Радомир. — ЛИ *Нàце* < *Нàко* < *Нàйден.*

Нàцовци, мах. към Килифарево, Ю 9 Търново. — Срв. *Нацѐвци.*

Нàчовци, мах. към Ябланица-Шумнене, СЗ 18 Тетевен. — ЛИ *Нàчо* < *Нàйден.*

Неговановци 1) с. С 10 Видин; в Сп 1921, 346 от 1880 до 1892 е отбелязвано **Негованци,** а след това **Неговановци;** 2) изч. село в Софийско, края на XV в: **Нйħwaнawфчх** (турски извор, РСт, устно). — От изч. ЛИ *Негован*, вж. *Негованци.*

Неговци, с. СИ 12 Прешово (К 219; Сп 1917, 91), **Неговац** (РечнМ 222). — От изч. ЛИ *Него*, съкр. от ЛИ като *Негота, Негомир, -слав, Негован* и др., срв. стпол. ЛИ *Nego* (Tasz 112), сръб. СелИ *Negovac*, хърв. *Negovec*, словен. *Negova* (Im 304), стлуж. ЛИ *Dobro-nĕga* (DS 17, 19); от него ЛИ *Нягол, Нягул, Негой(чо)* и др.

Негриновци, с. Ю 7 Радовиш (К 235), **Негреновци** (Сп 1917, 104; Б 1943), **Negrenovci** (Im 304; IM 303), **Неграновци** (ГП 673), **Negranovci** (А 1914). — Начално *Неграновци*, останалите форми с преглас *ра|ре* и вторично с редукция *е/и*, от ЛИ *Негран*, от *Негро* и *-ан*, срв. ЛИ *Негре* XVII в. в Прилепско (БСМ 71), *Негра* в Кулско, с. *Негрево*, Щипско, от рум. *Negru: negru* 'черен'.

Недѐшковци, мах. към 1) Елена; 2) Трявна. — ЛИ *Недешко* от *Недо* и *-ешко*, както *Андр-ѐшко, Мил-ешко, Мал-ешко* и по-долу *Радешковци.*

Нѐдковци, мах. към 1) Граматиково, СИ 14 М. Търново; 2) Черни Вит, ЮЗ 6 Тетевен.

Нѐдовци 1) ниви при Големи Папраник, ЮЮИ 3 Дебър (Русич Б 97); 2) мах. към Тишаново, ЮЮИ 22 Кюстендил.

Нѐдьовци, мах. към Хаджи Цонев мост, слята с Габрово.

Недя̀лковци, мах. към 1) Етърът, Ю 6 Габрово; 2) Елена; 3) Трявна.

Нѐйковци, мах. към Плачковци, Ю 5 Трявна.

Нѐйновци, мах. към Беброво, И 10 Елена. — От ЛИ *Нейно* = *Нейо* и *-но.*

Нѐйовци, мах. към Елена.

Нѐйчовци, мах. към Пърша, Ю до Дряново.

Нѐновци, мах. към 1) Станчов хан, ЮИ 8 Трявна; 2) Столът, ЮЗ 14 Севлиево.

Нѐнчовци, мах. към Батулци, ЮЗ 18 Луковит.

Нецу̀ровци, мах. към Добравица, СЗ 10 Своге. — От ЛИ **Нецур?*

Нѐчовци, мах. към Малка Брестница, С 20 Тетевен. — ЛИ *Нечо* от *Недчо.*

Нѐшевци, мах. към Черни Вит, ЮЗ 6 Тетевен.

Нѐшовци, мах. към 1) Липница, С 14 Ботевград; 2) Илаков рът, ЮИ 6 Елена; 3) Батулци, ЮЗ 18 Луковит; 4) Фролош, ЮЗ 20 Станке Димитров.

Никàчковци, мах. към Белица, ЮИ 6 Трявна. — От ЛИ *Никачко,* от *Нико*, подведено по *Анaчко, Яначко,* или от **Нико Ачков?*

Никовци, мах. към Слокощица, Ю 3 Кюстендил. — ЛИ *Нико* от *Никола.*

Никоевци, мах. към Дряново. — От изч. ЛИ **Никòй* = *Нѝко* и *-òй* от ЛИ като *Рад-ой, Мил-ой, Благ-ой* и др.; срв. *Никойчовци.*

Никойчовци, мах. към Трявна (Сп 1921, 108). — От ЛИ *Никòйчо* = *Никòй* и *-чо*, срв. *Никоевци.*

Николѝевци, мах. към М. Търново. — От изч. ЛИ *Николѝя* = *Никола* и *-ѝя*, както *Драгѝя, Радѝя* и др., РИ *Николиев* в Свищов, Варна, Ст. Загора и Самоков (СтИлч).

Николичевци, с. С 4 Кюстендил. — От изч. ЛИ *Николич* = *Никола* и *-ич*, както *Рад-ич*, срещано често (дето *-ич* вероятно от **-ikjь*, а не под сръбско влияние от **-itj-*, понеже се среща и в източни области). В случая обаче по-вероятно от сръб. *Nikolić*, срв. сръб. СелИ *Nikolići, Nikolićevo* (Im 306), привнесено след XVI—XVII в., понеже старинните патронимични имена в Кюстендилско като *Атанасица* при Кюстендил, *Лютище* при Гюешево, *Карловище* при Ломница и др., пазят българската форма на праслав. **-itj-*.

Никòловци, мах. към Блъсковци, СЗ 3 Елена.

Никòлчовци, мах. към 1) Поповци, СЗ 5 Габрово; 2) Илаков рът, ЮИ 6 Елена;

3) Дреново, З 12 Своге; 4) Райковци, ЮИ 10 Трявна.

Нисторовци, мах. към Ябланица-Шумнене, СЗ 18 Тетевен (Сп 1921, 298). — От ЛИ *Нистор*, известно в Панагюрище, срв. мах. *Нисторица* в Троянско.

Ничовци, мах. към Илаков рът, ЮИ 6 Елена. — ЛИ *Ничо* < *Нико* < *Никола*.

Нишковци, мах. към Батулци-Присоето, ЮЗ 18 Луковит (Сп 1921, 390).

Нова̀ковци 1) с. ЮЮИ 14 Севлиево; 2) мах. към Трявна. — От ЛИ *Новак*, известно в Търновско през XVI в., сега в Трявна, Варна и Грудовско (СтИлч), вж. *Новачене*.

Но̀ваковци 1) мах. към Ветрен, Ю 25 Кюстендил; 2—3) две махали към Тишаново, ЮЮИ 22 Кюстендил.

Ногаевци, с. ЮИ 14 Велес (К 159; Б 1943), **Nogaevci** (Im 306), **Nogajevci** (А 1914). — От ЛИ **Ногай*, но едва ли от *нога* и *-ай*, а от тюркски произход, срв. *Ногай*, монголски владетел (†1299), срещано в руски хроники *Ногай*, а във визант. *Νογᾶς* и *Νογαΐ*, вж. G. Moravcsik, Byzantinoturcica, II, 1958, 211.

Ноевци, с. ЮЮЗ 6 Брезник, тур. **Нойовча** 1576 (РСт 438). — От ЛИ *Нойо, Ной*, известно в Сливен и Хасково (СтИлч), вероятно от *Но-вак*.

Но̀нчовци, м. при Граматиково, СИ 14 М. Търново. — ЛИ *Нончо*, умал. от *Ноно, Ноне*, вероятно от *Но-вак* с наст. *-но*.

Ню̀шковци, мах. към Илаков рът, ЮИ 6 Елена. — От ЛИ *Нюшко* от *Нушко*, умал. от *Нушо*, откъснато от *Драга-нуш, Ивануш*, срв. честото РИ *Нушев; Нушков* в Ощава, Санд.

Обра̀довци, с. слято в северния край на София, тур. **Обрадуфча** 1607, 1728, 1732 (РСт 372). — От изч. ЛИ *Обрад* от гл. *обрадвам (се)*, срещан в нар. песни, ЛИ *Обрадь* 1648 в Етрополе (СбБАН 27, 58), МИ *Обрадовец* над Княжево, Соф., хърв. *Obradovci*, сръб. *Obradovac, Obradci* (Im 312).

Обратовци, мах. към Вакарел, ССЗ 16 Ихтиман, изморена от чума през първата половина на XIX в. (Гунчев, Вакарел 100, 116—117; АППр II 3—4, 155). — От изч. ЛИ **Обрат*, което може да бъде от *Мило̀брат, Драго̀брат*, срв. стсръб. ЛИ Милобрать, Драгобрать (Mikl., PN 37); за ударението срв. р. *Вито̀мерица* в Ботевгр., с. *Добро̀славци*, Соф., или със затвърдяло *р* от **Обрят*, вж. *Обрятковци*.

Обря̀тковци, Обрѐтковци, мах. към Кметовци, СИ 5 Габрово. — От ЛИ *Обрятко*, умал. от *Обрят*, от стб. обрѣсти, обрѧштѫ 'срещам, намирам', т. е. „намерено дете", както *Найден*; срв. честото ЛИ *Обрѐтен* и особено *Обрѐтенов*, също ЛИ *Сретен, Сретко*.

Оконѝковци, мах. към Раково, Ю 22 Кюстендил. — Вероятно от ЛИ **Око Ников*, срв. стпол. ЛИ *Oko, Okosław, Okuń* (архив на PAN в Краков), бълг. МИ *Оков рид* при Койнско, Гевгелийско.

Олъ̀новци, мах. към Гор. Лисина, СЗ 11 Босилеград. — Неясно.

Ома̀ревци, с. СИ 6 Ловеч, тур. **Омур Обасъ** 1604 (РСт 471). — От ЛИ *Омур, Омар*, тур.

Орла̀ндовци, с. слято в североизточния край на София, тур. **Орланафджа** 1420, **Орландуфча** XV в., 1728, 1732 (РСт 440).— От ЛИ *Орландо*, може би във връзка със становане на кръстоносци през време на някой кръстоносен поход през XIII в., или от име на българин католик *Орландо*, при все че за сега нямаме сведения за успехи на католишката пропаганда в Софийско, както в Мизия и Пловдивско, дето и до сега се среща ЛИ *Орландо, Орландов*.

Оролевите, мах. СИ 4 Габрово, слята с Обрятковци под името Орловци, отбелязана **Оролевци** само за 1892 (Сп 1921, 362). — Неясно.

О̀стрьовци, мах. към Кара Иванца, З 4 Дряново, изселена през 1882 (Сп 1921, 368). — От изч. ЛИ *О̀стрьо*, РИ *О̀стрьов* в Пирдоп, МИ *Острьовата махала* в Смолско (с преселници от Софийско), *Острьово тепе* при Мирково, Пирд., от *остър*; семантично срв. *Бадьовци*.

Павлѐвци, мах. към 1) Градево, ЮЮИ 14 Благоевград; 2) Дра̀големци, СИ 10 Босилеград; 3) Ранинци, ЮЗЗ 14 Кюстендил. — От ЛИ *Павлѐ*, умал. от *Павел*.

Па̀вловци, мах. към Босилеград.

Па̀вльовци, мах. към Белица, ЮИ 6 Трявна. — Сръб. и словен. *Pavlovci*.

Па̀льовци, мах. към Батулци, ЮЗ 18 Луковит (Сп 1921, 438). — От ЛИ *Пальо* от *Павльо* < *Павел*, срв. *Палов дол* при Осеновлак, Своr., *Палов геран* при Брест, Никоп., *Палдвица* при Велюшец, Санд., *Палчѐво огнище* до Докьовци, Трънско, патроним. име *Палчища*, Тетовско, и др.

Па̀ндьовци, мах. към Ново село, ЮИИ 16 Троян. — От ЛИ *Пандьо*, вероятно от *Пантелей*, известно в Свиленград (СтИлч).

Па̀новци, мах. към 1) Богдановци, ССЗ 15 Ихтиман; 2) Ябланица-Пали-лула, СЗ 18 Тетевен. — ЛИ *Пано* от *Панайот*.

Панчовци, мах. към 1) Кресна, Ю 26 Благоевград; 2) Влахи, С 18 Сандански.

Па̀ньовци, мах. към Троян.

Папу̀ловци, мах. към Влахи, С 18 Сандански (ВШ). — От ЛИ **Папул*?

Папъ̀шевци, мах. към Граматиково, СИ 14 М. Търново. — От **Папа Пъшевци*, от *папа* 'поп', късна заемка от гр. *παπᾶς*, срещу старото *попъ*, срв. *папа* = *поп*, от 1671: при киръ папа Ташо Калпакчıа и при киръ папа Стефана Терзи (Гошев, СЗН 1, 338);

според Ст. Илчев (устно) *папа* се среща с варианти *пап-* и *па-*, напр. *Паличев* = *Папаличев, Паниколов, Палуков, Пакочев* = *Папакочев* (от Гопеш, Бит.), *Папациков* в Бот., *Пападанов* и *Папарингов* в Пловд., *Папаризов* във Варна и др.; срв. честите РИ имена с първа част *поп-: Попхристов, Попдимитров.* Втората част на *Папъшевци* е от ЛИ *Пъшо,* произв. от *Петър* (Плевенско).

Па̀ралиевци, мах. към Граматиково, СИ 14 М. Търнсво. — От по-старо **Параилиевци,* контракция *аи > а*, с първа част *пара*, за която вж. *Парапандовци*, и ЛИ *Илия.*

Парапандовци, мах. към Белица, СИ 10 Ихтиман. — Срв. РИ *Парапандов* в Самоков и в Злокучене, Сам. Според Ст. Илчев (устно) в първата част на такива имена стои гр. *παρά* 'от, у, при, край', която придава значение „от рода на; който е работил, служил или живял при“, напр. *Параджиев* от *Параханджиев* в Казанлък, *Парладов* от *Пара(в)ладов* в Болград, XIX в., *Параликов* в Михайловград, *Паралингов* в Карловско, *Парамишев* в Пазарджик, и др. За заемане на подобни елементи срв. *ката* 'всеки' в изрази като *ката ден, ката година*, диал. *каталеткѝня* 'крава, която се тели всяка година'. Срв. по-долу и *Паралъжовци.*

Парнѐвци, мах. към Гор. Уйно, ЮИ 9 Босилеград. — От ЛИ **Парнѐ*, от *Паро*, съкратено от *Парашкев*, и *-не*, както в *Стойне* от *Стойо, Радне* от *Рад(о), Рад(е)*, и др.

Парчиловци, изч. село в Софийско, споменато в турски съдебен регистър от 1683/1684 (П. Миятев, АППр 2, 1, 1939, 111).— От ЛИ **Парчил*, развито от *Парчо* (вж. *Парчовци*) и *-ил.*

Па̀рчовци, мах. към Кози рог, ССЗ 10 Габрово. — ЛИ *Па̀рчо* от *Парашкѐв.*

Паскалчевци, мах. към Кресна, Ю 26 Благоевград.

Па̀тьовци, мах. към Зла река, ЮИИ 14 Троян. — От ЛИ *Патьо* от *Павел*, както в Пирдопско.

Пауковци, равнище, З Влахи, С 18 Сандански (ВШ). — ЛИ *Паук?*

Пау̀новци, мах. към 1) Липница, С 14 Ботевград; 2) Белица, СИ 10 Ихтиман; 3) м. (?) в Кюстендилско (ИНЕМ 12, 160); 4) мах. към Ранинци, ЮЗЗ 14 Кюстендил; 5) Дръмша-Паралъжовци, З 10 Своге (СтИлч). — От ЛИ *Паун* от птица *паун.*

Пацерковци, мах. към Кресна, Ю 26 Благоевград. — От ЛИ **Пацерко*, съставено от ЛИ **Паце Ерков*, за *Паце* срв. тук *Пацовци*, както и струс. ЛИ *Пацко, Пац, Пацына* (Морошкин 148) и ЛИ *Ерко*, умал. от *Еро < Яро-слав*, или от **Па Церков*, дето *па-* от *папа* (вж. *Папъшевци*) и ЛИ **Церко*, успоредно на *Целко*, както *цяр / цял*, срв. **Целковяне.*

Пацовци, мах. към Фролош, СЗ 18 Благоевград. — От ЛИ *Пацо*, в РИ *Пацов* в селото, широко известно в Самок., Тетев., Врач., Белосл., произв. от *Спас* (в Самок.) или от *Парашкев* (в Българево, Балч.). Срв. *Пацерковци* в същата област.

Пѐевци, мах. към Батулци, ЮЗ 18 Луковит. — От ЛИ *Пѐйо* от *Пѐтър.*

Пѐйковци, мах. към Тодьовци, ЮЗ 10 Елена. — ЛИ *Пейко*, умал. от *Пейо.*

Пѐйовци, мах. към Поповци, СЗ 5 Габрово. — Вж. *Пеевци.*

Пейо̀вци, мах. към Ивановци, СЗ 16 Кюстендил.

Пѐковци, мах. към Осик. Лакавица, СИИ 13 Ботевград. — ЛИ *Пеко* от *Петър.*

Пенѐвци, мах. към Неделкова Гращица, И 18 Кюстендил.

Пѐнковци, мах. към Гъбене, СЗ 12 Габрово.

Пенкьо̀вци 1) мах. към Буново, СИ 14 Кюстендил; 2) с. Ю 26 Трън, тур. **Пенкюфча** 1576 (РСт 443). — От ЛИ *Пенкьо*, умал. от *Пено, Пене.*

Пено̀вци, мах. към Полетѝнци, ЮИ 15 Босилеград.

Пеовци, с. ЮИ 5 Дебър (К 261; Русич Б 64), **Пейовци** (СбНУ 30/3, 10), **Пѣѡвица** XVI в. (СелК 67).

Пергеловци, мах. към Лъджа, СЗЗ 10 Ардино. — Вероятно от ЛИ *Перо Гелов*, дето *Перо* от *Петър* или *Първан*, както в западни области, и ЛИ *Гело* от *Ангел*, но изпадането на *о* остава неясно.

Пѐрчовци, мах. към Липница, С 14 Ботевград. — От ЛИ *Перчо*, умал. от *Перо < Петър* или *Продан*, срв. *Пѐрущица* от **Пѐровщица*: МИ *Пѐрово*, хърв. *Stari Perkovci* (IM 404).

Пѐтковци, мах. към 1) Етърът, Ю 6 Габрово; 2) Дряново; 3) Елена; 4) Беброво, И 10 Елена; 5) Буново, ССИ 14 Кюстендил; 6) М. Самоков, ЮИ 30 М. Търново, в Изт. Тракия (Аянов 188); 7) Добърчин, СЗ 6 Своге; 8) Груинци, С 5 Босилеград.

Петрѐвци, мах. към Киселица. С 7 Делчево (Царево село).

Пѐтровци, мах. към 1) Мичковци, С 6 Габрово; 2) Поповци, СЗ 5 Габрово. — Хърв. *Petrovci* (Im 331).

Пѐцовци, мах. към Поповци, СЗ 5 Габрово. — ЛИ *Пѐцо* от *Пѐтър.*

Пешо̀вци, мах. към Д. село, З 15 Кюстендил.

Пица̀нковци, мах. към Гор. Уйно, ЮИ 9 Босилеград.

Полетковци, с. Ю 3 Кула. — От ЛИ *Полетко*, срв. словен. *Poletiči* (Im 345), тук *Полетѝнци*, както и ЛИ *Летко* в Прилеп, XVII—XVIII в. (СелК 237), също *Летевци.*

Полиовци, мах. към Вакарел, ССЗ 16 Ихтиман. — От ЛИ **Полѝя*, развито *Польо* (от *Апостол,* по СтИлч), и *-ѝя,* срв. *Тольо* от *Апостол.*

Помѐтковци, м. при Брусник, И 15 Трън.— От ЛИ *Пометко,* известно в Трявна, в Призренско Помѣтько XIV в. (Даничић 2, 358), в Скопско през XVI в. (СелК 47), РИ *Пометков* в Русе, Трявна, Сливен, Ст. Загора, МИ *Помѐтков дол* при Нейково, Котл., умал. от *Помет*: РИ *Пометков* в Плевен (СтИлч). Вероятно от начално **Пе-мѧть(ко)* от един произход с *па-мет,* т. е. пожелателно име за паметлив човек, както *По̀мен(ов)* и др.

Поп Бобчевци, мах. към Елена.

Поп Гергьовци, мах. към Белица, ЮИ 6 Трявна.

Поп Димитровци, мах. към Елена.

Поп Радѐвци, мах. към Трекляно, СИИ 10 Босилеград.

Поп Райковци, мах. към Трявна.

Поп Ру̀сьовци, мах. към Беброво И 10 Елена.

По̀столовци, мах. към Враня стена, З 18 Радомир (ст). — ЛИ *Постол* от *Апостол.*

Прекрутовци, мах. към Искрец, СЗ 8 Своге (СтИлч). — Вероятно от **Преко Рутовци,* т. е. „отвъд, зад (махала или род) Рутовци". За строежа срв. хърв. СелИ *Prekvršje* (IM 351) от *Preko vršje,* вероятно и СелИ *Преколница,* Кюст., от **Преко Колница* с асимилаторно изпадане на *-ко* или *Ко-,* МИ *Преко̀ връ(х)* при Бабица, Брезн., вр. *Прекорек* в СЗ Рила, *Преко̀ река* при Босилеград, *Преко рид* в Кюстендилско (ИНЕМ 12, 160). Втората част от ЛИ *Руто, Рута,* начално *Роухота,* известно в Дубровник, XVII в. (AR), СелИ Роухотинци (Даничић 3, 65), *Рутин дол* при Видрар, Трънско, с. *Руховци,* Еленско (вж.), сръб. СелИ *Rutevac, Rutoši* (Im 383), пол. *Ruchocin, Ruchocinek* (SG 9, 882).

Претритковци, мах. към Батулци, ЮЗ 18 Луковит. — От ЛИ **Претритко?* Или от **Пред Ритковци (Ридковци), *Пре Ритковци (Ридковци),* сръб. *Ritešić, Ritiševo, Ritošići* (IM 374), от ЛИ **Rit-?*

Приковци, с. ЮЗ 6 Кратово (К 222; Сп 1917, 29; Б 1943), **Prikovci** (А 1914; Im 357; IM 354). — От ЛИ *Прико,* вероятно от *Прийко,* умал. от *Прийо,* от един произход с *прия-тел,* срв. РИ *Приков* в Гопеш, Бит., и в Ряхово, Рус., МИ *Прѝкьовец* при Гор. Гнойница, Лом., още *Прѝово лицѐ* при Желен, Своп., *Приово* при М. Търново; сръб. *Prijakovci, Prijanovići* (IM 354).

Продановци, мах. към 1) Габрово; 2) Илаков рът, ЮИ 6 Елена; 3) Въгльовци, З 18 Елена; 4) с. З 3 Самоков. В селото има предание, че името е свързано с болярин *Продан,* който се бил срещу турците при нахлуването им в нашите земи и бил посечен, понеже не приел исляма (вж. Хр. Марков, СбНУ 5, 179).

Проевци, с. ЮИ 2 Куманово (К 215; ГП 567; ЕК 287; Сп 1917, 31; Б 1943), **Proevce** (Im 359; IM 356), **Projevce (Barakli)** (А 1914). — От ЛИ *Прое,* от *Продан* или *Протко,* ЛИ *Пройко* в Лариса, Неврокоп и Търново XVI в. (архив ИБЕз), МИ *Пройков геран* при Енина, Казанл.

Про̀йновци, мах. към 1) Бичкиня, слято с Габрово; 2) Лесичарка, ССИ 6 Габрово. — От ЛИ *Пройно = Пройо* и *-но,* срв. *Проевци.*

Пруньовци, мах. към Резово, ЮЮИ 18 Ахтопол (Аянов 188). — От ЛИ *Пруньо,* стсръб. Проуна (Даничић 2, 471), *Пруньов врис* при Златоград, вероятно от рум., срв. *prună* 'слива', както бълг. ЛИ *Сливо* в Шабла, Балч., *Сливка* в Брезн., *Сливков* в Трявна, Габрово, Ст. Загора, Шумен, и др. (СтИлч), *Шклѝвов* в Черешница, Костурско.

Пу̀йковци, по-старо **Цачовци,** мах. към Ябланица-Шумнене, СЗ 18 Тетевен. — От ЛИ *Пуйко,* умал. от *Пуйо,* срв. РИ *Пуев* в Заграждан, Никоп., вероятно от *Пульо* с преход *л' > й* под румънско влияние. Срв. *Пульовци.*

Пу̀льовци, мах. към Вакарел, ССЗ 16 Ихтиман. — Според Weigand, Rumänen und Arumunen in Bulgarien 45, от бълг. *пуле* 'магаренце' или от рум. *pulu* 'Jungens', но така не би могло да се обясни строежът. Несъмнено от ЛИ *Пульо,* срв. *Пу̀льовиа кл.* при Пирдоп, *Пу̀льова корѝя* при Бълг. поляна, Тополовгр., *Пу̀люва лива̀да* при Дядово, Асеновгр., РИ *Пульов* и *Пульо̀вицо кла̀денец* при Калково, Самок., и др.

Пу̀невци, селце СИ 18 Тетово (ГП 453).— От ЛИ *Пуне,* срв. *Пуно, Пунчо* от *Аспарух* в Никополско, МИ *Пунчева чешма* при Севл., *Пунчева ливада* при Бело поле, Лом., *Пунчова любада* при Банско, и др.

Пунѐшевци, с. СЗ 28 Крива Паланка (К 220; Сп 1917, 12; Б 1943), **Пунешевце** (РечнМ 232). — От ЛИ *Пунеш = Пуне* и *-еш,* срв. ЛИ *Пуна* в Брезник и Михайловград, вж. *Пуневци.*

Пу̀нчовци, мах. към Селска река, Дряновско (Сп 1921, 394). — Вж. *Пуневци.*

Първовци, мах. към 1) Жълтеш, ЮЗ 6 Габрово; 2) Райковци, ЮИ 10 Трявна; 3) Ново село, ЮИИ 16 Троян. — От ЛИ *Първо,* вж. по-горе *Първце.*

Пъровци, мах. към Килифарево, Ю 9 Търново. — От ЛИ *Пъро < Първо* (вж. *Първовци*), срв. РИ *Пъров* в Алфатар, Силистр. (СтИлч).

Пъртьовци, мах. към Габрово. — От ЛИ **Пъртьо,* вероятно от *Пърьо,* по-старо *Първьо,* и *-тьо,* срв. *Първовци.*

Пърчовци, мах. към Елена. — От ЛИ **Пърчо < Първчо,* умал. от *Първо,* вж. *Първовци.*

Пършовци, с. СИ 11 Тетово (ГП 437; Сп 1917, 100), **Пършовце** (Б 1943), **Prševce** (IM 357). — От ЛИ *Пършо*, може би от *Първ-(ь)шо*, срв. *Пършева падина* при Мирово, Кюст., *Пършин дол* и *Пършин чукар* при Милославци и Глоговица, Трънско, словен. *Pršetinci* (Im 360).

Ра̀девци, мах. към 1) Житинани, ЮЮИ 5 Дебър (Русич Б 64), сега развалини; 2) Плачковци, Ю 5 Трявна.

Радетковци, мах. и род в Д. Мелна, ЮЮЗ 16 Трън (БДим). — От ЛИ *Радетко*, умал. от *Радета*, начално *Радѧта* = *Рад-* и *-ѧта*, срв. ЛИ Радєта, вер. в Призренско, Радєтько (Даничић 3, 7), срхр. Сели *Radetići*, *Radetina* (Im 363).

Радѐшковци, Редѐшковци, мах. към Кметовци, СИ 5 Габрово. — От ЛИ *Радешко* = *Рад-* и *-ешко*, за която срв. тук *Вутешковци*, *Недешковци*, а за основата — *Радеш*, мах. към Лакатник, Свог., *Радешково*, мах. към Кютюк бурун, Златогр., м. при Граматиково, Малкотърн., ЛИ *Радеш* (Милад. сб. и Верковичов сб.), стсръб. Радєшь XII в. (Споменик 4, 8), срхр. СелИ *Radeš*, *Radeša*, *Radešić*, *Radešići* (Im 363), чеш. *Radešice*, *Radešin*, *Radešov* 4п (Prof 3, 515 сл.), пол. *Radesz* (SG 9, 381).

Радиовци, с. Ю 10 Тетово (К 212; Сп 1917, 99; Б 1943), **Радиовце** (РечнМ 233), **Radiovce** (Im 364). — От ЛИ *Радия* = *Рад-* и *-ия*, срв. *Радия*, ч. в М. Вършец, Севл., МИ *Радиовица* при Брезье, Свог., *Радивец* при Белчин, Самок., *Радиевски кръст* при Трекляно, Кюст.; стсръб. СелИ Раднєво (Даничић 3, 10), СелИ *Radijevići* (Im 364).

Радичевци, с. Ю 3 Босилеград. — От ЛИ *Радич*, известно в XVII в. в Търново (тур. извори), с. *Радичево*, Радовишко, *Радичево орниче* при Мурено, Радом., *Радичевец* при Габрово, от ЛИ *Рад-* и *-ич* от праслав. **-ik-jь*, срв. по-горе *Николичевци*.

Ра̀дковци, мах. към 1) Поповци, СЗ 5 Габрово; 2) Въгльовци, З 18 Елена; 3) Кадро̀вица, ЮЮИ 10 Кюстендил; 4) Плачковци, Ю 5 Трявна, съставена от **Горни** и **Долни Радковци.**

Ра̀дковците, м. З Каменица, ЮЗ 22 Пирдоп. — Изпърво СелИ.

Ра̀дловци, с. СЗ 4 Кюстендил, тур. **Радлуфча** 1576 (РСт 451). — От изч. ЛИ *Радло* = *Рад-* и *(ь)ло*, срв. РИ *Ра̀длов* в Сопица, Брезн., и в Радомирско, МИ *Радлов дол* при Д. Романци, Брезн., *Радловски дол* при Тополовец, Кулско, *Радловица* в Кюст., *Радлова падина* при Драгойчинци, Кюст., *Радльова усойна* при Габрово; срхр. *Radlovići*, *Radljevac*, *Radljevo* (IM 361), долнлуж. ЛИ *Radłov* (Мика, SZS 80), рус. *Ра̀длов*, и др.

Ра̀дньовци, мах. към Белица, ЮИ 6 Трявна. — От ЛИ *Радньо*, срв. гр. *Раднево*, Новозаг., *Радневия геран* при Брязово, Пловд., *Радньов кл.* при Илаков рът, Еленско, м. *Радня* при Кметовци, Габр.

Ра̀довци, мах. към 1) Царева ливада (Върбаново), Ю 5 Дряново; 2) Марян, И 6 Елена; 3) Василовци, З 16 Своге.

Радо̀евци, мах. към 1) Станчов хан, ЮИ 8 Трявна; 2) М. Търново. — От ЛИ *Радой*, от стб. радън 'радостен', с изясняване на ъ > *о*, както в *той* от тън. Срв. от тоя тип още ЛИ *Благой*, *Милой*, *Драгой* и мн. др.

Радо̀йковци, мах. към Паралово, ЮЗ 3 Босилеград.

Радосла̀вовци, мах. към М. Търново. — Срв. МИ *Радослав* при Осеновлак, Своr.

Ра̀дуловци, с. З 8 Сливница. — От ЛИ *Радул* = *Рад-* и *-ул*, известно през XVI в. в Шумен, Разград и Провадия (тур. извори, архив в ИБЕз), МИ *Радулен*, *Радулинска кория*, *Радулинче* в Кюст., *Радулица* в Радом., *Радулова чешма* до Панагюрище и при Ветрен, Силистр., *Радулов дол* в Ботевгр., Габр., Девинско, Самок., Тетев.; сръб. СелИ *Radulovac*, *Radulići*, хърв. *Radulec* (Im 366), пол. *Radul*, *Radule*, *Radulin* (SG 9, 450). Неправилно е мнението на Weigand, Rumänen und Arumunen in Bulgarien 45; същият в JIRSpr XII 110, че както основата, така и образуването са румънски. Името, както се вижда, се среща във всички славянски езици.

Ра̀йковци 1) мах. към Дългаш, ЮЮИ 7 Дебър, изселена през 1953 (Русич Б 86, 88); 2) с. С 15 Валовища (Демир Хисар) (К 184; Б 1943), **Райковче** (ВТр 48), **'Ραϊκόφτσα** (MV 221), сега Капнотопос (ВТр 48). Гръцката форма, както и *Райковче* застъпват турския изговор на името; 3) с. ЮИ 10 Трявна; 4) мах. към Маджура, Малкотърн. (Аянов 188); 5) мах. към Ябланица, СЗ 18 Тетевен; 6) мах. към Д. Уйно, ЮИ 13 Босилеград.

Райлово, с. СИ 6 Перник, тур. **Райлуфджа** 1453, **Ралуфча** 1576, **Райлува** 1728 (РСт 452). — По-старо *Райловци*. Жителската форма е изчезнала между XVI и XVIII в. От ЛИ *Ра̀йло* = *Райо* и *-ло*, за което срв. *Ра̀дловци*.

Ра̀йновци, мах. към 1) Поповци, СЗ 5 Габрово; 2) Тодьовци, ЮЗ 10 Елена; 3) Джурово, СЗЗ 16 Тетевен.

Райну̀шковци, мах. към Белица, ЮИ 6 Трявна. — От ЛИ *Райнуш* = ЛИ *Райно* и *-уш*, срв. *Белушковци*, МИ *Радушково* при Габрово.

Ра̀йовци, мах. към 1) Белица, ЮИ 6 Трявна; 2) Шилковци, З 8 Елена; 3) Батулци, ЮЗ 18 Луковит. — От ЛИ *Райо*, срв. *Ра̀йнци* от ЛИ *Ра̀я*.

Ра̀йчиловци, с. Ю 2 Босилеград. — От ЛИ *Райчил* = *Райчо* и *-ил* (независимо от произхода на *-ил*), или от старо *Райко* и *-ил* (но от *-ылъ*, както при *Ра̀киловци*, вж.).

Ра̀киловци, с. З 12 Радомир, тур. **Райкулофча** 1572, **Райкилофча** 1576 (РСт 452). — Начално **Райкыловьци*, от ЛИ *Райкылъ* = *Райко* и *-ылъ*, срв. *Ра̀йчиловци*. Йотацията е изчезнала след XVI в.; за нея срв. *Бокилов дол* при Светля, Радом., от ЛИ *Бокил* < *Бойкылъ*.

Ралѐвци, м. между Мещѝца и Ра̀сник, ЮИ 8 Брезник; има развалини от черква и според преданието имало селище, чиито жители се изселили в Левуново, Санданско (ВВ). — От ЛИ *Рале*, произв. от *Ра(д)* с *-ле*.

Ра̀левци 1) мах. към Железноречани, ЮЮИ 13 Гостивар (ГП 466); 2) ниви при Таймища, ССЗ 16 Кичево (Мја 9, 55). Изпърво СелИ. — Вж. *Ралѐвци*.

Ралѝновци, мах. към Илаков рът, ЮИ 6 Елена. — От ЛИ *Ралѝн* = *Ра̀ле* и *-ѝн* (вж. *Ра̀лѐвци*), срв. МИ *Ралѝня* до Трудовец, Ботевгр., и *Лариновце*.

Ра̀льовци, мах. към Станчов хан, ЮИ 6 Трявна. — ЛИ *Ральо*, срв. *Ра̀лѐвци*.

Ра̀льчовци, склон при Козичино, С 32 Поморие. — Изпърво СелИ, от ЛИ *Ральчо*, каквото сега (1957) не се среща в селото.

Ранковци 1) с. З 18 Крива Паланка (К 224; ЕК 287; ГП 604; Сп 1917, 30; Б 1943), **Rankovci** (Im 369; IM 365); 2) с. СЗЗ 12 Куманово (Б 1943), **Rankovce** (Im 369; IM 365); 3) мах. към Ново село, ЮИИ 16 Троян. — От ЛИ *Ра̀нко*, умал. от *Ра̀но* или *Храно*, от *(Х)рани-мир, -слав*, срв. чеш. СелИ *Chraničovice* от ЛИ *Chraniš* (Prof 2, 51), също *Rančice, Rankov, Rankovec, Rankovice* от ЛИ *Ran-* (там, 3, 538), бълг. *ран, ра̀нен*; срхр. и словен. *Rankovci*.

Рахмановци 1) мах. към Бял извор-Буково, ЮЗ 6 Ардино; 2) **Рахмановци (Рамановци)** (К 207), **Рамановци** (ГП 543), **Рамановце** (РечнМ 235), **Романовци** (Сп 1917, 32), **Romanovci** (Im 379; IM 375), с. ЮЮЗ 5 Куманово. Начално *Рахмановци*, както показват по-старите форми, по-късно сближено с РИ *Роман*, било поради осмисляне, било поради сближаване на неудареното *а* до *о*, както се среща и в турски заемки, напр. *това̀н* от *тава̀н* и др. — От ЛИ *Рахман*, тур. от араб.

Ра̀чевци, мах. към Поповци, СЗ 5 Габрово. — ЛИ *Рачо* от *Радчо*, умал. от *Рад-* с *-чо*.

Ра̀човци, мах. към 1) Осик. Лакавица, СИИ 12 Ботевград; 2) Трявна.

Ра̀шевци, мах. към 1) Белица, ЮИ 6 Трявна; 2) Константин, И 15 Елена. — От ЛИ *Рашо*, произв. от *Рад-* или **Рах-* в *Раотинци* (вж.), срв. и срхр. *Raševica, Raševo* (Im 370), чеш. *Rašovice* (Prof 3, 543), бълг. *'Ρασοβίστα* 1321, с. в Епир (MV 49): патронимично име **Рашовишта*.

Ра̀шковци, мах. към Свидня, З 5 Своге. — ЛИ *Ра̀шко*, умал. от *Ра̀шо*, срв. с. *Ра̀шково*, Ботевгр.

Рай̀новци 1) с. СЗ 14 Белоградчик, тур. **Раянуфча** 1472, 1564 (РСт 453); 2) с. СЗ 5 Видин; 3) с. Ю 8 Годеч. — ЛИ *Раян* = *Райо* и *-ан* (срв. *Ра̀йовци*), с. *Rajan*, С 10 Лясковик в Ю Албания (А 1918), МИ *Рай̀нов кл.* при Враца, *Рай̀ница* при Ярлово, Годечко, *Рай̀новско кла̀денче* при Гложене, Тетев., с. *Раяново*, Кукушко; сръб. *Rajanovce*, Гнилянско (Im 366), също по-долу *Рей̀новци*.

Редѐшковци, вж. *Ридѐшковци*.

Реджо̀вци, мах. към Ранинци, ЮЗЗ 14 Кюстендил. — Вж. *Режо̀вци*.

Режо̀вци, мах. към Лешница, ЮЗЗ 15 Благоевград. — От ЛИ *Режо*, по-старо *Реджо*, от тур. *Реджеп*, срв. *Реджо̀вци*.

Рѐндьовци, мах. към Кози рог, ССЗ 10 Габрово (Сп 1921, 415). — От ЛИ *Рендьо*, вероятно от *Рѐньо* с вмъкнато *-д-*, както в *Га̀ндьо* от *Га̀ньо* и др. в балканските говори, може би от *Доб-рѐн, Мит-рѐн* и др.

Рей̀новци, с. ЮЗЗ 14 Трън, тур. **Раялуфча** 1453, **Реянуфча** 1624 (РСт 454). — От *Рай̀новци*, с преглас *ра/ре*, вж. *Рай̀новци*.

Ризо̀вци, мах. към Ветрен, Ю 25 Кюстендил. — От ЛИ *Ризо*, често в западни и югозападни говори, вероятно от *(Х)риз(о)*.

Ро̀бовци, мах. към Кметовци, СИ 6 Габрово. — От изч. ЛИ *Роб*, срв. *Ро̀бовене*.

Ро̀ковци, изч. махала към مородвиз, Ю 8 Кочани: село Морозвиздь и сь засел'ци Роковци и Грьдовци, 1381 (К. Деянович, Нов 454). — От ЛИ *Ро̀ко*, известно в Драгомирово, Свищ., РИ *Роков* в Дряново, Габрово и Пловдив, МИ *Ро̀ков пат* в Радомирско, *Ро̀ковата падѝна* при Бреза, Маданско; хърв. СелИ *Rokovci* (IM 375). Може би от *Род-(ь)ко*, умал. от ЛИ *Род*, вж. *Рожден*.

Рома̀новци, вж. *Рахмановци*.

Рошковци, мах. към Слокощица, Ю 3 Кюстендил. — От ЛИ *Рошко*, срв. ЛИ *Роша* в Щип, МИ *Ро̀шков кл.* при Смолско, Пирд., още *Рошѝлков дол* при Калища, Радом. Вероятно от ЛИ *Род* (срв. *Роковци*, вж. *Рожден*), образувано както *Ра-шо* от *Ра-д*.

Ру̀йовци, мах. към Станчов хан, ЮИ 8 Трявна. — От ЛИ *Руйо*, известно в Казанлъшко, Старозагорско (Ст. Илчев), още в Търново, *Руйко* в Неврокопско, *Руйно* във Валовишко през XVI в. (архив ИБЕз), МИ *Ру̀ева нѝва* при Крушица, Санд., *Ру̀йовското* при Орешак, Троянско; срхр. *Rujevica, Rujevo, Rujići* (Im 381). Може би от *ру̀мен* 'червеникав', *руй* 'смрадлика', срхр. *rujac* 'червенокос човек' (AR) или о̀ткъсно име от *Бо-руй, Доб-руй* и под.

Ру̀йчовци, мах. към Топлеш, ЮЗ 8 Габрово. — ЛИ *Руйчо*, вж. *Руйовци*.

Ру̀сеновци, мах. към Царева ливада (Върбаново), Ю 5 Дряново. — От ЛИ *Русен* = *Русе, Руси* и *-ен*, срв. *Русце, Руфци, Ру̀симовци, Ру̀сковци.*

Ру̀симовци, мах. към Габрешевци, С 26 Кюстендил (БДим). — От ЛИ *Русим*=*Русе, Руси* (срв. *Русеновци*) и *-им*, срв. РИ *Русимов* в Докьовци, Трън., МИ *Ру̀симов кла̀денъц* при Габер, Сливн., *Ру̀симска вода* при Блатешница, Радом.

Ру̀сковци, мах. към Райковци, ЮИ 10, Трявна. — ЛИ *Руско*, умал. от *Руси.*

Ру̀сьовци, мах. към Габрово. — ЛИ *Русьо* от *рус* 'светлокос' или 'син, синкав' (Чепино).

Ру̀ховци, мах. към Елена. — Според Миков 65, жителите са дошли от *Руховец*, което се е намирало СЗ Горна Ма̀лина, Елинпел. От изч. ЛИ *Рухо* в МИ *Руховото, Руховец* при Липница, Ботевгр., по-старо Рꙋхота, известно в стсръб. (вж. *Прекрутовци*).

Руша̀ховци, мах. към Дрангово, ЮИ 14 Златоград (Сп 1939, 14). — От изч. ЛИ **Рушаха* = ЛИ *Рушо* или *Рухо* и *-(j)аха*, както в ЛИ *Либяха* в СелИ *Либя̀хово*, Гоцеделч., в **Желяха*: СелИ *Желяхово*, Драмско, известно с гръцката си форма *Зиляхово.*

Ръсовци, с. И 14 Пирот (Сп 1917, 62), **Ръсавци** (Б 1943), **Rsovci** (Im 380; IM 377). — От ЛИ *Ръсо*, начално *Хръсо* в СелИ *Хърсово* в Петричко и Разградско, още МИ *Ръсова глава* при Извор, Босилегр., при Гор. Коритен, Кюст., *Ръсово орнище* при Вишан, Годечко, *Ръсовица* до Пенкьовци, Трън., и при Клисура, Соф., *Ръсовец* при Лесура, Белослат., вероятно от гр. *Χρύσος, Χρύσης*, срв. MV 56.

Савѐвци, мах. към Логодаш, З 12 Благоевград. — ЛИ *Савѐ* от *Са̀ва.*

Са̀вчовци, мах. към Бичкиня, слято с Габрово. — ЛИ *Са̀вчо* от *Са̀ва.*

Са̀йовци, мах. към Липница, С 14 Ботевград. — От ЛИ *Са̀йо* от *Съйо*, произв. от *Съйко : Съдко*, от ЛИ *Съд*, стб. *Сѫдъ, запазено в патронимичното име Сѫдиштє 1273 в Зап. Македония (БСМ 583), *Σανδοβίτσα* 1319, сега *Σαντοβίτσα* (MV 49), *Σάντοβον* в Тесалия, ок. Еласон (MV 102), *Δοβρόσσοντος* XI в. у Михаил Псел (ИИБИстория, 5, 1954, 388), *Съйковско кладенче* при Карлуково, Луков., *Съйковски колиби* при Осик. Лакавица, Бот.; срхр. *Sudići, Sudovec* (Im 416), стпол. ЛИ *Sąd, Sąda, Sądek, Sobiesąd* (Tasz 120), чеш. ЛИ *Suda, Sudislav,* СелИ *Sudice* (Mikl., PN 105; ON 180).

Самѝчковци, мах. към Троян. — От ЛИ *Самичко*, известно в Ловеч и в Радювене, Ловешко (устно от Ст. Илчев); семантично срв. *Единаковци*, и може би срхр. РИ *Samić* (AR).

Самоходовци, мах. към Гложье, З 6 Босилеград. — От изч. ЛИ **Самоход*, с ясен строеж, срв. стб. ЛИ Градиша Ходимиришть 1247 (Нов 117), стсръб. Ходивоєвичь, Самоборь (Mikl., PN 94, 109), пол. СелИ *Samoborze, Samogoszcz* (Mikl., ON 172).

Са̀ровци, мах. към Марян, И 5 Елена (Сп 1921, 321, 422). — От ЛИ *Са̀ро*, вероятно от *Ся̀ро* (вж. *Ся̀ровци*), със затвърдяло *с*, както в западното *са̀кам* < *ся̀кам*, срв. *ся̀каш*. В такъв случай трябва да се приеме, че името е привнесено от западни области.

Сарта̀невци, мах. към Дрангово, ЮИ 14 Златоград. — Вероятно от **Саръ Та̀невци*, дето *саръ* от тур. *sarı* 'жълт', срещано при прякори.

Себелѐвци, м. при Слишовци, ЮЗЗ 14 Трън (БДим). — От изч. ЛИ *Себел*, начално **Все-бѣлъ*, образувано като рус. *сéбел, себéл* 'вид бяла риба', за което Vasmer, REW 2, 599, допуща с право, че иде от *все бѣлъ*; срв. *Себелев рид* при същото село, *Себелѐвица* при Стайчовци, Трънско, *Себелѝца* при Косово, Кюст., *Себалица* при Говедаре, Паз. (със затвърдяло *б*, нач. **Всебѣлица*), р. *Селебица* при Разлог (с премет от **Себелица*); сръб. РИ *Sebelić*, стсръб. обрѣхь Себелєва (AR).

Седѐнковци, мах. към Кози рог, ССЗ 8 Габрово. — От изч. ЛИ *Седѐнко*, умал. от *Седе, Седо* в срхр. *Sedeslav, Sedeslao*, IX в., РИ *Sedičić, Sedić* в Босна (AR), стпол. ЛИ *Sędo, Sędek, Sędzisław, Sędzisz* (Tasz 120) от основа *сед-* в стб. сѧдѫ, сѣсти 'седя', т. е. пожелателно име за човек „да седи, да трае", както, *Запря̀н, Спрѐнчо. Стоя̀н, Тра̀йко* и мн. други.

Сѐйкьовци, мах. към Кози рог, ССЗ 8 Габрово. — От ЛИ *Сѐйко* от *Сѐдко* с преход на *дк* > *йк*, както при *Вла̀йко* от *Вла̀дко, Ра̀йко* от *Ра̀дко*, умал. от **Сед(о)*, вж. *Седѐнковци*. Срв. обаче срхр. *Sejko, Sejka*, име на крава и на вол (AR), които насочват може би към рус. *седóй* 'белезникав, сивкав', бълг. диал. *седѝна* 'побелели, посивели коси', запазено в изрази и в народни песни (Геров).

Села̀новци, с. ЮИ 5 Оряхово, тур. **Силануфджа** 1430, **Силануфча** XV в., 1617, 1673 (РСт 457—458). — С оглед на старите форми от **Силановци*: ЛИ *Силан* = ЛИ *Сила* и *-ан*, срв. стпол. ЛИ *Siła, Siłasz, Siłosław* (архив на PAN в Краков), срхр. РИ *Silanić* 1357 (AR), бълг. ЛИ *Силан* в приказка от Прилеп (*Сѝлан Щъ̀ркот*), РИ *Силяновски* (пак от там).

Сѐмковци, мах. към 1) Райковци, ЮИ 10 Трявна; 2) Вакарел, ССЗ 16 Ихтиман; 3) старо име на *Симеоновци*, към Батулци, ЮЗ 18 Луковит. — От ЛИ *Семко*, умал. от *Семо* в стпол. ЛИ *Siemi-sław*, *Siemi-drog*, чеш. СелИ *Semin*, *Semovice* (Prof-Svob 4, 41), срхр. *Semko* XIII—XIV в. (AR), МИ *Сѐмково* в Рила, *Сѐмковска махала* към Равнище, Тетев., *Сѐмково торѝще* при Луково, Свог., *Сѐмковица* при Дуня, Гюмюрдж., с. *Семчѝново*, Паз.

Сѐмовци, мах. към Лесичарка-Раховци, ССИ 8 Габрово. — Вж. *Сѐмковци*.

Симо̀новци, мах. към М. Търново. — ЛИ *Симон* от *Симеон*.

Синаговци, с. ЮЮЗ 12 Видин. — Изглежда от **Юсеин аговци*, ЛИ *Хюсеин ага*, тур.

Славѐвци, мах. към 1) Длъхчево-Сабляр, ЮИ 15 Кюстендил; 2) Ранинци, ЮЗЗ 14 Кюстендил. — От ЛИ *Славѐ*, умал. от *Слав*, срв. *Сла̀вовци*.

Сла̀вковци, мах. към Д. Уйно, ЮИ 13 Босилеград.

Сла̀вовци 1) мах. към Габрово; 2) мах. към Елена; 3) с. С 11 София, слято с Кумарица под името Ал. Войков, тур. **Иславджа** 1420, **Иславкуфджа,** 1453, **Иславджа** XV в., **Иславча** 1728 (РСт 367). — ЛИ *Слав*.

Славуевци, с. ЮИИ 10 Прешово (Б 1943), **Slavujevac** (Im 396). — От ЛИ *Славуй* = *Слав-* и *-уй*, срв. с. *Раду̀й*, Брезн., *Конуй*, Кайларско, м. *Благуй* при Винище, Мих.; стпол. ЛИ *Gołuj*, *Gostuj*, *Małuj* (архив на PAN, Краков).

Сла̀вчовци, мах. към Жълтеш, ЮЗ 5 Габрово.

Сла̀довци, с. в Прешовско (К 220), вероятно споменато в Слепченски поменик между 1544 и 1548 с форма **Сладоѐвци** (СелК 72). — От ЛИ *Сладо*, срв. срхр. РИ *Sladović*, м. *Sladovac* (AR).

Слѝшовци, с. ЮЗЗ 14 Трън, тур. **Ишлушувидже** 1453, **Ислишофча** 1624 (РСт 461). — От изч. ЛИ **Слишо*, срв. хърв. ЛИ *Sliško*, РИ *Slišković* в Далмация, *Schlischi* 1352, *Johannes Slischi diaconus* 1365 (AR), особено стпол. ЛИ *Słysz* (архив на PAN в Краков), от стб. слꙑшати 'слушам', нбълг. диал. *слѝшам*, или откъснато от ЛИ **Мислиш* < **Мꙑслꙑшь*, развито от ЛИ *Мꙑсло* и *-ꙑшь*, както *Стан-йш*, *Рад-йш*.

Смѝловци 1) мах. към Гъбене, СЗ 12 Габрово; 2) с. СИ 18 Прилеп (Б 1943; Сп 1917, 98), **Смиловце** (РечнМ 240), **Смилевци** (К 158), **Smilovci** (IM 393; А 1914); 3) с. ССИ 9 Цариброд (Сп 1921, 440; Б 1943), **Smilovci** (IM 393), ѡт манастиръ **Смилковци...** кѵръ Неца ѡт село Радеина, 1704 (приписка в Челопешкия типик, Гошев, СЗН 5, 16). Смиловци е съседно на дн. Радейна. Може би е сгрешено вм. *Смиловци*. — От ЛИ *Смил*, срв. *Смиловене*.

Смоля̀новци, с. СЗ 21 Михайловград, тур. **Исмулануфча** 1576, 1607, **Исмуйлануфча** 1666 (РСт 461). — От изч. ЛИ *Смолян*, срв. ЛИ *Смолянъ* във влахобълг. грамоти (Морошкин 181), стсръб. Смолꙗнь (Даничић 3, 135), РИ *Smoljanović*, хърв. СелИ *Smoljanovci*, сръб. *Smoljanovac* (AR), рус. *Смольяниновъ* 1648 (Тупиков 809).

Соколѐвци, мах. ЮЗ Извор, ЮЮЗ 14 Радомир (ст). — От ЛИ *Соколѐ*, умал. от ЛИ *Сокол*.

Соколчѐвци, мах. към Койно, ЮИ 24 Кюстендил. — От ЛИ *Соколче* : *Сокол*.

Спасѐвци, мах. към Типаново, ЮЮИ 22 Кюстендил. — От ЛИ *Спасѐ*, умал. от *Спас*.

Спасѝчовци, мах. към Метохия, С 9 Босилеград.

Спасовци 1) мах. към Кметовци, СИ 5 Габрово; 2) **Горни** и **Долни Спасовци,** мах. към Патрешко, СИ 4 Троян.

Сръбиновци 1) мах. към Дукът, ЮЗЗ 12 Босилеград; 2) м. при Ваксево, ЮИ 18 Кюстендил (СбНУ 45, 279), **Сърбиновци** (БДим). Изпърво СелИ. — От ЛИ *Сърбин*, вж. *Сърбци*; за етим. вж. Prof-Svob 4, 153 под *Srby*, също Vasmer, REW 2, 611 сл.

Стайковци 1) мах. към Илаков рът, ЮИ 6 Елена; 2) с. И 5 Скопие (К 206; Б 1943), **Stajkovci** (Im 406; IM 401), **Stajkovce** (А 1914); 3) с. в обл. Козяк, СИ ок. 25 Куманово (ЕК 287). — ЛИ *Ста̀йко*, срв. срхр. *Stajkovce* 2п (Im 406).

Ста̀йновци, мах. към Трявна.

Ста̀йовци 1) мах. до Ботевград, изселена към 1905; била е на мястото на днешните казарми (СтИлч); 2) с. в Кривопаланско (Сп 1917, 30).

Ста̀йчовци, с. ЮЗ 12 Трън, тур. **Истайчувиджи** 1453, **Истайкюфча** 1576 (РСт 463). — От ЛИ *Ста̀йчо*.

Стакевци, с. ЮЗ 12 Белоградчик. — От ЛИ *Стаке* < *Стакьо* < *Стайко*. Според Ст. Илчев (устно) от *Ста̀тьо* с преход *т'* > *к'*, в източни говори *Стати*, *Статко*.

Стама̀тьовци, мах. към Елена.

Стаменовци, мах. към 1) Клисура, З 16 Благоевград; 2) Поповци, СЗ 5 Габрово.

Ста̀невци 1) с. в Кумановската част на Скопска Църна гора, З ок. 10—12 Куманово (ГП 553); 2) с. ЮИ 25 Куманово (ГП 565; Сп 1917, 105; Б 1943), **Станьевци** (К 215), **Станьѐвци** (ЕК 287), **Stanjevci** (А 1914; IM 402); 3) с. СЗ 5 Прешово (Б 1943). — От ЛИ *Стан(ь)е*.

Ста̀нковци, мах. към 1) Градево, ЮЮИ 14 Благоевград; 2) Полетѝнци, ЮИ 15 Босилеград; 3) Кметовци, СИ 5 Габрово; 4) Жеравино, З 24 Кюстендил; 5) Кадровица, ЮЮИ 10 Кюстендил; 6) Граматиково, СИ 14 М. Търново. — Срхр. *Stankovci*, *Stankovce*.

Стану̀ловци, с. ССЗ 17 Щип (ЕК 286; Сп 1917, 105; Б 1943; РечнМ 241), **Stanul-**

ovci (Im 407; IM 402). — ЛИ *Стануп*, често в западни области.

Ста̀нчевци, мах. към Черни връх, Тревненско, слята с Томчевци през 1887 (Сп 1921, 448).

Ста̀нчовци, Големи и **Малки,** мах. към Трявна.

Станьо̀вци, с. ЮЗЗ 14 Брезник, тур. **Истануфча** 1572, 1576 (РСт 463). — Ако турската форма е вярна, палатализацията на *н* е станала след XVI в.

Старѝлковци, мах. З 4 Лесичарка, ССИ 8 Габрово. — От изч. ЛИ *Старѝлко*, умал. от *Старил*, срв. МИ *Старилово* при Върбина, Маданско, стпол. ЛИ *Star, Starko, Starocha* (архив на PAN в Краков), от прил. *стар*.

Старчѐвци, чукара И 7 Сенокос, З 20 Банско. — От изч. ЛИ *Старчѐ* (вж. *Старѝлковци*), срв. МИ *Старчев дол* при Добравица, Свог., Кривопаланско и Трънско, с. *Старчево*, Петричко, *Старчево бръдо* при Коприва, Кюст., *Старчевица* при. Г. Глоговица, Радом., и др.

Стѐпановци, Стѐпанова махала — към Ресен, ЮИ 6 Босилеград. — Вж. *Степанци*.

Стѐфановци (Стев-), мах. и род към Дреново, З 12 Своге.

Стѝчовци, мах. към Невестино, ЮИИ 12 Кюстендил (БДим). — ЛИ **Стичо*? Срв. р. *Стицово* в пл. Кушница, Ю Драма.

Сто̀евци, камена чука при Смоляновци, СЗ 22 Михайловград. — Изпърво СелИ.

Стойлковци, мах. към 1) Кутугерци, СЗЗ 18 Кюстендил; 2) Лѐска, З 12 Кюстендил; 3) Сухострел, СИ 11 Пехчево.

Стойменовци = **Бого̀йовци,** мах. към Ат кория, Ю 16 Кюстендил.

Сто̀йковци, мах. към 1) Хърсово, И 6 Благоевград; 2) Трекляно, СИИ 12 Босилеград; 3) **Stojkovci,** мах. към Белица, СИ 10 Ихтиман.

Сто̀йкьовци, мах. към Бичкиня, слята с Габрово.

Сто̀йовци, мах. към 1) Поповци, СЗ 5 Габрово; 2) Велчево-Врабците, И 8 Троян; 3) Станчов хан, ЮИ 8 Трявна; 4) Плачковци, Ю 5 Трявна.

Стойо̀вци, мах. към Полетѝнци, ЮИ 15 Босилеград.

Сто̀йчовци, мах. към 1) Лесичарка, ССИ 8 Габрово; 2) Шилковци, З 8 Елена; 3) м. Ю Смядово, ЮИ 18 Преслав. Изпърво СелИ; 4) Трявна.

Стойчо̀вци, мах. към 1) Койно, ЮИ 24 Кюстендил; 2) Невестино, И 14 Кюстендил; 3) Клеповик, ЮЮЗ 14 Радомир.

Сто̀левци, мах. към Железноречани, ЮЮИ 13 Гостивар (ГП 466). — От ЛИ *Столе*, известно в Полог и в Кичевско, ЛИ *Столю* в Елховско, МИ *Сто̀люви кру̀ши* при Петрѝч, Пирд., *Сто̀лина лива̀да* при Цацуровци, Годечко. Вероятно от *Апо-стол*; според AR от *Stojan, Stojislav*.

Стойнковци, мах. към Ябланица-Шумнене, СЗ 18 Тетевен.

Стойновци 1) извор С до Воден (Б 50). Изпърво СелИ; 2) мах. към Трявна.

Стоячѐвци, мах. към Дъбрава, С 2 Благоевград. — От изч. ЛИ *Стояч* = *Стойо* и *-ач*, за което срв. срхр. ЛИ *Stȍjâk* (Brozlvek 2, 475), *Dragača, Jelača, Kosača* (AR).

Страдѝловци, м. при Гърбино, С 14 Кюстендил. — ЛИ *Страдѝл*, срв. *Страда̀лово*, Кюст., пол. *Stradlice, Stradom* (SG 11, 383).

Стрезѝмировци, с. ЮЗЗ 16 Трън, тур. **Истразумирофджа** 1453 (РСт 465). — От ЛИ *Стрезимир*, вече рядко, по-често *Стрѐзо* в западни области, МИ *Стрезимирица* при Лечевци, Кюст., с. *Стрезимир* в Реканско (К 264), с. *Strezimirovci*, Вранско (Im 413), пол. ЛИ *Strzeżymir*, стсръб. Стрєзимирь (AR), срв. *Стрѐзовци*.

Стрѐзовци, с. И 18 Куманово (ГП 563; К 216; ЕК 287; Сп 1917, 30; Б 1943), **Strezovce** (A 1914; Im 413). — От ЛИ *Стрѐзо* от *Стрезѝмир*.

Су̀евци, мах. към Белица, СИ 10 Ихтиман. — От ЛИ *Су̀йо*, по всяка вероятност от начално *Су̀льо*, с преход на *л'* > *й* под румънско влияние (сега непознато в говора според Максим Младенов, устно), от стб. соулѣи 'по-добър' (Зогр., Мар. и др.), срхр. СелИ *Suljići, Sulice, Sulkovci* (Im 417), стпол. ЛИ *Suła, Sulech, Sulej, Sulenko, Sulesław* (архив на PAN в Краков). Тук не би могло от *Су̀льо* от *Сулейма̀н* (често в Родопите), понеже в Ихтиманска Средна гора не е имало силно турско влияние.

Сульо̀вци, мах. към Д. Ко̀ритен, И 10 Босилеград. — Вж. *Су̀евци*.

Събковци, мах. към 1) Беброво, И 10 Елена; 2) Ябланица-Пали-Лула, СЗ 18 Тетевен. — ЛИ *Събко*, умал. от *Събо, Съби*, от *Съботин* : *събота*.

Съботѝновци 1) успоредно име на Спраковци, мах. към Роман, ЮЗЗ 19 Луковит; 2) мах. към М. Търново.

Събо̀тковци, мах. към Кметовци, СИ 5 Габрово. -- ЛИ *Събо̀тко* : *събота*.

Сюлюма̀нчовци, мах. към Беброво, И 10 Елена. — ЛИ *Сюлюман* < *Сюлейман*.

Сюлюмѐнчовци, мах. към Константин, И 16 Елена.

Ся̀ровци, мах. към 1) Царева ливада (Върбаново), Ю 5 Дряново; 2) Зла река, ЮИ 16 Троян. — От ЛИ *Сяро*, известно в Костур през XVI в. (в тур. извори), в нар. песен; „Бре, *Сяро*, върлу кехая" (Елена, СбНУ 27, 248), МИ *Ся̀ров дол* при Зла река, Троян., *Ся̀ров кла̀денец* при Лозен, Старозаг., *Ся̀ров рът* при Столът, Севл., РИ *Ся̀ров* в Габрово, от прил. *сяр* 'сив', срв. семантично ЛИ *Сиво, Черньо, Бяло*, както и *Са̀ровци*.

Таѐтевци, мах. към Ат кория, Ю 16 Кюстендил. — По всяка вероятност от отдавна изч. ЛИ **Таета*, начално **Таѧта*, от основа в *тая* 'крия', срв. ЛИ *Та̀йчо* в Тетевен, луж. *Tajnc* (M u k a, Wörterbuch der niederwendischen Sprache III (1928) 104), пол. СелИ *Tajęczyna* (SG 12, 144), ЛИ *Taisz* (Tasz 127), чеш. *Tajanov* (Prof-Svob 4, 312).

Тану̀шевци, с. в общ. Бродец, С 15 Скопие (Сп 1917, 93), **Tanuševci** (Im 433; IM 427), **Танушевац** (РечнМ 244). — ЛИ *Тануш* = *Тано* и *-уш*, вероятно от *Цве-тан*, *Ки-тан* и др., срв. *Танушане*.

Та̀нчовци, мах. към 1) Буйновци, Ю 7 Елена; 2) **Горни** и **Долни** — Илаков рът, ЮИ 6 Елена; 3) Граматиково, СИ 14 М. Търново. — Срв. *Танушевци*.

Тасѐвци, мах. към 1) Дебочица, ЮЗ 20 Благоевград; 2) Ранинци, ЮЗЗ 14 Кюстендил. — ЛИ *Тасе* от *Анас-тас*, срв. *Тасов рид* при Логодаш, З Благоевград.

Тату̀нчовци, мах. към Въгльовци, З 18 Елена. — От изч. ЛИ *Татунчо*, умал. от *Татун* = *Тато* и *-ун*, срв. ЛИ *Татомир* в Шумен, XVI в., *Татин* в Търново, XVI в. (тур. извори), с. *Татомир*, Кратовско, МИ при Мещица, Брезн., от *та̀то, та̀те* 'баща', семантично срв. ЛИ **Бащо* в *Бащовци* (вж.).

Та̀шковци, мах. към Кресна; Ю 26 Благоевград. — ЛИ *Та̀шко*, умал. от *Ташо*, от *Анас-тас, Та-ко, Та-но* и др. МИ *Ташково нивче* при Ломница, Кюст.

Та̀шовци, мах. към Джурово, СЗЗ 16 Тетевен. — Срв. *Ташковци*.

Ташо̀вци, м. при Берсин, ЮИ 8 Кюстендил.

Тѐтовци, мах. към Сухи дол, ЮЗ 17 Трън (БДим). — От ЛИ *Тѐто*, срв. РИ *Тѐтов* в Пловдив, СелИ *Тѐтово* в Зап. Македония и в Русенско, от старинно Хотѣта, вж. *Тѐтевен*.

Тѐ(х)овци, ниви с развалини от селище, С до Мечкул, З 26 Банско (ВШ). — От ЛИ *Тѐхо*, срв. РИ *Тѐхов* в Сенокос (до Мечкул), с. *Тѐхово*, Воденско и Велешко, вж. *Тя̀(х)овене*.

Тѝтьовци, мах. към Елена. — От ЛИ *Тѝтьо*, произв. от *Тодор* или от *Стоил* (в Зелениково, Чирп.), *Тѝхо* или *Тѝмо* (< *Евтѝм*), РИ *Тѝтьов* в Търговище, Силистра и Толбухин.

Тия̀новци, с. СЗ 14 Видин. — От ЛИ *Тия̀н* < *Тиха̀н*, срв. РИ *Тиха̀неков* в Копривщица, сръб. СелИ *Tijane* (Im 435).

То̀бовци, мах. към Зла река, ЮИ 16 Троян (Сп 1921, 201). — От ЛИ **То̀бо*, от *тоб-*, друга степен на лич. местоиме *теб-*, срв. стпол. ЛИ *Tobota* (архив на PAN в Краков).

То̀доровци, мах. към 1) Гор. Уйно, ЮИ 9 Босилеград; 2) Бичкиня, слята с Габрово; 3) Въгльовци, З 18 Елена; 4) с. СИИ 20 Кочани (К 229; Сп 1917, 105; Б 1943), **Todorovci** (A 1914; IM 430). — Сръб. *Todorovce* (Im 436).

То̀дьовци, с. ЮЗ 10 Елена. — От ЛИ *То̀дьо* от *То̀дор*.

То̀мовци, мах. към Батулци, ЮЗ 18 Луковит.

То̀мчевци, Горни и **Долни,** мах. към Трявна.

То̀нчевци, мах. до Габрово.

То̀тьовци, мах. към Ново село-Черни връх, ЮИ 16 Троян.

Тошѐвци, мах. към Трекляно, СИИ 12 Босилеград.

То̀шковци, мах. към Градево, ЮЮИ 14 Благоевград.

Тра̀йковци, мах. към Въртешево, З 2 Кюстендил.

Трендафило̀вци, мах. към Младо Нагоричино, СИИ 8 Куманово (ГП 558).

Трѐновци, мах. към Константин, И 16 Елена. — ЛИ *Трѐно* от *Тренда̀фил*.

Трено̀вци, мах. към Габрово, ЮЗ 19 Благоевград.

Трѐнчовци, мах. към Слокощица, Ю 3 Кюстендил.

Трепѐсковци, мах. към 1) Етърът, Ю 6 Габрово; 2) Кметовци, СИИ 5 Габрово. — Изглежда от рум. ЛИ **Tripescu*, заето от бълг. *Трьпо*, с редовно предаване на *ь* с *i* (както в *Баниска*, Русенско, от стб. *Баньска или по-вероятно *Баньско), от гл. трьпѣти 'търпя', тук с асимилация *и-е/е-е* на българска почва. Срв. ЛИ *Тръпо, Търпе, Тръпан*, чести в югозападни български области; МИ *Трапа̀нова корѝя* при Мирково, Пирд.

Трѝмовци, мах. към Брощица, ЮИ 10 Дебър (Русич Б 59). — От ЛИ *Тримо*, известно в Кичевско, *Тримче* в Тетовско, вероятно от *три*, срв. и МИ *Трим брег* при Ново село, Вид. (прил. с *-jь*); струс. ЛИ *Третьякъ* (Mikl., PN 107).

Трѝчковци, мах. към Разпоповци, И 2 Елена, изселена през 1881; сега това име носи местността (Сп 1921, 479). — От ЛИ *Трѝчко* от *Трифон*, подведено по *Велѝчко, Стоѝчко, Божѝчко* и др.

Тръ̀нковци, мах. към Илаков рът, ЮИ 6 Елена. — От ЛИ *Тръ̀нко*, умал. от *Тръ̀но*, срв. с. *Тръ̀нчовица*, Никоп., и м. при Моравица, Омурт., ЛИ *Тръ̀но* в Прилепско XVIII в. (СелК 238), *Трънка* в Самок. и Врач., от *трън* или осмислено с него от *Трандафил*.

Тръ̀шковци, мах. към Топлеш, ЮЗ 8 Габрово. — От ЛИ *Тръшко*, изч. в говора, срв. ЛИ *Тръса, Търса*, често в Софийско, може би от гл. *тъ̀рся (?)*.

Турковци, с. СИ 15 Куманово (К 217; Б 1943; Б 100). — От ЛИ *Турко*, произв. от *тур* 'див бик', срв. МИ *Турковица* при Д. Спанчево, Петричко, рус. ЛИ *Турковъ*

1495 (Тупиков 848), срхр. СелИ *Turkovići* Зп (IM 439), умал. от ЛИ *Туро* в МИ *Турово чукле* при Жеравица, Кюст., струс. ЛИ *Туровъ*, често (Тупиков 848), ЛИ *Турльо* в МИ *Турлево* при Кетенлик, Ксант., *Турльовски дол* при Синиково, Ксант., и др.

Тутковци, мах. към Тишаново, ЮЮИ 22 Кюстендил. — Вж. *Ту̀тьовци*.

Ту̀тьовци, мах. към Батулци, ЮЗ 18 Луковит. — ЛИ *Тутьо* от *Ту-дор : Тодор*.

Тъ̀нковци, мах. към Троян. — От ЛИ **Тънко*, от *Трънко* (вж. *Трънковци*), с изпадане на *р*, както в ЛИ *Тъпко* от *Трънко* в Ениджевардарско.

Ушѐвци, м. при Прибой, ЮЗ 5 Радомир (ст). — От ЛИ *Уше*, срв. ЛИ *Ушо* в Искра, Първом., РИ *Ушев*, често, по всяка вероятност откъснато от ЛИ като *Благ-уш, Бел-уш, Ган-уш, Драг-уш, Мил-уш*, и др.; срв. СелИ *Uševce*, Вранско (Im 449), също и *У̀шовци*.

У̀шовци, мах. към Райковци, ЮИ 10 Трявна. — Вж. *Ушѐвци*.

Фила̀новци, мах. към Трекляно, СИИ 12 Босилеград.

Фѝлиповци 1) мах. към Дръмша, З 11 Своге; 2) с. СЗ 8 София, тур. **Филбуфджа** 1420, **Филип офча** 1576, **Филипофча** 1728 (РСт 471 сл.); 3) с. И 6 Трън, тур. **Филбуфча** 1453 (РСт 472). — ЛИ *Фѝлип*, в говорите *Вѝлип*.

Филѝповци 1) склон с ниви ЮИ Железница, Ю 15 Благоевград (ВШ); 2) с. ЮЗЗ 7 Кратово (ГП 582; ЕК 286; К 222; Сп 1917, 29), **Filipovci** (A 1914; Im 161; IM 162).

Фѝльовци, мах. към Ябланица-Пали-Лула, СЗ 18 Тетевен. — ЛИ *Фѝльо* от *Фѝлип*.

Фѝнгаровци, мах. към Върлино, ССИ 12 Златоград. — От изч. ЛИ *Фингар*, срв. *Фѝнгаровото кла̀денче* при Стрелча, Панаг., както и *Видул Фингар* у Пенчо Славейков, вероятно от Миладиновия сборник.

Фѝтковци, мах. към Кметовци-Черньовци, СИ 5 Габрово. — ЛИ *Фитко*, умал. от *Фито, Фитьо*, от *Филип* или *Неофит*.

Фо̀ловци, мах. към Габрово, ЮЗ 19 Благоевград. — От ЛИ *Фоло* от *Фло̀ро* с изпадане на *-р-*, както при ЛИ *Тъ̀нко* от *Трънко* (вж. *Тънковци*), РИ *Фолев* в Пещера, от един произход с *Фролош*, Станкедим., с премет от *Фло̀рош = Фло̀ро* и *-ош*, от рум. *Flor-*, лат. *flos, floris* 'цвете', също с. *Форино*, Гостиварско, от **Флорино*.

Фърговци, мах. към Бичкиня, слята с Габрово. — ЛИ *Фърго*, вж. *Върльовци*.

Фърчеловци, лозя З Слана бара, ЮЗ 5 Видин (ст). — От ЛИ **Фърчел*, срв. *Фърчил*, мах. към Каменица, Пирд., както *Фърчуль*, чука при Искрец, Своі., вероятно от основа в гл. *фърча̀ < хвърча̀*.

Фърьовци, мах. към Белица, ЮИ 6 Трявна. — Вероятно от **Фърльовци*, срв. *Хвърльовци, Фърговци, Върльовци*.

Халѝлба̀шовци, м. при Стара река, З 22 Котел. — От тур. ЛИ *Халил* и *баш* 'главен', тур. *baş*.

Халѝловци, мах. към Елена, чиито жители се изселили в Турция през 1885 (Сп 1921, 499).

Харѝзановци, мах. към Кадровица, ЮЮИ 10 Кюстендил. — От ЛИ *Харѝзан* от *харѝзан* 'подарен'?

Хаса̀новци, мах. към 1) Елена, старо име (до 1895) на Стояновци; 2) Боровина, С 10 Мадан. — ЛИ *Хасан*, тур. *Hasan*.

Хварваловци, Харваловци, мах. към Средни колиби, З 11 Елена. — По всяка вероятност от ЛИ **Хвали-варъ > *Хвалвар > Хварвал*, с първа част от гл. *хва̀ля* и втора *-вар* в *Гости-вар*, срв. *Ва̀рчовци*; стпол. ЛИ *Chwali-mir, -sław, -bog* (Tasz 96). За изпадането на *-и-* срв. стпол. ЛИ *Kaźmir* от *Kazi-mir* и др., вж. Tasz 62 сл.

Хвъ̀рльовци, мах. към Илаков рът, ЮИ 6 Елена. — ЛИ *Хвърльо*, вж. *Върльовци*, срв. *Фърговци*.

Χρυσοβίτσι, с. в Аркадия, $С_3З_{16}$ Триполис (MV 159; ПТЕ 47; МЕЕ 5, 535), **Khrisovitsi** (Англ 1944). — Фасмер пише с право, че е от един произход с *Χρυσοβίτσα*, в Тесалия, което трябва да се възстанови *Хръсовица*. Тук от **Хрѣсовьци*: ЛИ *Хрѣс*, срв. *Рѣсовци*, или от **Хрѣсовьць*.

Хрѝстовци, мах. към 1) Бичкиня, слята с Габрово; 2) Илаков рът, ЮИ 6 Елена; 3) Лисец, З 10 Кюстендил; 4) Трявна.

Хрусульовци, мах. към М. Самоков, ЮИ 30 М. Търново в Изт. Тракия (Аянов 188). — От ЛИ *Хрусуль*, вероятно от начално *Хрисул*, с асимилация.

Хуба̀новци, мах. към 1) Райковци, ЮИ 10 Трявна; 2) Граматиково, СИ 14 М. Търново. — ЛИ *Хуба̀н*, от *хуб-* в *хуб-ав*, често в балканските говори, МИ *Хуба̀ница*, *Хуба̀новото* при Столът, Севл.

Ху̀ньовци, мах. към Буково, И 5 Мада̀н (ГХр). — Срв. МИ *Ху̀ньовата колѝба* при Чепинци, ЮЗ Мадан, от ЛИ *Хуньо*, срещано и сега в Маданско, вероятно от ЛИ **Трѣбухунъ* = ЛИ *Трѣбъ, Трѣбо* и *-ух-ун*, срв. патронимичното име *Τραμπουχουνιστα* в Тесалия 1336 (Henzey et Daumet, Mission archéologique de Macédonie, Paris 1876, с. 453), вероятно дн. *Μπουχουνίτσα* (ПТЕ 316), *Buhunista* (A 1914).

Хъньовци, мах. към Илаков рът, ЮИ 6 Трявна. — От ЛИ *Хъ̀ньо*, вероятно от *Хрѝсто*, срв. *Къ̀ньо* от *Кръ̀стьо*.

Хърлевци, с. СЗЗ 12 Велес (Сп 1917, 89; Б 1943), **Ърлевци (Хърлевци)** (К 157), **Хрлевци** (РечнМ 248), **Hrlevci** (A 1914), **Фрьлевци, Връ.лц.и** XVI в. (СелК 22). — Начално *Хвърлевьци*, от ЛИ *Хвърльо, Хвърле* от гл. *хвъ̀рля*, срв. *Върльовци, Фърговци, Хвърльовци*; РИ *Хърлев* в Прилеп, Казанлъшко, Ловешко и Узунджово, Хаск. (СтИлч).

Хърнковци, с. СЗ ок. 15 Куманово (К 217). — От ЛИ **Хърнко*, умал. от *Хърно, Хърне*, от един произход със срхр. СелИ *Hrnčići, Hrnići, Hrnetić, Hrnjevac* (IM 201). Произход?

Ца̀йковци, мах. към Кози рог, ССЗ 10 Габрово. — От ЛИ *Цайко* от *Стайко* с премет, както *Ца̀нко* от *Ста̀нко*, ЛИ *Ца̀йко, Ца̀йо* в Ботевград (СтИлч).

Цаковци, мах. към Ябланица-Шумнене, СЗ 18 Тетевен. — ЛИ *Цако* от *Цветан*.

Царѐвци, мах. към Лисия, СЗ 14 Благоевград. — От ЛИ *Царе*, превод на *Васил*, ЛИ *Царева, Царевна*, често в югозападни говори.

Цацѐвци, мах. към Па̀деш, ЮЗ 12 Благоевград. — ЛИ *Цаце* от *Цветан*.

Ца̀човци, мах. към 1) Ябланица-Шумнене, СЗ 18 Тетевен; 2) Ново село-Черни връх, ЮИ 16 Троян. — ЛИ *Ца̀чо* от *Цвета̀н* или *Стоя̀н*.

Цвекльовци, мах. към Тодьовци, ЮЗ 10 Елена. — От ЛИ *Цвѐкльо* от *Цвѐтльо*, с преход на *тл* > *кл*, както в *клъ̀сто* от *тлъ̀сто* в говора; развито от ЛИ *Цвѐтьо* с *-льо*: РИ *Цвеклев* в Шумен (СтИлч).

Цвета̀новци, мах. към Полетѝнци, ЮИ 15 Босилеград.

Цвѐтковци, мах. към 1) Босилеград; 2) Гюешево, ЮЗЗ 18 Кюстендил; 3) Лѝсец, З 10 Кюстендил.

Цвя̀тковци, мах. към 1) Кметовци, СИ 5 Габрово; 2) Столът, ЮЗ 14 Севлиево; 3) Ябланица-Шумнене, СЗ 18 Тетевен.

Цегрѝловци, с. ЮЗ 12 Трън, тур. **Чегринофча** 1576, **Чегрилофча** 1624 (РСт 474). — Изглежда от ЛИ **Цегрил* = *Цегро, Цегре* и *-ил*, срв. стсръб. ЛИ Царга (Споменик 3, 181). Произход?

Цѐковци, мах. към Стояновци, ЮЗ 16 Луковит. — ЛИ *Цеко* от *Цветан*.

Цеко̀вци, мах. към Смоличано, ЮЮИ 20 Кюстендил.

Цѐновци, мах. към 1) Бо̀женица, С 12 Ботевград; 2) Белица, СИ 10 Ихтиман, **Cenevci** (А 1914).

Цѝговци, мах. към Кладара, И 10 М. Търново. — От ЛИ *Циго* в *Цигове баре* при Неделково, Трън., *Цигово дере* при Батак, може би от *Васил*, както *Цико* от *Васил*. Може би тук спада и *Брацѝгово*, от ЛИ **Брат Цигов*, за първата част срв. *Братов дол* до Тича, Котл., при Ломница, Кюст., *Братово* при Вълканово, Ксант., РИ *Братов* в Габрово, и др.

Цѝнковци, мах. към Заселье, С 9 Своге, **Цинцовци** (Сп 1921, 198). — Weigand, Rumänen und Arumunen in Bulgarien 43, смята, че е съмнително да се извежда от рум. *ţinţi* = дакорум. *cinci* 'пет'. От ЛИ *Цѝнко, Цѝнцо*, срв. *Цѝнцова падѝна* при Гуцал, Самок.; срв. ЛИ *Цѝна* от *Димитрѝна*.

Цицковци, мах. към Градево, ЮЮИ 14 Благоевград. — От ЛИ *Цѝцко*, умал. от *Цѝцо*, вероятно от *Васил*.

Цо̀ковци, мах. към Видраре-Манаселска река, СЗ 22 Тетевен. — ЛИ *Цо̀ко* от *Стоя̀н*.

Цо̀кьовци, мах. към Габрово. — Вж. *Цоковци*.

Цолѐвци, мах. към Ранинци, ЮЮЗ 14 Кюстендил.

Цо̀ловци, мах. към 1) Батулци, ЮЗ 18 Луковит; 2) Ябланица-Пали-лула, СЗ 18 Тетевен. — ЛИ *Цо̀ло* от *Стоян*; според Вайганд, Имената 69, от *Апостол*.

Цо̀льовци, мах. към Ябланица-Шумнене, СЗ 18 Тетевен. — Вж. *Цо̀ловци*.

Цо̀нковци, мах. към 1) Райковци, ЮИ 10 Трявна; 2) Лесичарка-Мичковци, ССИ 8 Габрово. — ЛИ *Цо̀нко*, умал. от *Цоньо*, вж. *Цо̀ньовци*.

Цоньовци, мах. към 1) Острец, ЮИ 20 Троян; 2) Патрешко, СИ 4 Троян; 3) **Горни и Долни** — Плачковци, Ю 5 Трявна. — ЛИ *Цо̀ньо* от *Стоя̀н*.

Crnovci, с. ССЗ 16 Битоля (А 1940), **Crnevce** (А 1914), **Църновец** (Б 1943), **Crnovec** (IM 114). — От ЛИ *Ц(ъ)рне* от диал. *ц(ъ)рн, цр(ъ)н*, срв. *Чѐрньовци*.

Цръвенковци, мах. с едноимен род към Дрено̀во, З 12 Своге. — Срв. *Червенковци*.

Чавда̀ровци, мах. към 1) М. Търново; 2) М. Самоков, ЮИ 30 М. Търново.

Чандревци, мах. към Габрово, ЮЗ 18 Благоевград. — Вероятно от **Чано Андрев*, дето *Чано* от *Вълчан* (в говора *Вчан*) и *Андре* < *Андрей*.

Ча̀чковци, мах. към Трекляно, СИИ 12 Босилеград. — Срв. *Ча̀чковица* в Босилегр. и Трънско.

Чеклѝновци, мах. към Искрец, СЗ 8 Своге, дето има род *Чеклѝнов* и МИ *Чеклѝновото* и *Чеклѝнка* (СтИлч). — От ЛИ *Чеклѝн* = *Чѐкло* (развито от ЛИ *Чѐко* + *-ло*, от *чѐкам*) и *-ѝн*, срв. стлуж. ЛИ *Čaklevice* от *Čakula* < *Čako-rad* (Muka, SZS 83).

Червѐнковци, мах. към Елена. — От ЛИ *Червѐнко*, от *червѐн*, пожелателно име „да бъде здрав и червендалест", срв. РИ *Червѐнков* в Петрѝч, Пирдопско, в Брънковци, Ихт., и в Седелец, Санд., МИ *Червѐнково* до Диманово, Златогр., *Червѐнкова чешма̀* при Драганово, Карноб., *Червѐнков гьол*, С Пловдив, *Червѐнков кла̀денец* при П. Славейково, Севл.; сръб. *Црвенков поток* в Ягодинско (Гласник 61, 193).

Чѐрньовци, мах. към Кметовци, СИ 5 Габрово. — От ЛИ *Чѐрньо*, срв. *Crnovci*.

Чѐхльовци, мах. към Габрово. — От изч. ЛИ **Чѐхльо*, срв. МИ *Старо Чѐхльово* при Грашово, Чепинско, както и *Τζεχλίανε*.

Чешѝновци, с. ЮЗ 10 Кочани (К 226; РечнМ 250; Сп 1917, 102), **Чешиново** (Б 1943), **Češinovo** (Im 118; IM 119). — От ЛИ *Чешин* = *Чехо* и *-ин*, рус. *Чехов*, срв.

Чехльовци, както ЛИ **Чеша̀н, *Чешѝл* (от *Чѐхо* и *-јан, -ил*) в МИ *Чеша̀ново прѐслъп* при Лакатник, Свог., *Чеша̀нкова лива̀да* при Калища, Радом., РИ *Чеша̀нов* в Станкедим., *Чешѝлското* при Гъбене, Севл.

Чиба̀овци, с. ЮЗЗ 8 Своге, тур. **Чапавиче** (?), 1576 (РСт 477). — Може би от ЛИ **Чи(й)о Ба(х)ов*; за първата част срв. тук *Чѝевци*, а за втората ЛИ *Бахо, Бахни*, често в източни говори.

Чѝевци, мах. към Боровина, С 10 Мадан. — От изч. ЛИ *Чѝйо*, което може да бъде от *Чѝно* (от *Дой-чѝн, Рай-чѝн* и под.), от *Чило* (от *Мом-чѝл, Рай-чѝл*) или от *Чѝко* от *чичо*, срв. срхр. *čiko* 'чичо', МИ *Чѝков трап* при Ботевград, *Чиковица* при Скриняно, Кюст., *Чикевица* при Ярлово, Самок., р. *Чикьовица* в Грудовско и др.

Чилѝковци, склон при Нова Ловча, Ю Гоце Делчев (Б 25). — Едва ли от МИ **Чилѝково : чилѝк* 'стомана', а от ЛИ *Чилѝка = Чѝло* (от *Мом-чѝл*) и *-ѝка*, срв. МИ *Чиликовец* при Жребичко, ЮЗ Кричим, *Чиликювица* при Дядово, Пловд.; за наст. срв. ЛИ *Божика, Добрика* XVII в. в Търново и Разгр. (тур. извори), *Δόμπρικας* 1316 в Солунско (Дуйчев, ИИБЕз 8, 1962, 206), МИ *Братикова ливада* при Ябланица, Тетев., *Любикова махала* в Соволяно, Кюст., *Радиковица* при Друган, Радом., *Бързикови нивища* при Дядово, Пловд., и др.

Чѝпровци 1) с. З 28 Михайловград, **мѣсто Кипоровци** XVI—XVIII в. (Зогр. помeник, БСМ 497), **Chiprovaz** 1640 (Петър Богдан, АППр II 2, 201), людіе **кипровчѣни, кипровичѣни** 1654 (Константин войвода, СбНУ 14 НО 397, 398), тур. **Чипоруфча** 1666 (РСт 477); 2) м. с лозя при Ковачица, ЮИИ 10 Лом (Дуриданов, Ломско 34). Според Д. Маринов, СбНУ 11, 143, *Ковачица* е било край Дунава и се е наричало *Чипровци*. При съседното село Станево тая местност се нарича *Кипоровци*. — Дуриданов, пос. съч. 128, допуща с право, че името на Дунавското *Кипоровци* е пренесено от планинското *Чипоровци* в Михайловградско чрез преселници, както *Комщѝца* в Берк. и в Ломско. От ЛИ *Чипро* < *Кипро* от *Киприан* (там 129, с литература). Палатализацията *ки* > *чи* е станала към XVII в.

Чѝрковци, мах. към Преколница, З 18 Кюстендил.

Чо̀човци, мах. към М. Търново. — От ЛИ *Чочо*, вж. *Чочовени.*

Чу̀кльовци, мах. към Своде, ССИ 18 Ботевград. — От ЛИ *Чукльо* от *Чуко* с *-льо* (вж. *Чу̀ковци*), срв. РИ *Чу̀клев*, Бургаско, СелИ *Чукльо̀во*, Радом., сръб. РИ *Čuklić* XV в., *Čuklević* (AR).

Чу̀ковци, мах. към Батулци, ЮЗ 18 Луковит. — От изч. ЛИ *Чуко*, по всяка вероятност от *Чу̀до*, съкратено от *Чудо-мир*, срв. *Чу̀динци*; много често в МИ в западни области, срв. напр. с. *Чу̀ков ѐзер*, Сливн., *Чу̀ково шѝбе* при Каменица, Пирд., *Чу̀кова махала̀* при Буковец, Свог., РИ *Чуков(ци)* във Вакарел-Кутрахци, Ихт.; срхр. *Čukov lug, Čukovci, Čukovi, Čukovska planina* (AR), *Čukojevac, Čukote, Čukovac, Čukovec* (IM 122), укр. *Czuków* (SG 1, 880).

Чу̀коловци, мах. към Зимевица, ССЗ 14 Своге. — От ЛИ *Чу̀кол = Чу̀ко* и *-ол*, вж. *Чу̀ковци*, срв. *Чу̀кльовци.*

Шѐньовци, мах. към Ново село, ЮИ 16 Троян. — От ЛИ *Шѐньо*, срв. *Шѐник дол* при Жълтеш, Габр. (от ЛИ *Ша̀на*), МИ *Шѐниното* при Габрово, вероятно от ЛИ като *Митро-шан, Добро-шан* и под. РИ *Шанов* в Костурско.

Шео̀вци, мах. към Пелатиково, ЮЮИ 14 Кюстендил.

Шишовци, мах. към Топлеш, ЮЗ 9 Габрово. — Изглежда от ЛИ *Шишо*, вероятно с наст. *-шо* от основа в ЛИ като *Шѝко* от *Васѝл.*

Шо̀йовци, мах. към Илаков рът, ЮИ 6 Елена. — От ЛИ *Шо̀йо*, срв. *Шо̀ина падѝна* при Брестница, Босилеград., *Шо̀ин рид* при Власина, Трънско.

Шутѐвци, мах. към Гор. Уйно, ЮИ 9 Босилеград.

Ю̀говци, мах. И Влахи, С 18 Сандански (ВШ). — От ЛИ **Юго*, срв. РИ *Ю̀гов* в Гара Пирин, до Влахи, с. *Ю̀гово*, ЮЮЗ Асеновград, *Ю̀гова чу̀ка* при Поповци, Габр., МИ *Юговица* при Боровичене, Петричко, *Юговец* при Голешово, Мелн.; срхр. СелИ *Jugovići* 4п, *Jugovci, Jugovo, Jugovo polje* (IM 216).

Якимовци, мах. към 1) Побиен камик, С 10 Босилеград; 2) Сушица, И 13 Босилеград.

Я̀ковци, мах. към Шилковци, З 8 Елена.

Янѐвци = Сѐлничане, мах. към Пелатиково, ЮЮИ 14 Кюстендил.

Я̀нковци, мах. към 1) Поповци, СЗ 5 Габрово; 2) Житинани, ЮЮИ 5 Дебър (СбНУ 30/3, 10; Русич Б 64), напусната през 1944. — ЛИ *Янко*, умал. от *Яно*, срв. хърв. *Stari* и *Novi Jankovci* (IM 307, 403).

Яновци, мах. към Фролош, СЗ 18 Благоевград. — От ЛИ *Яно*, срв. *Янковци.*

Янчо̀вци, мах. към 1) Гюешево, ЮЗЗ 18 Кюстендил; 2) Тишаново, ЮЮИ 22 Кюстендил.

Ярджиловци, с. СЗЗ 8 Перник, тур. **Арџѝраwфчх,** края на XV в. (РСт, устно), **Ярджилофджа** 1728 (РСт 480). — От ЛИ *Ярджил*, произв. от *Аргир* с прейотация, преход на *г'* > *дж* според особеностите на говора, както в *Джуро* от *Гюро, Джерман* от *Герман* и др., и със замяна на плавната *р* > *л*, както в диал. *Глигор, калидор* от *коридор*; срв. от същия произход с. *Аргюлица*, Щипско, *Яргюрица*, Радовишко, МИ *Ярджелов брод* при Мурговица, Трънско, *Ярджулица* при Д.Секирна, Брезн., РИ *Аргилов* 1841 в Перущица, *Аргилова черница* при Говедаре, Паз. Неправилно Миков 91, смята, че *Ярджиловци* е от куманско ЛИ.

Ярловци 1) с. СЗ 12 Сливница; 2) с. ЮЗЗ 8 Трън, тур. **Ярлофджа** 1453, **Ярлофча** 1576, 1624 (РСт 480). — От ЛИ *Ярло*, срв. с. *Ярлово*, Самок., от ЛИ *Яро* с *-ло*, както *Радловци* (вж.), а то от ЛИ *Яро-мир, -слав* и под., вж. *Ярославци*.

6. Селищни имена, образувани от прилагателни на *-ов, -ев* от прякори, тип „Кметовци"

Аговци, мах. към Ораново, Ю 14 Благоевград. — От Пр *Агите*, от *ага*, тур. *ağa* 'господар'.

Амиджовци, мах. към Нед. Гращица, И 18 Кюст. — От Пр *Амиджо*, тур. *amuca* 'чичо', срв. сръб. *àmidža* 'чичо', фиг. 'старец, дядо'.

Анджековци, мах. към М. Търново. — От Пр **Анджек, Анджеците*, вероятно поради повтаряне на *анджак*, тур. *ancak* 'само, при все това, едва'.

Арнау̀довци, мах. към Кресна, Ю 26 Благоевград. — От Пр *Арнаудите*, т. е. преселници откъм *Арнаутлука* = Албания.

Багалевци, мах. към Тодьовци, ЮЗ 10 Елена. — От Пр **Багал-?*, срв. МИ *Багалин доурусу* при Габрово, Кърдж., тур. диал. *bagalı* 'болен от гърло' (SDD 151).

Бакеровци, мах. към Искрец, СЗ 8 Своге. — Може би в неясна връзка с *Бекяровци: бекяр* 'неженен, ерген'.

Бѐговци, мах. към Лѝсец, З 10 Кюстендил.

Бекяро̀вци, мах. към Трекляно, СИИ 12 Босилеград. — Срв. *Бакеровци*.

Беля̀ковци, с. И 17 Куманово (ГП 554; ЕК 287; К 216; Сп 1917, 30; Б 1943), **Beljakovce** (Im 76), **Belakovce** (А 1914). — От Пр *Беляк: беляк* вероятно 'човек с бяла кожа', срв. Пр *Беля̀ците* и РИ *Беля̀шки* в Алтимир, Орях., РИ *Беля̀ков* в Бяла Слатина, МИ *Беля̀ково* при Пирин, Мелнишко, с. *Беля̀ковец*, Тетев., и Търн.

Бербà кьовци, мах. към Блаца, Визенско, в Изт. Тракия (Аянов 188). — От **Бербатьовци* от Пр *Бербатите: бербат* 'мръсен', тур. *berbat* 'нечист; лош' от перс., тук с преход *т' > к'*, както в говора, срв. РИ *Бербàтов* в Петрѝч, Пирдопско, *Бербàтски* в Цапарево, Санд., МИ *Бербàтица* при Церецел, Своге., *Бербàтка* при Резово, Малкотърн.

Беснѝловци, мах. към Дукът, ЮЗЗ 12 Босилеград. — От Пр **Беснилото* за буен човек.

Боду̀ровци, мах. към Граматиково, СИ 14 М. Търново. — От Пр *Бодури*, от заемка или направо от тур. *bodur* 'късоног, нисък, недорасъл'.

Боздугàновци, мах. в Странджа (Аянов 185). — От Пр *Боздуганите*, вероятно за хора, които си ходели въоръжени с боздугани, или от Пр: тур. *boz doğan* 'сив сокол'.

Боримѐчковци, мах. към Блаца, Визенско в Изт. Тракия (Аянов 188). — От Пр *Бори-мечка* за човек, който се е борил с мечка, от тук прен. 'силен, як', срв. с. *Бори-мечка*, Битолско.

Брънковци, мах. към Вакарел, ССЗ 16 Ихтиман. — От Пр **Брънко* за човек с големи или увиснали *бърни*, срв. МИ *Брънковица* при Борица, Ихтиманско, *Брънчевица* при Тишевица, Врач., *Брънчова падѝна* при Кула, *Брънчо(в) вàлог* при Осиково, Врач., *Брънчов чу̀чур* при Баня, Панаг.

Бръчковци, мах. към 1) Илаков рът, ЮИ 6 Елена; 2) Шилковци, З 8 Елена. — От Пр *Бръ̀чко*, срв. диал. *бърк* 'мустак', *мърке бърке* 'черни мустаци' в нар. пес. от Габра, Годечко (В. Стоин, Нар. песни от Западните покрайнини 177), семантично срв. честото РИ *Буюклиев* от тур. *bıyık* 'мустак', осмислено с *büyük* 'голям', или **бръчко* за човек с бръчки по лицето.

Бузя̀ковци, мах. към Вакарел-Богдановци, ССЗ 16 Ихтиман. — Изглежда от Пр **Бузяк: буза* и *-jак*, т. е. човек с големи бузи, семантично срв. *Бръчковци, Брънковци*. От прякора изглежда е възникнало ЛИ *Бузо* във Враца, Казанлък и Пернишко, *Буза, Бузе* в Соф. (СтИлч).

Бу̀ровци, мах. към Батулци, ЮЗ 18 Луковит. — Срв. РИ *Буров* < Пр *Буралиите* в Смолско, Пирд., от тур. *buralı* 'тукашен, местен, кореняк', или *Кам-буров*: тур. *kambur* 'гърбав'.

Бучу̀ковци, мах. към Царева ливада (Върбаново), Ю 5 Дряново. — От Пр *Бучука*, срв. тур. *buçuk* 'половина', тук може би 'човек с отрязан нос или ухо'.

Бърбо̀рковци, мах. към Крумово, ССЗ 8 Благоевград. — Пр *Бърбо̀рко*.

Ватралѐвци, мах. към Раково, Ю 22 Кюстендил. — Диал. *ватрàл* 'ръжѐн'.

Вързилковци, мах. към Шилковци, З 8 Елена. — От Пр **Вързилко: вързило* от *връзвам* срещу семантични пречки. Срв. и *варзило* 'вид червена боя за яйца'.

Гайдàревци, мах. към Златна Панега, Ю 12 Луковит. — Пр *Гайдари*.

Гàщьовци, мах. към Въгльовци, З 18 Елена. — От Пр *Гащьо*, вероятно за човек с необичайни за времето или за носията гащи, срв. РИ *Гащев* в Радомирско (СтИлч), МИ *Га̀щевица* при Д. Любата, Босилегр.

Гера̀ковци, мах. към Свидня, З 6 Своге. — От Пр *Гераци*, срв. *Геракарци*.

Герджѝковци, мах. към Вакарел-Полиовци, ССЗ 16 Ихтиман, **Gerlosike, Gerlük** (Hochstetter 1880; Гунчев, Вакарел 101). — От Пр *Герджиците*, от *герджѝк* 'нагизден, хубав', от тур. диал. *gercik* също (SDD 612).

Глава̀новци 1) с. СЗ 16 Берковица, **Glavanovaz** 1640 (П. Богдан, АППр II 2, 206), тур. **Галавануфча** 1666 (РСт 388); 2) с. З 10 Трън, тур. **Галавануфча** 1624 (РСт 388). — От Пр (или ЛИ ?) *Главан* = *глава* и *-ан*, т. е. човек с голяма глава. Срв. МИ и ВИ *Главан* от *глава* 'извор' и топон. наст. *-ан*.

Глу̀пньовци, мах. към Троян (Сп 1921, 403). — От Пр *Глу̀пньо* = *глуп* 'глупав' и *-ньо*, срв. *глу̀п-чо, глуп-а̀к*.

Голомеевци, мах. към Железноречани, ЮЮИ 13 Гостивар (ГП 466). — От *Голомеховци*: Пр *Гол мех*, за човек с гол мех (= корем), срв. РИ *Голомеев* в Куманово.

Горобиовци, мах. към Белица, СИ 10 Ихтиман (Сп 1939, 38), вероятно погрешно *Горобановци* (Сп 1921, 66). — От Пр *Горобия* за човек, който сече безразборно гора или който е изсякъл гора, за да си отвори място за къща, както *Пробийго̀ровци* в Копривщица; за строежа срв. по-долу *Горобинци, Мечкобиевци*, още МИ *Градобѝя* в Трънско, Кюст., Радом. и Санд. за места, дето често пада градушка.

Гръбльовци, мах. към Кози рог, ССЗ 8 Габрово. — От Пр *Гръбльо* за гърбав човек.

Грънчаревци, мах. СЗ Извор, ЮЮЗ 14 Радомир (ст). — Пр *Грънчарите*, срв. *Грънчарци*.

Гугльовци, мах. към Плачковци, Ю 5 Трявна. — Пр *Гугльо*; семантично срв. *Гащьовци, Гайтанци*.

Гущеровци, мах. към Заселье, С 10 Своге. — От Пр *Гущерите*, вероятно за хора, бързи и чевръсти като гущер, срв. РИ *Гущеров* във Вакарел.

Гъзьовци, м. при Кладара, И 10 М. Търново. — От Пр *Гъзьо* за човек с голям гъз, срв. семантично МИ *Дупюва каба* при Широка лъка, Девинско, а вероятно и *Дупювица* при Хвойна, Асеновгр. (или от един произход с *Дупѐвица, Ду̀пница, Ду̀пни връх*: *дупа* 'дупка' ?).

Далбеювци, с. СИ 15 Битоля (К 237), **Далбеговци** (Сп 1917, 5), **Dalbegovci** (Im 123), **Делбеговци** (Б 1943), **Dalbejler (Dalbegovci)** (А 1914; А 1918). — От Пр *Дал бег*, тур. *dal* 'гол' и *beğ* 'бей, господар'.

Делибалтовци, мах. към Дрангово, ЮИИ 14 Златоград. — Пр *Дели балта*, тур. *deli balta* 'луда секира', т. е. буен, гороломен човек.

Делиевци 1) изч. мах. в Странджа (Аянов 187); 2) мах. към Черни Вит, ЮЗ 6 Тетевен. — От Пр *Делиите*, от *делия* 'буен', тур. *deli* също.

Делижановци, м. при Граматиково, СИ 14 М. Търново (ст). — От Пр *Делижан*, начално *Делиджан*, тур. *delican* 'луда душа', т. е. буен човек.

Дерикотковци, мах. към Средни колиби, З 10 Елена. — От типа *стърчи-опашка*, съставено от гл. *дера̀* и *ко̀тка*, т. е. жестоки хора; от същия тип срв. РИ *Колищърков, Печигаргов, Плашимечков*, още *Жигаурсов* в Шабла, Балч. (рум., = впрегнѝ мѐчка).

Джагало̀вци, мах. към Искрец, СЗ 8 Своге. — От Пр *Джагалите*, с премет от *Гаджали* от *гаджал* 'турчин', или от тур. диал. *cagılı* 'зъл човек' (SDD 244). Срв. обаче *джагала-джагала* 'бърборене' (Ботевград), вж. *Бърбо̀рковци*.

Джагальовци, мах. към Д. Ко̀ритен, И 10 Босилеград. — Вж. горното.

Джаму̀зовци, мах. към Вакарел-Богдановци, ССЗ 16 Ихтиман. — Според местно обяснение (Гунчев, Вакарел 104), от *Домузовци*, понеже първите заселници били свинари. Фонетично обаче към тур. диал. *camuz* 'бивол'.

Джанга̀ловци, мах. към Дрангово, ЮИИ 14 Златоград. — От Пр *Джангалите* към тур. *cangıl* 'трясък, бумтеж', вероятно за буен, шумен човек.

Джаровци, мах. към Бял извор-Буковска поляна, ЮЗ 6 Ардино. — Може от *Маджаровци*, по тур. *carcar* 'бърборко, дърдорко'.

Димирджѝевци, мах. към Мегалово, Малкотърн. (Аянов 188). — От Пр *Димирджиите*: тур. *demirci* 'железар'.

Дрѝсльовци, м. СЗ Ветринци, ССЗ 12 Дряново (ст). — Изпърво СелИ, от Пр *Дрѝсльо*.

Дръндѐвци, мах. към 1) Гор. Уйно, ЮИ 9 Босилеград; 2) Сушица, И 13 Босилеград. — От Пр *Дръндѐ*, от *дръ̀ндя* 'дрънкам, бия (вълна, памук)', срв. *дрънда̀ло* 'дръндарски кияк', *дръндѝ-за̀ек* 'вид игра', *дръ̀ндица си игра̀е* 'бие си шега', изглежда звукоподраж., срв. *дрънкам* 'бърборя; бия памук, вълна'; *Дръндѐва махала̀* в Добри дол и Полетинци, Босилегр., РИ *Дръндѐв* в Радомирско.

Ду̀ндьовци, мах. към Столът, ЮЗ 14 Севлиево. — От Пр *Ду̀ндьо*: *ду̀ндьо* 'дебел и нисък човек'.

Дърльовци, мах. към Елена. — От Пр *Дъ̀рльо*: *дъ̀рлям се* 'карам се'.

Едина̀ковци, с. в Прилепско, Ю 9 Крушово (К 239; Б 1943), **Edinakovci** (А 1918; Im 159; IM 161), **Edinakovce** (А 1914), **Единаковц(и)** между 1544 и 1548, **Единаковци** XVII—XVIII в. (СелК 63). — От Пр

Единаците : единак 'който живее сам, необщителен, саможив', срв. *вълк една̀к.*

Жѐбковци, мах. към Резово, ЮЮИ 15 Ахтопол (Аянов 188). — От Пр *Жебко,* умал. от *Жебьо,* от *жаба,* мн. ч. *жеби* в говора, срв. стпол. Пр *Żaba : Petro Żaba, Andreas Żaba* (Tasz), вероятно за човек с очи, изпъкнали като на жаба.

Жю̀льовци, мах. към Зла река, ЮИ 16 Троян. — От Пр *Жюльо : жюльо* 'слаб човек' (Геров), РИ *Жулев* в Лесичево, Паз., Пловд., Горноор., Самоков.

Зенгѝевци, мах. към Шилковци, З 8 Елена. — Пр *Зенгията,* от *зенгия,* тур. *üzengi* 'стреме'.

Зурбовци, м. при Синьоморец, ЮИ 5 Ахтопол (Б 25). — Изпърво СелИ, вероятно от Пр *_Зурбите_, срв. тур. *zorba* 'насилие, потискане'.

Калайджѝевци, мах. към Ощава, С 24 Сандански. — Пр *Калайджиите.*

Камбалѐвци, м. при Горни Романци, С 5 Брезник (ВВ). — Изпърво СелИ, с асимилация от *_Камбелевци_, вж. *Камбелѐвци.*

Камбелѐвци 1) с. С 17 Брезник, тур. **Ганбелуфча** 1576 (РСт 414); 2) с. ЮЗ 20 Пирот (Б 1943), **Kambelevci** (Im 219). — От Пр *Камбел,* срв. тур. *kambel* 'гърбав'.

Капита̀новци, с. С 6 Видин. — От Пр *Капитаните,* срв. *Капитанци.*

Кара̀баджа̀ковци, мах. към Давидково, СЗ 17 Ардино. — Пр *Карабаджаците,* тур. *kara bacak* 'черен (мургав) крак'.

Караджо̀вци, мах. към 1) Белица, ЮИ 6 Трявна; 2) Шилковци, З 8 Елена. — Пр *Караджите,* тур. *karaca* 'сърна; възчерен, мургав, кафеникав'.

Качарѐвци, мах. към 1) Д. Любата, З 10 Босилеград; 2) Косово, СИ 13 Босилеград. — От Пр *Качарь* от *_качар_ 'който прави качета'; първата махала е заселена от Младен *Кача̀ро* (СбНУ 32, 337).

Кашмѐровци, мах. към Драngово, ЮИИ 14 Златоград. — От Пр *Кашмерите,* тур. *kışmer* 'досаден, натрапчив'.

Кело̀вци, мах. към Църварица, ЮЮИ 25 Кюстендил. — От Пр *Кело* за келяв човек, срв. РИ *Келчев* в Казанлък.

Кехайо̀вци, мах. към Илаков рът, ЮИ 6 Елена. — Пр *Кехаите : кехая,* тур. *kâhya.*

Кѝевци, мах. към Поповци, СЗ 5 Габрово. — От Пр *_Кий_, стб. *къın, срв. рус. *кий, киёк,* от него *киюга, киянец* 'пръчка с топка на края, топуз на кантар', *кивуга* 'подутост от ударено' (Младенов, БТР 1020, 1026); р. *Киевщица,* за която вж. у мене, БЕз 9, 1959, 361 сл.; ZfSl VI 2, 220.

Киллъжовци, мах. към Елена. — Вероятно от *_Кило лъжовци_, т. е. „които лъжат много (мерят им се лъжите с кила)“? Семантично срв. *Торбалъжите* в Габровско (т. е. такива, чиито лъжи се мерят с торби). За втората част срв. *Паралъжовци.*

Киселковци, мах. към Плачковци, Ю 5 Трявна. — От Пр *Киселко* за човек с кисело, лошо настроение, с неприветен характер; РИ *Киселков.*

Кисьо̀вци, мах. към 1) Зла река, ЮИ 16 Троян; 2) Белица, ЮИ 6 Трявна. — Вероятно от *_Кисьо_ от един произход с *Киселковци*; РИ *Кисьо̀в* в Елена.

Клуба̀ровци, мах. към Д. Ко̀ритен, ЮИИ 10 Босилеград. — Неясно.

Кмѐтовци, с. СИ 6 Габрово. — От Пр *Кметовете,* срв. род *Кметцѝ* в Кутрахци към Вакарел, срхр. *Kmetovce, Kmeti, Kmečani* (IM 228).

Кова̀чевци, мах. към 1) Плачковци, Ю 5 Трявна; 2) мах. към Мечкул, З 24 Банско.

Ковачѐвци, мах. към 1) Гложье, З 6 Босилеград; 2) Гор. Уйно, ЮИ 9 Босилеград; 3) Дукът, ЮЗЗ 12 Босилеград; 4) с. З 12 Радомир, тур. **Ковачовча** 1576 (РСт 417); 5) с. СЗ 22 Самоков. — От Пр *Ковачите,* срв. срхр. и словен. *Kovačevci* (Im 238).

Кова̀чковци, мах. към Босилеград.

Кокала̀ровци, изч. мах. в Странджа (Аянов 187). — От Пр *_Кокалар_, от *кокал,* т. е. за хора, които обичат да гризат кокали. Мъчно от рум. *căcălău* 'куп(чина)', вж. от него *Кокаляне,* понеже думата не е засвидетелствана в български.

Копара̀новци, мах. към Въртешево, З 2 Кюстендил. — Може би от *_копаран_ 'който обича копър', срв. семантично *Чорбановци.*

Корча̀ковци, мах. СИ Вакарел, ССЗ 16 Ихтиман, изселена към 1885/1886 в Сгледници, Елинпел. и Селянин към Вакарел (Гунчев, Вакарел 101, 116, 117; АППр II 3—4, 155; ПДел 2, 338). — От Пр *_Корчаците_, срв. тур. диал. *korçak* 'пеленак, бебе; кукла' (SDD 959).

Коча̀нковци, м. ЮЗ Гинци, ССИ 8 Годеч. — От Пр *_Кочанко : кочан_ 'зелено стъбло; царевичен плод', срв. МИ *Кочанковец* при Градешница, Мих., *Кочанджик* при Малки извор, Хаск.

Кра̀нтовци, мах. към 1) Видима, ЮИ 18 Троян; 2) М. Търново. — От Пр *Крантите,* срв. *кранта* 'дръглив, слаб кон'.

Кратӳнковци, мах. към Троян. — Пр *Кратунко : кратунка* за човек с кратунеста (по форма) глава или глупав.

Крѐсльовци, мах. към Станчов хан, ЮИ 8 Трявна. — Пр *Крѐсльо,* срв. *Кря̀ковци.*

Кривошѝйовци, мах. към Кресна, Ю 26 Благоевград. — Пр *Кривошийите*

Кря̀ковци, мах. към Бичкиня, слята с Габрово. — Срв. *Крѐсльовци.*

Кьосѐвци, мах. към Фролош, СЗ 18 Благоевград. — Пр *Кьосетата : кьосе* 'комуто не расте брада', тур. *köse* също.

Лапавѝшковци, мах. към Елена. — От Пр *_Лапавишко_? Връзката с *ла̀пам* среща структурни пречки, макар че семантично подхожда.

Личаро̀вци, мах. към Гложье, З 6 Босилеград. — Неясно. От **лича̀р* 'припек'+*-овци ?* За *-ар* в ЛИ и Пр срв. тук *Стрезарцѝ, Филипарци.*

Лѝшковци, мах. към Искрец, СЗ 8 Своге. — От Пр *Лишко* от *лис* 'с бяло петно косми на челото', често име на кон *Лишко.* Или от ЛИ *Лишко*, срв. ЛИ *Лишо* от *Илия* във Враца (СтИлч).

Мазнѐвци, мах. СИ Логодаш, З 14 Благоевград. — От Пр *Мазне* за тлъст или подмазлив човек.

Мазнѐовци, мах. към Кресна, Ю 26 Благоевград. — От Пр *Мазнѐй, Мазнейо*, срв. *Мазнѐвци.*

Мана̀фовци, Мана̀овци, мах. към Граматиково, СИ 14 М. Търново. — От Пр *Манафите : манаф* 'малоазийски турчин', тур. *manav* 'зеленчукар, овощар'.

Матлѝевци, мах. към Теарце, СИ 10 Тетово, възникнала от преселници из поречието на р. *Мати* в Албания (ГП 437). — От Пр *Матлия.*

Машаровци, мах. към Градево, ЮЮИ 14 Благоевград. — От Пр **Машар* ? Срв. РИ *Машаров* в Скопие. Тур. *mâşer* 'общество' не подхожда семантично.

Мечкобѝевци, мах. към Елена. — От Пр **Мечкобѝя : мечкобѝя* 'ловец, който бие мечки'; за строежа срв. *Горобиовци*, както и *лукобия* 'гаванка за чукане на лук' (Геров), МИ *Вуковия, Вълковия*, от **вълковѝя* 'виене на вълци', за което вж. подробно у мене, БЕз 12, 1962, 116 сл.

Мечкỳевци, с. ССЗ 22 Щип (К 233; ГП 661; Б 1943; Сп 1917, 105), **Mečkuevci** (Im, IM 286), **Mečkujevci** (А 1914). — От Пр *Мечкуй : *мечкуй*, старинно прил. от *мечка* с наст. *-уй*, за която срв. *Подуяне, Сладуевци.*

Мѝгльовци, мах. към Топлеш-Зелено дърво, ЮЗ 8 Габрово. — Вж. *Мижовци.*

Мѝжовци, мах. към Габрово, ЮЗ 18 Благоевград. — От Пр *Мижо* от гл. *мѝжа*, за човек, който често мига, прен. = плашлив човек, срв. МИ *Мѝжова падѝна* при Дондуково, Лом.

Млеча̀новци, мах. към Вакарел, ССЗ 16 Ихтиман. — Изглежда от Пр *Млечан*, от *мляко* и *-jан*, вероятно за хора, които произвеждат или обичат мляко; семантично срв. *Млекоминци.*

Мършовци 1) м. Ю Толовица, ЮЗЗ 24 Лом. Изпърво СелИ; 2) **Mršovce (Emiršali)** (А 1914), **Mrševci** (Im 300; IM 299), с. И 13 Скопие. — Дуриданов, Ломско 128, свързва първото име с Пр *Мършо : мършо* 'телесно слаб човек', срхр. *mŕšo* също, РИ *Mršović* (AR), СелИ *Mršići, Mršinci* (Im 300), обаче диал. *мърша* 'смрадлива трева, Chenopodium vulvaria' (Присово, Търновско, Панчев, s. v.) насочва към МИ **Мършово.*

Огоря̀лковци, мах. към Илаков рът, ЮИ 6 Елена. — От Пр *Огоря̀лко* за мургав, възчерен човек, РИ *Огоря̀лков* в Поибрене, Панаг., МИ *Огоря̀лко(в) ва̀лог* при Петрѝч, Пирдопско. Според Ст. Илчев (устно) от начално значение 'обгорен от огън по тялото или комуто е изгорял имотът', рус. *погорѐлец.*

Папукчѝовци, мах. към Кресна, Ю 26 Благоевград. — От Пр *Папукчѝите : папукчия* 'обущар'.

Паралъ̀жовци, гол. мах. между Дръмша и Дреново, З 12 Своге. — От **Пара Лъжовци*, съставено от *пара* (вж. *Парапа̀ндовци*) и Пр **Лъжовци* от гл. *лъ̀жа*, срв. *Киллъ̀жовци.*

Пашовци, мах. към 1) Жълтеш, ЮЗ 6 Габрово; 2) Буйновци, Ю 6 Елена; 3) Джуровци, СЗЗ 16 Тетевен. — От Пр *Пашите : паша* от тур. *paşa.* Не е изключено от ЛИ *Па̀шо* от *Па-вел, Па-рашкев, Па-найот* и др.

Печикомадовци, Печи-комад, Печкомадовци, мах. към Брощица, ЮИ 10 Дебър (Русич Б 59). — От типа *стърчѝ-опа̀шка*, от *пека* и диал. *комад* ≤ *комат*, вероятно иронично.

Пла̀чковци, с. Ю 5 Трявна. — От Пр *Пла̀чко* за плачливо дете, срв. честото РИ *Пла̀чков* Според преданието заселено от преселници из *Плаково*, Търновско (Ж. Чанков, Геогр. р., 1939, 336).

Плашѐнкьовци, мах. в Дебели лак, ЮЮЗ 12 Радомир (ст). — От Пр *Плашенкьо* за плашлив човек, РИ *Плашѐнков* в Кюстендил, МИ *Плашѐва лива̀да* при Драгомирово, Радом.

Плашѐовци, мах. към Чибаовци, З 10 Своге. — От Пр *Плашей*, от *пла̀ша*, срв. *Плашѐнкьовци.*

По̀по̀вци 1) с. СЗ 5 Габрово; мах. към 2) Лесичарка, ССИ 8 Габрово; 3) Брощица, ЮИ 10 Дебър; 4) Въгльовци, З 18 Елена; 5) Вакарел, ССЗ 16 Ихтиман; 6) И 15 Казанлък, сега Яворец; 7) Кленовик, ЮЮЗ 14 Радомир; 8) Ощава, С 24 Сандански; 9) Трявна; 10) Божѝца, ССЗ 14 Босилеград; 11) Доганица, ЮЗ 16 Босилеград; 12) Кутугерци, СЗЗ 18 Кюстендил. — От Пр *Поповете*, т. е. село, в което има няколко попа от един род. Срв. срхр. и словен. *Popovci* (IM 345).

Порожа̀новци, мах. към Гор. Уйно, ЮИ 9 Босилеград. — От Пр *Порожан*, срв. диал. *поро̀же* 'въже, с което връзват добиче за рогата'; за значението срв. диал. *въ̀жник* 'обесник'.

Пръ̀дльовци, мах. към Заберново ССИ 14 М. Търново.

Пръчовци, мах. към Свидня, З 6 Своге. — Може от Пр *Пръчовете*; едва ли от ЛИ *Пръвчо*, понеже *-в-* би се запазило в говора; срв. от същата основа тук *Първовци, Първце.*

Разпо̀повци, мах. към Елена. — От Пр *Разпо̀па* за разпопен поп, срв. РИ *Разпо̀пов* в Габрово, МИ *Разпоповица* при Ветрен, Паз., сръб. РИ *Raspopov, Raspopović* (AR), струс. *Распопа Даниловъ* 1472 (Тупиков 390).

Рикаче́вци, старо име на Валявичарска махала към Раково, Ю 22 Кюстендил. — От Пр *Рика̀ч : рика̀ч* 'който рика, викач', срхр. рядко *rikač* 'викач' (AR), СелИ *Рикачѐво*, Босилеградско и Вранско, *Рикачев дол* при Кутугерци, Кюст.

Рога̀чевци, м. в Странджа. — Изпърво СелИ, от Пр *Рога̀чите* от *рога̀ч* 'елен', вероятно за прости или упорити хора, срв. сръб. *Rogačići* (Im 378). От друга страна от МИ **Рогачево* = прил. от *рогач*, срв. с. *Рогачево*, Тетовско, словен. *Rogačice*, сръб. *Rogačica* (Im 378).

Рука̀ловци, мах. към Паспалово, Малкотърн. (Аянов 188). — Изглежда от Пр *Рукалата : рукало*, от диал. *ру̀кам* 'викам, рева'; семантично срв. *Кря̀ковци, Крѐсльовци.*

Ръгльовци, мах. към Етърът, Ю 6 Габрово. — Пр **Ръгльо* от гл. *ръгам?*

Ръковци, с. ЮИ 9 Дебър (Русич Б 61 сл.) със стар род *Ръковци.* — От Пр *Рък(от)*, начално *Арък*, от тур. *arık* 'слаб, мършав', срв. *Ръковата кория = Арковата кория* при Д. Камарци, Пирд.

Ря̀зковци, мах. към Габрово. — От Пр *Рязката* от *ря̀зка* 'белег от порязване', РИ *Ря̀зков* в Габрово.

Сарао̀шовци, мах. към Вакарел-Брънковци, ССЗ 16 Ихтиман, с едноимен род (Гунчев, Вакарел 102). — Начално *Сархошовци: сархош* 'пияница', тур. *sarhoş* също, с преход **Сароош* с удължено *о* поради изпадането на *-х-*, както в диал. *бееме* от *бехме*, и асимилация *а-о/а-а.*

Свина̀ровци, мах. към Резово, ЮЮИ 15 Ахтопол (Аянов 188). — От Пр *Свинарите : свинар*, хърв. *Svinjarevci* (IM 415).

Сира̀ковци, мах. към Батулци, ЮЗ 18 Луковит, тур. **Сиракуфджа** 1430 (РСт 459).— От Пр *Сира̀ците : сира̀к*, РИ *Сира̀ков*, често, с. *Сирако̀во*, Орях. Може също от ЛИ **Сирак*, срв. стпол. ЛИ *Sirak, Sirakowic, Sirko, Siroch, Sirosław, Sirosz, Sirota* (архив на PAN в Краков).

Скачко̀вци, с. ЮИ 20 Куманово (ГП 566; ЕК 287; К 215; Сп 1917, 31; Б 1943), **Skačkovce (Alifakli)** (А 1914), **Skačkovce** (Im 393; IM 388). — От Пр *Скачко* за човек с дълги крайници (като скакалец), от гл. *ска̀кам* 'скачам', срв. *Ска̀чкова махала̀* до Бутроинци, Трън., *Ска̀чково га̀рище* при Буново, Пирд, *Ска̀чкова поя̀та* при Велковци, Брезн., РИ *Ска̀чков* в Златица и Панагюрище, вероятно и *Скачковец* в СЗ Рила и при Калково, Самок.

Скрапльо̀вци, мах. към Пелатиково, ЮЮИ 14 Кюстендил. — Диал. *скра̀пля* 'скорпион, стонога'.

Спанчѐвци, с. ЮИ 10 Берковица, тур. **Испанчувиче** 1453, **Испанча** 1576, 1607, **Испаниче** 1666 (РСт 462). — От Пр *Спанчо*, вж. *Спанци*, също *Спанчево*, Щипско, *Spančevac*, Вранско, *Spance*, Нишко (IM 396).

Стригу̀левци, м. И М. Търново (Б 25). — Изпърво СелИ, срв. срхр. *strïga* епитет на овца (т. е. която се стриже), *Strigova* (Im 413).

Стругарѐвци, рид СИ Каленик, З 16 Видин (Б 25). — Изпърво СелИ, от Пр *Стругарь : стругар* 'дъскорезач', срв. диал. *струг* 'дъскорезница'.

Таба̀ковци, мах. към Трекляно, СИИ 12 Босилеград. — От *табак* 'кожар'.

Та̀рльовци, мах. към Видима, ЮИ 18 Троян. — Диал. *тарльо* 'таралеж' (Геров).

Тата̀ровци, мах. към Ярешник, ЮЗ 13 Босилеград. — От Пр **Татари(те).*

Терзѝевци, мах. към Стояновци, ЮЗ 16 Луковит. — Пр *Терзиите*, вж. *Терзийци.*

Терзѝйовци, мах. към Райковци, ЮИ 10 Трявна.

Торля̀ковци, мах. към Цървеняно, СИ 10 Кюстендил. — От Пр **Торля̀к* от *торля̀к* < *торла̀к* 'прост, мръсен човек', срв. *торлак* 'който говори лошо и сръбски и български' (в Източна Сърбия). За фонетиката срв. *Челя̀ковци* и *Чоляко̀вци.*

Трътѐвци, мах. към Трекляно, СИИ 12 Босилеград. — Вероятно от *трът, трътей* фиг. 'мързеливец'.

Ту̀мбевци, мах. към Беброво, И 10 Елена. — От Пр *Тумбите*, срв. *ту̀мба* детски говор 'корем, стомах', тук вероятно „хора с големи кореми, кормести", РИ *Ту̀мбев* в Габрово, Търново, Русе, Бургас, Разлог, Кюстендил (СтИлч).

Тупаро̀вци, мах. към Трекляно, СИИ 12 Босилеград. — Връзката с *топор* и *туп-авица* диал. 'тепавица' среща фонетични пречки.

Тутѝнкьовци, мах. към Искрец, З 6 Своге. — От Пр *Туту̀нкьо* за пушач.

Тютюнджѝевци, мах. към Граматиково, СИ 14 М. Търново. — Срв. *Тутункьовци.*

Уру̀чевци, мах. към Жълтуша, ЮЗ 9 Ардино. — От Пр *Уручетата : уруче*, умал. от *урук* < *юрук*, с изпадане на йотацията, срв. *Юруковци.*

Факѝровци, мах. към Заселье, С 9 Своге. — Пр *Факири*, тур. *fakir* 'сиромах'.

Факѝрчовци, мах. към Ябланица-Шумнене, СЗ 18 Тетевен. — Пр *Факирчо.*

Фу̀тьовци, мах. към Зла река, ЮИ 16 Троян. — Пр *Футьо* от *фута* 'престилка', срв. *Фу̀тек(ов)* в Панагюрище.

(Х)аджѝевци, с. СИ 10 Дебър (К 263), **Аджиевци** (Б 1943), **Аџиjевци** (РечнМ 172). — От Пр *Хаджиите*, срв. и *(Х)аджийовци.*

(Х)аджийовци, мах. към Брощица, ЮИ 4 Дебър (Русич Б 59).

Хѝтрьовци, мах. към Трявна. — Вероятно от Пр или ЛИ *Хитрьо* за хитър човек, срв. *Хитрев дъб* при Опан, Старозаг., *Хитровска махала* към Троян.

(Х)о̀джовци, мах. към Баланци, ЮЮИ 3 Дебър (Русич Б 100). — Пр *Ходжите*, семантично срв. *Поповци*.

Цацаровци, мах. към Старцево, СЗ 8 Златоград. — С асимилация от *Цацоровци*, *Цацуровци*, вж. *Цацуровци*.

Ца̀цуровци, с. З 14 Сливница. — От Пр *Цацурите*, срв. ***цацурка*** 'кратунка за вода', семантично срв. *Кратунковци*.

Цръклѐвци, с. ЮИ 8 Годеч, същата форма и в турски извор от 1683 (П. Миятев, АППр II 1, 1939, 111). — От Пр *Црькле* от *църкам* 'пищя, викам, крякам досадливо', семантично срв. *Крѐсльовци*, *Кря̀ковци*, *Рука̀ловци*.

Чаушѐвци, мах. към Гор. Уйно, ЮИ 9 Босилеград. — От *чау̀ш(ин)* 'десетник; слуга' (Геров).

Чекъ̀ровци, мах. към Ощава, С 24 Сандански. — От Пр *Чекърите*, тур. *çakır* 'небесно син; вид сокол', често РИ *Чакъ̀ров*.

Челя̀ковци, мах. към Гор. Тлъмино, ЮЮЗ 16 Босилеград. — Вж. *Чолякòвци*.

Чипѐвци, мах. към Босилеград. — Вероятно от *чип* 'който е със сплескан нос', РИ *Чипев* в Копривщица.

Чита̀ковци, мах. към Кози рог, ССЗ 10 Габрово. — От Пр *Чита̀ците* от *чита̀к* хулно 'турчин', тур. *çıtak* 'турчин от Балканите'; тук вероятно прякор на зли и отмъстителни хора.

Чолякòвци, мах. към Трекляно, СИИ 12 Босилеград. — От *чолак* 'улог; еднорък'; за *л'* срв. по-горе *Торляковци*.

Чомарòвци, мах. към Д. Кòритен, И 10 Босилеград. — Вероятно от **чумар* 'болен от чума'; срв. *Чумаковци*.

Чорапѝновци, мах. към Лечевци, СИ 10 Босилеград. — От **чорапина* 'голям чорап'? Неясно.

Чорба̀новци, мах. към Божѝца, ССЗ 14 Босилеград. — От Пр **Чорбан : чорбан* 'който обича чорба'; семантично срв. *Копарановци*.

Чума̀ковци 1) мах. към Кметовци, СИ 5 Габрово, сега Овощарци; 2) с. ССЗ 14 Луковит, тур. **Дираз буруд** (тур. *dıraz* 'голям' и *буруд* ≤ бълг. *брод*, вероятно на Искър, който тече ЮИ край селото) с друго име **Джумакафджа** 1430 (РСт 477). — К. Попов, Белослатинско 57, извлиза от тур. *çomak* 'недъгав, улог човек; боздуган' и добавя, че според местно предание селото било заселено от *чумаци* 'хора, които бягат от чума', но смята, че това обяснение е малко вероятно. От турска основа не би могло да се излезе, както поради образуването (засвидетелствувано в самото начало на XV в.), така и поради факта, че не може името да възникне от нея през XV в. Трябва да се приеме, че името *Чумаковци* е възникнало от *чумак*, в съгласие с народното обяснение и то не много след края на XIV в., докогато е било известно като *Голям брод*.

Шарамѐтовци, мах. и едноимен род към Вакарел-Драгиовци, ССЗ 16 Ихтиман (Гунчев, Вакарел 104). — От Пр *Шараметите*, начално *Шереметите*, от тур. диал. *şeremet* 'хитър, ловък' (SDD 1281), срв. с. *Шереметлер*, сега Кобиляне, Ардинско, *Шереметов камик* при Лакатник, р. *Шеремета* в С Рила, с. *Шереметя*, Търн., *Шереметово*, Маданско, и др.

Шарѐнковци, мах. към Бучино, СЗ 7 Благоевград. — От Пр *Шарѐнко* от *ша̀рен*, за човек с шарени дрехи или страдал от едра шарка.

Шерѐнковци, мах. към М. Търново. — С преглас от *Шарѐнковци*.

Шѝлковци, с. З 8 Елена. — От Пр *Шѝлко : шѝло*, вероятно за хора, които обичат да се врат навред като шило, срв. и *Шѝловци*.

Шѝловци, склон СЗ Горна Градешница, С 14 Сандански (Б 25). — От Пр *Шилото : шило*, срв. *Шилковци*; има вероятност и от МИ **Шилово* = прил. от *шило*, фигуративно 'остър връх', често МИ *Шилото*, сръб. СелИ *Šilovo*.

Шѝшковци, мах. към Шилковци, З 8 Елена. — От Пр *Шѝшко : шѝшко* 'дебел човек', от тур. *şişko* също, от един произход с *Шишман*. Срв. следващото.

Шишкòвци, с. С 4 Кюстендил. — Вж. *Шишковци*, срв. хърв. *Šiškovci*, сръб. *Šišići*, *Šišince* (IM 421).

Шѝяковци 1) мах. към Поибрене-Нивица, З 14 Панагюрище; 2) с. ССЗ 18 София, тур. **Шиякуфджа** 1420, **Шиякуфча** XV в., 1576 (РСт 438), напоследък слято с Маслово под името Обединение. — От Пр ***Шѝяците*** от *шѝяк* 'твърдоглав, упорит', срв. *Шѝякова махала̀* в Проданча, Трънско, сръб. *Šijakovac*, хърв. *Šijakovina* (IM 420).

Шòдековци, мах. към Въгльовци, З 18 Елена. — От Пр или ЛИ *Шодек* ≤ *Шоде*, *Шодьо* и *-ек*, срв. стсръб. ЛИ *Шодоıе* XIV в. (AR), вероятно от *šȍdati* 'клатушкам', т. е. изпърво Пр, срв. *Шодин кладенец* при Копиловци, Берк., хърв. СелИ *Šodilovci*, *Šodići*, квартал в Риека.

Шомѐвци, мах. към Фролош, СЗ 18 Благоевград. — Срв. срхр. *šoma* 'слаба ракия'.

Шòповци, мах. към 1) Граматиково, СИ 14 М. Търново (преселена от Софийско, Делирадев, ПДел 1, 64); 2) Ощава, С 24 Сандански. — От Пр ***Шопите*** за хора, които са ходили в *Шопско* (Софийската област) или са преселници от там. Често РИ

Шопов, Шопчев.

Шу̀глевци, мах. към Белица, СИ 10 Ихтиман. — От Пр *Шу̀гльо* от *шу̀га* 'краста'.

Щукнѐвци, мах. към Пещера, ЮЗЗ 17 Радомир. — Вероятно от Пр **Щукне* от *щуквам* 'изчезвам изведнъж, избягвам'.

Щу̀ровци, мах. към Стоилово, С 6 М. Търново. — От Пр *Щурите : щур.*

Щърбѐвци, мах. към Дъбрава, С 2 Благоевград. — От Пр *Щърбе* от *щърб* 'който няма зъби или с голямо разстояние между предните резци'.

Юру̀ковци, мах. към Кресна, Ю 26 Благоевград. — Пр *Юруци*, срв. *Уручевци.*

Яздира̀стовци, мах. към Вакарел, ССЗ 16 Ихтиман. — Иронично за хора, които живеят в местност с много храсти.

7. Селищни имена, образувани от прилагателни на *-ин* от лични имена, тип „Бело̀тинци“

Алѐксинци, мах. към Лисец, З 10 Кюстендил. — От ЛИ *Алѐкса* м, срв. *Алѐксин буна̀р* при Неделище, Сливнишко, *Алѐксин дол* при Кожинци, Трънско, *Алѐксин кла̀дънъц* при Вишан, Годечко.

А̀линци 1) с. СИ 16 Битоля (Сп 1917, 4; Б 1943), **Alinci (Ali baba)** (А 1918); 2) с. в обл. Козяк, И 20 Куманово (ГП 561; К 216; Б 1943), **Аленци** (ЕК 287); 3) с. Ю 10 Прилеп (К 244; Сп 1917, 9; Б 1943), **Alinci** (А 1918), **Alince** (А 1914; Im 63); 4) **Долно Алинци,** с. ЮЮЗ 9 Прилеп (К 246), **Alince** (А 1914; А 1918); 5) **Пусто Алинци,** с. Ю Прилеп (К 247). — Най-вероятно от **Алиинци*, от ЛИ *Алия*, тур. *Ali*, към което насочва и успоредната форма *Ali baba* в Битолско; може от Пр **Хала* за халовит, буен човек, от какъвто произход изглежда е Самоковското село *Алино*, с по-стари форми *Халино* XVI—XVIII в. (Гошев, СЗН 3, 25), което не съвпада с обяснението на Миков 234, от стб. альнии 'сърна' (вж. подолу) поради старата форма, която продължава и до XIX в., както се вижда от *Haleno* в Generalkarte от II половина на XIX в. и от картата на Fried от 1829; също от изч. ЛИ **Ала*, срв. ЛИ Алота 1348 (Душан, Гласник 15, 291); или изцяло от *алинци* 'братови деца', в югозападни говори (Мја 10, 1—2, 131), което ще да стои във връзка със стб. альнии 'сърна' (Супр.), альниць (Григори Назиански, преп. от XI в.), обаче в тоя случай семантичната страна не е много ясна.

Ба̀инци, мах. към Гложье, З 6 Босилеград. — От ЛИ *Ба̀я*, ж. от *Ба̀йо*, срв. *Ба̀ин дол* при Злогош и Лечевци, Кюст., *Ба̀ин рид* при Лисец, Кюст., *Ба̀ин чука̀р* при Брусник, Брезн., *Ба̀ина падѝна* при Д. Глоговица, Радом., и др.

Балѝинци, мах. към Бранковци, Ю 9 Босилеград. — От ЛИ *Балѝя*, срв. *Балѝева пещера̀* при Девин, *Балиево* в Странджа, *Балѝево бърдо* в Гоцеделч.

Бѐдинци, мах. към Д. село, З 15 Кюстендил. — От изч. ЛИ *Бѐда*, срв. МИ *Бѐдиница* до Лилково, Пловд., с. *Бѐдине*, Куман., сръб. *Bedina Varoš* (IM 76).

Бело̀тинци 1) с. ЮИИ 20 Белоградчик, тур. **Белотинче** 1666 (РСт 372); 2) с. СИ 5 Михайловград. — От изч. ЛИ *Белота*, нач. *Бѣлота = бѣлъ* и *-ота*, срв. с. *Белотино*, Струмишко, *Balota, Balota de Jos, Balota de Sus* в обл. Крайова, *Baloteasca* в ок. Питещ, *Baloteşti* в И Румъния (Ind 127), със затвърдяло *б*, ЛИ *Бало, Балин* (вж. *Балинци*) и др., стпол. ЛИ *Białota* (архив на PAN в Краков), както и по-горе *Белотѝнци*, Драмско; *Белотинци* в Нишко (Сп 1917, 43).

Бера̀инци, с. ЮЗ 5 Трън. — От ЛИ **Берая*, родително-винителна форма от ЛИ **Берай*, какъвто тип се среща в Трънско (напр. *Раша, Джура, Ранча* и др. м. ЛИ), от *Беро* и *-ай*, за което вж. у мене, ИИБЕз 8, 1962, 191; или ж. ЛИ **Берая = Бера* (известно в Банат и в Прилеп) и *-ая*, както ЛИ *Буная* 1610 във влахобълг. грамоти (Морошкин 41).

Бѝлинци, с. СЗ 9 Брезник, тур. **Биглинче** 1576 (РСт 373), където тур. *г=й*. — От ЛИ **Била*, начално **Бꙑла*, от бꙑти или от бꙑліє, срв. с. *Билинци*, С Прешово (Б 1943), ЛИ *Билка* в Орях., Никоп. и в Карловско, *Биляна* в Прилеп, Ресен, Кичево, Тетово, МИ *Бѝлина ба̀ра* ЮЗ Берковица и при Ломница, Трън., м. ЛИ *Бѝльо* в *Бѝльовите падѝни* при Оградна, Златогр., *Бѝльово* при Чепинци, Маданско, и др.

Бого̀инци, мах. СЗ Егълница, ЮЗ 12 Радомир (ст). — От ЛИ *Богоя* ж. или м.

Божѝкинци, мах. към Босилеград. — От ЛИ *Божѝка* м, срв. МИ *Божѝка* при Угърлии, Ксант., *Божѝкова нѝва* при Илия, Кюст.

Бо̀йкинци, мах. към Трекляно, СИИ 12 Босилеград. — От ЛИ *Бо̀йка*, често.

Босѝлкинци, мах. към Бъзовица, СИ 11 Босилеград. — От ЛИ *Босѝлка*, често в западни говори.

Бралѐинци, м. при Гол. Папраница, ЮЮИ 6 Дебър (Русич Б 97). — Изпърво СелИ, от ЛИ **Бралея*, начално родително-винителна форма от **Бралей*, развито от *Брале*, *Брало* (срв. *брале* 'брат(ко)', особено в западни говори и в нар. песни), произв. от *брат*, срв. *Бральов камик* при Трудовец, Ботевгр., разширено с *-ей*, вероятно под влияние на ЛИ като *Андрей, Пантелей, Доротей* и др.

Бръзинци, мах. към 1) Раково, Ю 22 Кюстендил; 2) Трекляно СИИ 12 Босилеград. — От изч. ЛИ *Бръ̀за*, срв. МИ *Бръ̀зиното* при Добравица, Свог., *Бръзин кла̀дънъц* при Превала, Мих., *Бръзин дол* при Згурово, Кюст.

Бу̀синци, с. Ю 6 Трън, тур. **Бушинджe** 1453, **Бусинче** 1576 (РСт 378). — Явно от ЛИ **Буса*, но едва ли в етим. връзка със струс. ЛИ *Буса, Буславъ*, често (Морошкин 30), което е може би от *Богуслав*, а от един произход със стсръб. Богоѥ Бльсовикь XIV в., сега *Busović* (AR), предадено с българска фонетика в основата, т. е. ЛИ **Блъсъ*, запазено в честото източнобълг. ЛИ *Блъс-ко, Блъс-ков*, от *блъ̀скам* в диалектното му значение 'святкам, бляскам', начално 'удрям', срхр. *bùsati se* 'удрям се, бия се', *bùsnuti se* 'бия се в гърдите', със замяна *лъ* > *у* под сръбско влияние. В такъв случай трябва да се приеме, че промяната *лъ* > *у* е настанала в бусинския говор преди XV в., или по-вероятно е, че населението е дошло от по-западни земи с готова замяна *лъ* > *у*, понеже в съседни селищни имена тая замяна става по-късно, срв. напр. СелИ *Вълкан* 1576, *Вулкан* 1624, сега *Вукан*, Трънско, *Вълкува* 1576 (т. е. *Вълково*), сега *Вуково*, Кюст. (РСт 386). Срв. при това *Боусино* 1348—1353 в Призренско (Душан, Нов 686), *Бусин дол* при Царичина, Свог. Според I. Popović, Geschichte der Serbokroatischen Sprache, Wiesbaden 1960, стр. 9, сърбохърватският преход на праслав. **ъl* в *u* не може да се дели от метатезата *ort-, olt-* и трябва да се приеме, че е станал немного по-късно от нея. С други думи това трябва да се отнесе към VIII—IX в., когато се завършва ликвидната метатеза в български.

Ва̀ксинци, с. С 6 Куманово (ГП 553; К 217; Б 1943), **Ваксенци** (ЕК 287), **Vaksince** (А 1914; Im 450; IM 443). — Може би с премет от **Васкинци*: ЛИ *Васка*, станал на албанска почва (селото е албанско), както в СелИ *Ваксево*, Кюст. (от **Васкево*), вероятно под влашко влияние, срв. *Ваксевци*.

Вѐлинци, мах. към 1) Караш, ЮЗ 22 Луковит; 2) Трявна. — От ЛИ *Вѐла*, срв. хърв. *Velinci* (IM 451).

Волѝчинци, Волѝчина махала̀, мах. към Косово, СИ 13 Босилеград. — Изглежда от изч. ЛИ **Волика*, **Волица* от *воля*, срв. стсръб. ЛИ Волица (Гласник 15, 290, 298), стпол. ЛИ *Woli-sław, Wol-isz, Wol-ęta* (архив на PAN в Краков).

Вра̀нинци, с. СИ 4 Кочани (К 227; Сп 1917, 102; Б 1943), **VranInci** (Im 468; А 1914). — Едва ли от същ. *врана* 'птица Corvus cornix', а от ЛИ **Врана*, срв. честото патронимично име *Враница* в югозападни области, = срхр. *Vranić, Vranići*, пол. *Wronice*, чеш. *Vranice*.

Връ̀тинци, мах. към 1) Бъзовица, СИ 11 Босилеград; 2) Трекляно, СИИ 12 Босилеград. Срв. там *Връ̀тин кла̀денец* и *Въртина нѝва*. Според местно предание от Пр *Връ̀та* за развратник, разсипник. Срв. РИ *Връ̀тин* в Радово, Трънско, стпол. ЛИ *Wierci-sław*, стлуж. *Veŕtislav* (DS 17, 51).

Въка̀нинци, мах. към Кресна, Ю 26 Благоевград. — От ЛИ *Въка̀на*, по-старо *Вълка̀на*, с преход *ъл* > *ъ*, типичен за говора, срв. там *вък, съ̀нце*.

Га̀лотинци, равнище при Дреновец, ЮЗ 24 Лом. — От ЛИ **Галота*, от *гал* 'черен', вж. Дуриданов, Ломско 129, срв. *Вранинци*.

Гѝгинци, с. ЮЗ 12 Брезник. — От ЛИ *Гѝга* м, от *Григор* в говора.

Гру̀инци 1) с. СИ 4 Босилеград, **Gruinci** (Im 194), **Grujinci** (IM 194); 2) мах. към Илия, ЮЮИ 24 Кюстендил; 3) м. Ю Филиповци, И 6 Трън. Изпърво СелИ. — От ЛИ *Груя* м, начално родително-винителна форма от *Груйо*, срв. *Груйовци*, както и вр. *Груиница* при Велиново, ЮИ Трън.

Гу̀линци 1) с. З 22 Крива Паланка (ГП 677; К 224; ЕК 287; Сп 1917, 30; Б 1943), **Gulinci** (IM 196), **Gulince** (Im 195); 2) с. ЮИ 20 Лерин (К 250; ВТр 21), **Гулинце** (Б 420), **Гюленджа** (Б 1943), **Gjülünc** (А 1914; А 1918), **Γκιουλέντζα,** сега Ροδώνας, Родонас (ПТЕ 340; ВТр 21). Освен *Гулинци*, всички форми застъпват турския изговор на името.— От ЛИ **Гу̀ла*, откъснато от ЛИ като *Дра-гу̀ла, Ня-гу̀ла* и др., МИ *Гу̀лино равнѝще* при Ивковци, Трънско, РИ *Гулев* в Тетевен, Враца, Оряхово (СтИлч).

Гу̀шинци, м. Ю Филиповци, И 6 Трън (ст). — Изпърво СелИ, от ЛИ **Гу̀ша*, откъснато от ЛИ като *Бла-гу̀ша, Дра-гу̀ша*, срв. *Гу̀шин кла̀денъц* при Врабча, Трънско, *Гу̀шова коша̀ра* при Дорково, Паз., *Гу̀шова чу̀ка* при Пловдивци, Смол., както и *Гуша̀нци*.

Гьо̀ргинци, мах. към 1) Бъзовица, СИ 11 Босилеград; 2) Метохия, С 9 Босилеград.

Гю̀ринци, м. З Бойница, С 8 Кула (ст), **Гюренци** (Б 25). — Изпърво СелИ, от ЛИ *Гюра*, често в говора, срв. и *Гюркино блато* (там), *Гюрина падина* при Неделище, Сливн., *Гюркова могила* при Рудозем, Смол., както и *Джуринци*.

Джо̀кинци, мах. към Метохия, С 9 Босилеград. — От ЛИ *Джо̀ка* в западни говори, срв. МИ *Джо̀кин кла̀денец* при Лѝсец и *Джо̀кино ло̀зе* при Гърбино, Кюст., *Джо̀кина нѝва, Джо̀кино бра̀нище* при

Пенкьовци, Трънско, *Джо̀кините нѝви* при Гюргево, Ст. Дим., *Джо̀киница* при Ломница, Трънско.

Джу̀ринци, мах. към Искрец, СЗ 8 Своге (СтИлч). — От ЛИ *Джура* от *Гюра* (вж. *Гюринци*) с преход *г'* > *дж*, срв. *Джуровци.*

Дѝлинци, мах. към Джурово, СЗЗ 18 Тетевен. — От ЛИ *Дила*, срв. *Дило* от *Костад-дин*, често в Тетевенско, Ботевгр., Плевенско и др.

Дѝмкинци, мах. към Д. село, З 15 Кюстендил.

До̀йкинци 1) с. СИ 16 Пирот (Сп 1917, 61 ; Б 1943), **Dojkinci** (Im 131) ; 2) мах. към Ябланица-Пали-лула, СЗ 18 Тетевен (Сп 1921, 371). — От ЛИ *Дойка*, съкратено от *Радойка*, срв. *Дойкина локва* при Трояново, Бург., *Дойкински дол* при Бачково, Асеновгр., *Дойкина падина* при Драголевци, Кюст., *Дойкина чешма* при Пателеница, Пазардж., и др., сравнително нови имена поради непалатализиране *к* > *ч* ; срв. *Драгойчинци.*

До̀нкинци, мах. към Ранинци, ЮЗЗ 14 Кюстендил.

Драго̀йчинци, с. С 13 Босилеград, тур. **Дирагуйчинче** 1576 (РСт 402). — От ЛИ *Драго̀йка* с палатализиране *к* > *ч*, по-старинно от *До̀йкинци.*

Драго̀тинци 1) с. С 12 Брезник, тур. **Дираготинче** 1576 (РСт 403) ; 2) мах. към Добравица (Загъжене). СЗ 10 Своге. — От ЛИ *Дра̀гота*, известно в Поибрене, Панаг. (1959), срв. с. *Драготин*, Валовишко, *Ντρεγούτια* в Епир (MV 45), хърв. и словен. СелИ *Dragotinci* (IM 149), *Дра̀готинец* при Дебелцово, Севл., с. *Драготи* при Берат и Малешево в Албания, *Драготин дол* при Враня стена и Калотинци, Радом., *Драготница* при Добравица, Свог., и др.

Дра̀жинци, с. И 16 Белоградчик. — От ЛИ *Драга* или *Дража* м или ж, срв. ЛИ *Дража* ж 1626 в Свищовско (ИНЕМ 1, 154), МИ *Дра̀жин дол* при Гигинци, Брезн., *Дра̀жина лива̀да* при Трън, *Дра̀жина корѝя* при Гъбене, Севл., *Дра̀жин ка̀мик* при Трън, *Дра̀жино ливадчѐ* при Трекляно, Кюст., и др.

Дра̀инци, с. ЮЗЗ 20 Трън (Сп 1921, 166; Б 1943), **Drainci** (Im 148). — От изч. ЛИ **Дра̀я*, стсръб. ЛИ Драѥ (Даничић 1, 305), МИ *Дра̀ино лива̀ге* до Ракита, Брезн., *Дра̀ина падѝна* при Горочевци, Трън., *Дра̀ин дел* при Трекляно, Кюст., *Дра̀ин рид* при Дивля̀, Радом. ; с. *Drainac*, Нишко (Im 148), по-нататък *Дра̀йчина махала̀* при Божица, Босилегр., *Дра̀йчин дол* при Бобешино и *Дра̀йчино лѐшье* при Трекляно, Кюст.

Ду̀динци, мах. към 1) Дукът, ЮЗЗ 12 Босилеград ; 2) Дръмша, З 12 Своге. — От ЛИ *Ду̀да*, срв. *Ду̀дев* в Габрово.

Ду̀линци, мах. към Дружево (Дупни връх), ЮЗ 16 Враца. — От ЛИ *Ду̀ла*, по всяка вероятност от *Ра-дула*, *Вла-дула* и под.

Ду̀ринци, мах. към Соволяно, С 5 Кюстендил. — От изч. ЛИ *Ду̀ра*, срв. *Ду̀рина корѝя* при Габров дол, Радом., *Ду̀рина падѝна* при Церецел, Свог., вероятно и рус. *Ду̀рин овраг* в Донската област (WRG 1, 667).

Ду̀шинци, с. З 20 Брезник. — От ЛИ *Ду̀ша*, м от *Ду̀шо*, произв. от *дух*, *душа̀* или откъснато от *Ра-ду̀ш*, *Вла-ду̀ш* и под. Срв. по-горе *Душа̀нци*, както и *Ду̀шина ба̀ра* при Гърло, Брезн., *Ду̀шин дол* при Бегуновци, Брезн., при Чуковезер, Радом., и при Буря, Севл., *Ду̀шина гла̀ва* при Алдомировци, Сливнишко.

Жо̀льинци, мах. към Назърица, ЮЗ 12 Босилеград. — От ЛИ *Жо̀ла*, известно в Софийско.

Жу̀инци, с. И 5 Прешово (Кк), **Жуенци** (К 219), **Жуинце** (РечнМ 200), **Žujince** (Im 495 ; IM 488), **Джуинци** (Б 1943). — От ЛИ **Жуя*, вероятно откъснато от **Бла-жуя*, срв. стсръб. ЛИ Блажꙋн XIV в., с. *Blažuj* в Босна и в Сараевско (AR), или от **Жуля* с преход *л'* > *j* под влашко влияние, срв. по-горе *Жульовци.*

Йова̀нкинци, мах. към Леска, З 12 Кюстендил.

Йо̀шинци, мах. към Ябланица-Шумнене, СЗ 18 Тетевен. — От ЛИ *Йоша.*

Кадѝфкинци, мах. към Гюешево, ЮЗЗ 18 Кюстендил. — Срв. РИ *Кадѝфкинци* в Невестино и Соволяно, Кюст., вж. *Кадѝфчинци.*

Кадѝфчинци, мах. към Фролош, СЗ 20 Благоевград. — От ЛИ *Кадѝфка*, вероятно от *кадифе* като скъп плат, срв. семантично ЛИ *Сърма*, *Атла̀за.*

Кака̀инци, дол при Хърсово, СИ 16 Петрич. Изпърво СелИ. — Неясно.

Калотенче, изч. село в Търновско, споменато в турски извор от XV в. (по В. Мутафчиева, устно). — От **Калотинци*, вж. *Кало̀тинци.*

Кало̀тинци, с. З 20 Радомир, тур. **Калотинче** 1576 (РСт 413). — От изч. ЛИ *Калота*, развито от ЛИ *Кало* (от гр., срв. *καλός* 'хубав') и *-ота* ; ЛИ *Калота* 1491 във влахобълг. грамоти (Морошкин 97), с. *Кало̀тина*, Сливн., сръб. ЛИ *Калота*, РИ *Kalotić* XIV в., с. *Калота* в Босна (AR), ч. *Калотиница* при Тепава, Ловешко, *Кало̀тин* при Агатово, Севл. (прил. с *-jь*).

Каранфѝлинци, мах. към Койно, ЮИ 24 Кюстендил. — От ЛИ *Каранфѝла.*

Ка̀рбинци 1) с. СИ 14 Белоградчик ; 2) с. ССИ 10 Щип (К 230 ; Сп 1917, 106 ; Б 1943), **Karbinci** (A 1914 ; Im 222), ꙋ градꙋ [= Щип] заселькь Кар'биниць, 1328 (Ст. Урош III, Нов 400), и на Брѣгалници село Карбиници, 1348 (Душан, Нов 422), о селѣ земли карбиничкои, 1335 (Душан, Нов

428). — От отдавна изч. ЛИ *Карьба*, произв. от *ка̀рам* 'коря, укорявам', срв. ЛИ Карьба XIV в. в Брегалнишката област: прида… црьквь… на Брѣгалници што ѥсть ѕидаль Карьба самь своима рѹкама, 1332 (Душан, Нов 404), село Сѣништа, село где ѥ сѣдель Доброславь Карбикь, 1366 (Ст Урош III, Нов 445), сега РИ *Карбов* във Варна и във Видин (СтИлч), срхр. РИ *Karba* (AR), срв. с. *Карбуница*, Кичевско, *Karbulovo*, Неготинско (Im 222); СелИ *Карба* в Солунско и *Karba*, ЮИ 16 Лясковик в Ю Албания (А 1918) едва ли ще са от ЛИ **Карба*, а от *карба* 'каране, спорене', от *ка̀рам се*, т. е. за чиито землища е имало каране; семантично срв. *Karjan*.

Кѐинци, мах. към Тишаново, Ю 22 Кюст. — От изч. ЛИ *Кея*, срв. МИ *Кеин стан* при Църнощица, Босилегр.

Клѝпинци (Песъко), мах. към Бучин проход-Василовци, З 17 Своге. — От ЛИ **Клипа?*, срв. хърв. СелИ *Klipino brdo* и *klip* 'цепеница; царевичен клас' (AR). Може би от **К(ъ) Липиньци*, от предлог *к(ъ)*, срещан при *Κουμπουριανά* (вж.), и ЛИ *Липа* (от *Алипа, Алипия*, широко известно в Средногорието, или от *липа* 'Tilia').

Ко̀жинци, с. Ю 10 Трън, тур. **Кожинче** 1576 (РСт 417). — От отдавна изч. ЛИ **Кожа*, вероятно изпърво прякор за слаб човек (само кожа и кокали) или с характерен цвят на кожата, срв. стсръб. Болѥславь Кожа XIV в. (AR), с. *Kožince*, Нишко, срхр. *Kožetin, Kožica, Kožino* (Im 240), МИ *Църнокожин гроб* при Горочевци, Трънско, *Кожина локва* при Драгоман, *Ко̀жина падѝна* при Киселица, Босилегр., още ЛИ *Ко̀жльо* в МИ *Ко̀жльова махала̀* към Цървище, Благоевградско, както и по-горе *Ко̀жльовци*.

Ко̀инци, с. СИ 16 Куманово (ЕК 287; Сп 1917, 30; Б 1943), **Койнце** (К 216), **Koince** (Im 229; IM 230), **Kojince** (А 1914). — От ЛИ *Коя*, ж от *Койо*, срв. *Койовци*, тук със стягане *ои > ой*, както при *Райнци* в същата област (вж.). Струва ми се пресилено от МИ **Койнь* = прил. от диал. *койн* с *-jь*, т. е. *коньов*, поради форми *Коинци*.

Кро̀тници, мах. към Батулци, ЮЗ 18 Луковит (Сп 1939, 10). — Може би с премет от **Кротинци*: ЛИ **Крота* от *крот-ък*, ЛИ *Кроте* в Софийско, срв. *Кро̀тьовци*.

Къ̀стинци, мах. към Трекляно, СИИ 12 Босилеград. — От ЛИ *Къ̀ста*.

Ку̀ленци, с. в обл. Козяк, СИ 15 Куманово (ЕК 287). — От *Кулинци?*

Ку̀линци, мах. към Искрец, СЗ 8 Своге (СтИлч). — От ж ЛИ *Кула* от *Никула*.

Ку̀шинци, мах. към Кутугерци, СЗЗ 18 Кюстендил.—По ЛИ *Ку̀ша*, м, срв. *Кушѐвци*.

Ла̀линци, с. в Софийско (нелокализирано), чиито жители черкези се изселили през 1877 г. в Турция (Сп 1921, 298). — ЛИ *Ла̀ла*, м, от *Ла̀зар*, сега в Брезнишко и в Трънско.

Лѝпинци 1) с. З 15 Годеч; 2) с. Ю 6 Кайляр, още **Асан кьой** (К 270), **Липинци (Хасан кьой)**, сега Азвестопетра (ВТр 39), **Hasanköj (Lipinci)** (А 1914; А 1918), **Липинци,** отделно от съседното *Хасан кьой* (Б 420). — От ЛИ *Лѝпа*, може от *липа* 'Tilia', или от *Алипа, Алипия*, както в Средногорието; срв. *Клипинци*.

Лю̀бинци, с. З 17 Крива Паланка (Сп 1917, 30; Б 1943), **Любенци** (К 224), **Љубинце** (РечнМ 226), **Ljubince** (Im 272; IM 271), погр. *Людинци* (ЕК 287). — От ЛИ *Лю̀ба*, срв срхр. *Ljubinci, Ljubina* (IM 271).

Ля̀линци 1) с. СЗЗ 12 Брезник, тур. **Лалинче** 1624 (РСт 428); 2) ливади при Бахалин, СЗЗ 10 Сливница (ГСУ 19, 201). — От ЛИ *Ляла*, м, което в източни говори е гальовно от *Вла̀до*; срв. с. *Ля̀лево*, Гоцеделч., както и *Лалинци*.

Ма̀ринци, Горни и **Долни,** мах. към Плачковци, Ю 5 Трявна. — От ЛИ *Ма̀ра* от *Мария*, срв. хърв. *Marinci* 2п (Im 283).

Матѐинци, мах. към 1) Гор. Кобилье, СИ 8 Босилеград; 2) Метохия, С 9 Босилеград. — От ЛИ *Матѐя* м, изпърво косвена форма от *Матѐй*.

Мачко̀линци, мах. към Перивол, С 10 Кюстендил. — От ЛИ **Мачо Колин?*

Меглѐнинци, мах. към Згурово, ЮИ 10 Кюстендил. — Срв. там *Меглѐнин ва̀лог*, прил. от ЛИ *Меглѐна*, известно в Кичевско.

Мѝдимци, с. ССЗ 10 Кичево (К 256; Сп 1917, 6; Б 1943), **Midimci** (Im 289), **Milinca (Midimci)** (А 1914), **Мидинци** (Мја 9, 52), **Midinci** (IM 289). — Според Б. Видоески, Мја 9, 52, „образувано од името *Мидин*". Срв. ЛИ *Мидхо* в Босна, от *Мидхат* (Škaljić 526).

Милѐнкинци, мах. към Църварица, ЮЮИ 25 Кюстендил. — От ЛИ *Милѐнка*.

Мѝлинци, мах. към Цървена ябука, ЮЮЗ 16 Кюстендил. — От ЛИ *Мѝла*.

Мѝлкинци, мах. към Буново, СИ 14 Кюстендил. — От ЛИ *Мѝлка*, не старо име.

Мѝтошинци, мах. към Трекляно, ССЗ 28 Кюстендил. — От ЛИ *Мѝтоша*.

Мѝтринци, мах. към Цървище, ЮЗ 18 Станке Димитров. — ЛИ *Мѝтра* от *Димѝтра*.

Младѐнкинци, мах. към Ранинци, ЮЗЗ 14 Кюстендил. — От ЛИ *Младѐнка*.

Мо̀инци, с. СИ 11 Цариброд (Сп 1939, 46; Б 1943), **Mojinci** (Im 296; IM 295). — От ж ЛИ **Моя* от прил. *мой*, срв. с. *Мойн*, Гевг., *Моин рид*, мах. към Полетинци, Босилегр.; вж. *Моянци*.

Му̀ртинци, с. СЗ 6 Брезник, тур. **Муртинджа** 1420 (РСт 435). — От изч. ЛИ *Му̀рта*, изглежда от първобълг., срв. чувашко *emert* 'орел', с което L. K. Kotona в Körösi czoma-Archivum II 5, 1930, 384 сл., обяснява *Омуртаг*, в Манасиевата хроника с форма Мꙋртагъ. То ще да е по-скоро народна форма от *Омуртаг*, отколкото *О-* да е гръцки член, изпаднал тъкмо поради това, както мисли Дуйчев, Стара бълг. книж. II 368. Името *Мурта* се среща още в XIV в. в сръбски извор: Моурта прѣкочєль, баштина Моуртина, ѡть моуртинѣхь сыновь (Нов 703; Гласник 13, 370) и извънредно често в МИ, особено в западни области (вж. у мене, Пирдопско 218). По хронологични причини *Муртинци*, както и Моурта в сръбските извори, не може да се свърже с тур. ЛИ *Murta* ж, *Murteza* м, които Škaljić 545, извежда от араб. *Murteḍā*. Като се излиза от ЛИ *Омуртаг*, изпадането на крайното *-г* остава необяснено.

Му̀синци 1) мах. към Гложье, З 6 Босилеград; 2) с. Ю 20 Прилеп (К 246; Сп 1917, 9; Б 1943), **Musinci** (А 1914; IM 300). — От ЛИ *Муса*, което по всяка вероятност е от *Муисеи* < *Моисей* с редукция както в *Муиш́и* в Родопите (вж. СбНУ 1, 143). Изглежда в миналото името е било по-често и е оставило следи в МИ като *Мусина*, Търн. (с тая форма още от 1430, вж. РСт 435) (според Миков 69, *Мусина* е от тракийски), *Мусин дол* в Севл., *Му̀сина нѝва* в Босилегр., *Му̀сина стра̀на* в Самок. и др., хърв. СелИ *Musić* (IM 300), и затова не може да се мисли, че е от тур. *Мустафа*.

Нанотинци, изчезнало село някъде между Луковитско, Белослатинско и Тетевенско (Етрополски поменик от 1840 г., Стоянов-Кодов, Опис 177). — От изч. ЛИ *Нанота* от *Нано* и старинна наставка *-ота*, срв. от същата основа *Нановци, Нанковци, Нанчовци.*

Него̀тинци 1) дол при Муртинци, СЗ 6 Брезник (ВВ); 2) **Нѐготинци,** м. при Неделково (Баба), ЮИИ 12 Трън (БДим; ст). — Изпърво СелИ, от ЛИ *Нѐго̀та*, запазено в МИ *Негота* при Панагюрище, *Неготина* при Лиляче, Врач., *Неготин* при Власатица, Врач., с. *Неготино*, Кавадарско и Тетовско и др.

Нерѐнджинци, мах. към Кресна, Ю 26 Благоевград. — От ЛИ *Неренджа*, с преглас *ра* > *ре* от **Неранджа*, известно във Вранско (Миличевић 316), от дърво и плод *неранджа*, гр. *νεράντζι, νεραντζιά*.

Нѝшинци, м. при Пирог, С 12 Гостивар (Мја 3, 118). — Изпърво СелИ от ЛИ **Ниша*, вероятно мъжко, съкр. от *Ста-ниша*.

Опа̀синци, дол СЗ Вукан, Ю 6 Трън (Б 50). — Изпърво СелИ, по всяка вероятност от предлог *о* и **Па̀синци*, от ЛИ *Па̀са* от *Спа̀са* или по-вероятно от *Паска̀л-ка*, срв. ЛИ *Пасѐ* в Соф., *Па̀си* в Разгр. и Рус., *Пасев* в Толбухин, *Па̀си дол* при Хвойна, Асеновгр. (дат. пад. от ЛИ *Па̀са*).

Пета̀чинци, с. С 5 Трън, **Petačinci** (IM 328). — От изч. ЛИ **Петача*, произв. от числит. *пет* и наст. *-ача*; за основата срв. рус. ЛИ *Pjatoj, Pjatko, Pjatunka*, сръб. *Petoje, Petan, Petak, Petko, Petoš, Petislav: Petisalić* (Mikl., PN 89), а за наст. СелИ *Petačići, Petačine* в Босна-Херцеговина (IM 328), стпол. ЛИ *Sul-acz, Stoj-acz* (архив на PAN в Краков).

Петра̀линци, с. СИИ 8 Струмица (Б 1943), **Petralinci** (Im 330; IM 329), **Петрелица** (К 160), **Petrelič** (А 1914). — От ж ЛИ **Петрала* = *Петра* и *-ала*, срв. ЛИ *Добр-ал, Драг-ал* и др., с. *Петралица*, Куман., и м. при Докьовци, Трън., *Петралице* при Дълга лука, Трън., стсръб. ЛИ Пєтралить (Морошкин 150). *Петрелица* е с преглас *ра* > *ре* и с топон. наст. *-ица*, от основа **Петрал(а)*, а *Pertelič* е турско. Ако се излезе от основа с ЛИ **Петралин(ь)*, тогава *Петралинци* ще бъде от тип „Душа̀нци".

Пѐшинци, мах. към 1) Доганица, ЮЗ 16 Босилеград; 2) Дра̀голевци, СИ 10 Босилеград.

Прьвни'цє, изч. село вероятно в Кривопаланско: и сиє приложи царство ми светомоу Николає [в Кривопаланското село Псача] сєло Прьвницє, 1358 (Душан, Нов 435). — От ЛИ *Прьва, срв. *Първовци*.

Ра̀йнци, с. С 7 Прешово (К 220), **Раинци** (Б 1943), **Рајинце** (РечнМ 234). — От ЛИ *Ра̀я*, срв. *Ра̀йна чешма̀* в Копривщица (от *Ра̀ина чешма̀*), хърв. *Raići*, сръб. *Rajac, Rajići* (IM 363). За прехода *аи* > *ай* срв. *Коинци* = *Койнце*.

Ракòтинци, с. Ю 7 Скопие (ГП 524; К 206; Сп 1917, 93; Б 1943), **Rakotinci** (Im 367; IM 364), **Rakotince** (А 1914), **Ракотинци XVI в.** (СелК 21); в поменика на Вунешкия манастир в Скопска Църна гора през XV в. е споменато село Ракиници (БСМ 131), вероятно същото. — От ЛИ **Ракота*; срв. хърв. *Rakotule* (IM 364), стпол. ЛИ *Rakosław* (PAN, Краков).

Ра̀нинци 1) мах. към Босилеград; 2) мах. към Кошарево, ЮЗ 12 Брезник; 3) с. ЮЗЗ 14 Кюстендил; 4) мах. към Елов дол, СЗЗ 20 Радомир. — От ЛИ *Ра̀на* или *Хра̀на*, срв. *Раниславци* и *Ранковци*.

Ра̀нчинци, с. ССЗ 20 Щип (ГП 661; Б 1943; ЕК 286), **Rančinci** (А 1914), **Rančenci** (Im 368; IM 365), **Ранчанци** (К 233). — От ЛИ *Ранча*, начално косвена форма от *Ранчо*, срв. ЛИ *Ранча* м, често в Брезнишко, Трънско, СЗ Кюстендилско, Босилеградско, и др.

Рàотинци, с. СИ 13 Тетово (ГП 453; К 211; Б 1943), **Raotince** (А 1914; Im 369; IM 365), **Рахотинци** 1461 или 1462 (Гласник скоп. научног друштва I 2, 458; Пурковић 135), попъ Велѧнъ ѡт **Раотинце,** XIX в. (Цонев, Опис 1923, 508). — От изч. ЛИ *Рахота*, срв. чеш. ЛИ *Rach*, сръб. *Rahoje, Rahac* (Mikl., PN 93), сръб. с. *Raotići* (IM 365), вероятно и бълг. СелИ *Рòдтино*, Битолско (от *Рахдтино* с отпадане на *х* и асимилация *а-д* > *о-д*).

Ру̀гинци 1) с. СЗ 10 Куманово (К 217; Сп 1917, 31; Б 1943), **Ругвинце** (ГП 554), **Ruginci (Arnaut)** (А 1914), село Изворь [=Ю до Ругинци], село Роугинци, 1354 (Душан, Нов 739), село Роугинци, село Изворь... село Глажнꙗ [= Ю Ругинци], 1381 (Евдокия, Нов 447); 2) с. И 20 Куманово (Сп 1917, 31), **Ру̀гинци** (ЕК 287; ГП 563), **Rugince** (Im 381; IM 378), **Rugjince** (А 1914), **Ругенци** (Б 1943), **Руђинце** (РечнМ 237). — Формата *Ругвинце* у ГП трябва да е печатна грешка вместо *Ругьинце*. — От изч. ЛИ *Ругя*, известно в сръб. извор Роугꙗ, XIV в. в Призренско, стсръб. ЛИ Роугь (Даничић 3, 58, 66), ЛИ *Ру̀гьо* в *Ру̀гьов дол* при Сребрино, Пазардж., *Ру̀гьовица* при Желèн, Своr., ЛИ *Руго* в МИ *Руговица* при Славщица, Тетев. (по всяка вероятност вторично, със затвърдяло *г*), от **Рудьо* с преход *д'* > *г'*, както в диал. *лю̀ге, лу̀ге* от *лю̀де, грòзге* от *грòзде* и др., изглежда от диал. *руд* 'хубав, гиздав' (Геров), МИ *Ру̀дево дерè* и *Ру̀дева рътлѝна* при Поибрене, Панаг., МИ *Ру̀дньово* при Девин, ЛИ Роудьло, Роудьловь в Призренско, XIV в. (Даничић 3, 59). Миклошич (PN 94) обяснява сръбските ЛИ с основа *Руг-* от стб. рѫгъ 'насмешка, глума' (Син. тр., Супр.). То вероятно е образувало изпърво прякор. Ако с него би могло да се обясни ЛИ **Ругя* в *Ругинци*, то не може да се приеме за останалите МИ с основа *Руг-*, понеже те остават далеч извън обсега на сръбското влияние върху българските говори в Северна Македония.

Ру̀жинци, с. И 12 Белоградчик. — От ЛИ *Ру̀жа*, от *ру̀жа* 'роза, трандафил'.

Сѐбинци, склон И Бойница, С 6 Кула (Б 25; ст). — Изпърво СелИ, от изч. ЛИ **Себа*, срв. СелИ *Себище = Себища*, Дебърско, патронимично име от ЛИ **Себе, *Себо*, МИ *Себеславица* при Горна Гращица, Кюст., Себѣмишлꙗ, 1300, изч. село в Скопско (Ст. Урош, Нов 610), срхр. СелИ *Sebešić, Sebečevo, Sebečevac* (Im 386), ЛИ *Sebeslaus* XII в. в Далмация, чеш. ЛИ *Seboj* 1181, *Sebek* 1450 (Морошкин 175), СелИ *Sebečice* (Prof-Svob 4, 16).

Смѝлинци, мах. към Ветрен, Ю 25 Кюстендил. — От ЛИ *Смѝла*, срв. *Смѝловци*.

Станинци, с. СЗЗ 12 Годеч. — От ЛИ *Стана*, често.

Струлинци, мах. към Косово, СИ 13 Босилеград (БДим). — Вероятно от **Острулинци*: ЛИ **Острула*, развито с *-ула* от ЛИ **Остра*, срв. чеш. ЛИ *Ostra, Oztra* 1292 (Морошкин 145), както и *Остръовци*. За изпадането на *о-*, което вероятно е схванато като предлог, срв. струс. ЛИ Остромиръ 1054, срещано още Стромиль (Морошкин, там), стпол. ЛИ *Ostrusz, Ostrosz, Ostrogniew* (архив на PAN в Краков).

Стру̀минци = Славѐвци, мах. към Ранинци, ЮЗЗ 14 Кюстендил. — От ЛИ *Стру̀ма*, по река *Стру̀ма*.

Су̀льинци, мах. към Трекляно, СИИ 12 Босилеград. — Вж. *Су̀льовци*.

Тòнчинци, мах. към Искрец, СЗ 8 Своге (СтИлч). — От ЛИ *Тòнка*, често.

Тòшинци, мах. към Метохия, С 9 Босилеград. — От ЛИ *Тòша* от *Тòшо* м.

Трѐнчинци, мах. към Босилеград. — От ЛИ *Трѐнка*, умал. от *Трѐна*, съкратено от *Трендафѝла*.

У̀йнинци, м. при Трекляно, ССЗ 28 Кюстендил (БДим). — От ЛИ **У̀йна* от диал. *у̀йна* 'вуйна' като роднински термин, срв. там *У̀ин дол*, още *У̀йнин дол* при Докьовци, Трънско, *Уѐв дол* при Црешньово, Кюст., *У̀йов рът* при Лакатник, Своr., както и СелИ *Горно* и *Долно У̀йно*, Кюст. (не от нариц. *у̀йна*, както твърди Б. Симеонов, понеже такъв тип образуване не се среща, БЕз 11, 1961, 521, дето с право възразява срещу моето обяснение от алб. *ujë* 'вода').

Фѐтинци, м. при Панагюрище. — Според Миков 136, във връзка с мома, т. е. с рум. *fátă*, но така не може да се обясни нито фонетиката, нито строежът. Рум. *Feţeni* от *fáţă* 'лице; припек' (I. Iordan, TopRom 407) остава настрана. От ЛИ **Фета*, срв. ЛИ *Фета* м, *Фетко* в Севастианов синодик (Морошкин 198), също *Фѐта, Фѐтка* в Софийско.

Фрѐтинци, мах. към Трекляно, СИИ 12 Босилеград. — Неясно.

Фуру̀динци, мах. към Назърица, ЮЗ 12 Босилеград. — Неясно.

(Х)рѝстинци, мах. към Лисец, З 10 Кюстендил. — От ЛИ *Хрѝста* ж.

Цàкинци, мах. към Божица, ССЗ 14 Босилеград. — От ЛИ *Цàка* ж, от *Цàко* м: *Цветàн*.

Цвѐинци, мах. към Босилеград. — От ЛИ *Цвѐя* от *Цвѐта*, срв. РИ *Цвеин* и *Цвеина бара* в Лева река, Трънско, *Цвѐина корѝя* при Глоговица, Трънско, *Цвеин рид* при Ломница, Трънско, *Цвейчдво равнѝще* до Трън.

Цветѝшинци, с. СИ 32 Куманово (К 216), **Cvjetišince** (А 1914), неточно **Цветишиница, Цветишница** (Сп 1917, 32, 146), **Цве-**

ташница (РечнМ 248), **Cvetišnica** (Im 113; IM 114). — От ЛИ **Цветѝша = Цвѐта* и *-ѝша*, както *Стан-ѝша, Бог-ѝша, Рад-ѝша* и др., старо *-ъіша*.

Цо̀цинци, мах. към Кутугерци, СЗЗ Кюстендил. — От ЛИ *Цо̀ца* от *Цвѐта*.

Църно̀тинци, с. СИ 5 Прешово (Б 1943), **Црнотинце** (РечнМ 249), **Crnotince** (Im 113; IM 114). — От изч. ЛИ **Църно̀та*, от *църн* 'черен' и *-ота*, срв. ЛИ *Белота* в *Бело̀тинци* и *Белотѝнци*, стсръб. ЛИ *Črnota* 1235, чеш. СелИ *Černotín*, пол. *Czarnocin* (Mikl., PN 112).

Ча̀рчинци, връх СЗ Долна Вещица, СЗ 9 Белоградчик (Б 40). — От изч. ЛИ **Ча̀рка*, умал. от **Ча̀ра*, от стб. чарь 'магия' (Син. тр.), чародѣн 'вълшебник, чародей' (Супр.), срв. *Чаринска чешма* при Мелник (от РИ **Чарин*), срхр. СелИ *Čarići* (IM 117).

Чу̀динци, с. СЗ 18 Кюстендил, тур. **Чудниче** 1576 (РСт 477). — От изч. ЛИ **Чу̀да*, срв. ЛИ *Чудунчо* XVII в. в Лесичери, Търн. (тур. извори), вр. *Чудил* при Гушанци, СИ Берковица, и при Дружево, ЮЗ Враца, струс. ЛИ *Чудинъ* 1394, моравско *Czudek*, чеш. *Tschudomil, Čudobor* (Морошкин 207), стпол. ЛИ *Czudo, Czudna, Czudka* (архив на PAN в Краков), стсръб. *Čudna, Čjudomil* (Mikl., PN 113), нбълг. *Чудомир*.

Чу̀кинци, мах. към Д. село, З 15 Кюстендил. — По-вероятно от изч. ЛИ *Чу̀ка* ж, срв. *Чу̀ковци* и РИ *Чукин* в Горановци, Кюст., отколкото от нариц. *чу̀ка* 'могила'.

Шаву̀динци, мах. към Трекляно, СИИ 12 Кюст. — Неясно. От тур. ЛИ **Шаву̀да ?*

Ша̀ркинци, мах. към Извор, СИ 3 Босилеград. — От ЛИ *Ша̀рка*, известно в Брезн., срв. МИ *Шаркино присое* при Белут, Босилегр., РИ *Ша̀рков*, често.

Шѝшенци 1) м. СИ Бабица, И 3 Брезник (ст); 2) с. ССЗ 10 Кула. — От ЛИ **Шѝша*, срв. стсръб. ЛИ *Šiša* (Mikl., PN 113), *Шишин дол* при Шишинци, Кулско, с. *Шишево*, Скопско, срхр. *Šišince, Šišinec* (IM 421).

Шу̀линци, мах. към Добърчин, СЗ 6 Своге (СтИлч). — От ЛИ **Шу̀ля* м, в говора, срв. и МИ *Шулиното* при махалата; словен. *Šulinci* (IM 425).

Шу̀рлинци 1) м. при Галата, С 8 Гостивар (Mja 3, 94). Изпърво СелИ; 2) с. на СЗ бряг на Голямо Преспанско езеро, ЮЗ 10 Ресен (К 241; Сп 1917, 10; Б 420; Б 1943; РечнМ 253), **Šurlenci** (Im 432; IM 426), **Surlenci** (А 1914, погрешно, вм. *Šurlenci*). — От ЛИ *Шу̀рла*, от *Шу̀ра* с *-ла*, от роднински термин *шу̀ра* 'шурей' в западни говори, срв. ЛИ *Шурка, Шурулѝнка* в Софийско, МИ *Шу̀рла* при Врабево, Троянско.

Я̀жинци, с. С 22 Тетово (ГП 445; К 211; Б 1943), **Яжинце** (Сп 1917, 100), **Јажинце** (РечнМ 203), **Jažince** (А 1914; IM 212). — От ЛИ *Я̀га*, известно във влахобълг. грамоти (Морошкин 211), от ЛИ *Ягода*; срв. *Jažince*, Призренско (IM 212).

Я̀нинци, мах. към 1) Драголевци, СИ 10 Босилеград; 2) Кутугерци, СЗЗ 18 Кюстендил. — От ЛИ *Я̀на*, мн. често в западни и югозападни говори.

Я̀чинци, с. ЮИИ 15 Куманово (ЕК 288; Сп 1917, 30; Б 1943), **Яченци** (К 215), **Jačince** (А 1914; Im 206; IM 207). — От ж ЛИ **Я̀ка* или **Я̀ча* срещу *Я̀ко* м, за формата срв. женски ЛИ *Неча, Мича, Енча, Денча, Вача*, РИ *Яцин* в Ботевград.

8. Селищни имена, образувани от нарицателни прил. на *-ин*, тип „Попинци“

Амиджинци, Горни и **Долни,** мах. към Гор. Уйно, ЮИ 9 Босилеград. — От Пр *Амиджа*, вж. *Амиджовци*.

Бабинци, мах. към Тетевен. — От Пр *Баба(та)* или от МИ **Бабин* (дол, рът), **Бабина* (поляна), от тип „Новоселци“.

Бакъминци, мах. към Трекляно, СИИ 12 Босилеград. — Вероятно от Пр **Бакьма*, срв. там *Бакъмска чешма*, във връзка с тур. диал. *bakımcı* 'гадател, баяч' (SDD 156), от *bak-mak* 'гледам'.

Болюбашинци, мах. към 1) Буново, СИ 14 Кюстендил; 2) **Булюбашинци,** към Лечевци, СИ 10 Босилеград. — От Пр *Болубаша*, тур. *bölük başı* 'ротен командир, началник; билюкбашия'.

Булинци, мах. към Видраре, СЗЗ 22 Тетевен. — От Пр *Була(та)* от *була* 'туркиня' или *буля* 'братова жена; млада жена'.

Бурезейнци, м. при Волковия, СИ 12 Гостивар (Mja 2, 232). — Вероятно *Бурезеинци* от основа *Бурезея*. — ?

Бутроинци 1) с. И 8 Трън, **Бутронинци** (Сп 1921, 58); 2) **Бу̀тронинци,** склон при Бегуновци, ЮЗ 7 Брезник (ВВ). — Изглежда от Пр **Бутроя*, срв. *бутор, ботор* 'пън, дънер', *бутрест* 'за дете и добиче — младо и угоено', срхр. *bütrast* 'бърнест (човек)' (AR)

Варазлиинци, мах. към Гложье, З 6 Босилеград. — Изглежда по Пр *Варазлия*, срв. тур. *vâris* 'наследник'.

Горобинци, с. СЗ 30 Щип (К 232; Сп 1917, 105; Б 1943), **Gorobinci** (Im 185; IM 186), **Gorobince** (А 1914), **Гору̀бинци** (ЕК 286). — По всяка вероятност от **Горобиинци*, от Пр *Го̀робия*, съставен от *гора* и същ. *бѝя* от гл. *бѝя* с наст. *-ѝя*; за строежа срв. *Мечкобиевци* и особено *Горобиовци*.

Гъжѝнци, мах. към Трекляно, СИИ 12 Босилеград. — Неясно; може би от **Гъжвинци* от *гъжва* 'чалма; жилаво венче'.

Дръжкинци, мах. към Трекляно, СИИ 12 Босилеград. — Неясно. Може би от МИ **Дръжька*, стб. дрѫгъ 'прът, пън' и топон. наст. *-ька*, но липсват успоредици.

Кадиинци, м. при Злогош, С 20 Кюстендил. — От Пр *Кадия(та)* или от МИ **Кадин* (дол, мост) и под., срв. *Бабинци.*

Караджинцѝ, мах. към 1) Гор. Уйно, ЮИ 9 Босилеград; 2) Трекляно, СИИ 12 Босилеград; 3) Ярешник, ЮЗ 13 Босилеград; 4) Буново, СИ 14 Кюстендил. — От Пр *Караджа(та)*, срв. по-горе *Караджовци.*

Катранджѝинци, мах. към Ярешник, ЮЗ 13 Босилеград. — От Пр *Катранджия(та)*: край махалата има следи от борови клади.

Ковѐлинци, мах. към Дра̀големци, СИ 10 Босилеград. — Говори се, че прадядотоосновател на махалата бил ковач. В такъв случай би трябвало да се излезе от Пр **Ковеля : *ковеля* 'ковач', начално косвена форма от **ковель* 'ковач', за -єль, срв. жити—житєль, носити — носитєль, казати — казатєль, властєль 'господар, властелин' (Супр.) от същ. власть, в тоя случай от същ. *ков*, от гл. *кова̀.* С оглед на горните податки е мъчно да се излезе от начално **Ко Вѐлинци*, т. е. от предлог *ко*, старо *къ* и от ЛИ *Вѐла.*

Корубинцѝ, мах. към Трекляно, СИИ 12 Босилеград. — Срв. по-горе *Гору̀бляне.*

Кро̀клинци, мах. към Кадровица, Ю 10 Кюстендил. — От **Крокла, *Кроклвя.* Неясно.

Ку̀жльинци, мах. към Дукът, ЮЗЗ 12 Босилеград. — Срв. в говора *ку̀жля* 'провъртяно дърво, турено под долния воденичен камък' (СбНУ 32, 353).

Ку̀ркинци, мах. към Драгойчинци, С 13 Босилеград. — По местно предание от баба *Ку̀рка*, която псувала като мъж. Срв. в говора *ку̀рка* 'жена, която е раждала само момчета'.

Кьо̀синци, мах. към 1) Гложье, З 6 Босилеград; 2) Добърчин, СЗ 6 Своге. — От Пр *Кьо̀са*, вероятно от *кьосѐ.* Формално не би могло от диал. *кьос* 'птица кос'.

Па̀прадинци, мах. към Цървена ябука, ЮЮЗ 16 Кюстендил. — От МИ **Папрада* от диал. *папрад < папрат.*

Пашинцѝ, мах. към 1) Гор. Тлъмино, ЮЮЗ 16 Босилеград; 2) Груинци, С 5 Босилеград; 3) Косово, СИ 13 Босилеград; 4) Д. Врабча, СЗЗ 20 Радомир. — От Пр *Паша(та)*, тур. *paşa* 'паша̀', срв. *Пашо̀вци.*

По̀пинци, с. ЮИ 12 Панагюрище, тур. **Попинче** 1576 (РСт 447). — От изч. същ. *попа* м, срв. *Протопопинци* и сръб. *Popinci* (IM 345). Срв. обаче струс. попинъ 'поп' (Срезневский), развито от *попъ* и сингуларна наставка *-инъ*, както в стб. воинъ от вои 'войници', тук едва ли от него.

Протопопинци 1) с. ЮЮИ 8 Белоградчик; 2) с. СИ 11 Цариброд; 3) старото име на Пирдоп — **Протопопинци,** тур. **Пуротобабинче** 1430, **Пирдебоп** 1700 (РСт 444), **Протопопинци** XVII в. (Мутафчиев, Сб БАН 27, 59, 60). — От изч. същ. *протопопа* м, срв. стсръб. да ѹзима протопопа дворски половинѹ вири поповьскє (Даничић 2, 467), струс. протопопа (Срезневский). Последното име се свързва обикновено с трак. *Βυρδάπα*, село в Пловдивско (Кацаров, Дечев, Вл. Георгиев, вж. у мене, Пирдопско 231 и БЕз 11, 1961, 146 сл.), а напоследък и от Б. Симеонов (БЕз, пос. м.), който към мотивите на горните учени добави обяснение от народна етимология. Старите форми на името, както турски, така и български, имат решително значение в случая. Както обясних, преходът от турската форма *Пуротоб- > Пирдебоб* до *Пирдоп* трябва да е станал на българска почва. Липсата на вокална хармония, от която се опасява Б. Симеонов, не е от значение, понеже името не е османскотурско, а славянско (чрез гръцка заемка).

Пу̀здринци, мах. към Кострошовци, ЮЗ 18 Трън. — От Пр *Пуздра(та)* от *пуздра* 'лошо, мършаво месо' в западни говори.

Самарджѝинци, мах. към 1) Гор. Уйно, ЮИ 9 Босилеград; 2) Топли дол, СЗ 14 Босилеград. — Пр *Самарджия.*

Скрьлиньци, изч. село в Кумановско: сєло Крѹпиници, сєло Скрьлиньци, 1381 (Нов 447). — От Пр *Скрьла, *Скрьлꙗ, срв. диал. *скръни, скърни* 'сополи; помия' (Геров). Неясно.

Стамболѝинци, мах. към 1) Гложье, З 6 Босилеград; 2) Гор. Уйно, ЮИ 9 Босилеград; 3) Д. Любата, З 10 Босилеград; 4) Лечевци, СИ 10 Босилеград. — От Пр *Стамболѝя(та)* за човек, който е ходил в *Стамбол* = Цариград. Имената може да стоят във връзка с българи, които са били пращани от турците да работят ангария в Цариград.

Топузлѝинци, мах. към Дукът, ЮЗЗ 12 Босилеград. — От Пр *Топузлия(та).*

Урбабинци, с. ЮИ 12 Кула, сега Тошевци. — От Пр **Урбаба*, от тур. *uğur* 'добра сътба', щастие' и *baba* 'баща', т. е. „честит баща".

Chоролѐинци = Марѝнковци, мах. към Гложье, З 6 Босилеград. — От Пр **Чоролѐя*, срв. *чурулѐй* 'колар' в гатанка (Геров).

Шалава̀рдинци, мах. към 1) Егълница, ЮЗ 11 Радомир, и там *Шалава̀рдин шама̀к*; 2) Чибаовци, ЮЗЗ 6 Своге. — От Пр **Шалаварда ?*, срв. МИ *Шалавардиното* при Искрец, СЗ Своге, *Шалаваргин поток* в Берковско, РИ *Шалавардин* в Егълница, Радомирско.

КНИГОПИС И СЪКРАЩЕНИЯ

А — австрийска генералщабна карта в мащаб 1 : 200 000 от 1907, 1914, 1918, 1940.

Англ 250 — английска карта на Гърция и на Южна Албания в мащаб 1 : 250 000, работена по гръцки карти от 1930 до 1941.

АПТЗ — Асимилаторската политика на турските завоеватели. Сборник от документи за помохамеданчвания и потурчвания (XV—XIX в.). София 1962.

Аянов — Г. п. Аянов, Странджа. Етнографски, географски и исторически проучвания. София 1938.

Б — български географски карти в мащаб 1 : 25 000, 1 : 40 000, 1 : 50 000, 1 : 100 000, 1 : 210 000, 1 : 420 000, 1 : 500 000.

БДим — Борис Димитров. Ръкописна сбирка от местните имена в Кюстендилско и Трънско.

БЕз — Сп. Български език.

БКЛ — Йордан Иванов, Богомилски книги и легенди. София 1925.

БМ — сбирка от местни имена в Бургаски окръг, събирани от сътрудници на Бургаския окръжен музей. — Институт за български език при БАН.

БотР — Материали за български ботаничен речник. София 1939.

БСМ — Йордан Иванов, Български старини из Македония. София 1931.

ВВ — Вельо Велев, Местните имена в Брезнишко (ръкопис).

ВТр — Веселин Н. Трайков, Населените места в Тракия и Македония под гръцка власт. Стари и нови названия. София 1946.

В(Шар) — Васил Шарков. Сбирка от местните имена в Благоевградски окръг. — Институт за български език при БАН.

Георгиев, Вл., Най-старите славянски местни имена на Балканския полуостров и тяхното значение за нашия език и нашата история. — БЕз 8, 1958, 321—342.

Геров — Найден Геров, Речник на български език. I—V. Пловдив 1895—1904.

Гласник — Гласник српског ученог друштва.

Гошев СЗН 1—5 — Иван Гошев, Стари записки и надписи. Годишник на Софийския Университет. Богословски факултет: 1 = том IV 1926/1927, 2 = том VI 1928/1929, 3 = том XII 1934/1935, 4 = том XIII 1935/1936, 5 = том XIV 1936/1937.

ГП — [Гьорче Петров], Материали за изучаванието на Македония. София 1896.

Гудев — Илия Гудев, Класификация на реките, притоците, потоците и вадите или барите в земите, заселени с българи. Сливен 1899.

Гунчев, Вак — Гунчо Гунчев, Вакарел. Антропогеографски проучвания. Годишник на Софийския Университет. Историко-филологически факултет. Кн. XXIX. 8. 1933.

Даль — Вл. Даль, Толковый словарь живого великорусского языка. I—IV. Москва 1955.

Даничић — Ђ. Даничић, Рјечник из књижевних старина српских. 1—3. Биоград 1863—1864.

Дуриданов, Ив., Местните названия от Ломско. София 1952.

Дуриданов, Ив., Топонимичните č-суфикси в южнославянските езици. — БЕз 8, 1958, 343—356.

Дуриданов, Ив., За някои редки словообразователни типове в българската топонимия. Славистичен сборник. Том I. Езикознание. София 1958.

ЕК — Ефрем Каранов, Материали по етнографията на някои местности [= области] в Северна Македония, които са смежни с България и Сърбия. — СбНУ 4, 1891, Научен отдел, 280—319.

ЖитИ — жителско име.

З — западно.

Заимов, Й., Местните имена в Пирдопско. София 1959.

И — източно.

ИАИ — Известия на археологическия институт.

ИГД — Известия на географското дружество.

ИИБЕз — Известия на Института за български език.

ИИБИстория — Известия на Института за българска история.

ИНЕМ — Известия на народния етнографски музей.

Иречек, Пътувания — К. Иречек, Пътувания по България. Пловдив 1899.

Иширков — А. Иширков, Западните краища на българската земя. Бележки и материали. С 11 карти. София 1915.

Й. Иванов, Бълг. в Македония — Йордан Иванов, Българете в Македония. Издирвания и документи за тяхното потекло, език и народност. С етнографска карта и статистика. София 1915.

К — Васил Кънчов, Македония. Етнография и статистика. С 11 карти. София 1900.

Кк — карта в мащаб 1 : 750 000, приложена към К.

Ковачев, Н., Местните названия от Севлиевско. София 1961.

КОр — Васил Кънчов, Орохидрография на Македония. София 1911.

КПоп — Константин Попов, Местните имена в Разложко (ръкопис).

КюК — Йордан Захариев, Кюстендилската котловина. София 1963.

ЛИ — лично име.

Лопарев — Хрисанѳ Лопарев, Византийский поэт Мануил Фил к истории Болгарии. С.-Петербург 1891.

мах. — махала.

Маштаков, Днестр — П. Л. Маштаков, Список рек бассейнов Днестра и Буга (Южного). С картой и алфавитным указателем. Петроград 1917.

МИ — местно име.

Миков — Васил Миков, Произход и значение на имената на нашите градове, села, реки планини и места. София 1943.

Мја — Сп. Македонски јазик.

Младенов, БТР — Стефан Младенов, Български тълковен речник с оглед към народните говори. Том I. А-К. София 1927—1951.

Младенов, ЕтР — Стефан Младенов, Етимологически и правописен речник на българския книжовен език. София 1941.

Морошкин — М. Морошкин, Славянский именослов или собрание славянских личных имен. С.-Петербург 1867.

Нов — Стојан Новаковић, Законски споменици. Београд 1912.

Панчев — Тодор Панчев, Допълнение на българския речник от Н. Геров. Пловдив 1908.

ПДел, ПДелир — Павел Делирадев, Принос към историческата география на Тракия. I—II. София 1953.

п. Кир — Кирил. Патриарх български, Българомохамедански селища в Южни Родопи (Ксантийско и Гюмюрджинско). Топонимично, етнографско и историческо изследване. София 1960.

Подвысоцкий — А. Подвысоцкий, Словарь областного Архангельского наречия. Петербург 1885.

Попов, Константин, Местните имена в Белослатинско. — Годишник на Софийския Университет. Филологически факултет. Том LIV, 2, 1959. София 1960.

ПСп — Периодическо списание на българското книжовно дружество.

Пурковић — Ал. Пурковић, Попис села у средњевековној Србији. — Годишњак Скопског филозофског факултета. IV 2, стр. 53—160. 1939—1940.

РечнМ — Речник места у ослобођеној области Старе Србије. По службеним подацима. Израдио Мил. Ант. Вујичић. У Београду 1914.

РИ — родово (фамилно) име.

РН — Сп. Родопски напредък.

РСт — Руси Стойков, Наименования на български селища в турски документи на Ориенталския отдел на Народната библиотека „В. Коларов“ от XV, XVI, XVII и XVIII век. — Народна библиотека „Васил Коларов“, Библиотеката при Софийския държавен университет. Известия за 1959 г. Том I (VII), стр. 363—490. София 1961.

Русич — Бранислав Русић, Поље Дебарско. — Годишен зборник на филозофскиот факултет на Универзитетот во Скопје. Историко-филолошки оддел. Книга 7. 1954.

Русич Б — Бранислав Русић, Жупа Дебарска. — Филозофски факултет на универзитетот — Скопје. Историко-филолошки оддел. Посебни издања 4. У Скопљу. 1957.

с. — село.

С — северно.

СбБАН — Сборник на Българската академия на науките.

СбНУ — Сборник за народни умотворения.

СелИ — селищно име.

СелК — А. М. Селищев, Македонские кодики XVI—XVIII веков. Очерки по исторической этнографии и диалектологии Македонии. София 1933.

СелП — А. М. Селищев, Полог и его болгарское население. Исторические, этнографические и диалектологические очерки северозападной Македонии. С этнографическою картою Полога. София 1929.

СелС — А. М. Селищев, Славянское население в Албании. София 1931.

СелСк — карта в мащаб 1 : 500 000, приложена към СелС.

СЗ — северозападно.

СИ — североизточно.

Соловьев-Мошин — А. Соловјев — В. Мошин, Грчке повеље српских владара. Београд 1936.

Сп 1917 — Списък на населените места в Македония, Моравско и Одринско. София 1917.

Сп 1921 — Списък на населените места в царство България от Освобождението (1879) до 1910 година. Сравнителен историко-етнографски преглед. София 1921.

СпБАН — Списание на Българската академия на науките.

Срезневский — И. И. Срезневский, Материалы для словаря древнерусского языка по письменным памятникам. I—III. Санктпетербург 1893—1912.

ст — студентски дипломни работи по почвознание, правени под ръководството на акад. Ив. Странски. — Архив при Почвен институт при БАН.

СтИлч — Стефан Илчев, Местните имена в Ботевградско (ръкопис); Местните имена в Свогенско (ръкопис); Личните и фамилни имена у българите (ръкопис).

Стоянов-Кодов, Опис — Маньо Стоянов — Христо Кодов, Опис на славянските ръкописи в Софийската народна библиотека. София 1964.

Христов, Г., Местните имена в Маданско. София 1964.

Цонев, Опис — Б. Цонев, Опис на ръкописите и старопечатните книги в Народната библиотека в София. София 1910.

Шкриванич — Именик географских назива средњовековне Зете. Написао Др Гавро А. Шкриванић. Титоград 1959. — Историски институт НР Црне горе.

Ю — южно.

ЮЗ — югозападно.

ЮИ — югоизточно.

Ященко, А. И. О некоторых народных названиях поселении Курской области. — Ученые записки (гуманитарный цикл). Курский государственный педагогический институт. Выпуск IX 1959.

Ященко, А. И., О происхождении названия „Череповец“ и ударении в этом слове. — В сб.: Активизация преподавания русского языка и литературы. Вологодское книжное издательство. 1963.

Badjura — Rudolf Badjura, Ljudska geografija. Terensko izrazoslovje. Ljubljana 1953.

Beneš — Josef Beneš, O českých přijmenich. Praha 1962.

Bezlaj — France Bezlaj, Slovenska vodna imena. I—II. Ljubljana 1956, 1961.

Constantinescu — N. A. Constantinescu, Dicţionar onomastic romînesc. [Bucureşti] 1963.

DLRM — Dicţionarul limbii romîne moderne. Bucureşti 1958.

Dostál, A., Témoignages linguistiques des rapports les plus anciens entre les Slaves et la Byzance. — Сборник Orbis scriptus. Dmitrij Tschižewskij zum 70. Geburtstag. 1966, стр. 175—179.

Dölger, SchK — Franz Dölger, Aus den Schatzkammern des heligen Berges. I—II. München 1948.

DS — Deutsch-slawische Forschungen zur Namenkunde und Siedlungsgeschichte. Leipzig 1956 ff.

Eichler — Ernst Eichler, Zur Deutung und Verbreitung der altsorbischen Bewohnernamen auf *-jane*. — Slavia XXXI 1962, Č. 3, стр. 348—377.

Eric Hamp, Einige slavische Toponyme in Griechenland aus dem 17. Jahrhundert. — ZfslPh XXXI, 1, 1963, стр. 143—145.

Fraenkel, LEW — Ernst Fraenkel, Litauisches etymologisches Wörterbuch. Heidelberg 1962—1965.

Guillou — Les archives de Saint-Jean-Prodrome sur le mont Ménécée. Par André Guillou. — Bibliothèque byzantine. Documents. N 3. Paris 1955.

Hahn — J. G. Hahn, Reise durch die Gebiete des Drin und Wardar, im Auftrage der kaiserl. Akademie der Wissenschaften unternommen im Jahre 1863. — Denkschriften d. kaiserl. Akademie d. Wissenschaften. Philos.-histor. Classe. 16. B. Wien 1869.

Hal — Halil Inalcık, Hicrî 835 tarihli Sûret-i defter-i sancak-i Arvanid. Ankara 1954.

Halk — картата, приложена към Hal.

Handtke XIXв. — General-Karte der europäischen Türkei und der Republik Montenegro entworfen und gezeichnet von F. Handtke. Lithogr. Druck u. Verlag von C. Flemming in Glogau. Verhältniss 1 : 1 580 000. [Warszawa].

Hrabec — Stefan Hrabec, Nazwy geograficzne Huculszczyzny. Kraków 1950.

Im — Imenik mesta. Pregled svih mesta i opština, narodnih odbora srezova i pošta u Jugoslaviji. Beograd 1956.

IM — Imenik mesta. Pregled svih mesta, opština i srezova u Jugoslaviji sa poštama i teritorialno nadležnim sudovima i javnim tužioštvima. II izmenjeno i dopunjeno izdanje. Beograd 1960.

Jeżowa — Maria Jeżowa, Dawne słowiańskie dialekty Meklemburgii w świetle nazw miejscowych i osobowych. Cz. I. Fonetyka. Wrocław—Warszawa—Kraków 1961.

JIRSpr — Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache zu Leipzig.

Ind — Indicator alfabetic al localităţilor din Republica populară romînă. Bucureşti 1954.

Kalutsunakis — J. Kalutsunakis, Grammatik der neugriechischen Volkssprache. Sammlung Göschen. Berlin 1963.

LKiss — унгарски славист, ст. н. сътр. при Унгарската академия на науките, който бе любезен да ми посочи сегашните форми на словашките селищни имена в Lexikon locorum regni Hungariae populorum anno 1773 officiose confectum. Publici iuris fecit: delegatio hungarica pacem tractans. Budapestini 1920.

Maretić — Toma Maretić, Imena rijeka i potoka u hrvatskim i srpskim zemljama. Nastavni vjesnik. I. Agram 1893.

Mihăescu — H. Mihăescu, Limba latină în provinciile dunărene ale imperiului roman. Bucureşti 1960.

Mikl., ON — Franz Miklosich, Die Bildung der Ortsnamen aus Personennamen im Slavischen;

Mikl., PN — Franz Miklosich, Die Bildung der slavischen Personennamen. — Manulneudruck aus Denkschriften der Akademie der Wissenschaften. Philosophisch-historische Klasse. Wien 1860—1874. Heidelberg 1927.

Muka, SZS — A. Muka, Serbski zemjepisny słowničk. W Budyšinje 1927.

MV — Max Vasmer, Die Slaven in Griechenland. Berlin 1941.

PAN, Краков — сбирка от старополски лични имена при Полската академия на науките в Краков.

Pirchegger — Simon Pirchegger, Die slavischen Ortsnamen im Mürzgebiet. Leipzig 1927.

Pleteršnik — M. Pleteršnik, Slovensko-nemški slovar. I—II. V Ljubljani 1894—1895.

Popović, Ivan, Die Einwanderung der Slawen in das Oströmische Reich im Lichte der Sprachforchung. — Zeitschrift für Slawistik 4/5 1959, 705—721.

Prof — Antonín Profous, Místní jména v čechach. I—III. Praha 1947—1951.

Prof-Svob — A. Profous — J. Svoboda, Místní jména v čechach. IV. Praha 1957.

Registrum — Registrum dominorum Marchiorum. Herausgeg. von Dr Hans Beschorner. I. Leipzig—Berlin 1933.

REW = Vasmer, REW.

Rospond — Stanisław Rospond, Południowo-słowiańskie nazwy miejscowe z sufiksem **-itj*. Kraków 1937.

Russu — I. I. Russu, Toponimicele din Peninsula Balcanică în „De aedificiis". — Studii şi cercetări lingvistice XIII 3, 1962.

Schleinigg — Johann Schleinigg, Die Ortsnamen des Gerichtbezirkes Ferlach. — Programm des Staatsobergymnasiums zu Klagenfurt. Klagenfurt 1906.

SDD — Söz derleme dergisi. I—V. Istanbul 1939—1957.

SG — Słownik geograficzny królestwa polskiego i innych krajów słowiańskich. I—XV Warszawa 1880—1900.

Spal — J. Spal, Místní jména obyvatelská, zakončená na *-any*. — Sborník Vyšší pedagogické školy v Plzni. Jazyk a literatura. I. Praha 1958.

Tasz — W. Taszycki, Najdawniejsze polskie imiona osobowe. — In: Rozprawy i studia polonistyczne. I. Onomastyka. Wrocław — Kraków 1958.

TopRom — Iorgu Iordan, Toponimia romînească. Bucureşti 1963.

Vasmer, REW — Max Vasmer, Russisches etymologisches Wörterbuch. Heidelberg 1953—1958.

Weigand, G., Rumänen und Arumunen in Bulgarien. Leipzig 1907.

Wisner — Die Ortsnamen der Znaimer Bezirkshauptmannschaft. Ein toponymischer Versucht von Julius Wisner. — Jahresbericht des K. K. Gymnasiums in Znaim über das Schuljahr 1894/1895. Znaim.

WRG — Wörterbuch der russischen Gewässernamen. Herausgegeben von Max Vasmer. Lief. 1—8. Berlin—Wiesbaden 1960—1964.

Zaimov J., Les noms d'habitants dans la toponymie bulgare. — Slawische Namenforschung. Veröffentlichungen des Instituts für Slawistik der Deutschen Akademie der Wissenschaften zu Berlin, Nr. 29, S. 52—55. Berlin 1963.

ZfSl — Zeitschrift für Slawistik.

ZfslPh — Zeitschrift für slavische Philologie.

Γρ — Ἀτλὰς τῶν δημῶν καὶ κοινοτήτων τῆς Ἑλλάδος. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς διοικητικῆς διαιρέσεως τῆς 31. 12. 1948. [Κλίμαξ 1 : 100 000]. — Βασιλεῖον τῆς Ἑλλάδος. Ὑπουργεῖον ἐθνικῆς οἰκονομίας. Γενικὴ στατιστικὴ ὑπηρεσία τῆς Ἑλλάδος.

Δημητράκος — Δημητρίου Β. Δημητράκου, Νέον λεξικὸν ὀρθογραφικὸν καὶ ἑρμηνευτικὸν ὅλης τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἀθῆναι 1959.

ΕΕΛ — Ἐλευθερουδάκη. Ἐγκυκλοπαιδικὸν λεξικόν. I. 1927.

ΜΕΕ — Μεγάλη ἑλληνικὴ ἐγκυκλοπαιδεία. I—VI.

ΠΤΕ — Πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τῆς 15—16 μαΐου 1928. Ἀθῆναι 1929.

ПОКАЗАЛЦИ

1. ПОКАЗАЛЕЦ НА ИМЕНАТА

В показалеца са дадени жителските имена, местни имена (давани за успоредици), а също така и представки и наставки, които се срещат в проучването. Цифрите означават страници. Курсивните цифри посочват местата в Речника, където имената се разглеждат и тълкуват основно. Както в Речника, така и тук имената са подредени според българската азбука. Малката цифра, поставена долу при голяма цифра, показва колко пъти се среща името на същата страница. Формите от други езици се предават според звуковата им стойност, за която се прилага следната обяснителна схема:

гр.	= бълг.	гр.	= бълг.	лат.	= бълг.	лат.	= бълг.	лат.	= бълг.
αι	е	οι	и	рум. ă	а, ъ	j	й	унг. sz	с
β	б, в	σδ	жд	c	ц	рум. j	ж	ts	ц
γ	г, й	σια	ша	č	ч	ja	я	нем. tsch	ч
για	я	τζ	ц, ч	тур. ç	ч	je	йе	алб. xh	дж
γκ	г	τσ	ц, ч	алб. ç	ч	ju	ю	тур. y	и
η	и	στ	шт	рум. ci	ч	š	ш	алб. zd	жд
ζδ	жд	υ	и	рум. ch	к	унг. s	ш	алб. zh	ж
		υ пред съгл.	в, б	рум. ea	я	тур. ş	ш	ž	ж
ια	я			нем. ck	к				
ντ	д			срхр. đ	дж	рум. ş	ш		
ο, ω	о	υα	я			алб. sh	ш		
				алб. ë	ъ	sia	ша		
				рум. ge, gi	дже, джи				

а-, α- (протетично) 54 55 120_2 121
-а (в мъжки основи) 16
а > о (в романски заемки) 30_3
Абланица 28
Абланчанете (род) 28
'Αβλίανα 17 35 *104*
'Αμπλιανη 34_3 59 80_2 85 *104* 212
Абрайковци 56 87 *233*
-ава 19 73
'Αβαρῖνος 43
Авлиени 41 67 *104*
авор 186, Авор 104
'Αβόρανη 39 66 *185*$_2$
'Αβοράνη 39 66 *185*
'Αβώρανη *185*$_2$
аворика *Аворика 186
'Αβορινίτσα 43
'Αβορίτη 26
*Авоpичане 186
Avoritschani 20 34 66 *186*
аворовъ 185
*'Αβορος 26
*Аворьница 43
*Аворьнъ 43
*Ав(о)ряне 104
'Αβόριανη *185*
Аврам > Рамо 224
Аврàмов липàр 203
Аврамовци *233*
Аврàмци 93 *217*
Аврен 66 *104*
Аврен тепе 85 *104*
ага 16 45
*Агаларци 212
'Αγγελίτζη 75 93 *217*
агин 45
*ἀγχοῦ- 169
'Αγκουσελιανά 24 35 55 57_2 69 *169*$_2$
'Αγλαβίστα 239
Аглан 44 *185*
Агларци 27 92 *212*
Аговци 96 *264*
ἀγορά 55 121
'Αγορά 121
'Αγόρανα 21 39 54 59 *120*
'Αγόργιανη 21 *120* *121*$_2$
'Αγόριανη 21_6 34_4 54 55 59 *120*$_2$ *121*$_2$,
'Αγόριανοι *120*,
'Αγώργιανη 21 34 54 59 *120*
Agraždani 34 54 *121*
ἀγχοῦ 24 169
Адвокàтската корѝя 70
Адемци 13 93 *217*

-αδες 35
Аджамзалци 19 92 *212*
-адин (в ЛИ) 221
Ad Putea 166
*Адро (ЛИ) 219
-ай (в ЛИ) 219 223 249
-αι- 42_3 43_2
Aidovce (Ajovahli) *233*
Айковци *233*
Айвазов 233
Ajватовац *233*
Айватово *233*
Айватовци 30 *233*
Айдемир (Сил.) 233
Айрадин (ЛИ) 50
Айредин (ЛИ) 50
-ак 19 26
Ак Асановци 30 *233*
῞Αχοβα, ῞Αχοβος 178
-ал 206
ala (тур.) 201
ala ekin 29 201
алайка, Алайка 201
Алакинци 29 67 91 *201*
Аламовци 30 *233*
Алашевци 78 *233*
*Албота (ЛИ) 227
Алданци 83 93_2 *217*$_2$ 233
Алдинци *217* 227
Алдо̀мировци 48 217 227 *233*
Алексинци 98 *270*
Аленци *270*
Alestaina *146*
'Αλέσταινα 42 54 65 *146*
Alince *270*
Алинци 27 30 97_5 *270*$_5$, Alinci *270*
'Αλητζανή 34 57 60 80 *104* 147
Алтимир (Орях.) 233
*амбор 'тържище' 30
Амборе (Корч.) 185
Амиджинци 98 *276*
Амиджовци 97 *264* 276
῞αμμος 104
'Αμμουλιανή 54 57 *104*
'Αμολιανή *104*
'Αμόρανη 39 *104*
'Αμώρανη 21 54 61 *104*
'Αμόργιανη 21 34 54 61 *104*
'Αμοργιανοί 21 57 61 *104*
'Αμουλιανά 21 35 57 61 80 *104*
Амуляни 21 34 61 80 *104* 193
'Αμουλιανή *104*
-ан 19 40, -an 40
-ана 39_2 46, -ana 39, -ανα 39
Ана̀селица (Кост.) 231
Анбурана 48 *185*
Ангелковци *233*
Ангеловци *233*
Ангелци 93 *217*, Angelci *217*
*Ангельци 217
Анджековци 96 *264*
Андрея (ЛИ) 15
Андриното (м.) 186
*Андрица 186
'Ανδρίτσαινα 20 42 *186*$_2$
Андро (ЛИ) 219
Андровица (р.) 105 186 233
Андровци *233*
Андровъц (м.) 186 233
*Андровяне 105
Androeni *105*
-ане 38_2 40, -ane 38
ани 39_2 40, -ani 39, -ανη -ανι 39
'Ανιβίτσα 55 120
-ано 40
-ανον 36
Антовци *233*$_4$
-anus 7
Анчовци *233*
-анье 38
-аня 39 40 44, -ανια 39
Априлци 5
-ар 203 209 227 267
Арабаджии 13
Aragozena 42 43 *166*
'Αραγόζαινα 42 43 *166*
'Αραγόζενα 42 43 55 120 *166*
'Αραγόζενο 42 43 65 *166*
Араманци *213*
'Αραχοβίτικα 123_2
Арбанас 201
арбанас(ин) 201
Арбанаси 201
*Арбанас(ь)ци 73
*Арбасан 201
Арбасанци 73 91 *201*, Arbasanci *201*
Арбина 45 46 *185*
Arbino *185*
Арбиново 46 *185*, Arbinovo 45 *185*
аргат(ин) 31 185
Аргилов (РИ) 264
*Аргировци 48 185
Аргюлица (Щип.) 263
Арджировци 48 *263*
Arženičani *194*
Армените (мах.) 233
Арменско (Лер.) 233
Армянковци *233*
Арнаудовци 96 *264*
Арнаўт 28
Арнаўтец 28
арнаути 75 113
Арнаутите 28
Арнаўт кьой (Панаг.) 16 28
Арнаутла̀р 28
Арнаўтската чешма̀ 113
'Αρτζιάνη 19 48 62 76 *186* 195
Аръковата кория 268
Асарѐл 30
Аспровци *233*
ἀστεροπή 55 121
ἀστήρ 55 120
astł (арм.) 55 120
ἀστραπή 55 121
ἀστράπτω 55 121
-ат (в ЛИ) 240 250
Атанасища 251
atlar (тур.) 201
*Атлар 201
Атлари 13 201
Атларци 29 68 91 *201*
Атовци 30 68 94_2 *227*$_2$
'Ατσαλιανά 36
-ача 19 147 188 274
-аш 105 109 248
'Ασάνι 65 80 *105*
Ашиклар 13
Аязо(в)о *233*
Аязовци 30 *233*
б > гр. β 54
баба 45 63
*Баба (ЛИ) 105
Баба Маджарка (мах. в Габр.) 18
Бабан 39 40 52 63 *105*
Бабани 39 40 *105*
Băbeni 52_4 63 *105*$_4$
бабин 45
Бабин дол (Ягодинско) 7
Бабине (1576) 45 *105*
Бабино 45 52 63 78 *105*
Бабинци 98 *276* 277
Бабйени 41 52 63 *105*
Бабляко (м.) 51
Бабо (ЛИ) 105
Ба̀бово, Ба̀бово кла̀денче 105
Бабовян *105*
Бабяни 33 52 63 *105* 105_3
Μπάμπιανη *105*
*Бавани 157
Багалевци 96 *264*
Багашовци *233*
Багиана 85 *105*
багрен 'акация' 217
Bagren *217*
Багрѐнци 93 *217* 233
Багрьовци 83 87 *233*
бад : бода 233
Баде(в) 233
Бадинац (сръб.) 234
Бадиница 234
Бадинци (сръб.) 234
бадли 234
Бадо (ЛИ) 233
Бадьовци 83 *233* 252
*Баевани 157
Баевени 17 41 52 *105* 157
*Баево 105
Баждар 201
*баждар 'митничар' 201
Баждарци 58 68 91 *201*
базд 'бъз' 64
Баздо (м.) 227
Баздовица 227

Баздовци 64 86 95 *227*
Базенци 64· 90 *197*
Базовйтица 26
Баинци 98 *270*
Баисли (Кукушко) 54
Баишли 54
Байковци *234*
Bajlovce *234*
Байловци 83 *234*
Байовци 234 $\mathit{234}_3$
Байрамовци 30 *234*
байректар 50
байректарче 50
Бакалцй 58 93 *213*
Бакево дере 217
Бакеровци 96 *264* 264
Бакийци 92 *213*
Бакина ливада 217
Баковци *234*
Бакойци 83 93 *217*
Бакревци 30 62 86 94 *228*
Бакъминци 98 *276*
бакър 62
*Бакъревци 228
Băla, Bălgrad (рум.) 105
Балабанци 92 *213*
Баланци 27 83 93 201 *217* 217 234
Баланците 56 93 *217*
Bălăşoeni 52 81 *105*
балван, *Балван 201
Балванците 56 91 *201*
*БАЛГЪ > БЛАГЪ 48 186
Балдевци 83_2 197 *234*, Baldevci *234*
Балденци, Baldenci *197*
Балдина (м.) 197
Балдин вртоп 197
*Балдо (ЛИ) 197
Балдовенци 90 *197* 234, Baldovenci *197*
Baldovci $\mathit{234}_2$
*Baldovjanci 197
Балдоенци *197*
Балдуенци *197*
Балдуин (ЛИ) 197
Балдьово (Мелн.) 197
Балевци *234*
Băleni 17 *105*
Балешовци 83 234 *234*
*Балжане 48 186
Balzanĕ 17 48 *186*
Бали Ефенди (дн. Княжево) 134
Балиинци 98 *270*
Балинци 83 93_2 201 $\mathit{217}_2$
Бало (ЛИ) 234
*балта, *Балта 201
*Μπαλτσοί 201
*Bal'tesi, bal'tesi (алб.) 201
Βαλτέτσι 59 91 *201*
Балтовци *234*
*балтъкjо 45
*балто 105
*Балтьце 105
*Балтьць 105
*Балтьци 201
*Балтьчане 45 105
Băluşeni 42 81_2 *105*
Βάλτσα 186
Balci *201*
Μπαλτζῆ 17 58 91 *201*
Μπαλτζί 17 58 *201*
Μπαλτσί 58 91 $\mathit{201}_2$
Βαλτσινόν 45 57 59 *105*
Бальòвци *234*
Banani 39 59 *105*
Βάναρι 56 59 *105*
Бангèвци 217 *234*
Бангейци 93 *217* 234
Бангиана 59 85 *105*
Βάναινα 42 59 *105*
Βάνενα 42 *105*
Баниска (Рус.) 49 130 168 260
*Баница 186
Баничан 20 37 59 *186*
*Баничане 186
Банковци $\mathit{234}_2$
Банкя 105
бански 105
Банчанье 32 48 59 85 *105*
Банчовци *234*
*Баньна 105
*Баньска 168 260
*Бaньско 49 260, *Баньско 130 168
баня 59 105 130 186
Баня 105
Банян 37 59 85 *105*
Баняне 17, Банѩне 33 *105*
*Баняне 105_4 105-106 106
Баняни 33 37 59 105_3 *105* 106
Βανιᾶνον 36 59 *105*
Βανιάνους 36 59 75 85 *106*
Банıань, ѡт 37 *105*
бара 59 201, *Бара 201
*Бара(та) 106
Барбарци 92 *213*
bardă (рум.) 30 228
*Барда (Пр) 30
Bardeni 41 47 59 76 *106*
*Бардово 30 228
Бардовце 87 94_2 $\mathit{228}_2$, Bardovce *228*
Бардовци 30 73, Bardovci *228*
Барене 40 59 85 *106*
*Барęш 20 186
Барешани 20 33 59 106 *186*, Barešani *186*
барешник 186
bärina (сръб.) 201
*барина 59 201, *Барина 201
Баринци 59 82_2 91_2 $\mathit{201}_2$
Μπάρτζι 59 91 *201*
Μπάρτσι 59 91 *201*
Барщан *114*
*Барьци 201
*Баряне 109
Βάργιανη 34 *109*
Βαριάνη 34 *109*
Βάριανη 34 64 *109*
basan (тур.) 73
Баскалци 83 93 *217*
Βασταβέτσι *234* 235
Батак 11
Батан (ЛИ) 234
batan (тур.) 'проход' 234
Батановци 78 83 *234* 235
батачане 11
батеновци *234*
Батинци 83 93 *217*, Batinci *217*
Батковци 78 234 *234*
Батолци *217*
*Батолинци 83 93 *217*
Батулци 83 93 *217*
Баур, Бауръ́т (м.) 106
Баурене *106*
Бахльовци 83 *234*
Бахньо (ЛИ) 234
Бачèвци $\mathit{234}_2$
Бачовци $\mathit{235}_2$
Бащевица (м.) 235
Бащо (ЛИ) 234 235
Бащовци 83 87 234 *235* 260
бебер 66 106
Beberani 66 80 *106*
Беговище 235
Беговци 97 *264*
Бегуновци 83 *235* 235
Бегунци 5
Бѐдинци 98 *270*
Бежановец 235
Бежановци 87 *235*
Бежовци 83 87 *235*
Безданица 211
Безден, Безденик, Безденица 211
Бейковци 83 *235*
Бекировци 30 $\mathit{235}_2$
Бекяровци 97 *264* 264
Belakovce *264*
Belani 39 $\mathit{106}_2$
Belanovce *235*
Белановци 83 *235*
Белата земля 51
Белевехчево (Санд.) 187
Белега 106
Belejeni 42 67 *106*
Бележник (м.) 106
Белен 17 85 *107*
Μπέλεν 37 *107*
Белене 17 40_2 49 58 78_2 85 106_2 *106* 107 113 197
бѐленци 10
Бѐленци 17 90 *197* 197_2

Белѐнци 17 78 90 *197* 197
Βελεντζικόν 17 90 *197*
Белец (м.) 186
Бели мел (Мих.) 29
Βελίτσαινα 17 20 42_2 43 *186*
Βελιτσένα 43 *186*
Βενίτσενα 42_2 43 *186*
Белковци $\mathit{235}_4$
Βέλλιανη 17 34 *106*
Βελλιαντζίκι 17 55 90 *197*
белобочка крава 109
Беловодци 59 91 *201*
Беловци *235*
Беловците 56 87 235 *235*
Белополяне 5
Белопопци 19 79 92 *213*
Белоптичене 18 40 66 *106*
Μπελοτίντσα *217*
Бело̀тинци 15 16 79 84_2 97 217 $\mathit{270}_2$ 276
Белотѝнци 76 83 93 *217* 270 276
Белушино (Бит.) 105
Белушковци 83 *235* 255
Белчовци *235*
Beljakovce *264*
Беляковци 84 96 *264*
Βέλιανη 17 34 *106* 162
Βελιανιτίτικα 17 *106*
Бенчовци *235*
Бераинци 84 97 *270*
Beранци 79 83 93 *217*, Berancі *217*
Бербакьовци 49 96 *264*
Berveni 52_2 69 80 *106*
*бергъ > брѣгъ 48 54 114
*Бержане 48
Берзана 17 39 *106* 113
Βερζιανή 34 59 *110* *114*
Бериловци 83 *235*
Берил'ци 83 *218*
Беримирци *218*
Бериславци 77 83 93 *217*
Берковци 83 $\mathit{235}_4$
берлинчане 11
Berovce $\mathit{235}_2$
Беровци $\mathit{235}_2$
Berštan *111*
бесен 46 106
Беслен 17 33 44 49 79 *106*
Бесляни 33 44 49 *106*
Бесниловци 98 *264*
Бесничевец (м.) 106
Бесничко дере 106
Бешовиченете 28
Бзовци *228*
биба 68 107
Бибанье 38_2 48 52 68 80 *107*
Биволаре 13
Биде, Бидо (ЛИ) 107
Bieglani 49 *106*
Бнждане, Биждане 16 18 32 77 81 *107* 107
Биждово 16 77 *107*
Бижовци 83_3 $\mathit{235}_2$
Μπιζάνι, Μπιζάνιαν 39 64 *107*
Бизово (Вод.) 54 107
Μπιζτένης 85 *107*
бик 54 115
Биковци 83_2 $\mathit{235}_3$
Bileni 41 76 *107*
Били връх 107
Билизенци *201*
Билинци 79 97 *270*
било 59 72_2 107
Било (Царибр.) 211
билье 72_2 107
*Бильци 55 210-211
Билян 17 37_2 72_2 107_2 *107* 114
Μπιλιανά 17 35 58 *106*
Biljanik *106*
Биляновци 83 *235*
биляри 12
Билярцѝ 58 82 92 *213*
Бинзьо̀вци *235*
Биралци 93 *218*, Biralci *218*
Биране 73 *107*
Бирѝмирци 78 83 93 *218* 218 235_2
Биро̀вци 83 *235*
*Бистране 25 107
Бистраница 17 25 85 *107*
Бистренци 17 90 *197*
Бистричанье 32 48 *186*
*Бистряне 25 107
*Бичани 54
Бишани *107*
Μπιστένι 18 *107*
бл > бн 52
благ- 107 186
Благойно (ЛИ) 235
Благоньовци, 83 *235*
Blăjani 17 34 *107*
Blăjeni 17 42_2 *107*
блана 131
Блатец 186, *Блатец 19
блато 59
*Блатце 186
Блатчан 59 *186*
Блатчен 19 44 78 105 *186*
Блатьце 45, *Блатьце 109
*Блат(ь)чане 186
Блаца (Визенско) 105 186
Βλάτσα 186
Блачен 105 *186*, Blačen *186*, Μπλάτσεν 44 *186*
блидо 63 107
Βλιζανά 35 57 *107*
Βλυζανά 17 35 57 *107*
Близанци 77 91 *201*
Μπλήσδιανη 34 63 *107*
Близънци *201*
*Близяне 107
Блъгарнно (м.) 112
*Блъскалци 217
Блъсковци 83_2 217 $\mathit{235}_2$
*Блъс-ом-анъ 218
Бльсовнкь (ЛИ) *271
Блягорница (р.) 228
бн > бл 52
боб 64
Бобен 52 64 *107*
Бобеш 5
*Бобеш 20 24 186
Бобешино 20 45 64 *186*
Боблен 44 45 51 64 107 *107*
Βομπλέανα 35 51 *107*
*Боблѝне 111
Βομπλιανή 57 *107*
Μπόμπλιανη 34 44 51 77 *107*
Бобов дол (Станкедим.) 228
Бобово 228
Бобовски рид 228
Бобов'цн (1347) 16 64 75 94 *228*
Боболин 46 64 *108*
*Боболяне 46
Бобояне 64 76 *108*
Бобьовци *235*
*Бобяне 107
Бов (Свог.) 228
Богаско (Кост.) 35
Богаш- (ЛИ) 233
Бо̀гдановци $\mathit{235}_5$
Богданци 93 *218*, Bogdanci *218*
Бо̀гданчовци *235*
Богдьо (ЛИ) 236
Боговица *218*
Бого̀инци 97 *270*
Богоица *218*
Богойовци *235*
Bogojca *218*
Богойци 93 *218*
Богославовци *235*
Богутево (Смол.) 7 149 242
Богьо̀вци 79 228 *236*
бодил 63 228
Бодиловци 63 94 *228*
бодлика 63 228
Бодликовци 63 83 87 94 228 *228*
Бодуровци 96 *264*
Bojdani *108*
Божевци 5
Божѐнци 93 *218*
Боженците 56_2
Божѝкинци 98 *270*
Божѝловци *236*
Бо̀жица, Божѝца 186
Божѝчен 20 44 78 *186*
Божичка река 186
Божкевци *236*
Божковци $\mathit{236}_2$ 236
Божовци *236* 236
боз < бъз 49 111 228
Боз (с. в Алб.) 228
Бозаник (с. в Алб.) 228
Боздугановци 96 *264*
Бозиджене (1734) 44 *186*

Бозичне (1694) 44 *186*
*Бозовене 49
Бозовец *228*
Бозово (Гребенско) 111 128
*Бозово 111 228
Μπόζοβον 128 228
Бозовце Bozovce *228*
Бозовци 64 77 94 111 228 *228*
*Бозовяне 49 111
Бозуджна (1430) 44
Бонковци (1354) 75 *237*
бой (рус.) 'мъчен път' 109
*бой 59 109
Бо̀йкинци 98 *270*
Бойковци *236*
*Бойкълъ (ЛИ) 48 236
Бойновци 83 *236*
Бо̀йоци *236_2*
Бойѐвци *236*
Bojran 40 48 64 *108* 112
Бо̀йчевци *236*
Бойчѝновци *236_2*
Бо̀йчовци *236_2*
*бок 'склон' 59 72 106 109 112 162
Бо̀киловци 48 79 83 *236*
Болан 17 40 80 *108* 116 197 236 Bolan 33
Μπολανίτκα *108*
Μπολαναίκα 17 55 80 *108*
Болатица (м.) 240
Болгаревский (с. в обл. Харков) 112
Болгари (с. в обл. Смоленск-Ярославл) 112
Болгарка (с. в обл. Херсон и Одеса) 112
Болгарка Малая (с. в обл. Херсон) 112
Болгарова (с. в обл. Херсон) 112
Болгарская (с. в обл. Херсон) 112
Болгарская Пустошь (с. в обл. Харков) 113
Болгарское (с. в обл. на Дон) 113
Болгарь (с. в обл. Харков) 113
Болгары (с. в обл. Казан, Перм, Подолье, Тула и Владимир) 113
Bołgary (с. в Ю Белорусия) 113
Болгары Виддинские (с. в Таврия) 113
Bołhary (с. в обл. Лъвов) 113
Боле (ЛИ) 108 236
Болева ливада 108
Болеварци 83 86 93 *218*
Болѐв дол 108
Боле-мир (ЛИ) 218 236
Bolen 17 41_2 44_2 78 80_2 *108*
Болена 17 80 *108* 116
Boleni 41_2 44_2 *108*
Болерци 27 82 92 *213* 213
Боле-слав (ЛИ) 218 236
Болетин (Тетовско) 108
болни 54 72 218 236
Boličani *161*
Боло (ЛИ) 236
Bolovjan ? 17 52 80 *108*
bolond (унг.) < блаждь 100
*болтьце 105
*Болтьчьно 105
Болутова колиба, Болутова нива 149 242
Бо̀лчовци 83 *236*
Bolšani (1431) 17 76 80 *108*
Болюбашинци 30 98 *276*
Μπολιάνα 17 35_4 80_4 85_2 *108_4*
*Боляне 108 116
Boljani 17 33 40 80 *108*
*Боляни 54 108 116
Болянци 17 82 86 90 *197*
болꙗринъ 213
Болярка (м.) 213
Болярска ливада 213
Болярски рът 213
Болярци 5
Боновци 87 *236* 236
Бонoолар 15
Бончевци 87 *236*
Бончовци *236*
Боньовци *236*
бор 64
Бор 108
Borane (1431) 64 76 *108*
Борджани 33 59 *108*
Борсвци 87 *236* 236
Борен 44 64 85 108 *108*
Бори дол 108
Бориловци *236*
Боримечковци 19 96 *264*
Борислав *217*
borovan (рум.) 108
Борован 17 40 52_2 64 79 85 *108*
Борован кая 40 52 85 *108*
Боровико (м.) 186
Боровица (м.) 186
Боровичани *186*
Боровичене 18 20 40 64 78 *186*
Бордо̀вци 64 79 94 *228*
Боровян 17 34 36 52 64 109 *109*, Borovjan 34 *109*
Боровяни 34 36 *109*
Боротино (Прил.) 109
Boroşteni *109*
Борчанци 64
Борчанье *200*
борье, ситно 27
Боря (Корч.) 185
Борян 37 64 *108* *109*
Боряне 108_2 109, Borjane 48*
Боря̀нѐ 112
*Борꙗне 143
Боряни *108*, Βόργιανη *108*, Βόριανη 64 *108*, Μπόριανη 44 *108*, Μπόριανι 44 *108*
Босил (ЛИ) 218
Босилево (с.) 218
Босилко 236
Босѝлкинци 98 *270*
Босота (ЛИ) 236
Бостани *109*
Босьовци 83 *236*
ботевградчане 11
Ботевци *236*
бохот, Бохот (р.) 109
Бочан 37 72 *112* 162
Μποτζιανά 36 58 59 80 *109*
*Бочане 56 109_1 112 162
Botsani 34
Botsiani 34 59 80 109 *109*
Μποτζαρά, Μποτσαρά 56 58 *109*
Μποτζαραῖοι 58 *109*
Μπότσαρι 59 80_3 106 109 *109* 112
Βότσαρη Ἀλεποχώρι *109*
Boceni 41 59 80 *109*
-бочка (в белобо̀чка) 109
Бочковци *236*
Бочовци *236*
Бошковци 87_2 *236_3*
Бошовци 83 236 *236*
Бощани 33 71 80 *109*, Μπόστιανη *109*
Бояджилар 13
Бояна *108*
Бояне 32 33, Bojane *109*
Бояни 32 33 59 79 80 *109* 153, Boyani (1431) 33 59 76 80 *109*
Бояновци *236_2*
Боянци 5
Брагоровци 66 76 83 94 *228*
*Брадек 186
*Брадец 186
Brădiceni 20 42 *186*
Бразда (Скоп.) 228
Браздовци 67 83 95 *228*
Brăileni 18 42 81 *109*
Брайковци 76 *233* 233 *236_3*
Бракевци *236*
Бракьовци 78 *236* 236
Бралѐинци 84 86 97 *270*
Бральов камик (м.) 271
Brănişteni 42 67 *109*
Бранковци *236_1*
Бранченци 86 90 *197* 197
*Бранчинци 197
Бранчовец *197*
Brătăşani 18 81_2 *109*
Братевец, Братевица 237
Братевци 87 *237*

*Братец 19 186
Братнло (ЛИ) 235
Братиславци *237*
Братище (Пиротско) 237
Братковци 87 *237* 237
Братов дол 262
Братоман (ЛИ) 219
Brătuleni 18 42 82 *110*
Братци (м.) 186
*Братьовци 236
Брацигово (Пещ.) 262
Bračan 37 *186*, Braçan *186*
Брачани 19 73 *186*, Bračani 19 *186*
Брашнеляна 35 64 85 *110*
брашня̀н 38
Braštani *110*
Brašteni (1431) 41 64 76 *110* 110
Βραστόν *116*
Брайновци *237*
Брѐвене 40 52 69 80 85 106 *110* 111_2
*брегар 59 201
Брегарцй 58 59 91 *201*
Брегово (Вид.) 24
Брегория (м.) 228
бред (рус.) 'листник'
Брєднвыанє (1335) 32 52 68 75 80 *110* 111
*бредъ 'бръст' 68
Брежане 32 59 *110*
Брежани 5 33 59 110 *110*
Бреждан 36 *110*, Breždan *110*
Бреждани 36 *110*
Брежинци 5
бреза 64
Брезенска планина 26
Брезица (р.) 187
Брезник 11_2
брезничане 11_2
брес(т) 73 162
Брест (Никоп.) 57 111
Бресте (Белослат.) 28
брестенѐ 57 58
Брестенете (род) 28
Брестовене 5
Брестье 179
Бресчани *110*
*Бресье < Брестье 162 197
бресье 73 179, Бресье 179 197
*Брешане 162
Брешанце 64 90 179 *197*
Брешене = Обрешене *155*
Брешчени 40 64 *110*
Бреща̀н 33 37 *110*
Брещѝне 33 37 *110*, Брѐщане *110*
Брещани 33_2 37 64 110 *110* 111, Breštani 33 64 *110* 116, Μπρέστανη 34 64 *110*
Брѐщанико 26
Βρέσθαινα 42 *110*, Βρέσθενα *110*, Βρέσταινα 42 *110*, Βρέσθενα 42 43 72 $\mathit{110}_2$, Μπρέστενη 40 *110*
Брещяни 33 64_2 78 *110*
Breštjani *110*, Βρεστιανή 52 72 *110*
Брждан 36 59 *111*
Бржданн *111*
брндъкъ 110
Бриждан 17 36 *110* 195
Βριζιατσάνον 20 64 *187*
Βρίνενα 42 46 *111*
Βρύνα *111*
Βρύναινα *111*
Βρύνενα 62 80 *111*
Βρύνινα 42 46 *111*
Brnjarce *213*
Brnjarci *213*
Βροβιανά 34 52 57 69 80 *111*
брод 72 111
*Брождане 110 111
Brostovitsi 64 95 *228*
Broštan, Broshtan *163*
*Брощани 54
Βρώσθαινα 42 43 72 *110*
Βρόσθενα 42 *110*
Βρώσταινα 42_2 43 *110*
Βροστιάνι 57 72 75 *110* 228
Βρόστιανη 33 72 *110*
Βρώστιανη *110*
Βρούβριανα *111*
Βρουβιανά *111*
брус 62 111
брусари 12
*Брусари 12
Брусарци 12 92 *213*
Бру̀сен (Тетев.) 111
Брусовѝтец 26
Броусь 16 77 *111*
Μπρούφλιανη 34 51 69 80 *111*
Брушани 16 33 62 77 *111* *112*
*Брушани 112
Brujan *109*
брьв 'мостче' 69 111
*Бръвяне 111
*бръдар 213
Бръдарците *213*
*Бръдица 20 186
Бр(ъ)дица (с.) 186
*Бръдичане 20 186
Бръдчане 32 55 *187* 189
Бръждани 33 59 78 108 *111* 113
Бръзинци 98_2 $\mathit{271}_2$
Бръкачѐво 28
бръне 'кал' 62
Brîncoveni 17 41 52 82 *111*
Бրънковци 84 96 *264* 264
Брънчова падина 111 264
бръст 45 68 72 111_2
Бръчковци 96_2 $\mathit{264}_2$ 264
бръшлян 64 111
бръшнел ≤ бръшлян 110
Бръщен 44 45 68 79 *111*
*Бръждане 110
Бръждани *111*
бръннє 213
брѣгоръ 66 228
брѣгъ 48 54, брѣгъ 228
*Брѣжане 25
*Брѣзичане 20 187
*Брѣстовьци 228
*Брѣстьно 116
*Брѣшта̀не 45 54 110 116
бряг 59
*Βριαζιτσάνον 187
Βριάσινον *116*
бряст 64 72 111
*Брящене 25 111
Брященско 25 26 64 85 *111*
Бубляна 35 51 64 85 *111*
Бубовец (Призренско) 7
Bugareni 41 71 85 $\mathit{112}_2$
Бугарец 112
Бугариево (Сол.) 112
Bugarinje 112
Бугариновац 112
Μπουγαριόβον 112
Бугарица 112
Bugarič 112
Bugarić 112
Бугарске њиве 112
Бугарски поток 112
Bugarski potok 112
Бугарско Блаца 112
Буглен *108*
Буда Пеща 100
Будилци 83 93 *218*
Будимерци 83 93 *218*
Budimirce *218*
Будимирци *218*
Будинарци 73 91 *201*
Budişteni 18 42_2 82_2 *111*
Будохор 34 38 *160*
Μπουζοβά 228
Buzoeni 42 49 52 64 *111* 112
Buzoieni 49 64 *111*
Βουλγ.: Ἅγιος Ἰωάννης (Προσφύγω ἐκ Βουλγ.) 112
Бузяковци 96 *264*
Буйково *237*
Буйковци 78 *237*
Буйновци 83 *237*
бук 64 72
бука 64 72 112, Бука 12
Букарци 64 91 *201*
*Буков дол 201
Буковец 28
Буковик 5 187
*Буковиченци 197
Бу̀ковичинци 64 90 *197*
Буковляне 17 32 51 *111*
Буково 5 36

Bukovce *237*
Буковци 64 95 *228* *237*
Bukovčan *187*
Буковченете 28
Буковяни *111*
Букодолци 18 60 64 91 *201*
Букойчани 18 20 33 64 139 *187* 197
букòр 237
Букоровци 30 *237*
Бꙋкꙋрцн 30 76 93 *218* 237
Букьовци *237*
булак, bulak 29 59 111
Μπουλαριοί 213
Булачани 29 33 59 *111*
Bulgar (м.) 112
Βούλγαρα Βουλγάρα 112
Βούλγαρα (Ρεῦμα) 112
Βουλγάρα 112
Булгар гьолери 113
Bulgărei 112
Βουλγαρέλι 112
Βουλγαρέλιον 112
Булгарец 112
Булгари 112
Βούλγαρι 112
Bulgari (Арад) 112
Bulgary (Ю Белорусия) 113
Bulgaria, La Bulgărie (с., Яш) 112
Βούλγαρη, Λίμνη τοῦ 112
Βουλγαριά λίμνη 112
Булгариево (Сол.) 112
Βουλγαρινή 57 *112*
Βουλγαριτζοῦς (1309) 112
Βουλγάρ κιοϊ 112
Булгаркьой (Кешанско) 112
Βουλγάρο 112
Βουλγάρο, Βούλγαρω 112
Bulgăroaia (Питеш) 112
Bulgaru 112
Bulgarul (Трансилвания и Букурещ) 112
Bulgarului, Valea de la (Тулча) 112
Bulgarului lazul (Яш) 112
Bulgarului, La Podul (Плоещ) 112
Bulgarului, Poiana (Бъкъу) 112
Bulgarului, Puţul (Бузъу) 112
Bulgaruş 112
Bulgăreasca (Букурещ) 112
Булгери (Алб.) 112
Bulgjerit, Kula (Сърбия) 112
Булинци 98 *276*
Βουλλαριτζούς (1309) 75 82 92 213 *213*
Булуван 201
Bulcani 73 *112*
Булюбашинци 98 *276*
Μπουλιάρη 213
Бунеговото 196
Бꙋннло (ЛИ) 235
Буново (Кюст.) 11
Буновчане (род в Кюст.) 11
Βουραζάνι 36 *162*
Βουργάρικο 112
Βούργαρο, Ἄνω и Κάτω 89
Бурдинарци *201*
Бурезейнци 87 98 *276*
Буриловци *236*
Буровци 96 *264*
Bursiani 34 *112*
Μπούρσιανη 34 *112*
Burjan 37 64 *112*
Бусарцй 58 82 91 *201*
Бусилца *218*
Бусилци 93 *218*
Бусинци 78 97 218 235 *271*
Бусманци 78 83 93 218 235
*Бусом-ан-ци 218
Бусорица 202
Бутроинци 98 *276*
Бутронинци 87 98 *276*
Μπουχουνίτσα 261
Бучан 37 72 *112* 162
Бучинци 12 18 64 91 *201*
Бучу̀ковци 96 *264*
Буширени 73 *112*
Бущреш 73 *112*
бъз 49 64 197 228
*Бъзово 54 107 112
*Бъзовяне 49 112
Băzăvani 49 52 64 *112*
*Бъзяне 107
*бък 59 106
Българени 5 41_3 71 78 79 89 *112*$_4$ 123 174
Българи (Севл.) 112
Български лес (в Сърбия) 112
Българчево (Благоевгр.) 112
Бърборковци 96 *264* 265
Бърден, Бърдѐн 113
Бърдени 41 47 59 85 106 *113* 121 125
Бърдените 41 47_2 56_2 59 106 *113*
*Бърдец 187
Бърдица 186
бърдо 59 113 190 228
*Бърдце 187
Бърждани 33 *111*
*Бърждани 108
Бърза (м) 106
Бързан (ЛИ) 218
*Бързане 106
Б(ъ)рзаня 17 39 106 *113*
Бързарци 82 86 91 *201*
Бързил (ЛИ) 218
Бързота (ЛИ) 218
бърк 'мустак' 264
Бърнарци 82 92 *213*
Бърник (Прил.) 213
Бърняри 13 213
Бърщен *111*
Băceni 41 42 59 80_2 *106*
Бѣла (земя, рѣка) 10 201
*Бѣлашь (ЛИ) 105
*Бѣличане 20 186
Бѣл'ковь торъ 235
*Бѣловища 54
*Бѣльскъ 43
*Бѣл(ь)ци 201
*Бѣсняне 106
*Бꙑчанє 67
Бяла 5
Бялана 17 39 85 *113*
Бяленце 17 86 90 197 *197*
бяло камане 27 44
Бялчовци *235*
Бяслен *106*
в- 50 128 163
вагары (рус.) 227
Ваѓы (рус.) 227
Важарцй (Пр) 57
Вазов 233
Вайшанци *218*
Вакарел 30 190
Ваклищци 93 *218*
Ваксевци *237* 271
Ваксинци 97 *271*
*вал 'дол' 59 132
val 'насип' 132
Валевци *237*
Valenitzi 17 76 90 *197*
*валина 132
Валовища 54
валог, Валог 32 59 113
Валожанцй (род в Кюст.) 10-11 57
Валожанье 32 48 59 *113*
Ванковци *237*
вар 'варовик ; гореща вода' 59
-вар (в ЛИ) 218
Варадин (ЛИ) 187
Варадинчане 20 32 *187*
Варазлиинци 98 *276*
Вàрбан 52 64 85 *113*
Βαρβάσαινα *187*
Varvasaina 64 *187*
Βαρβαινά
Βαρβιανά 35 52 57 64 *117*
Βαρβίτσα 117
Вардар 228
Вардаровци 29 95 150 *228*
Вардарот 57
Βαρδαρόφτσα *228*
Вàрна 10
вàрналии 10
вàрненци 10
Варовитец 26
Варосане 69 85 *113*
варош 69 113
Варчовци 83 *237* 261
Varšen 37 *114*
Varšeno 43 *116*
варь 207
Βασιλίτσι 93 *218*
Василовци *237*$_2$

*Васильци 218
ватах 113
Ваташа (Кавад.) 113
Ваташица (м.) 113
Ватралевци 97 *264*
Βατουσιάνη (1348) 34 68 75 *113*
ве 'ви, вас' 43
Вевчани 33 36 49, Vevčani *187*
вез 'бряст' 64 198 203 237
Везенковци 83 *237*
Везирци 92 *213*
Везник 198
Βεζνίκον 198
Везовица 198
Везово дере 198
Βελβίτσαινα 20 42 64 *186* 188 201
Βελβίτσι 91 *201*
Вѐлевци *237*
Veleni 17 42 *113*
Веленци 17 82 90 *197*
Велес 28 73 187
*Велеш 20 187_2
Велешан 20 73
Велешана 28 35 *113* 187
*В Елешан(е) 187
Велешане 5
*Велешане 113 187
Велешанската гора 187
Велешань *187* 187
вєлн 'голям' 20 72 73 113 187 197
Вели връх 197
Великовци *237*
Велимбъровчанье 18_2 *200*
Велиндренци 18 65 86 91 *202*
Вѐлинци 97_2 *271*$_2$
Вели ридар 197
Velicena *186*
*Величане 113
Величани 17 *113*
Βελιτσένα, Βελίτσενα *186*
Величковци *237*$_2$
Велковци 78 *237*$_2$
Велкьовци *237*
Велмевци 19 79 82 92 *213* 232, Velmevci *213*
Велмехци *213*
Велмешци *213*
Велчани, Велчани Мокра 17 33 *113*
Велчовци *237*$_4$
Вельовци *237*$_2$
Веля глава 197
*Веляне 113
Veliani *106*
Венковци *237*
Venča 38 *113*
Венчан 37 63 113 *113*
Veprčani *187*
Вепръчани, Вепрьча̀ни *187*
вепър 66 187
*Вепърец 19 187
Вепърчани 19 33 66 79 82 *187*
Вепърчка река 187
вер-: вер-ига, -уга 63 114
Verben *117*
Βέρβαινα 42 52 64 114 *117*
Βερβενή 34 41 42 46 52 57 64 77 *117*
Βερβινή 34 41 42 46 57 *117*
Βερβοβίτσι 43
вербок (рус.) 117
Βερβιανά 52 64
Βερβιάνων 34 41 42 46 57 75 *117*
Верdженица 25 48 59 *113*
Вереница 114 176
Βερζιανή 41 48 57 114
*Верҗене 25
Вержени 41 48 54 113 *114*
Βεριβιανά 57 *114*
Веригата 176
Верила 114 176
Verilan 40 63 80 *114*
*Вериляне 114
Vërlan 40 117
вер-уга 63 114
Βερσίτσι 43
Βερσοβίτσι 43
Веселец 19 187
*Веселинци 27 93 *218*
Веселчане 5
Veselčane *187*
Веселчани 19 33 79 *187*
Веселъц (м.) 187
*Весец 19
Весковци 87 *237*
*Вес село 187
*Вес селце 187
*вес-це 'селце' 19
Ветрен 12
Ветрене 40_2 67 85_2 *114*$_2$ 115
Ветрени 41
Ветренци 12 18 67 91 *202*
Wetschiani *187*
Вехтия геран 114
Вехтан 69 82 *187*
Вехчани 19 33_2 49_2 69 78 82 114 169 *187*$_2$ 187_2 192 202
-вец < *вес < вьсь 'село' 187
Вчан *187*
Вечеровени 17 41 52 85 *114*
Вешалци 70 91 *202*
Βεσιανά 57 72 *114*
Vešani 33 69 76 80 *114*
Veshanj 78
Вешело (м.) 202
Вешчани 33 49 *187*
Вещани 17 33 85 *114*
Βίβανη *114*
Βίγκενι *116*
Виделовци *237*
видинчане 11
Видище (Греб.) 126
видра 'Lustra', 'извор' 66 114
Видрани 39 66 *114* 115
Видрарс 13
Vizansko *114*
Вила 37 *114*
вила 'самовила' 114
Vilitsani 42 43 *186*
Вилян 37 72 *114*, Viljan *114*
Βίλιανη 37 *114*
Винени 41_2 68 *114*, Βίνενι 41 *114*
Βινέτζη *202*
Виница (Щип. и Асен.) 187 202
Виничани 20 33 68 *187*, Viničani *187*
Виноказ 190
Винце *202*
Винци 68 77 91 *202*
Vinčan 37 63 113 *114*
Виняни 33 68 *114*, Βίνιανη 34 68 *114*$_2$
вир 59 228
Βίρμπενι 41 *117*
Βύρμπενη 41 *117*
Вирлан 54 *117*, Βυρλάν *117*
Вировица 228
Вировци 59 95_2 *228*$_2$
Viršan 37 59 *114*
вис 'чукара' 59 72_2 115
Висанско 54 59 *114*
Βύσαντσκον 26 *114*
Висàр (м.) 209
Висец 115
Висок 17_2 114
Високи връх 17
Visoča *114*
Височан 17 34 37 41 *114* 114
Височане 17
Височани 34 37 41 *114*, Βισοτσάνη 34 41 *114*
Височен 34 *114*
Височени 37 41 *114*
Висяк (м.) 115
Вита (р.) 57
Витанов липар 203
Витановци 79 *237*$_2$
Витанци 93 *218*
Vitivjani *178*
Витко̀вци *238*$_2$
Витовяни 17 33 114 *178*, Vitovjani *178*
Vitrani 67 76 *114*
Вѝтьовци 178 *238*$_2$
*Витюво, *Витювяне 178
Вица, Вич 28 115
Вицани 28 33 54 *115*, Vicani 76 *115*$_3$
Вичани 28 33 54 67 *115*
Βίτσαινα 67 *115*
Βύτσενα *115*
Vlčeni 76 *115*

Вичища *115*, Βύτσιστα *115*
виш 'висок' 72 115
виш 'вишна' 115
*виш 'връх' 59
*виш 'тръстика' 72 115_2
Вишан 37_3 72 78 85 114_2 *115* 115, Vişan *115*
*Вишане 26, Višane 76 *115*
Вишани 33_2 *115*$_2$ 115, Višani *115*$_2$, Vişani 34 *115*, Βήσανη 34 *115*, Βίσανη *115*, Βύσανη *115*
Vishanj *115*
Вишанско 54, *Вишанско 114
Вишен 44 *115*
Вишени 41 114 *115*$_2$, Višeni 76 *115*
Вишлене 49 78 115 *115*
Вишна дупка (м.) 115
Вишна кория (м.) 115
Вишнани 41 49 *115*
Вишнене 49 *115*
Вишни дол 115
Вишница (р.) 115
Вишно поле 115
Вишово (Охр.) 115
Вишорица (м.) 115 202
Вишурци 21 56 59 82 91 *202*
Βίσιανη 34_2 44 *115*
Вищица (Куман.) 115
Vladevci *247*
владика 16
Владилово *238*
Владиловци 79 83 *238* 244 247
Владиславци 93 218 *218*
Владиченци 90 *197*
*Владичи (дол) 197
Владовци *238*$_2$ *247*
Влайковци *238*
Влайчовци *238*
Власе (Царибр.) 115
Власовци *238*
Власодолци 18 60 91 *202*
Власьовци *238*
*Власьць 49
влах 47 202
Влахани 47 71 *115*
Влах бунар 202
Влахи 115 202
Влаховци 87 238 *238*$_3$
Vlahci 71 91 *202*
Влахчани *18/*
Влахчени 19 41 49 71 *187*
Влачитовци 83 87 *238*
*Влашане 115
Βλασάνη 34 71 85 *115* 115
*Влашец 19 187
Влашченица (р.) 187
*Влашьць 49
Влъмехи *213*
Влъч (м.) 38 115
Влъчани 33 66 *115* 116
Βομπλιανή 59 75 80 *104*
Воденичане 5
Воденичарците 93 *213*
Водищата, Водище 169
Водна (Кул.) 29
Воднянски дол 29 197
Воднянци 29 59 90 *197*
Водоча (р.) 117 188
Водяни 33 59 78 *115*
Vodani *115*
*Вождани 115
возари 12
Возарци 77 82 92 *213* 214
*В Оздоляне 156
Возннко 213
Воиславци 93 *218*
Воишанци *218*
Войводани 47
Voivodeni 47
Войнегово 238
Войнеговци 78 83 196 203 *238*
Войнежа (Габр.) 238
Войника (Ямб.) 116
Войници 13 116
Voiniceni 42 68 *116*
Войновци *238*$_2$
*Войнѣга (ЛИ) 203
Войнягово (Карл.) 196 238
Vojslavci *218*
Войчинци *218*
Войчовци 87 *238*$_2$
Войшан *218*
Войшанци 79 83 93 218 *218*
вол 72
Волга 227
волгари (рус.) 227
*Волика, Волнца (ЛИ) 271
Воличинци 98 *271*
Волован 17 40 52 68 *116* 116
*Воловци 73
*Воловяне 116
волуй-ек 160
*Волѣшане 187
*воля 'свободна земя' 70 168
*Воляне 26 55 116 168
Волянско присое 26
Воняни *115*
*-вор (г из-вор) 59 207
Ворбен *117*
Воронега (рус.) 203 238
Воронеж (рус.) 203
вороча (рус.) 72 116
Vorjani *108*
восък 25
воче, вочка 72 116
*вощар 72 116
Voštaran 40 41 *116*
Вощарани 40 *116*, Βοσταράνη *116*
Вощарени 41 72 78 80 *116*
*Вощене 25
Вощенска река 25 67 *116*
Βοστιτζανούς 20 36 58 67 78 *187*
врабий, врабец, врабче 66 116
Вра̀бча (Радом.) 28 116
Врабчане 28 66 *116* 116
Врабчевица (м.) 228
Врабчин 46 66 *116*
Врабчовци 5 66 95 *228*
Vrabyan 52 66 76 *116*
Βραβιανά 35 52 57 64 *117*
враг 'дол' 59 228
Βραγγιανά 35 57 *116*
Βραγχιανά 35 57 *116*
Враголомовци 59 95 *228*
Враждебна (Соф.) 210
Вракуповица 14 *228*
Вракуповци 14 73 95 *228*
вран, Вран- 12 73 116 202 211
врана 66 73 195 202
Vranglana *116*
Враневци *238*
*Вранек 20 195
Вра̀нека (м.) 195
*Вранец 20 195
Враниловци 83 *238* 238 244
Вранинци 84 97 *271* 271
Vranište (Призренско) 7
Вран камик (м.) 116 202
*В Ранковица 225
Врановци 27 83 *238*$_3$
Вранци 12 17 73_2 91 *202* 211_2, *Вранци 20
Вранче (Бит.) 195
Враньовци *238*
*Враньци 50 55_2 211_2
*Враньчане 55 195
Вранявци 19 *238*
Вра̀няк (Белосл.) 28 195
Βρανιανά 17 35 57 *116*
Vranjani (срхр.) 116
Βράφιν *116*
Vrapčin *116*
Вратиславци 83 93 *218*
Враца 28 116
врач 'лечител' 72
*врача 'вир' 72 116
Врача (м.) 116
Врачан 37 72 85 *116*
Врачанете (род) 28
Враче 16 *228*
*Врачево 16
Врачевци 16 77 95 *228* 228
Врачените 41 56 72 116 *116*
Врачѐш (Ботевгр.) 116
Βράτσινον 45 *116*
Врачове (м.) 228
Врачовци 95 *228*$_2$
Врашен *116*
Врбен 64 *117*
Vrbeni *117*
Врбичане 20 64 78 *188*
Vrbovce *229*
Врбовци *229*
Vrboec *229*

Врбян, Голо *117*, Врбıан 37 *117*, Vrbjan *117*
Vrbjani $\mathit{117}_4$, Wrbjani *117*
Вреащино 45 54 64 *116*
*Вреньци 55
Vrestena 42 72 *110*
Vrestiana 42 43 76 *110*
vreshtë (алб.) 110
Vroviana *111*
Vrostaina *110*
Vrosthaina *110*
Врощани 33 54 *110*
В'рпачани *187*
Връбани 39 52 76, Връбани *117*
Връблянико 51
Връбчовци *238*
Връговци *238* $\mathit{239}_2$
Вркаданци 83 86 93 *218*
Vrînceni 42 73 *116*
Врьпачани *187*
Врътинци 98_2 $\mathit{271}_2$
*Врьбна, *Врьбьна 43
врьгѫ 'хвърлям' 238
врьтъпъ 49
*Βρεάστινο 54
βριατένο = врѣтено 35 209
Vrjaštino 43 45 *116*
*Все-бѣлъ (ЛИ) 257
Всеслав (ЛИ) 225
Вуйовци $\mathit{238}_2$
Вукадиновци *238*
Вукàн (Трън.) 54 271
Вукарци 58 93 *213*
Вуковия 267
Вуково 54 271
Вуковци *238* 238
Vulgar (м. под Олимп) 112
Вулгари (Бург.) 112
Βούλγαρι (изч. село в Халк.) 112
Vulgarini *112*, Voulgarini 71 *112*
Vulgaris (с. в Тес.) *112*
Вулкан (Трън.) 54
Vulkovjan 17 37 52 *116*
Vulčan 66 *116*
Вулчани 33 *115*, Vulčani 78 *115*
Вульовци *238*
Вуляни 17 54 *116*, Vuljani 33 72 *116*
Вунѐвци *238*
Voúrbiani *117*
Βούρβιανη *117*
Βούρμπιανη 34 *117*
Вутешковци *238* 255
Вучковци *238*
Вучоглавци 18 66 91 *202*
вч, хч < сч 49
въбел 59 73 104
*Въ Бѣленцѣхъ 197
Въгени 41 56 68 *116*
въглье 68 116
Въгльовци 83 *238*
*Въгляне 56 116
*Въ Елешане 73
*Въ Ельшане 73
въз- 22 23
въздол 59, Въздол 156
вък < вълк 271
Въканинци 97 239 *271*
Вълкан (с.) 54
Вълковия 267
Вълковце *238*
Вълковци 76 $\mathit{238}_1$
*Вълковяне 116
вълкодав 215
Вълкува (с. Кюст.) 54
*Вълчане 116
вълчещ 'вълчешки, вълчи' 137
Вълчйновци 83 *238*
Вълчовци $\mathit{239}_2$
Въльовци *239*
Вълбел (Сол.) 104
върба 64 197
Върбаковци 64 95 *229*
Върбàновци *239*
*Върбашане 187
Върбен 44_3 52 79 *117*
Върбѐн 52 64 *117*
*Върбене 25
Върбени 41_3 52_2 64 78 116 $\mathit{117}_2$
Върбенски дол 25 52 64 *117*
Върбенското дере 25
Върбеш- 28
Върбешница 28
Върбешченете 28
Върбица 5 11
върбичане 11
*Върбичане 20
върбляне 51
Върблянски (РИ) 51 117
Върблянци 51 64 76 90 *197*
Върбовец 12
Върбо(в)ец 14 *229*
*Върбовец 10
*Върбово 10 11
върбовци 11
Върбовци 14 64 95 *229*
*Върбовци 11
върбовчане 11
*Върбовчане 10 11
*върбок 117
Vîrboceni 42 64 *117*
Върбье 51 117
В(ъ)рбян 36 52 *117*
В(ъ)рбян, Голо 52 *117*
Върбяне 5 *117*, *Върбяне 113 116 117 185
Върбяни 33_3 52_3 64 113 117 $\mathit{117}_3$ 185
върга 59 153
Върдолец (м.) 239
Върдоловци 22 79 *239*
Вър Дубрава 239
Вързилковци 96 *264*
Върлан 17 40 *117* 117_2, Vërlan 17 *117*
*Върлан(е) 54
Vîrleni 17 42_2 $\mathit{117}_2$
Вър локва 239
Върлъни *117*
Върльовци 238 *239* 261_1
Вър ловада 239
*Върляне 25 117_3
Върлянска поляна 17 25 *117*
Вър Стърма 239
върта < врата 177
Вѝрто (ЛИ) 218
въртоп, vîrtop 49
вър(х)- 22 23
*Вършане 112
Въчковци $\mathit{239}_3$
*Вьрбица 186
*Вьрбичане 186
*Вьрблꙗне 117
*Вьрбовьци 43
*Вьрбьци 201
*Вьрбꙗне 42
*Вѣрбяне 114 117
*вьршина 112
*Вьршовьць 43
*Вьршьць 43
вьсь 'село' 19 36_2 46 49 69 72 114_2 162 187
вьсь, Дльга 187
*Вьсьць 19 49, *Вьсьць 187
*Вьсьчане 49, *Вьс(ь)чане 187
*высь 'вис, чука' 114
*Вышанъ (ЛИ) 115
*Вышане 114
*(В)ѫгляне 185
Вѫпа 205
βιάζντι < вѣжди, вѣжды 35
βιάτρο < вѣдро 35 209
вятър 67
Вятъра (м.) 114

Gabavci *202*
Gabalavci *230*
Габаловци *230*
Γαβράνη 39 73 *117*
Габревци 64 95 *229*
Габрене 64 79 117 *117* 118
*Габрешево 20
Габрешенци 20 64 79 95 *229*
Габрит 26
Габрища 54
Γάβριστα *229*
Габрово 36 229
Габровци 64 95_3 $\mathit{229}_1$
*Габряне 117 118
Γαβριανή 34 57 64 117 *118*

Γκαβαλιάνοι *197*
Гавалянци 90 *197*
гавран 117
Гаврѐн *118*
Гаврица 54 *229*
Gavriani *118*
Гадьовци *239*
Газоряни 34 73 *118*
Гайдàревци 96 *264*
Гайранци 48 56 60 90 *197* 198
Гайтанево 213
Гайтанци 78 92_2 211 $\mathit{213}_2$ 265
гал 'черен' 72_2
Галабовци *241*
galamb (унг.) < голѫбъ 100
Galani 17 35 39 *118* 118
Γαλανή 39 57 72 *118*
Galvalanci *197*
Галик (р.) 118_2
галица 72 118
Γαλίτσα 35
Γαλιτσάδες 35
Галичани 16 33 72 77 *118* 118
Gălicenі 42 72 *118*
Галиче (Орях.) 28
галичь, Галич 16 *118*
Gališan *188*
Galliana 17 35 39 *118*
Галотинци 84 86 97 *271*
*Галяне 118_2
Γαλξανινό 57 59 *118*
*Галѫзиньци 202
Ганьовци *239*
гар 'млада гора' 63 188
гар, Средня и Пандрова (м.) 188
Гарани 39_2 56 59 77 $\mathit{118}_2$ 118
Гарблани 64 *121*
гарван 66 202
Гарван дол 202
Гарванодолци 18 60 66 91 *202*
Γαρδενά 43
Γαρδενίκια 43
Гардики (в Ю Албания) 118 186
Γαρδίκι 43
*Гардькь 43
*Гардьна 43
*Гардьникъ 43
гар-ина 188
Гарица 188
Гарище 239
Гарняни 32 33 56 *120*
Гарочане 21 32 63 82 86 *188* 188 229
Гарòчано 80 85 *188*
Гарочàно 36 *188*
Gartsen *188*
Гарьовци *239*
Gariani 33 59 76 *118*
*гат 'вада, яз' 59 142
гаура, gáură 59 118
Гаурене 40 59 *118*
Гачовци *239*
Гащєвица 265
Гащица (м.) 142
Гащьовци 96 242 *264* 265
гвозд 119, г(в)озд 72
Гелковци *239*
Гельовци *239*
Геновци $\mathit{239}_2$
Генчовци $\mathit{239}_4$
Геньовци $\mathit{239}_2$
-гер 216
геракари 12
Геракарци 79 82 92 *213* 216 265
Γερακάρτσι *213*
Гераковци 96 *265*
Гергановци *239*
Гергевци *239*
Гергьовци *239*
Герджйковци 96 *265*
Герекарци 82 92 *213*
Γκέρλιανη 41 *123*
Гѐрманци 93 *219*
Γερμοτσάνι 19 34 41 63 82 *118*
Γερμοτζένι 34 41 *118*
Γερμουτσάνι 34 *118*
Germian *142*
Геровци $\mathit{239}_3$
Гечовци *239*
Гига (ЛИ) 15 271
Гйгинци 97 *271*
Гилѐвци *239*
*Гининци 219
Гиновци *239*
Гипци 6 78 93_2 $\mathit{219}_2$ 241
Гирчевци 79 83 *239*
Gjerekarci *213*
Глабовца *229*
Γκλαμπόφτσα *229*
Глабочани 38 *119*
*Главаланци 197
Главан *118* 118
*Главананци 197
Glavani 39 52 *118*
Glavanovaz *265*
Главàновци 79_2 84_2 96_2 $\mathit{265}_2$
Главовица *239*
Главовци 83 *239*
Гледжевци 73 87 95 *229*
глиб 'дълбина' 59 229
Глибовци 59 95 *229*
Gliziani *119*
Γλύζιανη *119*
*Гломбочани 118
Γκλομποτσάνη 17 33 38 *119*
Глобочица (Призренско) 7
Глобощица *229*
глог 64 229
Глоговци 64 87 95 *229*
*Глоговяне 25 118_2
Glogoveanca 25 52 64 *118*
Glogoveanu 37 52_5 64 $\mathit{119}_2$
Glogoveanul 37 64 $\mathit{119}_2$
Glogojeni 42 64 *119*
*Глогошени 119
Γλοζιάνιν 34 64 77 *119*
Гложене 6 40_2 64 78 79 $\mathit{119}_2$ 185
Glomboč 38 *119*
Γλουμπουτσάρι *119*
Γλουμπουτσάριον 17 34 56 *119*
Глупньовци 84 96 *265*
Глъбочани 38 *119*
Глъмбоча 17 33 38_2 77 118 *119* 124
Глъмбочани 33 38_2 *119* 124
Глънбочани 33
Гльбочан 38 *119*
*Глѫбовьци 229
глѫбокъ 229
*Глѫбочане 34 56 119_2
Гниляне 17 32 58 62 78 *119*
Gnježdane *119*
Гноишчанье 32 48 67 *119*
Говедàрци 58 79 92 *213*
Говедарцй 93 *214*
Годовци *239*
Гоголани 66 80 *119*
Gogošinci 93 *219*
Gogošnica *219*
Gorzanka (пол.) 25
Гождарани 33 72 *119*
Гоиновци 83 *239*
Gojnovci *239*
Гойран 40 48 59 *119* 197
гол 72 120 197 229
Golani 17 39_2 $\mathit{120}_3$
Голѐвци 83 *239*
Голема река 32
Големи Мурговци 27
Големи Спанчевци 27
(Големо) Долно Турчани 27
Големѡ Мраморанї 26
Големо Острени 26
Големо Пещене 26
Големо Турчани 27
Гòленци, Golenți 17 90 *197*
*Голешане 188
Γκολεσιάνη 20 33 *188*
голина 59 118 198
Гòлинци *197*
*Голиняне 118
Голищани 17 20 33 *188*
Головци 83 87 *240*
Голо Върбяни 33
Гологлавци 92 *214*
Голозинци 82 91 *202*
Golozniсa *202*
Голомеевци 19 96 *265*
голочà 21 229
Goločevac 14 *229*
Голочевци 14 83 95 *229* 229
Голубовци 54

Голюбов < Драголюбов 219
Голямо Чочовени 27
Гѝлян 17 37 85 *120* 120
*Голяне 118_2 120 121
*Голяни 175
Γόλιανη 17 34 118 *120* 121
Голяновци 78 83 *240* 240
голѫбъ 100
gomba (унг.) < гѫба 100
Гомотарци 92 *214*
гора 59 102 121 207
Гора (обл. в Призренско) 7
Горани 39 59 $\mathit{118}_2$ *120* 150, Gorani 39 59 *120*, Γοράνοι 39 59 *120*
Гориновец 10
Горановци 10 $\mathit{240}_3$
Горановчане 10
Горанце 28 188 *198*
Горанци 60 78 90_2 $\mathit{198}_2$ 198, Goranxhi *198*
Горанчани 28 33 *188*
*Горача 188
*Горачане 188
Горачин 46 *188*, Goračin 45
Горачино 19 45 46 59 *188*
Γόραινα 42 59 *120*
Горени 37 41 *120*
Goreni 42 59 *120*
Горенци 6 60 78 79_2 86 90_5 198_2 $\mathit{198}_6$, Gorenci 60 90 $\mathit{198}_4$, Γκορέντση *198*
*Горенци 60
*Горѐнци 198
Γόρινα *120*
Γκόρισκον *198*
Горица 9 190
Goričan *188*
Γκορίτζανα 20 35 60 *188*
„Горичане" 9 25 88
Goričanec 25
Горичани 20 33 60 78_2 $\mathit{188}_2$
Goričanovec 25
Горичаны *188*
Горијан 37 41 59 77 *120*
Горна Оряховица 14 229
Горна Палчища 27
Горна Ряховица 50
Горна Стрегомища 27
Gorneni 59 *120*
Горнените 17 41 56 59 120 *120* 198
Gornenţi 60 90 *198*
Горни Болерци 27
Горни Дупини 27_2
Горник 28 189
Горни Камарци 27
Горни Маринци 27
Горни Романци 27
Горни Спасовци 27
Горни Танчовци 27
Горни Томчевци 27
Горница 198, Γκόρνιτσα *198*
Горни Цоньовци 27
Горничанете (род) 28
Горно 38 48
Горно Агларци 27
Горно Баланци 27
Горно Веселинци 27
Горно Врановци 27
Горно Гюгянци 27
Горно Драглища 27
Горно Дупячани 27_2
Горно Еловци 27
Горно Куличани 26
Горно (Мало) Турчани 27
Горно Мелничани 27
Горно Мраморани 26
Горно Мърдища 27
Горно Неволяни 26
Горно Оловци 27
гóрнооряховски 14 229
Горно Палчища 27
Горно Пещене 26
Горно Седларци 27
Горно Стрегомице 27
Горно Трогярци 27
Горно Фращани 26-27
Горно Церовене 27 36
Горно Църнилище 27
Горняне 32, Gornjane *120*, *Горняне 26 120
Горняни 5 17 32 33 59 120 *120* 198
Горнянски рът 26
Горнянци 6
Gorobince *276*
Горобинци 84 98 265 *276*
Горобиовци 19 84 96 *265* 267 276
Гороцветци 18 64 91 *202*
Гороцвят (м.) 202
Горочàн 60 86 *188* 188
Горочано 60 86 188 *188*
Горочевци 21 60 95 229 *229*
Gorošjani 21 33 60 *188*
Горубинци *276*
Горубляне 32 51 71 78 *120* 277
Горуяне 32 59 82 85 *120* 160
*горъ 'горчивина' 202
*Горьско 198
Горѣнцѝ 57 58 *198*
Горян 37 59 *120*, Gorjan 33 37 $\mathit{120}_2$
Γοριανάδες 35 59 *120*
Γοργιαννάδες 35 *120*
Горяне *120*, *Горяне 48 118_2 119 120_5
Горяни 33 37 59 118_2 119 120_4 *120* 197, Γκόργιανη 34 37 41 *120*, Γόργιανοι 34 59 *120*, Γόριανη 34_2 59_2 75 $\mathit{120}_2$, Γόριανοι *129*
Γόριανις 59 75 *120*
Gorjansko (словен.) 26
Горянци 197 *198*, Γορεαντζή 58 *198*, *Горянци 48 56
Госино 54
Господѝнкин (РИ) 15
Гостивар (гр.) 218 (ЛИ) 237 261
Гостѝмерица (м.) 240
Гостиражни 82 *121*
*Гостолюб (ЛИ) 54
Гòстьовци 83 *240*
Гошевци *240*
Гошино 54
Гошинци *219*
Гояни 17 33 55 120 *121* 175
граб 'габър' 64 121
*Грабани 141
Грабляне 32 51, *Грабляне 76 80 *121*
grabovar (алб.) 227
Grabian *121*, Grabyan 37 52 64 76 80 *121*
*Грабяне 121 141
Грабяни 33 52 64 78 80 121_2 *121* 141, Grabyani *121*
Gravani 39 52 64 80 *121*
Гравене 40 52 *121* 200
град 57 121 188 202
Града (ЛИ) 240
Градане, На 38 47 70 80 85 *121*
Градево 240
*Градищане 25 121_2
Grădişteanca 25 70 *121*
Grădişteanul 56 70 *121*
Градманце *219*
Градманци 83 93 218 *219* 220 226 240
Градо (ЛИ) 219 240
Градобѝя 265
Грàдовци 83 *240* 240
Градомàн (Соф.) 219
Градоманци *219*
*Град-ом-анци 218
Градомир (ЛИ) 219
Градослав (ЛИ) 219
Градошор *202*
Градошорци 56 70 91 *202*
Градскѝ дол 202
Градците *203*
*Градчане 123
Градчани *188*
градъ 70
Градьовци 83_2 240 $\mathit{240}_2$
*Градьцѝ 202
*Градьци 123
*Град(ь)цѝте 57
*Градьць 19 25 50
*Градьчане 19 25 188, *Град(ь)чане 50 188 189
Gražan 44 *121*
Gražano *121*
Гражд- 50, гражд 167
Граждан 33 37 *121*, Grazhdan

37 70 80 $\mathit{121}_2$
Grăjdani 35 70 80 *121*
Граждане 32_2 70 80_2 121_2 $\mathit{121}_2$, *Граждане 121_3 122
Граждани 33 34 37 70 80_2 $\mathit{121}_2$, Graždani 44 *121*
Γράσδανη *121*
Гражданик (Асеновгр.) 25
Grăždanik (Призренско) 7
Гражден 44 *121*, Γκρασδέν 44 *121*
Grajdeni 42 70 80 *121*, Γκράσδενι 44 45 *121*
Граждино 44 45 70 80 *121*
грамада 60 122
Грамаждано 36 60 80 78 *122*
Γράμαινα 52 63 75 80 *122* 198
Grameni 41 52 63 80 122 *122* 198
Грамевица *198*
Γραμέντζα *198*
Граменци 63 90 *198*
гран 'клон' 181
граница 123
Граово 200
Граовчанье 18 64 *200*
грах 60 200
*Граховене 64 121
*Грахово 111
*Гра(х)ово 200
Грацан *188*
Грацени *188*
Gracjani 70 82 *188*
Грачан 19 33 36_2 50 70 78 82 123 *188*
Γρατζανά 35 58 *188*, Γρατσανά 25 58 70 82 *188*
Грачане 32 *188*, Gračane 25 *188*
Грачани 19 33 34 44 50 70 78 82_2 123 $\mathit{188}_3$ 188_2 189 190, Gračani 25 33 36_2 50 $\mathit{188}_3$, Γράτσιανη 34 44 *188*
Gračanica 25
Γρατσανὸν *188*
Грачен 19 34 44 50 70 82 *188*, Gračen *188*
Grdanjci (срхр.) 13
Grdovci *240*
греб 60
гребен 122
Гребена 42 52 60 80 *122*, Grebena *122*, Γρεβενά 26 42 52 57 80 $\mathit{122}_2$
Grebene 42 *122*
Γρεβενίτη 26
Γρεβενόν 57 *122*
*Гребешане 188
Гребешань 37 60 82 *188*
Гребище 122
гребля (струс.) 60 122
*Гребяне 122
Гревена *122*, Grevena 42 *122*
Greveno *122*
Грежденик 50
*грезило 'калило, кал' 62 229
Грезиловци 62 83 95 *229*
Грезница 229
Greman 80 *122*
Gremani 39 63 *122*
Grenци 60 90 *198*, Γκρέντση *198*
*гриб 'гъба' 20 64 122
Гриба (с. в Алб.) 122
Грибешница 122
Γριμπιλιανά 20 35 58 65 82 *188*
*Грибилюане 20
Грибò 122
Грибът 122
*Грибълюане 20 188
Γριμπιανά 35 52 57 64 80 *122*
Грибяни 52 64 80 *122* 123 188, Γρίμπιανη *122*, Γκρίμπιανη 34 52 64 80 *122*, Γρόμπιανη *122*
Григор > Гига 271
Грижбани 39 52 73 *122*
Grisbani *122*
Гризилевци *229*
Гризиловци *229*
Гризнò блàто 229
Γρίπιανη *122*, Γκρύπιανη *122*, Γρυπιανή *122*
Γκρίσπιανη *122*
*Гричане, *гричь 142
Grlena 42 43 *123*
Grleni *123*
Grljani 42 43 *123*
Grmen *123*
Грмень 44 52 63 80 *122*
Грмлан 52 *123*
Грмланй 51 52 *123*
*Гробец 19 188
гробчек 188
Гробчени 19 41 71 86 *188*
Грозданoвци *240*
Гроздене 40 68 *122*
Грозденска махала *122*
Гроздовене 17 40 52 68 85 *122*
Гроздьовци *240*
Грознатовец 240
Грознатовци 83 *240* 250
грозьнъ 240
Грозьовци *240*
грохàч 57
Грубевци 83 *240* 240
Грудайци 86 93 *219* 249
Грудовене 17 40 52 85 *122*
*Грудово 122
Груевци 87 $\mathit{240}_2$
Груинци 86 97_2 98 $\mathit{271}_3$
Груйовци 240 *240* 271
грухàч, грỳхач 57
гръб 63
Гръбльовци 96 *265*
Грърдовци 78 *240* 240
Гръдците 57 58 123 *203*
грѫдъ 240
*Гръдьцй 202
Грѝковци *240* 241
грѫм 'шум' 122
грѫм 'храст' 63 122_2 198
*Гръменци 198
грѫмъ 130
Грънчар 12 214
Грънчаревци 96 *265*
Грънчарци 92 *214* 265
Грънчерите 13
Грънчòвци *240* 240
Грѫстовци 67 95 *229*
Грѫцкà ливàда 202
Грѫцкй дол 202
Грѫче *198*
Грѫчѝновци *240*
Грѫчка махала *202*
Грьдовци *240*
*Грьмене 122
Грьмлюани 33 63 75 80 118 *122* 123
грьмъ 'храст' 118
*Грьмьць 19
*Грьмяне 122
губа 'гъба' 202
губер 63 202
Губераница 202
Губерача 202
Губерци 63 82 91 *202*
Gugancі *219*
Гугльовци 96 242 *265*
Гугянци *219*
Гузумелци 19 73 92 *214*
Гуйновци 48 83 *239*
Гуленовци 240 *240*
Gulince *271*
Гулинци 84_2 97_2 240 $\mathit{271}_2$
Гулянци 79 83 93 *219* 240
Γουμενίτσα 189
Γουμενιτσιάνικα 20 26 35 67 82 *189*
Гуменци 86 92 *214*
гумнар 'август' 68 123
гумно 123 214
*Гоумьнарюане 26
*Гоумьница 20 26 189
*Гоумьничане 20 26 189
гоумьно 20 26 189
Γουναριάνικα 26 35 68 80 *123* 189
Gunjevci *239*
Гуньо (ЛИ) 48
*Гуньовци 48
Гурбановци 30 *240*
Гурбеш 54 *240*

Гургушиновци 83 *241*
Γουργιανά 35 57 59 *120*
Γούργιανα 35 57 *120*
Γουριανά 35 57 *120*
Гушанци 79 83 93 *219* 271
Гушевци *241*
Гушинци 86 97 *271*
Γούστιανη 17 34 *123*
гущер 66
Гущеровци 96 *265*
Гущерци 66 91 *202*
Гъбавци 19 65 91 *202*
Гъбене 28 40 52 65 *123* 198
Гъбенци 65 90 *198*
Гъбенците 28 56 90 *198*
Гъжинци 98 *276*
гъз, гъз- 63 133
Гъзурниците 13
Гъзьовци 86 96 *265*
Гълъбец 12
Гълъбовци 54 79 *241*$_2$
Гёмбочари 17 56 *118* 157
Гърбавица 123 204
Gîrbeni 42 52 63 *123*
*Гърбеш 54
*Гърбещица 123
Гърбино 44 52 63 78 123 *123*
Girbovana 52 63 *123*
Гърбовец 123
*Гърбовяне 123
гърд 'грозден' 240
Гърдовци *240* 241
Гърдьовци 240 *241*$_2$ 241
Гърковци *241*
Гърлени 41 60 *123* 123$_3$ Gîrleni 42$_3$ *123*$_4$
Гърлено 42 43 60 78 *123*
гърло 60 123
Гърляне 26, *Гърляне 123
Гърляни *123*
Гърлıанн 42 43 *123*
Гърляница 26
Гърляно 36 60 78 *123*
Гърмен 44 51 52 63 80 118 122$_2$ *123* 123 130
*Гърмени 123
Gërmenj 52 63 80 *123*
Гърмодолци 18 60 91 *202*
Gîrniceni *123*
Гърньовци 240 *241*
Гъровци 83 *241*
гърци 202
Гърци 70 82$_3$ 86 91$_3$ 123 *202*$_3$ 203
Гърците 70 82$_5$ 86 91$_5$ 123 *203*$_5$
*Гърчане 25 189
Гърчанско 25 70 82 86 *189*
Гърчене 40 70 80 85 *123*
гъст 123
Гъста гора 17
гъсто трънье 27
Gîşteni 17 42 *123*
Гьомбочари *118*
Гьоргинци 98 *271*$_2$
Гьошевци *241*
Гьрдовци *240*
*Гьрмокъ 118
*Гьрмочане 118
Гювелци 29 66 91 *203*
Gjugjinci *219*
Гюгянци 27 93 *219*
Гюзюмелци *214*
Гюленджа *271*
Γκιουλέντζα *271*
Gjülünc *271*
Гюргево 125
*Гюргьовени, *Гюргьовяне 125
Гюренци *271*
Гюринци 86 97 98 *271*
-гяр 216
Γιασόργιανη *118*
гѫба > gomba (унг.) 100
*Гѫшчане 123

Δ- от гръцко сандхи 125
Дабане, На 21 52 65 85 *124*
дабижив(ка) 235
Дабижо (ЛИ) 235
Дабижов дол 235
Dablen 43 *130*
*Даб(л)яне 129
Дабôнов врис 199
Дабовяни *130*
Дабяни 33 53 65 79 *130*
Давидковци *241*
Дàдарци *214*
Дайновци *241*
Дайовци 241$_2$ *241*
Дайчовци *241*
Далбеговци *265*
Dalbejler *265*
Далбеювци 96 *265*
Далевци *241*
Νταμηλιανά 21 36 58 63 80 *124*
Дамяновци *241*$_2$
Дамянци 94 *219*
Дàнил (РИ) 15
Дановци *241*
Данчевци 87 *241*$_2$
Дàнчовци *241*
Данчòвци *241*
Δαριβιανά 21 35-36 52 57 66 124 *124*
*Ντασελιανά 24
Даулджилар 13
Дашовци *241*
daşten 216
двор 69 124$_2$ 127 203
Двоpан 39 40 *124*
Двоpане 38 69 *124*
Двоpани 39 40 69 124 *124* 127
Дворци 69 77 91 *203*
Δβόρτζος *203*
*Дворяне 50
Дебарце 60 82 91 *203*
*Дебельчане 45
*Дебельчене 189
дебелян 38
Дебелян (Пр) 215
Δεβλιτζηνός 45 58 75 *189*
Дебрен 44 45 60 80 *124*, Debren 40 44 *124*$_2$
Дебрене 40 44 60 80 *124*$_2$ 124$_2$ 189
Дебрещица 124
дебри 60 72
*Дебрица 189
*Дебричане 189
Дебришор 189
Debroyani 33 60 76 *124*
Дебрь 124 189
Дебрян 37 60 80 *124*
Δευριανά 35 57 60 80 *124*
*Дебряне 124
дебър 124 189, Дебър 124 189 203
Дебърщица 124 189
дева 124, *Дева 198
Δέβαινα 42 71 *124*
Девене 40 71 78 *124* 124$_2$ 125 198
Девенци 71 90 *198*
Девец 124
Девилица 219
Девилци 83 93 *219*
Девин *124* 125
Девйч 124
Devičeni 41 71 *124*
Девка, Девков 219
Девол 28 124
Де(в)оляни 28 33 *124*
*Деволяни 50
Девяни 40$_2$ *124*
Дедебалци 19 92 *214*
Дейловци *241*
Декòвци *241*
Delani 39 60 *124* 124
Делбеговци *265*
Δελβοτζιάνους 17 36 75 *124*
Делèн 44$_2$ 60 85$_2$ *124*$_2$ 125 203
Deleni 42$_{10}$ 60 *124-125*$_{16}$ 203
Делибалтовци 96 *265*
Дели Гьоргьовци *241*
Deli Derlica 219
Делиевци 96$_2$ *265*
Делижановци 86 96 *265*
Дели Николовци *241*
Делисенци *219*
Делисинци 19 *219*
Deli Hazilri *219*
Дели Юсинци 13 19 93 *219*
Делядровци *219*
Δελιανά 36 57$_2$ *125*$_2$, Δελιανά 60 *125*

Деляндровци 19 93 *219*
Deljani 33 60 125 *125*
Demblan 40 51 *130*
Демирджи(лер) 13
Демирджилери 13
Демировци 30 *241*
Демирци 94 *220*
Δέμπενι 41 *130*
Демяновци *241*
Денòвци *241*
Деньовци 87 *241*
Деолани *124*
Деоляни 50
Депляни 44 *174*
Derveni 72 *125*
дервен(т) 60 72 125
Δερβέσιανη *125*
Derwidziana 60 82 *189*
Δερβίζιανα 35 67 *125* 125
Derviçan 60 76 78 189 *189*
Derviçani *189*
Дервишани *189*
Дервишен *125*
Дервищани 67 *125*
*дерво > дрѣво 72 125
Deržani *130*
Дерикотковци 19 84 96 *265*
Дермановци 30 87 220 *241*
Дерманци 13 78 93 *220* 241 243
Дерменджилар 13
Δερμιτζιανά 36 58 63 82 *189*
Десенето 18 40 47 56 *125*
Десимир (ЛИ) 125 241
Дèсподовци 87 *241*
Десьо (ЛИ) 47 125
Δέπιανη 34 72 *125*
Дечани 34 71 76 *125* 130
Дечковци *241*
Деяновци 87_2 *241*$_2$
Деянци 93 *220*
Джагалòвци 96 *265*
Джагальовци 97 *265*
Джамузовци 96 *265*
Джангàловци 96 *265*
Джàновци *241*
Джанчèвци *241*
Джаровци 96 *265*
Джафер (ЛИ) 222
Джемидирци *221*
Джидимирци *220* *221* 221, Džidimirci *220* *221*
Джѝнчовци *241* 241_2
Джокашцѝ 58 94 *220*
Джокинци 98 *271*
Джорджàнци 94 *220*
Джòрковци *241*
Джуинци *272*
Джулѝновци *241*
Giurgiuveni 17 *125*
Ђуринце *219*
Джỳринци 97 241 271 *272*
Джуровци 241 *241*$_2$ 272
Джуроманъц 219
Δίβρη 43
Δίβριτσα 43
див 125
Дивля 17 51 *125*
Дивлян 17 37 51 85 *125*
Дивляни 17 34 51 125_2 *125*
Divriceni *189*
дик 'див' 20 189
*Дикиш 189
Dichişeni 17 20 42 *189*
Дѝковци *241*
Dilan *130*
Дѝлинци 97 *272*
Дилковци *241*
дим 126
Димàновци *242*
Диманци *220*
Δήμαινα 52 68 *126*
Димѝевци *242*
Димиев хан 242
Димирджиевци 96 *265*
Димирци 93 *220* 221
Димитковци *242*
Димѝтрия (м. ЛИ) 15 242
Димитровци *242*$_2$
Δημητριανά 36
Дѝмкинци 98 *272*
Димковци *242*
Димовци *242*$_5$
Димойци 83 86 93 *220*
Димонци 83_3 93_2 *220*$_2$
Димци 93 *220*$_2$
Dimjanci 93 *220*
Дихàновци 76 83 87 *242*
днıакъ 125
dj > жд 29 47_6 56 99
Длъгня (Дрян.) 243
Длъгоридци 18 62 91 *203*
до- 22 23
*Δοβελ(ι)τζηνοί 189
Δοβελτζηνόν 45 *189*
dobitoc (рум.) 49
Δόμπλεν 44 *130*
Добовяне *130*
Dobovjani *130*
Добралèво 28
Добран 44 72 *126*
Dobrana 17 39 *126*
Добрани 17 39 126 *126*, *Добрани 54, Δοβράνη, Δόβρανι, Ντοβράνη *126*
Добрановци 83_2 87_2 *242*$_2$
Dobranj *189*
Dobratini *189*
Дòбревци 78 *242*$_3$
Δοβραίνα 42 *127*
Δοβρένα 42 *127*
Δομπραίνα 42 *127*
Δομπρένα 42 *127*
Добрени 17 41 45 *126*, Dobreni 17 42_2 *126*$_7$
Добрен[и] 126
Добрените 17 45 56 *126*
Dobrenj *126*
Добрень 17 44 45 *126*
Добреш (ЛИ) 72, *Добреш 126
Добрешане *126*
Добрешани 33 72 78 *126*
Добрешенци *220*
Dobrešinci *220*
Добри дол 17
„Добриниша“ (тип) 74 85 88 95
Добринци 5
*Добрица 189
Dobriceni 17 42_2 *189*$_3$
Dobrišan *126*
Добришани 18 33 *126*
Dobrište (Призренско) 7
Добровени 17 41_2 52 *126*
Добродан 5 220
Добродàнци 83 93 *220*
Добродољане *126*, Добродоляне 17 18 32 60 77 *126*
Добромирци 5
Добрòславци 48 79 93 *220* 252
Доброчани 33 37 *189*
Dobrošane *126*
Доброшани *126*
Доброшинци 83 93 *220*
Добрут 220 242
Добрꙋтовьци 76 83 220 *242*
*Добрутъ (ЛИ) 7
*Добрутьци 220
Δοβροῦτσι 86 93 *220* 242
Dobrušte 7
Dobrčani *189*
*До бръд(ь)це 189
*Добръд(ь)чане 189
Добрърчан 19 22 33 37 59 78 *189* 189
*Добрювец 19 189
Добрювчани 18 19 34 *189*
*Добряне 126_5
добър 73_2
*Добърдец 19 189
Dobîrceni 22_2 42_2 59 187 189 *189*
*До Бѣличане 45 189
добытъкъ 49
*До вез 198 203
Довезенци 22 64 90 *198* 203 237
Довезци 22 64 76 82 91 198 *203* 237
Δοβίσδιανα 18 21 82 107 *126*
Довища (Сярско) 129
Доврани 54 *126*
Догановчанье 18 *200*
Δογαντζῆ 92 *214*
Дождевица 212
Дойкинци 98_2 *272*$_2$ 272
Дойкуфча 48 *242*

Дойновци 87 *242*$_2$
Doiran (Dorenu) *127*
Дойран (в Ю Мак.) 29 203_2
*doyran (тур.) 203
Дойран обасъ 203
*Дойранци 50 203
Дойренци 29_2 50 67 78 91 *203*
Дойчиновци 76 *242*$_2$
Докьовци 48 79 *242*
дол 38 60 126 127 198
Долан 40 60 *126*
*Долане 25
Доланец 25 60 *126*
Долани 39 60 *127*
Дòлгаец (Прил.) 187
Долѐвци 83 239 *242*
Долен 6 39 44_3 60 79 *127*$_3$
Долене 35 40_4 60 77 85_2 *127*$_5$
Долени 6 35 41_2 60 78 *127*$_2$
Доленци 60 79 90_2 *198*$_2$
дол-ина, долина 28 46 60 203
Долинци 60 91 *203*
Долинчанье 60 *200*
Долна Палчища 27
Долна Стрегомища 27
Долнени 17 41 60 78 *127* 127
Долненски дол 17 60 *127*
Долни Дупини 27_2
Долник, Долника 189
Долни Камарци 27
Долни Маринци 27
Долни Рòманци 27
Долни Спасовци 27
Долни Танчовци 27
Долни Томчевци 27
Долни Цоньовци 27
Dolniceni 42 60 *189*$_2$
Долно 38 48
Долно Агларци 27
Долно Алинци 27
Долно Баланци 27
Долно Веселинци 27
Долно Врановци 27
Долно (Големо) Турчани 27
Долно Гюгянци 27
Долно Драглища 27
Долно Дупячани 27_2
Долно Еловци 27
Долно Куличани 26
Долномаалчанье 69 *200*
Долномалчане 18 69 *200*
Долно Мелничани 27
Долно Мраморани 26
Долно Мърдища 27
Долно Неволяни 26
Долно Оловци 27
Долно Палчища 27
Долно Пещене 36
Долно Седларци 27
Долно Стрегомища 27
Долно Трогярци 27
Долно Фращан 26-27
Долно Церовене 27 51
Долно Църнилище 27
*Доло (ЛИ) 127
Dolovjan *124*
Dolovjani 17 33 52 82 *127*
Долци 10
*Долчени 129
Долъ (Сярско) 54
Долѣнє 40_2 *127*
Долѣн'ци *198*
Долян 35 41 *127*$_2$
Доляна 35_2 *127*$_2$, Δολιανά 35_1 57_4 60 *127*$_4$, Δολιανά 35_3
*Долина 72 129
Доляне 9 10 17 58 77_3 87_3 88 100 103
*Доляне 10 72 126 127_4 129
Doljanec (срхр.) 25
Доляни 5 33_3 35 60 126 127_2 *127*$_4$ 129_2, Doljani 33 *127*$_2$, Δολιανή 34 35 57 *127*, Δόλιανη 33_3 34 41 60 *127*$_3$, Ντόλιανη 34 35 57 60 *127*, Δολιάνοι 60 77 *127*, Δολιανοί 57 *127*
долянци 10
дом 127
Домамир (ЛИ) 243
Доманов (РИ) 243
Домановьци *243*
Δομβραίνα 42 *127*
Dombraina *127*
Δόμβρενα 65 80 *127*
*До Меляне 124
Домослав (ЛИ) 243
Домославец 243
Δόμπλεγ *130*
Домузчиев, Домусчиев 49 192
domuzçu 49
Домухчиев 49 192
Δομιανά 57 *127*
*домꙗнє 127
Δομιανοί 52 57 69 80 *127*
Донкинци 98 *272*
Донковци *242*$_2$
Дончовци *242*
Dopowjani *130*
Дориан 37 *127*
Doriones 203
*До Ръбıане 124
Дорян 37_3 50 69 *127*$_3$, Dorjan 37 *127*
*До Селяне 24
Досница (р.) 212
Дошевци *242*
Дошница (р.) 212
драга 'ровина' 128
Драга (ЛИ) 15
Драгалѐвци 78 *242* 243
Драган 14
Драганово 14, Драганово 36*
драгановци 14
Драгановци 12 14_3 87 *242*$_1$
Драганосковци 19 *242*
Драганци 93 *220*
Драгàнчевци *242*
Драганчѐвци *242*
Драгача (ЛИ) 19
Драгѝевци *242*
Драгийци 93 *220*
Драгѝовци *242*
Драглища 27 241
Драгльо (ЛИ) 234 241
Драгмань (ЛИ) 219
Драгньовци *242*$_2$
Драгобрать (ЛИ) 252
Dragobud (ЛИ) 7
Dragobužda, Dragobužde (Вранско) 7
Δραγοβέτσι *242*
Драговци *242*
*Драговьци 242
Драгоевци 76 *242*$_2$
Drăgoeni 42 52_2 *127*$_2$
Драгожани 18 33 *128*
Drăgoeni 17 *127*, Drăgoieni *127*
Драгойци 93 *220*
Драгойчевци *242*
Драгòйчинци 79 84 98 272 *272*
Дрàголевци 79 *242*
Драгомàн 5
Δραγομάνιτσα *220*
Драгоманци 83_2 93_2 *220*$_2$
Драгомань (ЛИ) 219 220
Драгомѝр (ЛИ) 58 220
Дрàгомир (СелИ) 13 58 *220* 234, Δραγομίρ *220*
Драгомирци 93 *220*
Dragosloveni 18 42 53_2 82_2 *128*$_2$
Дрàгота (ЛИ) 272
Драгòтинци 79 84_2 98_2 272_2
Дра-гунь (ЛИ) 48
Драгỳтовец (м.) 149
Драгоуть (ЛИ) 242
Дража (ЛИ) 15
Дражанци 83 93 *220*
Дрàжинци 15 84 98 *272*
Дрàжман (м.) 219
Дрàинци 98 243 *272*
Дралѐвци *243*
Драмановци 87 *243*
Δρανίτσι 65 91_2 *203*$_2$
Δρανοβαίνη 41 42 *128*
Δρανοβένι 41 *128*
Dračan (в Алб.) 37
Drăceni 42 *128*
Драшовци *243*
Драꙗ (ЛИ) 272

Δρεβανά Λούκουβα 39 53 57 65 75 80 *128*
Древене 40 43 *128* 128
Древено 40 43_2 53_2 65 80_2 125 128_3 *128*$_2$ 129 130
Δρέβενον 43 *128*
дрезденчане 11
Дреновдолци 18 60 65 91 *203*
Дреновени 17 41 42 53 65 *128* 128_2
Дреновци 65 77 95_2 *229*$_2$
Дренѡвци *229*
Дреновяне 17 32 53 65 *128*
Δρεστενά 128
Ντρεστενίκον 128
Držanci *220*
Дрисльовци 86 96 *265*
Dričan *193*
Drmeni *130*
Дровяни *128*
Dhrovjan[i] *128*
Δροβιανή 26 34 53 57 65 80 *128* 129
Δροβιανίτη 26 53 65 80 *128*
Dhrovjarn *128*
Δρολιανῶν 68 80 *128*
Droньòвци *214*
Дропарцѝ 58 73 93 *214*
drsti (словен.) 62
Другово (Кич.) 243
Дрꙋгошевьци 76 83 *243*
Дружинци 5
Дръвнене 40 53 65 85 *128*
*Дръвьнꙗнє 128
*Дръвꙗнє 128
Дръжкинци 98 *277*
дръм 'храст' 63 130 189
дръм(ка) 189
Дръмѣни *130*
*дрън-ка 'чим' 21 72 128
Дрън̀девци 97_2 *265*$_2$
Drînceni 20-21 42_2 72 *128*$_2$
*дръста 62, *дръст(а) 128
Дръстене 40 62 80 *128*
Дрѣчковци 87 *243*
дръща 128 129
дръщер 'бара' 60
Дръщеревец (м.) 129
Дръщрѣнє 32 60 75 80 *128*
дрѣво 72 128
*Дрѣвꙗнє 128_4
*Дрѣновене 42
*Дрѣновьнъ 42
Дрѣновьцн *229*
*Дрѣновꙗнє 42 128
*Дрѣньци 203
држгъ 277
дряво 'дърво' 65 128
дрян 65 72 128
дрянка 229
Дрянковци 65 87 95 *229*
Дряново 35 36
Δρυανουβαίνης 41 42 53 65 75 *128*
Dubijačani *189*
Дублино *129*
Дубляни 33 51 65 *129*
Дубно 14
дубновци 14
Dubšani 73 *129*
Дуванджии 13
Дуванджилар 13
Duvci 93 *220*
Δούβιανα 17 35 53 *129*
дуд 65 129
Дудене 29_2 40 47 65 78 *129*
Дудинци 98_2 *272*$_2$
Дуино коноплище 49
Дуйовци *243*
Дуковци *243* 243
Дӳлинци 98 *272*
дуло 'чучур' 72 129
Dulceni 42 60 *129*
Дуляна 35 72 85 *129*, Δουλιανά 36 57 129 *129*
Duljani 72, Dulyani 33_2 76_2 129 *129*$_2$
Думановци 78 83 *243* 247
Dumbrăvani 39 53 65 *129*
Dumbrăveni 42_5 53_5 65 *129*$_5$
Думниците 13
Дунава 57
Дунавци 29 91 *203*
Дунгерци 93 *214*
Дӳндьовци 96 *265*
Дуньовци *243*
дупа 'дупка' 28 60 72 129 189_2
Дупѐвица (вр.) 129
Дупени 41_2 53 60 78 80_2 *129*$_2$
Дꙋпєнн 33 *129*
*дупина 28 129
Дупини 53 60 80 129 *129*
Дупините 53 56 60 80 *129*
Дуплани 39 51 72 80 85 *129*
Дупни връх 28 129
Дупница 11 28 129
дупничане 11
*Дупновик 189
*Дупновица 189
Дупновичене 18 20 40 60 82 86 *189*
дупъл 'кух' 72 129
Дупяк 189
Дупяни 33 53 60 78 80 129_2 *129*, Дꙋпꙗни 33 *129*, Δούπιανη 34 36 53 60 75 80 *129*
Δουπιάνου μονύδριον 34 36 *129*
Дупячани 21 33 60 78 82 189 *189*
Δουρβουλιανά 35 51 57 65 75 128 *129* 130
Дуринци 98 *272*
Дурмишовци 30 87 *243*
dut 29
Duf *220*
Дух *220*
Духлев, Духлеков (РИ) 243
Духльовци 83 *243*
Дух(о) (ЛИ) 221
Ду-хо 243
Духова могила 129 221
*Духовяне 17 129
Душанец, Душаница 221
*Душанјь 13
*Душанј-ьци 13
Душанци 13 78 87 93 95 *221* 272
Дӳшинци 84 98 *272*
Δουΐανα 160
дч, д(ь)ч > ч 50
дъб 65 124 130_2
Дъбен 40 44 53 65 *129* 130_2
Дъбене 40_2 44 53 65 78 124 129 *129* 130 *130*
*Дъбене 130
Дъбени 40 44 *129*
Dăbiceni 42 65 80 *130*
Дъблен 44 45 51 65 *130* 130
Дъблярчанье 65 *200*
Дъбован 79 *130*
Дъбовяни 17 33 53 65 *130*
дъбрава 65
Dăbuleni 42 65 *130*
Дъбя̀рци 65 91 200 *203* 206
дъжд 67
Дълбок 17
Дълги дел 29
Дълговище 243
Дългоделци 17 18 29 60 79 86 91_2 203 *203*$_2$
Дългорѝца (м.) 202
Дългошевци 79 *243*
Дъмбени 41 53 65 *130* 130, Dëmbeni 130
Dëmblan 40 48 51 65 *130*
Dîmbovana 39 53 65 *130* 190
*Дъмбовичан(е) 190
Dîmboviceanca 20 25 65 *190*
Dîmboviceanul 20 65 *190*
дървѐн ≤ дервен(т) 203
Дървен 53 65 *130*
Дървѐна (м.) 203
Дървенски дол 203
Дървенци 60 91 *203*
*дървлꙗнє 129
дърво 65 129
*Дърво 130
*Дърволꙗнє 129
дърг 63 130
Държан (ЛИ) 220
Държани 63 *130*

Държанов дол 220
Държаново 63 *130*
Държанското (м.) 220
Държанци *220*
Дърльовци 96 *265*
Дърманова махала 221
Дърмàнци 93_2 220 *221*
Дърмени 41 53 63 78 *130*
Дъскарите 13
Дьбревина 124
*Дьбрица 43
*Дьбрь 43
Дьовлен 44 45 51 71 *124*
*Дьрмичане 189
дьрмь 189
*дѣва 219
*Дѣвене 124
*Дѣвяне 124
*Дѣвляне 45
дѣлъ 124
*Дꙑмꙗне 126
*Джблꙗнє 50 130
*Джбовикъ 25
*Джбовица 25
*Джбовичане 20
джбрава 129
джбръ (србълг.) 65 127
Дъбрꙗнє 127
Διαβαινά 52 57 71 75 *125*
*Джбꙗнє 124 130
Дядо Дянко (мах. в Габр.) 18
Дядо Страти (мах. в Габр.) 18
дяк 125
Дяковене 17 40 53 71 85 *130*
Дяково 125 130 243
Дяковци *243*
дял 'връх' 38 60
Дянковци *243*
Διάσελα 55
Διάσελλον Dhiáselon 55

-е- < ене 38 43_2
е > и (в редукция) 32 39 45
-ев 14_2
Евла *230*
-ево 14_4 16 135
-евци 5 14_2 46 88
Егуменовьци 229
*Егуменьци 214
Егуновци 71 95 *229*
Едварце *221*
Едеджѝка 203
Едеклерци 29 68 91 *203*
Едеча (м.) 203
Единаковци 79 96 257 *265*
Елоарци 49 50 77 83 93 *221* 237
Едриевци 76 83 87 *243* 243
Едровци 83 243 *243*
Едуарце *221*
еж 66 229
Ежево (Сярско) 229
Ежовци 66 95 *229*
Ezăreni 42 60 *130*
Ездѝмерци 78 83 93 *221*
Езерени 41 60 130 *130*
езеро 60 130
Езер(о) 55
Езерци 60 91 *203* 204
Езерѣни *130*
εἰς 55
-ек 10 19
-ел 19 247
ела 25 65 130 230
*Ел-Демир (ЛИ) 48
*Ел дере 204
Елевци 65 91_3 *229-230*$_2$
Елена (град) 29 203
Еленковци *243*
Еленците 29 56 66 91 *203*
*Еленѣга, *еленѣга 66 203
Еленѣжьци 66 75 82 91 *203* 238
Елешница 192
*Елешничане 192
Elişeni 42 49 65 80 *130* 135 144 168 230, *Elişeni 135
Ело бърдо 204
Елово 25 130, *Елово 135
Еловци 27 65 95 *230*
Еловяне 17 32 33 53 65 *130*
Еловяни 32 33 *130*
*Ел-Темир 48
Елтимир 233
елша 130
Елха, Елхите 131
Елшан 34 37 44 *131*, Elšan *131*
Елшани 33 65 *131* 131 230
Ἔλσανη 65 *131*
Eltschani *131*
Елшен 34 37 44 65 *131*
Елшѝца (Панаг.) 16
Елше (м.) 131
Елшяни 34 37 44 *131*
Ἔλσιανη 34 44 *131*
*Ель дѣлъ 204
*Ельдѣльци 201
ел(ь)ша 65
Ельша (м.) 131
*Ел(ь)шане 135
Емборе (Лер.) 185
Емен 44 49 53 62 78 *131* 185_3
emen (тур.) 131
emert (чувашки) 274
ἐμπόριον 30 185
-ен, -en, -εν 12 38 43 44_4 49
-ена 42_3 43_2 46, -αινα 42_2 43, -ενα 42
-ене 26 35 40_2 41 42_2 44 45, -ene 40
-ени 35 41 42 44
-ено 36 43 45, -αινον 42, -ενον, -ενος 43
-енски 24
Енчовци *243*$_4$
-еня 44_2, -ενια 44
-ер 202
ἐργάτης 31 185
Ерделци 60 65 91 *204*
Ерековци *243* 243
Ериновци 84 *243*
Ерменско (Лер.) 233
ἐς 55
ефла < ельха 230
ехла 230
-ец 10 11_2 19_2 20 25
-еш 20 72 186 249_2
-ешко 248 251 255
-ешница 163 186

жаба 66, Жаба (р.) 131
Жабани 39 53 66 *131* 131 198
Жабени *131*
*Жабенци 198
Ζαβέντζη 66 75 90 *198*
*Жаби (дол) 198, Жаби дол 131
Ζάβλανη 39 51 66 131 *131*
Ζαβλάνια 39 51 66 *131* 131
Жаблеко (м.) 51
Жаблене *131*
*Жабляне 131
Жабляно 36 51 66 78 *131* 131_2 198
Жабокрът 143
*Жабя (бара) 131
*Жабяне 131_2
Жабяни 33_2 53_2 66 77 *131*$_2$
жар 'присое' 60 131
Жаровяни 17 20 33 53 60 80 *131*
жд < dj 29 47_5 56 99
ждрело 60
ж(д)рѣло 209
*Ж(д)рѣльци 209
Жебковци 96 *266*
жегà < стб. жєгѫ 131
Жегляне 32 67 *131*
Жегляно *131* 204
Жеглянци *204*
Жегняни 29 36 *131* 204
Жегняно 36 *131*
Жегнянци 29 *204*
*Жековища 54
*Желадиньци 221
Jeledinţi 83 93 *221*
Железани 33 62 78 *131*
Железарци 5
Zheleshan *131*
желязо 62
Желязовене *132*
Желях(а) (ЛИ) 54 257
*Еляхово 54
Еляхово 257
Жемирьци *221*

Жеравино 45 53 66 *132* 132_2
Жеравица (м.) 132 190
Жеравичене 20 40 66 *190*
*Жеравяне 132
Жервен 41 42 44 *132*
Ζερβαινά 35 53 57 66 *132*
Жервени 41 42_2 44 53 66 *132*
Жерви 132, Ζερβιανά 18 53 57 *132*
Жеровяни *131*
Живенье 17 40 48 53 *132*
живина 66 132
Живиње *132*
Живиняне 35 66 *132*
Живковци *243*
Живовци 79 *243*
жиган 'горял' 204
Жиганѐвец 204
*Жиганци 204
Žigancі *204*
Жигаурсов 265
Жигянци 67 91 *204*
Жидимирци 83 93 220 *221*
*Жидимирци 220
Жилѐнци 93 *221*
Жилeня (м.) 221
Жилин дел (м.) 221
Жилков алчак 221
Жилковец 221
*житина 132
Житинане *132*
Житинани 80 *132*
Житинени 67 *132*
Žitinjani *132*
Жо̀льинци 98 *272*
Жуенци *272*
жужел 66 204, Жужел 204
Ζούζιλτσα *204*
Жужелци 66 82 91 *204*
Ζούζιλτσι *204*
Жуинци 98 *272*
Жульовци *243* 272
жоупа 135
Ζούπαινα 42 53 71 80 *135*
Ζούπενα 42 *135*
*Жоупꙗне 135
Жюльовци 96 *266*

за 'зад' 102
за > зад 23
за- 22 23_3
Зàбележник 106
Zaberždani 35 47 *132*
*Забланьје 131
Zabrdani *132*
Zabrdeni *132*
Zabrčani *190*
Забрьдене 39 41 47 *132*
Ζαμπύρδενη 39 41 44 *132*
Забрьчани *190*
Забърден 21 41 44 45 47 59 *132* 132
Забърдене 21 47 59 85 *132* 132
Забърдени 21 39 41 47 59 79 *132*
*Забърдец 19 190
*Забърждане 132
Zabĕrzanĕ 21 35 47 59 78 *132*
Забърника (м.) 213
Забърчани 19 32 33 59 79 187 *190*
Zabjani 41 *131*
Завалян *132*
Заваляни 21 33 59 *132*
Zaveni 41 53 66 78 *131*
Завидовци 7 84 *244*
Zavlania *131*
Zăvoeni 42 60 $\mathit{132}_2$
завой 60 132
*За Вѣньци 198
Ζαγάρενα 21 42 60 *132*
Zagoneni 42_2 68 80_2 $\mathit{132}_2$
Загора 102, „Загора" (тип) 87
Загорани 21 39 60 79 *132* 204
*Загорец 20
*Загорица 190
Загорице (Драм.) 54
Загоричане 5
Загоричани 20 22_2 33 37 60 $\mathit{190}_2$ 204, Ζαγοριτσάνι 33 37 *190*
Загоричка река 190
Загорци 5 10 22 60 91 *204*
Загорчани 20 33 *190*
Загорчен 33 37
Загоряне 10 *132*
Загоряни 21 60 *132*, Ζαγόριανι 34 *132* *133*, Ζαγόριαννη *132* Ζαγοριάνοι 133
*Заградец 20 190
Заградчанехъ, оу 33 *190*
Заградчани 20 22 33 70 78 189 *190*
Заграчане *190*
Заграчани *190*
Загръчани 189 *190*
Загуженье 21 40 48 63 85 *133*
Ζαγουριάνοι 21 34 60 *132-133*
Загъжене 21 40 63 78 133 *133*
Загърчан *190*
зад < за 23
*Задѣлꙗница 133
*За езеро 204
*За езерьци 204
Зàеч (м.) 38 115
Ззерци 22 60 86 91 203 *204*
Зайчан 37 66 *133*
Замирован 17 21 40 53 *133*
занога 60 133
Заножене 32 60 79 80 *133*
Zaplužane 21 32 61 77 80 *133*
Заплоужани *133*
Заплъжани 33 48 *133*
Заплъжан 33 48 80 *133*
Заплъжане 21 61 75 $\mathit{133}_2$
Заполжани 21 33 48 49 61 78 80 *133* 162
Запърчени *190*
Зарабинци *204*
Зарапинци 73 77 91 *204*
Зар'вин'це 77 204
*Заридьци 204
*Заридьчане 73
Ζαρίτζι 22 61 86 91 *204*
*Заръвиньце 204
*За ръть 204
*Зарѣчане 73 176
За(х)овци 87_2 *244*
Z-bąd (пол. ЛИ) 7
Z-bor (пол. ЛИ) 7
Z-bu-lut (пол. ЛИ) 7
Z-by-sław (пол. ЛИ) 7
*З-вид (ЛИ) 7
Звижд (в Браничево) 7
Звънковци 84 *244*
Згорополци *209*
Згрополци *209*
Згурово (Кюст.) 11
Згуровчане (род в Кюст). 11
Здравковци *244*
Здравчѐвци 87 *244*
Zdralca *209*
Ζεδελεανίτσα 21 60 75 85 *133* 134
зеленика 65 230
Зеленѝковци 65 95 *230*
Земен 11 44 53 62 78 *133* 133_2 134
Ζεμενάς *133*
Zemenon 43 53 62 *133*, Ζεμενόν 43 *133*
Земенска махала 25 62 *133*
Земенчане (род в Кюст.) 11
Zemlak (в Алб.) 51
земля 52
земля, Белата 51
*Zemljak 51
Зѐмляне 32 51 62 76 133_2 *134*
земня̀ 52
земя 62 133
*Земяне 133 134
Ζεμιανή 34 53 57 62 133 *134*
Земята 134
Зенгиевци 30 96 *266*
Ζερβιανά *173*
Зерявци 73 86 91 *204*
Ζεσεριανή 21 28 29 34 57 75 85 133 *134*
Zigoneni *132*
Зидарци 92 *214*
Зиковища (Кож.) 54
Зиляхово (Драм.) 54 257

Ζημιανή 34 57 *134*
злат 'златен' 134
Златановци *244*$_2$
Златанцѝ 58 *221*, Zlatanci 93 *221*
Злата плоча (м.) 134
Златар 12
Златарите 13
Злàтевци, Златèвци *244*
Златѝ рът 134
Златица 11$_2$
златичане 11$_2$
Златковци *244*$_2$
Златонци *244*
златоградчане 11
Златьовци *244*$_3$
Zlăşteni 17 42 *134*
Зли дол 134
*Зли кът 134$_2$
Злия рът 134
Злогош 13
Zlokukane *134*
Злокукани 80, Zlokukani *134*$_2$
Злокукяни 17 18 33 60 80 *134*
Zlokučan *134*
Злокучане 77 80 *134*$_2$ 144
Zlokućane *134*
Zlokućani *134*$_2$
Злокучен 80 *134*
Злокучене 17 18 40$_2$ 63 78 79 80$_2$ 134 *134*$_2$
Злокъщица (м.) 134
*Злокѫщане 134
Змиовци 66 95 *230*
змия 66
Зоина могила 190
Зойчене 20 40 *190*
зола 62 134
Zoljana 62 80 *134*
Ζοργιάνη 21 60 *133*
Ζόργιανη, Ζώργιανη 34 *133*
Ζώργιαννη *133*
Ζωργιάννου *133*
Ζώριανη 21 34 60 *133*$_2$
Ζοριάνον 21 36 *133*
Ζοριάνου *133*
Зрелца *209*
Zrnovci *230*
Зрьклени 45 *135*
Зръкленѣ 45 60 *135*
Зубетѝнци 83 86 93 *221* 244
Зубовци 78 84$_2$ 221 *244*$_2$
Zuvjan 17 33 37 53 78 *134*
Zuvyani 37 *134*
Zoúliani, Zuljani *134*, Ζούλιανη 34 62 77 80 *134*, Ζούλιανοι 34 *134*
Зурбовци 86 96 *266*
Зъркле 45 60 78 80 *135*
*зъркло 'гол връх' 60 135
*Зърклꙗне 135
Zărneni 42 67 *135*
Зърново 230
Зърновци 67 95 135 *230* 231
Зѫбъ (ЛИ) 244
*Зѫбата 221

ι < ь 43, ι < ъ 43 54
и > е 43
Ибър 161
-ив 110
ива 'върба' 65 135
Ивайнци 86 93 *221*
Иван Боримечката 57
Иване 38 53$_2$ 65 77 80$_2$ *135*$_2$
Иваневци *244*
Иваниивановци 19 *244*
Иваниловци 84 238 *244*
Иванкини (мн. ч. от Иванка) 15$_2$
Иванковци *244*$_4$
Иваново 36
Ивановци 79 *244*$_4$ 245, Ivanovci *244*
Иванчовци *244*
Иваньевци 79 *244*
Иваняне 9 18 32 78 *135*
Ивен *135*
Ивени 41, Iveni 53 65 80 *135*
Ѝвковци *244*
Игнатовци 87 *244*
Ѝгнятовци *244*$_2$
'Ιδρανίτσα *203*
'Ιδρανίται *203*
Изатовци 30 *244*
изба 190
*Избица 190
Izbiceni 20 42 68 82 *190*
извор 60 135
Izvorani 39$_3$ 60 *135*$_3$
Izvoranu 56 60 *235*$_4$
Izvoranul 60 *135*
Изпорковци 84 221 *244*
Изпòрци 94 *221* 244
-ик 20 25 143 194
-ика 157
-ικα 26$_2$
-ικο 26
ил 'кал' 135
-ил 20 238
'Υλασιάνα 35 65 75 *131*
Илван (ЛИ) 219
Илевци 87 *244*
Илиевци 245 *245*$_4$
Илиенци 86 90 *198*
Илийковци *245*
Илийовце *245*
Ilişeni 42 65 80 130 *135* 168
Илия (ЛИ) 25 135 245
*Илияне 18 135
Iliyani 18 33 76 *135*
Илиянци 79 90 *198*
Илковци *245*
Ило (ЛИ) 25 135
*Илово 25 135
Иловци *245*
Иловяновец 17 53 65 85 *135*
Ѝльовци *245*$_2$
Имеровци 87 *245*
-ин, -in, -ιν (от -яне) 12 15 16 46
-ин (притеж. наст.) 45 97
-ина, -ina, -ινα, -ινὰ (от -яне) 46
-ина (наст.) 28 46
Ингелѝнковци *245*
-ine (от -яне) 45
-ινη, -ινή, -ηνή (от -яне) 46 58
-ино, -ino, -ινο, -ινον 45
-ηνό(ν) 58
-ηνός 58
-инци 5 46 87 88
'Υπεκδοριανή 24 34 58 *160*
-ις 54
Искровци *245*
Iskroyani 33 53 62 76 80 *135*
Искъра, Искъро 57
Isracani 33 70 76 *135*
Истране, 'Ιστράνε *172*
Istrevani 39 53 78 80 *135*
Исьовци 30 *245*
-ит 136
-ιτη 26
-ιτικα 26
*-itj- 46 72 88 101 129
-ица 11 15 19 20 25 72 73 194
-ич 20 118 140 143 251 255
-иш 5 20 54 194
-ишт-, -ищ- < *-itj- 27 46 72 74 88 95 96 101 129 222
-ия 242 251
-j (от -jане) 18 38$_4$ 39$_3$ 40 44 45 48
-je (от -яне) 45
-je (притеж. наст.) 45 51
Jegunovce *229*
Jedoarce *221*
Jedovarci *221*
Jezerane *130*
Jezereni *130*
Jezullija *203*
Jеловце *230*
Jelovjane *130*
(й)ельха, (й)ел(ь)ха 49 130 131
(й)ельша 49, (й)ел(ь)ша 131
(Й)ельщане 49 130
-jena 44
jene 41 45
Йованкинци 98 *272*
Йовановци *245*$_3$
Йованцѝ 58 93 *221*
Йовковци *245*
Йововци *245*
Йòвчовци, Йовчòвци *245*$_2$
Йоковци *245* 245
Йорговци 30 *245*
Йордановци *245*
Йотковци *245*

Йотовци *245*
Йочѐвци *245* 245
Йо̀човци *245*
Йошиновци *245*
Йо̀шинци 98 *272*
јь 5 12 17 18 37 38 72_2
йъдрс 'декември' 219
-к 11_2
к' < т' 54
ϰ (епентетично гръцко) 72
-ка 20 25
Кабалавци *230*
Кавадарци 29-30 79 91 *204*
Кавала (гр. и м.) 73 197 204
Кавалар *204*
Καβαλάρι (Καβαλλάρ) *204*
Каваларци 30 73 91 *204*
*Кавала-лар(-ци) 73 204
Кавал тепе 197
Кавалци 92 *214*
Кавгаливка, Кавгалийка 137
Кавгалийското (м.) 210
Кавгалия 210
Кавгалията 70
Кавгалъка 70 210
кад 'дим' 73 190
када 'каца' 73 190
Кадиинци 87 *277*
Кадйфкинци 98 *272*
Кадйфчинци 98 272 *272*
*Кадиш 190
Cădişeni 20 42 73 82 *190*
*Кажанѐ 30
Кажани 30_3 33 47 69 *135* 190
*Каза 135
*caza 190
Казанджилар 13
Казанлък 11
казанлъчане 11
*Казица 190
Казичане 20 30_2 32 69 79 135 *190*
Казчилер 13
Кайовци *245*
Кака̀инци 98 *272*
căcălắu (рум.) 138
Kakovci *245*
кал 62 136 210
Калайджиевци 30 96 *266*
Калайджилари 13
Каланьево 135
Кала Петровци *245*
ка̀лен, ка̀лена 6
Ка̀лен 6 28
Kalen 33 *136*
Календѐрци 93 94 *221*
*Калене 25 135
Каленик 6
Каленичковци *245*
Kalenovo *135*
Каленовци 6 *245*
Каленска чука 25 62 *135*
Каленчените (род) 28
Καλέντζι 62 75 90_7 *198*$_5$ *199*
Καλέντζιον 62 90 *198*$_3$ *199*$_2$
Καλέντζης (Ρεῦμα) 62 86 90 *199*
Καλέτζι 43 *199*
Калиан 37 62 *135*
Калиманци 76 93_2 *221*$_2$
Калиновци 76 *245*
Kalica 190
*Каличане 190-191
Καλίτσαινα 42 *190*
Καλίτσενα 20 42 62 *190*
*Каличьна 190
Калиян 37, Kalijan 62 *135*
Καλλιανή 37 *135*
Kallianoi *136*
Καλλιάνοι 34_2 36 57 62 *136*$_2$
Καλλιάνιον *136*
Καλλιανοῦ 32 62 *136*
Каловци *245*$_2$
Калопетровци 19 78 224 *245* 245
Кало̀т (м.) 136
Калотсиче 98 *272*
Кало̀тинци 76 79 84 98 272 *272*
Калофер 29 204
Калоферците 29 56_2 91 *204*
Калпазаните 13
Калуга (рус.) 136
*калуга 62 136
Калугене 40 47 80 85 *136* 170
Калугерец (Кичевско) 136
Калȣгєрѡвѣна 17 35 53 71 75 *136*
Калчовци *245*
*Кальняне 144
*Кальць 43
Kaljan *135*
*Каляне 135_3 136
Καλ'αναίκα 55 62 *136*
Καλιανέικα 55 *136*
Каляни 33 34 62 135_2 *136*, Kaljani 33 *135* *136*$_2$, Καλιανή 33 57 *135*, Καλιάνη 34_2 62 *136*$_2$. Καλιάνοι *136*
Καλιανοῦ 34 57 *136*
Каля̀нци 62 86 90 199 *199*
*Каля̀ньци 199
камане, бяло 27 44
камара 204
Камарци 27 67 79 91_3 *204*
Камбалѐвци 30 86 96 *266*
Камбелѐвци 30 79 96 *266*$_2$
Камберци 58 94 *221*
камен 44 62 136
Каменец 12 191
*Каменец 25
Каменита рилина 26
Каменита чука 26
Каменити валог 26
*Каменчане 25 191
Каменчанска махала 25 63 86 *191* 191
каменье 48
*Каменьчане 191
Kamenjan 32 33 37 *136*
Каменяне 5 32 33 37 *136*, Kamenjane *136*, *Каменяне 139
Каменяни 33 37 62 *136* 139, Καμενιάνοι 34 36 *136*, Καμενιᾶνοι *136*
Kamenianoi *136*
Καμενιάνον 34 36 62-63 *136*
Каменя̀рци 93_2 *214*$_2$
Камешница (р.) 136
камик 63 136
Kaminčani 63 *191*
Καμινιάνον 34 36 *136*
*камйт 'каменлив' 136 204
Камитци 18 82 91 136 *204*
*камнтъ 63
Kamićan 33 36 *191*
Камичани 33 36 63_2 78 191 *191*
Kamičeni 63 76 *136*
Kamišan *191*
Камищани 33 63 82 *136* 137 204, Kamištani 33
Камовци *245*
камꙑ 63 136 204
камѣнъ 44
Камяни 63 80 *136*
Канатларци 30 91 *204*
*Канджа Джаферци 222
Κάνιανη 34 57 68 *136*
*кап(а) 'капка' 60 137 139, *капа 136
Капани 53 60 80 *136* 136 137
Капенье 53 60 80 85 136 *136* 137
*Капинец 200
Капйнчанье 65 *200*
*Капиньи (дол) 200
Капиняни 33 65 *136*, Καπίνιανι 33 *136*
Капита̀новци 31 96 *266*
Капитанци 92 *214* 266
Капна, Капник 137
Капован-Дабот 17 53 60 80 85 136 *136*
Капот (р.) 139
*кар, *кара 'каране, свада' 70 137 205
Карабаджаковци 96 *266*
Карабекировци 30 *245*
*Карабица 191
Карабичани 20 33 *191*
Карабска махала 191
Кара булад *204*
Караджинци 30 58_2 98_2 *277*$_4$
Караджо̀вци 96_2 *266*$_2$ 277
Караиванци 93_3 *221*$_3$

Каралийчев (РИ) 245
Каралиовци 30 *245*
Караман 50
Карамурадовци 30 *245*
Кара Мустафа *199*
Карамфилци 94 *221*
Karane (хърв.) 137
Каранфилинци 98 *272*
Каранци 79 90 *199*
Караполци 61 70 78 82 91 *204*
Карасинан *221*, Καρασινάν *222*
Карасинанци 13 19 93 *221*
Карбинци 77 84_2 98_2 246 *272*$_2$
Καρδουλιανό 36 57 60 80 *137* 145
Καρδουλιανός *137*
Кареман < Караман 50
Καρύταινα 117 *139*
Кариян 37 70 80 *137*
kark (пол.) 60
Карловище 251
Карловци *245*
Karnjani *137*
Каровци *245* 246_4
карпа 'скала' 28
Karpen *145*
Karpene 53 *145*
Karpeni *145*
karpë (алб.) 73 191
Картушевци *246*
Карчовци *246*
*Карье поле 205
Карьовци *246*
Karjan 70 80 *137* 205 210 273
Karjani 37 *137* 210, Κάργιανη 37 *137*, Καριάνη 70 75 80 *137*
casa 'къща' 190
casă (рум.) 30 69 135 190
Касаплар 13
Καστανιά 35
Kastanjani *140*
Καστάνιανη 35
Кастел (Севл.) 191
castellum 70 191
Καστελλιανά 36
*Кастра 140
Кастревци 31 70 95 *230*
*Кастро 140
castrum 70 140 230
*Кастряне 140
ката ден 253
Κάτω Βάλιανη 34 *106*
Катранджиинци 98 *277*
Катранци 5
Катрище (Кюст.) 212
Катунци 69 91_3 *205*$_3$
kafa (тур.) 'чакало' 73 204
Кафададарци *204*
каца 191
Кацарци 92 *214*
*Каца(та) 199
Кацѝляне 32 71 78 *191*
Кàчанци 90 *199*
Качарѐвци 97_2 *266*$_2$
Качарска махала 214
Качарцѝ 58_2 93_2 *214*$_2$
Качовци 84 *246*
Качулци 91 *205*
Кашенци 73 90 *199*
Кашмѐровци 30 96 *266*
Кѐинци 98 *273*
Кела̀вци 97 *266*
Kemešteniy 41 63 76 80 82 136 *137*
керана > керена 50
керена 50
kerhane 50
кесебир 205
Кесебирци 91 *205*
Кестрич (Варн.) 230
Кехайовци 30 96 *266*
Киевци 84 96 *266*
Килиндир *206*
Κιλιντίρ *206*
Киллъжовци 19 96 *266* 267
Кипоровци 87 *246* *263*
Кипровичѣни *263*
Кипровчѣни *263*
Кирьовци *264*
Κυριακοσέλλια 55
Киселковци 96 *266*
Кисьовци 96_2 *266*$_2$
Китановци *246*$_2$
*Китовец 191
*Китово 191
Кѝтовчанье 18 32 48 *191*
Chiţoveni 42 60 *137*
кичор 60 137
Chicioreni 42 60 *137*
Кладевци 87 95 *230*
Clewan (луж.) 37
клет 'колиба; изба' 69 137
Клечевци *246*
Klečovce *246*
Клечовци *246*$_2$
Kleština 45 *137*
Κλέστινα 45 *137*
Клещино 45 69 80 *137*
Климаш 195
Klimendovo *137*
Климент Охридски 137
Klimeštan *137*
Климещани 18 33 *137*
клин 63 191
Клин 14
Клинец (р.) 191
клиновци 14
Клиновци 84 *246*
Clinceni 42 63 *191*
Клипинци 22 23 98 143 *273* 273
Клисурска махала (Соф.) 134
Клубаровци 73 97 *266*
Кметовци 96 *266*
Кнежà, Кнеже 199
Княжево (Соф.) 134
coastă (рум.) 'склон, бряг' 246
Кобалевци 63 95 *230*
Кобиляни 34 68 *137*, Κοβίλιανη 34 *137*
Κοβίλιανη χωρίον 34 137
*Ко Борıанє 143
Коваиджилар 13
Кованец *205*
Кованци 30 68 91 *205*
Kovačan 33 37 *138*
Ковачани 33 37 68 *138*
Ковàчевци 96_2 *266*$_2$
Ковачѐвци 96_2 97_3 *266*$_5$
Ковачковци 97 *266*
Ковелинци 98 *277*
*Ко Велинци 277
*ковеля 'ковач' 277
Ковчегарци 93 *214*
koğan, kovan 30
Кожани 33 68 132 *138* 138_2 148 160
Кожинци 79 84 98 246 *273*
Кожльовци 84 *246* 273
Кожух пл. 28 103
Кожушани 28 33 *138*
Козани 39 47 68 78 138_2 *138*, Κοζάνη *138*
Козар Белене *106*
Kozieni 68 *138*$_2$
Козница 10
Козничанци (род в Кюст.) 10
коил(о) 65 230
Коиловци 65 95 *230*
Коинци 98 *273* 274
койн < конь 48 273
койнàр ≤ конѝр 214
Койнаре 13 48 214
Койнарци 83_2 92_2 *214*$_2$
Койнце 84 *273* 274
Койовци *246*$_3$ 273
Койчовци *246*$_2$
*кокàл 'могила' 60
Кокала (Сол.) 138
Кокалани 30 60 *138*
Кокаларовци 84 96 *266*
Кокалени 30_2 41 85 *138*
Кокалян (м.) 138
Кокàляне 30_3 32 60 78 135 138_2 *138* 190 266
Кокобевци 19 *246*
кокор 'габър' 65 138 143_2 205
Cocoreni 42 65 80 *138* 143_3
Кокоренски дол 65 80 138 *138* 205
Кокорци 65 82 91 *205*
кокош 'кокошка' 138
Кокошане 32 68 80 *138*
Кокошине *138*
Kokošinje *138*
Кокошкарци 93 *214*

Cocîrceni 65 80 *138*
кол 72 73 138
Каларево 13
Колари 13
Коларци 213 *214*
Коларцй 58 92 93 *214*
Коле, Кольо (ЛИ) 73
Колѐвци *246*
Колена 42 72 77 *138*, Κόλαινα 42 72 *138*
Колендир *206*
колесар 72 139
колесо 72, *колесо 139
Колесян 36 71 *139*, Kolesjan *139*
Колеш 72 *139*
Колешине *139*
Колешино 72 *139*
Κώλιανα 42 *138*
*Колица 191
Количане *191*
Количани 20 33 73 79 *191*
Колишовци 84 *246*
Колищърков (РИ) 265
коло 'колело' 72 73 138, коло, колесе 72
Колунци 91 *205*
Кòлчевци *246*
Колю Ганев (мах. в Габр.) 18
Κολιάνο < колѣно 35
Κολιάνοι Κόλιανοι 72 *138*
ком (рус.) 139
*ком 'връх' *139*
комар 72 143 191
Комаревица 191
Комарево (Плев.) 143 191
Комаревьскын кръхь 143 191
комарник 191
Комарника (м.) 143 206
Комаров баир 191
Комаров камък 191
*Комарьци 206
*Комарьць 20, *Комарьцъ 191
Комарьчѣне 20 32 73 75 82 143 *191* 206
Комняни 34 73 76 *139*
*комот 'могилесто място' 60 139
Comoşteni 42 60 *139*
кон 72
Конаре, Конари 13 214
Konary 12
Конджаферци 94 *222*
Коне (ЛИ) 72 139
*Конищ- 72 139
Κόνιστα 37 *139*
Конищан 37 72 *139*
конище 'голям кон' 72 139
konkoly (унг.) < кѫколь 100
Коно (ЛИ) 72 139
Коноплища, Коноплище 49
Коноплището 49
Конопница 49
Конопнище 49
конопъл 49
Конуй 160
Коньовица 230
Коньовци 68 95 227 *230*
*Конѝне, *Конянѐ 57, *Коняне 136
Конярево 13
Коняри 13
Копаница *205*
Копанце 67 82 91 *205* 205
Копанци 67 82 86 91 *205*
Копарановци 97 *266* 269
Copilovac 14
Copilovaz *230*
Копиловци 14 71 79$_2$ 83$_2$ 95 *230*$_2$
Копревица, Копрен 139
Κοπρεντζή 58 *205*
Κοπρεντζί 58 65 91 *205*
Копрец (м.) 139
коприва 65 139
Копривене 40 65 85 *139*
Копривлевица 51
Копривлен 44$_2$ 45 51$_2$ 65 139 *139*
Копривлıана 136 *139*
Копривлıане 136 *139*
Koprοyani 53 65 76 *139*
*Копрьньци 205
копър 65 139
кордел 'връх' 60 137 145
*Корделяне 145
*Кордеряне 144
кордул 'връх' 60
*Кордул 137
*Кордуляне 137
Korenit- 26
Корнарцй *214*$_2$
корийка 63 230
Корийковци 63 95 *230*
корито 60
Κορύτιανα *139*
Koritjani *139*
Κορύτιανη 34 117 *139*$_2$
Koričani *188*
Κορύστανη *139*
Κορύστιανη 34 60 *139*
корияри 12
Кориярци 58$_2$ 83 92 93$_2$ *214*
Коркина (Кюст.) 11
Коркинчане (род в Кюст.) 11
Корубата (м.) 120
Корубинцй 58 98 *277*
Корч (рус.) 54
Корчàковци 96 *266*
Кòрчовци *246*
*корыто 139
*Корытьнıане 139
*Корыштане 139
кос (пт.) 66 230
коса 63
Косача 5
Косинец *222*
косир 'косер' 68 230
Косиревци 68 83 95 *230*
*Косйч (ЛИ) 140
Косичевене 40 53 63 85 *139*
*Косичево 139
kosovar (алб.) 227
Косовци 66 95 *230* 231
Kosovë 227
*косол 'пт. кос' 72 140
Косол (ЛИ) 72 140
Κοσόλιανη 72 *140*
кост 63 140
Костадйнчовци *246*
Κωστάνιανη 34 65 *140*$_2$
Костел 28 191
костел 191
*Костелец 20 191
Костелуп (Воденско) 54
Костелчаните 20 28 34 56 70 140 *191*
Костеля (м.) 191
костен 'кестен' 65 144 222
Костенец *222*
Κωστενέτσι 94 *222*
Костѐнковци 84 222 *246*
Костѐнци 93 *222*
Костенци 79 *205*
*Костеньци, *Костеньць 222
Костино 16
Костйнци 77 91 *205*
Костинци 16 *205*
Костйчовци 20 *246*
Костовене 17 40 53 76 *140*
Костовци 205 *246*$_2$
костр- 140
Кострен 70 *140* 140
кострец 'паламида' 65 140 231
Кострец (Призренско) 7
Костреш, Кострешака 140
*кострица (раст.) 65 140
*кострич (раст.) 65 140
Костричан 65 *140*
Кострошевци 21 *230*
Кострошовци 73 8 95 *230*
Kostriana 35 *140*
Костур 28 140$_2$ 205$_3$
*костур 63
Костурени 28 41 *140* 140
*костурина 63 205
Костурино 45 *140*
Костуринци 63 78 79 82$_2$ 91$_2$ *205*$_2$
Костуркани 47 *140*
костурци 140
Костурци 63 82 91 205 *205*$_2$
Костурчани 28 41 *140*
Костурян *140*
Костуряни, Κωστούργιανη 41 *140*

костъл, Костъл 191
кость 140
Косьовци *246_2*
косыр (рус.) 68
котара 'кочина' 144
Котарци 68 91 *205*
*Котаряне 144
котел 63 140 205, Котел 140
Κοτέλαινα 42 63 85 *140* 140
Котелци 63 91 *205* 211, Κοτέλτσι *205*
Котеновци 79 84_2 *246_2* 246
котец 'кошара' 25 68 140 141, Котец (в Алб.) 141
Котечкото (м.) 141
Κοτιτσάνης Π(οταμός) 68 85 *140*
Котляне 32_2 63 85_2 140 *140_2*
Котовците 56 246 *246*
котор(а) 'кошара' 57 68 140 144 214
*Которане 25 140
Cotorani 39 68 80 *140* 140 144 205 206
Которанска махала 25 68 140 *140* 205
*Которашьцй 214
*Котор(ь)цй 57
*Которяне 144
*котѹга 215
Котугери (Вод.) 215
котура, *Котура 206
*Котурцй 206
*Котьляне, *Котьлене 140
*Котьчане 140
котꙑга 'плащ' 215
кочан 'зелева глава' 140
Кочан 37_5 44_2 68 80_8 140_3 *141*
Кочана 37_8 *140* 141 *141*, Kočana 68 80 140_2 *141*, Cociana 35 68 81 *140*, Cotschana *141*, Κοτσανά 57 68 81 *140*, Κότσιανα 32 37_2 *140*
Кочане 25 32 37 68 81 *140* *141*, *Кочане 25 140_2 141_3
Кочане махале 32 68 81 *141*
Кочани 32 33_2 37_2 79 81_2 *140* 140_2 141_6 144_2, Κότσανη 37 *140*
Кочàнковци 86 96 *266*
Кочански дол 25 68 81 *141*
Кочанье 68 81 85 *141*
Кочен 37_8 44_2 *140_2*
Кочене 40 68 *141*
Кочени *141*
Κοτσιανά 36 57 68 81 *140*
кош 68 141
Кошан 68 *141*
*Кошане 141
Кошани 33 34 68 77 141_3 *141*, Coşani 68 *141_2*
Кошановци 19 73 87 95 *231*
Кошарани 68 76 *141* 141_2
Кошарен 44 45 68 *141*
*Кошарец 200
Кошарка (Велешко) 200
Кошàрчанье 68 *200*
*Кошаряне 141
Coşeni 42 68 *141*
Coşereni 42_2 68 *141_3*
Кошино 45 68 *141*
*Кошо (ЛИ) 141
Coşoveni 42 53_3 68 *141* 231
*Кошово 141
кощан 65
Кощилявци 86 91 *205*
Krabani 39 53 64 76 81 *141*
Кравари 13
*Кравяне 142
Kragalci 64 82 91 *206*
Крагуево (Битолско) 16
Крагѹнци 16 66 75 91 *206*
крагуй 66 206
Крагуйци 66 91 *206*
Крадиновци 19 84 *246*
край 60 142
Крайневци *246* 246
*Крайник, Крайница 141
Crăinicenі 42 60 *141*
Крайовци 246 *246*
*Край поле 204
*Край село 204
*крак 'храст, пън' 63 141
Crăcăoani 39_2 53_2 63 81_2 *141_2*
Краковище (м.) 141
*Краковяне 141
крамар(ин), крамари 12 214
Крамарица (м.) 214
Крамарци 83 92 *214*
Крами дол 214
Крамолица (м.) 137
Крани 39_2 60 *142*
Крантовци 96_2 *266_2*
крап 'не дълъг, къс' 73 191
*крап(а) 'скала' 73 191
Крапаците (м.) 192
Крапец (м. и р.) 28 191 192
*Крапец 20
Крапеш (в Алб.) 192
Крапица (Драм.) 28 192
Крапчене 17 20 28 40 73 79 82 *191*
Kratelevci *246*
Крато (ЛИ) 246
Кратово 174 246
Кратунковци 96 *266* *269*
Кратьово 174
Крахани 39 *142*
Крахни 39 *142*
Krajan 37 60 *142*
Краяни 33 60 142 *142*
Кремена, Горна 28_2
Кремени 41 46 53 63 *142*
Кременижа 119 196
Кремениш 5 54 196
Кременченете (род) 28_2
кремик 63 231
Кремиковица (м.) 231
Кремиково 231
Кремиковци 14 63 79 95 *231*
крємꙑ 63 142_2
Kremjan 37 53 63 81 *142* 142
*Кремяне 46 142_2
Крепени *143*
Кресльовци 13 96 *266* 266 268 269
Кречана, Кречане (сръб.) 85
Kreštani 33 67 76 *142* 142
Κρέσταινα 42 67 *142*
Κρέστενα 42 *142*
Κριμπαβίτσα 204
κριμπός < гръб 204
Кривене 17 40 53_2 85 *142_2* 142_2 206
Кривени 17 41 53 78 *142* 142 206, Kriveni 76 *142*
кривец 192
Крѝвец (м.) 192, *Кривец 20
Кривеца 192
кривина 60 142
Крѝвина (Соф.) 142
Crivineni 60 *142*
Κριβίτσα 28 192
*Кривица 20
*Кривичане 20
*Κριβιτσανού 192
Кривогащани 17 18 33 59 77 81 *142*
Криворидци 18 62 91 203 *206*
Кривошийци 18 91 *206*
Кривошиовци 19 96 *266*
Кривци 17 91_2 *206_2*, Кривцы *206*, Κρύβτζι *206*
Кривчин *206*
Criveanul 17 53 56 *142*
Крильовци 84 *247*
Кримѝн 41 46 53 63 81 *142*
Κριμήνιον *142* 142
Кримяни 53 63 81 *142* 142
Кринковци 84 *247*
Κρυφτσανού 17 20 28 58 86 *192* 206
Κρίφτσι *206*
Kričana 77 *142*, Κριτζιανά 35 57 67 75 *142*
Кричаны 34_2 54 67 *142* 145
krk (срхр., чеш.) 'гърло' 60
Krklino *145*
Krnjevci *247*
Krnino *145*
Крòклинци 73 98 *277*
крондир 63 206
Крондирци 63 91 *206*
Крòтници 98 *273*
Кротьовци 84 *274* 273
Крпени 78 *145_2*
крумовградчане 11
круша 65
Крушари 13

Крушовене 17 40 53 65 79 *143* 143 231
Крушовци 65 95 *231*
Крушовяни 17 33 53 65 79 *143* 143
Kръвенйк (Севл.) 170
*кръг 'кръгла гора' 64
кръж 'кърпел' 64 145
*кръкло 'гърло' 60 145
Кръкожабене 18 53 *143* 145
кръкъ 'шия' 145
Кръльовци *247*
Крън (Казанл.) 145
Crîngeni 42_2 64 *143*
крън 'къс' 143
Кръпени 17 41 53 *143*
Кръстйлци 83 94 *222*
Кръстинци 98 *247* *273*
Кръстовци *247*
Кръстьовци *247*$_3$
*Кръчане 54 143
*кръчь 'требеж' 54, *кръч 143
кръш 'стръмнина' 60 192
*Кръшел 192, Кръшель (м.) 192
Кръшлата (м.) 192
*кръшло 192
Кръшлян 37 60 82 86 *192*
*Кръшляне 192
*Крьштане 142_2
Кряковци 96 266 *266* 268 269
крѫгъ, *Крѫгъ 143
крѫпъ 143
Ξιροκαρύταινα 55 *139*
κούβελος, κουβέλι 206
Κουβέλτσι 63 82 91 *206*
Κουμπουριανά 21 23 64 82 *143* 273
Кўжльинци 98 *277*
Κουζούσιανη 33 *138*
Кўзьовци *247*
Кўйовци *247*$_2$
кука 63 134 144
кукла 'чука' 60 143
Куклен 44_2 45 60 85 *143*
Куклене 44 *143*
Куковци *247*
*кукол 'чука' 60
Куколяне 60 *143*
Cucorani 39 65 81 *143*
Кукударци 93 *214*
Кукудин гроб (м.) 214
*кукул 143
Kukuljane *143*
Кукуречани 33 65 78 *143*
Кукуричани 20 33 65 81 *143*
кукуряк 65 *143*
кукя (диал.) 54
Кулевци *247*
Куленци 98 *273*
Kulešin *139*
Кулешино *139*
Кўлинци 98 *273*
Куличани *191*
Κουμανίτσι 71 91 94_2 *206* *222*
Куманич *222*
Кумановци *247*
*Куманьци 206 222
*Куманьць 222
Кумәре 34 45 72 73 *143*
Κουμαρίτσι 72 82 91 *206*
Кумаря 45 *143*
Κουμάργιαννη 34 45 72 *143*
кꙋна 144
кунар 'ловец на куни' 68
Кꙋнарани 39 *143*
*кꙋнарь 144
Kuništan *139*
Куно (ЛИ) 144
Кунчовци *247*$_2$
Куньовци *247*
Куняренс 68 77 81 *143*
Кўпенков (РИ) 247
Купловци 84 *247*
Купчовци (род) 247
Κουπρεντζί 58 *205*
кур 'див петел' 66 144
Кўркинци 98 *277*
Курново (Врач.) 28
Курновченете (род) 28
Куртовци *247*
Kurian *144*
Куряни 33 66 78 81 *144* 144
Κούριανις 34 66 75 81 *144*
Kusteana 42 43 *144*
Κουτάριανη 34 68 81 140 *144*
кутел 63 144
Кутлевци *247*
кутлина 60 206
Кутлинци 60 91 *206*
Кутлите 144
Кутловица 11
кутловичане 11
*Кутляне 144
Кутляните 56 63 85 *144*
Кутрахци 83 92 *214* 215_2
кутугери 12 214
Кутугерци 83 92 *214*
Кутурци 57 68 82 91 *206*
Kuchary (пол.) 12
Куцаровци *247*
Kucufljane *144*
Куцуфляни 33 51 *144* 144, Kucufljani 51 *144*
Κουτσούφλιανη 17 51 *144*$_3$
Κουτσουφιανά 17 53 *144*
Koučan 37 80 *140*
Κούτσαινα 42 43 68 81 *144*
кучещ 'кучешки' 137
Кучица 192
*Кучичане 192
Кучичино 20 45 63 *192*
Кучкар (Лъгадинско) 16 144
Кꙋчкарани 16 39 68 75 *144*
кꙋчкарь 68
*Кучко (ЛИ) 144
Кучковени 41 42 *144*, Кȣчковени 50 *144*, Κουτσκοβαίνη 41 42 *144*
Кꙋчьковѣне 50 *144*
Кучкоени 17 50 53 77 *144*
Kučkojni *144*
*Кучо (ЛИ) 144
Кучовляни 17 51 *144*
Kučufljani *144*
Кушѐвци *247* 273
Кўшинци 98 *273*
Κούσταινα *144*
к(ъ)- 22 23_1
къ 23
къбел 63 206 230
Къбел 206
*Къбельци 206
Къблич (м.) 206
*Къ Борꙗне 23 64 143
că călău (рум.) 138
*К(ъ) Липиньци 23 273
Cîlnăieni 17 42 *144*
Cîlnăianul 17 56 *144*
към 23
Кънчовци *247*
Къньовци *247*$_2$
*Кънѧжьје, кънѧзь 199
къпина 65, Къпина 136
Kırderyani 33 60 76 81 137 *144*
Кърджилар 13
Cîrjanul 39_2 64 *145*$_2$
Кърклино 45 60 *145*
кърн 145
Кърнино 17 45 *145*
Кърньовци *247*
Кърпена 17 53 *145* 191
К(ъ)рпени 17 *145*
Cîrstovani 17 39 53 *145*
Кънтожабене 40 53 66 143 *145*
Кънтожебен 18 44 53 66 *145*
*кърч 'требеж' 145
*Кърчане 145
Cîrceni 42 81 143 *145*
къс (прил.) 145
кът 60 156
Къшани 17 33 *145*
K'šanje *145*
Къщимеровци 84 *247*
кьос 'птица кос' 66
Кьосѐвци 30 96 *266*
Кьоселер 13 215
Кьоселери 13
*Кьоселерци 215
Кьосерелци 86 92 *215*
Кьосинци 30 98_2 *277*$_2$
Кьосовци 66 95 *231*

Кюмюрджии 13
Кюрдовци 87 *247*
кюстендилец, -лци 12
Кючук Исуфовци 30 *247*
köprü (тур.) 'мост' 69
кѫколь 100
кѫпина 136
кѫтъ 156, кѫшта 156

л' > j 52 55 56
л' (епентетично) 45 48 50 51$_6$ 52$_7$ 72 87 99
*лава 'пясъчен гред' 73
Lavce *206*, Lavci *206*$_2$
Лавчани 33 *192*, Lavčani *192*
лаг < лъг, лѫгъ 149
Лагошевци 21 61 95 *231*
Ладиловци 87 238 *247*
Ладовци *247*
Лажан *149*
Лажане 61 86 *149*$_2$
Лажани 33$_2$ 61 *149*$_3$, Lažani 33 61 76 *149*$_2$
Лажени 41 61 *149*
Лаженски рид 149
лаз 20 49 67 145 206
Lazarevci *247*
Лазаровци *247-248*$_5$
Лазарци 94 *222*
Λάζαινα 42 43 67 81 *145*
Лазене 40 67 81 85 *145* 192 206
Λάζενη 41 *149*
*Лазец 20
*Лазчане 192
*Лазьци 206
*Лазьць 49 192
Λαζιανά 35 42 43 57 *145*
Лакйнци *201*
Лалинци 76 98 *273* 273
Ланжовци 248 *248*
Ланзовци 248 *248*
lanka (унг.) < лѫка 100
Лапавишковци 96 *266*
Лапани 39, Lapani 18 53 81 *145*
лапух 65 145
лапуш 65
Läpuşani 65 *145*
Лапчища (Кост.) 145 248
Лапчовци 84 *248*
Лариновце 87 *248* 256
Ласкарци 86 94$_2$ *222*$_2$
Ласчане 192
Лаутавци 76 83 92 *215*
*Лауташьци 215
Лафци *206*
Лафчане 20 67 82 86 *192*
Лафчани 20 33 67 82 *192*
Лахце 82 *206*
Лахци 49 67 82$_2$ 91$_3$ 192 *206*$_2$
Лахчани 33 49 *192* 206
Лашци *206*
лбина (рус.) 206
Лебане 38 53 62 81 *145* 146
Лѐбница (р.) 179
лева (рус.) 'порой' 72 146
Левани 39 *146* 146, Levani 53$_2$ 72 81$_2$ *146*$_2$
Левен 72 81 *146*, Λέβεν *146*
Leveni *146*
левогяр 'левак' 216
Левтеровци *248*
*Левяне 146
Λείψι (Греб.) 192
Lejšničan 36 *192*
Лелйнци 94 *222*
*Ленище 147
Ленковци *248*
*Лепи дел 206
Лепопелци 73 91 *206*
Lepiana *147*, Λεπιανά 35 57 *147*$_2$
-ler (тур.) 209
лес 64 72
лесица 210
Лесичери 13
*(Л)есички дол 210
леска 25 65
Лѐска (Кюст.) 10 199
Лесковец (Призренско) 7 231
Λεσχοβίτσι (Лер.) 231
Лесково (Битолско) 16
Лесново (Крат.) 146
Λεσοβίτη 26
Λέσοβον 26
Lestanitika 55 65 *146*
Lesteno 43 65 *146*
лесугер 216
Lesiana *146*
Летевци 84 224 *248* 253
*лех 'поляк' 192
леха 25 72 73 146 192
Лехово (Мелн.) 192
*Лехчàне 25 192
Лехчàнски кошàри 25 73 82 86 *192*
Лехчанци (род в Кюст.) 10
Лехчанци 65 90 *199*
Лехчевец, Лехчевица 192
Лечевци 79 *248*
Лешан 36 72 78 *146* 148
Lešana *146*, Λεσπιανά *146* Λεσιανά 35$_2$ 57$_2$ 64 81$_2$ *146*$_2$
Лешане 64 77 81 *146*
Лешани 64 77 81 *146*$_2$ 146 160, Lešani 64 76 81 *146*$_2$
*Лешец 25
Лешкò (с.) 192
лешник 65 231
Лешниковци 65 95 *231*
Лешничан 20 33 36 65 *192*
*Лешничане 192
Лештане, Leštane *146*
Лещчанци (род в Кюст.) 10
Лещан 37 65 *146*, Leštan *146*$_2$, Λεστάν *146*
Лещане 32 65 146$_5$ *146*$_2$ 147
*лещар, *Лещар 206
Лещарцй 58 91 *206*
Лещàрци 65 91 *206*
Лещен 44 45 65 79 85 *146*$_3$ 146
Лещени 41 65 85 *146*
Λέστενον 43 *146*
Лещенско *147*
Λεστιανή 34 57 65 75 *146*
Лещянско 25 65 86 *147*
Либан 145
Libtoani 17 53 82 *147*
Либяхово 54 257
*лива 'локва' 72 147$_2$
ливада 60 147
Ливадчанье 32 48 60 *147*
Ливачанска падина *147*
Ливаче 32 *147*
Ливачене 40 60 86 147 *147*
Liveni 42 53$_2$ 72 81 *147*
Liešan 72 *146*
Лиженете (род) 28
Лик (Врач.) 28
Лико (ЛИ) 72 147 248
Λυχοβίτσι 87 *248*
*Ликово 72 147
Δυκουβιάνη 34 53 72 75 *147*
Лилашковци 84 *248*
Лилѐвци *248*
Лйловци *248*$_2$
Лиляновци *248*
Λυνίσταινα 42 67 *147*
Λινίστενο *147*
липа 65 147
липар, Аврамов, Витанов 203
липен (раст.) 147
Липен 65 78 *147*
Липена 42 65 86 *147*
Λίπαινον 41 65 77 *147*
Липец 192
*Липи (валог) 147
Lipieni 42 65 *147*
Липинци 23 98$_2$ *273*
Lipilanca 25 65 *147*
Liplanka (пол.) 25
Lipoveni 42 65 *147*
Липовити поток 26
*Липовяне 147
Липчанье 32 48 65 *192*
Липян 37 65 76 147$_5$ *147*
Λιπιανά 35 57$_2$ 65 *147*$_2$ 168
*Липяне 25 147
лис 'незалесен' 25 72
лисица 66
Лисичани 33 66 *147*
Lisjana 17 35 *147* *148*
лице 'припек' 60 104 147
*Личане 104
Ličani (словен.) 104
Ličany (чеш.) 104

Личарòвци 73 97 *267*
Ličeni Muriz 41 60 104 *147*
Ličoliyani 73 76 *147*
Лишан 33 37 81 *148*, Lišan *147 148*, Λισάν 37 44 *148*
*Лишане 25
Лишани 17 34 78 146 147 *147* 148_2, Lišani 33 37 *146 147*
Лишанска махала 17 25 *148*
Лишен 17 37 44 148
Лишени *147*
Лѝшковци 96 *267*
Лишян 37 44 *148*
Lištan *146*
-ло (в ЛИ) 234 241
лоб (рус.) 'чука' 206
лог 72_2 148 171
лог, Банчов, Войнов, Руй 148
лог 'легловище; речно корито' 60 148 171
лог- (в раз-лог, пре-лог, с-лог) 148
Ложани 33 60 *148* 148_3 171, Ložani 60 *148*$_3$
Ложища (м.) 148
Ложище (Сярско) 148
лоза 65, *Лоза 148
Λωζανά 39 58 65 *148*
Лозани 39_2 47 65 148_2 *148*, Lozani 65 *148*$_3$
лозен 44, Лозен 148
Лозена 42 65 *148*
Λοζίστα *148*
Лозна 42 *148*
Лознани 17 39 65 78 *148*
Лознàни 39 *148*
Лознени 39 *148*
лозя 40
Лонщето (м.) 148
*лой 'поток, порой' 60 148
лой < лея 232
-лой (в рус. за-лой, на-лой) 148
локва 60 148
Локвени 41 60 78 *148*
локова 128 148 178 180
*локъва 148
лом 228
ломчане 11
лондончане 11
Лончане 61 86 *148*
Λοντζιάνη 34 61 75 86 *148* 148
Λόντζιανο 36 61 148 *148*
Лопатна (м.) 206
Лопатни дол 206
Лопатница 206
лопух 65 148
лопуш 65 148
Лопушане 32 65 77 *148*, Лопоушанє 32 *148*
Лопушани 32 *148*
Лояне 32 60 77 81 148, Лоꙗнє 32 *148*
луб 'околище на сито' 149
*Лубковене 148
Лугонци 73 91 *206*
Лугунци 73 91 *206*$_2$
Лужан (укр.) 37
Лоужанє 32 *148*
Lužani *148*
Λουζιανή 33 58 60 77 *148*
лук 65 72 149 192
лукар- 215
Лукарци 92 *215*
Лукàч (р.) 192
Лукача 192
Lucăceni 19 42 65 *192*
Луко (ЛИ) 72 248
лукобия 267
луковиждене 28
Луковит 28
Луковица 248
*Луково 72 147 248
Лунци *206*
Lunceni 42 61 *148*
Лупковен 17 44 53 86 *148*
Лучани 33 65 *149*
Лучанье 32 48 65 *149*
Лучени *149*
лъб 206
*лъбина 'заоблена чука' 60 206
*Лъбина 206
Лъбинцѝ 61 82 86 91_2 *206*$_2$
Лъбка, Лъбовец 206
лъг 61 231
Лъжане 61 76 *149*
Лъжани *149*
Лъжене 40_4 61 78_2 *149*$_3$
Лъжени 41 61 78_2 *149*$_3$, Лъжєни 41 43 77 *149*
Лъжичари 13
лъка 61
Льбиница 206
Льожани 61 *149*
(Л)ѣсковиꙗнє 17 32 53 65 75 *149*
Лѣсковлѣнє 16 32 65 75 *149*
Лѣсковлꙗни 33 34 35 51 *149*
*лѣсовитъ 26
лѣсь 73 146 192
*Лѣсьць 192
Лѣшани 33 *146*
*Лѣштане 54 146
Любаница (Охр.) 222
Любанци 78 83 94 *222*
Любата (Босил.) 240
Любевци *248*
Любеновци *248*
Любенци 5 *273*
Љубераждa (Пиротско) 7
*Любетовяне 147
Ljubižda (Призренско) 7
Ljubince *273*
Любинци 98 *273*
Ljubište (Призренско) 7
Ljubovište (Призренско) 7
Любовци *248*
Ljubožda (Призренско) 7
*Любяне 55
Люр 31
Люра 29
Люрци 29 31 73 91 *206*
Люти брод 28
Лютиброжденете 28
Лютище 251
Ljazareni 18 41 *149*
Лялинци 79 86 98_2 248 *273*$_2$
Ляловци 84 *248* 248_2
Ляовци *248* 248
Λιασκοβέτζι *231*
Λιασκοβέτσι 65 95 *231*
Лясковик 35
Leaskovits *231*
Лясковци 65 87 95 *231*
Лятовци 84 *248*
*лях 'поляк' 192
Ляхово (Паз.) 192
Лящен *146*$_2$
лѫгъ 149 231
*Лѫжанє 148
лѫка 100 148
Maglence *207*
Magouliana *151*, Μαγούλιανα 35 *151*
Маджирци 93 *215*
Маджовци *248*$_2$
мадридчане 11
Мазарачѐвци 95 *231*
Мазарица (м.) 231
Мазгарцѝ 58_2 93_2 *215*$_2$
Мазнѐвци 96 *267* 267
Мазнѐовци 96 *267*
майка 48, мајка 181
мàкало 'чорба' 206
мàкам 'мокря' 206
Maklun *153*
Макра (м.) 206
Μάκραινα 17 42 *151*, Μάκρενα 42 *151*
Мàкреш (Кул.) 207
*макрина 'мокрота' 61 206
*Макрина 206
Макринци 61 82 86 91 *206*
Μακρυγιάννη 17 34 *151*
*макър 'мокър' 206
макя < майка 48, макја 181
Малавец (Корч.) 187
Малашевци 84 *248*
Малешевци 84_2 248_2 *248*$_2$
Малешковци 84 248 *248*
Малиновци *248*
Малки Мурговци 27

Малки Спанчевци 27
Малко 48
Малкочене 18 40 *149*
Малко Чочовени 27
Мало 38
Малово 248
Маловци 84$_2$ *248*$_2$
Мало Острени 26
Малорад 149 248
Малоселене 17 18 69 86 *149*
Малотино 248
Maluşteni 18 42 82 *149*
Malčan *149*
Малчани 17 34 *149*
Ма̀лчовци, Малчо̀вци *249*$_2$ 249
Маляна дереси 17 35 86 *150* 150
*Маляне 35 150$_2$
Малянска река 17 150 *150*
-ман <-оман (в ЛИ) 219
Манастирци 71 91$_3$ *207*$_3$
Мана̀фовци 97 *267*
Мандаджилар 13
Мано̀вци *249*$_2$
Маноиловци *249*
Манчо̀вци *249*$_4$
Ма̀нчовци 87 *249*
Маньовци *249*$_2$
Μαραβίντζη 61 75 82 91 *207*
Маранци 86 94 *222*
Marvinci *207*
Марговци *249*
Марѐнци 94 *222*
Марѝнковци *249*
Мариновци *249*$_2$
Ма̀ринци 27 98 *273*
Μαρίνιανη 34 73 75 *150*
Maričani *150*
Марковени 17 33 41 *150*
Марковци 87 *249*$_7$
Μαρκόβιανη 33 41 *150*
Мароцековци 19 *249*
Мартѝнковци *249*
Мартиновци *249*$_2$
Martolci *222*
Мартулци 83 94 *222*
Ма̀рчевци 87 *249*
Marčeni 18 76 *150*
Маршевци *249*
Maskilyani 73 *150*
Масларе 215
маслари 12
Масларица 215
Масларци 92 *215*
Маслѝнковци 84 *249*
Матеевци *249*
Матеинци 98$_2$ *273*$_2$
Матейовци *249*
Матешовци *249*
Мати (р. в Алб.) 29$_2$
Матлиевци 29 97 *267*
матлии 29
Матлия 267
Ма(х)алци 30 69 91 *207*
Ма̀чковци 84 *249*
Мачко̀линци 86 98 *273*
Машаровци 97 *267*
Mashqan 73 78 *150*
маштєха 100
Машчани 28 33 *150*
Mašćani *150*
Мбрещан *100*
Мбрештани 64 *110*
Меглен 29
Меглѐнинци 98 *273*
Мегленци 29 79 91 *207* 207
Медевци 5
Медешевци 78 84 *249* 249
Меджутгоряни 18 21 33 60 78 *150* 150
Медьовене 5
межда 61 150, Межда (м.) 150
Mezdhani *150*
Μεσδάνι 34 61 150 *150*
Μεσδάνιον *150*
Междени 41 61 *150* 150$_5$
между- 22 23 150
Мезгорани *150*
мекѝна 209
мел 'скала' 63 150 192 193$_2$ 231
Melani 39 63 *150*
Μελέντζιανιν *192*
*Мелец 193
Μελινζιάνιν *192*
*Μελ(ι)νίτζιανη 16, *Μελινιτζιάνη 192
Μελιντζιάνη 63 75 82 *192* 193
Μελίντζιανη 16 20 *192*
*Меличани 193
Мелник 16 103 192
Мелничане *193*
Мелничани 20 27 33 63 82 192 *193* 193
*Мелнчани 193
Мелчани 20 33 63 82 *193*
мельникъ, *мельница 192
*Мельничане 192
*Мельничани 20
меля 104
*меляк 231
Меляковци 63 83 95 *231*
Μελιανά 58$_2$ 63 *150*$_2$, Μελιανὰ 35 63
Меляне 29 32 63 70 150$_2$ *150* 193
Меляни *150*
мера, mera 199
Меранци 73 76 90 *199*
Мерилковци 84 *249*
Μερίνιανη 34 73 *150*
Меричлери 150
Места, р. 150 161
Метежѐвци 95 *231*
Механджийци 92 *215*
Ме(х)медовце 87 *249*
Мехмедовци 30 *249*
Меча поляна 29
Мечкарцѝ 58 92 93$_2$ *215*$_3$
Мечкобѝевци 19 84 97 265 *267*
Мечковци *249*
Мечкуевци 84 97 *267*
Мечовци 249 *249*
Мечополянци 18 29
*Мештане 150
Мещян 37 42 72 *150*, Meštjan 37 *150*
Мѝгльовци 97 *267*
Midžani 33 61 *150*
Мѝдимци 98 *273*
Мидюван 40$_3$ *153*
Мижовци 97 267 *267*
Мийковци *249*
Миладѝновци *249*
Милайковци 84 224 *249*
Милана *150*
Миланкини 15
Милановци *249*
Миланчовци *249*
Милатица 240
Мила̀чковци *249*
Милевци *249*$_2$
Mileni 42 63 *150*
Милѐнкинци 98 *273*
Миленковци *249*$_2$
Milenkovci *249*
Миленци 94 *222*
Милешовци 84 *249* 249
Милинци 98 *273*
Милкинци 98 *273*
Milcoveni 17 42$_2$ 53$_2$ *150*$_2$
Милковци *249*$_2$
Милкьо̀вци *250*
Милобрать (ЛИ) 252
Миловци 87 *250*
Милойка (ЛИ) 48
Милокя (ЛИ) 48
Милославци 78 94 *222*
Милотѝнци *222*
Milutince *222*
Милутинци 83 94 *222*
Милчаковци 19 *250*
Милчовци *250*
Мильовци *250*
*Мильовяне 151
Миляна, Μηλιανά, Μιλιανά *150*
Милянковци *250*
Минзаны 73 75 *151*
Минковци *250*
Миновци *250*
Минчовци *250*
Миньовци *250*$_2$
Mioveni 17 42 53 *151*
Миратовци 84 *250*
Мирковци 76 *250*$_8$

Мирово 9
Мировци *250*$_2$
Мирдвяне 9$_2$ 17 32 53 78 133 *151* 166
Мирослав 13 *222*
Μυροσλάβιστα *222*
Мирославица *222*
*Мирославишта 222
Мирославци 79 94$_2$ *222*$_2$
Мирчовци *250*
Мирянци 5
Митарци 94 *222*
Митковци *250*
Митовци *250*$_3$
Мѝтошинци 98 *273*
Митрашинци *222*
Митрѐвци 79 *250*$_2$
Мѝтринци 98 *273*
Митровци *250*
Митрошинци 86 94$_2$ *222*$_2$
Михайловци *250*
Μιχαλίτσι, Μιχαλῆτσι 94 *223*
Михалковци *250*
Михаловци *250*
Михалци 78 94 *223*
Михалчетата 56
Mihalyani 18 76$_2$ *151*$_9$
Михилци 79 94 *223*
Mihoveni 17 42 53 151 *151*
Миховци *250*$_2$
*Миховяне 151
Мичковци *250*
Мичо Байзадето 57
Мичовци *250*
Мишаковци *250*
Мишѐвци *250* 250
Мишковци *250*$_2$
Мишовци *250*$_2$
Мищена 37 42 *150*
Миянци 86 94 *223*
мл < мн 51
Младенкинци 98 *273*
Младенчѐвци *250*
Младенчовци *250*
Млàджовци *250*
Младо Нагоричано 27
млака 61 151
мламол 61, Мламол 104
mlámol (словен.) 104
Mlăceni 42 61 *151*$_2$
Млекоминци 19 83 92 *215* 267
Mlékojady (чеш.) 215
Млечановци 83 97 *267*
мн > мл 51
могила 61
Могилани 33 39 *151*
Могилѣнехъ, оу 39 *151*
Могилѣни, Могилѣни 34 61 76 *151*
Могиляне 5
Могылѣни 33 34 35 39 *151*
Modreni 17 42 *151* *193*
*Модрец, модър 193
Modărceni 17 *193*
Моинци 84 98 223 *273*
*мокли 'мокър' 17
*Мокляне 153
Мокране 38 39 *151*
Мокрани, Мокрани 17 38 39 75 *151*
Мокранскє мєгю 41 *151*
mokrar (алб.) 227
Мокрен 41 44 45 77 *151* 151$_2$
Мокрена *151*
Мокрен(е) 17
Мокрени 17 35 41$_3$ 42 44 77 151$_2$ *151*$_3$
Μόκραινη 35 41 42 *151*
Мокрино 17 45 *151*
Мокро дере 25 *151*
Mokrë (алб.) 227
Мокрѣни 41 *151*
*Мокряне 25 151$_4$
Мокрянското дере 17 25 *151*
Μοκρεάνους, τῆς 36 41 44 *151*
*мокы, -ъвє 61 152
*мол (в подмол) 20 61 104 193
*Молец 20 193
*Молка 20 193
*мол-мол 104
Молница (м.) 104
моломон (рус.) 104
Молоселене *149*
Молчани 20 34 61 82 *193*
*Моляне 104
Момчиловци *250*$_2$
Момчинци 83 86 94 *223*
Моньовци *250*
морава 51 207$_2$
*моравина, *Моравина 61 207
*Моравиньци 207
Моравска *250*
Моравци 61 92 *207* *250*
Moran *156*
Морани 39$_2$ *77* *151*
Moranjci (срхр.) 13
Морарци 91 *207*
Мораска *250*
Морафца, Μοράφτσα *207*
Морафча *207*
море 61 104
Моровѐнек(ов) 152
Моровеците 56
Моровища 152 250
Моровци *250*
Moroeni 17 42 53 *152*
Moroieni *152*
Моропутина 208
Моропутинье 208
Moroianului, Valea 53 *152*
Морылєни *152*, Морылени 76
*Моряне 104
московчане 11
мост 25
Μοστίτσι 43
*Мостьць 43
мочал 'мочур' 209
Μοτζιανά 36 58 61 81 *152*
*Мочане 153
Мочани 33 61 81 *152* 153 160
mostoha (унг.) 100
*Мощане 25 152$_2$
Мощанец 25 *152* 152
Моштаница 69 *152*, Мощаница 25 69 *152*
Мощарани 56 69 76 *152*
Мощене 25 40 69 86 *152* 152$_3$
Moşteni 42$_2$ 69 152, 152$_9$
Мощиян 37 *150*
Μοστανίτζα 69 *152*
Моянци 83$_2$ 94$_2$ *223*$_2$ 273
мрава 207
мравина 66
Мравино (Скоп.) 207
Мравинци 18 66 82 91 *207*
Мрамор 63 108 153
Мраморани 26 39 63 77 *152* 153
Мраморанї големѡ 26 *152*
Мраморанѣхъ, въ 26 39 *152*
Мраморен 63 79 153 *153*
Mrzenci *223*
Mrševci *267*
Mršovce 97 *267*
Mrštane *153*$_2$ 153
Мързнци 83 94 *223*
Мръщане 32 67 81
Мужанци *215*
Музоерци 73 91 *207*
Mukljani 17 *153*
*мул- 104
Мулка (м.) 104
муль (рус.) 'мътна вода' 104
mulj (срхр.) 'тиня' 104
Μουλιανά 36 58 61 80 *104*
Μουλιανή *104*
Мумджилар 13
мура 65 153
Мургана 113
Мурговци 30 *250*$_2$
Мурговци, Големи и Малки 27 87 *250* 250
Мурена 43 *153*
Мурено 29 43 65 78 *153* 207
Муренци 207
Мурҗовци 250 *250*
Муринци 29 65 91 *207*
Мȣртагъ < Омуртаг 274
Муртинци 78 84 98 *274*
Μουρστιάνον 67 *153*
*Муряне 153
Мусинци 98$_2$ *274*$_2$
Mustenja 35 *150*

Мутовци 30 *250*
Мучан 61 81_2 *153*$_2$
Mučanj 37 *152*
Мушанци 92 *215*
Μουστάνιτζα *152*
мъгла 67
Мъглене 5
M'glence *207*
Мъгленци 91 *207*$_2$
Мъглинци *207*
Мъгл-иш 54
Мъдьовене 17 40_2 53 78 82 *153*
Мъженци 5
мъзга 215
Мъравинци *207*
Мърдѐвци 84 *250*
Мърдища 27 250
Мързево 223
Мързените 56
Мързенов дол 223
Мързенци *223*
Mîrşani 18 34 *153*
Мършовци 86 97 *267*
*Мърщане 153
мѣлъ 150
Мѣран'цн *199*
*Мѣсто 150
място 72

-н (член) 199
н > р (в алб.) 56 72
на > над 23
на- 22 23
Навачене 208
*Навържане 153
Navîrgeni 21 42 59 *153* 153
*Нагора 193
*Нагорица 193
Нагоричане 36 45 *193*
Nagoričane *193*
Нагоричани 22 36 45 *193*
Нагоричано 20 27 36 45 60 78 *193*
Нагоричино 36 45 *193*
*Нагоряне 120_2
над 23
Надарци 13 94 *223*
Назѐвци 30 *251*
Найденовци *251*
Найденци 94_2 *223*$_2$
Накарци 94 *223* 226
Нàковци *251*
Налбантлар(е) 13
Нанковци *251* 274
Нановци *251* 274
Нанотинци 76 98 *274*
Нанчовци *251* 274
Наречен 21 44_3 45 61 *153*
Наречени 41 44 *153*
Нароке, Наръке(то) 153
Наробтене 21 40 47 62 86 *153*
Нàръш (Сол.) 153
Насалевци 22 69 79 95 *231*
*Населица 231
Натлако, Натлачищата 174
Натовци *251*
Нацѐвци *251*
Нàцовци *251*
Начовци *251*
Нашец (Призренско) 7
не- 22 23_2 24_2 207_2
не 'ни, нас' 43
-не (в -яне) 45
Небояни 21 36 59 81 *153* 154
Небояно 36 109 *153* 154
Небрег (м.) 207
*Небрег 24
Небрегово (Бит.) 24 153 207
Небрегоште 7
Неварци 22 59 82 86 91 *207* 207_2
Неволани 33 39 *153*, Nevolani 39 *153*
Неволен 21 44 70 77 81 *153* 154
Nevoljen *153*
*неволя 70 153
Неволян *153*
Неволяне 21 26 32 55 70 81 86 *153* 153 154 168
Неволıанехъ, 8 33 35 *154*
Неволяни 21_2 33 35 39_2 70 77 81_2 *153* *154*, Nevoljani 21, Νεβόλιανη 33 35 39_2 44 *153*$_2$ *154* 168
Невор (Вод.) 207
*невор 'слаб извор' 207
Неворци 22 59 82 91 207_2 *207*
Неворщица 207
Неврелица 207
Неврелов дол 207
Неврокоп 179
Негенците 56 83 94 *223*
Негован 13 223 251_2
Негованoвци 76 84_2 223 *251*$_2$
Негованци 78 83 94 *223* *251* 251
Неговац *251*
Неговци 84 223 *251*
Негожане 32 76 *154* 154
*Негора, *Негорье 207
Негорци 22 60 82 91 154 207 *207*
Негота (ЛИ) 193 251
*Неготец 20 193
Неготино 193
Неготинци 84 86_2 98_2 223 *274*$_2$
Негочани 20 33 79 *193*, Νεγοτσάνη 33 *193*
*Негошане 154
Неграновци 50 *251*
Негрево 223 251
Негреновци *251*
Негриновци 30 50 84 223 *251*
Негрулци 83 94 *223*
Neguşeni 18 42 *154*
Недѐшковци *251*$_2$ 255
Нѐдковци *251*$_2$
Нѐдовци 87 *251*$_2$
Нѐдьовци *251*
Недялковци *251*$_3$
Нежани 33 78 *154*, Nežani 18 *154*
Νεζερά 55 168
Νεζερίτικα 55 168
Νεζερός 55 168
Нѐйковци *251*
Нѐйновци 84 *251*
Нѐйовци *251*
Нейчовци *251*
некъсветън 23
Неманици *223*
Nemanjici *223*
Неманци 94_2 *223*$_2$
Неновци *251*$_2$
Нѐнчовци *251*
Неокази 190
Νεόλιανη *153*
Непрощено 21 43 69 81 *154* 163
Неранджа (ЛИ) 50
Неращe 45 64 *154*
Nerašten 21 45 64 *154*
Нережища 48
Нерезище 48
Неренджинци 50 98 *274*
Несвиртене 21 47 73 76 *154*
Нетеча (рус.) 207
Нефеле (Врач.) 154
Нефелени 41 73 86 *154*
*Не(х)раст 45
*Не(х)раст(ье) 154
*Не(х)раштане 45
-нец 10_2
Нецỳровци *251*
Нечовци *251*
Нѐшевци *251*
Нѐшовци *251*$_4$
Nivan 39 *154*
Нивани 39 53 67 78 *154*
Нивица (Прилепско) 193
*Нивица 55 120 193
*Нивичане 193_2
Нивичани 20 33 43 67 *193*$_2$, Nivičani 33 45 *193*$_2$
Нивичено 20 33_2 43 45 67 193 *193*
Nivičino 33 43 45 *193*
Nivoljani 70 81 *154*, Νιβόλιανη 34 *154*
нив(ь)е 44
нивя 40
Nivyani 39 *154*
Нивянин 28
Nižani *154*
Никачковци *251*
Nikisjan 37 *154*
Никита (м.) 154
Никишян 18 37 *154*

Νικήσιανη 37 *154*
Никищан 37 *154*
Никищане 32 33 *154*
Никищани 18 32 33 *154*
Nicovani 17 39 53 154 *154*
Никовци *251*
Никоевци 84 *251* 251
Никойчовци 84 251 *251*
Nicoleni 18 42 *154*
Николйевци *251*
Νικολίτσι 94_2 *223*$_3$
Николичевци *251* 255
Никòловци *251*
Никòлчовци *251*$_2$ 252_2
*Никольци 223
никополчане 11
Никуляне 32 33, Nikuljane *154*
Никуляни 18 32 33 154 *154*
Нисторовци *252*
-ница 28
Ничовци *252*
Нйшинци 86 98 *274*
Нишковци *252*
Новаковци 84 *252*$_2$
Нòваковци *252*$_3$
Novaniy 17 39 53 76 *154*
Novasini 76 *154*
Novaslani 17 18 69 76 *154*
Новачани 33 *154*
Новачене 18 40_2 78 79 154 *154*$_2$ 208
Новачкини 15
Новоселани 17 18 33 37 39_2 69 79 *154* *155*, Novoselani 39_2 *154* *155*$_2$
Νοβοσέλι 155 *155*
ново село 18
Ново село 12
Новоселци 12 17 18 69 76 90 91_6 92 155 *207*$_7$ 210, Νοβοσέλτσι *207*
Новоселян 37 39 *155*
Новоселяне 17 18 32 69 *155*$_2$ 155_2 Novoseljane *155*
Новоселяни 17 18 33_6 39_2 69 *155*$_5$, Novoseljani *154* *155*$_2$
Новочане *154*
Ногаевци 84 *252*
Ноевци 79 *252*
Нòнчовци 87 *252*
Нощòвен 17 53 86 *155*
*Нощовяне 155
-ньо 48
нюйоркчане 11
Нюшковци 84 *252*
о-22 23_4 50 55
о > а (в алб.) 56
-oara (рум.) 202
об- 22 23 73
Обидим (Мелн.) 155
Обиждѣне 17 18 40_2 75 82 *155*
Обла (р.) 207
obława (пол.) 207
*облава 207
Облавци 19 73 82 91 104 155 *207*
Обланско 17 *155*
Oblas, Oblasy (пол.) 23
Облешово (Кочанско) 207
Obloke (словен.) 23
*Обляне 104 155
Обоки 55 109 231
Обоци, Цьрни 109
Обрàдовци 79 84 *252*
Обралъ (ЛИ) 7
Obražda (Лесковецко) 7
Обратовци 84 *252*
Обрег 55 155 231
Obrejeni 21_2 42_2 59 *155*$_2$
Обретковци *252*
обреш, обрьш 61 155
Обрешене 21 40 61 *155* 155_2
Obrov (словен.) 23
Obrh (словен., хърв.) 23
Obršan 37 *155*
Obrşani *155*
Обрък 23
Обрьшане 21 32 61 86 *155* 155
Обрьшенье 21 *155*
Обрьшани 33 34 *155*
*Обрѣгъ 155
Обрятковци 84 252 *252*
Обсирена *155*
Обсирено 13 21 43 46 62 81 *155* 169
Obsirina 36 *155*
Обтичари 13
обьл 73 155 207
Обьршани 21 33 37 61 75 *155*
Obîrşeni 21_5 61 155 *155*$_5$
-ов 14_4 16 97
-ован 219
-овец 14_2
-овит 26
-овица 14_2
-ово 14 16
овощар 72 116
(о)вощ(ие) 25-116
*(О)вощица 20
*(О)воштичане 188, *(О)вощичане 20
-овци 5 14_3 46 87 88 94 96
*Овчане 68 157
Овчарци 79 92 *215*
Овчеполци 5
-ог 72 128 171
Огледало (м.) 135
огнище 27
Огнянци 94 *223*
Огорелинци 67 91 92 *207*$_2$
*Огорје 55 104, Ogorje 55
Огорялковци 84 97 *267*
*Огоряне 120
*одол 61
Odoleni 21 42 61 *155*
*одор 'обир' 70 231
Одоровци 70 83_3 95 *231*$_3$
Odren 43 *155*
Одрено 43 68 81 *155* 156 193
Одри (Тетовско) 155
*Одрик 193
одрина (рус.) 68
*Одрица 193
Odričan 68 82 *193*
Odričani 20 33 68 76_2 82_2 *193*$_2$
Одричен 20 44 155 *193*
одър 68 155 156 193
Одърне 45 68 81 *156*
*Одърняне ? 45, *Од(ъ)рняне 156
Ozdolen *156*
Оздолени 21 41 50 59 *156* 185_2
Озърновци 22 67 95 135 230 *231*
-ойно (в ЛИ) 235
Ок (рус.) 227
окари (рус.) 227
*-ok-ja 21
око 'извор' 178
Оков рид 178 252
окол 138
Оконикoвци 19 *252*
Окослав 178
Окото (ез.) 178
Окошка река, Окощица 178
-окъ 118
Okëštani 21 33 60 81 *156*
-ол 72 140
Олани 39 68 81 *156*
Олев (РИ) 179
Олевене 5
Олевени 17 41 53 82 *156* 179 216
Олища (Кост.) 179
олово 73 207
*Олово 207
Оловци 27 73 86 91 *207*
олтар 190
Олтоманци 86 94 *223*
Олчев (РИ) 179
Олшана (укр.) Olszana (пол.) 36
Олшани *131*
Олшанка (укр.) 25
Олъновци 73 *252*
Ольовско ливаде 179
Олюв рът 179
-оман, -ом-ан (в ЛИ) 200 219
Омàревци 30 79 *252*
Оморани 39 73 77 *156*
*оморје 104
Омуртаг 274
-ον 43, -ων 36
Опасинци 22 86 98 *274*

Опашитец (м.) 26
'Οπισθιανή 34_2 58 $\mathit{158}_2$
Оплетня (Врач.) 182
Олоща̀ (м.) 55
'Οφίρινα *155*
-ор 21 56 202 228
*Ораховци 49
*orv-, orvese (праслав.) 164
орел 66, Орел 14
орех 65
Ореш 37 38 65 79 *156* 156
Орешан 37 38 40_2 *156*
*Орешане 156 166
Орешани 33 65 156_2 *156* 164 166
Орешене 37 40 65 78 156 *156*
Оридетета 55
Оризари 13 215
Оризарци 92 *215*, 'Ορύζαρτση, Ορυζάρτση *215*
Орландовци 31 78 *252*
Орланци 66 90_2 $\mathit{199}_2$
Орлене 5
*Орли (връх) 199
орловци 14
орловчане 14
*Орля (бара) 199
Орничане 32 67 *156*
Оролевите, Оролевци *252*
*Орѣшане 164
Оряховец 5
Оряхово 89 164 232
Оряховци 65 95 *231* 232
*Оряховци 49
*Оряховците 50
-ος 43
оса > ос-ика 65 73_2 157
осек 'просек, теснина' 61, осек(а) 156
Осеканьс 61 *156*
осел 'магаре' 68 157
Оселна (Тетев.) 157
осем 208
осен 65 193 208
*Ос(е)нй рид 208
Осеница 193 194
осика 73_2, ос-ика 157
Осиковица 28
Осиковченете 28
*осина 'осика' 65 193
Осина (Дев.) 193
*Осинец 20 193
Осинчане 20 32 65 82 *193* 193
Osinčani *193*
*Осиньць 193
Осището 157
Oslan Rusilova *157*
Ослари 13
Ослен 157
Ослен Криводол (Врач.) 157
Ослян 33 37 *157*
"Οσλιανη 33 37 *157*
Осма̀ Градище (Лов.) 208
Осма̀ Калугерово 208
Осморидци *208*
Ѡсинча *193*
Осничани 20 33 65 79 82 193, 'Οσνίτσανη 33 *193*
Осноридци 18 62 65 92 *208*
осое 61
Осоица 194
*Осойчани 194
Осойчани 33 61 *194*
Остренс 5
Острени 17 26 41 *156* 172
Ostriljci *208*
острило 208
Острилото 208
Острилски дол, Острилско присое 208
Острилци 17 20 91 *208*
остров 61
Ostroveni 42_2 61 $\mathit{156}_6$
Острово (Воденско) 156
*Островьць 43
Острокапци 92 *215*
*Острулинци 275
Острьовци 84 234 *252* 275
*'Οστρυγανά 172
*Остряне 172
Осъм 208
*Осьлок-ов-ь-щица 232
-от 109 139
-ота (в ЛИ) 15
отес 'требеж' 67 72 156
*Отесово 156
*Отешане 25 125
Oteşani 34 67 81 *156* 156
Отешански колиби 25 67 *156*
-отйн (в ЛИ) 217
otiš (срхр.) 'усое' 156
*отиш 61 156
Отишане 32 33 61 81 *156*
Отишани 32 33 *156*
Отищена 42 43 45 *179*
Otištine 42 43 45_2 *179*
Отищино *179*, Otištino 42 43 45_2 *179*
Отовища (Вел.) 179
Офшан 37 68 76 *156*
охлюв 72 157
Охлюван 40 53 72 *157* 157
*Охлювяне 157
Охлю дол 157
*Охляне 157
Охляново 157 *157*
„О-хрид“ (тип) 13
Охрид 28 55 231
оцет 190
-оча 21 229
*'Οτσανά 178
*Очане 178
очко 216
*Очкун (Пр) 216
*Очкунци 216
-ош 21 119
Ошане 32 65 79 81 105 *157* 157_2 178 185
*Ошане 73 105 157
Ошани *157*, "Οσιανη 33 41 *157*, "Οσσιανη 33 46 *157*
*Ошани 105
*Ошаните 178
Ошени 33 41 65 81 *157*
Ошин 33 46 65 81 *157*, Ošin 46 *157*
-ош-йн 223
Ošlan *157*
Ошляни 33 37 68 81 *157*
Ошлян Русилова *157*
па- 50 253
Pavani 76 *157*
Павлѐвци $\mathit{252}_3$
Павлешенци 79 90 *199*
Па̀вловци *252*
Па̀вльовци *252*
падало 69
падина 61, пад-ина 46
Падинчанье 61 *200*
Палаганци 73 86 91 *208*
Палакария 29 208
Палакарци 29 30 91 *208*
Палан-ка 208
Паланка, Бела, Крива 157 208
Паланцѝ 69 92 *208*
Паланчане 32 69 *157* 208
Παλαιοβαρβάσαινα *187*
Παλαιογράτσανον 55 70 82 *188*
παλαιοχαρύα 208
Paljovarvasaina 55 *187*
Paliogracjani *188*
Παληογράτσανον *188*
Παλιοῦρα 208
παλιούρι 208
Παλιοῦρι 208
Παλληκαριανά 70 80 *137*
палур 208
Палуря 208
Палчища 27 *252*
Па̀льовци *252*
Палюрци 30 91 *208*
Пандьовци *252*
паница 63 157
Паничан 37 56 *157*
Паничаре *157*
Паничарѐво 13 215
Паничари 13 37 56 63 79 *157*
Паничарци 86 93 *215* 215
Паничери 13 215
Паничерци 92 215 *215*
Паничище (м.) 107 157
Па̀новци $\mathit{252}_2$
Панчарѐво (Соф.) 13 215
Панчовци $\mathit{252}_2$
Па̀ньовци *252*
папа 'поп' 253
Παπαζάνη, Παπάζανη *162*

Па̀прадинци 98 *277*
папрак' 'папрат' 49
папрат 65 231
*Папратьовци 49
Паприкьовци 49 65 95 *231*
Папукчиовци 97 *267*
Папуловци *252*
Папъшевци 19 *252* 253
παρά 23 157 253
παράθυρο(ν) 209
Парайци 83 86 94 *223* 249
Паралиевци *253*
Паралово (Кюст.) 171
Паралъжовци 84 97 253 266 *267*
Парамӯн (Кюст.) 171
Парапандовци 19 253 *253*
Παραπράσταινα 24 42 55 69 81 *157*
Парнѐвци *253*
Парчиловци 76 *253*
Па̀рчовци 253 *253*
πᾶς 50
Πασαλιανά 36
Пасарѐл 30
Паскалчевци *253*
пастух 172, Пастух (Кюст.) 12 172
*Пастух 172 177
*Пастушане 172 177
*Пас тушани 50
Патѐчки дол 194
патица 66
Па̀тьовци *253*
Пауковци 87 *253*
Паӯновци 87 *253*$_5$
Пацерковци 19 *253* 253
Пацовци 253 *253*
Пашинцѝ 30 58$_2$ 98$_2$ *277*$_4$
Пашовци 97$_3$ *267*$_3$ 277
Paštrani *157* 194
Пашунци 83 94 *224*
Пеевци *253*
Пѐйковци *253*
Пѐйовци, Пейо̀вци *253*
Пейовци *253*
Пеклище 157
пекло 'припек' 61 157
Пекляни 33 61 81 *157*
Пековци *253*
Пелӣница 224
Пелинци 94 *224*
Пенѐвци *253*
Пенкини 15$_2$
Пенковци *253*
Пенкьо̀вци 79 *253*$_2$
Пено̀вци *253*
pentek (унг.) < пѧтъкъ 100
Пеовци 79 *253*
*Пецеливец 200
Пепеливчанье 18 *200*
Пергеловци 19 *253*
Перник 11
перничане 11
Перово, *Перовщица 253
Περσθλάβα 37
пѐруша 157
Пѐрущица 253
Перчовци 84 *253*
перша 65 157
Першанье̇ 32 48 58 65 *157*
*пес 'пясък' 63 158
песка̀ 158
песок 158
Песо̀тница (р.) 158
Pesočan 37 *158*
Pesočani 37 *158*
Песочен *158*
Песочени 37 41 63 79 *158* 158
Πεσσάνη 34 63 81 *158*
pestriț (рум.) 49
Pestrița 194
*Пестриш 194
Пестришино 17 20 45 49 157 *194*
Песчани 34 63 76 *158*
Песчаник (р.) 158 159
Петачинци 98 *274*
Petelič *274*
Петелци 5
Петковци 12 14 *253*$_8$
Петкоолар 14
*Петляне 157
Петралинци 98 *274*
Петран 40 *158*
Petran 39 *158*
Петрани 39 40
Petrani 18 39 40 78 *158*$_2$ 158
Петревене 17 40 78 *158*
Петрѐвци *253*
Петрелица *274*
*Петрене 25 158
Petreni *158*$_2$
Петренски дол 18 25 *158*
Петрич 11
петричане 11
Petriceni 42 *158*
петровлянка 51
Пѐтровци *253*$_2$
Πέτσιανη 34 61 81$_2$ *158*$_2$
Пецовци *253*
Pečan *158*
Печигаргов (РИ) 265
Печикомадовци 19 84 97 *267*
Пѐшинци 98$_2$ *274*$_2$
Пешлѐнци 94 *224*
Пешо̀вци *253*
пєщть 100 158
пещ 61 158 194$_2$
pest (унг.) 100
Пеща (м.) 158
Пещан 37 61 81 *158* *159*, Peshtan 37 *158*$_2$
*Пещане 25$_3$ 158 159$_4$
Пещани 33$_3$ 61 79$_2$ 81$_2$ *158*$_4$ 158 159$_3$ *159* 194, Peštani 37 *158*$_3$
*Пещанка 25$_2$
Пещански дол 25 61 81 *159*
Пещанчица 25$_2$ 61 81 *159*
Пещене 6 40 61 78 81 *159*
Pešterak (Чуприйско) 7
Пещин дол 158
Пѐшичене *194*
Peştişani 20 34 61 82 *194* 194
Пещян 37$_2$ 61 78 81$_3$ *158*$_2$ *159*$_2$, Peštjan *159*
Paşteana 35 61 81$_7$ *158*$_8$, Πεστιανά 61 81 158
Пещяни 61 81 *159*, Πέστιανη 34$_3$ 61 81 *158*$_2$, Πεστιανη *158*
Peşteanul 61 81 *158*
Пеянци 83 94 *224*
Пивница 159
Pivniceni 42 68 81 *159*
Piekary (пол.) 12
пиле 66
Пилевица 231
Пилевци 66 95 *231*
Пилишѐни 20 41 66 *194*
Пингюрци 94 *224*
пир 'пирей' 65
Пиране 38 65 77 *159*
пирдопчане 11
*Пировица 26
Πυροβίτσικα 26
Пирсояни Πυρσόγιαννι *163*
пиръ 159
pirus 'круша' 157
Писарци 92 *215*
Питранье 18 38$_2$ 48 86 *159*
пихам 'пъхам' 159
Пица̀нковци 19 196 *253*
пиш, На Пишо, Пишовица 159
пищ 61 159
Пищане 25 32 61 79 81 *159* 159
Pištani 76 81 *159*
*Пищене 25 159
Пищеница 25 61 *159* 159
Пищилица 215
Пищилци 92 *215*
Пищи-могила 159
Пищин (РИ) 208
*пищина 'пищ' 61 208
Пищина 208
Пищинци 61 92 *208*
Пищорево (м.) 159
пиян/пиени 41
Πιστιανά 81 *158*$_2$
Πιστιενά *158*$_2$
пл < пн 49
плав (прил.) 73 208
плав (същ.) 73 194 208
Плава (р.) 194
плавак 208
Плавако 208

Плава круша 194 208
Плавете ниве 194 208
Плавец 194 208
Плавило, Плавица 194
*Плавичане 194
Plaviceanca 17 *194*
Plăviceni 17 20 42_2 194 $\mathit{194}_2$
Плавци 73 75 86 91_2 $\mathit{208}_2$
Плавът (м.) 208
плàка 'плоча' 30 63 231
Плаково 30 231
Плаковци 63 95 *231*
Плакье (Охридско) 231
*план 'равен' 159 168
Плàна (пл.) 29 159
план-ина 46
планица 'ягода' 55 168
*План(и)ца 55 168
*Планово 29
Плановци 29 87 95 *231*
Планяне 17 32 81 *159* 168 231
*плат 'склон' 61 159
платъ 'рът' 159
Плачковци 97·215 *267*
Плашѐнкьовци 84 97 *267* 267
Плашѐовци 84 97 *267*
Плашимечков (РИ) 265
Плащене 61 76 81 *159*
Плевен 44 48 *159*
Плêвен 159
Plevene 67 *159*
*плевенец 11
Плевенье 40 44 48 67 86 159 *176*
плевмония < пневмония 49
плевн- 11
Плевна 11
плевненци 11
Πλεμενιανά 36 58 71 *159*, Μπλεμενιάνο: 34 71 *159*
Плетници (Крат.) 182
плеш 'голак' 64
Плеш 159
Плешак (м.) 199
Pleşani 34 64 $\mathit{159}_2$
Плешанци 64 90 *199*
Плешенци *199*
Плешивец 199
Plešinci *199*
пловдивчане 11
плоча 63
Плочанье 32 48 63 *160*
площ 'равнище' 61 160
Площан 36 61 *160* 160_2
Ploshtani *160*
Площен *160*
Площене 40 61 86 160 *160*
плъз 61 133 *162*
Пляша (м.) 159 199
пн > пл 49 181
по > под 23
по- 22 23_2
Побоже (Скоп.) 107
Побък (м.) 106
Побѫжда 107
ποβιάσμο = повѣсмо 35 209
Πογδόργιαννης *160*
Πογδόριανη 34 *160*
Поградец 194
под- 22 23_3
под 23
Подгорани 33 40 *160*
Подгорица (м.) 160
Podgoriza *208*
Подгорци 22 60 91 160 *208*
*Подгорье 160 208
Подгоряни 21_3 24 33 34_2 40 60 $\mathit{160}_3$
подина, Подина 160
Подище 160
Подкожан 21 37 68 *160*
Подкожани 37 138 *160*
Подлес (Велешко) 160
Подлешане 21 32 64 75 *160*
под-мол 20 61 104 193
Podmočane *160*
Подмочани 21 33 61 81 152 *160*
Ποδογόργιανη 34 38 *160*
подол 160
Podolanka (пол.) 25
Podoleni 21 42_3 61 81_2 $\mathit{160}_2$
Podolenii de Sus 81 *160*
подолье 61 160
Подолянка (укр.) 25
Подохор 34 38 *160*
Ποδοχώριον *160*
*подуй 'оборски' 68
*Подуй 160
Подунавие 161
Подуяне 32 68 78 81 82 120 *160* 184 267
Подъ- > Подо- 160
Пожаране 38 39 41 *160*
Пожарани 38 39 41 67 *160*
Пожарени 39 41 *160*
Пожарци 5
Poženan *160*
Поибрене 21 29 40 *161*
*Поибрие 29 161
Polani 61 76 *161* 161
поле 61 159 161
*полег 161 208
*Полеган-, *По Леган 208
Полеганци 91 *208*
Полежене 71 86 *161*
Полежина (м.) 161
Полежище 161
Поленье 40 48 61 86 161_2 *161*
Полетѝнци 83 94 *224* 248 253
Полетковци 84 224 *253*
Полиовци *253*
полица 61 161
Poliçan 33 37 61 *161*
Πολίτσιανα 35 61 *161*
Поличани 33 61 78 161 $\mathit{161}_3$, Poličani 33 61 $\mathit{161}_2$, Πολιτσάνη 34 61, *161* Πολίτσανη 34 86 *161*
Poljocani *161*
полог 'стръмнина' 61 161 208
Полог 28 161
*Пологан 208
Положан 36 61 81 *161*
Поломе(то) 161
полѣно 161
*Полѣшане: Bolšani 108
поляна / полени 41
Поляне 32 61 86 *161*
*Поляне 161 162
Поляни 33 61 161 *161* 162, Poljani 34 61 $\mathit{161}_2$, Polyani 33 61 76 *161*, Πόλιανη 33 *161*
Помести 161
Пометковци 84 87 *254*
Pontiçarë 56 69 82 *194*
попа (м. род) 16
Поп Бобчевци 19 *254*
Поп Гергьовци 19 *254*
Поп Димитровци 19 *254*
попинъ 277
Попинци 16 79 98 *277*
Poplžani *162*
Поплъжени *162*
Popoveni 42 53 71 *161*
*Поповица 194
Popoviceni 20 42 71 $\mathit{194}_2$
Поповлıани 51 *161*
Поповци 97_{12} $\mathit{267}_{12}$ 269
Поповяне 17 32 53 71 *161*
Поповяни 17 33 51 71 77 *161*
Попожани, Ποπόζιανη *162*
Пополжани, Popolžani *162*
Поп Радѐвци *254*
Попразите (Габр.) 162
Поп Райковци 19 *254*
Поп Русьовци 19 *254*
*Поп Шина 224
Попшинци 94 *224*
Попължани 21 33 47 61 79 81 133 *162* 162 163
Попължени 21 33 47 61 81 162 *162*
Ποpατζάνος χωρίον 21 36 61 *162*
Пореванци 22 92 *215*
Πορετζοῦ 162
Порожановци 97 *267*
*По-ротец 20
*Поротец 20 194
*Поротьчане *194*
Порочани 20 22 33 62 78 *194* 195
Портитовци 19 79 83 94 *224*
*Порѣчане 162
Ποριανή 34 58 64 *109*

Ποριανίτης 34 55 64 75 *109*
Poslište (Призренско) 7
По* стена 162
Постенан 21 *162*, Postenan 40 62 *162*$_2$
Постеняни 21 33 62 162 *162*
Постоловци *254*
Potgoran 33 40 *160*
поток 38 61 162
Поточан 61 86 *162*
Поточане 32 61 86 162$_2$ *162*
*Поточане 25 162$_2$
Potoceanca 25 61 *162*
Potoceni 61 *162*$_2$
Похортитофча *224*
Поцърненци 17 22 79 90 *199*
*По Църненци 199
Počan, Почан 34 37 68 81 *162*, Πότσαν *112* 162
Πότσανη 34 37 *162*
почка 68 162
Pojan *162*
Пояни 61 *162*
поята 'кошара' 215
поятари 12
*поятари 215
Поятарцй 58 83 92 *215*
Prăvăleni 42 61 *162*
правец 192, Правец (Бот.) 28 163
правчансте (род) 28
праг 61 162
Prăjani *162*
Prăjanca *162*
Prăjeni 42$_2$ 61 *162*
Празноглавци 79 92 93 *215*$_2$
Праняни 33 65 *162*
*Пра Пройштане 24
Πραστός 163
прахан 65 162
*Праханяне 162
Првце *224*
Prdejci *215*
пре- 22 23$_2$
*Πρε(α)σελιανά 24
Πρεβελιανά 17 21 36 58 *162* 163
Пребъдница (Вод.) 107 233
превал 61 162
Prevăleni *162*
Πρεβέσαινα 21 42 69 76 *162*
прегорийка 'славей' 228
пред- 22
предел 61
Пределци 61 92 *208*
преко- 22 23 254
Преколница (Кюст.) 254
Прекорек 254
Прекрутовци 22 *254* 257
Прекръсте (м.) 162
Прелесје 23
пре-лог 148
Преодарци 61 82 91 *208*
Прерог (вр.) 162
Presani 76 *162*
Presiryani 21 33 62 76 81 *162* 169
преслап 170, пре-слап 62
Пресулица (Кюст.) 23
*Пре сулицı 23
Претритковци 22 *254*
Преумица 23
преход 208
*пре(х)одар 61 208
*Прехумица 23
при- 22 23 69 163
Прибилци 79 83 94 *224*
Прибо (ЛИ) 163 224
Прибовица (м.) 224
Priboeni 42 61 81$_2$ *163*$_2$
прибой 'вир' 61 109 163
Прибой (Радом.) 109
пригор 'връх' 163
Prigoreni 21 42 60 81 *163*
Приковци 84 *254*
припек 61
Припечани 33 61 *163* 163
Припечен 40 44 *163*
Припечене 40 44 61 *163*$_2$
Припечено 43 *163*
Припутинци 22 69 82 86 91 *208*
Припължене 22 40 47 61 79 81 162 *163*
Prisovjan 33 *163*
Присовяни 33 37 50 53 61 *163*, Prisovjani *163*
присое 50 163
присой 61
Присояни 33 37 53 61 163 *163*, Prisojani *163*
*Присояни 50
Причел (м.) 208
Причелци 22 63 82 86 91 181 *208*
Пробийгоровци *265*
Προμιανή 34 52 57 69 *111*
Продановци *254*$_4$
Проевци *254* 254
Пройновци *254*$_2$
Пролѐша (Соф.) 146
просек 'теснина' 61 163
Просек (м.) 163
Просечен 34 44 61 *163*
Просѐченец (м.) 163
Просочани 34 44 *163*, Προσοτσάνη 34 44 *163*, Πρωσοτσάνη *163*
Просочен 34 44 *163*
Проста (Добруджа) 163
Простнца (Прилепско) 163
*Просторяне 171
просеть (рус.) 'пряк път' 69 154 163
проток 163 199
Πρωτοχνέντζη 61 75 82 90 *199*
*Протокъненьци 199
*Протокън(ъ) 199
*Протокъняньци 199
протопопа (м.) 277
Протопопинци 78 84 98$_3$ 277 *277*$_3$
Проточани 33 61 81 *163* 199
*Прохорь Титовци 224
Прощан 33 37 69 78 81 154 157 *163*
*Прощане 157 163
Proštani 33 37 *163*
Пруньовци *254*
Prševce *255*
Пръвце *224*
Пръдльовица 216
Пръ̀дльовци 97 *267*
Пътинци *216*
Пръчовци 97 *267*
Пръшина чука 163
Прьвнн'це 76 98 *274*
прѣ 'пред' 23 162$_2$
*Прѣ Бѣляне 162
*Прѣ Вьшане 162
*Прѣ Прощане 24
*Прѣ Селяне 24
*Прѣсъряне 162
Пседерци 19 83 93 *215*
птица 66
Pudohor *160*
Пуздерица 209
пуздерки 'кълчища' 208
Пуздерци 67 91 *208*
Пў̀здринци 98 *277*
Пуйковци *254*
Пў̀льовци 254 *254*
Пў̀невци *254* 254$_2$
Пунѐшевци *254*
Пў̀нчовци *254*
Пусто Алинци 27
*путина 'голям път' 69 208
Putinci (сръб.) 208
Пчелинци 68 91 *209*
Пъздерковица 209
пълз- 47, пълз 162 163
Първов геран 224
Първовци 84 *254*$_3$ 254$_3$ 267 274
Първце 83 94 *224* 254 267
Пърдеица *216*
Пърдейци 93 97 *215*
Пърдилово (Плев.) 216
Пърльевина (м.) 163
*пърлига 163
Pîrligeni 42 67 *163*
Пъровци 84 *254*
пъртѝна 216
Пъ̀ртинци 93 *216*
Пъ̀рльовци *254*
Пърчовци *254*
*Пършко (ЛИ) 163

Pîrşcoveni 17 42 53 *163*
Пършо (ЛИ) 163 255
Пършовци 84 163 *255*
*Пъстряне 157
Пъшо < Петър 241 253
*Пьстришино 49
пьстръ 49 194
Пѣωвица *253*
пѧтъкъ 100
*пѫтина 69
пѫтъ 194
пѫть 194
*Пѫтьць 69 194
*Пѫтьчанє 56 69, *Пѫтьчане 194
пясък 63 159
р (затвърдяване) 39_3
ра > ре 50 72 73 141
Раб (ЛИ) 194
Рабов дол 194
Рабово усое 194
Раборци 83 94 *224*
Раброво (Вел. и Вид.) 224
*Рабьць 20 194
*Рабьчане 20 194
*Рабьчишта 194
*рав 'равнище' 61 72
*Равани 72 165
Раванье 53 61 81 86 164_2 *164*
ра̀вен (прил.) 163
ра̀вен 'равнище' 163
Равен (м.) 163
равен, Долна (м.) 164
'Ραβαινή 41 42 53 58 61 81 *163* 164, Ραβενή 58 *163*
Равеник (м.) 163
равен, Попов (м.) 163
Равента̀ (м.) 163
Ravenia *163*, 'Ραβένια 53_3 61_3 81_3 $\mathit{163}_3$
Равешница (р.) 163
Ravište (с. в Алб.) 164
Равлен 44 51 61 81 86 164_3 *164*
*Равляне 164
Равна 5 17
Равно нив(ь)е 44
*Равняне 164
'Ραβνιάνους 17 36 75 81 86 *164*
Раворът (м.) 164
*равь 'равнище' 44 163
*Равьна 42 163
*Равьняне 164
Равяне 32 53 61 81 86 164_2 *164* 165
*Равюне 44
Рада̀нци 94 *224*
Радашь (ЛИ) 164
Răsăşeni 18 *164*
Радевци $\mathit{255}_2$
Радета (ЛИ) 255
Радетковци 255
Радешковци 251 *255*
*Радешковци 50
Радигош 13
Ра̀дилово (Пещ.) 234
Ра̀дин 15
Радиовце *255*
Радиовци *255*
Radičan *164*
*Радичане 164
Радичевци *255*
Радишанє 32 33 *164*
*Радишане 164
Радишани 18 32_2 33 78 82 164_2 *164*
Радишорица (м.) 202
Радишь (ЛИ) 164
Ра̀дковци $\mathit{255}_4$
Ра̀дковците 56 87 *255*
Радло (ЛИ) 234 255
Радловци 79 84 *255* 255 264
Radmanići (сръб.) 219
Radmanovo (сръб.) 219
Radmanci (сръб.) 219
Радмань (ЛИ) 219
Ра̀дньовци *255*
Радовене 17 40 78 *164* 164 166
Ра̀довци $\mathit{255}_3$
Радо̀евци $\mathit{255}_2$
Радо̀йковци *255*
Радоман, радомань (ЛИ) 219
Ра̀домир (ЛИ) 58 224 234
Радомир (СелИ) 5 13 58 234
Радомѝрци 79 94_2 $\mathit{224}_2$
Радосла̀вовци *255*
Радуй (Брезн.) 160
Ра̀дуловци *255*
Радунците 94 *224*
Радьовене 9 17 40 78 164 *164* 166
Радюво 9
Раенци 94 *224* 225
*Ражановци 50
Раждињак (Ягодинско) 7
Războeni 42_2 70 $\mathit{164}_4$
разбои 164
Разбоище (м.) 164
разбой 'грабеж, битка' 70
Разбой, Разбойна 164
Ра̀златица (м.) 107
Разловци 73 83 95 *231* 232
разлог, Разлог 148 231 232
*Разложьци 231, *Разлож(ь)ци 73
Разлозите 232
разлои (рус.) 232
*разлой 'долина' 73 232
*Разлохци 73 232
Разлювец (м.) 232
Разпо̀повци 97 *268*
Раинци *274*
*Раица 194
Раjинце *274*
Райка (ЛИ) 48
Райкилофча 48 *256*
Райко (ЛИ) 48
Ра̀йковци $\mathit{255}_6$
'Ραϊκόφτσα *255*
Райковче *255*
Райкулофча 48 *256*
*Райкълъ (ЛИ) 48 234 256
Райлово (Пернишко) 16 78 *255*
Райлува, вж. Райлово
Райлуфджа 16 78 *255*
Райна чешма 234 274
Ра̀йновци $\mathit{255}_3$
Райну̀шковци 84 *255*
Ра̀йнци 98 255 273 *274*
Райо (ЛИ) 194 255
Ра̀йовци *255* 256
Райчани 20 33 *194*
Райчиловци 84 *255* 256
Райчѝн (ЛИ) 50
рак 66 232
Ра̀киловци 48 79 84 234 236 256 *256*
Ракина падина 48
ракита 45 65 164 194
Ракища 38 44 *164*, 'Ρακίστα 38 *164*
Рак(и)штани 44 *164*
Ракищен 38 44 45 65 79 *164* 194
Rakovac 14
Раковац 14 $\mathit{232}_2$
Rakovec 14 *232*
Раковци 14_2 66 95_2 $\mathit{232}_2$
Рако̀тинци 78 84 98 *274*
Ракя (ЛИ) 48
Ралѐвци 87 *256* 256_3
Ра̀левци 87 $\mathit{256}_2$ 256_2
Ралѝн (ЛИ) 225
Ралѝновци 224 248 *256*
Ралѝнци 94 *224*
Ралуфча 16 *255*
Ра̀льовци *256*
Ра̀льчовци 87 *256*
Рамановце *256*
Рамановци *256*
Раменци 83 94 *224*
Рам(о) < Ав-рам 224
Ра̀нинци 84_3 98_3 *274*
Ранислав 224 (ЛИ) *225*
Раниславци 83 86 94 *224* 225_2 274
Ранковци $\mathit{256}_3$ 274
Рано (ЛИ) 225
Ранци 83 94 *224*
Ра̀нча (ЛИ) 15
Ранчанци *274*
Rančenci *274*
Ранчинци 98 *274*
*Раньци 225
Ра̀отинци 84 98 *275*

рапица 39
Rapsáni 20 82 *194*
Ραφάνη *194*
Ραφίστα 194
раскье, често 27
Расник (Брезн.) 164
раст 'храст; дъб' 164
Ратирци 73 91 *209*
'Ρατίσανη 18 34 *164*
Рахмановци 30 *256*
Рахово = Ряхово 164 232
Раховци 49 65 95 231 *232* 232
Рахотинци *275*
Рача (р.) 164
Рачевци *256*
*Рачи (дол) 164
Рачовци *256_2*
Рачо Чобанът 57
Ра̀ша (ЛИ) 15
Рашане *164*
Рашани 34 65 79 *164* 166
Ра̀шевци *256_2*
Ра̀шковци *256*
Raštan 33 37 *165*
Ращане 32_2 50 64 86 *164* 165 166 178_3 179_2
Ращани 33_5 37 64 77_2 164 *164-165_6* 166, Raštani 64 *164* *165_3*
Ращени 41 64 86 *165*
Раялуфча 50 *256*
Раяновци 50 78 224 *256_3* 256
Раянуфча 50 *256*
Раянци 79 94 224 *225*
Ребри юнак 50
ребро 61 232
Ребро̀во (Свог.) 232
Ребрѐвците 56 61 95 *232* 232
Ребрьовци 61 95 232 *232*
рев 72 165
*Реван (Пр) 215
Ревани 39 53 72 *165* 166_2
Ревешки дол 165
Ревов (РИ) 215
Ρεγκόζενα 42 65 *165* 166
регяв 'ръждив' 50
Редешковци 50 176 234 *255*
Реджо̀вци *256* 256
Režanovce *232*
Режановци 50_2 67 95 *232*
Режанци 50 67 *209* 232
Режа̀нци 50 91 166 *209*
Рѐжанци 50 91 *209*
Режовци 30 256 *256*
'Ρεικίστιανα 35 *164*
река 61 165
Ракалерци 30 61 91 *209*
рекалин 209
Рекалийската чешма 209
Рекалийци 61 86 91 *209*
Рекалци 61 92 *209*
*Реканец 194
Река̀нци 61 90 194 *199*
Реканчанье 19 20 48 61 *194*
*рекар 61 209
Река̀рска махала̀ 209
Рекарци 61 82_2 91_2 208 *209_2*
рекита < ракита 194
*Рекитец 194
Рекичени 20 41 65 *194*
'Ρεκίστιανα 35 65 *164*
рекия < ракия 50
Релйнци 94 *225*
rend (унг.) < ρѧдъ 100
Рендьовци *256*
репа, ряпа 165
Репляна 35 51 65 *165*
реса 65 165 166
Ресен 29 165 209
Ресенци 29 65 86 91 *209*
ресняне 49 157
ресул 65, *ресул 165
Resula *165*
ресулка 165
Ресуля 33 38 81 *165* 165
Ресуляни 33_2 38 65 81 *165_2* 165 166, 'Ρεσούλιανη 33 38 *165*
'Ρετσιανά 35 58 61 *165*
Речане 33 *165_1*
Речани 33_6 36 61 165 *165_8*, Rečani *165_5*, Rečaniy 33 61 76 *165*, 'Ρέτσανη 34 61 *165*, Ρετσάνη *165*
Речано 33 36
Реча̀нье 32 48 61 *165*
'Ρετσένα *165*
Речйн (ЛИ) < Райчйн 50
Ράτσινα 46 61 *165*
Решан *164*, Rešan 33 37 *164* *166*
Rešane *164*
Решани 32 33_2 37 65 165 *166*
решляне 49 157
решняне 157
Рештане 64 *166* 166
Рештен 64 79 *166*
'Ρέσιανη *166*
Решане 50_2 64 76 165 *166* 166 179
Реяновци 50 78 256 *256*
Ržaničani *194*
ржина (рус.) 209
риба 66
Рибан 39 40 *166*
*Рибане 25 166
Рибани 39 40 53 66 78 *166* 166_2, Ribani 39 *166*
Рибански чал 25 53 66 *166*
Рибарци 93_4 *216_4*
Рибен 40 44 53 66 78 *166*
Рибене 40 44 *166*
'Ρηγόζινον 36 43 45 65 165 *166* 166
'Ρηγόζαινον 36 42 43 45 *166*
Ρηγόζιανον 36 43 45 *166*
'Ρυγόζινον 36 43 45 *166*
рид 61
ридар 'голям рид' 62 209
Ридарци 62 92_2 *209_2*
Ριζανά 35 58 67 *166*
Ризо̀вци *256*
Rizìani *166*, Ρύζιανη 34 67 *166*
Рикачѐвци 97 *268*
'Ρίπαινα 42 53 66 *166*
'Ρύπαινα 42 *166*
рис 66
Рисова могила 166
Рисов дол 166
Рисовица 166
рись 166
Рисювене 17 40 53 66 81 86 *166*
Риш 166
рн > р (под алб. вл.) 181 182
Роб (ЛИ) 194
Робев (РИ) 166
*Робец 20 194
Робовене 17 40 53 82 86 *166* 194_2 227 256
Робовец, Робови ливади, Робови ниве 166
Робовци *256*
Робчен 20 82 86 194 *194*
ров 62 163
Ровенето 40 53 56 62 86 *166*
Ровеньето *166*
ровесник (рус.) 'връстник' 164
ров-йна 28 46, ровйна 166
Ровище, Ровището 166
*Ровяне 163 166
рог, рог- 63 167
Рога̀чевци 86 97 *268*
*Рогожане 165 166
Rogojeni 42_2 47 65 *166_2*
рогоз, рогоз- 47_2 65 166
Рогозен 28 40 44 79 165 166_2 *166*
'Ρογκόζαινα 42 *165* 166
Рогозене 40 44 *166*
*Рогозене 55
Рогозен(е) 47 65
*рогозъ 'тръстика' 166
*Рогозьно 42 165
*Рогозьнъ 166
*Рогозяне 55 165 166
*Род (ЛИ) 72 167
Родец (с.) 167
Родови ниви 167
*Рожане 167_2
*Рожд- 72
rozsda (унг.) < ρъждa 100
*Рождане 167
Рожданик (ок. Баня Лука) 7
Рожден 44 45 72 *167* 256_2
Рожен 63 *167* 167
Рожени 41 *167*

Роковци, Роковци 76 84 *256* 256
Романовци *256*
romanus 7 225
Романци 27 86 94_2 *225*
romîn 7
Рониславци 94 224 *225*
Роотино (Битолско) 275
ропа 62 167 194 209
'Ροπαλαία (1317, Халк.) 209
Ропалица (р.) 209
Ропалци *209*
*ропар 'голяма ропа' 62 209
Ропарци 62 82 91 *209* 209
Ропените 26 41 53 56 62 81 86 *167* 167
*Ропец 194
Ропина (м.) 209
ропка 209
Ропката (м.) 209
Роплеко 209
Роплян 37 51 62 81 86 167 *167*
*Ропляне 167
Ропова дол 209
Ропов кладенец 209
Ропчен 44 *194*
*Ропяне 167
роса 67 167
Росевица 167
Росен 167
рот ≤ рът 20 194
Рот (м.) 194
Ротѐц (м.) 194
Рото (вр.) 194
Рошани 67 *167*
Рошковци *256*
Rsovci *257*
Рувце *225*
Рувци *225*
Ругвинце *275*
Ругенци *275*
Ру̀гинци 77 98_2 *275_2*
Руговица (м.) 275
Ругьов дол 275
Ругьовица 275
руд 'хубав' 275
руда 63 72 167, Руда 167
Ροῦδαβα 167
Рудари 13
Рудева рътлина 275
Рудево дере 275
Руђинце *275*
Ру̀дньово 275
Роудьло (ЛИ) 275
*Рудьо (ЛИ) 275
ружа, Ружа 167
*Руждане 72
Руждене 40 63 72 167 *167*
Ružina 46 *167*
Ρούζινο *167*
Ру̀жинци 98 *275*
Ружяни 33 46 63 167 *167*, Ružjani 46 *167*
Ру̀йовци *256* 256
Ру̀йчовци *256*
Рука̀ловци 97 *268* 269
рупа 167 209
Рупа 9 12 62
Рупани 26 39 53 62 78 *167*
Рупановец 26
Rupanci *209*
Рупел 103
рупци 209
Рупци 9 12 62 78 82_2 91_2 *209_2*
Ру̀се 10 24 89
Русен (ЛИ) 225
*русене 24
русенец 25
русенка 25
Русеновци *257* 257
русенски 24
русенци 10
Русенци 94 *225*
Роусєць 49 *225*
Ру̀симовци *257*
Ру̀сковци *257*
Русце 94 *225* 257
Русци 225, Рȣсци 49_2 *225*
Русчу̀к 10 25
русчуклѝи 10
русчуклийски 25
русчуклия 25
Русьовци *257*
*Русьци 225
Rufeni *167*
Руфци 49 77 94 *225_2* 225 257, Руфци Мало 49 79 94 *225*, Руфци Пашино 49 *225*
Руховци 254 *257*
Рȣхсци *225*
Рухци 49 *225*
*руша 'рушевина' 70 167
рушак 'сипей' 167
Руша̀ховци *257*
*рушене 24
Ruşeni 42 70 81 167 *167*
Ръ̀гльовци 97 *268*
ръж 50 166 209 232
*Ръжане 166
Ръжани дол 195
Ръжаник 195
*Ръжаница 195
Ръжаничани 20 33 45 67 *194* 209
R'žaničant *194*
Ръжановци *232*
*Ръжановци 50
*Ръжанци 209
ръжда 100
Ръжевете 166
Ръжен дол, Ръженика 195
Ръженичино 33 45 *194*
Ръжето 166
*ръжина, *Ръжина 209
Ръжинци 67 82 92 *209*
Ръжъ̀т (м.) 166
Ръ̀ковци 97 *268*
Ръ̀савци *257*
Ръ̀совци *257* 261
рът 20 38 48 62 72 153 179 195
*Рътец 20 26 186 195
рътец 19
рътина 62
*Рътьць 50 72 164
*Рът(ь)чане 50, *Рътьчане 72 164
*Ръчане 20 26
Ръчанската река 20 26 48 50 62 86 *195* 195
Ръчене 6 20 26 40 48 50 62 86 164 186 194 195_2 *195*
Răceni 42_4 72 *164_4*
рѣпа 39
рѫдъ 100
Рязковци 97 *268*
ряпа 65
Ряхово (Рус.) 50 164 232
Ряховците 49 56 65 95 164 231 232 *232*

Σ- (протетично) 50 55
сабля 51
Сабунджилар 13
Сабята (м.) 51
Савѐвци *257*
Са̀вчовци *257*
сад 25 167, *Сад 167
Саденето 47 56 67 86 *167*
Садове (м.) 167
Sadoveni 42.53 67 *167* 167
Садово 167
*сажд, *Саждане 167
Saždani 33 41 *167*
*Саждене 25 167
Саждени 33 41 67 *167* 167
Сажленик 25 67 106 135 *167* 182
сажди 167
Саждово (Прил.) 168
Са̀йовци *257*
Сакар Балкан 209
Сакарджа 209
Σακαρέται 92 *209*
*Сакарьци 209
Σαλμενῖκον 43
*Салмьникъ 43
*Сама вода 47 167
Самарджѝинци 98_2 *277*
Самѝчковци 97 *257*
Самоводе 16 47_2 *167*
Самоводени 16 18 41 47_2 58 59 79 121 *167*
Самоково (Кав.) 54
Σαμοκόβο(ν) 54
Самоходовци *257*

сано < сѣно 72
σάνο < сѣно 72 167
Σανιάνη 34 72 *167*
Сараванци 13 86 94 *225*
Sarakino *225*
Саракинце *225*
Саракинци 83 94 *225*
Сарадшовци 97 *268*
Saračino *225*
Сарич 54
Са̀ровци *257* 259
Σαρότσιανη 33 *169*
Сартаневци 19 *257*
Саръванци 225
Сатиста 54
Сбъжде (Охридско) 107
Св-, Σβ- > Σφ- 55_2 173
свекя (диал.) 54
Свекяни 33 54 71 *168*
Свелинос *173*
свет 'свят, хора' 23
Свети Влас (м.) 115
Свети Врач 168
*(Свети) Врач 72 116
*(Свети) Илия 18
Световрачане 16 18 32 58 71 79 116 173 168 *168*
С(ве)то Дмитрани 16 41 *168*
С(ве)то Дмітрі 16 41 *168*
Свето Митрани *168*
Светомитрени 16 18 41 58 71 79 168 *168* 173
sveća (сръб.) 7
Svećani *168*
свещ 7 168
*Свещани 54 168
Свещй плаз (м.) 7 162 168
Sveštica 7
Свещника (м. в Пирин) 7 168
свид (раст.) 65 200
Свидево (м.) 200
Свйдненци 29 65 82 90 *199*
Свидня (Свог.) 29 199
Свидова (Тетев.) 200
Свиланци 83 *227*
Свиланците 56 94 *225*
Свилари 13
свин 'кочина' 25 68 168
Свина̀ровци 97 *268*
Свина̀рци 86 93 *216*
свинещ 'свински' 137
*Свиняне 26 168
Свинянска река 26 68 *168*
Свињарци (сръб.) 85
Свирци, Свирците 13
Свищо̀в 7
свищовчане 11
Сволян 37 55 70 81 *168*
*Своляне 173_2
*(С)воляне 168
Своляни 33 70 81 153 168 *168* 173_2 195 211, Svoljani 37 *168*, Σβόλιανη 33 55 *168*
сврака 66
сврач- 168
Сврачовене 17 40_2 53_2 66 86_2 *168*$_3$
Сврачовец (м.) 168
*Свѣштане 55
свѣшть 55
*Свѧтоплъкъ 55 173
свѧтъ > унг. szent 100 168
*Свѧты Илиѩ 50 55 173
*Свѧты Илиѩне 50 55 89 173
Сгориград 209
*Сгори-поле 209
Сгорополци 18 61 92 *209*
Сгурй-град 137
Сгурово (Кюст.) 232
Сгуровци 76 95 *232*
Сдралци 60 82 92 *209*, Σδράλτση *209*
се́бел (рус.) 257
Себелѐвци 84 87 *257*
Себелйца (м.) 257
Себеславица (м.) 275
Сѐбинци 84 86 98 *275*
Себище = Себища 275
Себѣмишлѩ (ЛИ) 275
Севтерци 86 94 *225*
Селѐнковци 84 *257* 257
*седлар 'гол. седловина' 62 209
Седлар (м.) 209
Седларево 209
Седларци 27 62 82_3 92_3 *209*$_2$
седло 'седловина' 209
Седлорец 202
Сѐйковци *257*
секира 168 209
Секирани 39 67 79 *168* 168
Секирица 209
Секирище 209
Секирна (Радо́м.) 168 209
Секирник (Радом.) 168 209
*Секирнянѐ 168
Секирски дол 209
Секирци 67 79 92 168 *209*
Секирѣни 39 *168*
Секирянѐ 32 34 57 58 67 168 *168*
Selan *169*
Селановци 78 84 *257*
Селдурци *210*
Селебица 257
Селене 32 40 69 *168* 169
Σελενιανή 58 69 75 *169*
Selečka (с.) 169
Селечка планина 169
Селимци 43 94 *225*
Σελίνιτσα 43
Σελιπιανά 18 35 53 58 65 69 147 *168*
Селица *210*, Σελίτσα 43 49 168, Σέλιτσα 168
Σελιτσάνη *168*, Σελίτσανη 34 49 69 *168*
Seliceni 42 49 69 130 *168*$_2$
селище 27
Selişteni 42 69 *168*
Selliana *169*, Σελλιάνα 35 69 *169*, Σέλλιανη 58 69 *169*
Селник 195
селнина 195
Селница (Корч.) 195
Сѐлничанье 32 48 69 *195*
Селничка река 195
село 27 36_3 43 169
Σέλο Γκόλο 168
Selogražde (Призренско) 7
*Село Липяне, *Село Липѩне 65 69 168
Σέλσιανα 35 69 *168*
Σέλτσα 168
Salcan 37 69 *168*
Селце 16 168_2
селце 19
Σέλτσε 168
Селци 5 69 92_3 168 *210*$_3$
Селцка *210*
Σέλτσανα, Σέλτσιανα *168*
Сєлчани 16 33_2 34 69 75 168, Селчани 69 78 168 *168* 169, Selčani 33_2 69 78 *168*$_2$
Селче 168
Селъчко осое 169
*Сельница 43
*Сельца 43
сельце 49 169
*Сельце, *Сел(ь)це 168
*Сельчане 49
Селян 35 37 69 *169* 169
Селяна 35 69 *169* 169, Σελιανά 35 58 75 *169*, Σελιάνα *169*, Σέλιανα 35 37 69 *169*
Селянай *169*
Селяне 32 *168*
*Селяне 169_2
Селяни 33 37 78 *169*$_2$, Seliani *169*, Selyani 33 69 76 *169*, Σελιανή 34_2 58 *169*, Σέλιανη 34_4 69 *169*$_4$
Selianitika *169*, Σελιανίτικα 55 69 *169*
Семетище (Призренско) 197, Semetište 7
Семковци 84 *257*$_3$
Семовци *258*
Сеница 195
Seniçan *195*
Сеничани 20 33 73 *195*
Сеницето 195
Сенките (м.) 167
Сенница 195
сено 73, срв. и сѣно
Сеновец 195
Сеновище 195

сеножать, сеножатва (рус.) 174
сенокос 18
szent (унг.) < свѧтъ 100
Сепетчи(лер) 13
Serani *169*
Serviana *173*, Σερβιανά 18 35_2 36 53_2 58_2 75 *173*$_2$
Σερβιάνοι 35 58 *173*
Σεργιανά 29 35 58 *173*
Сѐславци 79 83 94 *225*
Сеслово (с.) 54
сесра 'сестра' 135
Сеферците 94 *225*
сеха 'навес' 54 68 184
сеха, Лакова (м.) 184
сеч 'сечище' 26 169
*Сечане 26 169
Сечански дол 26 67 *169*
*Сешане 54 184
Сива кобила (м.) 210
Сивек 5
Сивокобилци 18 68 92 *210*
Σιλίβαινα, Σιλίβενα 42 *170*
Σιλιβενιώτικα 55 *170*
Συλίβαινα 42 53 66 117 *170*
Συλιβινιώτικα *170*
Silişteni 42 69 *168*
Силян 37 *169*
Симо̀новци *258*
Синаговци 19 30 *258*
Синанци 13 76 94 *225*
синица 'синигер' 66 169
Синица, Син(и)ца 169
Siničan *169*
Siničane *169*
Синичани 33 66 81 *169*
Синьо бърдо (с.) 28
Синьобръжданете 28
сип 'сипей' 26 62 169 208, Сип 169
сипа̀к 'сипей' 169
*Сипак 26 62
Сипаците (м.) 169
*Сипачане 26 169
Сипачанска река 26 62 81 *169*
Sipeni 42 53 62 169 *169*
Сипѝ полаг (м.) 208
*сир 'влага' 62 169_2 155 195
Сирава (р.) 169
Сира̀ковци 78 97 *268*
Συρμπάνι 18 53 *173*
Сирени 41 62 81 86 *169* 169
Сиреник (обл. в Призренско) 7
сиренѝн 38
Sireštani 33 37 62 78 81 *169*
*Сирица 195
*Сиричане 195
Сиричино 20 45 62 82 *195*
Сиричиново 45, Siričinovo *195*
Сиришна (р.) 169
*Сирищане 169
*Сирище, Сирищник 169
Σιρότσιανη 17 33 *169*
Sirčan (?) 37 *169*
сѝря (гл.) 169
Сирян *169*
Sirjana 35 62 *169*
*Сиряне 169_2
Сиряни 33 62 81 155 163 169_3 *169* 195
Сисани 33 54 68 169 *184*
ситно борье 27
Сичкодолци 18 60 92 *210*
Συσίανα 17 75 *173*
Скаловитец 26
*скандало, *Скандало 210
σκάνδαλο(ν) 210
Скандаловци (род) 210
Ска̀ндалото 70 210
Скандалци 70 82 92 *210*
Скапа(та) вода 210
Скаповодска махала *210*
Скаповодци 18 59 92 *210*
Скачак (р.) 200
Skačanci *200*
Скаченци 66 82 90 *200*
Скачинци 200
Ска̀чков (РИ) 268
Скачко̀вци 97 *268*
скачък 'скакалец' 66 200, Скачък 200
-ски 25
*Склав (ЛИ) 72
Склаве (Мелн.) 170
Σκλάβαινα 53 72 *169*
Sclaveni 42 53 72 170 *170*
Σκλαβικά 26
σκλάβος 26 170
Σκλάταινα 42
Скливани 39 53 55 65 *170* 170, Σκλήβανη *170*
Σκλήβαινον 42_2 43 53 65 *170* 170
Skorobište (Призренско) 7
Скравена (Бот.) *170*
Скрапльо̀вци 97 *268*
Skrevjani 53 73 81 *170*
*Скриен (кладенец) 170
*Скриено̀ 170
*Скрино̀ (с.) 29 170
*Скриняне 170
Скриняно 29 36 71 79 *170*
Скритенѐц 170
*скров 62 135, скров (рус.) 170
скровище 135 170
*Скровяне 170, *Скро(в)яне 135
Скрьлнньци 76 98 *277*
скут 'поли на планина' 62 195
*Скутел, *Скутел 19 195
Скутлен 19 44 62 86 *195*
*Скутляне 195
Скъ̀та (р.) 57, Скът(а) 170
сл < сн 49
Слав (ЛИ) 72
Славѐвци *258*$_2$
Славище 122
Сла̀вковци *258*
Сла̀вовци 78 258 *258*$_3$
Славската река *225*
Славуевци 84 *258* 267
Сла̀вци 86 94 *225*
Сла̀вчовци *258*
Славъ (ЛИ) 170
*Славь 170_2
Сладовци *258*
Сладоѐвци *258*
слак (раст.) 65 232
Слаковци 65 83 95 *232*
слан 'солен' 63 170
Σλαναίνη 17 41 42 63 76 81 *170*
*Сланяне 170, *Сланюне 42
слап 'вълна̀' 62 170
*слапуга 62 170
Слапужане 32 62 *170*
*слат 'солен' 45 63 170
Слатенско 43
слатина 43 170, слат-ина 45
*Слатина 42 43_2
Слатино 43
*Слащане 170
Слащен 44 45 63 79 81 *170*
слива 65 159 170
Слива могила 170
*Сливани 55
сливари 12
Слива̀рица, Сливарѝца 216
Сливарци 58 93 *216*
Сливен 159
*сливене 25
*Сливене 25
Сливени 53 65 170_3 *170*, Sliveni *170*, Σλίβενη 117 *170*
сливенски 25_2
Слѝвенско дере 25
Сливи рид 170
Сливите 25_3
Сливито 56 199
Сливитовска река 199
Сливка, Сливо (ЛИ) 254
*Сливьна 170
*Сливьно 42 170
*Сливяне 55 170_3
Слишовци 78 84 *258*
slobozie (рум.) 70
с-лог 148
Сложар (м.) 209
Слокощица 232
Слопница *212*
слубник 49 106
слуга 16
Слупчане 20 32 67 78 82 *195*
Слъбчани *195*
Слънчилци 83 94 *226*
σλιάμε < слѣме 35
см < сн 208
сма́га (рус.) 'пек' 210
smàgnuti (срхр.) 210

*смаен 'сух' 210
Смаинци 17 82 92 *210*
smajen (словен.) 210
*Смайна (бара) 210
Смайна река 210
Смайница 210
smânja (словен.) 210
смил (раст.), Смил 170
Smilanci *226*
Смилинци 98 *275*
Смѝловене 17 40 53 86 *170* 258
Смѝловци 79 *258*$_3$ 275
Смилянци 94 *226*
смок 66
смола 170
Смолани 39 63 *170* 195
Смолени 41 63 170 *170*
*Смоличане 195
Смоличано 20 36 63 79 82 *195* 195
Смолѝчанье 32 48 195 *195*
смолница 195
Смолско 170
Σμολιανά 63 *170*
Smoljani 39 *170*
Смолиновци 79 84 *258*
Смоча дупка (м.) 171
Смочан 37 66 78 *170*
сн > сл 49
сн > см 208
снубник 49 106
собол 54 66 171
соболѐц 'лалугер' 171
сова 66 171, *Сова 171
*Совлене 25 171
Совленец 25 51 66 *171* 171
*Соволяне 168 171
Соволяно 36 54 66 79 81 *171* 185
Совяни 33 53 66 81 171 *171*, Sovjani *171*
Согорска долина 210
*сокарь 'готвач' 209
*Сокарьци 209
сок, сокъ 209
сокол 140 171
Соколаре 13 28
соколари 12
Соколарци 93 *216*
Соколѐвци *258*
Соколчевци *258*
Соколяне 5
Соларите 13
соп 62 232
Сопово 232
Соповци 62 95 *232*
Sorîtu (с.) 173
Софидес (с.) 171
Софийка (с.) 171
Сòфия 10 11 89 171
Софияна 71 *171*
софия̀нци 10
Софталар 13
соха 63 171
Сошани 33 34 63 *171*, Sošani 63 *171*$_2$
спанко 216
Spanca, Σπάντσα *216*
Спанци 83 93 *216* 216
Спанцѝте 58$_2$ 83$_2$ 93$_2$ *216*$_2$
Спанчѐвци 78 84 *268*
Спасѐвци *258*
Спасѝчовци *258*
Спàсовци 27 *258*$_2$
Spiegel (нем.) 'гол връх' 135
Σπλάντζα 55 168
Спорното (м.) 70
спротива 62 200
Спротивчане 62 *200*
срах < страх 135
Srbjani *173*
Сребрени 17 41 *171*
сребър 'сребърен' 171
Средно 48
Srpci *226*$_2$
Srčen 20 22 44 62 *195* 195
Сръбиновци 84 87 *258*$_3$
Сръбци, Паша Сръб'ци *226*
Сръпцѝ 57 58 *226*
Сръпци *226*$_2$
Сръщан, Срьщàнъ *172*
ст- > шт (в алб.) 56
Ставерци 79 94 *226*
*Стайкевци 48
Стàйковци *258*$_3$
Стàйновци *258*
Стàйовци *258*$_2$
Стàйчовци 78 *258*
Стакевци 48 236 *258*
Стамàтьовци *258*
Стамболѝинци 98$_4$ *277*$_4$
Стамболци 30 92 *210*
Стаменовци *258*$_2$
стан 73
Стан- (ЛИ) 73
Станевце 46
Стàневци 46 *258*$_3$
Стàнинци 98 *275*
Станѝнци 94 *226*
Станичени 20 73 79 *195*
Staničenje *195*
Стàнковци *258*$_6$
Стано (ЛИ) 48
Станойка (ЛИ) 48
Станокя (ЛИ) 48
Станỳловци *258*
Станчевци *259*
Станчовци *259*
Станьевци *258*
Станьо (ЛИ) 48
Станьеви коноплища 49
Станьòвци 48 79 *259*
Staravec < *Стара вьсь 187
Старец 17 39 78 *171*
Старилковци *259*
Старица (р.) 171
*старица 'сухо речно корито' 62 171
Старичан *171*
Старичане 32 33 *171*
Старичани 32 33 62 81$_2$ *171*$_2$, Σταρίτζανη *171*, Σταρίτσανη 32 33 34 *171* Σταρίτσιανη 34 *171*
Староверци *226*
Starodvorane (сръб.) 18
Староец (Кич.) 187
Старо Нагоричано 27
Старопалалци 18 69 92 *210*
Староселци 18 69 78 92 210 *210*
Старчевци 84 87 *259*
*Старяне 171
*Стая 180
*Στά:ανη 180
stella 120
стена 62 162
Стѐпановци *259*
Степанци 94$_3$ *226*$_3$
στεροπή 55 121
Sterstan 33 37 *169*
Стѐфановци *259*
Στεφανιανά 36
Стѝчовци *259*
Стлъбица (м.) 195
стльпь 195
*Стльпьць 20 195
Стльпьчаны 20 32 *195*
стог 'копа' 55 68 175
Стогово (Охр.) 175
Стоевци 87 *259*
*Стожане 175
*Стожани 55 68
Storzany (пол.) 175
Стоилковци *259*$_3$
Стойменовци *235* *259*
Стоимирци 83 94 *226*
Stoiceni 42$_2$ 63 81$_2$ *171*$_2$ 171
Стòйковци *259*$_3$
Стòйкьовци *259*
Стòйовци *259*$_4$
Стойòвци *259*
Стòйчовци 87 *259*$_4$
Стойчòвци *259*$_3$
стол 63 72 171
Стòлевци *259*
столица 63
Столица, Горна (м.) 171
Столицата (м.) 171
*Столичане 171
столник 63
Столник (Соф.) 171
стольникъ 171
Столница 171
Stolniceni 42$_2$ 63 81 *171*$_3$
Столово 210

*столог 72 171
Stolojani 72 *171*
Столци 63 82 86 92 171 *210*
столъ 171_2 210
Стòлът (Севл.) 210
*Столь логъ 72 171
Storyani 73 76 *171*
Стоян > Цоцо 200
Стянкини (мн. ч. от Стоянка) 15
Стоянковци *259*
Стояновци 87 *259*$_2$
Стоячѐвци 84 *259*
Страдалово (Кюст.) 259
Страдиловци 87 *259*
страж 73
стража 70
*Стража 172
*Стражане 135
Străjeni 42 70 *172*
страна 'склон' 62 172
Странен 38 44 45 *172*
Страня 38 44 62 *172*
*Страняне 172
Страняни 32 33 62 *172*
страч 'кучешка колиба' 68 73 172 200
*Страчане 172
Страчани 33 72 *172* 200
Strátsani, Στράτσανη, Στράτσιανα *172*
Страченци 68 82 90 172 *200*
стрàчи (прил.) 172 200
Stračince *200*
Страчинци *200*
стрàчка 'сврака' 72 172
Стрàчо (м.) 172
Страяне 32 33, Strajane *172*
Страяни 32 33 *172*
Стрегомища, Горна и Долна, Горно и Долно 27
Среднорѝдци 18 62 92 *210*
стреж 'стожер' 73 172
Стрежаните 41 56 73 86 *172*
Стрезарцѝ 94 *226* 267
Стрезимировци 78 84 *259*
Стрезо (ЛИ) 172
Стрезовци 84 259 *259*
Στρέμπενον *171*
Στρυγανιά 35 58 73 *172*
Стригичан 37 68 73 *172*
Стригỳлевци 86 97 *268*
*стригъıка 172
Strisavci *226*
Strisovce *226*
Стрисовци 77 83 *226* 226
Στροβίτσι 43
Стройлци 83 86 94 226 *226*
Строиславци 77 *226*
Строисовци *226*
Стройманци 83 94 226 *226*
Στρόλογγος 172
Στρωμίνιανη 34 62 81 *172* 172
Στρώμνιανη 34 *172*
строша 'губер' 202
Строшàт (м.) 202
Стрстан *172*
струга, Струга 210
Стругар (м.) 210
*стругар 'голяма струга' 62 210
Стругарѐвци 86 97 *268*
Стругарка (м.) 210
стругарница 210
Стругарци 62 92 *210*
Стругаря (м.) 210
στρουγιά 210
Струйсовци *226*
Стрỳлинци 98_2 *275*
Струма 275
*стрѹмень 172
Струминци *275*
Струмяне 150
Струпец 28
Струпченете (род) 28
*Стръвяне 135
стъргленѐ 57 58
стръм 'стръмен' 210
Стръм- 12
Стръмен 53 62 79 *172* *185* 185 210
стръмоѕжбъ 172
Стръмоль (м.) 210
Стръмци 12 62 82 92 172 *210*
*стръм(ъ) 'стръмнина' 62 172
*Стрьмяне 135 172
стубел 62 210
Стубелци 62 86 92 *210*
Стубленце 62 90 *200* 210
студеница 'студен извор' 62 172
Студеничане 62 77 *172*$_2$
Studeničari 56 *172*
Студенчане 32 *172*
Стушан 37 73 *172* 177
стълп 172
Stîlpeni 42 53 67 *172*
стърга 68
Стъргел (Пирд.) 57 195
*Стърмене 56 185
Stërmeni *185*
Стърмоль (м.) 210
Stërstani 22 62 79 81 *172* 195
Стърчи-крак 141
стърчи-опашка 15 18 209
стърш 'стършел' 66
стърш-ен 'стършел' 173
Стършени 41 66 81 *173*
су- 22 23 173 210
Сувин 37 *168*
Sugliani 73 86 *173*
сугорок (рус.) 210
су-горье 210
Сугребище (м.) 122
Suduleni 42 62 *173*
Сỳевци 84 *259* 259
*сукал 'възкално място' 210
сукален (рус.) 210
*сукалина 'възкално място' 62 210
Сукалинци 62 82 92 *210* 232
Сукалъц 210
Сукалъчка бара 210
су-кървица 173 210
Сулдурци *210*
*Сулоевци 232
сулой (рус.) 'водовъртеж' 62 232
Сулу гьол 173
Сулу дере 173
Сỳльинци 98 *275*
Сульòвци *259* 275
сѹлѣн 173 259
Суляни 33 73 *173*
су-мрак 173 210
су-пес (рус.) 158
surdul (рум.) 73 210
Сурдул (ЛИ) 73 210
Сурдулача (м.) 210
Сурдулци 73 92 *210*
Surdurci *210*
*С(у)рът 172-173
Сурътът (м.) 173
*Сурьщане 173
сух 173
суходол 62 173 201 202 209
Сухолоевци 62 83 95 *232*
*Сухорѣчане 173
Сушани 17 33 *173*
Σφ- < бълг. Св- 55_2 173
Σφελενός 44 55 58 70 77 81 168 *173*
Σφελινός 55 58 168 *173*
Σφεντιλιανά 18 36 50 55 58 71 89 135 168 173 *173* 195 198
Σφεντόπλικος 55 173
Σφέστιανη 34 54 55 71 75 *168* 173
Сфилта *210*
Сфилци 55 59 82 92 *210*, Sfilci, Σφίλτσι *210*
Σφολενός 44 55 58 *173* 173
Σφολενοῦ *173*
Sfoliana 35 55 70 81 168 *173*
Σφραντζαινῆς 55 *195*
Σφραντζένη 20 55 66 75 168 *195* 211
Σφραντζή 55 58 75, Σφραντζῆ 73 *211*
Σφρατζή 55 58 75 92 *211*
Σφεντσή 50 55 58 73 75 195 202 *211*
Σχωρέτσανα 17 18 35 61 *173*
Σχωρετσάνων *173*
сч > хч, вч 49
съ- 22 23
Сѝбковци *259*$_2$
Съботѝновци *259*$_2$
Събòтковци *259*
*Съволенъ 173

Сѫд- (ЛИ) 257
Съдоля (м.) 196
Съйковско кладенче 257
Sîrbeni 18 42 53 *173*$_2$
*Сърби (дол) 173
Сърбин (ЛИ) 173
Сърбинов (РИ) 173
Сърбиново (м.) 110 173
Сърбиновци *258*
Сърбинци 83 94 *226* 226 233
*Сърбляне 25 173
Сърбляница 18 25 51 52 79 *173*
Сърбци 79 94_2 *226* 233
Сърбяни 18 33 53 173 *173*
Сърдчан 20 22 37 62 *195*
Сърце, Сърцето (м.) 195
*сърът 195_2
*С(ъ)рът (м.) 172
*Сърътец, *С(ъ)рътец 20
*Сърътьць 195_2
*Сърътьчане 195_2
сѣно 72_2 174 195
*сѣножєть 'коситба, сенокос' 18 174
Сѣножєштани 18 33 34 68 75 81 *173*
*сѣножѧть 'сенокос' 68
сѣнь 72 73 167 195
Сюлюма̀нчовци 39 *259*
Сюлюмѐнчовци *259*
Сютурадж 16
Сѫдиштє 257
сяно 167
Сяр (гр.) 28 29
Сяровци 84_2 257 *259*$_2$
Сятиста 54
Сячища (Греб.) 35 54

т (изпадане в -стр-) 135
т' > к' 49
Табаклар 13
Табаковци 97 *268*
табан, Табан 232
Табановци 67 95 *232*
Таваличанци (род в Кюст.) 10 208
Таваличево (Кюст.) 10 208
tavan 30
*Таета (ЛИ) 260
Таетевци *259*
Тайчо (ЛИ) 260
Талашманци *211*
Талишманци 30 67 92 *211*
Танатарци 93 *216*
Танушане 18 32 *174* 260
Танушевац *260*
Танушевци *260* 260
Та̀нчовци 27 *260*$_3$
Тараинци 73 78 92 *211*
Тарахиньци *211*
ταρχάνος 175
Та̀рльовци 97 *268*
Тасѐвци *260*$_2$
Татарени 41 71 *174*
Тата̀ровци 71 97 *268*
Тату̀нчовци *260*
Та̀шковци *260* 260
Та̀шовци *260*
Ташо̀вци 87 *260*
*Таѧта (ЛИ) 260
Tearca *226*
Теарце 78 94 *226*
Теарци *226*
теле 196
Тележене 20 40 73 76 *196*
*Телеш 20 196
*Телешане 196
*Телешене 196
*Телѣга 196
*Телѧга 196
Темани *174*
Тѐмуша (м.) 174
Θεοδωριάνα, Θεοδωριανά *175*
Тео(х)ар (ЛИ) 226
Тепавци 19 92 *211*
Теплен 17 44 45 79 81 *174*
тєплость 174
*тєплъ 174
Теранци 73 92 *211*
*терба > трѣба 'требеж' 72 125_2
*Тербяне 125
тéреб (рус.) 176 196
Терзиевци 97 *268*
Терзиите 13
Терзийовци 97 *268*
Терзийци 93 *216* 268
Теркляна, Теркляне 36
Τερλίς (Драм.) 54
Τέρστιχα (Лер.) 26
*тес 125, *тес(а) 72
тесам 72
Тесларцѝ 58 93 *216*
Тестемелци 30 92 93 *211*
Тетевен 6 28 44_2 78 *174* 179 260
Тетевене 40 44_2 *174*
Тетевен(е) 17 29
Тетевени *174*
Тетивен 44
Тетовени *174*
Тєтовѩн *174*
Тетовлане 44 *174*
Тетово 28 29 174_2 260
Тетово бърдо (м.) 174
Тетовци 84 *260*
*Тетовяне 174
Тетювен 44
Тетювене 44_2 *174*
Тетювени, Тетювини *174*
Техарче *226*
Техово (Вел. и Вод.) 177 260
Те(х)овци 84 87 *260*
*Тешане 125
Tešanj (сръб.) 72
Tibužde (Вранско) 7
тиган 63 211
Тиганица (м.) 211
Тиганци 63 92 *211*
Тиганчето (м.) 211
Tigveni 42 53_2 66 *174*$_2$
тиква 66
Ticvaniu Mare, T. Mic 42 53 66 *174*
Тиквенец (м.) 174
Тиквени 41 53 66 174 *174*, Tikveni *174*, Τίχβενι 41 *174*
Тиквеш 174
*Тикви (дол) 174
Тиквица (м.) 174
*Тиквье (поле) 174
*Тиквене 174
Тимочане 150
Тимяник 174
τῆς 55
Титьовци *260*
Тиханеков (РИ) 260
Тиха Рила 174
Тихи дол 174, *Тихи дол 179
Тих лъг 174
*Тиходоляне 179
Тихол (ЛИ) 179
*Тихо поле 58 174
Тихополяни 17 61 86 *174*
Τιχοπολιανή 18 34 58_2 *174* 179
Тия̀новци 84 *260*
tj > шт 45 47_4 99
тлак 63 174
Тлако (м.) 174
Tlamino *174*
Tlamince *211*
Тлачене 40 63 *174*
*тлъма 'купчина, грамада' 62 174
Тлъ̀менци 174 *211*
Тлъмино 29 45 62 79 81 *174* 211
Тлъминци 29 62 82 92 174 *211*
Тлъмници *211*
*Тлъмяне *174*
Тморѧнє 39 *152*
Τμόρανιν 39 *152*
Тморѩны 39_2 *152*
Тмꙗни 33 53 71 76 *174*
То̀бовци 84 *260*
Τόμπραινα 17 42 *126*
тован < таван 30
Товляни *175*
Τόβλιανη 17 34 *175*
Тодаричене 20 40 78 86 *196* 196
Тодорани 18 *174* 175
Тодорица 196 *196*

Тодоричене 20 40 *196*
То̀доровци *260_4*
Тодорци 94 *226* 227
Thodoriana 18 *175*
*Тодоряне 175
Тодьовци *260*
Tožani 55 67 76 *175*
Тойран Toiran 203, toyran 50 203
Тойранлар (Пресл.) 203
Toyran Timari 203
ток 'гумно' 67 175
Толе (ЛИ) 175
Толен 37 44 *175*
Толиян 37 44 *175*
толмить, тольмить (рус.) 174
Толос (Сярско) 54
Τολὸς (Драмско) 54
Толяни 18 175 *175*
Тома (м.) 175
То̀мовци *260*
Томчевци 27 *260*
Томюане 18 32 76 *175*
Тонатарци *216*
То̀нчевци *260*
То̀нчинци 98 *275*
Топалци 93 *216*
Топлана 17 39 *175* 175
*Топлене 26 175
Топленски колиби 17 26 *175* 175
Топлец 196
топлик, топлица 62 175
*Топличане 175
Topliceanului, Odala *175*
Toplicenі 42 62 *175*
Топлъчани 33 *196*
*Топльць 196
Топляни 17 33_2 174 175_2 *175*, Τόπλιανη 33_2 *175*
топола 66 175 196
*Тополец 20
*Тополик, *Тополица 196
Topoliceni 42_2 66 *196_2*
Topolnica (Зайчарско) 7
Topoloveni 42 53 66 *175*
*Тополовяне 25
Topoloveanca 25 53 66 *175*
Тополчане 5
Topolčane *196*
Тополча̀ни 20 33 66 79 *196*
Тополян 34 37 *175*
Topoliana *175*, Τοπόλιανα 35 66 *175*
Тополяне 5
Тополяни 33 34 37 66 *175_2* 175, Τοπολιάνη 34 37 *175*
Топоница (сръб.) 7
топот (рус.) 211
Топотанци 19 71 92 *211*
Топоян *175_2*, Topojan 33 37 *175_2*
Топояна 35 66 *175*
Топояни 33_2 34 37 55 66 *175_4* 175
Топузлийнци 98 *277*
Торажда (1348, Призренско) 7
Торбалъжите 13
Торляковци 71 97 *268* 269
То̀тьовци *260*
Toceni 42 67 81 *175*
Tocileni 42_2 *175_2*
точило 175
Тошѐвци *260*
То̀шинци 98 *275*
То̀шковци *260*
Τραμπουχουνιστα 261
Тра̀йковци *260*
трак 'пояс' 63 175 177
Трака̀н (м.) 176
*тракан (титла) 175
τρακάνος 175
Траканье 38 *175*, Траканя *175*
Траклево (м.) 176
тракло ≤ трак 63
*Тракляне 26 175 176
*Тракляно 50
Траклянски дол 26 50 63 175 *175* 177
трап 62 176
Трапане 38 53 62 86 *176*
Трапа̀нова коря̀я 260
Траянци 94 *227*
*треб(а) (същ.) 196
Τρεμπένο *176*
Τρέμπενον *176*
Требино 53_2 67 *176* 176
*Требица 196
Τρεβίστηνα *162*
Треби̇̀ч 176 196
Требичане 32 33 36 43 45 *196*
Требичани 32 33 36, Trebičani 43 45 *196*
Требичано 20 32 33 36 43 45 67 82 125 *196*
Trebičino *196*
*Треблов 51
Треблова (в Алб.) 241
Требовлье 51
трѐвненци 10
Трѐкляно 26 36 50 63 79 81 175 176 *176* 177 179 203
Трендафиловци *260*
Трѐновци *260*
Трено̀вци *260*
Трѐнчинци 98 *275*
Трѐнчовци *260*
Трепѐсковци *260_2*
трепета (укр.) 211
*трепот 'топола' 66 211
*Трепотанци 211
Tribičino 45 *196*
Triveni *176*, Τριβένι 41 53 67 *176*
Тривещ *176*
Тривиш *176*
Τριβούνι *176*
Трѝград (Дев.) 211
Трилавци 73 86 92 *211*
Трѝмовци 84 *260*
Τρινόβιανα 35 53 64 75 *176* 177
*Tripescu (рум. ЛИ) 260
Трипотанци 66 92 *211*
Трѝчковци *260*
Trnovce *232*
Trnovci *232*
Trnjana *177*
Trnjane *177*
Тро̀герци *216*
Трогярци 27 93 *216*
Троенци 29 92_2 *211_2*
троха 176 216
*Тро(х)огяр 216
*троша (ж.) 73 176
Трошан (ЛИ) 73 176
Трошани 73 *176*
Троян 29 211
Τρούλιανη 68 75 81 128 *176*
Trštani 33 66 *176*
трьло 176, срв. търло
*Тръляне 128 176
трън 64 232, Трън 177
Трънжените 73 *176*
Тръ̀нжиите *176*
Трънжите *176*
Трънѝ дол 177
*трънина 'голям трън' 64 200
Трънинчанье 64 *176* 177
трънница 64
Трънница *176*
Трънчичанье 32 64 *176*
Тръ̀нковци *260* 261
Търново (Кривопал.) 232
Трънвовци 64 95 *232*
трънчане 11
трънье 27 48
Тръпан, Тръпо (ЛИ) 260
Тръпко > Тъпко (ЛИ) 261
тръст 66 176
*тръстьје 26
Трътѐвци 97 *268*
Тръ̀шковци *260*
Трьновци *232*
Трьпо (ЛИ) 260
трѣба (ж.) 72 125_2
*трѣб(а) 176
*Трѣбяне 176
Trя̀вна 10
*Тржаава 211
трждъ 176 211
Ту̀денце *227*
Туденци 94 *227*
Тꙋдорци 75 94 226 *227*
Τούδορτσι *226* *227*
Tudorče *226*

тук 'топена мас' 177
тѹкъ 'сок' 177
Thumane 18 53 78 *175*
Ту̀мбевци 97 *268*
Tumino *174*
Тупаро̀вци 73 97 *268*
Тупец (Призренско) 7
тур 'див бик' 66 177 232
Туран 39, Turan 40 *176*
Turani 39$_2$ 40 66 *176*$_2$
Турек 232
Турен 37 44 81 *177*
Турица (м.) 177
Турковци 84 *260*
Turnuwan (луж.) 37
Τούροβο (Епир) 232
Туроковци *232*
Турочица (м.) 232
*Турци(те) 177
Турчане 32 71 123 174 *177* 177
Турчани 27 33 *177*
Turceni 71 *177*
Ту̀ряковци 21 66-67 78 83 95 177 231 *232*
Турян 37 44 66 176 *177*
Тутковци *261*
Τουτ(τ)σιανά 35 58 67 75 81 *177*
Туту̀нкьовци 97 *268* 268
Ту̀тьовци 261 *261*
*Тоучане 177
Тученица (р.) 177
Τοῦσιν 33 46 50 *177*
Τούσιανη 33 46 50 73 172 *177*
тч, т(ь)ч > ч 50
Тънковци *261* 261
Тънкорътѝнци 18 62 92 *211*
Тъпанари 13
Тъпко < Тръпко (ЛИ) 261
Търкашени 41 63 *177*
Търлис (Драмско) 54
*Търлиш 54
търло 54$_2$ 68 128, срв. тръло
Търнава 177
Tîrnaveni 42 53 64 *177*
Търнене 40 64 *177* 177
Търничени 41 64 176 *177*
Tîrnoveni 42 53 64 *177*
търновец, -вци 12
Търновци 64 77 95 *232*
търно-коп 15 209, търнокоп 18
Търняна *177*
Търняне 32$_2$ 64 *177*$_2$
Търняни *177*
търняри 12
Търнярска махала 216
Търнярцѝ 58 93 *216*
Търпе (ЛИ) 260
*Търстика 26
тьма 174
Тьморани 39 *151*
*Ťьмяне 174
Тѣтовѣне 44 *174*
Тѣхо-мир (ЛИ) 177
Тютюнджѝевци 97 *268*
Тя(х)овене 17 40 53 82 86 *177* 260
*Тя(х)ово 177

у- 22 23
у-говори 29 69
-уга 170
Ugljane (срхр.) 117
угляри 12
Углярци 29 83$_2$ 93$_2$ 202 208 *216*$_2$
Уджана *178*
Udzana *178*
У дол (м.) 178
Уѐв дол 275
Узана *178*
Уин дол 275
-уй 160
*Уйна (ЛИ) 275
У̀йнинци 86 *275*
Уйно (Кюст.) 11
*Уйняне 11
Уйнянчане (род в Кюст.) 11
Уйовене 17 40 53 78 82 *177* 179$_2$ 184
ук 'кошер' 68 177 200
Уланци 68 82 90 *200*
Ularci *216*
Uleni 42 68 81 *177*
Ulpiana 147
Ulyani 68 76 81 156$_2$ 177$_2$ *177* 200
*Улянци 200
уляр 'пчелар' 216
улярник 'пчелин' 177 216
Улярци *216*
Умлена 42 43 51 63 *177*
Умлено 42 43 51 *177*
Умляно *177*
-ун 121
-ур 56
У̀рбабинци 30 98 *277*
Οὐρβίανα 35 51 64 75 *117*
уро̀в 178
*урова < *уръва 62 178 180
У̀ров дол = У̀ровски дол 178
У̀ровене 6 40 53 62 81 *178* 180
Урови̇̀ колѝби 178
Уру̀чевци 97 *268*
*ѹрꙑ, ѹръке 178
-ους 100
Усинчани 32 *193*
-ут 7 149 220 242
Утяховец (м.) 177
Οὔτσανα 61 81 *178*
Учини *178*
Учку̀нци 83 93 *216*
Οὐσιανά 75 *157*
Ушаните 34 56 73 *178*
Ушѐвци 87 *261* 261
уши 73
У̀шовци 261 *261*
У̀щеренци 63 82 90 *200*

ф < хв 178 179
ф > п 212
Факѝровци 97 *268*
Факѝрчовци 97 *268*
Фарафун (м.) 211
Фарафунци 92 *211*
Фѐтинци 86 98 *275*
Feţeni (рум.) 275
Фила̀новци *261*
Филипа̀рци 94 *227* 267
Фѝлиповци 78$_2$ *261*$_3$
Филѝповци 87 *261*$_2$
Фильовци *261*
Фѝнгаровци 84 *261*
Фитивяни 53 *178*, Φυτίβιανη *178*
Фѝтковци *261*
Флоро > Фоло 261
Фоловци 30 *261*
Форино (Гостив.) 261
фош < хвошт 179
*Фошане 179
*Фоштане 178
Φώστα:να 42 66 77 *178* 179
Φραγκότς, Frangoča *225*
Франковица, Франкоч *224-225*
фраст < храст, хвраст 178
Frastana *178*
Фращан 26-27 37 42 43 64 *178* 178 179, Frashtan *178*
Fraštana *178*, Φραστανά 35 41 58 *178*, Φράστανα 35 64 *178* 179
Фращане 6 50 64 86 164 178$_2$ *178*$_2$ 179
Фраша̀не *178*
Fraštani 34 41 *178*
Φράσταινα 37 42 43 *178*
Фращени 34 35 41 64 78 *178*
Фретене 47 86 179, Фритени *179*
*Фрещене 179
Φραστιάνη *178*
Фролош (с.) 261
Фрьлевци *261*
Фрѐтинци 73 98 *275*
Φρεάστανα *178*
Φρεάστονα *178*
fund (рум.) 'дъно' 211
Фуру̀динци 73 98 *275*
Фустаня 39 54 66 178 *179* 179
Fustena *178*
Фу̀тьовци 97 *268*
Φουσιανά 35 58 66 *179* 179
Фущани 33 66 77 178 179$_2$

179, Fuštani 34 66 *179*$_2$, Φούστανη *179* 179
Фърговци 238 239 *261* 261$_3$
Фърчеловци 87 *261*
Фърьовци *261*

Hadži Amzali *213*
Хаджи Димирци 19 *220*
(Х)аджѝевци 97 *268*
(Х)аджийовци 97 268 *269*
Хаджилар(и) 13
Хаджи Хамзлари *213*
Хàйредин (Орях.) 50
Халачлар 13
халашевце *233*
Халван *179*
Халилбашовци 19 30 87 *261*
Халѝловци 30 *261*
Хамбарджилар 13
хамбургчане 11
Харалампия (м. ЛИ) 15
Харваловци *261*
Харѝзановци *261*
Хасановци 30 *261*$_2$
хв > ф 178 179
*Хвали-варъ (ЛИ) 261
Хварваловци *261*
*Хвостьна 178
Хвостяне *179*
*Х(в)осье 73
*Х(в)ошане 73
х(в)ош(т) 73, хвошг 179$_2$
хвощ 66 178, х(в)ощ 179
*Хвоштане 54 178
*Хвощане, *Х(в)ощане 179
хврастъ > храст 43, хврастъ 178
*Хвраштане 43 178$_2$
Хвѐрльовци 261$_2$ *261*
Хелван *179*
Хилеван 40 *179*
h'il'ka (укр.) 202
Хѝтрьовци 97 *269*
Хлапчо (ЛИ) 248
хлапъ 145 248
*хлебъ 'водопад' 146
Хлевене 26 40$_2$ 53 68 78 146 147 *179* 179 192
Χλεμβοτσάρι 39 62 81 *179*
Χλεμπίνα 179
хлѣвъ 192
хляв 'обор' 68 72$_2$ 179
*Хлявене 26 179
Хлявенски дол 26 53 68 *179*
χλιάπο ≤ хлѣбъ 209
*хлабина 'голям водопад' 179
*хлабокъ 'голям водопад' 56 62 179
*Хлабочане 56, *Хлабочане 179
хлабъ 'водопад' 56 62 146 179
хмел 150
*хмеляк 231
ходжа 16 45
ходжин 45
Хòджовци 97 *269*
Ходимиришть (ЛИ) 257
Холе < Тихоле (ЛИ) 179
Холеван, Χόλεβαν *179*
Holeven *156*
*Холевяне *156*
Χόλιστα (Кост.) 179
Холю < Тихол 72 179
Холюван 17 53 82 156 157 *179*
*Холюван 72
*Холюво 72 179
*Холювяне 179
хомек 'вид лалугер' 67 179
*Хомек 179
Homoran 39 *156*
Хоморани 39 73 *156*, Хоморани *156*
Homčan 67 81 *179*
Χοπόλιανη 18 34 58 *174* 179
χωρίον 36
*Хотищане 179
Хотище (Корч.) 179
Хотищено 18 42 43 45 *179* 180
Xotištino 42 43 45$_2$ *179*
Хотѣта (ЛИ) 260
Hošan 46 *157*
*Хошане 179
Χόσιανα 35 66 73 81 *179* 197, Χωσιανά *179*
Χοστιάνη 33 *179* 179
храст 64
Храсташкото (м.) 196
Храштани 33 34$_2$ *164* *165*
*Хращане 50$_2$ 179
*(Х)ращане 165
Хращани 33 76 *164* *165*
Хрис (ЛИ) 261
Χρυσοβίτσα 261
Χρυσοβίτσι *261*
(Х)рѝстинци 98 *275*
Хрѝстовци *261*$_1$
*Хрит < хрид 179
Хрищѐни 41 50 64 166 *179*
Хрлевци *261*
Хрусульовци *261*
Хубановци *261*$_2$
Χουβαλιανά 17 58 60 *179*
Хуйвен 17 44 53 82 *179*
*Хуйово 179
*Хуйовян- 180
*Хуйовяне 177 179
*Хулйо (ЛИ) 177
хума 63 177, Хума (Гевг.) 178
(Х)умово (Скоп.) 178
Хуньовци *261*
Хуювян 44 *177* *179*
хч, вч < сч 49
Хѐньовци *261*
Хърлевци *261*
Хърнковци *262*
Хърс (ЛИ) 180
*Hîrş (ЛИ) 180
Hîrşova (с.) 180
Hîrşoveni 17 42 53 *180*

-ц 11
Цàйковци *262*
Цàкинци 98 *275*
Цаковци *262*
Цаконица (с.) 28
Цаконченете (род) 28
Цàлевец 180
Τσαλιανά 18 58 *180* 180
цар 180
Царевец 180
Царѐвци *262*
Tsaritsani 17 56 *176*, Τσαρίτσανι *176*, Τσαριτσάνη 34 73 *176*
Царища 180
Царищано 68 86 *180* 180
*Царище 180
Царищене 40 68 86 111 180 *180*
Царковиян 53 71 *180* 180 181
Carkovčan *180*
*Царовец, *Царово 180
Царовчан *180*
Цацаровци 97 *269*
Цацѐвци *262*
Цàцуровци 97 269 *269*
Цàчовци *262*
Cajani 73 *180*, *Τσάιανη 180
Цвѐинци 98 *275*
Цвекльовци *262*
Цветàновци *262*
Цветàнци 94$_2$ *227*$_2$
Цветѝшинци 84 98 *275*
Цвѐтковци *262*$_3$
Цвиланци 94 225 *227*
Цвя̀тковци *262*$_3$
-це (от -ьци) 37 46$_2$
Цегрѝловци 79 *262*
Цѐковци *262*
Цекòвци *262*
Целавижда, Целовижда 180
Целе (ЛИ) 180
Целева поляна 180
*Целко (ЛИ) 180 253
*Целково 180
Τσελκοβιάνε 32 53 82 *180*
*Целковяне 180 *180* 253
Целова чешма 180
Cenevci *262*
Цѐновци *262*$_2$
цер 66 180 181
Τσερένι *180*
Цереплиани *182*
церика 181

Τσερίτζανα 34 35 *181*, Τσερίτσανα *181* 182
Τσερίτσανη 34 35 66 *181*
Tseritsiana *181*, Τσερίτσιανα 35 *181*
Τσερκιτσέν 44 *196*
Τσερκόβιανη 33 37 *181*
Церкувяна 53 71 *181*, Τσερκούβ:ανα 35 *181*, Τσερκούβjανα *181*
Церовене 17 40 52 66 *180* 181
*Церяне 26 180_2
Τσέργιανη 34 *180*
Τσέργιαννη 66 *180*
Церянска махала 26 66 *180*
-цех 37
-ци 5 10_2 12 14 15 19 77
Цѝговци *262*
Цина < Димитрина 262
Цинковци *262*
Цинцовци *262*
Циропол 179
Цицковци *262*
Цо̀ковци *262*
Цо̀кьовци *262*
Цолѐвци *262*
Цо̀ловци *262* 262
Цо̀льовци *262*
Цо̀манчанье *200*
Цо̀нковци *262*
Цо̀ньовци 27 262 *262*$_3$
Цо̀цинци 98 *276*
Цоцо < Стоян 200
Цоцоман (ЛИ) 200
Crvivci *211*
Црѐпиновци 67 95 *232*
Црешево 77
Црешово 77
Crkovci *211*
Crnevce *262*
Crničane *181*
Crničani *181*$_2$
Црничено *181*
Crnovci *262*
Црнотинце *276*
Цръвенковци *262*
цръвилица 63 196
Цръвиличанье 32 48 63 *196*
*Цръквене 25 180
Цръ̀квенец 25 71 *180*
Цръквенци 71 86 90 *200*
*Цръквяне 180
Цръклéвци 79 97 *269*
црькъва 196
*Црькъвичане 196
Цръничани *181*
Црьничани *181*
ţuţueni 183
цуцул 'щурец' 67 181
*Цуцуляне 180
Цуцуляно 67 86 *180*
Цуцума̀нци 200
църв 211
Цървеняне 17 32 *181* 181
Цървѐняно 17 36 181 *181*
Цървивци 92 *211*
Цървилички дол 196
*цървило 196
Цървище 211
църкова 180
Църковен 44 71 86 *181* 181_2 200
Църковени 34 37 41 53 71 181 *181* 200
Църковци 71 92 *211*
Църковян 37 53 71 86 *181*
*Църковяне 180
Църнилище, Горно и Долно 27
Църничани 33 66 79 *181* *182*
Църничени 41 67 *181*
Църно̀буки 109
Църновец *262*
Църноглавци 18 92 *211*
Църно̀тинци 98 *276*
*Цѣл- (ЛИ) 180
цѣлъ 180
*Цѣляне 180

-ч 11_2
Чавдаровци 227 *262*$_2$
Чавдарцѝ 58_2 94_2 *227*$_2$
Чае (р. в Шар пл.) 29 181
Чайлане 29_2 38_2 48, Čajlane 62 *181* 181
чал 29 62 181_2
Чалане 29 38 48 *181*
Чаланы 29 38 48 *181*
*Чалье 181
Чанакчи(лар) 13
Чандревци 19 *262*
-чане 5 10_3 11_5
Чано (ЛИ) 241
Чараплана 39 49 63 78 *181* 182_2, Τσαραπλανά 58 *181*
Τσαραπιανή *182*
Ча̀рчинци 86 98 *276*
чарь 276
Чаталѝтата борѝка (м.) 26
Чаталитѝте падѝни 26
Чаушѐвци 97 *269*
Ча̀чковци *262*
Чаяни 29 33 62 *181*
-че 181
*Чебране 181
Чебрански манастир *181*
Чебрен 44 *181*
чебър, Чебъра 181
*чегора 64 181
*Чегоряне 181
Чегране 39 *181*
Чеграни 39 64 81 *181*
Чекишарци 93 *216*
Чеклѝновци *262*
Чекъ̀ровци 97 *269*
чело 63
*челопек 'припек' 62 181
Челопек (Врач., Кюст.) 181
Челопѐч (Пирд.) 181
Челопечане 62 63 78 81 *181* 208
Челтикчии 13
Челѝковци 97 268 *269*
чеп 64 181 182
чепа 'чеп' 64
Чепан 78, Čepan 38 40 64 *181* 182_2 183, Çepan *181*
Čepane 38 40 *181*
Τζέπαινα *182*
Чепени 64 76 *182* 211, Τζέπαινη· *182*
Чепеница, Чепенка 181
чепер 'кърлеж' 66, *чеперь 182
Чеперьовлен 17 44 51 66 81 86 *182*
*Чеперьовляне 182
че-перя се / перя се 181
Чепин 64 *182*
*чепина 'чеп' 64
Чепино 29 64 77 86_2 182 *182*$_3$ 183 211
Чепинци 29 64 76 78 82_2 92_2 182 *211*$_2$
че-плезя се / плезя се 181
*чеплет 182
Чеплетен 44 81 181 *182*
Чѐпън (Сливн.) 182
*Чепърлина 211
Чепърлинци 67 82 92 *211*
Чепърляне 6
Чепърлянци 6
Чепърна (м.) 212
*Чепяне 182_2 183
Червѐнковци 262 *262*
Червивата каца 211
Черговци 95 *232*
череп 63 182
Черепѝш (Врач.) 54 182
Черепища (Сяр.) 182
Череплен 44 63 181 *182* 182
Черепляни, Čerepljani *182*, Τσερέπλιανη 44 181 *182*
Черепнище 37 *182*
Череповец (рус.) 182 187
Черепян 37 53 63 *182*
Черепяни *182*
череша 66
Черешене 40 66 86 *182* 182 183_2
Черешовица 28
Черошовченете (род) 28
Черквичен 71 *196*
Черквица 196
Черковян 33 37 41 *181*
Черковяни 33 *180*, Τσερκόβιανη 41 *180* *181*
Čerkočan *196*

Чернене 17 40 *182* 182, *Чернѐне 25 182
Чернѐник 25
Черненик чешме 17 *182*
черница 66
Черничане *181*, *Черничане 56 73
Черничани 5
черно буч(ь)е 44
чернок 'чер бор' 66 233
Черноковци 66 95 *233*
Черноочене 5
черނуводене 47
Чѐрньовци *262*
черт 'дявол' 182
Чертанье 38_2 47 48 71 81 86 *182*
Черувляни 51 52 *180*
Черувяни-и зир 51 52 *180*
Cerşani 66 *182*
τζερεάβα ≤ черѣво, черѣва 209
Черъян *182*
често раскье 27
Четирци 71 79 92_2 $\mathit{212}_2$
Чехлари 13
*Чехльо (ЛИ) 183 262
Чехльово 183 262
Чехльовци 84 183 *262* 263
Tζεκλίανε *18* 75 82 *182* *262*
чешел 'гребен' 63 200
Чешиново *262*
Чешѝновци 84 *262*
Чешлянци 63 82 90 *200*
Чибàовци 19 *263*
Чивянци 73 90 *200*
Τσιγούντσα *227*
Чѝевци 84 *263*
Чикръкчилар 13
Чилѝковци 87 *263*
Tζίντζη 75 83 94 *227*
Чиньовица 227
*Чиньци 227
*чип (в чип-ок) 'гъстак' 64
Чипан, Чипаница (м.) 183
Чипани 33 53 64 81 *183*
Чипѐвци 97 *269*
чип-ок 'гъстак' 64 183
Чѝпровци 79 246 $\mathit{263}_2$
Τσιπιανά 35_2 53 54 58_2 64 81 $\mathit{183}_2$
Čirapnapa 49 *181*
*Чирепьняне 181
*Чирешане 25
Cireşeni 42 66 182_2 *183* 183
Cireşeanca 25 66 182 183 $\mathit{183}_3$
Чѝрковци *263*
Читàковци 97 *269*
Ciocoveni 17 42 54 82 *183*
Чолякòвци 97 268 269 *269*
Чомарòвци 97 *269*
чопа 'див пелин' 66
чоплак 'падина' 62 233
Чоплаковци 62 87 95 *233*
Чоповци 66 83 *233*
Чорапѝновци 73 97 *269*
Чорбàновци 97 266 *269*
Чоролеинци 98 *277*
Ciocenі 42 62 *183*
Чочо < Цветан, Стоян 183 263
Чочовени 17 27 41 54_2 *183* 263
Чòчовци 95 183 *263*
Чрешевлꙗни *183*
Чрьничани *181*
Чрѣвоглаждь 1348 (Призренско) 7
Чрѣшѡвеноı 17 41 54 66 77 *183*
Чугунци 94 *227*
Чу̀динци 79 84 98 183 227 *276*
чука 62 184 276
чукара 62
чукарина 62 212
Чу̀каринци 62 92 *212*
Чукарци 62 92_2 *212*
Чу̀кинци 98 *276*
Чукльовци 84 *263* 263
Чу̀ковци 84 *263* 263 276
Чу̀коловци 84 227 *263*
Чуку̀нци 94 *227*
чул 'бухал' 67
чуле 184
Чуленье 40 48 67 81 86 *184*
Чумàковци 78 84_2 97_2 269 $\mathit{269}_2$
Чумово (Прил.) 204
Чупрѐне 40 69 *184*
чуприя < кюприя 69 184
чур 'дим' 184_3 196
Чурен 37 44 68 79 *184* 196
Чуриле (м.) 184
*Чурица 196
*Чурич 196
Чуричени 20 41 68 78 82 *196*
Чурулец (м.) 184
*Чуруляне 184
Τσουρουνιανά 36 58 68 81 *184*
*Чуруяне 184
Tζουρούγιανη 68 75 82 *184* 184
Чурян 37 44 *184*
Чутуранци 93 *216*
Чухльова дръмка 184
Чучàн 37 62 183 *184* 184
Чучàна 35 62 86 184 *184*
*Чучане 183 184_2
чяпе 'клони' 181

ш > гр. ς 54
Шабанци 13 94 *227*
Шаву̀динци 73 98 *726*
Шалавàрдинци 98_2 $\mathit{277}_2$
Шаламанци 93 *216*
шапран 66 212
Шапранци 66 92 *212*
Шар. пл. 7
Шарамѐтовци 97 *269*
Шарѐнковци 97 *269*
Шàркинци 98 *276*
Шаткàрци 93 *216*
Шелеверци 58 73 92 *212*
Шенини (Габр.) 15
Шѐньовци *263*
Шеòвци *263*
Шербанцѝ 58 94 *227*
Шереметя (Търн.) 269
Шерѐнковци 97 *269*
Шилинос *173*
Шѝлковци 97 *269* 269
Шѝловци 86 97 269 *269*
Шин(о) (ЛИ) 224
шипка 66, Шипка 29
Шипковенете 17 40 56 66 *184* 184
Шипково 26 184
*Шипковяне 26 184
Шипковянското 17 26 56 66 *184*
шипок 66 184
шипот, şipot (рум.) 49
Шипочан 37 *184*
Шипочане 37 66 79 *184* 184_2, *Шипочане 46 184_2
Шипочано 36 79 *184*
Шипочен 44 45 66 86 *184*
Шипочин 46 66 86 *184*
Шипчените 29 41 56 66 $\mathit{184}_2$
шипътъ 49
Широканци 86 93 *216*
*Широчане 169
Шишàни 33 68 81 *184*
Шишево (Скоп.) 276
Шѝшенци 86 98_2 $\mathit{276}_2$
Шѝшковци 97 269 *269*
Шишкòвци 97 *269*
Шишмàн (ЛИ) 58 234
Шѝшман (мах.) 58 234
Шишовци 97 *263*
Шѝяковци 78 84_2 97_2 $\mathit{269}_2$
şchav, şchai 100
shqah, shqekë 'българин' 100
Шклѝвов (РИ в Кост.) 254
шл < шн 49
Шлопинци *212*
шльопина 64 212
Шльопинци 64 82 92 *212*
шн > шл 49
Шòлековци 94 *269*
Шòйовци *263*
Шомѐвци 97 *269*
Шòповци 97 $\mathit{269\text{-}270}_2$
шт 45_3 99
Шувене 40 54 73 86 *184*
Шу̀глевци 97 *270*

Шукалци 73 92 *212*
Шу̀линци 86 98 *276*
шума 64 159 184
Шумака (Тетев.) 28
Шумен 159
*шуменец 11
Шумлятица 51
шумн- 11
Шумна 11
Шумнене 6 40 64 78 *184* 185
Шумненете (род) 28
Шумненски дол 64 *185*
шумненци 11
шумьнъ 184
Šurlenci *276*
Шу̀рлинци 98 *276*$_2$
Шутѐвци *263*

щера́ (рус.) 'плоча' 63 200
*щера 63, *щер- 200
*Щерянци 200
Щита̀рци 93 *216*
Щръмен 41 44_2 *185*
Щукнѐвци 97 *270*
щурец 67
Щу̀ровци 97 *270*
Щърбѐвци 97 *270*
Щърмени 41 44 54 56 62 79 81 *185*
Щърмѣни 41 44 *185*

ъ > о 48
ъ > гр. ι 54
Ъглѐн 44 45 50 68 78 *185*
ъл > у 54
ъл > ъ 178
-în (рум., < лат. -anus) 7
Ърбина 46 64 *185*
Ърбино 45 50 *185*
ърж < ръж 185 186
Ържано 36 67 *185* 186
Ърлевци *261*
ърт < рът 48
*Ърт-ец 19 186
*Ъртчане 19 48
*Ърчане 186

-ь- 42_2 43
ь > ĭ (в рум.) 49
ь > е 43 73
-(ь)е 27
-ье 44
-ьна 42 43
-ьнъ 44 105
-ьце 105
-ьць 105
-ьцѣхъ 37

ѣ = я (в зап. гов.) 35_3
-ѣга 196 203 238

Юбани 55
Юговци 84 *263*
Юндола 148 194
Юру̀ковци 97 268 *270*

-ъı > гр. ι 124
-ъıлъ 48_2

Ѧзѹлци 70 91 *203*
-ѧта 147
-ѩга 196
ѩдръ 'бърз' 243
ѩза 'болест' 204

*ѫбєлъ 73, *ѫблъ 104
*Ѫблѩнє 104
ѫгль 116 185

-я (от -яне) 37 38_2 43_2, -ja 37 38_2 45_2, -ια 38
я/е 40 41 43_2 49_2

Ꙗблашчани 20 33 34 75 *196* 212
Ꙗблашьць 20, *Яблашьць 196
jablo, чеш. 196

*ябло' ябълка' 196
*ябол-: ябол-ка 73 212
*ябол : *ѫбєлъ 'въбел' 212
ябол-ка, ябол-ко 212
Яболци *73* 82 92 *212*
ябъл 196
Ябълци *212*
Ябълчени 5
явор 66 185
Яворени 33 41 66 104 *185* 186
Явориката 186
Яворица (м. и р.) 186
Яворичe 186
Яворян *185*
Γιαβόργιαννη 33 41 *185*
Ядовар (ЛИ) 49 221 237
Ꙗдоварци *221*
*Ꙗдоварьци 50
Ядро (ЛИ) 219
Яжинци 29 84 98 185 *276*
Яжинчани 29 33 *185*
Яздира̀стовци 19 84 97 *270*
Язирци 13 94 *227*
Язъджии 13
-як 21
Якимовци *263*$_2$
Яковци *263*
Ялботина (Сливн.) 227
Ялденци 86 94 *227*
Ялъмов (РИ) 233
я̀ма 26 62 131
ямболчанин 11
*ямбор 'тържище' 185
Ямборано 30 40 48 79 81 171 *185*
Ямен 44 49 54 62 *131* 185
ἰαμενοί 185
Ямла 62 79 *185*
*Ямляне 26 185
Ямлянске падине 26 51 62 185 *185*
*Ямняне 185_2
Ямурларци 30 67 92 *212*
*Ямяне 131 185
-ян (от -яне) 35 36 37_3 38_2 40 44, -ian 36 -ean 7, -jan 36 72, -ιαν 36 43 -яна 35_2 36_2 38 39 40 42_3 46,-iana 43, -eana 43, -jana 35, -ιανα 35 36 43
*яна 'река' 20 26 62 196 212
-яне 5 7 9 10_3 11_4 18 19_3 24_4 26 27 32_2 34_2 35 36 37_2 38_5 39_3 40 41 43 44_5 45 46_3 49 50 52 74, -jane 41 45_2 48
Янѐвци *263*, Яневци 195
-янец, -янци 11
-яни 32_2 34 35 38 39, -jani 33, -yani 33, -ιανι 33 38, -ιανη 33 35, -ιανιν 33, -(γ)ιανοι 33, -ιανις 33, -υγιαννη 33, -ιανοι 35
-янин 7
Я̀нинци 98_2 *276*$_2$
Янѝнци 94 *227*
Яница, Janica (р.) 196
*Яница 20 26 196_2
Γιάννιτσα 196
Γιαννίτσι 62 92_2 196 *212*$_2$
*Яничане 20 26 196
*Γιαννιτσάνη 196
Γιαννιτσάνικα 20 26 62 *196* 212
Яничанското 26_2 62 86 196 *196*
Янковци *263*$_2$ 263
-яно 36_4 38 40 43_3, -ιανο, -ιανον, -ιανος, -ιανους, -εανους 36
Яновени 18 41 42 54 *185*, Γιαννοβαίνη 41 42 *185*
Яновци *263*
-янски 24
-янци 5 10_4 11_4
Jančište (Призренско) 7
Янчо̀вци *263*$_2$
Янчо̀вчанье 18 *200*
*Яньци 212
yar (тур.) 'водовъртеж' 73
Яргюрица (Радовишко) 263
Ярджелов брод 264
Ярджиловци 48 78 185 *263*
Ярджулица 264
Яре (ЛИ) < Яро-мир, -слав 243

Ярин (ЛИ) 243
Ярловци 78 84_2 *264_2*
Яро-мир, -слав 243 264
Ярославци 94 *227* 227 264
Яруново 227
Ярунци 83 86 94 *227*
*яса > ясика 25 66 185
ясен 193
яс-ика 25
яс-ина 25
*Ясовене 25 185
Ясовенец 25 54 66 81 86 *185*
Ясовица 185
*Ясово 25 185
*Ясовяне 185
Яченци *276*
Jačince *276*
Ячинци 84 98 *276*

2. ПОКАЗАЛЕЦ НА ИМЕНА НА СТРАНИ, ОБЛАСТИ И ТЕРМИНИ

Австрия 75
Акарнания 88
Албания 28 29_2 32 33 35 36 39 40_2 41 44 74 88_2 101-102_2 102 112
Арда, Горна 95
Арнаутлук 120
Арнаутлука 28
Астика (обл. между Пловдив и Одрин) 102
Атика 34
Балкански земи 74 100_3
Балкански полуостров, Балканите 99_2 100
Банат 57
Беласица 103
Белград, Бялград 75 102
Беломорие 32 34 35 36 37 40_2 41 42 44 51 94 96 100 103
Беотия 34
Благоевград 103
Богданска пл. (в Солунско) 103
Bossene (Босна) 100
Bugarska 101_2
Bulgaria 101_3
Бургас 102
българи (на Крит) 89
България, Североизточна 29
Българска Морава 88 101, срв. и Морава
Бяло море 88_2
„варвари“ 89
„варварски“ племена 90
Вардар 29 90 102
Weissenburg (Белград) 101
Византия 89
Влашко 101 102
Vulgarie 100
готи 100
Грудово 102
Гърция 37_2 39 41 42 47 51 88 96_2 101 112
Гюмюрджинско 88
Дакия, Западна 100
Дебелт 102
Дебърско 85
Димотика 102
Димотишко 88
Днестър 88 99
Добруджа 28 100 101
долновардарски говори 103
Доспатската река 88
Драговищица 88
Драмско поле 88
Дунав 29 88 90 101_3
Дългата стена (пред Цариград) 102
Евбея 34 36 39
Евритания 34 35 88
екави български говори 89
Епир 34 35 36 41 42 51 74 88 94 102_2
Етолия 34 88
Западни покрайнини 29
Змийница (планина в Солунско) 103
Карпатите 88_2 90
Карпатска област 99
кирилометодиев език 103
Кожух планина 103
Косово (обл.) 88
Крайовско 90
Крит 34 35 36 37 42 47 74 88 89_5 90_2 99
Ксантийско 88
Македония 32 33 35 36 37 40_2 41 42 43 44 75 77 88 92 94 95_3 96 97_3 101_3
Мала Азия 89
Марица (устие) 88
Места 72 88
Метохия (обл.) 88
Мизия 32 34 35 37 39 40_2 41 42 44 77 88 92 94 95 100_3 101_4
Морава, Morava 88 100_2 101_4, вж. и Българска Морава
Moravana 101
Моравия 100
Моравско 29 32 35
Мунтения 88
Nissa (Ниш) 101
Нишава 88
Огоста 88
Одрин 102_2
Олтения 57 88
Панония, Източна 100 101
Паяк планина 103
Пелопонес 34 35 36 39 41 42 47 88 90 94 99 101
Пловдив 89 102_2
първобългари 113
Rascie (Рашка) 100
Родопите 32 37 40 41 44 74 77 88_2 89_2 101_3 102_2 103_4
родопски говори 103_2
Родопско краище 103
Румъния 34 35 39 41 51 52 112
Севлиевско 85
Serbl 101
Servia 101_3
Servie 100
Серифос, о-в 39
Сидера (област в Западна Странджа) 102
Силистренско 75
Синьо море 28
Σκλαβηνία (България) 100
σκλαβηνοί 100
σκλάβοι 100
славяни 72
Смолянска област 103
Солун 90 103
Солунска област 89 103_2
солунски говори 103_3
Солунско 74
Солунско поле 88 102
Софийска област, Софийско 32 35 36 37 40 43 44 75 88 92 94 95 97 103
Софийско поле 74 75
Srbija, Србија 101_2
Srbsko 101
Средна гора 40
Средногорие 88
Стара Загора 102
Стара планина 29 56 88_2 89 92 94 95 97 101 102_5
Странджа 28 29 94 96 102
Струма 74 88_2 92 95_2 97 103
Струмска област 102
Струмска теснина 103
Съветски съюз 112
Сърбия 112
Сярско поле 74 88
Temir Capl 101
Тесалия 34 35 36 42 43 51 54 88_2 102_3
Тимок 88 99 100_2 101
Тимошка област 102
Тиса 99 101
Тракийска равнина 77
Тракия 29 32 34_3 35 36 37

40_2 41 42 44 74 77 89 96 100 101_2 102_4
Турция 113
Търновско 97
Унгария 75
Фокида 34 36 43 88
Фтиотида 34
Халкидика 34 36 39 74 83 103
хуни 100
Цариград 75 88 102_2 103
Черна гора (в Солунско) 103
Черноморска област 100
Jagodina 101_2
якави български говори 89

3. ПОКАЗАЛЕЦ НА ИМЕНА НА АВТОРИ

Айхлер, Eichler 6 37 41 87
Алексиев, А. 132
Ангелов, Д. 96_3
Bezlaj, Fr. 169
Бернар, P., Bernard R. 110 143
Бернекер, Berneker 104 129 138 140 142 145_2 202
Bertrandon de la Broquière 100-101
Бешевлиев, В., Beševliev, V. 74 175
Бобчев, С. С. 96
Боев, Н. 171
Вайганд, Г., Weigand, G. 88 115 156 158 173 186 210 225 239 241 255 262_2
Вейк, Н. Ван 51
Велев, В. 228
Велков, В. 203
Видоески, Б. 161 187 273
Vratislav, Václav 101
George Christoff 101
Георгиев, Вл. 117 122 129 131 157 160 161 170 173 177 193 211 277
Герасимов, Т. 114
Гешов, Ив. Ев. 95
Гунчев, Г. 29 184
Гълъбов, Ив. 11 57 101_2 183
Daumet 261
Делирадев, П. 121 122
Дечев, Д. 117
Giannelli, С. 35 209
Xhuvani-Çabej 227
Dickenmann 192
Димитров, Б. 232
Динев, Л. 184
Дринов, М. 100
Дуйчев, Ив. 113 128 133 228
Дуриданов, Ив. 55 106 125 142 147 151 152 170 174 177 184 189 191 197 213 242 243 246 249 263 267 271
Du Cange 210
Ernout-Meillet 55 121
Заимова, В. Тъпкова 203
Занетов, Г. 172
Захариев, Й. 228
Златарски, В. 104
Иванов, Й. 152 185 202 214 228 234
Ивич, П. 102_2
Илчев, Ст. 111 118 221 224 233 237 240 241 243 247 248 253 257 267
Ильинский, Г. 136 154 228
Iordan, I. 72 105 120 123 128_3 137 138 141 145 150 152_2 162 163 164 275
Иречек, К. 44 101 125_2 137 153 184 196 208 214
Исаченко 178
Иширков, А. 101_6
Jeżowa, M. 131
Кацаров, Г. 277
Ковачев, Н. 113 191 211
Койчев, Ст. 104
Constantinescu 180
Костов, К. 217
Kotona, L. K. 274
Кънчов, В. 6
Land 89
Leskien, A 109
Лишев, С. 96
Lokotsch 215
Mazon, A. 128
Małecki 209
Маринов, Д. 95 263
Марков, Б. 11_4
Марков, Хр. 254
Matković, P. 101
Матов, Д. 96
Meyer, A. 152
Meyer, G. 145 230
Mertzos 107
Миков, В. 6 26 106 110 119 124 147 150 158 161 163 164 166 174 179 181 182 185 192 197 203 204 212 218 220 223 232 234 257 264 270 274 275
Miller 147
Милетич, Л. 106_2 134
Миличевић 7
Мирчев, К. 49_3 89 101 199
Mihăescu, H. 135 180 191
Младенов, Ст. 51 124 154 162 169 183 194 206 208 210 213 214 217 238
Младенов-Попвасилев 205
Mollova, M. 120
Moravcsik, G. 100 113 175 225 252
Мутафчиев, П. 54
Niederle, L. 173
Новаковић, Ст. 101
Орландос 116
Павловић, J. 178
Pascu 202
Пенков, Игн. 190
Петколичев, Д. 167
Петров, Гьорче 6 46 141 163 232
Petr(ovici) 111
Popović, I. 88 89 271
Попов, К. 108 269
Попов, Р. 166
Прокопий 74 87
Profous 135 137
Пурковић 161 165 204
Rozwadowski, J. 196
Романски, Ст. 174
Rospond, St. 212 230
Russu, I. 117 157
Селищев, А. М. 6 7_2 14 28 55_2 88 106 108 110 113 117 118_2 119 121 122 124 126_2 128 131 138 140_2 141 144 145 146 148 150_2 152 156 161 169 171 174 181 182 187 188 190 191 193_2 195 205 251
Симеонов, Б. 6 115 212 219 227 236 237 239 275 277
Spal, J. 6 36 107 111 115 141_2 153 170 173 177 184
Spławiński, T. L. 131
Спространов 164 234
Стойков, Р. 134
Стойков, Ст. 41 99 108 177
Стоянов-Кодов 47 55
Тагамлицка, Г. 241
Тодоров, Н. 29
Тодоров, Цв. 231
Тома Презвитер 89
Томашек 117
Трифуноски, J. 192
Фасмер, М., Vasmer, M. 6 7 26_2 35_2 36_2 42_2 48 51 54 104_3 105_2 107_3 108 109_4 110_4 111_4 112 113 114_3 115_4 116_4 117_3 118 119_2 120_4 121 122_3 123_2 124_3 125_2 127_2 128_2 129_2 131_2 132 133_2 134 135_2 136_3 137 138_2 139_3 140_4 142_5 143 144_3 145_3 146_3 148_3 150 151 153 158 159 161

162 163_2 165_2 166_3 168_3 169 170_2 171_2 172_2 173_3 174 176_4 178_5 180 181_2 182 183_2 186_2 187_4 190 192_4 193 194 195 196 197 198_3 199_2 200 201_2 202 205_2 206_2 208-209 210_2 212_2 214 215 229 231_2 233 234 242 248 257 258 261
Fraenkel 178
Franck, O., Франк, O. 6 7
Hamp, E. 110
Hans Dernschwam 101
Henzey 261
Хилфердинг 107 111 112 123 127 135 142 170 172 176 178 231
Цепенков, М. 133
Zeuss, K. 101
Цонев, Б. 32 99 103_3
Чапкова, В. 115
Шанов, В. 228
Шишманов, Ив. 89 173
Skaljić 251 274
Шкорпил 122
Schleinigg 168
Шмилауер, Šmilauer 6 88
Schröpfer, J. 126
Schütz I. 156 178 207
Ягич, В. 103
Jahn Burbury Gent 101
Яранов, Д. 28 174
Ященко 182

СЪДЪРЖАНИЕ

Увод 5
I. Основи на имената 9
1. Образуване на имената 9
А. Имена на *-яне* . . . 9
а) тип „Доляне“ (карта 1); б) тип „Горичане“ (карта 1); в) тип „Върблянци“ (карта 2) . 9—10
Б. Имена на *-чане* . . . 11
тип „Спротивчане“ (карта 1) 11
В. Имена на *-ци* . . . 12
а) тип „Новоселци“ (карта 3); б) тип „Брусарци“ (карта 4); в) тип „Душанци“ (карта 5); г) тип „Кремиковци“ (карта 6); д) тип „Драгановци“ (карта 7); е) тип „Кметовци“ (карта 8); ж) тип „Белòтинци“ (карта 9); з) тип „Попинци“ (карта 9) 12—16
2. Исторически развой на имената 16
3. Състав на имената 17
А. Едноосновни имена 17
Б. Двуосновни имена . . . 18
4. Имена с топонимични наставки . 19
5. Имена от тип „Загора“ (карта 10) . 21
6. Имена, доразвити с други наставки 24
А. Имена, доразвити с топонимични наставки 25
Б. Имена, доразвити с нарицателни наставки . 25
7. Прилагателни към имената 26
8. Вторични имена. Данни за преселвания . 28
9. Имена от чужди основи . . . 29
а) от турски основи; б) от румънски основи; в) от гръцки основи; 29
г) от албански основи; д) други . 31
II. Форми на имената 32
1. Имена на *-яне* . . . 32
А. Имена с *-я-* (карта 1) 32
а) *-яне* (имена със и без топонимична наставка); б) *-яни*; в) *-яна*; 32
г) *-яно*; д) *-ян*; е) *-я*; ж) *-j* . 32—38
Б. Имена с *-а-* (карта 1) 38
а) *-ане*; б) *-ани*; в) *-ана*; г) *-аня*; д) *-ано*; е) *-ан* . 38—40
В. Имена с *-е-* (карта 1) 40
а) *-ене*; б) *-ени*; в) *-ена*; г) *-ено*; д) *-ενια*; е) *-ен*; ж) *-je* . 40—45
Г. Имена с *-и-* (карта 1) 45
а) *-ино*; б) *-ine*; в) *-ινη*; г) *-ina*; д) *-ин* . 45—46
2. Имена на *-ци* 46
III. Граматични особености на имената . . . 47
1. Промени, настанали на българска почва . . . . . . 47—54
Застъпване на праслав. *dj*. Застъпване на праслав. *tj*. Други нови образувания. Йотация. Неизвършена ликвидна метатеза. Изясняване *ъ* > *о*. Преглас *я* > *е*. Други фонетични промени: *т'* > *к'*, *пн* > *пл*, *сн* > *сл*, *шн* > *шл*, *сч* > *хч*, *вч*. Изпадане на гласна, сричка или на съгласна в началото на името. Преход *ра* > *ре*. Изпадане на *д* и *т* пред *ч*. Изпадане на *-в-* между гласни. Поява на *-в-* между гласни. Назализъм. Епентетично *л'* при имената (карта 11).
2. Промени, настанали под чуждо влияние.
Сръбско влияние. Гръцко влияние. Албанско влияние. Турско влияние . 54—56

3. Членувани имена . . 56
4. Ударение (карта 12) . . . . . . 57—58
IV. Семантична класификация на имената 59—71
1. Имена във връзка с природата . . . . 59—67
А. Имена, възникнали от географски термини 59—62
Б. Имена във връзка с почви и минерали . . . . 62—63
В. Имена, възникнали поради прилика по форма с предмет 63
Г. Имена във връзка с растителния свят . . . . 63—66
а) общи понятия за растителност или за липса на растителност 63—64
б) имена във връзка с отделни растения 64—66
Д. Имена във връзка с диви животни и птици . 66—67
Е. Имена във връзка с природни явления и др. . 67
2. Имена във връзка с човека 67—71
А. Народно стопанство. 67—68
Б. Занаяти 68
В. Селищни форми 69
Г. Пътища . . . 69
Д. Укрепени места . . 70
Е. Социални отношения 70
Ж. Малки случки 70
З. Религия 71
И. Народностни имена 71
К. Различни семантични групи 71
V. Необяснени имена . . . 72—73
1. Многотълковни имена . 72—73
2. Несигурни имена 73
3. Неясни имена 73
VI. Заключителна част . . . . 74—98
1. Старинност на имената . . . . 74—88
Изчезнали датирани селища (карта 13). Неизчезнали датирани селища (карта 14). Имена от изчезнали или редки основи и с неживи наставки (карта 15). Имена, които сега означават местности и води (карта 16).
2. Географско разпространение на имената . . . . 88—98
А. Тип „Доляне“, „Горичане“ и „Спротивчане“ (карта 1) . 88
Б. Тип „Върблянци“ (карта 2) . 90
В. Тип „Новоселци“ (карта 3) 90—92
Г. Тип „Брусарци“ (карта 4) 92—93
Д. Тип „Душанци“ (карта 5) . 93—94
Е. Тип „Кремиковци“ (карта 6) 94—95
Ж. Тип „Драгановци“ (карта 7) 95—96
З. Тип „Кметовци“ (карта 8) . . . . 96—97
И. Типове „Белòтинци“ и „Попинци“ (карта 9) . 97—98
VII. Изводи . . . . . . 99—103
VIII. Речник на имената 104—277
А. Имена на *-яне* . . . . 104—200
1. Имена, образувани от съществителни и прилагателни без топонимична наставка, тип „Доляне“ . . . . 104—185
2. Имена, образувани от основа с топонимична наставка, тип „Горичане“ . 186—196
3. Селищни имена със сложни наставки. Селищни имена с наставка *-янци*, тип „Върблянци“ . . . . 197—200
4. Селищни имена с наставка *-чане*, тип „Спротивчане“ 200
Б. Имена на *-ци* . . . . 201—277
1. Селищни имена, образувани от съществителни, от исконни прилагателни и от производни прилагателни на *-ен* и *-ин*, тип „Новоселци, Стръмци, Ветренци, Бучинци“ . . . . 201—212
2. Имена, образувани от деятелни имена и от прякори, тип „Брусарци“ . 212—216
3. Селищни имена, образувани от прилагателни с *-jь* от лични имена, тип „Душанци“ . . . . 217—227
4. Селищни имена, образувани от нарицателни прилагателни на *-ов*, *-ев*, тип „Кремиковци“ . . . . 227—233
5. Селищни имена, образувани от прилагателни на *-ов*, *-ев* от лични имена, тип „Драгановци“ . . . . 233—264
6. Селищни имена, образувани от прилагателни на *-ов*, *-ев* от прякори, тип „Кметовци“ . . 264—270

7. Селищни имена, образувани от прилагателни на *-ин* от лични имена, тип „Белòтинци" . . . . . . 270—276
8. Селищни имена, образувани от нарицателни прил. на *-ин*, тип „Попинци" . . 276—277
Резюме на немски език 278—281
Резюме на френски език . 282—285
Книгопис и съкращения 286—290
Показалци 291
1. Показалец на имената 291
2. Имена на страни, области, термини и др. . 340
3. Имена на автори . 341

ЙОРДАН ЗАИМОВ

ЗАСЕЛВАНЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ СЛАВЯНИ
НА БАЛКАНСКИЯ ПОЛУОСТРОВ

*

Худ. на корицата *К. Златанова*
Технически редактор *Бл. Ташев*
Коректор *Ю. Миндова*

*

Дадена за набор на 19. V. 1966 г.
Подписана за печат на 31. VIII. 1967 г.
Формат 71/100/16 Тираж 800
ЛГ-III-8-1967
Печатни коли 22 Издателски коли 26,18
Приложения : печ. коли 28 ; изд. коли 29
Цена 10,43 лв.

*

Набрана и отпечатана в Печатницата на Издателството на БАН
София, кв. Гео Милев, ул. 36
Поръчка № 3

ЗАСЕЛВАНЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ СЛАВЯНИ НА БАЛКАНСКИЯ ПОЛУОСТРОВ

Печатни грешки

Стр.	Ред	Напечатано	Да се чете
7	18—19 отд.	Чуприн	Чуприя
13	9 отг.	*Обсиренко*	*Обсирено*
16	15 „	*Самоводене*	*Самоводени*
17	21 „	*Μπολιαναίκα*	*Μπολαναίκα*
17	24 „	*Γλομποτσάνι*	*Γκλομποτσάνι*
17	8 отд.	*Жаровяне*	*Жаровяни*
17	19 отг.	*Balani*	[да не се чете]
18	21 „	*Tumane*	*Thumane*
18	10 отд.	*Доброделяне*	*Добродоляне*
19	11 отг.	*Кокобеевци*	*Кокобевци*
19	16 отд.	*Реканчане*	*Реканчанье*
20	5 отг.	*Μουρτζανά : *Моурыць* (Крит)	[да не се чете]
20	11 „	*Σφρατζ΄νι*	*Σφρατζένη*
20	22 „	*Avoritsani*	*Avoritschani*
20	24 „	*Βοστιτσανοῦς*	*Βοστιτζανοῦς*
20	18 отд.	*Костри·авци*	*Костичовци*
20	15 „	*Мельничани*	**Мельничани*
20	14 „	*Μουριζιανά : *Моуричане* (Крит)	[да не се чете]
20	12 „	Odricani	Odričani
21	2 „	Обръшене	Обръшенье
22	1 отг.	Припължее	Припължене
25	21 отд.	*Lipianca*	*Lipiianca*
29	15 отг.	*Мурино*	*Мурено*
29	12 отд.	*Чалан*	*Чалани*
30	7—8 отг.	*Адемовци*	[да не се чете]
32	11 отг.	*Осинчани*	*Усинчани*
32	13 „	*Студенчане, Тополяне* (Призрен),	*Студеничане*
32	13 „	*Буковяне*	*Буковляне*
32	22 „	*Трьничане*	*Трьничанье*
32	25 „	*Заножане*	[да не се чете]
33	2 „	*Σφόλιανη*	*Σβόλιανη*
33	2—3 отг.	*Σιρότσανη*	*Σιρότσιανη*
33	4 „	*Δ ολιανη*	*Δόλιανη*
33	5—6 отг.	*Ζαγαρίτσανη*	*Ζαγορίτσανη*
33	9 „	*Вогяни*	*Водяни*
33	13 „	*Prisojan*	*Prisovjan*
33	32 отд.	*Никищяни*	*Никищани*
33	28 „	*Запльжани*	*Запльжан*
33	22 „	*Долянн*	*Доляни*
33	21 „	*Трибичани*	*Требичани*
33	18 „	*Ὄσσιανη*	*Ὄσσιανη*
33	18 „	*Ружани*	*Ружяни*
33	12 „	*Gorosjani*	*Gorošjani*
33	7 „	*Kovacan*	*Kovačan*
33	4 „	Odricani	Odričani
33	2 „	*Комищани*	*Камищани*
33	1—2 отд.	*Sirestani*	*Sireštani*
34	3 отг.	*Κοβίλιανη χωρίον*	*Κοβιλιάνη χωρίον*
34	5 „	*Πέστίανη*	*Πέστιανη*
34	10 „	*Ζαγόριανη*	*Ζαγόριαννη*
34	12 „	*Vursiani*	*Bursiani*
34	14 „	*Τσαριστάνη*	*Τσαρίτσανη*
34	16 „	*Στρομίνιανη*	*Στρωμίνιανη*
34	20—21 отг.	*Καμινιάνοι*	*Καμενιάνοι*
34	28 отд.	*Fustani*	*Fuštani*
34	27 „	*Πεσσόνη*	*Πεσσάνη*
34	27 „	*Елшана*	*Елшан*

Стр.	Ред	Напечатано	Да се чете
34	26 отд.	*Μελίτσιανη*	*Μελίτζιανη*
34	25 „	*Σάνιανη*	*Σανιάνη*
34	23—24 отд.	*Ποϱιάνη*	*Ποϱιανή*
34	22 отд.	Тракия: *Чурукляни* (Созопол)	[да не се чете]
34	12 „	Лѣсковꙗни	Лѣсковлꙗни
35	21 отг.	*Ηεβόλιανη*	*Νεβόλιανη*
35	23 отд.	Zaberzanë=Zaberzdani	Zabërzanë=Zaberždani
35	5—6 отд.	*Γουϱιανάδες*	*Γοϱιανάδες*
35	1 отд.	*Βεϱγιανὰ*	[да не се чете]
36	16 „	*῾Ρηγόζινον*	*῾Ρυγόζινον*
36	16 „	*῾Ρογόζανον*	*῾Ρηγόζανον*
36	15 „	*Γολενιανὸ*	[да не се чете]
37	1 отг.	*Mučan*	*Mučanj*
37	1 „	*Sirestani*	*Sireštani*
37	3 „	*Poličan*	*Poliçan*
37	6 „	*Ķamenjani*	*Ķamenjan*
37	10 „	*Загоричан*	*Загоричани*
37	11 „	*Ζαγοϱίτσανι*	*Ζαγοϱιτσάνι*
37	14 „	*Калиян*	*Калиан*
37	14 „	*Καλιανή*	*Καλλιανή*
37	18 „	*Varšan*	*Varšen*
37	20 „	*Гориан*	*Гориян*
37	25 „	*Гарочàн*	[да не се чете]
38	11 „	*Βϱαστα*	[да не се чете]
38	12 „	*Vrasta* (Халкидика),	[да не се чете]
38	14 отг.	*Φϱάστα* (Арта)	[да не се чете]
39	5 „	*Ķosani*	*Ķozani*
39	8 „	*Malani*	*Melani*
39	15 „	*Старанй*	*Астаранй*
39	17—18 отг.	*Ζαμπούϱδανη*	*Ζαμπύϱδανη*
39	21 отг.	*Grabani*	*Gravani*
39	18 отд.	по-горе	по-долу
39	16	Тморіани	Тморіаны
39	7 „	*Dîmbrovana*	*Dîmbovana*
40	9 отг.	*Равано* (Радомир)	[да не се чете]
40	12 „	*Deblan*	*Demblan*
40	14 „	Verlan	*Vërlan*
40	16 „	*Vostaran*	*Voštaran*
40	22 „	*Брешчене*	*Брешчени*
40	21 отд.	*Загужене*	*Загуженье*
40	12 „	*Радювене*	*Радьовене*
40	2 „	*Девяне*	*Девяни*
40	31 „	*Liceni*	*Ličeni*
41	30 „	*Щрѫмњни*	*Щърмњни*
41	29 „	*К(ъ)рпени*	*Крпени*
41	27 „	*Φϱαστανά*	[да не се чете]
41	24 „	*Δεμπένι*	*Δέπενι*
41	24 „	*Δϱανοβένη*	*Δϱανοβένι*
41	23 „	*Ζ ϱβανι*	*Ζέϱβανη*
41	23 „	*Ζυμπούϱδενη*	*Ζαμπύϱδενη*
41	21 „	*Bulgareni*	*Bugareni*
41	21 „	*Κωστούϱγιαννι*	*Κωστούϱγιανι*
41	18 „	*Ζαμποίϱδανη*	*Ζαμπύϱδανη*
41	16 „	*Zabeni*	*Zabjani*
41	10 „	*Вишнени*	*Вишнани*
41	8 „	Асеновгад	Асеновград

Стр.	Ред	Напечатано	Да се чете
41	7 отд.	*рВисочени*	*Височени*
41	1 „	*Страженитe*	*,Стрежаните*
42	1 отг.	*Z voeni*	*Zăvoeni*
42	3 „	*Pîrşoveni*	*Pîrşcoveni*
42	13 „	*Razboeni*	*Războeni*
42	21 „	*Răsboeni*	*Războeni*
42	8 отд.	*Δέρβαινα*	*Δέβαινα*
42	26 „	*Ζέρβαινι*	*Ζέρβαινη*
42	20 „	*ГрлІани*	*ГърлІани*
42	19 „	*Hotišteno*	*Hotištino*
42	14 „	*'Αραγγόζενα='Αρραγώζαινα*	*'Αραγόζενα='Αραγόζαινα*
42	11 „	*Πολαίνα*	[да не се чете]
42	10—11 отд.	*'Ρεγκόζαινα*	*'Ρογκόζαινα*
43	8 отд.	*'Αραγγόζενα='Αρραγώζαινα*	*'Αραγόζενα='Αραγόζαινα*
43	13 „	*Трибичено*	*Требичано*
43	15 „	*Vrjastino*	*Vrjaštino*
43	15 „	*Hotišteno*	*Hotištino*
44	1 отг.	*-je*	*-ье*
44	3 „	*буч(j)е, равно нив(j)е*	*буч(ь)е, равно нив(ь)е*
44	12 „	*Грмен*	*Грмень*
44	13 „	*Добрен*	*Добрень*
44	16 „	*Grazdani=Grazan*	*Graždani=Gražan*
44	22 отд.	*Кproperties*	*Кътожебен*
45	8 отг.	*Добрен*	*Добрень*
45	14 отд.	*Tribičani*	*Trebičani*
45	17 „	*Ръженичани*	*Ръжаничани*
48	3 отг.	*Загужанье*	*Загуженье*
48	1 отд.	*Заплъжани*	*Заплъжан*
49	2 отг.	*Buzueni*	*Buzoeni*
49	23 отд.	*Папракьовци*	*Паприкьовци*
49	7 „	Роусьць	Роусєць
50	17 отг.	1420	1472
50	10 отд.	Коучковѣне	Коучьковѣне
50	6	*Сватꙑ Нанꙗ	*Сватꙑ Нанꙗ
50	5 „	*Deblani*	*Demblan*
51	3 отг.	Deblan	Demblan
51	10 „	Грмланй	Гръмланй
52	2 отд.	*Βερβιανά*	*Βαρβιανά*
53	21 отг.	Кърпено	Крпени
53	5 отд.	*Ραβάνια*	*Ραβένια*
53	7 „	*Ραβάνια*	*Ραβένια*
54	19 „	*Валовица*	*Валовища*
55	1 отг.	**Oropje*	**Ogopje*
56	11 „	*Goranu* (Питещ)	[да не се чете]
56	15—16 отд.	*Стреженитe*	*Стрежаните*
57	11 отд.	*17 Βεργιανά Α G*	[да не се чете]
57	17 „	*Γαλενιανό*	*Γαλβανιανό*
58	8 отг.	*Βοστιτσανούς*	*Βοστιτζανούς*
58	11 „	*Νταμηληανὰ*	*Νταμηλιανά*
58	14 отд.	*Самоводене*	*Самоводени*
59	10 отг.	*Банчан*	*Баничан*
59	5 отд.	*Goranu*	*Gorani*
60	10 отг.	*Гребешан*	*Гребешань*
60	16 отд.	*Izvoranu* Горж	*Izvoranu* (Горж
61	2 отг.	*Лежане*	*Лажане*
61	4 „	Лъжичари (?) (Ен. Вардар)	[да не се чете]

Стр.	Ред	Напечатано	Да се чете
61	4 отг.	*Lazani*	*Lažani*
61	5 отг.	*Λέντσιανο*	*Λόντζιανο*
61	18 отд.	*Poličan*	*Poliçan*
61	5 отд.	Recaniy	Rečaniy
62	21 отг.	*Стубленци*	*Стубленце*
62	9 отд.	*Железжане*	*Железжани*
62	4—5 отд.	*Καλέντζη*	*Καλίντζι*
63	4 отг.	*Kémešteniy*	Kemešteniy
63	24 отд.	*Verilen*	*Verilan*
63	23 „	*Загужене*	*Загужење*
63	6 „	*Gremen*	*Gremani*
64	10 отг.	*Raştani*	*Raštani*
64	12 „	*Φράσια* (Арта)	[да не се чете]
64	21 „	Бобовьци	Бобов'ци
64	10 отд.	*Buzueni*	*Buzoeni*
64	17 „	*Бъзовци*	*Бозовци*
64	15 „	*Βερβιανά*	*Βαρβιανά*
64	12 „	*Βαρβαινά*	*Βαρβιανά*
64	2 „	*Гравене=Граховене*	*Гравене ≤ *Граховене*
64	1 „	*Γκρίμπιανα*	*Γκρίμπιανη*
65	6 отг.	*(Древновдолци*	*Древновдолци*
65	7 „	*Дабяне*	*Дабяни*
65	10 „	*Дъблярци*	*Дъбярци*
65	13 „	(Кюстенджа	Кюстенджа
65	25 „	Струга)	(Струга)
65	27 „	*Lăpuşeni*	*Lăpuşani*
65	11 отд.	*Ряховци*	*Раховци*
66	10 отг.	*Cereşani*	*Cerşani*
66	14 отд.	*Живиняни*	*Живиняне*
67	5—6 отг.	*Вятърне* (Асеновгр.)	[да не се чете]
67	6—7 „	мъгла: *Мъглен* (Воден);	[да не се чете]
68	1 „	**стожани*	**Стожани*
68	12 „	*Κούτσιανα*	*Κούτσαινα*
69	21 „	*Паланчанье*	*Паланчане*
69	5 отд.	*Μοστεανίτζα*	*Μοστενίτζα*
71	12 отг.	*Bulgareni*	*Bugareni*
73	11 „	колиби	кошари
73	13 отд.	*Голозинци*	да не се чете
73	12 „	*Бардовци*	*Бардовце*
73	5 „	*Βεργιανὰ*	[да не се чете]
73	5 „	*Гледжовци*	*Гледжевци*
73	4 „	*Licolyani*	*Liçolyani*
73	2 „	*Pavani*	[да не се чете]
75	20 „, II кол.	*Σεδελεανίτσα*	*Ζεδελεανίτσα*
76	3 отг., I кол.	Дроугоушевьци	Дроугошевьци
76	15 „, I кол.	*Borani*	*Borane*
76	22 отд., I кол.	*Kamičani*	*Kamičeni*
76	4 „, II кол.	*Грабляни	*Грабляне
77	10 „, I кол.	Лажани	Лъжени
78	2 отг., II кол.	Рабани	Рибани
78	15 „, III кол.	Βοστίτζιανούς	*Βοστιτζανούς*
78	17 „, II кол.	Череплана	Чараплана
78	26 „, III кол.	Чуричен	Чуричени
78	20 отд., III кол.	Дубене	Дудене
78	18 „, I кол.	30 Mažan 1431 D 1	[да не се чете]

Стр.	Ред	Напечатано	Да се чете
78	12 „, I кол.	Новачане	Новачене
79	2 отг., I кол.	16—18	XVI—XVIII
79	8 „, I кол.	Рещен	Рештен
79	21 отд., III кол.	Омаровци	Омаревци
80	31 „, I кол.	Μπολανα!κα	Μπολαναίκα
80	12 отг., II кол.	На Градене	На Градане
80	10 „, III кол.	Dabiceni	Dăbiceni
80	19 „, III кол.	*Заплъжани*	*Заплъжане*
80	19 „, II кол.	57 Гражданик З 6	[да не се чете]
80	21 „, II кол.	59 Гражденик И 4	[да не се чете]
80	22 „, II кол.	60 Гражденик И 2	[да не се чете]
81	26 отд. III кол.	Οΰτσιανα	Οΰτσανα
82	2 отг., II кол.	Кръшлен	Кръшлян
82	30 „, I кол.	Kemišteniy	Kemešteniy
83	5 отд., III кол.	Дроугоушєвьци	Дроугошєвьци
84	4 отг., II кол.	Пърщовци	Пършовци
85	16 отд., II кол.	36 Вятърне Е 5	[да не се чете]
85	19 „, III кол.	60 Змеяно Ж 3	[да не се чете]
85	10 „, III кол.	Κοτιτσιάνης	Κοτιτσάνης
86	28 отг., I кол.	Равене	Равяне
86	6 отд„ I кол.	141 Чурукляне Ж 7	[да не се чете]
87	26 отг., II кол.	Лариновци	Лариновце
88	16 отд.	Струма	Места
90	24 „, I кол.	Βελλ:ανζίκι	Βελλ'ανζίκι
91	7 отг., I кол.	Βχλέτσι	Βαλτέτσι
92	3 отд., II кол.	Кориарци	Кориярци
92	2 „, II кол.	Карамарци	Крамарци
93	9 „, III кол.	Календарци	Календерци
94	24 отг., III кол.	Календарци	Календерци
94	29 „, III кол.	Наѝеднци	Наѝденци
97	26 отд., III кол.	Троля̀ковци	Торля̀ковци
98	16 „, II кол.	Скрълиньци	Скрьлиньци
101	14 „	deind	seind
105	30 отг., II кол.	Βάναρη	Βάναρι
112	4 отд., I кол.	*Bulgarinje*	*Bugarinje*
114	3 отг., I кол.	**Верженu*	**Берженu*
114	13 „, II кол.	*Венча*	*Venča*
115	26 „, II кол.	*Вишно* (поле)	**Вишно* (поле)
116	5 „, I кол.	Volniceni	Voiniceni
116	3 отд., II кол.	*Γαβρανὴ*	*Γαβριανή*
121	19 отг., II кол.	*Самоводене*	*Самоводени*
123	8 „, II кол.	сло аш.	словаш.
127	29 отд., I кол.	*рв.	срв.
127	28 „, I кол.	*сДоляне*	**Доляне*
128	24 отг., II кол.	*Τρουλιάνη*	*Τρούλιανη*
135	14—15 „	*Ileni, Ilieni*	[да не се чете]
135	15 , II кол.	Жоупищтє	Жоупиштє
136	21 „, I кол.	Копривлиани	Копривлианє
238	2 „, II кол.	Веанавци	Веанявци
143	29 отд. II кол.	*Cocorani*	*Cocoreni*
153	32 „, I кол.	Мурана	Мурена
176	28 отг., II кол.	*Плевене*	*Плевенье*
198	17 „, II кол.	*Довезовци*	[да не се чете]

Стр.	Ред	Напечатано	Да се чете
202	5 отг. II кол.	чещ.	чеш.
204	14 „ II кол.	XVII—XVII	XVII—XVIII
279	6 „	würden	wurden
279	16 „	würden	wurden
279	22 „	würde	wurde

Забележка. Статията *Деляндровци* от стр. 219—220 (при тип „Душанци") да се смята към стр. 241 (при тип „Драгановци").

Последното изречение в статията *Заполжани* (стр. 133) да се отнесе към края на горната статия.